STEPHEN KING

SAPNŲ GAUDYKLĖ

PIRMA KNYGA

Stephen King

SAPNŲ GAUDYKLĖ

Romanas

PIRMA KNYGA

Iš anglų kalbos vertė

IRMINA DOMEIKIENĖ

Kaunas
2005

Stephen King. Rinktiniai raštai, 45 tomas

DREAMCATCHER
London, NEL, 2002

UDK 820(73)-3
Ki-108

www.eridanas.lt

ISBN 9986-97-108-X

Skiriu Sjuzen Moldou ir Nen Grem

IŠ PRADŽIŲ NAUJIENOS

Iš laikraščio "Yst Oregonjen",
1947 metų birželio 25 diena:

SU MIŠKŲ GAISRAIS
KOVOJANČIOS VALDYBOS TARNAUTOJAS PASTEBĖJO
"SKRAIDANČIAS LĖKŠTES"

Kenetas Arnoldas tvirtina matęs devynis diskinius objektus. "Žėrinčius. Sidabriškus, judančius neregėtu greičiu".

Pranešimas iš Rosvelo (Naujoji Meksika),
"Deili rekord", 1947 metų liepos 8 diena:

KARINĖS ORO PAJĖGOS
ROSVELO APYLINKIŲ RANČOJE SURADO
"SKRAIDANČIĄ LĖKŠTĘ".
ŽVALGYBOS DARBUOTOJAI APTIKO
AVARIJĄ PATYRUSĮ DISKĄ.

Pranešimas iš Rosvelo (Naujoji Meksika),
"Deili rekord", 1947 metų liepos 9 diena:

KARINIŲ ORO PAJĖGŲ VADOVYBĖ TVIRTINA,
JOG VADINAMOJI LĖKŠTĖ - PAPRASČIAUSIAS
METEOROLOGINIS ZONDAS.

"Čikago deili tribjun",
1947 metų rugpjūčio 1 diena:

KARINĖS JUNGTINIŲ VALSTIJŲ ORO PAJĖGOS PAREIŠKĖ NEGALINČIOS PAAIŠKINTI, KĄ REGĖJO ARNOLDAS

Po pirmojo Arnoldo pareiškimo gavome dar 850 liudijimų - žmonės tvirtina savo akimis regėję neįprastus objektus.

Pranešimas iš Rosvelo (Naujoji Meksika),
"Deili rekord", 1947 metų spalio 19 diena:

PASAK ĮPYKUSIO FERMERIO,
VADINAMIEJI KOSMINIAI KVIEČIAI -
TIESIOG "ANTIS"

Endrius Hoksonas neigia bet kokią skraidančių lėkščių įtaką. Jis įsitikinęs, jog rausvo atspalvio kviečiai - ne kas kita, kaip kažkieno pokštas.

Pranešimas iš Kentukio,
"Kurjer džornel", 1948 metų sausio 8 diena:

KARINIŲ ORO PAJĖGŲ KAPITONAS ŽŪSTA, VYDAMASIS NSO.

Paskutiniai Mentelo žodžiai:

"Metalinis, neįtikėtino dydžio".
KOP tyli.

"Braziljen neišnl", 1957 metų kovo 8 diena:

ATEIVIŲ LAIVAS "ŽIEDAS" SUDŪŽTA

MATO GROSO APYLINKĖSE!

DVI MOTERYS VOS NEŽUVO
NETOLIESE PONTO PORANO!

"Mes girdėjome veriamą klyksmą, sklindantį iš vidaus", - tvirtina jos.

"Braziljen neišnl", 1957 metų kovo 12 diena:

MATO GROSO SIAUBAS!

Pranešimai apie pilkus žmogučius su didžiulėmis juodomis akimis.

Mokslininkas nepripažįsta.
Liudininkai tvirtina.

BAIMĖ PERSMELKĖ IŠTISUS KAIMUS!

"Oklahomen", 1965 metų gegužės 12 diena:

POLICININKAS ŠAUNA Į NSO

Pasak jo, lėkštė stūksojo per keturiasdešimt pėdų virš 9-osios autostrados.
KOP radaro, esančio Tinkerio aviabazėje, parodymai sutampa su policininko ataskaita.

"Oklahomen", 1965 metų birželio 2 diena:

"ATEIVIŠKA AUGMENIJA - "ANTIS", - PAREIŠKĖ ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS ATSTOVAS.

Anot jo, "raudoni grūdai" - pulverizatoriais ginkluotų paauglių darbas.

Pranešimas iš Portlendo (Meino valstija)
"Press herold", 1965 metų rugsėjo 14 diena:

NIŪ HEMPŠYRE VIS DAŽNIAU PASIRODO NSO.

Visų dažniausiai NSO pastebimi Ekzetero apylinkėse. Vietos gyventojai baiminasi ateivių antpuolio.

Pranešimas iš Mančesterio (Niū Hempšyro valstija),
"Junion Lyder", 1965 metų rugsėjo 30 diena:

APSINUODIJIMO MAISTU EPIDEMIJA PLEISTOU MIESTE:
PRIEŽASTIS NEATSKLEISTA

Daugiau nei trys šimtai nukentėjusiųjų. Didžiuma sveiksta. Produktų ir vaistų kontrolės valdybos atstovas mano, jog priežastimi galėjo tapti užteršti vandens šaltiniai.

"Mičigan džornel", 1965 metų spalio 9 diena:

DŽERALDAS FORDAS RAGINA IŠTIRTI NESUPRANTAMĄ REIŠKINĮ

Respublikonų partijos lyderis pareiškia:
"Mičigano žiburiai" gali būti nežemiškos kilmės.

"Los Andželes taims", 1978 metų lapkričio 19 diena:

KALIFORNIJOS TECHNOLOGIJŲ INSTITUTO MOKSLININKAI
PASTEBĖJO DIDŽIULĮ SKRAIDANTĮ DISKĄ MOHAVIO DYKUMOJE.

Tikmenas: Mane apsupo mažutėlaičiai ryškūs žiburėliai.

Moralesas: Mačiau raudoną žolę, panašią į "angelo plaukus".

"Los Andželes taims", 1978 metų lapkričio 24 diena:

NSO PASIRODYMO VIETOJE MOHAVIO DYKUMOJE VALSTIJOS POLICIJOS TARDYTOJAI IR KOP NESURADO JOKIŲ "ANGELO PLAUKŲ"

Tikmenas ir Moralesas sutinka būti testuojami "melo detektoriumi".
Melagingų parodymų tikimybė lygi nuliui.

"Niujork taims", 1980 metų rugpjūčio 16 diena:

"ATEIVIŲ BELAISVIAI"
NEKEIČIA SAVO NUOMONĖS

Psichologai abejoja, kad vadinamųjų pilkųjų žmogeliukų portretai yra pakankamai įtikinami.

"Volstryt džornel", 1985 metų vasario 9 diena:

KARLAS SAGANAS: "NE, MES NE VIENIŠI!"

Žymus mokslininkas vėl patvirtina savo tikėjimą nežemiškomis civilizacijomis.
Jis teigia, jog kitų civilizacijų egzistavimo šansai yra didžiuliai.

"Finiks san", 1997 metų kovo 14 diena:

DIDŽIULIS NSO PASTEBĖTAS PRESKOTO APYLINKĖSE. DEŠIMTYS STEBĖTOJŲ KALBA APIE BUMERANGO FORMOS OBJEKTĄ

Karinių oro pajėgų aviabazėje Liuke komutatorius
plyšta nuo pranešimų.

"Finiks san", 1997 metų kovo 20:

**"FINIKSO ŽIBURIŲ" PASLAPTIS
LIEKA NEĮMINTA**

Ekspertas teigia, jog fotografija nesufalsifikuota.
KOP tardytojai tyli.

*Pranešimas iš Poldeno (Arizonos valstija),
"Vykli", 1997 metų balandžio 9 diena:*

NEPAAIŠKINAMA APSINUODIJIMO MAISTU EPIDEMIJA.
PASAKOJIMAI APIE "RAUDONĄ ŽOLĘ"
VADINAMI IŠMONE

Pranešimas iš Derio (Meino valstija), "Deili njus", 2000 metų gegužės 15 diena:

**DŽEFERSONO TRAKTE VĖL PASTEBĖTI
PASLAPTINGI ŽIBURIAI**

Kineo miesto meras:
"Nežinau, kas tai, bet jie nuolat pasirodo".

DDDT

Toks buvo jų devizas, ir Džounsis net mirties akivaizdoje nebūtų įstengęs prisiminti, kuris gi pirmas įvedė šį paprotį. "Skolinies svetimus laikinai - atiduodi savus amžinai" - tai jo pasisakymas. "Išdulkink mane per subinę, Fredi" bei dar kelios nemenkiau gražbylingos nešvankybės - Byverio indėlis. Henris išmokė juos atsainiai tarstelėt: "Viskas, kas sugrįžta į pirmykštę padėtį, sugrįžta į pirmykštę padėtį" - tipiškas pavyzdėlis, iliustruojantis tą dzenbudistinį mėšlą, kuriuo jisai taip domėjosi nuo pat vaikystės. O štai DDDT... kaipgi DDDT? Kieno šviesus protas subrandino šį perliuką?

Nesvarbu. Neturi reikšmės. Svarbiausia, kad jie šventai tikėjo antrąja šios abreviatūros puse, kol buvo neišskiriama ketveriukė, o paskui, būdami jau penkiese, tikėjo abiem pusėm po lygiai, na, o vėliau... vėl virtę ketveriuke, patikėjo iš naujo, tik tąkart jau pirmąja dalim.

Bet kai jie vėl liko tik keturiese, dienos pasidarė tamsesnės. Niūresnės, ar ką? Dabar vis dažniau pasitaikydavo "išdulkink-per-subinę" dienų. Tas buvo aišku, betgi kodėl? Atsakymo nėra. Jiems aiškiai darėsi kažkas negera, jie tą žinojo... Negera - ar keista? Tačiau kas? Jautė esą sučiupti, įvyti į spąstus, bet kokiu gi būdu? Ir visa tai nutiko gerokai anksčiau, nei danguje pasirodė žiburiai. Prieš Makartį ir Bekę Šu.

DDDT: retsykiais tai viso labo tik žodžiai. O kartais atrodo, jog apskritai niekas. Tuštuma. Tamsa. Ir tuomet... kaipgi rasti savyje jėgų gyventi toliau?

1988: Net Bebrui pasitaiko juodų dienų

Pasakyti, jog Byverio santuoka nenusisekė, - tolygu teigti, jog moteris yra "truputį nėščia" ar "kosminio laivo "Čelendžeris" nusi-

leidimas mažumą nepavyko". Džo "Byveris"* Klarendonas ir Lorė Sju Kinopenski iškentė aštuonis mėnesius, o paskui - viskas, meilė praėjo, kas nors padėkit surinkti nelemtas šukes.

Byvas, galima sakyt, linksmas ir geros širdies, tą jums patvirtins visi artimi jo bičiuliai, bet šįsyk vaikinas atsidūrė juodame gyvenimo tarpsny. Nebesusitinka su savo senais draugais, tai yra, su tais, kuriuos laiko tikrais draugais, neskaitant vienos vienintelės savaitės lapkričio mėnesį, kai jie kasmet renkasi draugėn, o praėjusį lapkritį Byveris su Lore Sju dar tempė gumą. Tiesa, toji guma tolydžio plonėjo, tačiau vis dar laikėsi. Dabar, nė pats šito nesuvokdamas, Byvas pernelyg daug laiko leidžia Senojo Portlendo uosto baruose: "Porthole", "Symens klube" ir "Fry Stryto pabe". Pernelyg daug geria, traukia suktinę po suktinės ir rytais vis dažniau nusigręžia nuo vonios veidrodžio: krauju pasruvusios akys, pusiau pridengtos išpurtusiais vokais, gėdingai stebeilija į šalį. Ir sunkioje galvoje daužosi viena vienintelė mintis: *Reikėtų atsisakyt visų tų smuklių, antraip įklimpsiu it Pitas. Teprasmenga viskas skradžiai...*

Atsisakyti smuklių, nustoti valkiotis, nebegerti - iškvaišimas! - tačiau diena po dienos viskas tęsiasi po senovei, ir jis vėlei sėdi prie baro, et, pabučiuok man į subinę, ir lai viskas ritasi skradžiai!

Šį ketvirtadienį "Fry Stryto pabo" eilė, ir lai bus jisai prakeiktas, jei neįsitaisys tenai su alučio stiklu rankoj ir suktinuke kišenėj. Iš muzikinio grabo sklinda sena melodija, panaši į tas, kurias kadaise grojo "Venčers". Byvas negali prisiminti, kaip vadinasi tas gabaliukas, buvęs populiarus dar iki jam gimstant. Ir visgi atpažįsta jį, nes dažnai klausosi Portlendo retro stoties radijo... nuo tų laikų, kai išsiskyrė. Retro šlageriai - guodžiantis dalykas. Jie pasižymi keista savybe raminti klausytoją. O štai naujieji hitai... Lorė Sju žinojo jų daugybę, netgi mėgo juos, tačiau Byveriui ta muzika kažkaip nelipo.

"Fry Strytas" beveik tuščias: ne daugiau kaip pustuzinis klientų prie baro ir dar tiek pat stumdo biliardo rutulius kitame kambaryje. Byveris su trejetu artimesnių draugų sėdi vienoje kabinoje, siurbčioja "Milerio" alų ir pašo riebaluotą kortų kaladę - trauks burtus, kuriam

---

*Bebras (*angl.*).

mokėti už kitą alaus porciją. Kas ten per melodija su nepaliaujamu gitaros solo? “Be ribų”? “Telstaras”? Ne, “Telstaro” ritmą vinguriuoja sintezatorius, o čia nieko panašaus. Likusieji pliurpia apie Džeksoną Brauną, vakar vakare grojusį municipaliniame centre. Jei tikėt Džordžu Pelsenu, mat jis ten buvo, Džeksonas surengė klasišką šou, virsk iš koto, galima padvėst!

- Bet tai dar ne viskas! - pareiškia Džordžas, išraiškingai apžvelgdamas susirinkusius. - Šį tą pataupsojau desertui! - Jis išdidžiai ištempia ir šiaip jau ganėtinai atsikišusį smakrą bei rodo raudoną dėmę ant kaklo: - Ar žinote, kas čia?

- Siurbtukas, ar ką? - truputį sumišęs klausia Kentas Astoras.

- Šviesi galvelė, kad tave kur! - sušunka Džordžas. - Po spektaklio stirksojau užkulisiuose su visa galybe fanų, trokštančių gauti Džeksono autografą. Ar, na... nežinau, gal Deivido Lindlio. Jis klasiškas vyriokas.

Kentas ir Šonas Robido sutinka, jog Deividas Lindlis - tikra klasė, žinia, ne gitaros dievas (štai Markas Nopfleris iš “Dajer Streits” - tasai dievas, ar Engus Jangas iš “AC/DC”, tas irgi, o jau Klaptonas - nėra ko ir kalbėti), bet vis vien aukštas lygis. Lindlis stulbinančiai frazuoja, o jo technika - duok Dieve kiekvienam!

Byveris nedalyvauja pokalbyje. Jam norisi tik vieno - kuo greičiau nešdintis iš čia, iš šitos prasmirdusios, apšniaukštos užeigėlės, gurkštelti šviežio oro. Jisai jau žino, kur lenkia Džordžas, ir visa tai melas.

Ją vadino anaiptol ne Šantė, tu apskritai nežinai, kuo ji vardu, ji praplaukė pro tave nelyginant pro sieną, ir baigta, kas tu tokiai merginai, dar vienas gauruotas darbininkėlis iš eilinio nusmurgusio Naujosios Anglijos miesteliūkščio. Tu ir tavo liūdnas sumautas gyvenimėlis! “Šantė” - grupės, kurios mes klausome, pavadinimas, ne “Mar Kets” ar “Bar Kis”, o “Šantė”. “Šantė” atlieka “Paiplain”, o šita žymė tau ant kaklo - ne aistringo bučinio pėdsakas, o rėžis skustuvu.

Šitaip jisai galvoja ir ūmai išgirsta verksmą. Ne bare. Savo smegenyse. Seniai pamirštą verksmą. Smogia stačiai į galvą, stiklo

šukėmis sminga į pilkąją masę, ir, o, išdulkink mane per subinę, išdulkink, Fredi, kažkas privalo priversti jį nutilti.

Aš ir priverčiau, galvoja Byveris. *Tai buvau aš. Būtent aš - tasai, kuris jį užčiaupė. Apglėbė ir uždainavo.*

Tuo tarpu Džordžas Pelsenas porina, kaip galiausiai atsivėrė grimo kambario durys, bet per slenkstį žengė ne Džeksonas Braunas, ne Deividas Lindlis, o, ne! Trys pritariančios choristukės, Rendė, Sjuzė ir Šantė. Apetitiškos moteriškaitės, net seilė varva.

- Ir sekasi gi! - atsidūsta Šonas, užversdamas akis. Šonas - apvalainas trumpulis, ir seksualinė jo patirtis apsiriboja atsitiktinėmis išvykomis į Bostoną, kur vaikis ryja akimis striptizo šokėjas iš "Foksi ledi" ar "Huterso" padavėjas. - Tik pamanyk, Šantė, ir ne mažiau!

Jis plėšriai šypsosi ir iškalbingai brūkšteli sau per kelnių užtrauktuką. Regis, dažnokai darbuojasi rankelėmis? Na, taip, kas gi sutiks su juo sugulti?

Šiaip ar taip, mąsto Byveris, *bent jau šioje srityje Šonas yra tikras profesionalas.*

- Na... užkalbinau jas, labiausiai tai ją, Šantė... paklausiau, ar norėtų susipažinti su naktiniu Portlendo gyvenimu. Žodis po žodžio, ir mudu...

Byvas išsitraukia iš kišenės dantų krapštuką ir kyšteli į burną, atsiribodamas nuo pasakojimo. Taip, dantų krapštukas - būtent tai, ko dabar reikia. Ne alaus stiklas, ne suktinukė kišenėj, ne tušti Džordžo Pelseno pliurpalai apie tai, kaip jiedu su Šantė susikukavo ant užpakalinės jo pikapo sėdynės - dėkui Dievui bent už šią užuoglaudą; jei sūpuojasi furgonas, neik artyn, varyk į šoną!

Visa tai sumautos nesąmonės, - mąsto Byveris, ir ūmai gerklę sugniaužia liūdesys, toksai beviltiškas liūdesys, kokio jam dar neteko patirti, taip liūdna nebuvo netgi tada, kai Lorė Sju susirinko savo daiktelius ir išsikraustė pas tėvus. Tas liūdesys jam toks neįprastas... ir ūmai Byvas mirtinai įsigeidžia nešdintis iš čia po velnių, įkvėpti į plaučius vėsaus, sūraus jūros oro ir susirasti telefoną. Ir paskambinti Džounsiui ar Henriui, nesvarbu katram, tiks bet kuris. Jis nori išpokšinti: "Sveikas seni, kaip sekasi, nieko?" - ir išgirsti, kaip vienas iš jų atsakys: "Taigi žinai, Byvai, DDDT. Nėr kauliukų, nėr lošimo".

Jisai atsistoja.

- Ei, vaikine, - nustemba Džordžas. Byveris su Džordžu lankė Vestbruko koledžą, ten anas atrodė ganėtinai normalus, tačiau visa tai buvo taip seniai, prieš daugybę alaus stiklų. - Kur susiruošei?

- Nusimyžti, - tarsteli Byveris, perstumdamas dantų krapštuką iš vieno burnos kampučio į kitą.

- Tik kuo greičiau nešk čionai savo susmirdusią subinę, aš kaip tik pereinu prie kulminacijos, - taria Džordžas, ir Byveris galvoja: *Kelnaitės "tanga" su prorėža tarpkojy. Ot velnias, šiandien atmosferoj stačiai sklando idiotiški fluidai, veikiausiai keisis oras ar kažkas panašaus.*

Džordžas nuleidžia balsą:

- Kai pakėliau jos sijoną...

- Žinau, ji dėvėjo kelnaites "tanga", - numoja Byveris ir sugauna nustebusį, kone suglumusį Džordžo žvilgsnį, tačiau nekreipia į jį dėmesio. - Neatsisakyčiau pasiklausyti smulkmenų.

Jis pasišalina, eina į išvietę, sklidiną gelsvai rausvos šlapimo ir dezinfekcijos priemonių smarvės, žingsniuoja pro tualetus, iš pradžių pro vyrų, paskui pro moterų, pro duris su užrašu "kontora" ir atsiduria skersgatvyje. Žemai pakibęs blausus, lietingas dangus, pilka dienelė, tačiau oras gaivus. Toks gaivus! Byvas giliai įkvepia ir vėl galvoja: *nėr kauliukų, nėr lošimo...* Nežymiai nusišypso.

Ir bent dešimt minučių žingsniuoja nežinia kur, žiaumodamas dantų krapštuką ir stengdamasis praskaidrinti galvą. Kažkurią akimirką, tiksliai jau nebeprisimena, išmeta suktinukę, taikiai gulėjusią kišenėj, užsuka į "Džo Smouko parduotuvę" Monumento skvere ir skambina Henriui iš mokamo telefono automato. Veikiausiai atsilieps autoatsakiklis: Henris dar turėtų būti universitete, bet pasirodo, jog Henris jau namuose ir pakelia ragelį po antro signalo.

- Kaip gyvuoji, seni? - teiraujasi Byveris.

- Taigi pats žinai, - atsako Henris. - Tokia jau dalia, diena dienon tas pats šūdas... O kaip laikaisi tu, Byveri?

Byvas užsimerkia. Menkai sekundės dalelei vėl viskas normaliai, vėl viskas gerai, taip gerai, kaip tik gali būti šiame sumautame pasaulyje.

- Daugmaž taip pat, bičiuli. Daugmaž taip pat.

1993: Pitas padeda damai nelaimėje

Pitas sėdi prie rašomojo stalo mažumą į šalį nuo demonstracinės "Makdonald motors" salės Braitone ir mąsliai sukioja raktų grandinėlę, prie kurios prisegtas pakabukas su keturiomis žydru emaliu padengtomis raidėmis: NASA.

Svajonės sensta kur kas sparčiau nei svajotojai, ir, metams bėgant, Pitas galiausiai suvokė šį neginčijamą gyvenimišką faktą. Tačiau svajonės dažnai merdi ilgai bei skausmingai, tykiai ir sielvartingai dejuodamos kažin kur smegenų užkaboriuose. Pitas jau seniai nenakvojo miegamajame, apklijuotame nuotraukomis, vaizduojančiomis kosminius laivus "Apolo" bei "Saturnas", astronautus bei žygius į atvirą kosmosą (darbą už raketos borto, jei kas žino), o taip pat kosmines kapsules, kurių gaubtai aprūko ir apsilydė superaukštose temperatūrose, neriant į tirštuosius atmosferos sluoksnius... ir mėnuleigių modelius, ir "Vojadžerius". O viena fotografija įamžino žėrintį diską virš 80-tosios automagistralės: sustingę žmonės stovi sausakimšame plente prie savo mašinų, delnais prisidengę akis nuo neištveriamos šviesos. Užrašas po fotografija skelbia: OBJEKTAS, 1971 METAIS NUFOTOGRAFUOTAS ARVADOS, KOLORADO VALSTIJA, APYLINKĖSE, IR IKI ŠIOL LIKĘS NEATPAŽINTAS. TAI TIKRAS *NSO*.

Kaip seniai tas buvo.

Ir visgi vieną iš dviejų atostogų savaičių jisai praleido Vašingtone, Kolumbijos apygardoje, kur kas dieną vaikščiojo į Nacionalinį aviacijos ir kosmonautikos muziejų, be atvangos klajodamas tarp eksponatų ir šypsodamasis iš nuostabos. Ilgai stebeilijo į Mėnulio akmenis mąstydamas: *Šie akmenys atvežti iš vietų, kur dangus nuolat juodas, o tyla slegianti bei amžina. Nilas Armstrongas ir Bazas Oldrinas atsigabeno kone dvidešimt kito pasaulio kilogramų, ir štai jie čia.*

O štai ir jis, sėdi prie stalo, tądien, kai nepavyko parduoti nė vienos mašinos (kažkodėl žmonės nemėgsta pirkti mašinų per lietų, o

toje pasaulio dalyje, kurioje gyvena Pitas, dulksnoti pradėjo dar neišaušus), sukioja ant piršto NASA grandinėlę ir dirsčioja į laikrodį. Kažin kodėl tokiomis dienomis laikas tiesiog šliaužia, o arčiau penktos valandos - apmiršta visiškai. Penkta - teisėta valanda pirmajam alaus stiklui. Iki tol - šiukštu, nė vieno. Jei geri nuo ryto, vadinas, anksčiau ar vėliau teks paskaičiuoti, kiek išgėrei - užtikrintas kelias į alkoholizmo liūną. Bet jei dar sugebi laukti... sukioti grandinėlę ir laukti...

Ir lygiai taip aistringai, kaip pirmojo alaus stiklo, Pitas laukia lapkričio. Balandžio mėnesio kelionė į Vašingtoną buvo balzamas sielai, o mėnulio akmenys visgi pribloškiantis dalykas (tereikia prisiminti, ir vėl užgniaužia kvapą, kaip ir pirmąjį kartą), bet vienatvė visgi daro savo, ir nuo to kažin kaip negera ant širdies. Lapkričio mėnesį jis pasiims antrąją atostogų savaitę bei susitiks su Henriu, Džounsiu ir Byvu. Štai tuomet ir leis sau gurkšnoti ištisas dienas. Kai esi miške, medžioklėje su gerais bičiuliais, visiškai natūralu siurbčioti alų nuo ryto iki vakaro. Tiesą sakant, tai tradicija. Tai...

Atsiveria durys, ir ant slenksčio išdygsta patraukli brunetė. Maždaug penkių pėdų ir dešimties colių ūgio (Pitas dievina aukštas vištytes), maždaug trisdešimties metų. Apžiūrinėja parodos modelius (naujas tamsaus burgundiško vyno spalvos “Tanderberdas” - sezono puošmena, nors “Eksploreris” irgi bemaž nenusileidžia), bet tokiu veidu, tarsi ne itin domėtųsi pirkiniu. Pastebėjusi Pitą, žengteli į šalį. Bet šis jau stojasi, numesdamas raktus ant užrašų knygos, įjungia akinančią profesionalią dviejų šimtų vatų (ne mažiau, tu jau patikėk, mažyte) šypseną, ir, tiesdamas jai ranką, žengia artyn. Delną spusteli tvirtai, dalykiškai, bet moteris akivaizdžiai kažko nusiminusi.

- Veikiausiai nieko neišeis, - atsidūsta jinai.

- Pokalbio su automobilių pardavėju niekada nepradėkite tokiais apmaudžiais žodžiais, - pataria Pitas. - Mes dieviname iššūkį. Aš esu Pitas Muras.

- Sveiki, - linkteli moteris, bet nesako savojo vardo, o ji vardu Trišė. - Paskyriau susitikimą Fraiburge, lygiai po... - ji žvilgteli į laikrodį, tą patį, nuo kurio Pitas ištisą dieną nenuleidžia akių, - ... po keturiasdešimt penkių minučių. Su klientu, kuris nori pirkti namą, ir, regis, aš turiu būtent tai, ko jam reikia, ir komisiniai padorūs, o... - ūmai

akis apniaukia ašaros, ir brunetė nuryja seiles, kad balsas neprikimtų, - ...o aš pamečiau mašinos raktus! Sumautus mašinos raktus!

Ji atsidaro rankinę ir karštligiškai rausiasi joje.

- Bet turiu vairuotojo pažymėjimą... ir kitus dokumentus... visus įrodymus, tad pamaniau, o gal, gal jūs sugebėsite gauti man naujus raktus, ir aš ramiai sau išvažiuosiu. Tas sandėris mane išgelbėtų. Vien iš komisinių galėčiau ramiai pragyventi metus, misteri...

Ji pamiršo. Bet Pitas neįsižeidžia. Muras - tokia įprasta pavardė, kaip Smitas ar Džounsas. Be to, moteris pasimetusi ir sutrikusi. Kurgi ne, pamesti raktus, tokia nelaimė! Jis čia visko prisižiūrėjo.

- Muras. Tačiau atsiliepiu, šaukiamas Pitu.

- Ar negalėtumėt man padėti, misteri Murai? Ar kas nors iš aptarnavimo skyriaus?

Senis Džonis Deimonas padėtų su džiaugsmu, bet į Fraiburgą ji šiandien tikrai nebesuspėtų.

- Mes galėsim atvežti jums naujus raktus, bet tai truks mažiausiai parą, o gal netgi dvi, - praneša jis.

Moteris žvelgia į jį drėgnomis, aksomiškai rudomis akimis ir liūdnai dejuoja:

- Velnias... *ot velnias...*

Ūmai Pitui dingteli keista mintis: ji panaši į mergaitę, kurią jis pažinojo kadaise, senų senovėje. Nelabai artimai, jie tą mergaitę pažinojo nelabai artimai, bet visgi pakankamai, kad išgelbėtų jai gyvybę. Ir aną mergaitę vadino Džoze Rinkenhauer.

- Taip ir maniau, - murma Trišė, daugiau nebesistengdama tramdyti raudos. - Tai velnias, aš taip ir maniau!

Ji nusigręžia ir pravirksta jau nebesitvardydama. Pitas prieina iš užnugario ir atsargiai palyti brunetės petį.

- Palūkėkit, Triše. Palūkėkit minutėlę.

Prakeikimas, koks aplaidumas! Juk moteris neprisistatė, o jis kreipėsi į ją vardu, nors jų niekas nesupažindino... bet gal ji pernelyg nusiminusi, kad tą pastebėtų.

- Iš kur jūs? - klausia Pitas. - Noriu pasakyt, juk ne iš Braitono?

- Ne, - papurto galvą moteris. - Mūsų kontora Vestbruke. "Denison riel esteit".

Pitas linkčioja, tarsi ką nors suprastų.

- Atvažiavau iš ten, tik stabtelėjau prie čionykštės vaistinės, nusipirkau aspirino, nes prieš svarbų susitikimą man visuomet įskausta galvą... tai stresas, ir, Viešpatie, atrodo, jog smilkiniuose daužosi kūjai.

Pitas vėl linkčioja, šįsyk su užuojauta. Tas pojūtis jam pažįstamas. Tiesa, dažniausiai jį sukelia ne stresas, o alaus perteklius, bet koks gi skirtumas?

- Turėjau dar šiek tiek laiko, tad užsukau į parduotuvėlę greta vaistinės išgerti kavos... žinote, kai skauda galvą, kofeinas labai padeda.

Pitas linkčioja vėl. Jų kompanijoje vyriausias psichologas - Henris, jis tikras psichoterapijos asas, bet Pitas jam nesyk tvirtino, jog geras pardavėjas privalo neklysdamas skaityti svetimas mintis bei permatyti žmogų kiaurai, antraip niekam neparduos net tualetinio popieriaus - o ką jau kalbėt apie mašiną. Ir dabar Pitas su džiaugsmu pastebi, kad jo naujoji bičiulė mažumą apsiramino. Štai ir puiku. Regis, jis įstengs jai padėti - žinia, jei brunetė leis. Net jaučia, kaip tai nutiks. Tik spragt, ir durelės prasivers. Jam patinka pats šito spragtelėjimo laukimas. Aišku, nieko ypatinga, ir dar nežinia, kuo viskas baigsis. Bet, šiaip ar taip, tame kažkas slypi.

- Na, ir... ir užbėgau pas "Reni", kitapus gatvės. Nusipirkau šalį, dėl lietaus... juk reikia kažkuo...

Ji palyti plaukus.

- Paskui grįžau prie mašinos, o mano nelemti rakteliai pradingo! Tučtuojau grįžau atgal, perėjau parduotuves, užsukau į vaistinę, bet, patikėkit, jų ir pėdos ataušo! O štai dabar vėluoju pas klientą!

Moteris vėl susijaudina, ji tuoj pravirks. Pakelia akis į laikrodį. Pitui laikas šliaužia it sraigė. Jai - lėkte lekia. Štai jums ir skirtumai tarp žmonių.

- Nusiraminkite, - sako jis. - Susiimkite ir paklausykite manęs. Dabar keliausime į vaistinę ir paieškosime jūsų raktų.

- Bet jų ten nėra! Išnaršiau visus stelažų tarpueilius, apžiūrėjau lentyną, nuo kurios ėmiau aspiriną, teiravausi kasininkės...

- Nieko blogo nenutiks, jei pabandysime dar sykį, - pertraukia jis ir vedasi brunetę, lengvai, bet ryžtingai stumdamas durų link. Pitui patinka jos kvepalų aromatas, o dar labiau - plaukai. Būtent plaukai. Ir jeigu jie šitaip atrodo pilką apniukusią dieną, kaip turėtų švytėti saulėje?

- Mano susitikimas...

- Jūs turite dar keturiasdešimt minučių, - kalba Pitas. - Kai išsiskirsto turistai, iki Fraiburgo galima nuvažiuoti per dvidešimt minučių. Dešimt minučių paieškosime jūsų raktų, o jei nieko neišeis, nuvešiu jus pats.

Ji abejodama dėbteli į jį. Tačiau Pitas žvelgia pro šalį, į vieną narvelį-kabinetą.

- Dikai! - šūkteli jis. - Ei, Diki M.!

Dikas Makdonaldas kilsteli galvą nuo važtaraščių šūsnies.

- Patikinkite ponią, kad, jei prireiks, aš sėkmingai nugabensiu ją į Fraiburgą.

- O, jis išties patikimas, mem, - linkčioja Dikas. - Tikrai ne koks seksualinis maniakas, nelekia neleistinu greičiu. Viso labo pamėgins parduoti jums naują automobilį.

- Aš kietas riešutėlis, - pro ašaras šypteli moteris, - bet tebūnie, sutinku.

- Pridenk mane, jei kas skambins, gerai, Dikai?

- Gerai, nors lengva nebus. Tokiu oru pirkėjus tenka vaikyti lazdomis.

Pitas ir brunetė Trišė išeina, žingsniuoja per skersgatvį ir pėsčiomis nusigauna iki Meino gatvės, sugaišta tris minutes. Vaistinė - antras pastatas kairėje. Dulksna sustiprėja ir dabar jau labiau panėši į lietų. Moteris apsiriša plaukus nauju šaliu ir žvelgia į nepridengtą Pito galvą.

- Jūs peršlapsite, - sako jinai.

- Aš iš šiaurės. Mes taip greit nepasiduodam.

- Kaip manote, sugebėsime juos rasti? - ūmai nebeištveria brunetė.

Pitas gūžteli pečiais:

- Galbūt. Tokius dalykus užuodžiu it šuo. Visuomet užuosdavau.

- Ar žinote kažką, ko nežinau aš? - nustemba moteris.

Nėr kauliukų, nėr lošimo, galvoja Pitas. *Štai ir viskas, mem.*

- Ne, - balsu taria jis. - Dar ne.

Jiedu įeina į vaistinę, virš durų liūdnai skimbteli varpelis. Už prekystalio sėdinti mergina nenoriai atplėšia akis nuo žurnalo. Dvidešimt minučių ketvirtos, diena apniukusi, vadinas, be jų trijų ir misterio Dilerio, nuobodžiaujančio prie vaistų, pardavinėjamų pagal receptus, kasos, - nė gyvos dvasios.

- Sveikas, Pitai, - linkteli mergina.

- Ei, Kete, kaip sekasi?

- Pats matai... vargais negalais, - atsidūsta jinai ir kreipiasi į brunetę: - Labai apgailestauju, mem, bet aš dar sykį visur peržiūrėjau ir ničnieko neradau.

- Nieko baisaus, - murma Trišė ir netgi nežymiai nusišypso, - šis džentelmenas sutiko mane pavėžėti.

- Na-a-a, - tęsia Ketė, - aišku, Pitas šaunus vaikinas, bet vadinti jį džentelmenu... šito jau per daug.

- Prilaikyk liežuvėlį, brangute, - šiepiasi Pitas, - jei nenori mokėti už moralinę žalą. Mūsų teisėjai visuomet palaiko nuskriaustųjų pusę.

Vogčiomis dirsteli į laikrodį. Laikas ir jam paspartino žingsnį. Štai ir puiku, vis šiokia tokia įvairovė.

Pitas atsigręžia į Trišę.

- Iš pradžių jūs užsukote čionai. Aspirino.

- Teisingai. Nusipirkau pakelį aspirino. O kadangi dar turėjau laiko, nusprendžiau...

- Išgerti kavos pas “Kristi”, o paskui pasižvalgyti pas “Reni”.

- T-taip.

- Juk neužgėrėte aspirino karšta kava?

- Ne, mašinoje turėjau butelį vandens. - Ji rodo per langą į žalią “Taurus”. - Tabletes užgėriau vandeniu. Bet paskui panaršiau po sėdyne ir... podraug patikrinau degimą.

Moteris aprėpia juos nekantriu žvilgsniu, akivaizdžiai bylojančiu: "Žinau, ką manote: kažkokia puskvaišė, kvaršina mums galvas".

- Paskutinis klausimas. Jei surasiu jūsų raktus, ar sutiksite su manimi pavakarieniauti? Galėtume susitikti "Vest Vorfe".

- Žinau "Vest Vorfą", - pro ašaras šypsosi ji. Ketė pasistiebia, net nebemėgindama apsimesti, jog skaito žurnalą. Taigi čia kur kas įdomiau už bet kokį romaną!

- Iš kur žinote, kad aš neištekėjusi ir apskritai laisva?

- O sutuoktuvių žiedas? - nedelsdamas atremia Pitas, nors dar nespėjo dirstelti į bevardį moters pirštą. - Be to, omeny turėjau viso labo keptus moliuskus, morkų-kopūstų salotas ir sluoksniuotą pyragą su braškėmis, o ne sąjungą visam gyvenimui.

Ji savo ruožtu žvilgteli į laikrodį:

- Pitai... misteri Murai... bijau, kad šiuo metu flirtas man nerūpi. Jei pavėžėsite mane, mielai su jumis pavakarieniausiu. Tačiau...

- Šito pakanka, - atsiliepia Pitas. - Bet, manding, jūs važiuosite savo mašina, tad susitiksime vėliau. Ar penkios trisdešimt tiks?

- Taip, kuo puikiausiai, tačiau...

- Įsidėmėta.

Pitą užliejo seniai bepatirtas laimės jausmas. Tai nuostabu. Laimė - tai nuostabu. Dvejus pastaruosius metus jis nepatyrė nieko panašaus, nė šimtosios dalelės, o kodėl? Neaišku. Pernelyg daug žvarbių, alkoholiu persunktų naktų, klajojant po barus tarp 302-ojo plento ir Nort Konvėjaus? Taip, bet negi esmė tik čia? Gal ir ne, tačiau apmąstymams laiko neliko. Damai reikia suspėti į dalykinį susitikimą. Jeigu ji tuo pačiu parduos namą, kas žino, gal ir Pitui Murui smarkiai pasiseks? O jei ir nieko neišeis, jei sėkmė nusigręš... ką gi, Pitas vis vien jai padės. Jaučia, kad taip ir bus.

- Dabar padarysiu kai ką neįprasta... iš pirmo žvilgsnio gal netgi keista, bet jūs nesijaudinkit, - pareiškia jis. - Viso labo menkas fokusėlis, nelyginant pasitrinti tarpunosį, kad nečiaudėtum, ar plekštelti sau per kaktą, kai stengies prisiminti kieno nors vardą. Sutarta?

- T-taip... tikriausiai, - išspaudžia sutrikusi Trišė.

Pitas užsimerkia, pakelia prie veido tvirtai sugniaužtą kumštį, atkiša smilių ir ima judinti jį pirmyn bei atgal.

Trišė atsigręžia į kasininkę. Toji gūžteli pečiais, tarsi sakydama: “Kas žino?”

- Misteri Murai, - neryžtingai prabyla brunetė. - Misteri Murai, gal man paprasčiausiai...

Pitas atsimerkia, giliai atsidūsta ir nuleidžia ranką. Ir žvelgia pro Trišę, į duris...

- Taigi... jūs įėjote... - Jo akys juda, tarsi sekdamos įėjusią Trišę. - Žengėte link prekystalio... Veikiausiai kažko paklausėte. Kuriame tarpueilyje aspirinas... Kažkas panašaus.

- Taip, aš...

- Bet jūs paėmėt dar kažką. - Regi tą kažką saldumynų lentynoje. Ryškiai geltoną piešinį, kažką panašaus į delno atspaudą. - “Snikerio” batonėlį.

- “Maundsą”, - kužda ji, mosuodama blakstienomis. - Iš kur sužinojote?

- Paėmėte batonėlį, tik tada pasukote aspirino. Užmokėjote ir išėjote... išeikim minutėlei. Kol kas, Kete.

Ketė tik linkčioja, nenuleisdama nuo jo išsprogintų akių. Pitas žengia per slenkstį, nekreipdamas dėmesio į varpelio skambesį, į dulksną, dabar išties virtusią lietumi. Šaligatvio geltonis dingsta: jį nuplauna ir nusineša vandens čiurkšlės. Ir visgi dar geba jį įžiūrėti, ir baisingai tuo džiaugiasi. Pitas regi liniją. Tai spragtelėjimo pojūtis. Spragt, ir baigta. Šaunumėlis! Kiek gi laiko nematė jos taip ryškiai?!

- Atgal prie mašinos, - murma sau panosėj, - norėdama užgerti vandeniu kelias aspirino tabletes...

Pereina šaligatvį, lėtai žingsniuoja prie “Taurus”. Neramiai dairydamasi, Trišė seka įkandin. Žvilgsnis sklidinas jaudulio. Netgi išsigandęs.

- Atvėrėte dureles. Paėmėt rankinę... rakteliai... aspirinas... šokoladinis batonėlis... visa kita... dėliojate juos iš rankos į ranką... ir tada...

Pitas pasilenkia, spitrijasi į vandenį, kliokiantį nuotekų grioviu, panardina delną kone iki pat riešo, kažin ką pakelia ir nusilenkia it fokusininkas, sėkmingai atlikęs sudėtingą triuką. Pilkoje, kone sutemiškoje šviesoje ryškiu sidabru tvyksteli raktai.

- ...tada jūs pametėte raktus.

Iš pradžių Trišė nesumoja ištiesti ranką ir priimti radinį. Ji suglumusi stebeilijasi į Pitą, tarsi jos akivaizdoje būtų įvykęs stebuklas. Juodosios magijos stebuklas. O jis pats būtų piktasis magas.

- Nagi, - ragina Pitas, spausdamas blėstančią šypsenėlę. - Imkite gi. Čia nėra nieko antgamtiška. Perdėm dedukcija. Paprasčiausias dalykas. Turėtumėt vežiotis mane į keliones, tuomet niekada nepaklystumėt. Aš akimoju rasčiau kelią.

Tik tada brunetė paima raktus. Skubiai, stengdamasi neliesti jo pirštų, ir Pitas išsyk supranta, kad į restoraną ji neateis. Nereikia būti itin protingam, kad tą suvoktum: pakanka pažvelgti jai į akis, veikiau išsigandusias, nei dėkingas.

- Ačiū... ačiū jums, - lemena moteris, mintyse matuodama juos skiriantį atstumą, tarsi baimindamasi, jog Pitas prieis per arti.

- Nėra už ką. Tik nepamirškite: "Vest Vorfas", pusė šeštos. Geriausi kepti moliuskai šioje valstijos dalyje.

Palaikysim iliuziją. Kartais tenka, nepaisant to, kas dedasi sieloje. Ir nors kažkuri šios dienos džiaugsmo dalis išgaravo, ištirpo, šis tas dar rusena. Pitas regėjo liniją, o nuo to visuomet darosi lengviau. Fokusas paprastutis, tačiau malonu suvokti, kad jisai dar gali...

- Pusė šeštos, - aidu atsiliepia Trišė, atidarydama mašinos dureles, tačiau per petį mestas baimingas žvilgsnis įtartinai panašus į tą, kuriuo paprastai dėbčioji į šunį, pasiutiškai besiplėšantį ant pavadžio. Brunetė džiaugiasi iki pamėlynavimo, kad dabar jai neteks važiuoti į Fraiburgą su Pitu. Norint tą suvokti, nereikia gebėti skaityti mintis.

Jis nejudėdamas stovi po lietaus čiurkšlių rimbais, stebi, kaip ji išvažiuoja į krantinę, ir atsisveikindamas džiugiai saliutuoja (įprastinis šaunaus automobilių pardavėjo gestas). Atsakydama ji išsiblaškiusi krusteli pirštukus, ir, be abejo, kai lygiai penktą trisdešimt Pitas įžengia į "Vest Vorfą" (dėl viso pikto, punktualumas - karalių mandagumas), jos niekas nėra matęs, ir po valandos ji vis dar nepasirodo. Pitas vis vien neišeina: sėdi prie baro, geria alų ir akimis lydi mašinas, lekiančias 302-uoju plentu. Jam pasidingoja, kad ją mato, maždaug penktą keturiasdešimt. Žalias "Taurus", prašvilpęs pro šalį didžiuliu greičiu, lietaus ūkanoje, iki to meto tapusioje kone neperžvelgiama,

žalias "Taurus", kuris, galimas daiktas, dar tempia iš paskos geltoną juostą, išsyk tirpstančią pilkėjančiame ore.

Tokia jau dalia, diena dienon tas pats šūdas, galvoja Pitas, tačiau džiaugsmas jau apsiniaukė, jį išstūmė įprastas liūdesys, liūdesys, jaučiamas it kažin kas pelnyta: niekaip nepamirštos išdavystės kaina. Jis prisidega cigaretę... Senų senovėje, vaikystėje, apsimetinėjo, neva rūko, bet dabar šitaip elgtis nebėra reikalo... Ir užsisako dar vieną stiklą. Miltas atneša, bet tuo pačiu subamba:

- Būt neblogai, jei iš pradžių ką nors įsimestum į skrandį, Piteri.

Todėl Pitas užsisako keptų moliuskų porciją ir netgi kelis suvalgo, nepamiršęs pavolioti "Tartaro" padaže, bet prieš leisdamasis į kokią kitą smuklę, kurioje jį ne taip gerai pažįsta, stengiasi prisiskambinti į Masačūsetsą, Džounsiui. Tačiau Džounsis su Karla mėgaujasi retai pasitaikančiu laisvu vakaru, ir ragelį pakelia ateinanti auklė, kuri ir klausia, ar reikia ką perduoti. Pitas vos neatrėžia "ne", bet tuojau susigriebia.

- Perduokit, jog skambino Pitas, pasakė DDDT.

- D... D... D... T... - kartoja mergina, kruopščiai užsirašinėdama. - Jisai supras, kas čia...

- O, jisai supras, - patikina Pitas, - dar ir kaip.

Prieš pusiaunaktį jis nusigeria kažkokioje Niū Hempšyro alinėje, lyg "Madi Rader, lyg "Radi Mader", tiksliai nebeprisimena. Vargais negalais versdamas liežuvį, stengiasi papasakot tokiai pat apdujusiai telyčaitei, kaip kadaise šventai tikėjo, kad bus pirmasis žmogus, pabuvojęs Marse. Ir nors toji linkčioja bei be atvangos kartoja "aha-aha-aha", Pitas kažin kodėl suvokia, kad pašnekovės galvoje sukasi vienintelė mintis - kaip prieš išeinant išlenkti dar vieną porciją brendžio. Bet tai nieko. Tai nesvarbu. Rytoj jisai prabus su skaudančia galva ir klaikiomis pagiriomis, bet vis vien keliaus į darbą ir parduos mašiną, o gal ir ne, bet, šiaip ar taip, pasaulis sukasi. O gal per kokį nors stebuklą prastums vyno raudonumo "Tanderberdą", sudie, mylimoji! Kadaise viskas buvo kitaip, bet dabar teliko mėšlo krūva. Veikiausiai ir su tuo galima gyventi, tokiam vaikinui, kaip jis, nykščio taisyklė - viso labo DDDT, TOKIA JAU DALIA, DIENA DIENON TAS PATS ŠŪDAS, ir velniop juos, visus likusius. Tu užaugai, tapai

vyru, susitaikei su tuo, jog gavai mažiau, nei tikėjaisi, pastebėjai, kad ant stebuklingos svajų bei sapnų mašinėlės kybo didžiulė lentelė: NEVEIKIA.

Lapkričio mėnesį jis leisis į medžioklę su draugais, ir šito gana, kad galėtum su viltimi žvelgti į ateitį... Be to, gal mašinoje pelnys klasišką, seilėtą, lūpdažiu dvelkiantį šitos apsinešusios telyčaitės bučinį. Reikalauti ko nors daugiau - tolygu prašytis bereikalingos širdperšos.

Svajos ir sapnai - jie tik vaikams.

1998: Henris gydo sofos pacientą

Kambaryje prietema, kaip visuomet, kai Henris priima pacientus. Įdomu, jog tik nedaugelis tą pastebi. Jam regis, taip yra todėl, kad pacientų smegenis nuo pat pradžių gaubia ūkana. Didžiuma jų tiesiog neuropatai. "Jų pilni miškai", - kartą pasakė Džounsiui, kai jiedu buvo drauge, miškai, cha-cha! Šiaip ar taip, šitoks yra jo vertinimas - aišku, perdėm nemoksliškas. Henris giliai įsitikinęs, kad tų žmonių problemas kuria kažkas panašaus į poliarizuojantį ekraną tarp jų bei likusio pasaulio. Stiprėjant neurozei, viduje tolydžio tirštėja tamsa. Dažniausiai jisai pacientams jaučia kažką panašaus į geranorišką, tačiau abejingą užuojautą. Kartais gailestį. Ir tik nedaugelis sugeba išvesti Henrį iš kantrybės. Prie pastarųjų priskirtinas Baris Njumenas.

Pacientai, peržengę Henrio kabineto slenkstį, gali pasirinkti, nors patys šitaip nemano. Netgi nesuvokia turį pasirinkimą. Užėję regi tik jaukų, apytamsį kambarį su židiniu palei kairiąją sieną. Židinys kūrenamas amžinomis malkomis: keturiais plieno vamzdeliais, vaizduojančiais beržines pliauskas ir maskuojančiais dujinius degiklius. Greta, po puikia Van Gogo "Saulėgrąžų" reprodukcija, stūkso didžiulis minkštas krėslas, kuriame paprastai sėdi pats Henris. (Jis retsykiais sako kolegoms, jog kiekvienam psichiatrui privalu kabinete turėti bent vieną Van Gogą.) Priešingoje pusėje - lengvas fotelis ir sofa. Henriui visuomet įdomu, ką būtent pasirinks pacientas. Tiesa, jis pats pernelyg seniai dirba šį darbą, todėl žino: atsitiktinis pasirinkimas tampa įpročiu ir vėliau išlieka nepakitęs. Atmena, kad šia tema kažkas

parašė straipsnį, bet jau pamiršo, kas būtent. Kad ir kaip ten būtų, Henris pastebi, jog ilgainiui tokie dalykai, kaip laikraščiai bei žurnalai, suvažiavimai bei seminarai, jį domina vis menkiau. Kadaise viskas buvo kitaip, bet dabar padėtis pasikeitė. Jisai mažiau miega, mažiau valgo ir juokiasi kur kas mažiau. Prietema sunkiasi ir į jo gyvenimą... tas pats poliarizuojantis filtras, ir Henris suvokia, jog tam net nebesipriešina. Mažiau ryškios šviesos - ramiau akims.

Baris Njumenas nuo pat pradžių buvo sofos pacientas, tačiau Henris nė sykio nesuklydo, nemanė, neva tai kažkaip siejasi su psichine paciento būkle. Paprasčiausiai Bariui ant sofos patogiau, nors retsykiais, prabėgus penkiasdešimčiai minučių, Henriui tenka ištiesti ranką ir padėti anam atsikelti. Penkių pėdų ir septynių colių ūgio Baris sveria keturis šimtus dvidešimt svarų. Ši aplinkybė ir privertė jį susidraugauti su sofa.

Seansai su Bariu Njumenu paprastai trunka ilgai, kadangi šis pacientas kuo nuodugniausiai vardija visas savo gastronominių nuotykių smulkmenas. Tai anaiptol nereiškia, jog Baris - gurmanas, oi ne, anaiptol, Baris ryja viską, kas atsiduria pasiekiamumo ribose. Šiuo požiūriu jis yra tikra maisto permalimo mašina. Ir jo atmintis, bent jau šiuo atžvilgiu, stačiai šiurpinanti. Baris gastronomijoje nelyginant senas Henrio bičiulis Pitas - geografijos bei orientavimosi srityse.

Henris kone visiškai liovėsi mėginęs atplėšti Barį nuo medžių ir priversti pasivaikščioti po mišką - iš dalies dėl ramaus, bet nepalenkiamo paciento noro kuo išsamiausiai apsvarstyti viską, kas buvo suvalgyta, iš dalies dėl to, jog Baris jam nepatinka ir niekada nepatiko. Bario tėvai numirė, palikdami vaikinui labai didelį turtą, įšaldytą kaupiamajame fonde iki sūnaus trisdešimtmečio. Tuomet Baris galės jį pasiimti - su sąlyga, jog nuolatos lankysis pas psichoterapeutą. Jei ne, pagrindinė palikimo dalis pasiliks fonde iki jo penkiasdešimtmečio.

Henris abejoja, kad Baris Njumenas sulauks penkiasdešimties. Bario kraujospūdis (kaip išdidžiai pareiškė jis pats) - 190/140. Cholesterolio kiekis šiurpinantis. Tikra auksinė lipoproteinų gysla.

- Aš esu vaikščiojantis insultas, aš vaikščiojantis infarktas, - tvirtino Baris - džiugiai ir pergalingai, it žmogus, gebantis išsakyti

žiaurią nepermaldaujamą tiesą, nes širdies gilumoje suvokia, kad panaši baigtis ne jam, oi ne, tikrai ne jam.

- Priešpiečiams suvalgiau du dvigubus mėsainius, - pasakoja jis dabar, - mėgstu būtent tokius, nes sūris juose dar karštas.

Jo putni burna, stebėtinai maža tokios apimties žmogui, kažkuo panaši į žuvies, čiaupiasi ir virpčioja, tarsi skanaudama tą stulbinamai karštą sūrį.

- Užgėriau pieno kokteiliu, o pakeliui namo nusipirkau kelis šokoladukus. Paskui mažumėlę pasnaudžiau, o kai prabudau, įmečiau į mikrobangę šaldytų vaflių paketą. Žinote, tų, traškiųjų, "Lego-ego".

Jisai juokiasi. Juokas žmogaus, pasinėrusio į malonius prisiminimus apie nuostabų saulėlydį kalnuose, prisilytėjimą prie moters krūtinės, pridengtos plonyčiu šilku (Henrio manymu, Baris vargiai kada nors patyrė ką panašaus), pasivaikščiojimą šiltu pajūrio smėliu.

- Dauguma žmonių juos kepa tosteryje, - tęsia Baris, - bet tuomet vafliai pernelyg išdžiūva. O mikrobangėje jie tampa karšti bei minkšti. Karšti... ir minkšti. - Jis godžiai aplaižo savo žuviškas lūpas. - Tiesa, man buvo truputį gėda, kad suvalgiau visą paketą.

Šiuos žodžius jis taria atsainiai, probėgom, tarsi į šalį, tarsi prisiminęs, jog ir Henriui reikia atlikti savąją darbo dalį. Šitaip jis elgiasi keturis ar penkis kartus per seansą, o paskui... paskui vėl grįžta prie maisto.

Baris jau pasiekė antradienio vakarą. Kadangi šiandien penktadienis, pusryčių, pietų, vakarienių ir užkandžiavimų vardijimui nėra galo. Henris leidžia sau paskęsti asmeninėse mintyse. Baris - paskutinis šiandienos pacientas. Kai jisai užbaigs ilgą savo kulinarinių žygdarbių sąrašą, Henris sugrįš namo ir susikraus daiktus. Rytoj kelsis šeštą valandą, o tarp septintos ir aštuntos į alėją įsuks Džounsis. Jiedu sumes savo mantą į senutėlį Henrio "Skautą", laikomą perdėm dėl rudeninių kelionių į miškus, ir aštuntą trisdešimt jau riedės į šiaurę. Pakeliui užsuks į Braitoną, pasiims Pitą, o paskui ir Byvą, tebegyvenantį netoli Derio. Vakarop nusigaus iki "Skylės sienoje", medžioklės namelio, svetainėje loš kortomis ir klausysis, kaip dūmtraukiuose kaukia vėjas. Šautuvus sustatys virtuvės kampe, medžioklės licenzijas sukabins ant kablio virš atsarginių durų. Galiausiai jis bus su draugais,

o būti su draugais - tolygu po ilgų klajonių atsidurti namuose. Poliarizuojantis filtras ištisai savaitei taps mažumėlę plonesnis. Jie paplepės apie senus laikus, pasijuoks iš piktinančiai juokingų Byverio nešvankybių, o jei kuriam iš tiesų pavyks nušauti elnią... ką gi, papildoma pramoga! Drauge jie stiprūs, kaip niekada. Drauge jie dar pajėgia nugalėti laiką.

Kažkur antrame plane foniniu triukšmu skamba monotoniškas Bario Njumeno tenoras. Kiaulienos muštiniai, košės, kepti kukurūzai, šokoladinis tortas ir pepsikolos puodelis, kuriame plaukioja keturi ledų "Benas ir Džeris Čanki Manki" rutuliukai, ir kiaušiniai: kepti kiaušiniai, virti kiaušiniai, kieti, minkšti, plakti...

Henris linkčioja reikiamose vietose, beveik nesiklausydamas paciento. Senas psichiatrų triukas.

Viešpats žino: Henriui ir jo bičiuliams pakanka savų problemų. Byveriui siaubingai nesiseka šeimyninis gyvenimas, Pitas pernelyg daug geria (kur kas daugiau, nei, Henrio manymu, reikėtų), Džounsis ir Karla vos neišsiskyrė, o Henris kaunasi su depresija, kuri jam atrodo tiek patraukli, tiek ir nemaloni. Tad taip, tiesa, problemų nestinga. Tačiau jiems vis dar smagu drauge, jie vis dar gali palengvinti vienas kitam gyvenimą, nušviesti kelią, ir ryt vakare jie bus kartu. Ištisas aštuonias dienas. Ir tai nuostabu.

- Žinau, kad neturėčiau, bet anksti ryte pabudau nuo neįveikiamo alkio. Galbūt dėl žemo cukraus lygio kraujyje, taip, veikiausiai šitaip ir yra. Kad ir kaip ten būtų, suvalgiau likusį tortą, gulėjusį šaldytuve, o paskui sėdau į mašiną ir nuvažiavau į "Dankio Spurgas", nusipirkau tuziną keptų obuolių ir keturias...

Henris tebemąsto apie kasmetinę medžioklę, kuri prasidės jau rytoj, ir nė pats nesuvokia, ką šneka, kol žodžiai nusprūsta nuo liežuvio. Ką gi, ne žvirblis, nesusigrąžinsi...

- Gal nuolatinis troškimas ką nors žiaumoti kaip nors susijęs su jūsų tikėjimu, neva nužudėte savo motiną? Kaip manote, ar tai įmanoma?

Ūmai Baris nutyla. Henris kilsteli galvą ir mato didžiules it lėkštės paciento akis, pirmąkart sublizgusias tarp riebalų klosčių. Ir nors Henris supranta privaląs užsičiaupti - jis neturi teisės peržengti psi-

choterapinio gydymo rėmų, - kažin kodėl ir toliau varo savo. Galbūt jo elgseną šiek tiek įtakojo prisiminimai apie senus draugus, bet svarbiausia netikėto išpuolio priežastimi tapo ūmai išblyškusi, sukrėsta Bario fizionomija. Regis, Henriui labiausiai nepatinka nepajudinamas storulio pasitenkinimas savimi bei savuoju gyvenimo būdu. Vidinis įsitikinimas savižudiško elgesio teisingumu. Kam reikia jį keisti, juo labiau mėginti atkapstyti ištakas?

- Juk jūs iš tiesų manote, kad ją nužudėte, tiesa? - toliau kamantinėja Henris - nerūpestingai, kone atsainiai.

- Aš... aš niekada... man bjauri pati...

- Ji kvietė ir kvietė, šaukė, jog skausmas krūtinėje darosi nebeištveriamas, betgi jūs dažnai tą girdėdavote, ar ne? Mažne kiekvieną savaitę? Kur ten savaitę, beveik kasdien! Ji iš viršaus šaukė: "Bari, paskambink daktarui Vitersui, Bari, iškviesk "greitąją", Bari, surink 911..."

Jie niekada nesikalbėjo apie Bario tėvus. Savo minkšta, nepermaldaujama, nepramušamai riebia maniera pacientas nuolat nusukdavo šneką kita vaga. Lyg ir pradeda apie juos samprotauti, ir... bingo! - vėl prabyla apie keptą avieną ar viščiuką, o gal net antį apelsinų padaže. Vis tas pats nesibaigiantis sąrašas. Ir kadangi Henris ničnieko nežino apie Njumeno gimdytojus, ir juo labiau apie tą dieną, kai Bario motina numirė, nukritusi nuo lovos ir apšlapinusi kilimą, vis klykdama, klykdama - nepaliaujamas trijų šimtų svarų masės klyksmas; atgrasios ir riebios staugiančios masės... fui, kokia šlykštynė! Jis ničnieko negali žinoti, nes niekas jam nepasakojo, bet vis dėlto žino. O Baris anuomet nebuvo toks storas. Viso labo devyniasdešimties svarų.

Linija. Vėl ji. Linija. Neregėjo jos jau penketą metų (nebent tiktai sapnuose) ir jau manė, kad viskas baigta, bet, regis, klydo. Ji vėlei čia.

- O jūs visą tą laiką sėdėjote prie televizoriaus ir klausėtės jos riksmų, - tęsia Henris. - Žiūrėjote Rikio Leino laidą ir valgėte... ką būtent? Saros Li sūrio tortą? Ledus? Nežinau. Tačiau jūs nekreipėte dėmesio. Lai sau staugia.

- Nutilkite!

- Leidote jai klykti kiek širdis geidžia, ir išties, kodėl gi ne? Ji taip elgėsi visą savo gyvenimą! Jūs nekvailas ir suprantate, jog tai gryna tiesa. Šitaip nutinka. Manding, jums ir tas aišku. Štai ir pasmerkėte save pagrindinio herojaus rolei tokioje mažoje Tenesio Viljamso pjesiukėje, nes paprasčiausiai mėgstate pavalgyti. Tačiau žinote ką, Bari? Anksčiau ar vėliau ta aistra jus nužudys. Širdies gilumoje jūs tuo netikit, bet tai gryna tiesa. Jūsų širdis jau spurda krūtinėje nelyginant gyva palaidota, kumščiais besidaužanti į karsto dangtį. Įdomu, kaip jausitės, prisiauginęs dar aštuoniasdešimt ar šimtą svarų?

- Užsičiau...

- Kai jūs nugriūsite, Bari, efektas bus toks, tarsi būtų griuvęs Babelio bokštas. Žmonės, tapę to įvykio liudininkais, apie jį šnekės dar ilgus metus. Nuo lentynų pažirs visi indai...

- Nutilkit!

Baris veržliai sėdasi. Šįsyk jam neprireikia Henrio pagalbos. Jis mirtinai išblyškęs, neskaitant dviejų ryškių roželių, pražydusių skruostuose.

- ...iš puodelių išsilaistys kava, o jūs apsišlapinsit, lygiai kaip jinai kadaise...

- LIAUKITĖS! - spiegia Baris. - LIAUKITĖS, PABAISA!

Bet Henris jau užsivedė. Jis nebegali sustoti. Jis regi liniją, o kai ją regi, nebegali apsimesti, neva jinai neegzistuoja.

- ...jei laiku neatsibusite iš šito nuodingo sapno, kuriame gyvenate...

Tačiau Baris nieko nebenori girdėti, absoliučiai nieko. Jis bėga iš kambario, kratydamas neaprėpiamus sėdmenis, ir dingsta už durų.

O Henris sėdi nejudėdamas ir klausosi, kaip trepsi bizonų kaimenė, atstovaujama viso labo vieno žmogaus. Bario Njumeno. Antrasis kambarys tuščias: jis neturi sekretoriaus, ir Bario pabėgimu baigiasi darbo savaitė. Ką gi, viskas į gera. Na, ir įklimpo gi jis!

Henris prieina prie sofos ir atsigula.

- Daktare, - sako jis, - aš nepataisomai prisidirbau.

- Kaip tai nutiko, Henri?

- Pasakiau pacientui tiesą.

- Bet nejau tiesa mūsų neišlaisvina, Henri?

- Ne, - atsako sau jis, stebeilydamas į lubas. - Nė per nago juodymą.

- Užsimerk, Henri.

- Gerai, daktare.

Jis užsimerkia. Kambarį išstumia tamsa, ir tai gerai. Tamsa tapo jo bičiule. Rytoj Henris susitiks su likusiais draugais (mažiausiai trimis), ir šviesa vėl atrodys gera. Bet dabar... dabar...

- Daktare?

- Taip, Henri?

- Tai tipiškas atvejis, vadinamas "tokia jau dalia, diena dienon tas pats šūdas". Ar tą žinote?

- Ką tai reiškia, Henri? Ką tai reiškia tau?

- Viską, - neatsimerkdamas kužda jis ir tučtuojau priduria: - Nieko.

Bet tai melas. Ir anaiptol ne pirmas, ištartas šiame kambaryje.

Rytoj visas ketvertas važiuos į "Skylę sienoje", o priešaky laukia aštuonios stulbinančios dienos. Didžiosioms medžioklinėms ekspedicijoms ateis galas, nors, žinia, niekas šito neįtaria. Iki tikrosios tamsos atėjimo dar liko keleri metai, tačiau jinai artinasi.

Tamsa artinasi.

2001: Džounsis. Dėstytojo pokalbis su studentu.

Mes nežinome, kurioms dienoms ar įvykiams lemta pakeisti mūsų gyvenimą. Gal taip ir geriau. Tą dieną, kuri negrįžtamai pakeis jo asmeninį gyvenimą, Džounsis sėdi savo kabinete, trečiajame "Džono Džėjaus koledžo" aukšte, žvelgia pro langą į mažutėlį Bostono kampelį ir mąsto, koks neteisus buvo T.S. Eliotas, balandį pavadinęs pačiu negailestingiausiu mėnesiu, ir tik todėl, jog manoma, kad balandžio mėnesį klajūnas iš Nazareto buvo nukryžiuotas už maišto kurstymą. Kiekvienas Bostono gyventojas žino, kad visų žiauriausias mėnuo - kovas, klastingai dovanojantis kelias apgaulingos vilties akimirkas, o paskui niekšingai sviedžiantis į veidą mėšlo saują. Šiandien kaip tik viena iš tokių pasitikėjimo nekeliančių dienų, kai atrodo, jog

pavasaris išties aplankė atšiaurų jų miestą, ir Džounsis net ketina mažumą pasivaikščioti - vėliau, kai sutvarkys vieną nemalonų reikalą... tiksliau, bjaurų reikalą. Žinia, šią sekundę jisai neįsivaizduoja, kad vakarop atsidurs ligoninės palatoje - sužalotas, plūstantis krauju ir beviltiškai kovojantis už savo sumautą gyvybę.

Diena dienon tas pats šūdas, galvoja jisai, tačiau patikrinus paaiškėja, kad šūdas visgi kitas.

Bet tuomet suskamba telefonas, ir jisai stveria ragelį, smelkiamas nedrąsios džiugios nuojautos: veikiausiai tai berniūkštis Defanjakas, paprašys atšaukti vienuoliktos valandos susitikimą.

Ko gero, užuodžia katinas, kieno mėsą surijo, mąsto Džounsis. Ką gi, gali būti. Paprastai studentai stengiasi susitikti su dėstytojais. Bet kai vaikinui praneša, jog dėstytojas nori jį matyti... nereikia būti aiškiaregiu, kad suvoktum, iš kur vėjas pučia.

- Alio, Džounsas klauso, - tarsteli į ragelį.

- Sveikas, Džounsi, kaip gyvenimas?

Šį balsą jis pažintų bet kur.

- Henri! Ei, Henri! Nuostabus, gyvenimas nuostabus!

Tiesą sakant, yra ne visai taip, tiksliau, anaiptol ne taip, ypač turint omeny, jog netrukus pasirodys Defanjakas, betgi viskas reliatyvu, ar ne? Palyginti su tuo, kur jis atsidurs po dvylikos valandų, prijungtas prie cypiančių, gaudžiančių, žvangančių aparatų: viena operacija atlikta, laukia dar trys... Džounsis gerokai pagražina tikrovę, ar, paprasčiau tariant, bezda per šilką. Vaizdingai šnekant, nutaiso pergalingą miną, nors žaidimas klojasi prastai.

- Džiugu girdėti.

Ko gero, jis išgirdo nelinksmas gaideles Henrio balse, bet veikiausiai tiesiog užuodžia panašius dalykus.

- Henri? Kas nutiko?

Tyla. Džounsis jau nori paklausti dar sykį, bet Henris visgi atsako:

- Vakar numirė mano pacientas. Pamačiau žinutę laikraštyje. Jį vadino Bariu Njumenu.

Ir po neilgos pauzelės priduria:

- Baris buvo sofos pacientas.

Džounsiui nelabai aišku, ką tai galėtų reikšti, bet, atrodo, senam draugui negera. Tuo neabejoja.

- Savižudybė?

- Širdies smūgis. Jam buvo dvidešimt devyneri metai. Išsikasė sau duobę šaukštu ir šakute.

- Apgailestauju.

- Pastaruosius trejus metus jisai nebuvo mano pacientu. Aš jį atbaidžiau. Nutiko... vienas iš tų dalykėlių. Supranti, apie ką kalbu?

Džounsis linkčioja - visai pamiršęs, kad Henris jo nemato.

- Linija?

Henris atsidūsta, bet Džounsis jo atodūsyje negirdi ypatingo apgailestavimo.

- Taip. Aš tarytum viską išliejau ant jo. Vyrukas dingo taip mikliai, tarsi būtų nusvilęs subinę.

- Bet tai dar nereiškia, kad tu esi kaltas dėl jo infarkto.

- Gal tu ir teisus. Bet man kažkodėl šitaip neatrodo.

Vėl pauzė. O paskui jau linksmiau:

- Nejau tai nėra eilutė iš Džimo Kročė dainos? O tu? Kaip laikaisi tu, Džounsi? Viskas gerai?

- Man? Aha. O kodėl klausi?

- Nežinau, - sako Henris. - Tačiau... Galvoju apie tave nuo tos minutės, kai atverčiau laikraštį ir nekrologų puslapyje pamačiau Bario fotografiją. Prašau, būk atsargesnis.

Ūmai Džounsis pajunta lengvą šaltuką, besiskverbiantį iki pat kaulų (daugeliui jų gresia daugybiniai lūžiai).

- Apie ką kalbi?

- Nežinau, - kartoja Henris. - Gal tik šiaip. Bet...

- Nejau vėl toji linija? - sunerimsta Džounsis ir, automatiškai pasisukęs krėsle, žvelgia pro langą į nepastovią pavasario saulutę. Ir tuomet dingteli mintis, jog vaikinukui, Defanjakui, tikriausiai pavažiavo stogas, jisai pasičiupo šautuvą (klastingas kėslas, kaip sakoma detektyvuose bei trileriuose, kuriuos Džounsis mėgsta paskaitinėti laisvalaikiu), ir Henris kažin kokiu būdu tą suuodė.

- Neišmanau. Gal tik reakcija į Bario mirtį. Pamatyti jo nuotrauką nekrologų skyriuje... Bet visgi mažumėlę pasisaugok, sutarta?

- Na... žinoma, aš galėčiau...

- Štai ir puiku.

- O kaip einasi tau? Išties gerai?

- Geriau nė nebūna.

Bet Džounsiui taip neatrodo. Jis nori kažką pasakyti, tačiau už nugaros pasigirsta nedrąsus kostelėjimas, vadinas, Defanjakas veikiausiai jau čia.

- Štai ir puiku, - antrina Džounsis, gręždamasis į stalą. Taip, tarpduryje mindžikuoja jo vienuoliktos valandos lankytojas, iš pažiūros visiškai nepavojingas: paprasčiausias berniūkštis, susisupęs į seną dukslų paltą su gobtuvu ir medinėmis sagomis, pernelyg šiltą pavasariškam orui, liesas ir neišvaizdus, su pankiška šukuosena, nelygiomis ietimis stirksančia virš sunerimusių akių.

- Henri, manęs laukia skubus pokalbis. Aš tau perskambinsiu...

- Ne, neverta. Garbės žodis.

- Tu įsitikinęs?

- Taip. Tačiau... yra dar vienas reikaliukas. Ar turi trisdešimt sekundžių?

- Aišku, kaipgi neturėsiu?

Jis kilsteli pirštą, ir Defanjakas paklusniai linksi galvą. Tačiau ir toliau stovi tarpduryje, kol Džounsis mosteli į vienintelę knygomis neužverstą kėdę. Vaikinukas neryžtingai žengia jos link.

- Klok, - į ragelį taria Džounsis.

- Manding, reiktų nukakti į Derį. Skubiai, tiktai tu ir aš. Aplankyti seną draugą.

- Tai yra...

Jam nesinori prie pašalinio asmens ištarti to vardo, visai vaikiško, mažumą juokingo vardo. Ir nėra reikalo: tą padaro Henris. Kadaise jie buvo kvartetas, paskui neilgam tapo kvintetu, o po to vėl kvartetu. Bet, tiesą sakant, penktasis jų niekada nebeapleido. Henris ištaria tą vardą, vardą berniuko, per kažkokį stebuklą taip ir likusio berniuku. Henris nerimauja dėl jo, ir bičiulio nerimas labiau suprantamas, aiškiau išreikštas. Jis aiškina Džounsiui, jog nieko tiksliai nežino, tiesiog šiaip, nuojauta, jog seną draugą reikėtų aplankyti.

- Kalbėjaisi su jo motina? - teiraujasi Džounsis.

- Manding, - atsako Henris, - bus geriau, jei mudu paprasčiausiai... na, žodžiu, užgriūsime it perkūnas iš giedro dangaus. Kokie tavo planai dėl artimiausio savaitgalio? Ar dėl kito?

Džounsiui nėra reikalo žiūrėti į dienyną. Savaitgalis prasideda poryt. Tiesa, šeštadienį reikėtų dalyvauti fakulteto vakarėlyje, bet šios pareigos nesunku atsisakyti.

- Aš laisvas, abi dienas, - sako jis. - Ar bus gerai, jei užvažiuosiu šeštadienį? Apie dešimtą?

- Kuo puikiausiai, - lengviau atsidūsta Henris, dabar jau panašesnis į save. Džounsis šiek tiek atsipalaiduoja. - Tikrai suspėsi?

- Jei manai, kad reikia aplankyti... - Džounsis dvejoja, - ... Dugią, taip ir padarykim. Jau seniai nesilankėme.

- Tavo pašnekovas... jis jau pasirodė?

- Aha.

- Gerai. Lauksiu šeštadienį, apie dešimtą. Ei, gal verta pravėdinti “Skautą”? Leiskime jam pasimankštinti. Kaip manai?

- Šaunu!

Henris juokiasi.

- Karla po senovei įdeda tau pusryčius?

- Taip ir yra.

Džounsis nepatenkintas dėbteli į portfelį.

- Ką turi šiandien? Sumuštinį su tunu?

- Su kiaušinių salotomis.

- M-m-m... Tiek to, aš einu. DDDT, ar ne?

- DDDT, - sutinka Džounsis. Jis negali pavadinti seno draugo vardu studento akivaizdoje, bet DDDT anam nieko nesako. - Pasikalbėsime pakeliui į...

- Ir pasisaugok. Aš nejuokauju, - pabrėžia Henris - reikšmingai ir mažumėlę grėsmingai. Ir vėl per nugarą nusruvena lengvas šaltukas. Ir, Džounsiui nespėjus atsakyti (o ką gi jis gali pasakyti prie Defanjako, klusniai sėdinčio kampe), Henris padeda ragelį.

Kelias akimirkas Džounsis mąsliai žvelgia į telefoną, deda ragelį, perverčia dienyno lapus, nubraukia šeštadieninį įrašą: “Nugėrimas dekano Džeikobsono namuose” ir užrašo: “atsiprašyti: kelionė su

Henriu į Derį, pasimatyti su D." Bet ir šito pažado netesės. Iki šeštadienio ir Deris, ir seni draugai ilgam išgaruos iš jo minčių.

Džounsis įkvepia krūtinėn oro ir sutelkia dėmesį į savo pavojingąjį lankytoją. Vaikinas nervingai muistosi ant kėdės, matyt, puikiai supranta, kodėl yra iškviestas.

- Taigi, misteri Defanjakai, - pradeda Džounsis, - pasak dokumentų, jūs iš Meino.

- E-e... taip. Iš Pitsfildo. Aš...

- Be to, dokumentuose rašoma, kad jūs gaunate stipendiją ir neblogai mokotės.

Regis, vaikinas ne šiaip jaudinasi. Regis, vaikinas tuoj tuoj pravirks. Viešpatie, kaip sunku! Iki šiandienos Džounsiui nė sykio neteko kaltinti studento apgaule, bet, rodos, viskas dar priešaky. Nes šitai siaubingai sunku... pasak Byverio, sumautas, sumaučiausias šūdas.

- Misteri Defanjakai... Deividai... žinote, kur dingsta stipendijos, kai jų turėtojus nutveria su paruoštukėmis? Ir dar per semestro egzaminą?

Vaikinas trūkčioja taip, tarsi po sėdyne paslėptas negeravalis aparatėlis būtų bakstelėjęs žemos įtampos užtaisėliu į liesą jo subinę. Lūpos virpa, ir pirmoji ašara... O, Viešpatie, neskustu skruostu šliaužia pirmoji ašara.

- Galiu paaiškinti tiksliai, - tęsia Džounsis. - Tokios stipendijos išgaruoja. Štai kas joms nutinka. Pykšt - ir balionas sprogsta.

- Aš... aš...

Ant Džounsio stalo guli segtuvas. Dėstytojas jį atverčia ir ištraukia Europos istorijos bilietų programą pirmajam semestrui: vieną iš tų klaikių klausimynų-spėlionių, kuriuos per savo neišmatuojamą išmintį primygtinai bruka švietimo departamentas. Viršuje juodu juodutėliu pieštuku (stenkitės, kad pastabos būtų aiškios bei ryškios, o jei būtina nutrinti, trinkite kuo kruopščiau) užrašytas vardas: DEIVIDAS DEFANJAKAS.

- Perskaičiau jūsų kursinį darbą, Deividai, perverčiau straipsnį apie Prancūzijos viduramžių feodalizmą ir netgi pasklaidžiau jūsų charakteristikas. Žinia, jūs ne genijus, bet mokėtės ne prasčiau už kitus. Be to, žinau, kad paprasčiausiai vykdote privalomąją programą,

juk tikrieji jūsų interesai anaiptol nesutampa su manąja žinių sritimi, tiesa?

Defanjakas tylomis linkteli. Nepatikimuose kovo saulės spinduliuose neryškiai žvilga ašaros. Ant stalo kampo mėtosi popierinių servetėlių paketas, ir Džounsis švysteli jį berniukui, kuris, nors yra baisiausiai nusiminęs, mikliai jį sugauna. Geri refleksai. Kai tau devyniolika, visa tavo "konstrukcija" patikima ir tampri, visi raiščiai tvirti bei lankstūs.

Palūkėkite keletą metelių, misteri Defanjakai, galvoja jis. *Man viso labo trisdešimt septyneri, o kai kurie laidai jau nukaro.*

- Galbūt jūs nusipelnote dar vieno šanso, - prataria Džounsis ir lėtai, tarsi demonstratyviai, ima sukti į tūtą įtartinai nepriekaištingą Defanjako darbą, vertintiną aukščiausiu balu, ne daugiau ir ne mažiau. - Gal egzamino dieną jums pasidarė bloga, ir jūs apskritai neatėjote...

- Aš *sirgau*, - akimoju susigriebia Deividas Defanjakas. - Regis, pasigavau gripą.

- Tokiu atveju galiu paskirti jums namų darbams esė - vietoje to testo, kurį pridavė bendrakursiai. Žinia, jeigu norite. Kad atsiskaitytumėt už praleistą egzaminą. Na, kaip, sutinkate?

- Taip, - šniurkščioja nosimi vaikinas, niršiai šluostydamas akis servetėlių pluoštu. Ką gi, bent jau nepradėjo paistyti, kad Džounsis vis vien nieko neįrodys, kad jis kreipsis į Studentų Tarybą, kad paduos protestą ir panašiai.

Deividas tik rauda, žiūrėti į jį nemalonu, bet gal tai geras ženklas: juk devyniolika - taip mažai, tačiau didžiuma jaunimo iki to meto jau spėja iššvaistyti sąžinės likučius. Gi Defanjakas tolygu prisipažino, vadinas, jisai dar turi šansų tapti žmogumi.

- Taip, būtų šaunu.

- Aišku, jūs suprantate, jei kažkas panašaus nutiks dar sykį...

- Niekada, - skubiai atsiliepia vaikinas. - Niekada, profesoriau Džounsai.

Ir nors Džounsas tėra profesoriaus padėjėjas, jam nešauna į galvą ištaisyt Defanjako klaidą. Šiaip ar taip, kada nors jisai *taps*

profesoriumi Džounsu, kitaip nė būti negali. Namai pilni vaikučių, ir jei ateity nenusimatys svaresnių biudžeto priedų, sudurti galus bus vis sunkiau.

- Tikiuosi, - balsu taria jis. - Parašysit esė, maždaug tris tūkstančius žodžių apie paskutiniuosius normanų užkariavimus Anglijoje, sutarta? Nuorodos į šaltinius, tačiau jokios papildomos informacijos. Dėstymas laisvas, bet išvados turi būti pakankamai įtikinamos. Terminas - kitas pirmadienis. Supratot?

- Taip. Taip, sere.

- Tokiu atveju galite eiti ir imtis darbo. - Jis mosteli į nudėvėtus Defanjako sportbačius. - Ir kitąsyk, kai sumanysite išgerti alučio, verčiau nusipirkite naują apavą. Nenoriu, kad vėl susigriebtumėt gripą.

Defanjakas žingsniuoja link durų ir ūmai atsigręžia. Jis nekantrauja kuo greičiau nusiplauti, kol misteris Džounsas nepersigalvojo, bet, kita vertus, jam viso labo devyniolika... O, tas jaunystės smalsumas!

- Iš kur jūs sužinojote? Tądien jūsų ten nė nebuvo. Egzaminavo kažkoks aspirantas.

- Žinau, ir to pakanka, - nukirto Džounsis. - Keliauk, sūneli. Ir parašyk gerą darbą. Tau prarasti stipendiją - tolygu numirti. Aš pats iš Meino, iš Derio, ir žinau Pitsfildą. Nuo tos vietos geriau laikytis atokiai.

- Tai jau tikrai, - širdingai atsiliepia Defanjakas. - Dėkui. Dėkui, kad suteikėte man dar vieną šansą.

- Uždaryk duris.

Defanjakas, kuris paskutinius pinigus išleis ne apavui, ne alui, o gėlėms, kurias nusiųs į Džounsio palatą su linkėjimais kuo greičiau pasveikti, išsmunka į koridorių ir paklusniai užveria duris. Džounsis atsigręžia į langą. Saulė tebėra permaininga, apgaulinga, tačiau viliojanti. Ir dėl to, jog istorija su Defanjaku baigėsi kur kas sėkmingiau, nei tikėjosi, Džounsis nusprendžia pasivaikščioti, kol dienos dar neužtemdė kovo debesys ir nepradėjo snigti. Ketino užvalgyti kabinete, bet dabar galvoje subrendo naujas planas. Blogiausias jo gyvenime, bet Džounsis, aišku, šito nežino. Todėl nusprendžia pasiimti portfelį,

šiandienos "*Boston feniks*" numerį ir persikelti per upę į Kembridžą*. Įsitaisys ant suolelio ir, markstydamasis saulėje, ramiai suvalgys sumuštinį su kiaušinių salotomis.

Jisai atsistoja, ketindamas padėti Defanjako dokumentus į kartotekos spintą, po lentele "D-F". "Iš kur jūs žinote?" - paklausė berniukas. Ką gi, geras klausimas. Galima sakyti, puikus. O atsakymas paprastas. Jisai žino, kadangi... kartais žino. Štai ji, tiesa, o kitos nėra ir negali būti. Beje, jei kas nors priglaustų pistoletą jam prie smilkinio, Džounsis prisipažintų, kad šią tiesą sužinojo per pirmąją antrojo semestro paskaitą, mat Deivido Defanjako smegenyse sproginėjo didžiulės raudonos raidės - na, tarsi kokia mirksinti neoninė iškaba, alsuojanti gėda, įkyriai kalanti į smilkinius: ŠPARGALKININKAS, ŠPARGALKININKAS, ŠPARGALKININKAS...

Bet, Viešpatėliau, visa tai nesąmonės: jisai *negali* skaityti minčių. Ir niekada negalėjo. Niekada-gyvenime, niekada-gyvenime, niekada-gyvenime... negalėjo ir negalės. Retsykiais kažkas tvyksteli galvoje, tiesa, būtent šitaip Džounsis sužinojo apie žmonos problemas dėl tablečių, galbūt suveikia intuicija, kaip Henrio atveju. Kai bičiulis paskambino, Džounsis išsyk pajuto kažką negera (*taigi ne, kvaily, tiesiog įspėjai iš balso, ir tiek*), bet tokių dalykų pastaruoju metu beveik nepasitaiko. Taigi po anos istorijos su Džoze Rinkenhauer ir nebenutiko nieko, kas būtų iš tiesų keista. Gal kada nors ir egzistavo kažin kas, besitęsiantis jiems iš paskos per visutėlę vaikystę bei jaunystę, tačiau dabar viskas baigta. Ar beveik.

Beveik.

Džounsis apibraukia žodžius "kelionė į Derį", stveria portfelį, ir tuomet jį nutvilko nauja mintis, netikėta ir beprasmiška, tačiau galinga ir visa aprėpianti: *Saugokis misterio Grėjaus*.

Džounsis apmiršta, jau spėjęs sugniaužti durų rankeną. Tai jo balsas, be jokios abejonės.

- Ką? - klausia tuštumos.

Nieko.

Džounsis išeina iš kabineto, užtrenkia duris ir patikrina, ar neat-

*Bostono priemiestis, kuriame įsikūrė Harvardo universitetas ir Masačūsetso technologijos institutas.

sidaro. Skelbimų lentos kamputyje baltuoja lapelis. Nukabina jį ir apverčia spausdinta puse į viršų. Viso labo viena eilutė: GRĮŠIU PIRMĄ VALANDĄ. Ramiai prisega lapelį - nė nenutuokdamas, jog praeis beveik du mėnesiai, kol jis galiausiai vėl įžengs į šį kambarį ir pamatys dienyną, atverstą ties Švento Patriko* diena.

"Pasisaugok", - pasakė Henris, bet Džounsis galvoja ne apie tai, jog derėtų pasisaugoti. Jis galvoja apie kovo saulutę. Apie tai, kaip kuo greičiau suvalgius sumuštinį. Apie tai, kaip malonu paspoksoti į merginas Kembridže: sijonėliai pernelyg trumpi, o kovo vėjas žaismingas ir įžūlus. Žodžiu, jis galvoja apie daugybę viliojančių dalykų, tik ne apie būtinumą saugotis misterio Grėjaus. Ar saugotis apskritai.

Ir tai yra Džounsio klaida. Štai kaip gali pasikeisti gyvenimas, iš pagrindų ir negrįžtamai.

---

*Kovo 17.

PIRMA DALIS

VĖŽYS

Aš suvokiu, kad tiktai šitas virpulys
mane gaivina.
Aš suprantu: išėjusieji išeina amžiams,
ir lygiai taip
Šalia palieka.
Aš prabundu, kad vėl užsnūsčiau;
aš neskubu aušros sutikt
Žvaliu žvilgsniu.
Ir tik tada, kai leisiuosi kelionėn,
galbūt suprasiu, kurgi galiausiai
Eiti reikia.

Teodoras Rotkė

PIRMAS SKYRIUS

MAKARTIS

1.

Džounsis vos nepašovė vyruko, išnirusio iš brūzgynų. Vos? Per plauką? Kokio storio plauką? Vienas medžioklinio šautuvo gaiduko spustelėjimas... netgi ne spustelėjimas, tik šiaip, piršto krustelėjimas. Vėliau, audrinamas aiškumo, retsykiais nušviečiančio siaubo kvaitinamą protą, jisai pasigailėjo neiššovęs anksčiau, nei pastebėjo oranžinę kepuraitę ir veriamai oranžinę demaskuojančią liemenę. Ričardo Makarčio žmogžudystė nebūtų buvusi blogis, ji būtų galėjusi padėti... Ričardo Makarčio žmogžudystė būtų galėjusi išgelbėti juos visus.

2.

Pitas su Henriu iškeliavo į "Goslino prekių šalį", artimiausią produktų parduotuvę, parvežti duonos, konservų ir alaus, žodžiu, pirmojo būtinumo prekių. Tiesa, produktų jiems būtų pakakę dar dviems dienoms, tačiau per radiją pranešė, jog gali pradėti snigti. Henris jau spėjo nušauti elnią, gana padorų gražuolį, o Pitą, Džounsio manymu, kur kas labiau domino alaus atsargų papildymas, nei asmeniniai medžioklės trofėjai: Pitui Murui medžioklė buvo tik hobis, užtat alus - religija. Byveris tūnojo pasaloje, bet penkių artimiausių mylių spinduliu šūvių nesigirdėjo, tad Džounsis nusprendė, jog Byvas, kaip ir jis pats, nusprendė palūkėti.

Už septyniasdešimties jardų nuo stovyklos tarp seno klevo šakų buvo įrengta medinė aikštelė, kurioje ir sėdėjo Džounsis. Jisai ra-

miai gurkšnojo kavą bei skaitė Roberto Parkerio detektyvą, kai tankmėje pasigirdo žingsniai. Džounsis padėjo termosą ir užvertė knygą. Kadaise iš jaudulio būtų neabejotinai išlaistęs gėrimą, tačiau dabar netgi leido sau sugaišti kelias sekundes bei tvirčiau užsukti ryškiai raudoną termoso dangtelį.

Jų ketveriukė visuomet medžiodavo šiuose kraštuose pirmąją lapkričio savaitę, visuomet, štai jau beveik dvidešimt metų, jei skaičiuot nuo tų laikų, kai Byvo tėvas pradėjo vežiotis juos drauge. Iki šiol Džounsis niekada negaišo laiko aikštelės rentimui, beje, kaip ir trys likusieji. Aikšteles medžiuose bičiuliai laikė pernelyg didele prabanga ir nenorėjo terliotis. Bet šiais metais jis ėmėsi kirvio. Likusieji tarėsi žiną priežastį, nors iš tiesų buvo ne visai taip.

2001 metų kovo viduryje Džounsį, einantį per gatvę Kembridže, netoli "Džono Džėjaus koledžo", kuriame dėstytojavo, partrenkė automobilis. Avarijos metu jam skilo kaukolė, lūžo du šonkauliai, sutrupėjo klubo sąnarys, kurį teko pakeisti tam tikra naujos mados teflono bei metalo konstrukcija. Veikiai paaiškėjo, kad Džounsį parbloškė pensijon išėjęs Bostono universiteto profesorius, kuris, pasak advokato, sirgo Alzhaimerio liga ir buvo vertas ne bausmės, o užuojautos bei gailesčio.

Kaip dažnai, mąstė Džounsis, *paaiškėja, jog, nusėdus dulkėms ir išryškėjus aplinkybėms, nebėra ko kaltinti. O jei ir yra kaltų, kam nuo to lengviau? Tenka rankioti buvusio gyvenimo nuotrupas ir toliau tempti gumą, ir tik guostis, jog, kaip tvirtino žmonės (kol galiausiai sėkmingai viską pamiršo), galėjo būti kur kas blogiau.*

Ir tai gryniausia tiesa. Galėjo būti kur kas blogiau! Jo galva dirbo, kaip ir anksčiau. Tiesa, paskutinioji valanda ar pusantros prieš pat nelaimingą atsitikimą išgaravo iš atminties, bet šiaip jau smegenys veikė patenkinamai. Sunkiausiai sekėsi apsiprasti su klubo sąnariu, tačiau spalio mėnesį Džounsis jau įstengė atsisakyti ramentų ir šlubčioti imdavo tik į dienos galą.

Pitas, Henris ir Byvas buvo įsitikinę, kad jis tik dėl klubo pasirinko ne drėgną ir šaltą žemę, o aikštelę medyje, ir, žinia, buvo teisūs. Bet tiktai iš dalies. Džounsis uoliai slėpė, jog beveik nebesidomi elnių medžiokle.

Bičiuliai nusimintų. Po velnių, taigi ir jis pats jautėsi nekaip. Bet nieko nepadarysi. Tam tikra skonių bei aistrų permaina, apie kurią Džounsis nė neįtarė, kol išsitraukė iš dėklo savo vinčesterį. Ne, pati gyvūnų žudymo idėja nekėlė pasibjaurėjimo, anaiptol, tačiau buvusio entuziazmo nebeliko nė padujų. Tą saulėtą kovo dieną mirtis praėjo visai arti. Palytėjo savo skraiste, ir Džounsis visiškai netroško pasimatyti su ja vėlei, net jei šiuo atveju pats būtų ne auka, o mirties pasiuntinys.

3.

Visų nuostabiausia, kad jis iki šiol mėgo žygeivio gyvenimą, ir tam tikra prasme netgi labiau, nei pirma. Ilgi naktiniai pašnekesiai: apie knygas, politiką, apie viską, ką teko perkęsti vaikystėje, apie ateities planus. Jie dar nesulaukė keturiasdešimties: dar galima kurti planus, daugybę planų, o senoji draugystė dar nerūdijo.

Taigi ir dienos pasitaikė neblogos: ilgos valandos aikštelėje, kuomet Džounsis likdavo vienas. Jis atsinešdavo miegmaišį ir, jei sušaldavo, su knyga bei grotuvu iki pusės įlįsdavo vidun. Tiesa, po paties pirmo karto liovėsi tampęs grotuvą, nes pastebėjo, kad miško muzika jam patinka kur kas labiau: švelnus vėjo gausmas pušyse, šakų šlamesys, varnų dialogai. Truputį paskaityti, išgerti kavos, vėl truputį paskaityti, retsykiais išlįsti iš miegmaišio, raudono it stop-signalai, ir nusišlapinti stačiai nuo aikštelės krašto. Džounsis buvo žmogus, turintis didelę šeimą ir platų kolegų ratą. Mėgstantis bendrauti, galima sakyt, bandos narys, besimėgaujantis visomis bendravimo rūšimis bei variantais, nuo šeimyninių iki bičiuliškų (nevalia pamiršti studentų, begalinio studentų srauto), ir toje sudėtingoje hierarchijoje besijaučiantis it žuvis vandeny.

Bet tiktai čia, medyje, jis suprato, jog tylos trauka vis dar egzistuoja. Vis dar svaigina bei vilioja. Ir jautėsi taip, tarsi po ilgo išsiskyrimo būtų sutikęs seną draugą.

- Ar tau išties norisi ten stirksoti? - vakar ryte paklausė Henris. - Jei nori, eime su manim. Pasistengsime neišvarginti tavo kojos.

- Palik jį ramybėje, - įsiterpė Pitas. - Jam ten patinka. Ar ne, Džounsi, berniuk?

- Kažkas panašaus, - atsakė jisai, nenorėdamas sakyti nieko daugiau - pavyzdžiui, *kaip labai* jam ten patinka. Kai kuriais dalykais nesinori dalintis netgi su geriausiais draugais. Beje, retsykiais geriausi draugai supranta ir be žodžių.

- Štai ką jums pasakysiu... - Byvas kilstelėjo pieštuką ir ėmėsi jį graužti: savas, mielas įprotis, pažįstamas dar nuo pirmosios klasės. - Šaunu, kai sugrįžti ir pamatai tave tenai. Visai kaip žvalgas "varnų lizde", piešiniuose iš sumautų knygiūkščių apie piratus. Žiūrėk įdėmiai, išpūsk akis, ir panašiai.

- "Matau žemę!" - tuojau atitarė Džounsis, ir visi nusijuokė, bet tik jis vienas suprato, ką turėjo omeny Byvas. Tą jautė. Išpūsk akis. Paprasčiausiai mąstyk apie savo reikalus ir įdėmiai stebėk atplaukiančius laivus, ryklius, viską, kas pasitaiko pakeliui.

Vėl įsiskaudo klubą, kuprinė su šlamštu slegia nugarą, ir Džounsis nerangiai bei sunkiai leidžiasi medinėmis lotomis, prikaltomis prie medžio kamieno, bet ar verta kreipti dėmesį. Svarbiausia, viskas gerai. Laikai keičiasi, bet tik kvailys įsitikinęs, kad jie keičiasi perdėm į bloga.

Šitaip jis manė tuomet.

4.

Išgirdęs sušlamant šakelę ir tykiai trekštelint lūžtantį sausuolį - užtikrinti elnio pasirodymo ženklai, - Džounsis prisiminė, kaip tėvas, būdavo, sako: "Sėkmės už pinigus nenusipirksi: pati ateis". Lindsis Džounsas, apsigimęs nevykėlis, retsykiais pataikydavo tiesiai į dešimtuką, ir kai kurie jo posakiai iki šiol pasiliko atminty. Ir štai tėvo teisumo įrodymas: kai Džounsis tvirtai apsisprendė, jog su medžiokle baigta, grobis pats laužiasi čionai, ir, sprendžiant iš garsų, solidus grobis! Patinas, ir veikiausiai įmitęs, gal sulig žmogum.

Jam ir į galvą nešovė, kad ten išties gali būti žmogus. Tokioje gūdumoje, už penkiasdešimties mylių į šiaurę nuo Renglio? Iki artimiausios medžiotojų stovyklos bent dvi valandos pėsčiomis. Net vienintelis grįstas takas, vedantis į Goslino parduotuvę (NE ALUS - STAČIAI

STEBUKLAS! ĮSIGEISI - VĖL ATEISI!), dryksojo už šešiolikos mylių.

Ką gi, pamanė jis, *šiaip ar taip, įžadų aš nedaviau.*

Ne, aišku, nedavė. Kitais metais lapkričio mėnesį Džounsis veikiausiai atkeliaus ne su šautuvu, o su fotokamera, bet iki kito lapkričio dar toli, o šautuvas - štai jis, po ranka.

Džounsis išlindo iš miegmaišio, mažumą raukydamasis nuo skausmo - begulint nutirpo klubo raiščiai, ir stvėrė ištikimąjį "garandą". Neverta užtaisinėti jį paskutinę akimirką, nes garsus spragtelėjimas gali atbaidyti laimikį: įpratimas - antrasis prigimimas, tereikia atlaužti saugiklį, ir šautuvas pasirengęs mūšiui. Džounsis šautuvą užtaisė tik tuomet, kai tvirtai atsistojo ant kojų. Ankstesnysis pašėlęs jaudulys kažkur prapuolė, bet širdies gilumoje kažkas visgi sukruto: padažnėjo pulsas, kutendamas nervus. Po nelaimingo atsitikimo Džounsis džiaugdavosi panašiomis reakcijomis: tarsi kažkokiu būdu būtų susidvejinęs, virtęs žmogumi, kurs nerūpestingai vaikšto gatvėmis nė nenutuokdamas, kas laukia priešaky, ir podraug tapęs budriu, be laiko pasenusiu tipu, atsitokėjusiu Masačūsetso ligoninėje... jei tą lėtą, pusiau narkotinį įsklendimą į realybę galima vadinti sąmonės grįžimu. Retsykiais vėl girdėdavo balsą, kieno - neaišku, bet tik ne savo, tas balsas maldavo: *prašau, liaukitės, aš daugiau nebeištversiu, suleiskite nuskausminamųjų... kur Marsė... man reikia Marsės...* Jam dingojosi, kad tai mirties balsas - mirties, pražiopsojusios jį krantinėje, o paskui atsibeldusios į ligoninę, kad užbaigtų, kas pradėta. Mirties vyriškio pavidalu (o gal ir moters, sunku pasakyti), vyriškio, kamuojamo skausmų, asmens, šaukiančio Marsę, bet omeny turinčio Džounsį.

Bet visa tai praėjo. Jis išgyveno grumtynes su mirtimi, ir šįryt mirtis negrėsė niekam, išskyrus, be abejo, elnią (veikiausiai patiną, kuriam buvo lemta atsidurti nederamoje vietoje nederamu laiku).

Šakelių šlamesys ir išvartų treškesys sklido iš pietvakarių, tad Džounsis atsidūrė priešvėjinėje pusėje. Dar geriau. Klevas numetė kone visus lapus, ir niekas neužstojo galimo laimikio. Matomumas puikus. Džounsis kilstelėjo šautuvą, patogiau atrėmė į petį buožę ir pasiruošė būsimam triumfui.

Makartį, tegul ir laikinai, išgelbėjo tam tikras Džounsio nusivylimas

medžioklės žavumu. O vos nepribaigė - reiškinys, kurį Džordžas Kilrojus, Džounsio tėvo draugas, vadino "akių karštine". "Akių karštinė, - tvirtindavo Kilrojus, - tai tam tikra medžioklinės karštinės forma, ir, ko gero, antroji pagrindinė visų dramų medžioklėje priežastis". "Pirmoji - girtuokliavimas, - sakydavo Džordžas Kilrojus, kuris, kaip ir Džounsio tėvas, šį tą išmanė apie panašius dalykus. - Pirmoji - girtuokliavimas".

Kilrojus teigė, jog akių karštinės aukos jaučiasi klaikiai sukrėstos, kai atsitokėja ir sužino, jog kulką įsodino į gyvatvorę, pravažiuojančią mašiną, klėtį ar savo palydovą (neretai tas palydovas būna sutuoktinis, giminaitis ar net vaikai). "Bet aš regėjau laimikį", - prieštarauja jie, ir, pasak Kilrojaus, didžiumos tų medžiotojų žodžius patvirtintų netgi melo detektorius, kadangi jie iš tiesų regėjo elnią, lokį, vilką ar bent jau tetervìną, sėlinantį per aukštą rudeninę žolę. Regėjo savo akimis.

Kilrojus įsitikinęs, kad visi tie medžiotojai nekantrauja kuo greičiau iššauti pirmąją kulką, peržengti ribą ir pagaliau užbaigti laukimo virpulį bei išsklaidyti įtampą. Jaudulys toksai stiprus, kad smegenys perduoda signalą akių centrui, ir žmogus išties regi tą, ką nori regėti. Tai ir yra akių karštinė. Ir nors Džounsis išliko ganėtinai ramus, šiaip ar taip, sukant termoso dangtelį jo pirštai nedrebėjo, vėliau visgi prisipažino galėjęs pasiduoti ligai.

Menką akimirką aiškiai matė išdidų raguotį, stūksantį susipynusių šakų tunelio gale, matė taip aiškiai, kaip ir šešiolika ankstesnių elnių (šeši patinai, dešimt patelių), per tuos metus atgabentų į "Skylę sienoje". Štai ji, ruda galva, tamsios, nelyginant juvelyro dėželės aksomas, akys, netgi ragai.

Šauk gi! - suriko kažin kas viduje, veikiausiai Džounsis iki nelaimingo atsitikimo, sveikutėlaitis ir laimingas Džounsis. Per pastarąjį mėnesį jis vis dažniau keldavo galvą, tarsi artindamasis prie tos paslaptingos būsenos, kurią žmonės, niekad gyvenime nepakliuvę po automobilio ratais, vadina "visišku pasveikimu", bet dar niekada nerėkė taip garsiai, kaip dabar. Tikras įsakymas, kone klyksmas.

Jo pirštas išties sustingo ant nuleistuko. Ir nors Džounsis neatliko paskutinio lengvučio judesio, pirštas išties įsitempė. Jį sulaikė balsas. Antrojo Džounsio balsas, to, kuris atsipeikėjo Masačūsetso ligoninėje, apsvaigintas narkotikais, kamuojamas skausmų, niekuo nebetikintis,

težinantis, jog kažkas kažko prašė liautis. Kažkas, nebeturintis jėgų kentėti, jei tučtuojau nesuleis nuskausminamųjų. Kažkas, kviečiantis Marsę.

Palūkėk, palūkėk, dar anksti, perspėjo antrasis, apdairusis Džounsis, ir būtent šito balso jisai paklausė. Sustingo, perkeldamas svorį ant kairiosios, sveikosios, kojos: šautuvas pakeltas, vamzdis nukreiptas į persipynusių šakelių tunelį idealiu trisdešimt penkių laipsnių kampu.

Būtent tą akimirką iš pabalusio dangaus pabiro pirmosios snaigės, ir kiek žemiau elnio galvos Džounsis ūmai pastebėjo ryškiai oranžinę vertikalę, tarsi sniegas kažkokiu būdu būtųją išryškinęs. Šįsyk apvylė gebėjimas suvokti, ir dabar viršum šautuvo vamzdžio pasirodė išskydusi dėmė, chaotiškai sūkuriuojančios spalvos, atsainiai sumaišytos dailininko paletėje. Akimirkai viskas pranyko: nebeliko nei elnio, nei žmogaus, netgi medžių, vien netvarkinga rudos, juodos ir oranžinės spalvos košė.

Palaipsniui oranžinės darėsi vis daugiau, ir ji lėtai įgavo pažįstamą formą: ausinė kepurė, tokia pravarti, jei šalta ausims. Atvykėliai jas pirkdavo L.L. Bino* parduotuvėse už keturiasdešimt penkis dolerius, vienodas, mažumą juokingas, su nepakeičiama maža etikete viduje: SU PASIDIDŽIAVIMU PAGAMINTA JAV, "JUNION LEIBOR"**.

Beje, beveik tokias pat ausines pardavinėjo ir "Gosline" viso labo po septynis "žalius". Tiesiog pastarųjų etiketė skelbė: PAGAMINTA BANGLADEŠE. Kepurė viską sudėliojo į savo, o Viešpatie, vietas. Šiurpinančiai aštriai sufokusavo haliucinacijas: ruda dėmė, kurią Džounsis palaikė elnio galva, buvo vilnonė striukė, juodas aksomas iš juvelyro dėželės - saga, o ragai - tik aukštėliau susipynusios šakelės.

Ne itin išmintinga (jis negalėjo prisiversti ištarti žodžio "beprotystė") miške dėvėti rudą striukę, bet Džounsis vis vien neįstengė suvokti, kaipgi vos nepadarė lemtingos klaidos. Juk vyriškis dėvėjo tokią pat oranžinę kepurę, teisingai? Ir ryškiai oranžinę liemenę viršum perdėm nepraktiškos rudos striukės. Vyriškis buvo...

... buvo per plauką nuo mirties. O gal ir dar arčiau.

Ir tuomet Džounsis apmirė, tarsi ištiktas stabo. Galiausiai įsisąmonino visą nutikimo siaubą, tasai siaubas sukrėtė ir tarytum atskyrė kūną

---

*Firma, kurios specializacija - drabužiai žvejams bei medžiotojams.

**Kalbama apie "Junion leibor parti", Sąjunginę darbo partiją.

nuo sielos, nelyginant klinikinės mirties atveju. Atrodė, kad į smegenis kirto žaibas, ir vieną trumpą kraupią akimirką, amžiams įsispaudusią atminty, jisai daugiau nebuvo nei Pirmasis Džounsis, pasitikintis, ramus ir savimi patenkintas Džounsis, nei Antrasis Džounsis, kur kas neryžtingesnė nelaimingo atsitikimo auka, tiek laiko praleidusi fizinio diskomforto ir protinės sumaišties būvyje. Tą pačią akimirką jisai pavirto Trečiuoju Džounsiu, neregima būtybe, stebinčia medžiotoją. Medžiotojo plaukai trumpai pakirpti ir žvilga sidabru, aplink lūpas - gilios raukšlės, sukritęs veidas nusėtas šerių taškeliais. Medžiotojas tuojau spustels gaiduką. Aplink jo galvą šoka snaigės, leidžiasi ant rudų flanelinių marškinių, nesukištų į kelnes, ir jisai jau pasirengęs šauti į vyriškį su oranžine kepure ir lygiai tokia pat liemene, kokią būtų apsivilkęs ir pats, jei būtų nusprendęs ne ropštis į medį, o eiti drauge su Byveriu.

Jis įsiveržė į savo kūną su dusliu bilsmu, panašiu į tą, su kokiu krinti ant sėdynės, kai automobilis liuokteli per duobę. Ir didžiam savo siaubui suvokė, jog vis dar seka nepažįstamojo judesius šautuvo vamzdžiu, tarsi koks užsispyręs aligatorius, pasislėpęs smegenyse ir negeidaujantis atsisakyti minties, jog žmogus su ruda striuke - teisėtas grobis. Ir, kas dar blogiau, niekaip nepajėgė patraukti piršto, prigludusio prie nuleistuko. Menką košmarišką sekundę jam netgi pasidingojo, kad tasai pirštas nepastebimai mygia nuleistuką, nenumaldomai mažindamas atstumą tarp savęs ir didžiausios klaidos gyvenime. Vėliau suprato - tai tebuvo iliuzija, panaši į tas, kai pats sėdi nejudančiame automobilyje, bet, akies kraštu pastebėjęs už lango pravažiuojančią mašiną, esi beveik tikras, jog tavoji lėtai ritasi atgal.

Ne, pirštas viso labo sustingo, bet ir šito buvo per daug... tikras pragaras. “Džounsi, tu pernelyg daug galvoji”, - tvirtino Pitas, eilinį kartą užtikęs Džounsį, stebeilijantį į tuštumą, visiškai pamiršusį aplinkinius. Ko gero, tatai reiškė: “Džounsi, tavo pernelyg laki vaizduotė”, - ir veikiausiai buvo tiesa. Jo vaizduotė tikrai pernelyg laki, ypač dabar, kai jisai stovėjo medyje, po pirmuoju šiais metais sniegu, su plaukais, prilipusiais prie kaktos, ir pirštu, mirtinai įsikirtusiu į nuleistuką. Pirštas neįsitempė, bet ir neatsigniaužė. Vyriškis atsidūrė jau kone po medžiotojo kojomis: “garando” taikiklyje šmėžuoja oranžinė kepurė; žmogaus gyvybė kabo

ant neregimo siūlelio, tampriai įtempto tarp šautuvo vamzdžio ir tos kepuraitės. O jisai nieko neįtaria, gal mąsto apie mašinos pardavimą ar apie tai, kaip mikliai apgauti žmoną ir neįkliūti, ar apie tai, kad reikėtų nupirkti ponį vyriausiai dukrai (vėliau Džounsis sužinojo, kad Makartis negalvojo nieko panašaus, bet iš kur galėjo žinoti tą akimirką, kai pirštas ant nuleistuko virto suragėjusiu, nelinkstančiu, sustingusiu kabliuku). Jis ir dabar nežinojo to, ko nenutuokė ir anas Džounsis, stovintis ant šaligatvio Kembridže, su portfeliu vienoje rankoje ir "*Boston feniks*" numeriu po pažastimi, o būtent - jog mirtis buvo visai greta, gal net ne šiaip mirtis, o Pati Mirtis, skubiai tipenanti figūra, tarsi pabėgusi iš ankstyvojo Ingmaro Bergmano filmo, kažin kas, grubaus apsiausto klostėse slepiantis žmogžudystės įnagį. Galbūt žirkles. Ar skalpelį.

Ir - kas visų blogiausia - vyriškis nemirs, šiaip ar taip, ne išsyk. Nugrius ir ims klykdamas voliotis ant žemės, visai kaip Džounsis klykdamas voliojosi krantinėje. Tiesa, jis neatminė savo klyksmų, bet, žinia, šitaip ir buvo: vėliau jam papasakojo, ir Džounsis neturėjo priežasčių netikėti. Veikiausiai staugė ir svaidėsi rinktiniais keiksmais. O kas bus, jei vyriškis su ruda striuke ir oranžiniais aksesuarais ims šaukti Marsę? Ne, aišku, ne - *ne realybėje*, - bet Džounsio smegenyse gali *pasigirsti* balsas, meldžiantis pakviesti Marsę. Jeigu jį ištiko akių karštinė - jei rudą striukę jisai palaikė elnio galva, - visai įmanomos ir garsinės haliucinacijos. Girdėti pašauto žmogaus klyksmus - ir žinoti, kad visa ko priežastis esi tu... Dieve gailestingas, ne! Ir visgi pirštas niekaip nenorėjo paleisti gaiduko.

Iš laikino paralyžiaus jį pažadino paprastas ir netikėtas įvykis: nepažįstamasis pargriuvo maždaug per dešimtį žingsnių nuo Džounsio medžio šaknų. Štai taip, ėmė ir pargriuvo. Džounsis išgirdo skausmingą, nuostabos sklidiną šūksnį: "a-a-ch", ir pirštas pats savaime nušliaužė nuo gaiduko.

Vyriškis stovėjo keturpėsčias, pirštai su rudomis pirštinėmis (rudos pirštinės, dar viena klaida, taigi tas tipas lygiai taip sėkmingai galėjo pasikabinti ant krūtinės lentelę su užrašu TAIKYTIS ČIONAI) gremžia jau pabalusią žemę. Šiaip ne taip pakilęs, vyriškis ėmė kažin ką murmėti - nerišliai, neaiškiai, skubiai.

- O, Viešpatie, Viešpatie, - kartojo nepažįstamasis, svyruodamas

it girtas. Džounsis žinojo, kad vyrai, ištrūkę iš namų savaitei ar bent jau savaitgaliui, neatsispiria visokiausioms ganėtinai atleistinoms ydoms, o visų dažniausiai nusigeria nuo pat ryto. Bet jam kažkodėl atrodė, kad nepažįstamasis nėra girtas. Ir be jokios priežasties: perdėm intuicija.

- O, Viešpatie, Viešpatie, Viešpatie, - kartojo vyrukas, vėl leisdamasis į kelią. - Sniegas. Dabar dar ir sniegas. Meldžiu, Dieve, o, Dieve, dabar dar ir sniegas, Viešpatie!

Pirmieji žingsniai buvo netvirti ir neryžtingi. Džounsis beveik nusprendė, kad šįsyk intuicija jį apgavo, bet tuomet vaikino žingsnis sutvirtėjo. Jo nagai gremžė dešinįjį skruostą.

Nepažįstamasis prasliūkino po medžiu, akimirkai iš žmogaus pavirsdamas į taisyklingą oranžinį ratuką su rudais iškyšuliais į abi šalis. Balsas palaipsniui tolo, kažin koks šniurkšintis, ašaringas, tolydžio kartojantis “O, Viešpatie”, su atsitiktiniais intarpais “O, Dieve” bei “Dabar dar ir sniegas”.

Džounsis nesijudino, stebėjo, kaip tipas dingsta po aikštele ir pasirodo kitapus. Ir nė pats nesuvokdamas kodėl, apsigręžė, kad žvilgsniu palydėtų klibikščiuojantį nepažįstamąjį. Ir net nepajuto, kada spragtelėjo saugiklį bei nuleido šautuvą.

Džounsis jam nešūktelėjo dėl ganėtinai aiškios priežasties: sąžinės graužimo. Baiminosi, jog vyriškis iš pirmo žvilgsnio jo akyse įskaitys tiesą, netgi pro ašaras ir tirštėjantį sniegą supras, kad Džounsis ne be reikalo stirksojo viršuje su šautuvu. Ir tik per plauką jo nepašovė.

Nutolęs nuo medžio per dvidešimtį žingsnių, nepažįstamasis stabtelėjo ir apmirė, kilsteldamas prie kaktos delną ir tokiu būdu saugodamas akis nuo snaigių. Džounsis nusprendė, kad atėjūnas pamatė “Skylę sienoje”. Matyt, galiausiai sumojo, kad kelias - štai jis, po kojomis.

“O, Dieve” ir “O, Viešpatie” nutilo, ir vaikinas bėgte pasileido į generatoriaus garsą, pagiringai svyruodamas, nelyginant jūreivis audringame denyje. Džounsis girdėjo nelygų, švokščiantį nepažįstamojo alsavimą - tasai skubėjo link jaukaus medžiotojų namelio, kur virš stogo tingiai kyla dūmai, tučtuojau tirpstantys ore.

Džounsis ėmė leistis žemyn, atsargiai dėliodamas kojas ant laiptelių, prikaltų prie klevo kamieno, nepamiršęs užsimesti ant peties šautuvo (mintis, jog tasai žmogus gali būti kuo nors pavojingas, jam net neding-

telėjo, šiaip ar taip, tuomet, paprasčiausiai nesinorėjo mesti į sniegą "garando", puikaus ir brangaus šautuvo). Vėl nutirpo klubas, ir kai Džounsis galiausiai išsiropštė iš medžio, vyriškis, kurio vos nepašovė, beveik pasiekė namelio duris - be abejo, neužrakintas. O ir kam šautų į galvą užsirakinėti tokioje gūdumoje?

5.

Maždaug už dešimties pėdų nuo granito plokštės, "Skylei sienoje" atstojančios priebutį, vyriškis su oranžine kepure parkrito vėl. Kepurė nusirito į šalį, apnuogindama retėjantį kaštoninių plaukų veltinį. Kelias sekundes jisai klūpėjo ant vieno kelio, bejėgiškai nukoręs galvą. Džounsis vėl išgirdo sunkų nelygų alsavimą.

Vyriškis pakėlė kepurę ir užsimaukšlino ant galvos. Džounsis priėjo arčiau.

Nepažįstamasis pakilo ir nerangiai atsisuko. Pirmas dalykas, kritęs Džounsiui į akį, - pernelyg pailgas veidas, vienas iš tų, kuriuos vadina arkliškais. Bet vos tik Džounsis priėjo arčiau, nešlubuodamas, tik stipriau primindamas skaudamą koją (ir tai gerai, nes ant sauso sniego nesunku paslysti), paaiškėjo, kad tipo fizionomija nėra jau tokia pailga, tiesiog labai persigandusi ir balta it drobė. Ant skruosto, toje vietoje, kurią gremžė nagai, liko ryškiai raudona dėmė. Išvydęs medžiotoją, vyriškis garsiai ir su palengvėjimu atsiduso. Džounsis vos nenusijuokė prisiminęs, kaip stovėjo aikštelėje ir baiminosi, kad nepažįstamasis jo akyse įžvelgs tiesą. Kur jam! Tas vaikinas tikrai ne aiškiaregis ir anaiptol nesidomi, iš kur atėjo Džounsis ir ką prieš tai veikė. Nelaimėlis atrodė taip, tarsi ketintų pulti Džounsiui ant kaklo ir apipilti seilėtais dėkingumo bučiniais.

- Ačiū Dievui! - sušuko nepažįstamasis, tiesdamas medžiotojui ranką ir klibikščiuodamas per ploną šviežiai iškritusio sniego luobelę. - O, kokia laimė, garbė Dievui, aš pasiklydau, klaidžioju po mišką nuo vakardienos, jau maniau, kad čia ir sušalsiu... aš... aš...

Jisai paslydo, ir Džounsis pastvėrė vyruką už pečių. Tikras žaliūkas, aukštesnis už Džounsį, kurio ūgis siekė šešias pėdas ir du colius, bei platesnės krūtinės. Tačiau šiam kažin kodėl susidarė visiško nesva-

rumo, iliuziškumo įspūdis, tarsi baimė būtų išėdusi žmogų iš vidaus ir palikusi jį lengvą, nelyginant pienės pūkelis.

- Ramiau, vaikine, - pratarė Džounsis. - Ramiau. Viskas baigta, jūs saugus. Nagi, eime, nuvesiu jus į kambarį ir pasodinsiu šilumoje, prie židinio, sutinkate?

Po žodžių "šilumoje" vyriškio dantys ėmė kaukšėt it pagal komandą.

- Ž-ž-žinoma...

Jis nesėkmingai pamėgino nusišypsoti, ir Džounsį vėl nustebino nenatūralus nepažįstamojo blyškumas. Rytas pasitaikė šaltas, bet atėjūno skruostai atrodė it nulieti iš švino ir pabarstyti pelenais. Vieninteliai ryškūs veido akcentai, neskaitant raudonos gremžimo dėmės, - tamsiai rudi pusmėnuliai po akimis. Džounsis apglėbė vyriškio pečius, ūmai persmelktas nepaaiškinamo švelnumo šitam svetimajam; emocija tokia pat stipri, kaip ir pirmoji mokyklinė meilė Marijai Džo Martino: trumputė šukuosena, balta berankovė palaidinė ir tiesus džinsinis sijonukas iki kelių. Dabar jisai buvo visiškai tikras, kad vyriškis negirtas ir svyruoja iš baimės bei nuovargio. Tačiau iš jo burnos trenkė... kažkuo panašiu į bananus... tas kvapas kažkodėl priminė eterį, kurį Džounsis purškė į savo pirmojo automobilio, Vietnamo laikų "Fordo", karbiuratorių, norėdamas jį užvesti šaltą speiguotą rytą.

- Užeinam vidun, gerai?

- Taip. G-gerai. Ačiū Dievui, kad jūs čia. Tai...

- Mano namas? Ne, jis priklauso mano draugui.

Džounsis atvėrė patamsėjusias ąžuolines duris ir padėjo vyriškiui peržengti slenkstį. Į veidą smogė šilto oro banga, ir nepažįstamasis aiktelėjo iš netikėtumo. Skruostai lėtai rausvėjo. Džounsis su džiaugsmu suprato, kad atėjūno kūne dar cirkuliuoja šioks toks kraujas.

6.

"Skylė sienoje" buvo tikra prašmatnybė, tą patvirtintų bet kuris atsiskyrėlis. Atlapoję duris ir įžengę vidun, akimoju atsidurdavote vieninteliame didžiuliame pirmojo aukšto kambaryje - kažkas panašaus į

virtuvės, svetainės ir valgomojo hibridą, - kitapus buvo įrengti du miegamieji bei dar vienas - viršuje, pačioje pastogėje. Didžiajame kambaryje tvyrojo malonus pušies aromatas, sienos skleidė švelnų gelsvą švytėjimą. Grindis dengė navachų kilimas, sienas puošė mikmakų genties užtiesalas, vaizduojantis šaunius medžiotojus, apsupusius ant užpakalinių letenų stovintį lokį. Valgomojo ribas ženklino paprastas ąžuolinis stalas, skirtas aštuoniems žmonėms. Virtuvėje stovėjo malkomis kūrenama krosnis, svetainėje - židinys. Kai kūrendavosi ir vienas, ir antras, stačiai kvaišdavai nuo šilumos, nors už lango būdavo minus dvidešimt. Vakarinėje pusėje žiojėjo didžiulis langas, žvelgiantis į statų skardį. Aštuntajame dešimtmetyje čia siautė gaisras, ir pro baltus sniego sūkurius iki šiol juodavo negyvi susisukę medžiai. Džounsis, Pitas, Henris ir Byvas skardį praminė Tarpekliu, nes būtent taip jį vadino Byvo tėvas ir jo draugai.

- O, ačiū Dievui, ačiū Dievui, ir jums taip pat ačiū, - tvirtino vyriškis su oranžine ausine kepure, o kai Džounsis šyptelėjo iš to nepaliaujamo dėkingumo srauto, nepažįstamasis spigiai nusijuokė, tarsi norėdamas pasakyti: taip, suprantu, kad tai juokinga, bet nieko negaliu sau padaryti.

Jis ėmė giliai alsuoti, ūmai tapęs panašus į vieną iš tų mokytojų guru, kuriuos taip dažnai rodo per kabelinę televiziją. Ir sulig kiekvienu iškvėpimu išpoškindavo eilinę frazę:

- Viešpatie, praėjusią naktį išties maniau, kad man galas... buvo taip šalta, ir oras drėgnas, tą prisimenu... prisimenu, kaip galvojau, o, Viešpatie, o, Dieve, kas bus, jei pradės snigti... užsikosėjau ir nepajėgiau liautis... kažkas šnarėjo krūmuose, ir aš sumojau, kad reiktų liautis kosėjus, kad tai gali būti lokys arba... žinote... suerzinti jį... bet vis kosėjau, ir jisai... jisai... žinote... stačiai kažkur prapuolė...

- Nakčia matėte lokį?

Džounsis buvo sužavėtas ir sukrėstas. Jis girdėjo, kad čia veisiasi lokiai: senasis Goslinas ir jo girtuokliai bičiuliai mėgo pasakoti istorijas apie lokius, ypač atvykėliams, tačiau nuo minties, jog šis vargšelis, pasiklydęs tamsoje, sutiko pabaisą, plaukai stojosi piestu. Tolygu klausytis jūreivio pasakojimo apie susitikimą su jūros slibinu.

- Nežinau, kas ten buvo, - pratarė vyriškis, netikėtai metęs į

Džounsį tokį gudrų žvilgsnį, jog tam pasidarė nejauku. - Negaliu pasakyti tiksliai, nes tuo metu žaibai jau nebetvyksčiojo.

- Ir žaibai taip pat? Tai bent!

Jei ne akivaizdžiai apgailėtina nepažįstamojo būklė, Džounsis neabejotinai būtų susimąstęs, ar tik jam nekabina makaronų. Bet, tiesą sakant, jis visgi pagalvojo, kad čia kažkas ne taip.

- Sausi žaibai, - paaiškino vyriškis, ir Džounsis kone pamatė, kaip jis gūžteli pečiais. Atėjūnas vėl pasikasė raudoną dėmę ant skruosto - galbūt lengvo nušalimo pėdsaką. - Žiemos metu tokie žaibai pranašauja audrą.

- Ir jūs juos matėte?

- Regis, taip. - Vyriškis vėl iš padilbų dėbtelėjo į šeimininką, bet šįsyk jo žvilgsnyje nebuvo nė lašo klastos, ir Džounsis pamanė, jog pirmąjį kartą taip pat suklydo. Vyriškio akyse negalėjai įskaityti nieko, išskyrus nuovargį. - Galvoje viskas susimaišė... pilvą skauda nuo pat tos minutės, kai pasiklydau... jį visuomet skauda, kai aš... kai man baišu... nuo pat vaikystės...

O jis ir panašus į vaiką, pagalvojo Džounsis. *Visiškai begėdiškai dairosi, tarsi būtų savo namuose.*

Jis nuvedė nepažįstamąjį ant sofos prie židinio, ir tasai leidosi vedamas. *"Baišu..." jis netgi ištarė "baišu" vietoj "baisu", visai kaip vaikas. Mažas vaikas.*

- Duokite man striukę, - pratarė Džounsis. Kai vyriškis ėmė segiotis sagas, o paskui knebinėti užtrauktuką, Džounsis vėl prisiminė, kaip palaikė jį elniu, patinu, Viešpatie, Dieve tu mano, suklydo, sagą palaikęs akimi ir vos neįsodinęs jon kulkos.

Atėjūnas atsegė užtrauktuką iki pusės, ir tuomet tas užsikirto. Vyriškis įsistebeilijo į nepaklusnią spynelę... ne, išsprogino akis, tarsi niekada nebūtų matęs nieko panašaus. Ir kai Džounsis siektelėjo užtrauktuko, anas bejėgiškai nukorė ranką, leisdamas medžiotojui veikti. Tikras pirmaklasis, ne ant tos kojos apsiavęs batukus ar apsivilkęs išvirkščią švarkelį bei nuolankiai paklūstantis motinos valiai.

Užtrauktukas pasidavė vikrioms Džounsio rankoms ir lengvai nuslydo iki pat apačios. Už lango palaipsniui nyko Tarpeklis, nors juodi iškraipyti medžių siluetai dar matėsi.

Beveik prieš dvidešimt penkerius metus jie pirmąkart susirinko čia pamedžioti ir vėliau atvykdavo kone dvidešimt penkerius metus iš eilės, be jokios pertraukos, bet dar niekada nepasitaikė, kad imtų šitaip gausiai snigti. Pasnyguriuodavo, tas tiesa, tačiau ne taip. Regis, nuo šiol viskas pasikeis, nors nejau gali būti tikras? Mūsų laikais klykautojai iš radijo ir TV apie šviežiai iškritusią keturių colių storio sniego dangą plyšauja it apie stichinę nelaimę. Tik pamanyk, Naujasis Ledynmetis!

Atėjūnas tebestovėjo nejudėdamas, su atsegta striuke ir šlapiais batais, nuo kurių ant grindų tekėjo tirpstančio sniego čiurkšlelės. Ir suglumęs stebeilijo į lubų sijas, tarsi koks šešiametis milžinas. Visai kaip... Daditsas. Net rodosi, jog iš rankovių tuojau išlįs pirštinės, sukabintos guma.

Jis ir striukę nusivilko, kaip visi vaikai: krustelėjo pečius, ir toji nušliaužė žemyn. Jei Džounsis nebūtų jos pastvėręs, striukė būtų nukritusi ant grindų, į balą.

- Kas čia? - paklausė nepažįstamasis.

Iš pradžių Džounsis nesuprato, ko jis klausia, bet, pasekęs žvilgsnį, išvydo virvelių sampyną, nukarusią nuo centrinės lubų sijos: ryškią raudonos ir žalios spalvos dėmę su kanarėlės geltonumo intarpais, kuriančią akis rėžiančio voratinklio įspūdį.

- Tai Sapnų Gaudyklė, - paaiškino Džounsis. - Indėnų amuletas. Spėjama, kad jis nuveja košmarus.

- Jis jūsų?

Džounsis nesuprato, apie ką anas kalba: lyg apie namą (gal vaikinas ko neišgirdo), lyg apie talismaną, tačiau bet kuriuo atveju atsakymas buvo toks pat:

- Ne, jis priklauso mano draugui. Mes čionai atvykstame kasmet, pamedžioti.

- Kiek jūsų?

Vyriškį krėtė šaltis, kaukšėjo dantys. Jis apglėbė save rankomis ir neišpasakytai įdėmiai stebėjo, kaip Džounsis kabina jo striukę ant kabyklos prie durų.

- Keturi. Byveris - tai jo namas - dar miške. Nežinau, ar sniegas parvys jį po stogu, ar ne. Galbūt jisai sušals ir parskuos. Pitas ir Henris iškeliavo į parduotuvę.

- Pas Gosliną, ar ne?

- Aha. Eikite sėstis ant sofos.

Džounsis nuvedė jį prie neapsakomai ilgos sofos. Tokio tipo baldai išėjo iš mados dar prieš šimtą metų, bet šis vis laikėsi, be to, jame nesiveisė jokie gyviai. Stilius ir skonis "Skylėje" nebuvo itin svarbūs.

- Pasistenkite sušilti, - pratarė Džounsis ir paliko nepažįstamąjį vieną. Tasai sėdėjo it pasimetęs mažametis, virpėdamas ir gūždamasis, keliais suspaudęs rankas. Džinsai nenatūraliai garankščiavosi, išduodami po jais esančias šiltas apatines kelnes, ir visgi nepažįstamasis, kaip matyti, peršalo iki kaulų smegenų. Tačiau veido spalva pasikeitė stulbinančiai: jei anksčiau atvykėlis atrodė it lavonas, tai dabar jisai priminė difterijos auką.

Pitas ir Henris užėmė didesnįjį miegamąjį apačioje. Džounsis nėrė tenai, atvožė kipariso skrynią, stovinčią durų kairėje, ir ištraukė sulankstytą antklodę. Vėl eidamas link židinio, ūmai sumojo, kad nepažįstamasis nepateikė pačių elementariausių klausimų, tų, kuriuos užduotų net šešiamečiai pypliai, nepajėgiantys atsisegti užtrauktuko.

Jis užklojo atėjūną antklode ir paklausė:

- Kuo jūs vardu? - Ir tučtuojau suvokė beveik žinąs atsakymą. Makojus? Makanas?

Vyriškis, kurio Džounsis vos nenušovė, tvirčiau susisupo į antklodę ir pakėlė akis. Tamsūs pusmėnuliai po akimis virto violetiniais.

- Makartis, - atsiliepė jis. - Ričardas Makartis. - Iš po antklodės, nelyginant nedrąsus žvėriukas, išniro stebėtinai putni ir balta ranka. - O jūs?

- Geris Džounsas, - atsakė tas ir pirštais, vos nenuspaudusiais gaiduko, spustelėjo minkštą delną. - Draugams - Džounsis.

- Dėkui, Džounsi. - Makartis su dėkingumu pažvelgė į jį. - Rodos, jūs išgelbėjote man gyvybę.

- O, jūs perdedate, - numojo Džounsis, vėl įsižiūrėdamas į raudoną dėmę. Taigi ne. Čia tik nušalimas. Veikiausiai nušalimas.

ANTRAS SKYRIUS

BYVAS

1.

- Tikiuosi, jūs suprantate, kad aš niekam negaliu paskambinti? - prabilo Džounsis. - Čia netoliese nėra telefonų. Iš visų civilizacijos pasiekimų - tik generatorius, ir viskas.

Makartis, iki pat nosies susisupęs į antklodę, tik linktelėjo.

- Girdėjau gaudesį, betgi žinot, kai paklysti, garsas krečia tau piktus pokštus. Rodos, jis sklinda iš kairės ar dešinės, o paskui gali prisiekti, kad jis aidi kažkur už nugaros, ir visų geriausia būtų pasukti atgal.

Džounsis linktelėjo ir pamanė, jog iš tiesų nė nenutuokia, kaip ten būna. Neskaitant pirmųjų dienų po nelaimingo atsitikimo, praleistų narkotinėse klejonėse ir skausme, jam niekada neteko pasiklysti miške.

- Stengiuosi sugalvoti, kaip geriau pasielgti, - pratarė Džounsis. - Ko gero, kai sugrįš Pitas su Henriu, mes jus palydėsim. Kiek žmonių buvo jūsų kompanijoje?

Atrodė, jog Makartis neišsyk susigaudė, apie ką kalbama. Ši aplinkybė drauge su klupinėjančia eigastim tik sustiprino Džounsio tikėjimą, kad vaikinas patyrė tikrą šoką. Įdomu, ar tai įmanoma po vienintelės nakties, praleistos miške, ir kaip, Makarčiu dėtas, atrodytų jis pats?

- Keturi, - minutėlę pamąstęs, atsakė tas. - Visai kaip jūs. Mes medžiojome poromis. Buvau su bičiuliu, Styvu Očiu. Jis irgi advokatas, kaip ir aš, iš Skougihano. Visi mes iš ten, ir ši savaitė mums... daug reiškia.

- Suprantu, - šyptelėjo Džounsis. - Kaip ir mums.

- Šiaip ar taip... matyt, aš užsigalvojau ir išklydau iš kelio. - Makartis palingavo galvą. - Pats nesuprantu, kaip visa tai nutiko.

Girdėjau Styvą, retsykiais pro medžius netgi matydavau jo liemenę, o paskui... Tiesiog nebežinau. Veikiausiai pasinėriau į savo mintis... miškas joms pati tinkamiausia vieta, ir - viens - atsidūriau pačioje tankmėje. Regis, iš pradžių bandžiau grįžti savo pėdomis, bet tuomet visai sutemo... - Jis vėl palingavo galvą. - Smegeninėje viskas susimaišė, bet... taip, mūsų buvo ketvertas, ir, rodos, tai vienintelis dalykas, kuriuo neabejoju. Aš, Styvas, Netas Rouperis ir Neto sesuo Bekė.

- Ko gero, jie baisiai nerimauja, stačiai kraustosi iš proto.

Makartis akimoju suglumo ir paniuro: matyt, apie tokį akivaizdų dalyką jis nė nepagalvojo.

- Taip... tikriausiai. Na, žinoma! O, Viešpatie, Viešpatie!

Džounsis vargiai sutramdė šypseną. Tokios būklės Makartis stebėtinai panėšėjo į filmo "Fargas" personažą.

- Todėl ir manau, kad jus dera nedelsiant palydėti atgal. Jeigu...

- Nenorėčiau būti našta...

- Mes jus nuvesime. Jei įstengsime. Tai yra, jei oras leis.

- Taip, oras, - karčiai nutęsė Makartis. - Jau tie sinoptikai su savo nelemtais palydovais ir radarais! Atrodytų, galima pasikliauti išankstinėmis prognozėmis, betgi ne! Še jums ir "giedra, šaltoka", galite džiaugtis.

Džounsis nustebęs įsistebeilijo į paraudusią fizionomiją, vainikuotą sulipusių ir retėjančių kaštoninių plaukų kirpčiais. Jis pats girdėjo paskutines prognozes - jis, Pitas, Henris ir Byvas, - ir visos perspėjo, kad artimiausiomis dienomis gali pasnigti. Tiesa, kai kas minėjo "sniegą, pereinantį į lietų", bet Kasl Roko radijo stoties (vienintelės, kurią jie girdėjo, ir tai su trukdžiais) vedantysis kalbėjo apie pūgas, šešių ar aštuonių colių storio pusnis, galimą gūsingą šiaurės rytų vėją, jei temperatūra nepakils ir ciklonas nepasitrauks jūros pusėn. Džounsis nė nenutuokė, kur Makartis išgirdo savo prognozę, bet jau tikrai ne iš Kasl Roko. O gal paprasčiausiai ką nors supainiojo, netgi tikriausiai supainiojo, ir nieko čia nuostabaus.

- Ko gero, pašildysiu sriubos. Ką pasakytumėt apie sriubą, misteri Makarti?

- Puiki mintis, - su dėkingumu šyptelėjo svečias. - Vakar naktį ir šįryt man baisiai skaudėjo pilvą, bet dabar jau palengvėjo.

- Stresas, - linktelėjo Džounsis. - Jumis dėtas, būčiau apsivėmęs, o gal ir pridėjęs į kelnes.

- Manęs nepykino, - atsiliepė Makartis. - Esu tikras, kad ne. Bet... - Jis vėl staigiai krestelėjo galvą. Nervinis tikas? - Nežinau. Viskas susiliejo į vieną milžinišką košmarą.

- Dabar košmarui galas. - Džounsis jautėsi it persenusi perekšlė, tupinėjanti apie viščiukus. Tačiau nieko nepadarysi, vaikiną reikia kaip nors nuraminti.

- Gerai, - atsiduso Makartis. - Dėkui. Aš su malonumu užvalgyčiau sriubos.

- Kokios norėtumėt? Yra pomidorinės, vištienos ir, berods, jautienos sultinio.

- Vištienos, - atsiliepė Makartis. - Mama visuomet sakydavo, jog geriausias vaistas nuo visų ligų - vištienos sultinys.

Jis plačiai išsišiepė, ir Džounsis iš visų jėgų pasistengė nuslėpti nuostabą. Makarčio dantys buvo balti ir lygūs, pernelyg, nenatūraliai lygūs, kad būtų savi, tačiau visgi išdavė amžių: keturiasdešimt penkeri ar panašiai. Tačiau mažiausiai keturių trūko - viršutinių iltinių (juos Džounsio tėvas vadino "vampyro dantimis") ir dviejų priešakinių apačioje, Džounsis nežinojo, kaip jie vadinasi. Tačiau buvo tvirtai įsitikinęs: Makartis nieko nenutuokia apie netektį. Joks žmogus, žinantis apie juodas properšas baltoje tvoroje, nesišieptų taip begėdiškai, netgi šitokiomis aplinkybėmis.

Šeimininkas nusigręžė į virtuvę vildamasis, jog Makartis nespėjo pamatyti sutrikusio jo veido ir sunerimti. O gal ir paklausti, kas nutiko.

- Viena lėkštė vištienos sultinio. Užsakymas priimtas. Ką pasakytumėt apie pakepintą sūrį?

- Jeigu jums nesunku... Ir vadinkite mane Ričardu, gerai? Arba Riku, taip netgi geriau. Su žmonėmis, kurie išgelbėja man gyvybę, noriu užmegzt artimus santykius, be to, nuo pat pradžių.

- Ką gi, Rikas, vadinas, Rikas. - *Verčiau jau susitaisyk dantis - anksčiau, nei stosi kitų prisiekusiųjų akivaizdon, Rikai.*

Pojūtis, jog čia kažin kas ne taip, vis stiprėjo. Vėl tasai spragtelėjimas smegenyse, visai kaip tą akimirką, kai jisai kone įspėjo Makarčio vardą. Kol kas dar nėmaž neapgailestavo, kad nepašovė šio tipo, kai

galėjo, bet širdies gilumoje jau gailėjosi, kad velnias nenulakdino Makarčio per šimtą mylių nuo jo medžio ir jo gyvenimo.

2.

Džounsis jau užkaitė sultinį ir pjaustė sūrį sumuštiniams, kai smogė pirmasis vėjo gūsis - veriantis staugimas, privertęs tęsiamai sugirgždėti namą ir niršiai suplazdėti sniego uždangą. Menkai akimirkai pradingo, išnyko net kaulėti ir kreivi apdegusių Tarpeklio medžių siluetai, ir už lango pakilo milžiniška balta šmėkla, tarsi kažkas būtų pasistengęs pakabinti neaprėpiamą kinoekraną.

Pirmąkart per visą tą laiką Džounsį persmelkė nerimas - ne tik dėl Pito ir Henrio, kurie šią minutę veikiausiai riedėjo iš parduotuvės Henrio "Skautu", bet ir dėl Byverio. Aišku, jei kas ir pažinojo čionykščius miškus, tai, be abejo, Byveris, bet negi įmanoma orientuotis šioje košėje - "visi statymai anuliuoti", dar vienas jo niekam tikusio tėvo posakis, ne toksai tikslus, kaip "sėkmės už pinigus nenupirksi". Tiesa, Byveris gali surasti kelią pagal generatoriaus gausmą, bet, kaip teisingai pastebėjo Makartis, miške, ir dar per pūgą, sunku nustatyti, iš kur sklinda garsas. Ypač įsisiautėjus vėjui...

Motina išmokė Džounsį gaminti bent tuziną paprasčiausių patiekalų, tarp jų - ir sumuštinius su lydytu sūriu. "Iš pradžių uždėk mažumėlę garstukės, - mokino ji (garstuke Džaneta Džouns vadino garstyčių košelę), - patepk duoną sviestu, būtent duoną, o ne keptuvę, antraip gausi pakepintą duoną su sūrio gabalėliu, ir nieko daugiau". Jis iki šiol nesuprato, koks čia skirtumas ir kokiu būdu sviestuota keptuvė gali įtakoti galutinį rezultatą, bet šventai laikėsi motinos nurodymų, nors manė, kad tai bereikalinga terlionė - tepti sviestu viršutinę riekės pusę, kol kepa apatinė. Tačiau lygiai taip nusiaudavo guminius batus, vos įėjęs į namus, nes mamai atrodė, "neva nuo jų dega kojos". Džounsis nė nenutuokė, ką tai reiškia, bet net dabar, artėdamas link keturiasdešimtmečio ribos, nusitraukdavo batus, vos peržengęs slenkstį.

- Manau, aš ir pats neatsisakysiu paragauti, - pratarė Džounsis,

dėliodamas sumuštinius į keptuvę sviestu žemyn. Sultinys jau užvirė, nuo jo sklido stulbinantis aromatas - jaukumo ir šilumos aromatas.

- Žinoma. Tikiuosi, jūsų draugams nieko nenutiko.

- Taip, - išsiblaškęs atsiliepė Džounsis ir pamaišė puodą. - Kur jūs apsistojote?

- Na... paprastai mes medžiodavome Mars Hile, tenai Neto ir Bekės dėdė turėjo medžioklės namelį, bet prieš dvejus metus kažkoks kretinas jį padegė. Girtuoklystė ir cigarečių nuorūkos prie gero neprives, kaip sako gaisrininkai.

- Taip, įprastas dalykas, - linktelėjo Džounsis.

- Tiesa, draudimą išmokėjo, bet medžioti nebeliko kur. Jau galvojau, kad mūsų išvykoms galas, bet tuomet Styvas surado gana mielą vietelę Kineo. Maniau, jog tai tik taunšipas*, kažkas panašaus į kaimelį, dar viena Džefersono trakto dalis, bet kai kurie gyventojai jį vadina Kineo. Ar žinot, apie ką kalbu?

- Žinau, - sustingusiomis lūpomis atsiliepė Džounsis. Eilinis telefono skambutis iš niekur. "Skylė sienoje" stovėjo maždaug už dvidešimties mylių į rytus nuo Goslino parduotuvės. Gi Kineo buvo už trisdešimties mylių į vakarus. Viso penkiasdešimt mylių. Ir jį nori įtikinti, kad žmogus, kuris nūnai sėdi ant sofos, iki pat ausų susisupęs į antklodę, nuo vakardienos nužygiavo penkiasdešimt mylių? Nesąmonė. Neįsivaizduojama.

- Skaniai kvepia, - pratarė Makartis.

Taip ir buvo, tačiau Džounsis ūmai neteko apetito.

3.

Kaip tik nešė lėkštę link sofos, kai granitinę plokštę sudrebino žingsniai. Durys atsilapojo, ir į kambarį sniego sūkuriuose įvirto Byveris.

- Jėzaus pimpale! - sušuko jis. Kartą Pitas sudarė byverizmų sąrašą, ir "Jėzaus pimpalas" atsidūrė pirmame penketuke drauge su tokiais perliukais, kaip "pabučiuok man į subinę", "Viešpatie aukštielnin-

*Miesto statuso negavęs administracinio dalijimo vienetas, neįeinantis į apygardų sudėtį ir turintis valstijos valdžios nustatytas ribas.

kas" ir "seiliatašky neišnešiotas", posakiais, trenkiančiais ir dzenbudizmu, ir nepadorumu. - Jau bijojau, kad taip ir liksiu sniege, bet tuomet išvydau šviesą, - tęsė Byvas, keldamas palubėn rankas su išskėstais pirštais. - Išvydau šviesą, Viešpatie, taip, sere, garbė Jė...

Bet tuomet aprasoję akinių stiklai ėmė pamažėle skaidrėti, Byvas pastebėjo ant sofos kiūtantį nepažįstamąjį, lėtai nuleido rankas ir nusišypsojo: viena iš priežasčių, dėl kurių Džounsis jį mėgo dar nuo pradinės mokyklos laikų. Retsykiais Byvas būdavo įkyrus, varginantis ir, žinia, jo anaiptol negalėjai vadinti ryškiausia šviestuvo lempele, bet pirmąja reakcija į netikėtumą ar staigmeną visuomet būdavo ne suraukti antakiai, o šypsena.

- Sveiki, - pratarė Byveris. - Aš esu Džo Klarendonas. O jūs kas?

- Rikas Makartis. - Rikas atsistojo, antklodė nuslydo, ir Džounsis išvydo solidų pilvuką, kūpsantį po megztiniu. *Kągi, nieko nuostabaus*, pamanė jis, *įprastas vidutinio amžiaus negalavimas, kuris po dvidešimties metų ar panašiai pribaigs ir mus.*

Makartis ištiesė ranką, pamėgino žengtelti priekin ir užkliuvo už nukritusios antklodės. Jei Džounsis nebūtų pastvėręs jo už peties, vyriškis veikiausiai būtų nosimi išaręs grindis, o pakeliui apvertęs ir žurnalinį staliuką, ant kurio buvo padėtos lėkštės. Ir Džounsį vėl nustebino keistas svečio nerangumas, verčiantis prisiminti, koksai jis pats buvo praėjusį pavasarį, kai iš naujo mokėsi vaikščioti. Jam tik dabar pavyko iš arčiau apžiūrėti dėmę ant Makarčio skruosto - pasirodo, tai visai ne nušalimo pėdsakas, o kažkas panašaus į apgamą su įaugusiais šeriais.

- Ei, tik nieko nelaužykit! - Byvas stvėrė Makarčio ranką ir ėmė energingai kratyti, kol Džounsiui pasidingojo, kad atvykėlis tuojau parpuls ant žurnalinio staliuko. Jis tylomis pasidžiaugė, kai Byvas - visos penkios pėdos ir šeši coliai - atsitraukė, purtydamas sniegą iš juodų ir ilgų hipiškų plaukų. Byvas vėl nusišypsojo, dar plačiau nei paprastai, ir su savo pečius siekiančiomis garbanomis bei storais akinių stiklais tapo kaip niekad panašus į matematikos genijų arba serijinį žudiką, nors iš tiesų buvo dailidė.

- Rikui teko sunkus išbandymas, - prabilo Džounsis. - Jis vakar pasiklydo ir naktį praleido miške.

Svetinga Byverio šypsena virto užjaučiančia. Džounsis žinojo, kas dabar nutiks, bet tik susigūžė, mintimis siųsdamas Byvui komandą užsičiaupti: jam susidarė įspūdis, jog Makartis yra tikintis žmogus ir nepakęs piktžodžiavimo, bet, aišku, prašyti Byvo gerai prasiskalauti burną tolygu melsti vėjo apsiraminti.

- Kalės tešmuo! - sušuko Byveris. - Kokia klaikybė! Galima nukvėšt! Sėskitės! Valgykit! Ir tu taip pat, Džounsi!

- Ne, geriau jau tu, - atsiliepė Džounsis. - Tau reikia sušilti.

- Tiksliai nenori?

- Nesijaudink, aš išsikepsiu kiaušinienės. O Rikas tuo tarpu papasakos smulkmenas. - *Gal nors tu sugebėsi įsikirsti į visą tą absurdo kratinį*, pamanė jisai.

- Tebūnie. - Byvas nusitraukė striukę (raudoną) bei liemenę (aišku, oranžinę) ir jau norėjo švystelti jas ant malkų krūvelės, bet staiga kažką prisiminė. - Palūkėk, palūkėk, kai ką tau turiu.

Jis kyštelėjo ranką į gilią pūkinės striukės kišenę, pasirausė joje ir ištraukė knygutę minkštais viršeliais, gana aplamdytą, bet šiaip jau visai tinkamą skaitymui. Ant viršelio su užrašu "Robertas Parkeris. Mažos silpnybės" šoko velniūkščiai su šakėmis. Knyga, kurią Džounsis pamiršo aikštelėje. Byvas šypsodamasis ištiesė ją draugui:

- Tavo miegmaišį palikau medyje, bet pamaniau, kad neužmigsi, jei nesužinosi, kuo viskas baigėsi.

- Nevertėjo tokiu oru ropštis į viršų, - atsiliepė Džounsis, bet iš tiesų pasijuto giliai sujaudintas. Šitaip nepasielgtų niekas, išskyrus Byvą, ir nuo to žinojimo darėsi lengviau ant širdies. Vadinas, Byveris skverbėsi per pūgą ir nepajėgė suvokti, ar Džounsis dar tūno medyje, ar jau nebe. Žinoma, Byvas galėjo šūktelti, bet toks elgesys - ne jam. Byvo devizas - tikėti tik tuo, ką regi savo akimis.

- Niekai, - numojo Byveris ir įsitaisė šalia Makarčio, stebeilijančio į jį nelyginant į kokį retą egzotišką žvėriuką.

- Vis vien ačiū, - linktelėjo Džounsis. - Čiupk sumuštinį. O aš einu kepti kiaušinienės. - Jau žengtelėjo link viryklės, bet ūmai atsigręžė vėl: - O Pitas su Henriu? Kaip manai, jie suspės grįžti iki sutemų?

Byvas jau žiojosi kažką sakyti, tačiau tuomet namelį vėl užgriuvo vėjas, ūkaudamas tarp gegnių ir girgždindamas lentas.

- Et, tik pamanyk, kelios snaigytės, - vėjui nutykus, šyptelėjo Byvas. - Aišku, suspės. Bet jei prasidės pūga, ko gero, iš namo ir nosies nebeiškiši.

Jis dantimis įsikirto į sumuštinį, o Džounsis padėjo ant ugnies keptuvę bei dar vieną skardinę su sriuba. Dabar, kai Byveris buvo greta, jam mažumą palengvėjo. Bet, tiesą sakant, Džounsiui visuomet pasidarydavo lengviau, kai Byveris būdavo greta. Aišku, nesąmonė, bet taip jau yra.

4.

Kai kiaušinienė iškepė, o sriuba užvirė, Makartis plepėjo su Byveriu, tarsi abu draugautų kone nuo kūdikystės. Jei Makartį ir įžeidė nepaliaujamas tegul išmoningo, bet visgi šventvagiško piktžodžiavimo srautas, viską persvėrė neabejotinas Byvo žavesys. “Šito paaiškinti neįmanoma, - kartą pasakė Henris. - Byvas niektauza, nepataisomas niektauza, bet jo paprasčiausiai *neįmanoma* nemylėti. Todėl ir jo patalas neatvėsta, juk tu nemanai, kad bobas vilioja nežemiškas Byverio grožis!”

Džounsis nunešė sriubą ir kiaušinienę į svetainę, stengdamasis nešlubuoti: stebėtina, kaip stipriai blogu oru maudžia klubikaulį. Jis visuomet manydavo, kad tai tik bobučių pasakos, bet, regis, klydo.

Vargais negalais atsisėdo į krėslą šalia sofos. Makartis daugiau malė liežuviu, nei valgė. Jis beveik nepalietė sriubos ir įveikė tik pusę sumuštinio.

- Na, kaip laikotės, vaikinai? - pasiteiravo Džounsis ir, pabarstęs kiaušinienę pipirais, ėmėsi energingai kramtyti: rodos, apetitas visgi neprapuolė.

- Mudu - du laimingi palaidūnai, - atsiliepė Byvas, bet, nepaisant lengvabūdiško tono, Džounsiui pasidingojo, kad bičiulis susijaudinęs, ko gero, net sunerimęs. - Rikas pasakojo man savo nuotykius. Visai kaip istorija iš tų žurnalų suaugusiems, kurie voliodavosi kirpyklose, kai buvau dar snarglius. - Vis dar šypsodamasis, Byvas pasigręžė į Makartį, įprastas, amžinai besišypsantis Byvas, iš papratimo panardinęs pirštus į sunkią plaukų kupetą. - Tuomet mūsiškėje Derio pusėje kirpėju dirbo

senasis Kastonžė, jis savo didžiulėmis žirklėmis gąsdino vaikučius iki pamėlynijimo, ir manęs pas jį nė su virve nebūtum nutempęs.

Makartis nežymiai šyptelėjo, tačiau nieko neatsakė. Pakėlė likusią sumuštinio pusę, apžiūrėjo ir padėjo vėl. Dėmė ant skruosto liepsnojo raudoniu, tarytum tik ką išdeginta žymė. Tuo tarpu Byveris tarškėjo toliau, nelyginant nuogąstaudamas, jog Makartis netyčia išspaus bent žodį. Už lango be atvangos krito sniegas, vėjas netyko, ir Džounsis pagalvojo apie Henrį bei Pitą, kurie, galimas daiktas, su senuoju "Skautu" įstrigo kelyje.

- Pasirodo, Rikas ne tik kone pakliuvo į naktinės pabaisos, galbūt - lokio, nagus, bet ir pametė šautuvą. Naujutėlaitį "remingtoną 30-30". Viršūnė, tačiau tu jo niekada daugiau nepamatysi, nė vieno šanso iš milijono!

- Žinau, - atsiliepė Makartis. Iš skruostų vėl pranyko raudonis, jį išstūmė švino blyškumas. - Net neatmenu, kada jį numečiau ar...

Ūmai per kambarį nusirito šaižus griausmas, tarsi kažkas būtų dryksteléjęs popierių. Džounsis pajuto, kaip šiurpsta oda. Nejau kažkas įstrigo dūmtraukyje?

Bet tuojau pat suprato, jog tai Makartis. Per savo gyvenimą Džounsis girdėjo nemažai nepadorių garsų, ir kurtinančių, ir ilgų, bet tokio... Rodos, jis tęsėsi amžinybę, nors iš tiesų prabėgo vos kelios sekundės. Ir tuojau pat - neištveriama smarvė.

Makartis, jau kilstelėjęs šaukštą, nuleido jį į nepaliestą sriubą ir, susigėdęs it mergaitė, priglaudė dešinį delną prie subjauroto skruosto.

- O, Dieve, atleiskit, - sulemeno jisai.

- Nieko baisaus, visko nutinka, - šyptelėjo Byveris, bet veikiau iš seno papratimo. Tą minutę jį valdė instinktas, instinktas ir niekas daugiau. Bet Džounsis matė, kad kvapas Byverį apstulbino lygiai taip, kaip ir jį. Tai nebuvo įprasta sieringa supuvusių kiaušinių smarvė, kurią užuodęs gali pasijuokti ir, mostelėjęs ranka, linksmai pasiteirauti: "Et, po velnių, kas gi pjausto sūrį?" Ir ne metaninis pelkių dvokas. Ne. Džounsis atpažino tą kvapą, tokį pat, kaip ir iš Makarčio burnos: eterio ir persenusių bananų mišinys, visai kaip mašininis skystis, kurį speiguotą rytą pili į karbiuratorių.

- O, Dieve, tai siaubinga, - kartojo Makartis. - Kokia gėda.

- Taigi nieko baisaus, - pratarė Džounsis, nors viduriai susisuko į tamprų gniutulą, tarsi prieš vėmimo priepuolį. Dabar nė už ką nebegalės valgyti, neverta nė mėginti. Paprastai jis nėra linkęs taip bjaurėtis, tačiau dabar stačiai alpsta iš pasišlykštėjimo.

Byvas pakilo nuo sofos ir atvėrė langą, įleisdamas sniego sūkurį ir palaimingai gryno oro srautą.

- Neverta jaudintis, partneri, bet smarvė pernelyg jau stipri. Ką jūs valgėt? Šernų išmatas?

- Lapus, samanas bei viską, kas pasitaikė po ranka, tiksliai nebeatmenu. Taip išbadėjau, kad galėjau užpulti bet ką, tiktai nieko neprisimenu, taip ir neperskaičiau nė vienos Velo Gibonso knygos ir... žinoma, buvo tamsu, - pridėjo jis, tarsi iš įkvėpimo, ir Džounsis sugavo Byverio žvilgsnį - trokšdamas įsitikinti, jog tasai supranta: kiekvienas Makarčio žodis - melas. Arba Makartis neprisimena, ką valgė, arba nevalgė apskritai, tiesiog stengiasi paaiškinti tą pasibjaurėtiną varlišką kvaksėjimą ir jį lydinčią smarvę.

Vėl atlėkė vėjas, gailiai sudejavo ir švystelėjo pro atvirą langą dar vieną snaigių glėbį. Dėkui Dievui, bent išstums užsistovėjusį orą!

Makartis taip skubiai palinko priekin, tarsi kas būtų kumštelėjęs jam į nugarą, o kai nukorė galvą, Džounsis išsyk sumetė, kas dabar nutiks. Sudie, navachų kilime! Matyt, Byvas pagalvojo tą patį, kadangi skubiai prisitraukė ilgas kojas, saugodamas jas nuo purslų.

Tačiau vietoj vėmalų iš Makarčio gelmių išsiveržė tykus tęsiamas gausmas, ties galimybių riba dirbančių staklių aimana. Makarčio akys išlipo iš orbitų nelyginant marmuriniai rutuliukai, o oda ant skruostikaulių išsitempė taip, jog rodėsi, tuoj sprogs. Visa tai tęsėsi ir tęsėsi, papliūpa po papliūpos, o kai galiausiai nutrūko, generatoriaus dūzgimas pasirodė pernelyg garsus.

- Esu girdėjęs visokiausių riaugėjimų, bet šitas sumuša visus rekordus, - su neslepiama pagarba pareiškė Byvas.

Makartis atsilošė sofoje: akys užmerktos, lūpų kampučiai nuleisti, gal iš gėdos, gal iš skausmo, o gal dėl abiejų drauge. Ir vėl tasai bananų bei eterio kvapas, rūgimo dvokas, tarsi atėjūno pilve kažin kas pūtų.

- O Dieve, aš taip apgailestauju, - neatsimerkdamas išsunkė

Makartis. - Šitaip kankinuos jau ištisą dieną, nuo pat aušros. Ir vėl ima skaudėti pilvą.

Džounsis ir Byvas neramiai susižvalgė.

- Žinote ką? - prabilo Byveris. - Manding, jums reikėtų prigulti ir pamiegoti. Visą naktį klajojote, baiminotės sutikti lokį ar dar dievažin ką. Veikiausiai nusikamavote, pavargote ir visa kita. Nusnūsit kokias dešimt valandėlių ir vėl būsit it agurkėlis.

Makartis su tokiu nusižeminimu ir dėkingumu pažvelgė į Byvą, jog Džounsis mažumą susigėdo, tarsi būtų žvilgčiojęs pro svetimus langus. Nors Makarčio veidas liko blausiai pilkas, kaktą išmušė stambūs prakaito lašai, kurie nusirito skruostais nelyginant perregimas aliejus. Prakaitas! Nepaisant žvarbaus skersvėjo, siaučiančio kambaryje!

- Ko gero, - prabilo svečias, - jūs teisus. Aš pavargau, štai ir viskas. Tiesa, pilvą tebemaudžia, bet tai nuo streso. Ir valgiau neaišku ką - šakeles ir, Viešpatie, o, Viešpatie, viską, kas pakliuvo. - Jis sutrikęs pagremžė skruostą: - Ar tas prakeiktas daiktas ant veido atrodo labai šlykščiai? Kraujuoja?

- Ne, - patikino jį Džounsis. - Paprastas paraudimas.

- Alergija, - gailiai prisipažino Makartis. - Man šitaip būna nuo arachio riešutų. Ko gero, vertėtų prigulti. Būtų neprošal.

Jis atsistojo, bet tučtuojau susvyravo. Byvui ir Džounsiui nespėjus sugriebti svečio, tas išsitiesė ir kažin kaip išsilaikė nepargriuvęs. Džounsis būtų galėjęs prisiekti, jog kyšulys, kurį jisai palaikė solidžiu pilvuku, beveik pranyko. Nejau tai įmanoma? O gal vargšelyje išties susikaupė tiek dujų? Sunku pasakyti. Viena aišku: Makartis išleido pakankamai, kad apie tą stebuklą galėtum pasakot dar bent dvidešimt metų, maždaug šitaip: “Kaip žinia, kasmet, pirmąją medžioklės sezono savaitę, mes renkamės Byverio Klarendono lūšnoje, ir kartą, du tūkstančiai pirmųjų metų lapkritį, per pačią nuožmiausią pūgą, pas mus atklydo vienas tipas...” Ką gi, įdomi istorija, žmonės juoksis iš apgailėtino šūdžiaus, žmonės visuomet mėgsta pasijuokti iš nelaimėlio, įsigudrinusio papersti ir apsiriaugėti per visą pasaulį. Bet, žinia, Džounsis niekam neprisipažins, kaip tik per plauką nespustelėjo “garando” gaiduko, Makartį palaikęs elniu. Šią dalį jisai pasilaikys sau. Be to, nė neverta su kuo nors dalintis šitokiais...

Kadangi vieną apatinį miegamąjį užėmė Pitas su Henriu, Byveris nuvedė Makartį į kitą, tą, kur paprastai miegodavo Džounsis, prieš tai metęs bičiuliui atsiprašantį žvilgsnį. Tasai tik gūžtelėjo pečiais. Šiaip ar taip, poelgis ganėtinai logiškas. Džounsis pernakvos su Byveriu, kaip kadaise vaikystėje. Be to, dar nežinia, ar Makartis įstengtų įveikti laiptelius: Džounsį vis labiau neramino prakaituojantis alavo pilkumo svečio veidas, bukas, kažin koks stingstantis žvilgsnis.

Džounsis buvo iš tų žmonių, kurie, pasikloję lovą, tučtuojau apkrauna ją visokiausiais niekais: knygomis, laikraščiais, drabužiais, paketais bei kitokiomis smulkmenomis. Dabar viską paskubomis nubraukė ant grindų ir tik tada nutraukė antklodę.

- Gal pageidaujate nusimyžti, partneri? - pasiteiravo Byveris.

Makartis papurtė galvą, neatplėšdamas susižavėjimo sklidinų akių nuo švarios žydros paklodės. Ir Džounsį vėl apstulbino stiklinis jo žvilgsnis. Nelyginant tų galvų, kurias priimta kabinti ant sienų kaip medžioklės trofėjus.

Ir tuomet ūmai, nei iš šio, nei iš to išvydo savo svetainę Brukline, viename iš pačių prestižiškiausių Bostono rajonų. Pinti kilimėliai, ankstyvojo amerikinio stiliaus baldai... ir Makarčio galva, pakabinta virš židinio. “Šitą nukoviau Meine. Augalotas buvo, galvijas, per šimtą septyniasdešimt svarų”, - pasakos svečiams vakarėlių metu.

Džounsis užsimerkė, o atsimerkęs pastebėjo, kad Byvas žiūri į jį su šiokiu tokiu nerimu.

- Susuko šlaunį, - pratarė Džounsis. - Atleisk. Misteri Makarti, nusivilkite megztinį ir džinsus. Ir, žinia, nusiaukite batus.

Makartis įsistebeilijo į jį it žmogus, prabudęs iš gilaus miego.

- Žinoma, - sumurmėjo jis. - Kaipgi ne!

- Gal padėti? - pasisiūlė Byvas.

- Viešpatie, ne. - Atrodė, jog Makartis tuojau nusikvatos. - Taip žemai dar nepuoliau.

- Tokiu atveju paliksiu jus Džounsio globai, - pratarė Byvas ir išsmuko pro duris.

Makartis ėmė traukti per galvą megztinį. Po juo vilkėjo raudonai juodus medžiotojo marškinius, o po šiais - pašiltintą vatinuką. Ir - taip, dabar Džounsis buvo tikras, jog Makarčio pilvukas gerokai suzmeko.

Na... tarkime, beveik tikras. Teko priminti sau, jog viso labo prieš valandą buvo įsitikinęs, kad regi ne Makarčio striukę, o elnio galvą.

Makartis susmuko ant kėdės prie lango, ketindamas nusiauti batus, ir driokstelėjo vėl: ne taip kurtinamai, kaip pirmąjį kartą, bet visgi garsiai ir nepadoriai. Abu tarsi nieko nepastebėjo, nors akimoju pasklido tokia smarvė, kad Džounsiui ėmė ašaroti akys.

Makartis nusitraukė batus ir su trenksmu numetė ant grindų, nusismaukė žydrus džinsus, po kuriais, kaip ir spėjo Džounsis, vilkėjo pašiltintas apatines kelnes. Kambaryje vėl pasirodė Byvas, nešinas fajansiniu naktipuodžiu, ir, pastatęs jį galvūgalyje, tarė:

- Tam atvejui, jei staiga... na, žinote, jei prispirtų reikalas. Ar neliktų jėgų atsikelt.

Makartis bukai, tarsi nesuprasdamas, apie ką kalbama, įsistebeilijo į Byverį, ir Džounsį vėl persmelkė nerimas. Jam visa tai nepatiko. Nepažįstamasis su duksliais apatiniais atrodė neįprastai grėsmingas. Ligotas nepažįstamasis. Ir nežinia, kaip sunkiai jis serga.

- Tam atvejui, jei nenubėgsite iki vonios, - paaiškino Byvas. - Kuri, beje, visai čia pat. Kaip tik į kairę nuo miegamojo, tačiau atminkit, ne pirmos, o antros durys šioje sienoje. Jei įsilaušite pro pirmąsias, vadinas, teks šikti patalynės sandėliuke.

Džounsis iš netikėtumo susijuokė, nėmaž nesirūpindamas, jog skleidžia pernelyg aukštus, mažumą isteriškus garsus.

- Man jau geriau, - pratarė Makartis, bet Džounsis jo balse nepastebėjo jokio nuoširdumo. Be to, Makartis toliau stovėjo kambario viduryje, nelyginant androidas, kuriam ištrynė tris ketvirčius atminties. Ir jei anksčiau atvykėlis demonstravo tam tikrą gyvumą, netgi bruzdumą, dabar visa energija išblėso, dingo, tarsi raudonis iš skruostų.

- Nagi, Rikai, - tylutėliai paragino Byvas. - Gulkitės ir mažumėlę nusnauskit. Jums reikia atgauti jėgas.

- Taip, taip. - Makartis sunkiai susmuko ant lovos ir pažvelgė pro langą. Plačiai atmerktos nereginčios akys... Džounsiui pasidingojo, kad smarvė palaipsniui sklaidosi, bet gal jisai paprasčiausiai priprato, kaip nutinka, jei pakankamai ilgai stovi prie beždžionių narvo. - Dievulėliau, koksai sniegas!

- Taip, - linktelėjo Džounsis. - Kaip jūsų pilvas?

- Geriau, - pakartojo Makartis, atsigręždamas į Džounsį. Dabar akyse tyvuliavo baimė. Nelyginant išsigandusio vaiko. - Atleiskite, kad taip begėdiškai leidžiu dujas. Šitaip man dar niekada nepasitaikė. Netgi armijoje, kur maitinomės kone vien pupomis. Bet dabar man išties palengvėjo.

- Jūs įsitikinęs, kad prieš miegą nenorit nusišlapinti? - Džounsis, keturių vaikų tėvas, kone automatiškai uždavė įprastą klausimą.

- Ne. Nusilengvinau miške, prieš tai, kai jūs mane suradote. Dėkui, kad priglaudėt. Dėkui jums abiem.

- Et, velnias, - išsunkė Byveris, nejaukiai mindžikuodamas nuo vienos kojos ant kitos, - mumis dėtas, kiekvienas pasielgtų taip pat.

- Gal ir taip, - linktelėjo Makartis. - O gal ir ne. Prisimenate, kaip Biblijoj: "Įsiklausyk, stoviu ir beldžiuos prie tavojo slenksčio..."

Vėjas už lango kaukė vis tūžmingiau, suvirpo sienos. Džounsis laukė tęsinio: rodos, Makartis turėjo ką pasakyti, bet tasai tylomis atsigulė ir užsitraukė antklodę. Kažin kur lovos gelmėse nugrumėjo eilinis dvokus griausmas, ir Džounsis nusprendė, kad jam jau pakaks. Vienas reikalas - įsileisti paklydusį keleivį, išdygusį prie tavojo slenksčio, ir visai kitas - kęsti nepaliaujamą dujinę ataką.

Byveris išsekė jam įkandin ir atsargiai privėrė duris.

5.

Džounsis norėjo kažką pasakyti, tačiau Byveris papurtė galvą, prisidėjo prie lūpų pirštą ir nusivedė jį į virtuvę - pačią atokiausią vietą nuo miegamojo. Nejau tokiu oru eisi laukan!

- Paklausyk, su tuo vaikinu aiškiai kažkas ne taip, - pratarė Byvas, ir netgi melsvame liuminescencinės lempos švytėjime matėsi, koksai bičiulis sunerimęs. Byvas panaršė plačioje kombinezono krūtinės kišenėje, susirado dantų krapštuką ir ėmėsi jį graužti. Per tris minutes - tiek laiko užkietėjęs rūkorius sugaišta cigaretei - dantų krapštukas pavirs apkramtytų skiedrelių saujele. Džounsis niekaip negalėjo suvokti, kaip tokį barbariškumą pakenčia Byvo dantys (ir skrandis), bet įprotis išliko kone nuo pat lopšio.

- Tikiuosi, tu klysti, nors... - Džounsis palingavo galvą. - Ar kada nors uostei tokią smarvę?

- Jo, pirdyla! - sutiko Byveris. - Bet mane neramina ne vien jo pilvo problemos.

- Apie ką šneki?

- Matai... Jisai kažin kodėl įsitikinęs, kad šiandien - lapkričio vienuoliktoji.

Džounsis niekaip nepajėgė suvokti, apie ką kalba Byvas. Lapkričio vienuoliktąją jie atvažiavo čionai - kaip ir visuomet, atriedėjo senuoju Henrio "Skautu".

- Byvai, šiandien trečiadienis. *Keturiolikta.*

Byveris nejučia šyptelėjo. Jau triokštelėjęs krapštukas persikėlė į kitą burnos kamputį.

- Aš tą žinau. Ir tu žinai. O štai Rikas - ne. Jam atrodo, kad šiandien Viešpaties diena.

- Byvai, prisimink, ką jisai tau sakė?

Vargu ar ką esminio: šiaip ar taip, kiek laiko galima sugaišti kiaušinienei? Byvas susimąstė, o tuo tarpu Džounsis ėmėsi plauti indus. Jis mėgo žygeivio gyvenimą, tačiau, skirtingai nei daugelis į laisvę ištrūkusių vyriškių, negalėjo pakęsti, kad būstas, tegul ir laikinas, virstų kiaulide.

- Sakė, jų kompanija atvyko šeštadienio rytą, kad nesugaištų dienos. Sekmadienį jisai taisė stogą. Ir pridėjo: "Šiaip ar taip, aš nepažeidžiau priesako dėl darbo šeštadienio dieną. Kai pasiklysti miške, galvoji tik viena: kaip nekuokteltėti".

- Aha, - numykė Džounsis.

- Ko gero, aš negalėčiau prisiekti, kad jam išties atrodo, neva šiandien - lapkričio vienuolikta. Gal jisai turi omeny praėjusią savaitę, lapkričio ketvirtąją, nes kažin kodėl vis kalbėjo apie sekmadienį. Be to, neįmanoma patikėti, kad tas vaikinas būtų klajojęs dešimt dienų.

Džounsis linktelėjo. Dešimt dienų - vargu bau. Gi tris... ko gero, tuo galima patikėti.

- Tai dar šį tą paaiškintų, - pradėjo Džounsis. - Jis sakė, kad...

Girgžtelėjo grindys, ir abudu, net pašokę iš netikėtumo, atsigręžė į uždaras miegamojo duris. Bet iš ten niekas nepasirodė. Jiedu visai

pamiršo, kad grindų ir sienų lentos amžiais girgžda, netgi kai nėra vėjo. Bičiuliai susigėdę susižvalgė.

- Taip, šiandien aš įsitempęs it kokia styga, - pratarė Byvas, gal kažin ką supratęs iš Džounsio veido, o gal teisingai perskaitęs draugo mintis. - Prisipažink, seni, tau irgi truputį nejauku. Ir iš kur jisai toksai išlindo!

- "Nejauku" - per silpnai pasakyta!

- Toksai garsas, tarsi tas vaikinas būtų susigrūdęs sau į subinę kokį nors nelaimingą dūstantį padarėlį! - Byvas pats nusistebėjo savo šmaikštumu. Jiedu nusikvatojo vienu balsu, dusdami, delnais gniauždami burnas, stengdamiesi, kad svečias neišgirstų ir nesuprastų, kad bičiuliai juokiasi iš jo. Džounsiui buvo itin sunku: jautė, kad stačiai būtina išsikrauti, ir podraug suprato atsidūręs ties isterijos riba. Jis sulinko dvilinkas, aikčiojo, prunkštė ir springo, nesišluostydamas besiritančių ašarų.

Galiausiai Byvas stvėrė Džounsį už rankos ir išsitempė į priebutį. Jiedu ilgai stovėjo giliame sniege, džiaugdamiesi galimybe iki valiai prisijuokti tokioje vietoje, kur vėjo švilpimas slopina visus kitus garsus.

6.

Kai jiedu vėl sugrįžo į namą, Džounsis beveik nebejautė rankų, teko panardinti jas į karštą vandenį. Jisai pasiskundė visiškai nejaučiąs šilumos. Bet sieloje viešpatavo stebėtina ramybė. Retsykiais taip naudinga iki valiai prisijuokti! Džounsis netgi primiršo Pitą ir Henrį. Kaip jiems sekasi? Ar įstengs laimingai pargrįžti?

- Tu sakei, tai paaiškintų dar šį tą, - priminė Byvas, griebdamas eilinį dantų krapštuką. - Ką būtent?

- Jisai nežinojo, kad prognozuojamas sniegas, - lėtai ištarė Džounsis, stengdamasis kuo tiksliau prisiminti Makarčio žodžius. - Skundėsi sinoptikais. Še jums ir "giedra, šaltoka", regis, jis išsireiškė būtent taip. Tačiau tie žodžiai turėtų prasmės, jei paskutinę prognozę vyrukas būtų girdėjęs lapkričio vienuoliktą ar dvyliką, juk kone iki pat sutemų išties buvo giedra.

- Taip, ir, po perkūnėliais, šaltoka, - sutiko Byvas, išsitraukė pašluostę su nublukusių boružėlių piešiniu ir ėmė šluostyti lėkštes. - Ką dar jisai pasakė?

- Kad jie apsistojo Kineo.

- Kineo?! Juk tai už keturiasdešimties ar penkiasdešimties mylių į vakarus nuo čia! Jisai... - Byveris išsitraukė iš burnos krapštuką, ištyrinėjo dantų pėdsakus ir susigrūdo atgal. - Aišku.

- Taip, jisai negalėjo įveikti tokio kelio per vieną naktį, bet jei klajojo tris dienas...

- Ir keturias naktis, jei pasiklydo šeštadienio dieną, tai išeitų keturios naktys...

- Taip, ir keturios naktys. Jei tartume, kad visą tą laiką vaikinas ėjo tiesiai į vakarus... - Džounsis mintyse paskaičiavo. Po penkiolika mylių per dieną. - Sakyčiau, visai įmanoma.

- Bet kaipgi jis nesušalo? Byveris nejučia nuleido balsą. - Tiesa, jo striukė ilga ir apatiniai pašiltinti, bet nuo pat Helouvyno temperatūra nepakilo aukščiau dvylikos laipsnių šalčio. Gal paaiškintum, kaipgi jisai šlaistėsi po mišką keturias naktis ir nesušalo?! Ir net nenušalo, neskaitant to daikto jam ant skruosto.

- Nenutuokiu. Ir, beje, kodėl neapžėlė?

- A? - Byveris išsižiojo. Krapštukas pavojingai nukabo nuo apatinės lūpos. Galiausiai Byvas atsitokėjo ir lėtai linktelėjo. - Taip. Šerių beveik nematyti.

- Taip, į trijų dienų augmeniją nepanašu.

- Regis, jisai skutosi vos vakar, tiesa?

- Tiesa. - Džounsis įsivaizdavo po mišką klaidžiojantį Makartį, persigandusį, sušalusį ir alkaną (nors pažiūrėjęs nepasakysi, kad tas vyrukas pražiopsojo daugybę pietų), bet visgi kasryt skubantį prie upelio, batu pradaužiantį ledą, o paskui traukiantį savo ištikimąjį "Džilet"... iš kur? Iš striukės kišenės?

- O gal šįryt mūsų vaikinas pametė skustuvą, štai ir viskas? - paspėliojo Byvas. Jisai vėl šypsojosi, bet, regis, ne itin linksmai.

- Na, taip. Drauge su šautuvu. Ar matei jo dantis?

Byvas reikšmingai suraukė antakius:

- Stinga keturių. Dviejų viršuj, dviejų apačioj. Atrodo it tas

šaunuolis, kuris amžiais puikuojasi ant žurnalo "Mad"* viršelio. Betgi tai nieko baisaus, seni. Aš ir pats kelių netekau - pasišalino nesiklausę. - Jisai kilstelėjo lūpą, apnuogindamas kairiąją dantenų pusę. - Matai? Taip ir gyvenu.

Džounsis papurtė galvą. Čia kitas reikalas.

- Suprask, tas vaikinas - advokatas. Jis nuolat sukiojasi tarp žmonių. Išorė - jo įvaizdžio dalis. Jisai tuo gyvena. O su šitokia iškaba? Tos skylės pačiose matomiausiose vietose! Prisiekiu, jisai nežinojo, kad dantys iškrito.

- Ar tik nemanai, kad vaikinas pabuvojo padidintos radiacijos zonoje? - niūriai pasiteiravo Byveris. - Dantys iškrenta velniop, kai susergi spinduline liga, kartą kažką panašaus mačiau kine. Viename iš tų siaubiakų, kuriuos tu be paliovos žiūri. Kas, tavo manymu, galėjo nutikti? O jei ir tą raudoną ženklą jisai pelnė ten pat?

- Na, taip, gavo dozę, sprogus branduoliniam reaktoriui Mars Hile, - šyptelėjo Džounsis ir, išvydęs apstulbusią Byverio fizionomiją, tučtuojau pasigailėjo neprikandęs liežuvio. - Byvai, kai sergi spinduline liga, nuslenka ir plaukai.

Byvas akimoju nušvito:

- Tiksliai! Vyriškis iš to filmo į pabaigą visai nupliko, nelyginant Telis, kaip-ten-jį, tasai, kuris televizijoje vaidino farą. - Mažumėlę padelsęs, pridūrė: - Paskui jisai mirė. Tasai, iš filmo, aišku, ne Telis, nors jei pagalvotum...

- Bet šitas tebėra su plaukais, - pertraukė bičiulį Džounsis. Tik duok Byveriui valią, ir ramybės nebeturėsi.

Jisai pastebėjo, kad nė vienas iš jų nevadina atėjūno Riku ar Makarčiu. Tik "vaikinu"... tarsi abu pasąmoningai stengtųsi nusodinti jį iki lygio, žemesnio už žmogiškąjį... paversti kažkuo nekonkrečiu, nereikšmingu, tarsi šitai padėtų suteikti mažiau svarbos, jeigu... žodžiu... jeigu...

- Na, taip, - patvirtino Byveris. - Plaukų jam nestinga.

- Gal vyrukui amnezija?

- Kas žino? Nors jisai atmena savo vardą, su kuo atvyko ir

---

*"Beprotis" (*angl.*).

panašiai. Paklausyk, betgi ir nusiperdė! Tarsi triūbon pūstelėjo! O smarvė! Grynas eteris!

- Teisingai. Kaip karbiuratorinis skystis. Beje, ir nuo diabetikų kartais trenkia. Skaičiau kažkokiame trileryje.

- Karbiuratoriniu skysčiu?

- Neprisimenu.

Jiedu ilgai stovėjo tylėdami, žvelgdami vienas į kitą, klausydamiesi vėjo kaukimo. Staiga Džounsis sumojo pamiršęs papasakoti Byveriui apie žaibus, kuriuos neva regėjo atėjūnas, bet kam vargintis? Ir šiaip visko gana.

- Kai jisai pasilenkė ir nukorė galvą, jau maniau, apsivems, - prabilo Byveris. - Tu irgi?

Džounsis linktelėjo.

- Ir atrodo jisai prastai, stačiai klaikiai.

- Prasčiau nė nebūna.

Byveris atsiduso, švystelėjo dantų krapštuką į šiukšlių kibirą ir pažvelgė pro langą, į neperžvelgiamą sniego sieną.

- Po velnių, kad bent Henris su Pitu būtų čia! - Jis susiglostė plaukus. - Ypač Henris.

- Byvai, Henris - psichiatras.

- Žinau, bet tai viskas, ką turime iš medicinos srities, o vaikiną akivaizdžiai reikia gydyti.

Tiesą sakant, Henris išties buvo gydytojas, be mediko licenzijos nebūtų gavęs psichoanalitiko diplomo, bet, kiek žinojo Džounsis, niekada neužsiiminėjo niekuo, išskyrus psichiatriją.

- Byvai, ar tu tebesi įsitikinęs, kad jie suspės grįžti?

- Buvau. Prieš pusvalandį, betgi pats matai, kas dedasi. Tikėsimės, - niūriai išsunkė Byvas. Tą minutę jame ničnieko nebeliko iš visuomet nerūpestingo, gyvenimu besidžiaugiančio Byverio Klarendono. - Tikėsimės.

TREČIAS SKYRIUS

HENRIO “SKAUTAS”

1.

Atidžiai stebėdamas “Skauto” žibintų šviesą, gręžiančią skyles sniego uždangoj, Henris skverbėsi link “Skylės sienoje” ir pakeliui mąstė, kaip tą padaryti.

Aišku, po ranka visuomet yra Hemingvėjaus Išeitis. Kadaise Harvarde, paskutiniajame kurse, jisai netgi parašė straipsnį tokiu pavadinimu, tad veikiausiai jau tuomet omeny turėjo būtent tokį sprendimą, ne šiaip atliko eilinę eilinio kurso užduotį, ne, tame slypėjo kažkas perdėm asmeniška... slapta trauka... netgi anuo metu.

Tai štai, Hemingvėjaus Išeitis buvo trumpa ir paprasta: šratinis šautuvas. Ir jei Henris dabar turėtų ginklą... nevalia sakyti, kad jis būtinai tą padarytų draugų kompanijoje. Jų ketveriukė “Skylėje sienoj” patyrė daug džiugių akimirkų ir būtų negarbinga viską sugadinti. Toks nutikimas amžiams išniekintų “Skylę” Pitui ir Džounsiui, ir Byveriui taip pat, galbūt visų labiausiai būtent Byveriui, o šitai jau niekšybė. Bet veikiai viskas baigsis, jisai jautė, kaip tatai artėja, nelyginant nosies niežulys prieš čiaudulį, bet, ko gero, taip ir atrodys. Viso labo “ap-či” - ir sveika, tamsa, senoji bičiule.

Pasak Hemingvėjaus Išeities, reikia nusiauti batą ir kojinę, atremti buožę į grindis, apžioti vamzdį ir spustelti gaiduką.

Priminimas sau, pagalvojo Henris, suvaldydamas susimėčiusį “Skautą”. Laimė, kad liko provėžos, taip, tiesą sakant, šitas kelias ir tėra dvi provėžos, kurias išrausė vilkikai, be atvangos šliaužiantys juo vasarą. *Jei ketini pasielgti būtent šitaip, iš pradžių išgerk laisvinamųjų ir pasėdėk tualete, kam suteikti nereikalingų rūpesčių tiems, kurie tave atras.*

- Ko gero, neverta taip skubintis, - pratarė Pitas. Prie jo kojų

stovėjo nepakeičiamas alaus butelis, jau pusiau ištuštintas. Tačiau tam, kad Pitas atgautų gerą nuotaiką, vieno butelio nepakanka. Dar trys ar keturi, ir Henris galėtų skrieti šiuo keliu kad ir šešiasdešimties mylių per valandą greičiu, o tuo tarpu Pitas visa gerkle pritartų tam idiotiškam "Pink Floidų" diskui. O jis išties gali išspausti šešiasdešimt, ir "Skautui" nieko nenutiktų, nebent mažumą sulinktų bamperis. Atsidurti Dypkato kelio vėžėse, tegul ir užneštose sniegu, tolygu skristi bėgiais. Jei šitaip snigs ir toliau, jiems bus riesta, na, o kol kas... viskas gerai.

- Nesijaudink, Pitai, viskas čiki-piki.

- Nori alaus?

- Tik ne už vairo.

- Netgi tokioj gūdumoj?

- Vėliau.

Pitas prityko, palikdamas Henriui nuobodų darbelį: stebėti žibintų šviesą ir skverbtis tarp medžių vingiuojančiu keliu. Palikdamas jį vieną su savo mintimis, ko pastarasis ir siekė. Tolygu lytėti ir lytėti liežuviu skaudamą dantį, tikrinti, maudžia ar ne. Tačiau būtent šito Henris ir troško.

Egzistuoja tabletės. Egzistuoja senas patikimas būdas: įjungtas elektrinis skustuvas vonioje, sklidinoje vandens. Galima nuskęsti. Liuoktelti nuo skardžio. Revolveris prie ausies - pernelyg nepatikima. Kaip ir persirėžti riešų venas, taip elgiasi tik psichopatai, imituojantys savižudybę. Henrį itin sudomino japonų metodas: kilpa ant kaklo. Kitą galą reikia užnerti ant didelio akmens. Užkelti akmenį ant kėdės, atsisėsti ant grindų ir į ką nors atsišlieti, taip, kad negalėtum parkristi atgal. Apversti kėdę. Akmuo nusiris. Žmogus gali išgyventi nuo trijų iki penkių minučių vis gilėjančios asfiksijos būsenoj. Pilkuma virsta juoduma - sveika, tamsa, senoji bičiule.

Apie šį metodą jis perskaitė viename iš Džounsio mėgstamų Kinsio Milhouno detektyvų. Bet Henriui labiau patiko Hemingvėjaus Išeitis.

Pitas užbaigė pirmąjį alaus butelį, patenkintas nusišypsojo, trūktelėjo antrojo kamštį.

- Ir ką apie tai galvoji?

Henrį tarsi raute išrovė iš tos visatos, kurioje gyvieji išties norėjo gyventi. Ir, kaip paprastai pastaruoju metu, jisai nekantriai susiraukė. Tačiau dabar svarbiausia, kad nė vienas iš jų nieko neįtartų, o Henriui dingojosi, kad Džounsis jau kažką užuodė, Byveris, atrodo, irgi. Tiedu retsykiais gali pažvelgti vidun. Pitui, žinia, nei galvoj, nei uodegoj, bet ir jis geba prasižioti visų netinkamiausią akimirką, atseit, koks susirūpinęs atrodo senasis Henris, veikiausiai mąsto kažką nemalonaus, o Henriui nereikia nieko panašaus. Jų ketveriukei, senajai Kanzaso Raudonųjų Piratų gaujai iš trečiųjų-ketvirtųjų klasių, šita kelionė į "Skylę sienoje" bus paskutinė, ir privalu, kad apie ją liktų kuo šviesiausi prisiminimai. Lai jie bus sukrėsti ir suglumę, kai sužinos, kas nutiko, netgi Džounsis, kuris dažniau už kitus permatė Henrį kiaurai. Lai tvirtins, kad jiems tai visiškai netikėta. Nevalia, kad trys likusieji sėdėtų kampuose, nukorę galvas, baimindamiesi pažvelgti vienas į kitą, ir mąstytų, kad jiems derėjo susivokti, derėjo įspėti, juk visi požymiai buvo akivaizdūs, o jie nieko nesiėmė.

Todėl Henris sugrįžo į kitą realybę, įtikinamai vaizduodamas susidomėjusį. Kas tą sugebėtų geriau už psichoanalitiką?

- O apie ką turėčiau galvoti?

- Apie tas Goslino kvailystes, bukagalvi, - užversdamas akis, paaiškino Pitas. - Apie tą nesąmonę, kurią pasakojo senis Goslinas.

- Pitai, jį ne veltui vadina seniu. Goslinui jau aštuoniasdešimt, ne mažiau, o vienintelis dalykas, kurio nestinga seniams ir senėms, yra isterija - tipiška garbaus amžiaus psichozė.

"Skautas", irgi nebe pavasarinis viščiukas - keturiolika metų, ir odometras jau suka antrą ratą, - iššoko iš vėžės, jį tučtuojau sumėtė, nepaisant keturių varančių ratų. Henris suvaldė mašiną - kone susijuokdamas, kai Pitas paleido iš rankų butelį ir veriamai sukliko:

- Ei, po perkūnėliais, kurių velnių! Žiūrėk, ką darai!

Henris sumažino greitį, pajuto, jog "Skautas" paklūsta, ir tučtuojau skubiai bei stipriai spustelėjo akseleratorių. Mašina vėl apsisuko, šįsyk prieš laikrodžio rodyklę. Eilinis Pito klyksmas... Henris pakartojo manevrą, "Skautas" vėl įsmuko į vėžes ir šį kartą nuriedėjo it per sviestą. Nenuginčijamas sprendimo nusižudyti privalumas - maži nemalonumai nebeveikia nervų. Viskas vienodai.

Šviesa perskrodė akinantį baltumą, sudarytą iš milijardų šokančių snaigių, tarp kurių, jei tikėt paplitusia išmintim, nerasi dviejų vienodų.

Pitas pakėlė butelį (išsiliejo visai nedaug) ir patapšnojo sau per krūtinę.

- Ar tu ne pernelyg įsismaginai?

- Anaiptol, - atsiliepė Henris ir ramiai, tarsi ničnieko nebūtų nutikę (nieko ir nenutiko) ar jo minčių eiga nebūtų nutrūkusi (ji ir nenutrūko), tęsė: - Masinė isterija - gana paplitęs reiškinys tarp labai senų ir labai jaunų žmonių. Išsamiai aprašytas fenomenas tiek mano srityje, tiek ir kaimyninėje profesijoje, sociologijoje. - Jis dirstelėjo į spidometrą, pastebėjo važiuojąs trisdešimt penkių mylių per valandą greičiu - išties gana sparčiai šitokiu oru, ir sumažino greitį. - Šitaip geriau?

Pitas linktelėjo:

- Neįsižeisk, tu klasiškas vairuotojas, bet, seni, šitaip sningant! Be to, mašina pakrauta! - Jis mostelėjo nykščiu į du paketus ir dvi dėžes, gulinčias ant užpakalinės sėdynės. - Tenai dešrelės, be to, “Krafto” makaronai su sūriu. Byveris be šito ėdesio negali gyvent.

- Žinau. Aš irgi juos mėgstu. Prisimink istoriją apie satanistus Vašingtono valstijoje. Devyniasdešimtųjų vidury spauda stačiai kraustėsi iš proto. Pėdsakai atvedė pas senolius, kurie su vaikais, o vienu atveju - su anūkais, gyveno dviejuose miesteliuose į pietus nuo Sietlo. Ko gero, begalė skundų dėl seksualinio vaikų išnaudojimo vaikų darželiuose pasipylė tuomet, kai paauglės mergaitės, dirbusios nepilną darbo dieną, vienu metu paskelbė netikrą pavojų Delavere ir Kalifornijoje. Galbūt tai sutapimas, galbūt paprasčiausiai subrendo tinkama situacija, ir mergaitės tuo pasinaudojo.

Kaip lengvai nuo liežuvio sprūsta žodžiai, tarsi iš tiesų turėtų kokią nors prasmę. Henris postringavo, o greta sėdintis žmogus susižavėjęs klausėsi ir tylėjo, ir niekas (ypač Pitas) negalėjo įtarti, kad jisai renkasi tarp šratinio šautuvo, virvės, išmetimo vamzdžio ir tablečių. Galva tarsi prigrūsta magnetofono juostų, o jis pats - nelyginant grotuvas, be atvangos sukantis kasetę po kasetės.

- Saleme, - tęsė Henris, - isterija apėmė tiek senius, tiek ir jaunas merginas, ir *voila** - še tau procesas apie Salemo raganas.

- Mudu su Džounsiu matėme tą filmą, - atsiliepė Pitas. - Ten vaidino Vincentas Praisas. Aš iš baimės pridėjau į kelnes!

- Kurgi ne, - nusijuokė Henris. Menką beprotišką akimirką jam pasidingojo, kad Pitas omeny turi "Lydymo krosnį". - O kada isteriškos idėjos įgauna galios? Kai derlius nupjautas ir suvežtas į klėtis, prasideda prasti orai, ir ateina metas pasakoti baisias istorijas bei išsigalvoti visokiausias šlykštybes. Vinačyje, Vašingtono valstijoj, - satanizmas ir vaikų aukojimas miške. Saleme - raganos. O Džefersono trakte, vienintelės ir nepakartojamos Goslino parduotuvės apylinkėse, - keistas švytėjimas danguje, prapuolę medžiotojai ir kariniai manevrai, jau nekalbant apie fantastiškus raudonus daiktelius, augančius ant medžių.

- Dėl malūnsparnių ir kareivių nesu tikras, betgi tiek daug žmonių matė tuos žiburius, jog teko sušaukti miesto susirinkimą. Man sakė pats senis Goslinas, kol tu rinkaisi konservus. Be to, keli žmonės iš Kineo iš tiesų pradingo, kokia jau čia isterija! - paprieštaravo Pitas.

- Leisk pastebėti, kad Džefersono trakte neįmanoma sušaukti miesto susirinkimo, nes tai ne miestas. Net Kineo - viso labo taunšipas, tiesa, turintis pavadinimą. Antra, susirinkimas vyks prie senojo Goslino krosnies, ir pusė dalyvaujančių spės prisisiurbti mėtinio džino ar brendžio, - pastebėjo Henris.

Pitas sukikeno.

- Trečia, ką gi jiems daugiau daryti? Ir ketvirta, dėl medžiotojų: galimas daiktas, daugelis paprasčiausiai pavargo nuo medžioklės ir iškeliavo namo ar nusilakė ir nusprendė praturtėti naujajame Karabaseto kazino.

- Manai? - Pitas atrodė prislėgtas, ir Henris, pajutęs netikėtą karštos meilės draugui antplūdį, patapšnojo tam per kelį.

- Nesikamuok, - pratarė jis. - Pasaulyje apstu nesuprantamų ir nepažintų dalykų.

Jei pasaulis išties būtų toks, abejotina, kad Henris taip stengtųsi

*Štai (*pranc.*).

jį apleisti, bet jei psichiatrai ką ir gebėjo tobulai (neskaitant receptų prozakui, paksiliui ir ambienui* rašymo), tai meluoti.

- Mano manymu, keturi vienu metu pradingę medžiotojai - daugiau nei keista.

- Toli gražu, - šyptelėjo Henris. - *Vienas*, štai kas būtų keista. *Du*... ko gero, taip pat. O keturi išsyk? Taigi jie paprasčiausiai susibūrė draugėn ir išvyko, gali neabejoti.

- Ar dar toli "Skylė sienoje", Henri? - Aišku, šitas klausimas reiškė: "Ar man pakaks laiko ištuštinti dar vieną alaus butelaitį?"

Prie Goslino parduotuvės Henris spustelėjo odometro mygtuką, pradėdamas mylių atskaitą nuo nulio. Senas įprotis, išlikęs nuo darbo "greitukėje" Masačūsetso valstijoj laikų, ten mokėjo po dvylika centų už mylią ir visus persenusius psichopatus, kuriuos pajėgei aptarnauti. Atstumą tarp parduotuvės ir "Skylės" įsiminti nesunku: 22,2 mylios. Odometre - 12,7, vadinas...

- NEŽIOPSOK! - klyktelėjo Pitas, ir Henris pažvelgė pro priekinį stiklą.

"Skautas" kaip tik užsiropštė ant stačios, medžiais apaugusios kalvos viršūnės. Čia sniego buvo dar tirščiau, bet Henris aiškiai įžiūrėjo žmogų, sėdintį ant kelio už šimto pėdų priešaky. Nepažįstamasis susisupęs į dukslų paltą su gobtuvu, viršum jo ryškia dėme švytėjo oranžinė liemenė, besiplaikstanti it Supermeno apsiaustas. Ant galvos kreivai kūpsojo kailinė ausinė kepurė su prisiūtomis oranžinėmis juostomis, irgi plevenančiomis vėjyje nelyginant spalvoti kaspinai, kuriais retsykiais puošia dėvėtų automobilių aikšteles. Nepažįstamasis sėdėjo vidury kelio, tarytum indėnas, nusprendęs surūkyti taikos pypkę, ir net nekrustelėjo, kai jį palytėjo siauri šviesos spinduliai. Henris spėjo pamatyti mumijos akis: plačiai atmerktas, tačiau nejudrias, tokias nejudrias, žvilgančias ir ničnieko nereiškiančias, jog pagalvojo: *Ir mano bus šitokios, jei nesusitvardysiu.*

Stabdyti nebeliko kada, ypač tokiame sniege. Henris suktelėjo vairą dešinėn - "Skautas" krestelėjo ir iššoko iš vėžės. Vairuotojas akies krašteliu pastebėjo baltą sustingusį veidą, ir galvoje viesulu praūžė mintis: *Velniai rautų, juk tai moteris!*

---

*Trankvilizatorių ir antidepresantų pavadinimai.

“Skautą” tučtuojau sumėtė, bet šįsyk Henris tyčia pasistengė įklimpti sniege, kažin kokiu vidiniu jutimu aiškiai žinodamas (mąstyti nebebuvo kada), jog tai vienintelis sėdinčios-ant-kelio šansas, be to, gana menkas.

Pitas sustūgo, ir Henris akies krašteliu pastebėjo, kaip bičiulis nesąmoningai ištiesė rankas. “Skautas” liuoksėjo iš duobės į duobę, ir Henris suktelėjo vairą, stengdamasis apsaugoti nepažįstamąją nuo smūgio į veidą. Vairas bjauriai, svaiginančiai lengvai slydo pirštinėtose rankose. Tris sekundes “Skautas” šliaužė apsnigtu keliuku, pakrypęs keturiasdešimt penkių laipsnių kampu, iš dalies dėl negailestingo vėjo, iš dalies Henrio Devlino meistriškumo dėka. Sniegas smulkiomis baltomis dulkėmis sūkuriavo aplink; žibintų šviesos geltonomis dėmėmis šoko ant pušų, susikūprinusių po pusnynų svoriu. Visa tai truko tris sekundes - ištisą amžinybę. Henris regi, kaip pro šalį pralekia siluetas, tarsi judėtų toji moteris, o ne mašina, tačiau moteris nejuda, nekrusteli netgi tuomet, kai surūdijęs bamperio kraštas prašvilpia per pusę colio nuo jos veido. Viso labo pusė colio šalto oro tarp aštrios geležies ir jos skruosto!

Pavyko! - džiūgavo Henris. - *Pavyko, išpera tu nelaiminga!* Trūko paskutinioji tampriai įtempta savitvardos gija, ir “Skautą” apgręžė šonu. Mašina sudrebėjo, nelyginant krečiama karštinės, mat ratai vėl užčiuopė vėžę, tik šįsyk įsmuko skersai. Darbštuolis “Skautas” vis dar mėgino surasti teisingą kelią, atgauti stabilią padėtį, “užpakaliu priekin, viskas atbulai”, - kaip jie dainuodavo pradinėje mokykloje, stovėdami rikiuotėje, tačiau pataikė lyg ant akmens, lyg ant rąsto ir, klaikiai žlegėdamas, apsivertė, iš pradžių ant šono, keleivio pusėn, viską aplink nubarstydamas dužusių stiklų šukėmis, o paskui ant stogo. Trūko viena saugos diržo pusė, ir Henris išlėkė iš sėdynės. Nukrito ant kairiojo peties, kiaušiais atsitrenkdamas į vairo kolonėlę, ir pilvą išsyk persmelkė švino sunkumas. Sulūžusi posūkių valdymo rankenėlė įsmigo į šlaunį, per koją nusruveno šilta kraujo čiurkšlė, išsyk sušlapinusi džinsus. “Klaretas, - kaip kadaise sakydavo bokso rungtynių komentatorius. - Žiūrėkite, vaikinai, pasiliejo klaretas”. Pitas lyg staugė, lyg spiegė, lyg ir taip, ir kitaip.

Kelias minutes variklis dar veikė, bet paskui traukos jėga pada-

rė savo, ir motoras nutilo. Vos prieš kelias akimirkas smagiai riedėjusi stipri mašina virto viso labo bjauria kupra, nors ratai dar sukosi, o žibintų šviesa toliau tvieskė į sniegu užverstas pušis kelio kairėje. Veikiai vienas žibintas užgeso, tačiau antras dar nepasidavė.

2.

Henris daug ir ilgai šnekučiavosi su Džounsiu apie nelaimingą atsitikimą (tiesa, jis ne tiek kalbėjo, kiek klausėsi, svarbiausia terapijos dalis ir yra gebėjimas kūrybiškai išklausyti pacientą) ir žinojo, kad Džounsis neįsiminė paties susidūrimo. O štai Henris po avarijos nė akimirkai neprarado sąmonės, ir prisiminimų grandinė nenutrūko. Jis aiškiai atminė, kaip terliojasi su diržo sagtimi, stengdamasis kuo greičiau atsikratyti to mėšlo, o tuo tarpu Pitas staugia, kad jam lūžo koja, lūžo sumauta koja. Prisiminė ritmišką valytuvų "brūkšt-brūkšt", indikatorių mirksėjimą prietaisų skyde, kuris dabar atsidūrė virš galvos. Sugraibė diržo sagtį, toji išsprūdo, nutvėrė ją vėl ir spustelėjo mygtuką. Diržas pasidavė, ir Henris nevikriai šleptelėjo ant stogo, susimušdamas petį ir sudaužydamas plastikinį lubų plafoną. Nerangiai perbraukė dureles, užčiuopė rankenėlę, pabandė atidaryti, bet nieko neišėjo.

- Mano koja! Ak, tu š-šunsnuki!..

- Užsičiaupk, - paliepė Henris. - Nieko tai tavo kojai nenutiko.

Neva jis tiksliai žinojo.

Henris vėl sugraibė rankenėlę, spustelėjo, bet durelės neatsivėrė. Galiausiai sumojo, kodėl: mašina guli ratais aukštyn, ir jis traukia ne į tą pusę. Pamėgino dar sykį, negailestingai tvieskiant plikai buvusio palubės plafono lempelei, ir spynelė spragtelėjo. Stumtelėjo dureles delnu, beveik įsitikinęs, jog nieko nebus: ko gero, rėmas perkrypo, ir būtų gerai, jei pavyktų praverti jas bent per šešetą colių.

Tačiau durelės sugirgždėjo, ir į veidą smogė sniego sauja, šalčiu nutvilkydama veidą bei kaklą. Henris pabandė stumtelti duris petimi, tačiau kojos atsiplėšė nuo vairo kolonėlės, ir jisai sumojo praktiškai kybąs ore. Po to, atlikęs kažką panašaus į salto, ūmai suvokė atidžiai

žvelgiąs į savo džinsais aptemptą papilvę, tarsi nusprendęs pamėginti pabučiuoti maudžiančius kiaušius, kaip paprastai daro vaikai, geidžiantys, jog skausmas praeitų. Diafragma sulinko pačiu neįtikimiausiu kampu, ir alsuoti darėsi vis sunkiau.

- Henri, padėk! Aš įstrigau! *Įstrigau*, po paraliais!

- Minutėlę! - sugergždė tas kažkokiu svetimu, slopiu balsu. Netgi šitaip sulinkęs regėjo, kad kairiosios klešnės viršus patamsėjo nuo kraujo. Pušyse gaudė vėjas, nelyginant paties Viešpaties Dievo "Elektroliuksas".

Henris įsikibo į dureles, tylomis pasidžiaugęs, jog mašiną vairavo su pirštinėmis, ir stumtelėjo iš visų jėgų: reikėjo bet kokia kaina ištrūkti laukan, atlaisvinti diafragmą, antraip uždus. Dar akimirka, ir jisai išlėkė laukan, tarytum kamštis iš butelio. Kurį laiką neįstengė pasijudinti: paprasčiausiai gulėjo ir gaudė kvapą, žvelgdamas į besimainantį, banguojantį sniego tinklą, markstydamasis nuo krintančių snaigių. Dangus virš galvos atrodė visiškai įprastas, kaip visuomet, nieko keista, buvo tuo tikras, galėjo prisiekti teisme ant visų pasaulio Biblijų. Tik žemai pakibę pilki debesų pilvai ir psichodeliškas žyrančio sniego mirgėjimas.

Pitas paniškai šaukė.

Henris persivertė, atsiklaupė, suprato, jog, regis, viskas baigėsi laimingai, ir išdrįso pakilti. Pastovėjo, svyruodamas vėjyje, nuogąstaudamas, kad sužeista koja sulinks ir vėl pargriaus jį į pusnį, tačiau išsilaikė neparpuolęs. Krestelėjo galvą ir nuklibikščiavo aplink "Skautą" mąstydamas, kaip padėti Pitui. Ir prabėgom dirstelėjo į moterį, per kurią jiedu atsidūrė šioje suknistoje padėtyje. Toji tebesėdėjo lotoso poza kelio vidury, pusiau užversta sniegu. Liemenė plaikstėsi ir pliaukšėjo vėjyje, ant ausinės kepurės džiugiai plevėsavo juostelės. Moteris net negrįžtelėjo pasižiūrėti į juos ir tebespoksojo Goslino parduotuvės pusėn. Platus išlinkęs protektoriaus pėdsakas nudryko per pėdą nuo sulenktos jos kojos, ir Henris iki šiol neįstengė suvokti, kaipgi jam pavyko aplenkti sėdinčiąją.

- Henri! HENRI, PADĖK GI MAN!

Jis nušlubavo per gilų sniegą link priešingos pusės durelių. Tos užsikirto, bet kai Henris vėl atsiklaupė ant kelių ir trūktelėjo abiem

rankom, nenoriai prasivėrė. Stvėrė Pitą už peties ir trūktelėjo. Nieko.

- Pitai, atsisek diržą.

Tas subruzdo, tačiau niekaip neįstengė užčiuopti sagties, nors ši kūpsojo stačiai ant pilvo. Atsargiai, be menkiausių nekantrumo požymių (regis, jis vis dar neatsitokėjo nuo šoko) Henris atsegė sagtį, ir Pitas nelyginant maišas žnektelėjo ant stogo. Galva bejėgiškai nusviro į šalį. Pitas suspigo iš skausmo ir nuostabos, tačiau tuojau pat sumojo, ką daryti, ir, rangydamasis it žaltys, iššliaužė pro praviras dureles. Henris stvėrė jį už pažastų ir nutempė tolyn. Abu sugriuvo į sniegą, ir Henrį ūmai apstulbino *deja vu* akimirka, tokia stipri ir netikėta, kad jisai vos neapalpo. Negi ne šitaip jie žaidė, būdami vaikais? Na, žinoma! Kaip tądien, kai mokino Daditsą daryti sniego angelus.

Iš kažin kur ataidėjo veriantis juokas, ir Henris krūptelėjo iš nuostabos. Ir tučtuojau suvokė, kad juokiasi pats. Pitas staigiai atsisėdo - plačiai atmerktos beprotiškos akys, sniegu aplipusi nugara, sugniaužti kumščiai - ir nedelsdamas užsipuolė Henrį.

- Kurių velnių žvengi? Tas ožys vos neišsiuntė mudviejų į aną pasaulį! Pasmaugsiu kalės vaiką!

- Ne vaiką, o pačią kalę, - pataisė Henris, kvatodamas dar garsiau. Galbūt Pitas per vėjo kauksmą jo neišgirdo, bet koks gi skirtumas! Kaip seniai jam nebuvo taip lengva!

Pitas be didesnių pastangų pakilo nuo žemės, ir Henris jau ketino leptelti ką nors išmintinga, pavyzdžiui, kad tasai, kaip žmogus su lūžusia koja, juda tiesiog neįtikėtinai lengvai, bet tuomet bičiulis suklikо iš skausmo ir susmuko vėl. Henris priėjo arčiau ir pačiupinėjo ištiestą Pito koją. Regis, viskas gerai, nors nejau gali būti tikras, bandydamas kažką užčiuopti per du drabužių sluoksnius?

- Visgi kaulas nelūžo, - raukydamasis iš skausmo, pareiškė Pitas. - Pasitempiau meniską, visai kaip tada, kai žaidžiau futbolą. Kur jinai? Ar ten tikrai moteris?

- Taip.

Pitas atsistojo ir, vilkdamas koją, apėjo mašiną iš priekio. Likęs žibintas didvyriškai tebešvietė į sniegą.

- Jei paaiškės, kad ji ne luoša ir ne akla, aš už save neatsakau,

- pareiškė jis Henriui. - Taip spirsiu, kad akimoju nulėks iki Goslino parduotuvės.

Henrį vėl suėmė juokas, tereikėjo įsivaizduoti, kaip Pitas, liuoksėdamas ant sveikosios kojos, spiria nepažįstamajai skaudama. Visai kaip palaidūnės "Rokets"*!

- Pitai, nedrįsk jos liesti! - sušuko jis, ne be pagrindo įtardamas, jog bet kokį šio įsakymo efektą akimoju sunaikins maniakiško kvatojimo priepuoliai.

- Neliesiu, jeigu jinai nesikandžios, - įžeistos senmergės balsu pažadėjo Pitas, sukeldamas naują juoko protrūkį. Mažumą atsikvėpęs, Henris nuleido žemyn džinsus bei storas apatines ir apžiūrėjo žaizdą. Regis, tai viso labo trijų colių ilgio įbrėžimas vidinėje šlaunies pusėje. Tiesa, kraujas dar sunkėsi, bet Henriui pasirodė, jog žaizda nėra ypatingai baisi.

- Kurį velnią čia išdarinėjat? - iš kitos apvirtusios mašinos pusės suriko Pitas. Ant priekinio stiklo toliau sielvartingai šnarėjo valytuvai. Nors tirada, kaip ir visuomet, buvo pagardinta sodriais žodelyčiais (liūdna Byverio ir byverizmų įtaka), Henris vėl įsivaizdavo pagyvenusią ponią mokytoją ir eilinį kartą pratrūko juokais.

Jis trūktelėjo aukštyn kelnes ir išsitiesė.

- Kodėl sėdiniuojate čia vidur sumauto kelio per pačią suknisčiausią pūgą? Jūs girta? Apsirūkėte? Kas jūs per besmegenė telyčia? Ei, atsakykite gi! Mudu su draugu per jus vos neužvertėme kanopų, galėtumėt bent jau... ak, PO PERKŪNAIS!

Henris pribėgo pačiu laiku, kad pamatytų, kaip Pitas griūva šalia nejudančios mis Budos. Veikiausiai vėl suskaudo kelį. O moteris net nepasuko galvos. Už nugaros plaikstėsi oranžinės juostos. Veidas atgręžtas į pūgą, plačiai atmerktos akys nemirksi, netgi kai į jas įskriejusios snaigės tirpsta ant šiltų gyvų linzių. Nepaisant aplinkybių, Henrį ūmai užvaldė profesinis smalsumas. Ką gi jie sutiko?

*Moterų šokių ir vokalinis ansamblis, garsėjantis kordebaletu.

3.

- O, kalės išpera, prasmek tu skradžiai, kaip BJAURU!

- Na, kaip laikais? - paklausė Henris ir nusikvatojo vėl. Kas per kvailas klausimas?

- O kaip tu manai, psichologiūkšti? - kandžiai atsiliepė Pitas, bet, kai Henris palinko prie jo, silpnai numojo ranka: - Ne, man nieko nenutiko, verčiau pasirūpink Mėšlastano princese. Kurių galų ji čia riogso?

Raukydamasis iš skausmo, Henris priklaupė prie moters. Maudė visą kūną: kojas, į stogą sumuštą petį, sunkiai besisukantį kaklą, bet, nieko nepaisant, jisai vis dar krizeno.

Nepažįstamoji nėmaž nepanėšėjo į nelaimėn pakliuvusią merginą. Gal keturiasdešimties metų, negraži ir tvirtai sudėta. Nors paltas atrodė gana storas, o ir po juo veikiausiai nemažai prisirengta, visgi drabužis pastebimai garankščiavosi priešaky, kūpsojo kauburiais, kuriems, atrodo, ir buvo išrasta krūtinės sumažinimo operacija. Iš po ausinės besiveržiantys plaukai pakirpti paskubomis ir bet kaip. Moteris irgi mūvėjo džinsus, bet iš vienos jos klešnės galėjai be vargo pasiūti Henriui kelnes. Pirmasis apibūdinimas, dingtelėjęs jam į galvą, buvo toks: kaimietė. Iš tų, kurios amžinai džiausto baltinėlius šiukšliname kieme, greta savo superplačios gyvenamos priekabos, o iš imtuvo, stovinčio ant palangės, liejasi eilinė popso melodija... Kraštutiniu atveju perka bakalėją pas Gosliną... ką gi dar jai veikti? Tiesa, oranžinė liemenė ir juostos byloja, kad moteris atvyko medžioti, bet kurgi tokiu atveju jos šautuvas? Užpustė sniegas?

Plačiai atmerktose mėlynose akyse nesimatė jokio minties atšvaito. Akys visiškai tuščios. Henris paieškojo pėdsakų, tačiau nieko neaptiko. Veikiausiai spėjo išnykti po sniegu.

Tačiau viskas atrodė kažkaip nenatūraliai. Iš kur ji atsirado? Nukrito iš dangaus?

Henris nusitraukė pirštinę ir spragtelėjo pirštais priešais nereginčias moters akis. Ji mirktelėjo. Nelabai daug, bet kur kas daugiau,

nei jis tikėjosi, ypač atsižvelgus į tai, jog visai neseniai pro šalį prašvilpė daugiatonė mašina, o sėdinčioji nė nekrūptelėjo.

- Ei! - visa gerkle suriko jis. - Ei, atsipeikėkit! Atsipeikėkit gi!

Jis vėl spragtelėjo sustingusiais pirštais: ir kada gi jie spėjo taip sušalti? *Na, mes ir įkliuvome!* - pagalvojo Henris. - *Tai bent įklimpome!*

Moteris atsiriaugėjo. Garsas pasirodė stulbinamai skambus, užgožiantis netgi vėjo kauksmą, ir, jam dar nespėjus išsisklaidyti, Henris užuodė kartoką aštrų kvapą, kažkuo primenantį medicininį spiritą. Nepažįstamoji subruzdo, susiraukė ir su griausmu, primenančiu užvesto variklio burzgimą, išleido dujas. *Gal*, pamanė Henris, *tai čionykštis būdas pasisveikinti?*

Toji mintis jį vėl prajuokino.

- Iškvaišimas, - Henriui į ausį sukuždėjo Pitas. - Reiktų patikrinti, ar po tokio sprogimo jos kelnės tebėra sveikos? Čia tai bent! Ką jūs valgėte, ledi, politūrą? Ji kažką gėrė, ir tegul būsiu prakeiktas, jei ne antifrizą.

Henris pritardamas linktelėjo.

Ūmai moters akys atgijo, įsmigo į Henrio akis, ir pastarąjį nustebino jose švytintis skausmas.

- Kur Rikas? - paklausė moteris. - Privalau surasti Riką, jis vienintelis, kuris dar liko.

Jos lūpas ištempė bjauri grimasa, ir Henris pastebėjo, kad burnoje trūksta pusės dantų, o likusieji primena pakrypusios tvoros mietus. Moteris vėl atsiriaugėjo, ir Henris net užsimerkė nuo aitraus smarso.

- Viešpatie Jėzau! - suspigo Pitas. - Kas jai yra?

- Nežinau, - gūžtelėjo pečiais Henris, su nerimu pastebėjęs, kad moters akys vėl stingsta. Regis, prasti popieriai. Jei būtų vienas, galėtų atsisėsti greta nepažįstamosios ir apglėbti jos pečius: kur kas įdomesnis ir, be jokios abejonės, originalesnis jo paskutiniosios problemos sprendimo būdas, nei Hemingvėjaus Išeitis. Tačiau dar reikia pasirūpinti Pitu, Pitu, nespėjusiu įveikti net pirmojo gydymo nuo alkoholizmo etapo, nors, galimas daiktas, viskas dar priešaky.

Be to, jis netvėrė smalsumu.

4.

Pitas sėdėjo sniege, trynė kelį ir žvilgčiojo į Henrį. Laukė, ką tas darys. Ką gi, ganėtinai teisinga, Henriui šioje ketveriukėje pakankamai ilgai teko atlikti smegenų centro funkcijas. Lyderio jie neturėjo, bet Henris buvo laikomas kažkuo panašiu. Šitaip susidėjo dar nuo mokyklos suolo.

Tačiau moteris nežiūrėjo į nieką. Vėl bukai stebeilijo į snieguotą erdvę.

Atvėsk, įsakė sau Henris. *Giliau įkvėpk ir atvėsk.*

Jis įkvėpė krūtinėn kuo daugiau oro, sulaikė alsavimą ir lėtai iškvėpė. Geriau. Truputį geriau. Taigi, kas vis dėlto ištiko damą? Nesvarbu, iš kur ji ėmėsi ir ką čia veikia, ir kodėl nuo jos sklinda atskiesto antifrizo smarvė. Kas jai darosi būtent dabar?

Matyt, šokas. Toks stiprus šokas, jog virto kažkuo panašiu į stingulį, juk ne be reikalo moteris nė nevirptelėjo, kai palei pat jos kojas prašvilpė “Skautas”. Ir visgi ji dar ne taip giliai pasinėrė į save, kad tik hipnozė įstengtų pažadinti nelaimėlę iš šios būsenos: sureagavo į spragtelėjimą pirštais ir prabilo. Teiravosi apie kažkokį Riką.

- Henri...

- Patylėk minutėlę.

Jis vėl nusitraukė pirštines, ištiesė rankas ir suplojo delnais. Ir nors garsas, palyginti su audringa vėjo muzika, buvo tykus, moteriškė mirktelėjo vėl.

- Stot!

Henris stvėrė ją už rankų ir net nudžiugo, pajutęs konvulsišką pirštų spustelėjimą. Jisai palinko į priekį, raukydamasis nuo eterio kvapo. Žmogus, skleidžiantis tokią smarvę, negali būti sveikas.

- Nagi, stokitės! Drauge su manim! Sulig skaičiumi “trys”. Viens, du, TRYS!

Trūktelėjo ją aukštyn. Moteris pasidavė, svyruodama it girta, ir atsiriaugėjo vėl. Ir podraug išleido dujas. Ausinė nuslinko ant vienos

akies. Matydamas, kad ji nė nemėgina ką nors daryti, Henris įsakė:

- Pataisyk jai kepurę!

- Ką?

Pitas irgi atsistojo, nors ir nelabai tvirtai laikydamasis ant kojų.

- Nenoriu jos paleisti. Atmerk moteriškei akis ir tvirčiau užmaukšlink kepurę.

Pitas nenoriai paklausė. Moteris nežymiai palinko, ištaisė grimasą, pirstelėjo.

- Širdingai dėkoju, - rūgščiai subambėjo Pitas. - Jūs labai miela, labos nakties.

Pajutęs, kad moteris glemba, Henris stipriau sugniaužė rankas.

- Žingsniuokite! - stačiai jai į veidą suriko psichologas. - Žingsniuokite drauge su manim. Sulig skaičiumi "trys". Viens, du, TRYS!

Ir nuvedė ją link "Skauto" kapoto. Dabar moteris stebeilijo į Henrį, ir jisai stengėsi išlaikyti jos žvilgsnį. Neatsigręždamas į Pitą (nenorėjo rizikuoti vėl prarasti jos dėmesį), paliepė:

- Laikykis už mano diržo. Vesk mane.

- Kur?

- Aplink "Skautą".

- Nesu tikras, kad pajėgsiu...

- Teks. Daryk, ką sakau.

Praėjo bent minutė, kol Henris pajuto po striuke prasiskverbusią Pito ranką. Bičiulis įsikirto į jo diržą, ir visi trys lėtai nusliūkino siauru kelio dryžiu, per gelsvą ir nejudrią išlikusio žibinto šviesą. Kad ir kaip ten būtų, čia, kitapus didžiulio ir bejėgio "Skauto" kūno, jie bus apsaugoti nuo vėjo. Jau neblogai.

Staiga moteris ištraukė rankas, pasilenkė ir plačiai išsižiojo. Henris mikliai atšoko, negeidaudamas būti apvemtas, tačiau moteris neapsivėmė, tik kurtinamai atsiriaugėjo ir podraug driokstelėjo. Tokio griausmo Henriui dar neteko girdėti, nors būtų galėjęs prisiekti, kad šiaurės Masačūsetso ligoninių palatose prisiklausė visko. Moteriškė įsigudrino nepargriūti ir dabar stovėjo, triukšmingai nosimi kvėpdama orą.

- Henri, - lyg iš baimės, lyg iš palaimos prikimusiu balsu aiktelėjo Pitas. - Viešpatie, Henri, ŽIŪRĖK!

Jis apstulbęs įsistebeilijo į dangų. Pastebėjęs, kad bičiulio žandikaulis kažin kaip keistai atkaro, Henris pasekė jo pavyzdžiu, pažvelgė aukštyn ir nepatikėjo savo akimis. Žemai pakibusiais debesimis lėtai šliaužiojo ryškių žiburių ratai. Henris markstydamasis ėmėsi skaičiuoti, bet veikiai susipainiojo. Devyni ar dešimt? Prisiminė prožektorius, varstančius dangų per Holivudo filmų premjeras, bet iš kurgi čia imtųsi prožektoriai? O jei ir imtųsi, jie tikriausiai regėtų šviesos stulpus, kylančius snieguotame ore. Akivaizdu, jog šviesos šaltinis buvo lyg virš debesų, lyg stačiai debesyse, tik jau nieku gyvu ne žemiau. Žiburiai chaotiškai blaškėsi pirmyn ir atgal, ir Henrį persmelkė netikėta atavistinė baimė... kylanti iš vidaus... iš pačių gelmių. Nugaros smegenys akimoju virto ledo stulpu.

- Kas čia? - kone suinkštė Pitas. - Jėzau, Henri, KAS ČIA?

- Ne...

Moteris kilstelėjo galvą, išvydo šokančius žiburius ir pradėjo spiegti, stebėtinai garsiai, veriamai ir su tokiu siaubu, jog Henris ir pats panūdo užstaugti.

- JIE SUGRĮŽO! SUGRĮŽO! SUGRĮŽO! - klykė jinai.

Henris norėjo ją nuraminti, tačiau moteris įrėmė galvą į "Skauto" padangą ir rankomis užsidengė akis. Ji neberėkė, vien tykiai dejavo, tarsi į spąstus pakliuvęs gyvūnas, nebeturintis jokios vilties išsigelbėti.

5.

Net nežinia, kiek laiko (gal ne daugiau kaip penkias minutes, nors atrodė, jog kur kas ilgiau) jie stebėjo žiburių šokį danguje. Spalvoti ratai liuoksėjo, siūbavo, mirkčiojo, blaškėsi kairėn ir dešinėn - tarsi žaisdami. Kažkurią akimirką Henris sumojo, kad jie beliko penki, o paskui pranyko dar du. Moteris, įsikniaubusi į padangą, driokstelėjo vėl. Ūmai Henris suvokė, kad jie stirkso sniego dykumoje, spoksodami į kažkokį dangaus reiškinį, veikiausiai optinį, matyt, tiršto snigimo pasekmę, įdomią, bet vargu ar gebėsiančią padėti jiems greičiau su-

grįžti į saugią vietą. Jis aiškiai įsiminė paskutiniuosius odometro parodymus: 12,7. Iki "Skylės sienoje" beveik dešimt mylių, nemenkas atstumas net pačiomis palankiausiomis aplinkybėmis, gi dabar... netrukus prasidės tikra pūga. Jau nekalbant apie tai, kad jis vienintelis gali paeiti.

- Pitai!

- Čia kažkas! - iškvėpė Pitas. - Sumautas NSO, prisiekiu, visai kaip "X failuose"! Kaip manai...

- Pitai! - jis stvėrė bičiulį už smakro ir atgręžė veidu į save. Viršuje tirpo du paskutinieji žiburiai. - Tai kažkokios elektros iškrovos, nieko daugiau.

- Manai? - Pitas atrodė absurdiškai nusivylęs.

- Taip, šis reiškinys kažkaip susijęs su audra. Bet net jei čia pirmoji Drugelių-Ateivių banga iš Alnitako planetos, vargu ar tai turės kokios nors reikšmės, jei visi mes virsime eskimo ledais ant pagaliuko. Tu man reikalingas. Prisimink savo geriausią triuką. Įstengsi?

- Nežinau, - atsiliepė Pitas, paskutinį kartą dirsteldamas į dangų. Tenai beliko vienas ratas, ir tas jau beveik nebeįžiūrimas. - Ponia? Ponia, atrodo, jie dingo. Dabar pats metas pasijudinti. Na, kaip?

Moteris neatsiliepė, vis taip pat glausdamasi prie padangos. Ausinę puošiančios juostos tykiai pliaukšėjo. Pitas atsiduso ir atsigręžė į Henrį:

- Ko tau reikia?

- Ar prisimeni miškakirčių stogines palei kelią? - Tokios buvo aštuonios ar devynios. Viso labo keturi stulpai, uždengti surūdijusios skardos lakštu. Popieriaus fabriko darbininkai ten iki pavasario laikydavo rąstus bei šiokią tokią įrangą.

- Aišku, - linktelėjo Pitas.

- Gali prisiminti, kuri visų arčiausiai?

Pitas užsimerkė, kilstelėjo pirštą ir ėmė judinti jį pirmyn ir atgal, podraug plekšėdamas liežuviu. Senas įprotis, dar nuo mokyklos laikų. Ne toks senas, kaip Byverio papratimas žiaumoti pieštukus bei dantų krapštukus ar Džounsio meilė detektyvams ir siaubiakams, bet visgi daugiametis. Be to, Pitas niekada nesuklysdavo. Beliko tikėtis, kad ir dabar neapvils.

Ko gero, moters klausa sugavo tykius, tiksinčius garsus, nes jinai kilstelėjo galvą ir apsidairė. Ant kaktos juodavo didžiulė padangos žymė.

Galiausiai Pitas atsimerkė.

- Tiesiog čia, - pareiškė jis, rodydamas "Skylės sienoj" kryptimi. - Antai už to posūkio bus kalva. Perkopi ją, o toliau jau tiesiai. Visai netoli. Kairėje pusėje. Dalis stogo įgriuvusi. Kažkokiam Stivensonui ten iš nosies tekėjo kraujas.

- Tikrai?

- Na, seni, nežinau, - sumišo Pitas.

Henris miglotai prisiminė skurdžią užuoglaudą... o ta aplinkybė, stogas įgriuvo, netgi į naudą: jei skarda sieks žemę, bus į ką atsišlieti.

- Netoli - tai kiek?

- Gal pusė mylios. Daugiausiai - trys ketvirčiai.

- Ir tu įsitikinęs.

- Taigi.

- Ar su savo keliu įstengsi tiek nuklibikščiuoti?

- Manyčiau, įstengsiu, bet kaipgi ji?

- Man regis, ponia atsigauna, - linktelėjo Henris. Padėjo rankas moteriškei ant pečių ir atgręžė į save - taip, kad jiedu kone susidūrė nosimis. Iš jos burnos šlykščiai dvokė: antifrizas su kažkokia organine, riebia priemaiša... tačiau Henris nemėgino atšlyti. - Reikia eiti, - paaiškino jis, nerėkdamas, tačiau garsiai ir įsakmiai. - Žingsniuojam visi drauge sulig skaičiumi "trys". Viens, du, TRYS!

Paėmė ją už rankos ir, aplenkęs "Skautą", išvedė ant kelio. Akimirką moteris priešinosi, bet paskui paklusniai nusekė įkandin, regis, nejausdama nei šalčio, nei vėjo. Šitaip tęsėsi penkias minutes, bet tuomet vėl susvyravo Pitas.

- Palauk, - išspaudė jis. - Sumautas kelis vėl krečia fokusus.

Jis pasilenkė ir ėmė masažuoti koją. Henris pažvelgė į dangų. Nieko.

- Na, kaip laikais? Įstengsi eiti?

- Įstengsiu, - atsiliepė Pitas. - Nagi, kulniuok.

6.

Jie sėkmingai nusigavo iki šlaito vidurio, ir tuomet Pitas parkrito - stverdamasis už kojos, keikdamasis ir dejuodamas. Pastebėjęs Henrio žvilgsnį, išleido keistą gerklinį garsą, kažką tarp juoko ir urzgesio:

- Nesijaudink. Mažasis Pitas nušliauš, kur reikia.

- Esi tikras?

- Uhu. - Didžiam Henrio siaubui (kurį, kad ir kaip būtų keista, atmiešė linksmumas, niaurus linksmumas, pastaruoju metu neapleidžiantis jo nė minutei), Pitas ėmėsi kumščiais daužyti nelemtą kelį.

- Pitai...

- Paleisk, nelemtas padare, paleisk! - klykė Pitas, visiškai ignoruodamas bičiulį. Moteris visą tą laiką stovėjo susikūprinusi, nekreipdama dėmesio nei į nugarą čaižantį vėją, nei į oranžines juostas, be atvangos lendančias į akis. Nejudri ir nebyli nelyginant išjungtos staklės.

- Pitai?

- Viskas gerai, - numojo tas, nuvargusiu žvilgsniu dėbsodamas į Henrį, tačiau akių gelmėje taip pat šmėkščiojo linksmos kibirkštėlės. - Mes tikram šūde ar ne?

- Tikram.

- Vargu ar aš nužygiuosiu iki paties Derio, bet iki tos griuvenos nusigausiu tikrai. - Jis ištiesė Henriui ranką: - Padėk atsistoti, vade.

Henris paklusniai trūktelėjo bičiulį nuo žemės, ir Henris pakilo - nerangiai, susikaustęs, tarsi nutirpusiomis kojomis. Mažumėlę pastovėjo, tada linktelėjo:

- Eime. Norėtųsi kuo greičiau pasislėpti nuo vėjo. Velniai rautų, reikėjo pasiimt kelis butelaičius alaus.

Jie užsiropštė ant kalvos viršūnės. Kitoje pusėje vėjas taip nebesiautėjo. Kai trijulė įveikė nuožulnų šlaitą ir atsidūrė papėdėje, Henris leido sau patikėti, kad bent ši kelionės dalis bus sėkminga. Tačiau pusiaukelėje iki tamsuojančio stoginės skeleto moteris susmuko - iš

pradžių ant kelių, paskui veidu žemyn. Ir liko tysoti nejudėdama, kiek pakreipusi galvą, ir tik iš burnos besiveržiantis garas liudijo, kad ji dar gyva (*ak, būtų buvę kur kas paprasčiau, jei ji būtų sušalusi prieš kelias valandas*, pagalvojo Henris). Mažumą atsipūtusi, moteriškė pasivertė ant šono ir klaikiai atsiriaugėjo.

- Ak, tu, atgrasi p...a! - ne piktai, veikiau nuvargusiai pratarė Pitas ir dirstelėjo į Henrį. - Na, kas dabar?

Henris atsiklaupė, šaukė ant jos, spragsėjo pirštais, plojo delnais, skaičiavo iki trijų. Bergždžiai.

- Pasilik su ja. Gal surasiu ką nors panašaus į valktį.

- Linkiu sėkmės.

- Gali pasiūlyti ką kita?

Pitas raukydamasis atsisėdo ir atkišo priekin skaudamą koją.

- Ne, sere, - atsiduso jis. - Visos puikiosios mintys išgaravo.

7.

Lūšną Henris pasiekė per šešias minutes. Sužeista šlaunis nutirpo, bet jis stengėsi nekreipti dėmesio. Jei pavyks atitempti čionai Pitą bei moterį ir jei užsives be darbo "Skylėje" stovintis "Arktik ketas"*, viskas dar gali baigtis laimingai. Ir, velniai rautų, įdomus dalykas tos dangiškosios ugnys...

Rifliuotos geležies stogas įgriuvo labai sėkmingai. Į kelią žvelgianti pusė liko atvira, nukaręs lakštas virto užpakaline sienele, o iš negilios pusnies kyšojo pjuvenomis bei skiedromis nusėta purvinai pilko brezento skiautė.

- Radau! - sušuko Henris, stverdamas prišalusį brezentą. Neišsyk pavyko atplėšti jį nuo žemės, bet galiausiai audinys triokštelėjo ir pasidavė, primindamas Henriui moters skleidžiamus garsus. Tempdamas iš paskos brezentą, jis nusiskubino tenai, kur paliko Pitą ir nepažįstamąją.

Pitas tebesėdėjo sniege greta bejausmės moters, atkišęs nenatūraliai ištemptą koją.

---

*Sniegomobilio markė.

8.

Viskas vyko gerokai sklandžiau, nei drįso tikėtis Henris. Visų sunkiausia buvo užversti moterį ant brezento, bet toliau ėjosi kaip per sviestą. Kad ir buvo sunki, ji slydo sniegu it ant rogių. Henris mintyse pasidžiaugė šalčiu. Jei būtų bent penkiais laipsniais šilčiau, šlapias sniegas liptų prie audinio. O ir kelias buvo visai netolimas.

Sniegas jau siekė kulkšnis ir dribo vis tirščiau, snaigės darėsi vis stambesnės. Kaip jie sielvartaudavo, išvydę tokias vaikystėje! “Baigiasi!” - sakydavo vienas kitam ir liūdnai dūsaudavo.

- Ei, Henri! - šūktelėjo Pitas - mažumėlę pridusęs, bet tai neturėjo reikšmės: iki lūšnos jau čia pat. Taigi ir pats Pitas stengėsi tausoti koją ir tipeno, beveik nelenkdamas kelio.

- Ką?

- Pastaruoju metu aš dažnai prisimenu Daditsą... ir... na, ar ne keista?

- Nėr kauliukų, - nemąstydamas atsiliepė Henris.

- Tiksliai, - nervingai pritarė Pitas. - “Nėr kauliukų, nėr lošimo”. Nemanai, kad tai keista?

- Jeigu taip, - atsakė Henris, - mudviem abiem ne visi namie.

- Apie ką šneki?

- Aš pats dažnai galvoju apie Daditsą. Nuo praeito kovo. Mudu su Džounsiu ketinome pas jį nuvažiuoti...

- Tikrai?

- Taip. Bet tuomet Džounsį partrenkė mašina.

- Senas nukvakęs kvailys! Ir kaip jam leido sėstis už vairo! - užsivedė Pitas. - Džounsis tik per stebuklą liko gyvas!

- Būtent, per stebuklą, - linktelėjo Henris. - “Greitosios” automobilyje sustojo jo širdis. Vos išgelbėjo.

Pitas sustingo ir išsižiojo.

- Eik sau, tikrai? Taip bjauriai? Taip arti?

Henris tik dabar suprato išsiplepėjęs.

- Taip, bet laikyk liežuvį už dantų. Karla man pasakė, bet

Džounsis, regis, nežino. O aš nieko... - Jis nekonkrečiai mostelėjo ranka, bet Pitas nuovokiai linktelėjo. "O aš nieko ir nepajutau", - norėjo pasakyti Henris.

- Nesijaudink, aš tylėsiu kaip žuvis, - patikino Pitas.

- Taigi, pasistenk.

- Vadinas, judu taip ir nenuvykote pas Dadsą.

- Ne, - papurtė galvą Džounsis. - Per visą tą nerimastį dėl Džounsio visiškai jį pamiršau. O paskui prasidėjo vasara, žinai, kaip viena išvirsta į kita...

Pitas užjausdamas atsiduso.

- Nepatikėsi, aš irgi apie jį galvojau, visai neseniai. Pas Gosliną.

- Mažylis su gėlėtais marškinukais? - paklausė Pitas. Žodžiai veržėsi iš burnos garo debesėliais.

Henris linktelėjo. "Mažyliui" galėjo būti dvidešimt ar dvidešimt penkeri. Sunku pasakyti, kai kalbama apie daunus. Raudonplaukis, tipenantis centriniu mažos tamsios parduotuvėlės tarpueiliu greta vyriškio, veikiausiai tėvo: vyriškis vilkėjo tokią pat medžioklinę striukę juodais-žaliais langeliais ir, kas visų svarbiausia, buvo su tokiais pat morkiniais plaukais, tik taip praretėjusiais, jog vietomis švietė plika kaukolė. Ir žvilgsnis perspėjantis, aiškiai bylojantis: "Tik pamėginkit bent žodeliu persimesti apie mano vaikiną, bus riesta".

Ir, žinia, nė vienas iš jų nepratarė nė žodžio, šiaip ar taip, jie atmynė dvidešimt mylių nuo "Skylės sienoje", norėdami apsirūpinti alumi, duona ir mėsainiais, o ne prašytis nemalonumų. Be to, kadaise bičiuliai pažinojo Daditsą... tiesą sakant, kodėl gi pažinojo... pažįsta ir dabar, siunčia dovanas Kalėdoms, atvirukus gimtadienio proga. Jie niekada nepamiršo Daditso, kuris kadaise savotiškai, savo ypatingu, nepakartojamu būdu, buvo vienas iš jų. Tiesa, vargu ar Henris galėjo prisipažinti Pitui, jog apie Dadsą mąsto visų nederamiausiomis akimirkomis. Akimirkomis? Taigi ne, mąsto beveik nuolatos, nuo pat tos dienos, kai prieš šešiolika mėnesių suprato norįs nusižudyti, ir viskas, ką jisai daro ar kalba, tapo arba būdu atitolinti neišvengiamybę, arba pasirengimu būsimam įvykiui. Retsykiais jisai netgi sapnuodavo Byvą, tvirtinantį: "Leisk man viskuo pasirūpinti, seni...", ir Daditsą, smalsiai kartojantį: "Uo ilūpinti?"

- Nieko keista, kad mes prisimename Daditsą, Pitai, - pratarė jis, traukdamas po stogine improvizuotas roges ir sunkiai pūtuodamas. - Mes matavome save pagal Daditsą. Daditsas - visų skaisčiausias šviesulys, pasitaikęs mūsų gyvenime. Mūsų žvaigždžių valanda.

- Taip manai?

- Uhu. - Henris žnektelėjo į sniegą, nusprendęs iš pradžių atsipūsti, o jau tada imtis kito plano punkto. Kiekgi dabar valandų? Beveik pusiaudienis. Iki šio meto Džounsis su Byvu veikiausiai jau sumojo, kad jiems riesta. Gal susiprotės užvesti sniegomobilį (*jeigu jis veikia*, priminė sau Henris, *jeigu tas prakeiktas trantas veikia*) ir leistis ieškoti bičiulių. Šitai gerokai supaprastintų padėtį.

Jis nužvelgė ant brezento tysančią moterį. Sutaršyti plaukai uždengė vieną akį, antroji su lediniu abejingumu spoksojo į Henrį, tiksliau, kiaurai jį.

Henris šventai tikėjo, kad visi vaikai anksčiau ar vėliau yra priversti griebtis savigynos ir kad vaikų gaujos veikia kur kas ryžtingiau už vienišius. Deja, visa tai dažnai baigiasi nepateisinamu žiaurumu. Henris ir jo draugai elgėsi padoriai, net nežinia kodėl. Tiesa, ši aplinkybė, kaip ir visos kitos, galiausiai neturi didesnės reikšmės, tačiau nekenkia atminti, jog kadaise jisai baiminosi pasekmių ir buvo gerutis.

Pasidalino su Pitu savo planais, paaiškino, ką turi daryti draugas, ir vargais negalais pakilo. Metas pradėti. Reikia bet kokia kaina nusigauti iki “Skylės” prieš sutemas. Švari, saugi, šilta vieta...

- Gerai, - nenoriai sutiko Pitas. - Tikėsimės, kad ji neužvers kanopų. Ir kad tie žiburiai nesugrįš. - Jis ištempė kaklą, pažvelgė į dangų, tačiau nieko nepamatė, vien tamsius, virš galvos kybančius debesis. - Kaip manai, kas ten buvo? Kažkas panašaus į žaibą?

- Ei, tu tiesiog kosmoso ekspertas, - šyptelėjo Henris. - Verčiau prirink skiedrų, darbas nesunkus, tau net keltis nereikės.

- Kūrenimui?

- Susigaudei, - linktelėjo Henris ir, peržengęs moterį, pasuko į pamiškę, kur voliojosi storesni rąstai. Priešaky bemaž devynios mylios. Bet iš pradžių jie užsikurs laužą. Didžiulį karštą laužą.

KETVIRTAS SKYRIUS

MAKARTIS EINA Į IŠVIETĘ

1.

Džounsis su Byveriu sėdėjo virtuvėje ir žaidė kribidžą, kurį vadino tiesiog žaidimu. Šitaip pagerbė Lamarą, Byverio tėvą, kuris kribidžą visuomet vadino tik šitaip, tarsi pasaulyje nebūtų jokių kitų žaidimų. Galimas daiktas, Lamarui Klarendonui, kurio gyvenimas sukosi apie jo statybinę kompaniją centriniame Meine, kribidžas išties buvo vienintelis žaidimas. Galimybė prastumti ilgus vakarus, pramoga tiems, kurie pusę gyvenimo praleidžia miškakirčių stovyklose, geležinkelio vagonėliuose ir statybinėse priekabose. Lenta su šimtu dvidešimt angelių, keturi smaigeliai ir sena riebaluota kortų kaladė. Jei visa tai turite, galite imtis darbo.

Žmonės kribidžą dažniausiai žaidžia tam, kad prastumtų laiką: kol baigsis lietus, kol atvyks užsakytas krovinys ar kol iš parduotuvės sugrįš užtrukę draugai ir pasakys, ką daryti su keistu vaikinu, gulinčiu už uždarų miegamojo durų.

Kad ir kaip būtų, galvojo Džounsis, *mums visų labiausiai reikia Henrio. Pitas - kažkas panašaus į priedėlį. Tiktai Henris žino, ką daryti. Byveris teisus - be Henrio, kaip be rankų.*

Tačiau Pitas su Henriu vis negrįžo. Kol kas rimtai baimintis dar anksti, galbūt jie užtruko dėl pūgos, bet Džounsis jau pradėjo nerimauti, ir Byveriui veikiausiai taip pat nejauku. Kol kas nė vienas neišsakė nuogąstavimų balsu: šiaip ar taip, iki vakaro toli, ir viskas gali baigtis laimingai, bet neišsakyta mintis jau sklandė ore.

Džounsis pamėgino sutelkti dėmesį į lentą bei kortas, tačiau ir

toliau nuolat žvilgčiojo į miegamojo duris. Turbūt Makartis jau miega, bet, velniai rautų, jam nepatiko to vaikino veidas!

Pastebėjo, kad ir Byvas žvairuoja ten link.

Džounsis sumaišė senas kortas, padalino porą sau ir atidėjo kribą*, o Byvas sprigtu pastūmė jam dar dvi. Byveris perkėlė kortas, ir žaidimas prasidėjo: dabar metas imtis smaigelių**.

"Gali kiek tik nori žymėt ėjimą ir visgi pralaimėt su trenksmu, - tvirtindavo Lamaras su savo amžina "Česterfildo" cigarete, nukarusia nuo lūpų kampučio, ir kepuraite su išdidžiu "Klarendon konstrakšn" logotipu, būtinai užsmaukta ant kairiosios akies, nelyginant žmogaus, kuris žino paslaptį, bet išduoti sutiks tik už tinkamą kainą, Lamaras Klarendonas, padorus dirbantis tėtušis, miręs nuo infarkto keturiasdešimt aštuonerių, - užtat jei pažymėsi ėjimą, tavęs niekada neapstatys".

Nėr lošimo, galvojo Džounsis. *Nėr kauliukų, nėr lošimo.*

Ir tuojau pat į ausis smogė tas nelemtas virpantis balsas iš ligoninės košmarų: *Prašau, liaukitės, aš nebeištversiu, suleiskite nuskausminamųjų, kur Marsė?*

Viešpatie, na, kodėl pasaulis toks žiaurus? Kodėl tiek daug dantimis pasišiaušusių krumpliaračių yra pasirengę suknežinti tau pirštus, kodėl tiek daug laidų, svertų, ratų bei dar dievažin ko trokšta sutraiškyt kiekvieną tavo kaulą?

- Džounsi?

- Ką?

- Ar gerai jauties?

- Taip, o kas yra?

- Tu visas drebi.

- Tikrai? - Ko čia klausinėti, jis ir pats puikiai žino.

- Garbės žodis.

- Ko gero, skersvėjis. Neužuodi jokio kvapo?

- Nuo jo?

- Tai negi nuo Megės Rajen pažastų! Žinoma, nuo jo.

- Ne, - atsakė Byveris. - Kelis sykius man pasirodė... turbūt

*Lošiant kribidžą, kribu vadinamos keturios nukeltos kortos.

**Smaigeliai kribidžo žaidime žymi ėjimą.

vaizduotė įsisiautėjo. Kai kas nors be atvangos bezda... na, žinai... be to...

- Taip, smarvė klaiki.

- Taip. Riaugėjimas irgi. Maniau, jisai išsivers išvirkščias. Garbės žodis.

Džounsis linktelėjo. *Aš bijau. Sėdžiu čia, mirtinai persigandęs, per pūgą, ir laukiu. Laukiu Henrio, velniai viską rautų. Štai šitaip*, pagalvojo jis.

- Džounsi!

- Na, ko tau dar? Ar mudu ketiname baigti partiją, ar ne?

- Aišku, bet... kaip manai, Henris su Pitu parvažiuos?

- Iš kur man, po paraliais, žinot?

- Ar neturi jokios... nuojautos? Gal koks regėjimas...

- Neregiu nieko, išskyrus tavo fizionomiją.

Byvas atsiduso:

- Ir vis dėlto... kaip manai, ar jiems nieko nenutiko?

- Manau, nieko. - Džounsis vogčiomis dirstelėjo į laikrodį - pusė dvyliktos, - o paskui į uždaras duris, už kurių gulėjo Makartis. Kambario viduryje kylančio oro srautuose lėtai sukosi ir sūpavosi Sapnų Gaudyklė. - Pats matai, koks sniegas. Jie pasirodys visai netrukus. Nagi, loškim toliau.

- Gerai. Aštuoni.

- Penkiolika už du.

- Kad tave! - Byvas įsimetė į burną dantų krapštuką. - Dvidešimt penki.

- Trisdešimt.

- Toliau.

- Vienas už du.

- Viešpaties šūde! - nelinksmai krenkštelėjo Byvas - supratęs, kad jo popieriai prasti. - Kas per velnias - kaskart, kai tik dalini, tais prakeiktais smaigeliais kone badai man subinę!

- Nejaugi? O kai dalini tu, vaizdelis toks pat. Nėr ko plepėti, lošk.

- Devyni.

- Šešiolika.

- Ir viena už paskutinę kortą, - svariai pareiškė Byvas, tarsi pa-

siekęs moralinę pergalę. Paskui atsistojo. - Išeisiu priebutin, nusišlapinsiu.

- Kuriems galams eiti į priebutį? Mes turime ganėtinai normalią išvietę - sakau, gal kartais pamiršai?

- Nepamiršau. Tiesiog noriu patikrinti, ar dar moku išmyžt savo vardą sniege.

- Ar tu kada nors suaugsi? - nusijuokė Džounsis.

- Nė už ką, žinia, jei tai bus mano valioj. Ir netriukšmauk, vaikiną pažadinsi.

Džounsis surinko kortas ir ėmė išsiblaškęs maišyti, akimis sekdamas durų link traukiantį Byverį. Kažin kodėl prisiminė vaikystėje žaisto žaidimo atmainą. Anuomet ją vadino Daditso Žaidimu ir ištisas valandas lošė Kevelų svetainėje. Kribidžas kaip kribidžas, tačiau žymėti ėjimus pavedė Daditsui. “Turiu dešimt, - sakydavo Henris, - pažymėk smaigeliu dešimtį, Daditsai”. Ir Daditsas, geraširdiškai šypsodamasis, niekad nepamiršdavo suteikti džiaugsmo Džounsiui, smaigelį besdamas į šešetuką, dešimtuką ar bet kurį skaičių iš šimto dvidešimties. Pagal Daditso Žaidimo taisykles niekas neturėjo teisės skųstis, sakyti: “Daditsai, čia per daug, Daditsai, nepakanka”. Ir, po velnių, kaip jie linksmindavosi! Retsykiais į kambarį užsukdavo misteris bei misis Kevel ir taip pat juokdavosi, o kartą, prisiminė Džounsis, kai jiems buvo po penkiolika ar šešiolika, ir Daditsui, žinia, taip pat - Daditsas Kevelas taip ir neužaugo, ir tai buvo visų nuostabiausia bei labiausiai bauginanti jo savybė - tai štai, tą kartą Elfis Kevelas ūmai pravirko, nuolat kartodamas: “Berniukai, kad jūs žinotumėt, ką tai reiškia man ir žmonai, kad jūs žinotumėt, ką tai reiškia man ir žmonai, kad žinotumėt, ką tai reiškia Duglui...”

- Džounsi...

Byverio balsas įsiveržė į jo mintis, duslus, keistai blankus, tarsi susyk netekęs visų intonacijų. Drauge su juo įsiveržė šalto oro gūsis, ir Džounsis nejučia susigūžė.

- Uždaryk duris, Byvai, tu ką, atsparus šalčiui?

- Eikš čionai. Privalai tai pamatyti.

Džounsis atsistojo, priėjo prie durų ir jau žiojosi, ketindamas iškeikti Byvą, bet tučtuojau pamiršo, ką norėjo sakyti. Kieme grūdosi

gyvūnai, daugybė gyvūnų, stačiai nedidelis zoologijos sodas, daugiausiai elniai, keli tuzinai patelių ir pora patinų. Čia pat šmirinėjo meškėnai, oriai žingsniavo švilpikai, be garso, tarsi nė neliesdamos sniego, bėgiojo voveraitės. Nuo daržinės, kur stovėjo sniegomobilis, buvo sudėti instrumentai ir atsarginės dalys, artėjo trys didžiuliai šunys, kuriuos Džounsis iš pradžių palaikė vilkais. Paskui ant vieno žvėries kaklo pastebėjo virvagalį ir suprato, jog tai veikiausiai sulaukėję šunys. Visi jie ropštėsi Tarpeklio šlaitu aukštyn ir akivaizdžiai traukė į rytus. Džounsis pastebėjo kelias padoraus dydžio laukines kates, skuodžiančias greta elnių, ir netgi pasitrynė akis, tarsi netikėdamas tuo, ką regi. Bet katės nepradingo, kaip, beje, ir elniai, meškėnai, voverės bei švilpikai. Visi gyvūnai judėjo neskubiai ir be panikos, gaisro atveju šitaip nebūna. Beje, ir dūmų nesijautė. Niekas niekur nebėgo, žvėrys paprasčiausiai kėlėsi į kitą vietą, traukėsi tolyn iš čia.

- Viešpatie Jėzau, Byvai, - suglumęs sulemeno Džounsis.

Byvas, užvertęs galvą į dangų, akimirkai nuleido akis ir tučtuojau vėl įsistebeilijo aukštyn.

- Verčiau pažvelk tenai.

Džounsis pasekė draugo pavyzdžiu ir užsimerkė nuo akinamos šviesos. Danguje, nutvieksdami debesis, blykčiojo žiburiai, raudoni, baltai žydri. Ūmai jis suprato, ką būtent regėjo Makartis, klaidžiodamas po mišką. Žiburiai blaškėsi pirmyn ir atgal, vikriai aplenkdami vienas kitą, o retsykiais akimirkai susiliedavo, spinduliuodami tokį nepakenčiamai ryškų švytėjimą, jog teko delnu prisidengti akis.

- Kas čia? - sukuždėjo Džounsis.

- Nežinau, - neatsigręždamas atsakė Byveris. Blyškiame veide bauginančiai ryškiai tamsavo šeriai. - Bet gyvūnai bijosi būtent *jų*. Todėl ir stengiasi nešdintis kuo toliau.

2.

Jie prastovėjo priebutyje gal ketvirtį valandos, ir ūmai Džounsis išgirdo tykų dūzgimą, tarsi gaustų transformatorinė. Paklausė Byvo, ar šis girdi, ir bičiulis tylomis linktelėjo, neatplėšdamas akių nuo šo-

kančių šviesos tvyksnių. Džounsio manymu, jie buvo sulig liuko dangčiu. Ir nors nesuprato, kas skleidžia tuos garsus - gyvūnai ar žiburiai, visgi nepuolė klausinėti. O ir kalbėti kažin kodėl pasidarė sunku, liežuvį tarsi sukaustė baimė - sekinanti, karštligiška, begalinė nelyginant hipnotinė klejonė.

Galop žiburiai ėmė tirpti, ir nors Džounsis nematė, kad jie mirksėtų, sulig kiekviena minute ugnių darėsi vis mažiau. Gyvūnų srautas taip pat seko, įkyrus dūzgimas tolo.

Byveris trūktelėjo pečiais, tarsi busdamas iš alpulio.

- Kamera! - sušuko jis. - Noriu padaryt kelias nuotraukas, kol viskas nepradingo.

- Vargu ar sugebėsi...

- Bent jau pamėginsiu! - kone išrėkė Byveris ir, tučtuojau nuleidęs balsą, pakartojo: - Privalau pamėginti. Gal įamžinsiu elnius, kol dar ne...

Jisai apsigręžė ir puolė į virtuvę, matyt, stengdamasis prisiminti, po kuria purvinų drabužių krūva palaidota jo sena apibraižyta kamera, bet tuojau pat sustingo ir niūriu, Byveriui visiškai nebūdingu balsu pranešė:

- Ak, Džounsi, regis, turim problemą.

Džounsis paskutinį kartą dirstelėjo į likusius žiburius (blunkančius, nykstančius) ir atsisuko. Byveris stovėjo prie kriauklės ir suglumęs spoksojo į centrinę kambario dalį.

- Kas? Kas šįsyk?! - Tas šlykštus, spigus, mažumą vibruojantis turgaus bobos riksmas... nejaugi... nejaugi... čia jo balsas?

Byveris ištiesė ranką. Miegamojo, kuriame jie paliko Riką Makartį... Džounsio kambario... durys buvo atviros. Užtat durys į vonią, kurias jiedu tyčiomis paliko atlapas, kad Rikas galėtų be vargo atsiliepti į gamtos šauksmą, dabar užtrenktos.

Byveris atgręžė į draugą susirūpinusį, šeriais apėjusį veidą.

- Tas kvapas... užuodi?

Džounsis užuodė, nepaisant šalto oro srauto, plūstančio pro laukujas duris. Vis tas pats eteris ar etilo spiritas, tačiau su kažin kokia priemaiša. Ekskrementų, tas neabejotina. Ir, galimas daiktas, kraujo. Ir dar kažko panašaus į metaną, milijardus metų slūgsojusį šachtoje

ir dabar išsiveržusį laukan. Kitaip tariant, ne ta smarvė, iš kurios jie krizendavo mokykliniuose žygiuose. Kur kas tirštesnė ir neapsakomai šiurpesnė. Galima tik lyginti ją su įprastomis dujomis, nes niekas daugiau nešovė į galvą. Tarsi į šnerves trenktų pūvančio lavono smarvė.

- Matai? - sukuždėjo Byvas.

Nuo durų iki durų grindų lentomis driekėsi ryškių purpurinių dėmių grandinė. Galima pamanyt, jog Makarčiui iš nosies ūmai kliūstelėjo kraujas.

Bet Džounsiui atrodė, kad nosis čia niekuo dėta.

3.

Iš visų tų dalykų, kurių jam klaikiai nesinorėjo daryti: pranešti broliui Maikui, kad mama mirė nuo širdies smūgio, pasakyti Karlai, kad jis išeis iš namų, jeigu ji nesiliaus piktnaudžiavusi alkoholiu bei narkotikais, šnipštelti Didžiajam Lu, savo palapinės kompanionui Kemp Agavame, kad tasai prišlapino guolį, - visų sunkiausia buvo žengti tuos kelis žingsnius ir pereiti kambarį. Tolygu klaidžioti kažkokiame mieguistame košmare, kai sklendi viršum žemės, net nejudindamas kojų, lėtai, nežinia kur, nelyginant klampiame glicerine.

Tačiau bloguose sapnuose niekada neatsiduri reikiamoje vietoje, o dabar... jiems pavyko pasiekti kitą kambario galą, vadinas, čia joks sapnas. Bičiuliai sustingo, stebeilydami į kruvinus purslus, nelabai didelius, visų įspūdingiausias vos dešimties centų monetos dydžio.

- Ko gero, iškrito eilinis dantis, - pusbalsiu pratarė Džounsis. - Nieko daugiau negaliu sugalvoti.

Byvas tylėdamas kilstelėjo antakius, matyt, apsisprendė ir dirstelėjo į miegamąjį. Ir tuojau pat pirštu pamojo Džounsiui. Tasai šonu, nenorėdamas pamesti iš akių vonios durų, priėjo arčiau. Antklodė nublokšta ant grindų, tarsi Makartis būtų pašokęs netikėtai ir paskubomis. Pagalvėje dar liko galvos įspaudas, čiužinys įdubęs. Apatinėje paklodės dalyje išplito didžiulė kruvina dėmė, kuri mėlynam fone atrodė violetinė.

- Man rodos, dantys toje vietoje neauga, - sukuždėjo Byvas, perkąsdamas dantų krapštuką. Aštri skiedrelė nusklendė ant grindų. - Gal jis serga mėnesinėmis?

Užuot atsakęs Džounsis mostelėjo į kampą, kur voliojosi krauju permirkusios Makarčio apatinės ir šortai. Daugiausiai kliuvo šortams: jei ne elastinis diržas ir nenukentėjęs audinio lopinėlis, juos galėjai palaikyti nepadoriai raudonais seksualiais apatiniais, tokiais, kokius mėgsta dėvėti žydrieji "Penthauzo" gerbėjai, iš anksto nusprendę, jog pasimatymas su eiliniu mylimuoju neišvengiamai baigsis lovoje.

- Dirstelk į naktipuodį! - paliepė Byvas.

- Kodėl gi mums paprasčiausiai nepabeldus į vonios duris ir nepaklausus, kaip jisai jaučiasi?

- Todėl, kad, sukrušta madona, aš noriu suprast, ko mums dera *tikėtis*, nejau neaišku! - piktai iškošė Byveris ir, paglostęs sau krūtinę, išspjovė sumaitoto krapštuko likučius. - Seni, regis, man važiuoja stogas.

Džounsio širdis daužėsi it pašėlusi. Veidu sruvo prakaitas. Ir vis dėlto jis žengė į miegamąjį. Didžioji patalpų dalis jau spėjo prasivėdinti, bet čia tebetvyrojo klaiki ekskrementų, metano ir eterio smarvė. Džounsis pajuto, kaip skrandyje susigniaužė tas truputis, kurį spėjo suvalgyti, ir mėšlungiškai įsitempė, tramdydamas šleikštulį. Žengė link naktipuodžio, bet niekaip nepajėgė prisiversti pažvelgti vidun: vaidenosi visokiausi siaubai. Žmogaus organai, plaukiojantys kruviname sultinyje. Dantys. Nukirsta galva.

- Nagi, - paragino Byveris.

Džounsis užsimerkė, pasilenkė, sulaikė kvapą ir atmerkė akis. Nieko. Nieko, išskyrus švarų fajansą, neryškiai žvilgantį plafono šviesoje. Tuščia. Jis triukšmingai iškvėpė pro sukąstus dantis ir grįžo pas Byvą, stengdamasis neužminti kraujo krešulių.

- Nieko, - pranešė draugui. - Pakaks tampyti katę už uodegos.

Jiedu nužingsniavo pro patalynės sandėliuką ir sustojo prie pušiniais skydais apkaltų tualeto durų. Byveris klausiamai dirstelėjo į Džounsį. Tas papurtė galvą:

- Tavo eilė. Aš tik ką įveikiau minų lauką.

- Tu jį suradai, - pakuždomis atrėmė Byvas, ryžtingai atkišdamas žandikaulį. - Tu su juo ir terliokis.

Tik dabar Džounsis išgirdo dar kažką, išgirdo neįsiklausydamas. Dalinai dėl to, kad garsas buvo toks pažįstamas, dalinai todėl, kad jam iš galvos nėjo Makartis, žmogus, kurio vos nepašovė. Regis, tas triukšmas visąlaik glūdėjo jo pasąmonėje: tykus, bet vis garsėjantis "pliuk-pliuk-pliuk". Sklindantis nežinia iš kur.

- Ot velnias, kalės išpera, - nusikeikė Džounsis, ir nors kalbėjo įprastu tonu, abu kažin kodėl krūptelėjo, tarsi nuo griausmo. - Misteri Makarti! - pasibeldęs šūktelėjo jis. - Rikai! Ar jums nieko nenutiko?

Neatsilieps. Neatsilieps, nes yra negyvas. Negyvas ir sėdi soste, visai kaip Elvis, pagalvojo jis.

Bet veikiai paaiškėjo, kad Makartis gyvas.

- Man kažko negera, vaikinai, - sudejavo jisai. - Noriu ramiai pasėdėti ant puodo. Jei pavyks, aš... - Jis vėl sudejavo ir pirstelėjo, tyliai, beveik melodingai. Džounsis suraukė kaktą. - ... būsiu it agurkėlis.

Džounsio manymu, vyrukas melavo. Akivaizdu, kad jisai duso iš skausmo.

Ir, tarsi patvirtindamas Džounsio nuogąstavimus, Makartis sielvartingai sudejavo. Nuaidėjo eilinis melodingas garsas, ir Rikas aiktelėjo.

- Makarti! - Byveris sugniaužė rankenėlę, bet toji nesisuko. Makartis, jų mažasis suvenyras iš miško, užsirakino duris iš vidaus. Byvas ėmėsi trūkčioti rankeną. - Rikai! Atidarykite, seni! - šūktelėjo jis apsimesdamas, neva nieko nenutiko, neva visa tai tik eilinis pokštas, nieko daugiau, linksmas pokštas gamtos prieglobstyje. Kaip įmanydamas stengėsi vaizduoti ramų bei pasitikintį, tačiau nuo tų pastangų atrodė dar labiau išsigandęs.

- Nieko man nenutiko, - atsakė Makartis. - Aš... vaikinai, man tereikia pralaisvinti žarnyną.

Nugriaudėjo visa dvokių iškrovų serija. Ko gero, tą, ką jie išgirdo, kvaila būtų vadinti "dujomis" ar "vėjais": šie įvardijimai manieringi ir įmantrūs, nelyginant kremo bokšteliai. Iš po durų sklindantys garsai

buvo grubūs bei kažin kokie mėsingi, tarsi drykstančio kūno žlegsėjimas.

- Makarti! - suriko Džounsis, kumščiais daužydamas duris. - Įsileiskite mus!

Ar jis išties norėjo įeiti? Anaiptol. Viešpatie, kodėl nepasirūpinai, kad Makartis iki šiol klaidžiotų po mišką ar būtų sutikęs kažką dar! Ir visų blogiausia, jog sąmonės kertelėje vis drąsiau kirbėjo įžūli mintelė, toji negailestinga reptilija, nuolat kuždanti, jog visų geriausia būt buvę nušauti jį pačioje pradžioje. "Kvailuti, į viską žiūrėk paprasčiau", kaip sakoma Karlos programoje "Anoniminiai narkomanai".

- MAKARTI!

- Prasmekit skradžiai! - su bejėgišku įniršiu atsiliepė tas. - Nejau negalite nešdintis ir palikti žmogaus... leisti žmogui nusilengvinti? O, Viešpatie!

"Pliuk-pliuk-pliuk" - arčiau ir garsiau.

- Rikai! - dabar jau šaukė Byvas, griebdamasis nerūpestingo tono, tarytum skęstantis šiaudo. - Nuo ko jūs plūstat krauju?

- Plūstu krauju? - Makartis nuoširdžiai nustebo. - Iš kur ištraukėt?

Džounsis su Byveriu pašiurpę susižvalgė.

"PLIUK-PLIUK-PLIUK!"

Galiausiai Džounsis atkreipė dėmesį į tą keistą pliuksėjimą ir lengviau atsiduso supratęs, kas tai.

- Malūnsparnis! - aiktelėjo jis. - Galiu prisiekt, jo ieško!

- Taip manai? - pasiteiravo Byvas - nelyginant žmogus, išgirdęs stebuklingą užkeikimą.

Džounsis linktelėjo. Tiesa, gali būti, kad malūnsparnis paprasčiausiai seka keistus dangaus žiburius ar stengiasi išsiaiškinti gyvūnų migracijos priežastis, tačiau jam nesinorėjo galvoti apie tokius dalykus, jam nusispjaut ir į žiburius, ir į gyvūnus. Svarbiausia - atsikratyti Makarčio, išgrūsti jį pro duris, sėkmingai išsiųsti į Mečiasą ar Derį.

- Bėk laukan ir mosuok vėliava.

- O kas, jei...

"PLIUK-PLIUK-PLIUK!" Podraug už durų pasigirdo tęsiamų, treškančių garsų serija, lydima Makarčio klyksmo.

- Bėk į priebutį! - sušuko Džounsis. - Mosuok kuo nori, tik priversk tuos kvailius nusileisti! Daryk, ką sumanysi, nusimauk kelnes ir šok kankaną, tik priversk juos nusileisti!

- Gerai. - Byvas pasuko durų link, bet tuojau pat krūptelėjo ir sukliko.

Šimtai siaubų, apie kuriuos Džounsis stengėsi negalvoti, ūmai išsiveržė iš tamsaus sandėliuko ir, plėšriai viepdamiesi, metėsi į šviesą. Tačiau netruko paaiškėti, jog Byvą išgąsdino elnė, nežinia kaip pakliuvusi į virtuvę. Ištiesusi grakščią galvą, ji atidžiai tyrinėjo stalą. Džounsis giliai įkvėpė ir atsišliejo į sieną.

- Nieko sau, Viešpatėliau aukštielninkas! - sumurmėjo Byveris ir, mažumą atsitokėjęs, žengė link gyvūno. - Marš iš čia, Meible! - paliepė jis ir suplojo delnais. - Nejau nežinai, koksai dabar metų laikas? Nagi, dink, kol sveika!

Elnė dar kiek pastovėjo, žvelgdama į juos didžiulėmis akimis, kuriose švytėjo kone žmogiškas nerimas, ir pasigręžė, galva kliudydama virš viryklės kybančių puodų, keptuvių bei įrankių eilę. Virtuvės rakandai žvangėdami pažiro ant grindų.

Elnė metėsi link durų, sušmėžavo mažutė balta uodegytė. Byveris nuskubėjo jai pavymui, probėgom liūdnai dirstelėjęs į mėšlo krūvelę, kūpsančią ant švaraus linoleumo.

4.

Didysis gyvūnų kraustymasis beveik baigėsi. Iš virtuvės išvyta elnė peršoko šlubą laputę, veikiausiai susižalojusią spąstuose, ir pranyko miške. Iš žemai kybančių debesų, kaip sykis viršum daržinės, pasirodė rudas grumantis malūnsparnis, didumo sulig miesto autobusu, su baltomis raidėmis NGA ant šono.

NGA? Kokį velnią tai reiškia? Matyt, Nacionalinės gvardijos aviacija, iš Bangoro.

Malūnsparnis nerangiai pagręžė korpusą. Byveris puolė į kiemą, pašėlusiai mosuodamas rankomis.

- Ei, padėkite! Mums reikia pagalbos! Pagalbos, vyručiai!

Malūnsparnis nusileido į bemaž septyniasdešimt penkių pėdų aukštį (pakankamai žemai, kad pakeltų sniego sūkurius) ir pasuko link Byverio, krūtine stumdamas snaigių frontą.

- Ei, pas mus ligonis! Ligonis! - staugė Byvas, liuoksėdamas it paklaikęs breiko šokėjas diskotekoje ir jausdamasis visišku idiotu. Bet ką gi daryti? Reikia, vadinas, reikia.

Malūnsparnis prisklendė artyn, bet žemiau nesileido, regis, nė neketino tūpti, ir Byveriui dingtelėjo siaubinga mintis. Nė pats nesuprato, ar tai paranoja, ar tą keistą jausmą sukėlė malūnsparnyje tūnantys vaikinai. Šiaip ar taip, ūmai pasijuto musele, prismeigta taikinio vidury: nudėk Byverį ir laimėk laikroduką su radijuke.

Šoninės malūnsparnio durys nuslydo į šalį. Angoje pasirodė vyriškis su megafonu ir pačiu duksliausiu paltu, kokį Byvui kada nors teko regėti. Bet nerimą sukėlė ne paltas. Nerimą sukėlė deguonies kaukė, dengianti nepažįstamojo burną ir nosį. Jam niekad gyvenime neteko girdėti apie pilotus, priverstus dėvėti deguonies kaukes septyniasdešimt penkių pėdų aukštyje, žinia, su sąlyga, jog oras nėra užterštas.

Vyriškis su kauke pakėlė megafoną prie burnos. Balsas skambėjo garsiai bei aiškiai, užgoždamas sraigtų keliamą triukšmą, bet visgi atrodė šiek tiek mechaniškas, gal dėl stiprintuvo, o gal dėl kaukės, tarsi į Byvą kreiptųsi kažkokia į robotą panaši dievybė.

- KIEK JŪSŲ? - paklausė dievybė. - PARODYKITE PIRŠTAIS.

Visiškai sutrikdytas ir persigandęs Byveris visų pirma pagalvojo apie save ir Džounsį: šiaip ar taip, Henris su Pitu dar nesugrįžo. Jis kilstelėjo du pirštus, tarsi pergalės ženklą.

- PASILIKITE, KUR ESATE! - sugriaudėjo dievybė. - RAJONE PASKELBTAS LAIKINAS KARANTINAS. KARTOJU, RAJONE PASKELBTAS LAIKINAS KARANTINAS. JUMS DRAUDŽIAMA APLEISTI ŠIĄ VIETĄ.

Beveik nebesnigo, tačiau vėjas pūtė su ankstesne jėga, žerdamas į veidą malūnsparnio pakeltų ledinių dulkių saujas. Byveris prisimerkė ir, kvėpdamas ledinį orą, vėl sumosavo rankomis. Teko išspjauti dantų krapštuką, kad netyčia jo nepraryti (ne veltui motina

nuolat pranašavo, kad būtent dantų krapštukas ir taps jo žūties priežastimi: kokį sykį įkvėpsi krapštuką, štai tau ir galas).

- Ką tai reiškia - karantinas? - sustūgo jis. - Mes turime ligonį, nusileiskite ir paimkite jį!

Suprato, kad per tolygų variklių gausmą niekas jo neišgirs, juk, velniai rautų, jisai neturi megafono, tačiau vis vien rėkė toliau. Bet kai tik nuo liežuvio nusprūdo žodis “ligonis”, Byvas sumojo suklaidinęs vaikiną iš malūnsparnio: jie ne du, o trys!

Jau norėjo iškelti tris pirštus, bet prisiminė Henrį su Pitu. Pastarųjų dar nėra, bet jei nieko nenutiko, bičiuliai veikiai sugrįš, tai kiek gi jų čia iš viso?! Du - neteisingai, o kiek teisingai? Trys ar penki?

Ir, kaip paprastai panašiomis aplinkybėmis, Byveriui kažkas užsikirto smegeninėje - nelyginant šuniui surakintų žandikaulius. Kai šitaip nutikdavo mokykloje, greta atsirasdavo Džounsis ar Henris, visuomet pasirengę pasufleruoti. Gi dabar padėti nebuvo kam, tik ausis rėžė “pliuk-pliuk-pliuk” bei sniegas svilino veidą, lindo į gerklę, į plaučius, vertė kosėti.

- PASILIKITE, KUR ESATE! PADĖTIS PAAIŠKĖS PER DVIDEŠIMT KETURIAS - KETURIASDEŠIMT AŠTUONIAS VALANDAS! JEIGU JUMS REIKIA MAISTO, SUKRYŽIUOKITE RANKAS VIRŠ GALVOS!

- *Mūsų daugiau!* - taip kurtinamai suriko Byveris, jog akyse sumirgėjo raudoni ratilai. - *Su mumis ligonis! Su... mumis... LIGONIS!*

Idiotas iš malūnsparnio stumtelėjo megafoną sau už nugaros ir sudėjo ratuku nykštį bei smilių, tarsi sakydamas: “Okei! Supratau jus!”

Byveris vos nepravirko iš apmaudo, tačiau tik iškėlė ranką su išskėstais pirštais, po vieną kiekvienam iš jų ketveriukės ir paskutinįjį - už Makartį. Vyriškis iš malūnsparnio pasižiūrėjo ir išsišiepė. Menką kerinčią akimirką Byveriui pasidingojo, kad jis sugebėjo prisibelsti iki to minkštakiaušio sąžinės. Bet minkštakiaušis, beviltiškus Byverio ženklus palaikęs pasveikinimu, pamojo ranka, kažin ką pasakė pilotui, ir NGA malūnsparnis ėmė lėtai kilti aukštyn. Byveris Klarendonas

stovėjo neperžvelgiamuose sraigtų pakelto sniego viesuluose, visas nužertas ledinėmis dulkėmis, ir bejėgiškai klykė:

- *Mūsų penketas, mums reikia pagalbos! Mūsų penketas, ir mums, po paraliais, reikia PAGALBOS!*

Malūnsparnis išnyko debesyse.

5.

Aišku, Džounsis kai ką nugirdo, ypač pranešimą per megafoną, bet atminty beveik nieko neliko: jis pernelyg jaudinosi dėl Makarčio, kuris po kelių tykių gerklinių klyksmų nutilo galutinai. Kvapas, besiskverbiantis iš po durų, stiprėjo.

- Makarti! - sušuko jis, kai pro laukujas duris vėl įžengė Byveris. - Atidarykite arba mes išlaušime duris!

- Nešdinkitės, - kažkokiu nesavu ir spigiu balsu klyktelėjo tas. - Man reikia išsišikti, štai ir viskas, REIKIA IŠSIŠIKTI! Jei galėsiu išsišikti, viskas bus gerai.

Toks atviras grubumas Džounsį išgąsdino kur kas labiau, nei sukruvinta paklodė ir baltiniai. Juk iki šiol Makartis nebuvo ištaręs nieko grubesnio už "O, Dieve" ir "Viešpatie". Džounsis atsigręžė į Byverį, bet nė nepastebėjo, kad bičiulis aplipęs sniegu ir panašus į Kalėdų Senį.

- Eime, padėk išlaužti duris. Reikia kažkaip jam pagelbėti.

Byveris jam pasirodė pasimetęs ir nusikamavęs. Ant skruostų lėtai tirpo sniegas.

- Nė už ką. Tas vaikinas iš malūnsparnio kažką kalbėjo apie karantiną: o jei Makartis nešioja užkratą ir apskritai? Prisimink tą raudoną daiktą ant jo veido...

Nepaisant anaiptol ne pačių geranoriškiausių jausmų Makarčio atžvilgiu, Džounsis vargiai susitvardė neskėlęs senam bičiuliui antausio. Praėjusių metų kovą jisai pats tysojo Kembridžo krantinėje, plūsdamas krauju. O jei praeiviai būtų atsisakę jį liesti, baimindamiesi AIDS? Nesiteikę padėti? Praėję pro šalį vien todėl, jog po ranka nebuvo guminių pirštinių?

- Byvai, mudu su juo jau bendravome, tad jei čia išties infekcija, mes ją veikiausiai jau pasigavome. Na, ką pasakysi?

Bičiulis buvo linkęs nutylėti. Džounsio smegenyse kažin kas spragtelėjo (įprastas dalykas), ir akimirkai jis išvydo Byverį, su kuriuo drauge užaugo, mažylį su sena aptrinta motociklininko striuke, valdingai šaukiantį: “Ei, vaikinai, liaukitės! LIAUKITĖS gi, tegul jus skradžiai!”

Išvydo - ir suprato, jog viskas gerai.

Byveris žengė priekin:

- Ei, Rikai, gal atidarytum? Mes tenorime padėti.

Nė garso. Nei aimanos, nei alsavimo, nei drabužių šnaresio. Tiktai tolygus generatoriaus gausmas bei tirpstantis malūnsparnio “pliuk-pliuk-pliuk”.

- Gerai, - pratarė Byveris ir netikėtai persižegnojo. - Teks laužtis.

Jiedu drauge atsitraukė, pasisuko šonu į duris, nesąmoningai mėgdžiodami farus iš policijos serialų.

- Sulig skaičiumi “trys”, - paliepė Džounsis.

- O tavo koja atlaikys, seni?

Tiesą sakant, klubą ir koją kaip tyčia įskaudo nejuokais, nors Džounsis iki šios akimirkos apie tai nė nepagalvojo.

- Žinoma, atlaikys. Ji tikras stebuklas.

- Na, taip, o mano subinė - pasaulio valdovė.

- Sulig skaičiumi “trys”. Pasirengęs? - Lukterėjo, kol Byveris linktels, ir sukomandavo: - Viens... du... trys...

Jiedu drauge metėsi prie durų, smogė į jas pečiais. Durys pasidavė taip absurdiškai lengvai, kad jiedu, stvarstydami už kits kito bei klupdami, virste įvirto į vonią. Ir tučtuojau paslydo ant šlapių, krauju nutaškytų plytelių.

- *Ak, sumautas šūdas*, - sušnypštė Byveris, delnu prisidengdamas burną, kurioje šįsyk nebuvo dantų krapštuko. - *Šūdas*, velniai rautų, *šūdas*!

Džounsis nesumojo, ką bepridėti.

PENKTAS SKYRIUS

DADITSAS, PIRMA DALIS

1.

- Ledi, - šūktelėjo Pitas.

Moteris su duksliuoju paltu nieko neatsakė. Gulėjo ant pjuvenomis nuberto brezento ir tylėjo. Pitas matė tiktai vieną akį, žvelgiančią į jį, ar kiaurai jį, ar į tūtele susuktos Visatos centrą. Kas supaisys? Oda eina pagaugais.

Tarp jų linksmai treškėjo ugnis, išstumianti speigą ir šiluma tvilkanti skruostus. Pitas apsidairė. Henris išėjo prieš ketvirtį valandos ir, Pito paskaičiavimu, sugrįš ne anksčiau kaip po trijų valandų. Trys valandos, o jis jau dabar šiurpsta nuo stiklinio nepažįstamosios žvilgsnio.

- Ledi, - pakartojo, - ar jūs mane girdite?

Tyla. Tiesa, kartelį jinai nusižiovavo, ir Pitas pastebėjo, kad burnoje trūksta pusės sumautų dantų. Kas per velnias jai nutiko?

Bet ar jam išties norisi sužinoti?

Ir taip, ir ne, pamąstęs nusprendė Pitas. Aišku, jis netvėrė smalsumu, o kas, juo dėtas, tvertų, bet podraug manė, kad nuo viso šito vertėtų laikytis atokiau. Kam jam reikia žinoti, kas ji tokia, kas tasai Rikas ir kas anam pasidarė. "Jie sugrįžo! - klykė moteris, pamačiusi žiburius danguje. - Sugrįžo!"

- Ledi! - pašaukė jis trečiąsyk.

Tyla.

Jinai paminėjo, kad Rikas - vienintelis išlikęs, o paskui rėkė: "Jie sugrįžo!" - galbūt turėdama omeny žiburius, bet nuo tos akimirkos be atvangos purpčiojo ir riaugėjo, na, ir kartelį nusižiovavo, pademonstruodama plikas dantenas... Ir tasai žvilgsnis... klaikus stiklinis žvilgs-

nis. Henrio nėra viso labo penkiolika minučių: jis išėjo penkios po dvyliktos, o dabar Pito laikrodis rodo dvidešimt minučių pirmos. Šita suknista diena gali būt velniškai ilga, ir reiks ją ištverti, nepalūžti (jis visąlaik galvojo apie vieną istoriją, kurią jie skaitė aštuntoje klasėje, tik negalėjo prisiminti, kas ją parašė, taigi, istoriją apie vaikiną, kuris nužudė senį, nes nepajėgė ištverti pastarojo žvilgsnio, bet anuo metu Pitas tokių dalykų nesuprato, užtat dabar supranta, geriau nė nereikia, taip, sere), vadinas, būtina kuo nors pasistiprinti.

- Ledi, ar jūs mane girdit?

Nieko. Tik klaikus stiklinis žvilgsnis.

- Man reikia sugrįžti prie mašinos. Atrodo, aš kai ką pamiršau. Bet jums nieko nenutiks, tiesa?

Atsakymo nesulaukė. Ir tuomet jinai vėl nepadoriai garsiai, netgi spigiai išleido dujas ir susiraukė it nuo skausmo... sprendžiant iš garsų, moteriškei veikiausiai išties skaudėjo. Ir nors Pitas pasistengė nusigręžti, į šnerves vis vien smogė smarvė, pridvisusi, troški, kažkokia nežmogiška. Net nepanaši į smarvę. Vaikystėje jisai dirbo Lajoneliui Silvestrui ir pamelžė ne vieną dešimtį karvių, o pastarosios retsykiais bezdėdavo, kaip tik tuomet, kai sėdėdavai ant taburetės ir tampydavai tešmenis: sunkus perrūgusios žolės dvokas, pelkių tvaikas. Bet šis visai kitoks. Primena... tarsi vėl būtum grįžęs į vaikystę ir laikytum rankose savo pirmąjį cheminį rinkinį, o paskui pavargtum nuo įkyrių idiotiškų bandymų, išsamiai aprašytų brošiūroje, numotum ranka ir sumaišytum visą mėšlą paeiliui - pasižiūrėt, o gal sprogs.

Ir būtent šitai, suvokė Pitas, iš dalies ir neduoda jam ramybės. Nervina. Aišku, tai idiotizmas. Žmonės nesusprogsta tiesiog šiaip, teisingai? Bet visgi be pagalbos neapsieisi. Nes nuo tos moters draugijos jo širdis ritasi į kulnus.

Jisai įmetė į ugnį dvi Henrio atneštas pliauskas, mažumėlę pagalvojo ir pridėjo trečią. Virš laužo pakilo auksinių žiežirbų spiečius, susisuko vilkeliu ir ištirpo.

- Grįšiu anksčiau, nei visa tai sudegs, bet jei panorėsite pamėtėti dar kelias malkeles, nesidrovėkite. Sutarta?

Tyla. Ūmai Pitas panoro kaip reikiant ją papurtyti, tačiau tarp jo ir mašinos bent pusantros mylios, ir tiek pat atgal. Reikia pataausoti

jėgas. Be to, galimas daiktas, moteriškė driokstels vėl. Arba atsiriaugės jam į fizionomiją.

- Vadinas, nuspręsta. Tyla - sutikimo ženklas, kaip ketvirtoje klasėje mėgdavo sakyti misis Vait.

Pitas atsistojo, prilaikydamas kelį, raukydamasis ir slysčiodamas, beveik griūdamas, bet galiausiai išsitiesė - ir tik todėl, kad negalėjo apsieiti be alaus, paprasčiausiai negalėjo, o niekas kitas, išskyrus jį, alaus neatneš. Taip, galbūt jisai alkoholikas. Beje, koks ten "galbūt", anksčiau ar vėliau teks kažko griebtis, bet kol kas Pitas paliktas likimo valiai ir privalo kaip nors suktis. Taip, nes šita kalė išsijungė, iš jos nieko nebeliko, išskyrus vimdančias dujas ir tą klaikų stiklinį žvilgsnį. Lai pati mėto malkas į laužą, jei kartais sušaltų, tačiau jinai nespės sušalti, Pitas sugrįš gerokai anksčiau, nei užges ugnis. Pamanyk, pusantros mylios. Šitiek koja tikrai išlaikys.

- Netrukus grįšiu, - perspėjo Pitas ir pamasažavo kelį. Maudžia, bet jau nebe taip smarkiai. Garbės žodis, nebe taip. Jis tik susikraus į maišą alų, gal dar įmes krekerių dėželę kalei, kadangi jau vis vien bus prie mašinos, ir tuojau pat leisis atgalios. - Jūs įsitikinusi, kad viskas bus gerai?

Tyla. Tik tas prakeiktas žvilgsnis.

- Tyla - sutikimo ženklas, - pakartojo Pitas ir nukiūtino link kalvos, žengdamas plačia brezento palikta šliūže ir jų pačių pusiau užpustytomis pėdomis. Kas dešimt ar penkiolika žingsnių tekdavo sustoti ir patrinti kelį. Vieną kartą jisai atsigręžė atgal. Blausioje pilkutėlės dienos šviesoje laužas atrodė it nereikšmingas taškelis.

- Kažkokia nesąmonė, - sumurmėjo Pitas ir nuklibikščiavo tolyn.

2.

Trumpą tiesią atkarpą nuo kalvos papėdės iki šlaito vidurio įveikė be jokių nuotykių ir įsidrąsinęs paspartino žingsnį, tik ūmai sumautas kelis - cha-cha, apmovė kvailį, net varva seilė, - vėl pakėlė maiš-

tą, perverdamas jį aštriu tvilkančiu skausmu, ir Pitas susmuko, pro sukąstus dantis košdamas prakeiksmus.

Ir kol sėdėjo sniege, drabstydamas keiksmus, ūmai suvokė, jog aplink dedasi kažkas neaiškaus. Pro šalį praėjo didžiulis elnias, net nesiteikdamas dirstelti į žmogų, nors dar vakar būtų skuodęs kiek įkabindamas. Greta blaškėsi ruda voveraitė, kone painiodamasi elniui tarp kojų.

Pitas išsižiojo iš nuostabos ir liko sėdėti po teatrališkai didžiuliais sniego dribsniais, panašiais į tiulio uždangą. Kelyje pasirodė kiti gyvūnai, daugiausiai elniai, sliūkinantys ar šuoliuojantys galvotrūkčiais, nelyginant bėgliai, apleidžiantys katastrofos vietą. Gyvoji banga slinko į rytus.

- Kurgi jus neša?.. - paklausė jis balto zuikio, kuris liuoksėjo per sniegą, priglaudęs prie galvos ausis. - Žvėrių pasaulio čempionatas? Aktorių atranka Disnėjaus filmukams? Teks...

Nutilo pajutęs, kaip akimoju perdžiūvo gerklė ir sustingo liežuvis. Tarp retų medžių sliūkino didžiulis rudas lokys, pasirūpinęs riebalų atsarga žiemos miegui. Nors jis nė nedirstelėjo į Pitą, pastarojo iliuzija dėl asmeninio statuso Didžiuosiuose Šiauriniuose Miškuose išsisklaidė negrįžtamai. Jis ne kas kitas, kaip kalnas skanios baltos mėsos, kuri nežinia kodėl dar alsuoja. Be šautuvo žmogus kur kas bejėgiškesnis už voverę, šmirinėjančią elniui po kojų. Pastebėjusi lokį, voveraitė gali šokti į artimiausią medį ir užsiropšti ant viršutinės šakelės, kurios lokys paprasčiausiai nepasieks. Ir tas faktas, jog būtent šis lokys net nepažvelgė jo pusėn, anaiptol neguodė. Kur vienas, ten ir du, o kitas gali būti ne toks išsiblaškęs.

Tik įsitikinęs, kad lokys pasišalino, Pitas išdrįso atsistoti. Po velnių, kaip daužosi širdis! O jisai paliko tą besmegenę bezdalę vieną, nors, kita vertus, jei lokys nuspręstų pulti, koks iš jo gynėjas? Vadinas, reikia iš mašinos išsitraukti šautuvus, savišką ir Henrio, žinia, jei įstengs juos panešti.

Kopiant į kalvą, ištisas penkias minutes pirmąją vietą Pito mintyse užėmė šautuvai, o alus pasitraukė į antrąją. Bet kai jisai ėmė leistis nuokalne, alus išstūmė visus nuogąstavimus. Sukrauti butelius į maišą ir pasikabinti ant peties. Einant atgalios negerti. Pirmąjį butelį

atsikimš tuomet, kai vėl įsitaisys prie laužo. Tai bus jam dovana, o juk nėr geresnio alaus, nei gautas dovanų.

Tu alkoholikas. Alkoholikas, ar žinai? Sumautas alkoholikas.

Na, taip, ir kas iš to? Ogi tas, kad tu negali liautis. Ir kad šįsyk niekas nesužinos, kaip nusiplovei, palikęs nieko nesuvokiančią bejėgę moterį vieną miške, o pats leidaisi ieškoti gyvybiškai svarbaus skysčio. O paskui nepamiršk švystelt tuščių butelių kuo toliau į sniegą. Beje, Henris veikiausiai įspės, neveltui jie visuomet viską žinodavo vienas apie kitą. Ar tenai koks minčių ryšys, ar ne, bet tenka pripažinti, jog dar niekam nepavyko apdumti akių Henriui Devlinui.

Tačiau Pitui atrodė, jog Henris vargiai priekaištaus dėl alaus, nebent sumanys, kad atėjo metas apie tai pasišnekėti. Taip, ko gero, atėjo. Gal verta paprašyti Henrio pagalbos. Ką gi, jis taip ir padarys, anksčiau ar vėliau. Tačiau Pitui ir dabar buvo nejauku. Maudė širdį. Ankstesnysis Piteris Muras nieku gyvu nebūtų palikęs moters vienos, ką ir kalbėt, poelgis ne itin kilnus. Tačiau Henris... su Henriu irgi dėjosi kažkas negera. Pitas nežinojo, ar jaučia Byveris, tačiau buvo tikras, jog Džounsis jaučia. Henris kažkoks ne toks. Nusiminęs. Gal netgi...

Už nugaros pasigirdo kažkas panašaus į sodrų kriuktelėjimą. Pitas klyktelėjo ir staigiai apsigręžė. Kelį vėl pervėrė beprotiškas skausmas, tačiau Pitas vargiai jį pastebėjo. Lokys! Lokys seka paskui - tasai, pirmasis, arba kitas...

Bet čia buvo ne lokys, o briedis, oriai žingsniuojantis greta. Pitas lengviau atsiduso ir vėl susmuko ant kelio, apglėbdamas savo vargšę koją ir drabstydamas keiksmus.

Kvailys, keikė save jisai, atgręždamas veidą retoms snaigėms. *Kuoktelėjęs alkoholikas!*

Visų labiausiai baugino tas, kad šįsyk koja atsisakė galutinai. Veikiausiai kažkas nutrūko, ir dabar jis voliosis sniege, bejėgiškai stebėdamas Keistą Gyvūnų Migraciją Iš Įprastų Vietų, kol galiausiai sniegomobiliu atvažiuos Henris ir paklaus: "Kokį velnią čia išdarinėji? Kodėl palikai ją vieną? Et, velnias, galima pamanyt, aš nežinau!"

Bet Pitas visgi įsigudrino pakilti, nors šįsyk teko nerangiai kli-

bikščiuoti šonu. Vis geriau, nei tysoti sniege, per du žingsnius nuo garuojančios briedžio mėšlo krūvos. Iš čia jau matėsi apvirtęs "Skautas", dalinai užpustytas sniegu. Pitas tvirtino sau, kad jei pastarąjį kartą būtų išsitiesęs anoje kalvos pusėje, tai būtų sugrįžęs atgal, pas moterį prie laužo, gi dabar, kai iki "Skauto" jau visai arti, paprasčiau eiti priekin. Ir kad pagrindinis tikslas - šautuvai, o alus tik šiaip, malonus papildymas. Tvirtino, kol ir pats beveik įtikėjo. O kalbant apie sugrįžimą... na, kaip nors nušlepsės. Juk įstengė atsivilkti čionai!

Buvo jau per penkiasdešimt jardų nuo "Skauto", kai danguje pasigirdo artėjantis malūnsparnio sraigtų "pliuk-pliuk-pliuk". Pitas džiugiai užvertė galvą, ketindamas laikytis iki pat tos minutės, kai įstengs pamosuoti pilotams ranka - Dievas mato, jei kam ir reikia dangiškosios pagalbos, tai visų pirma jam!

Bet malūnsparnis taip ir neperplėšė žemų debesų skraistės. Tiesa, Pitui pavyko įžiūrėti tamsų siluetą, skrodžiantį drėgną mėšlą, susitvenkusį stačiai viršum jo galvos. Išskydę žiburiai prašmėžavo ir dingo: tarškesys mikliai tolo į rytus, ta kryptimi, kuria skuodė gyvūnai. Pitas šlykštėdamasis susiraukė, pajutęs pasibjaurėtiną palengvėjimą, droviai glūdėjusį po plonyčiu nusivylimo sluoksneliu: jei malūnsparnis būtų nusileidęs, jam nebūtų pavykę nusigauti iki alaus. Nebūtų pavykę, nors dėl alaus teko įveikti šitokį kelią, šitokį sumautą kelią.

3.

Po penketo minučių Pitas jau klūpėjo ant kelių, ruošdamasis brautis į apvirtusį "Skautą". Netruko suvokti, kad eilinio priepuolio galima laukti kiekvieną minutę (kelis ištino taip, jog dabar bjauriu kauburiu kūpsojo iš po džinsų), ir beveik įplaukė į apsnigtą kabiną. Čia jam nepatiko: erdvė pernelyg ankšta, kvapai pernelyg stiprūs. Tolygu atsidurti kape, ir dar kiaurai persismelkusiame Henrio odekolonu.

Pirkiniai pabiro ant užpakalinės sėdynės, tačiau Pitas beveik nedirstelėjo į batonus, konservų skardines ir paketą su dešrelėmis (pastarąsias senis Goslinas vadino mėsa). Dabar jam reikėjo tiktai

alaus, ir, regis, avarijos metu sudužo viso labo vienas butelaitis. Kokia laimė! Girtuokliams sekasi! Alumi irgi trenkė, ir gana įkyriai: išsilaistė tasai butelis, kurį jis gėrė prieš avariją, bet šis kvapas Pitui patiko. Ne taip, kaip Henrio odekolonas... fui, Viešpatie! Neką geresnis už tos kvaištelėjusios bobelės smarvę.

Pitas nė pats nesuprato, kodėl odekolono aromatas jam priminė karstą, kapus ir laidotuvių vainikus, bet šitaip jau nutiko.

- Kurių galų tu įsimanei purkštis odekolonu miške, senas valkata? - paklausė Pitas, atidžiai stebėdamas, kaip alsavimas mažyčiais baltais debesėliais veržiasi iš burnos. Bet jei čia būtų Henris, jisai, be abejo, atsakytų, kad nė nemanė kvepintis, ir mašinoje netrenkia niekuo daugiau, išskyrus alų. Ir būtų teisus.

Pirmąkart po ilgo laiko tarpo Pitas prisiminė gražutę nekilnojamo turto agentę, pametusią raktus prie Braitono vaistinės. Kaip jisai sugebėjo surasti raktus, iš kokių beveik nesuvokiamų požymių suprato, kad ji anaiptol neketina su juo vakarieniauti, nebenori matyti, negeidauja prieiti arčiau? Nejau užuosti nesančio odekolono kvapą - tos pačios rūšies reiškinys?

Pitas nežinojo. Tik suprato, kad jo reikalai prasti. Neveltui odekolono kvapas smegenyse susimaišė su mintimis apie mirtį.

Pamiršk visas tas nesąmones, mulki! Išsigalvojai sau baidyklę! Vienas dalykas - išties pamatyti liniją, ir visiškai kitas - išsigalvoti visokiausius siaubus! Viską pamiršk ir daryk tą, dėl ko atėjai.

- Nuostabi mintis, kad ją kur, - sumurmėjo Pitas.

Parduotuvės paketai buvo ne popieriniai, o plastmasiniai, be to, su rankenėlėmis: seniui Goslinui nereikėjo progreso. Piteris siektelėjo vieno jų ir ūmai pajuto skausmingą dūrį į dešinįjį delną. Prakeiktas sudužęs butelis, į kurį įsigudrino įsipjauti, ir, sprendžiant iš visko, gana giliai. Gal čia bausmė už tai, jog paliko moterį. Jei taip, nepamiršk esąs vyras ir manyk, kad lengvai atsipirkai.

Jis sugraibė aštuonis butelius ir jau ėmė ropštis iš “Skauto”, bet ūmai persigalvojo. Nejau vilkosi čionai dėl aštuonių suknistų butelaičių?

- Na, jau ne, - subambėjo Pitas ir pasigriebė dar septynis, nepatingėjęs kaip reikiant apžiūrėti kiekvieną, nors ant širdies darėsi vis sunkiau. Galiausiai atbulas prasispraudė pro langą, iš visų jėgų slopindamas panišką mintį, jog koks nors mitrus padarėlis su aštriais dantimis liuoktels ant jo ir nuraus kiaušius. Kerštas Pitui, antra dalis.

Jis pernelyg neįsibaimino, tačiau laukan išlindo kur kas mikliau, nei įsiropštė vidun, ir tuomet vėl sugėlė kelį. Pitas sudejavo ir nusirito per sniegą, stebeilydamas į dangų, iš kurio didingai sklendė paskutinieji karpyti dribsniai, ažūriniai nelyginant geriausi moteriški apatiniai, nagi, meilute, įkalbinėjo savo kelį, paleisk, kale, maita, netempk!

Ir kaip tik tą akimirką, kai jau pagalvojo, kad viskas baigta, skausmas atlėgo. Pitas švokšdamas iškvėpė iš plaučių orą ir baimingai dirstelėjo į paketą, ant kurio džiugiai švietė didelės raudonos raidės: DĖKOJAME, KAD PIRKOTE MŪSŲ PARDUOTUVĖJE.

- Galima pamanyt, kad čia yra kokia kita parduotuvė, senas tu šunsnuki, - burbtelėjo Pitas, nusprendęs leisti sau ištuštinti butelaitį, o jau tada leistis atgalios. Velniai rautų, lengviau bus nešti!

Sužvejojo butelį, nusuko kamštį ir susipylė gerklėn pusę turinio. Alus buvo šaltas, sniegas, kuriame sėdėjo, dar šaltesnis, bet visgi Pitui palengvėjo. Alus, kaip ir visada, darė stebuklus. Kaip beje, ir viskis, degtinė ar džinas, bet kai kalba pakrypsta apie alkoholį, Pitas visiškai pritaria Tomui T. Holui: pasaulyje nėra nieko geriau už alų.

Žvelgdamas į paketą, vėl prisiminė morkos raudonumo galvelę parduotuvėje: paslaptinga šypsena, siauros kiniškos akutės su klostelėmis, krintančiomis ant vokų, - dėl jų tokius žmones vadina mongoloidais, mongoloidiniais idiotais. Tai vėlei pažadino mintis apie Daditsą, o jei jau visai oficialiai - apie Duglą Kevelą. Pitas negalėjo pasakyti, kodėl pastaruoju metu Daditsas taip užsispyrusiai lindi galvoje, bet pažadėjo sau, kad, viskam pasibaigus, užsuks į Derį ir aplankys seną bičiulį. Jis ir kitus privers važiuoti drauge, ir kažin kodėl jautė, kad pernelyg stengtis nė nereikės. Galbūt Daditsas ir yra toji priežastis, dėl kurios jie iki šiol lieka draugais. Po velnių, taigi diduma ir galvot pamiršo apie buvusius koledžo ar vidurinės mokyklos draugus, jau

nekalbant apie tuos, su kuriais mokėsi pradinėje, kuri dabar vadinasi vidurine, nors Pitas buvo įsitikinęs, kad ji taip ir liko liūdna neryžtingumo, kankinančių dvejonių, dvejetų, prakaituotų pažastų, beprotiškų pomėgių ir psichopatiškų idėjų makalyne. Aišku, Daditsas nebuvo jų mokyklos draugas, nes Daditsas niekada nelankė vidurinės. Dadsas mokėsi Merės M. Snou mokykloje protiškai atsilikusiems vaikams, tą mokyklą apylinkės vaikai vadino Debilų Akademija, o retsykiais tiesiog Kretinų Mokykla.

Įprastomis aplinkybėmis jų keliai niekada nebūtų susikirtę, bet Kanzaso gatvėje priešais apleistą plytų gamyklą dryksojo didžiulė tuščia aikštė. Fasadą dar tebepuošė išblukusi iškaba: BROLIAI TREKERIAI, PERVEŽIMAI IR SAUGOJIMAS. O iš kitos pusės, virš sunkvežimių pakrovimo arkos, buvo parašyta dar kai kas... taip, kai kas...

Ir dabar, sėdėdamas sniege, tačiau po subine jau nebejausdamas patirpusios ledinės košės, netgi nesuvokdamas, jog baigia siurbti antrą butelį (pirmą švystelėjo į brūzgynus, per kuriuos vis dar traukė gyvūnai), Pitas prisiminė dieną, kai jie sutiko Dadsą. Prisiminė idiotišką Byvo striukę, kurią tasai dievino, ir jo balsą, laibą, tačiau valdingą, skelbiantį kažin ko pabaigą ir dar kažin ko pradžią, kažkokiu neįtikėtinai ryžtingu bei visažinančiu tonu pranešantį, kad jų gyvenimo tėkmė negrįžtamai pasikeitė būtent antradienį, kai jie susirinko prie Džounsio namo palošti krepšinio du prieš du, o paskui galbūt pažaisti kompiuteriu, ir dabar, sėdėdamas miške, priešais apvirtusį "Skautą", vis dar užuosdamas odekoloną, kuriuo Henris nesikvepino, rydamas saldžius savo gyvenimo nuodus, laikydamas butelį rankoje su kruvina pirštine, mašinų pardavėjas prisiminė berniuką, puoselėjusį svajonę tapti astronautu, nepaisant vis didėjančių problemų su matematika (anuomet jam padėjo iš pradžių Džounsis, paskui Henris, o dešimtoje klasėje Pitas galutinai nusileido į dugną, ir niekas jau nebeįstengė jam pagelbėti). Prisiminė kitus berniukus, daugiausiai Byvą, apvertusį pasaulį veriamu klyksmu:

"Ei, vaikinai, liaukitės! LIAUKITĖS GI, tegul jus skradžiai!"

Lūžtantis paauglio balsas...

- Byveri, - balsu ištarė Pitas, keldamas butelį, tarsi sveikintų draugą, ir atsišliejo į atvėsusį "Skauto" šoną. - Seni, tu buvai nuostabus.

O visi jie?

Nejau visi jie nebuvo nuostabūs?

4.

Pitui pamokos visuomet baigiasi anksčiau, nei bičiuliams, nes jisai mokosi aštuntoje klasėje, ir tądien paskutinioji pamoka buvo muzika, pirmajame aukšte. Likusi trijulė mokosi trečiajame. Džounsis ir Henris studijuoja Amerikos literatūrą, fakultatyvas pažengusiems, o Byveris - praktinės matematikos pagrindus, tai yra, Matematiką Bukiems. Pitas iš paskutiniųjų stengiasi, kad nepakliūtų į tokią grupę, bet, regis, pralaimi nelygią kovą. Jis išmano sudėtį, atimtį, daugybą, dalybą ir netgi veiksmus su trupmenomis, nors pastarieji pasiduoda su didžiausiu vargu. Bet dabar iš kažkur atsirado iksas. Pitas nesupranta ir bijosi ikso.

Jis stovi už vartų, prie gyvatvorės, ir laukia, kol išseks aštuntokų srautas bei išsiskirstys visokie geltonsnapiai, tai yra septintokai; stovi, krapšto žemę bato nosimi ir apsimeta, neva rūko: viena ranka prisidengia burną, antrąją, su hipotetine nuorūka, slepia už jos.

Bet štai iš trečiojo aukšto nusileidžia dešimtokai, ir tarp jų, žengdami it monarchai, nekarūnuoti karaliai, nors Pitas nė už ką neišdrįstų balsu pasakyti nieko panašaus, eina jo draugai, Džounsis, Byveris ir Henris. Ir, žinia, karalių karalius - tai Henris, kurį įsimylėjusios visos mergiotės, nors yra akiniuotis. Pitui pasisekė su draugais, ir jis tą žino. Žino, kad galbūt yra visų laimingiausias aštuntokas Deryje, iksas ten ar ne iksas, jau nekalbant apie tai, jog draugų dėka joks šmikis iš aštuntųjų klasių Pito nė pirštu nepalies.

- Ei, Pitai! - šaukia Henris, kai tik visa trijulė išnyra pro vartus. Pamačius Pitą, Henrio veidas, kaip ir visuomet, tampa mažumą nustebęs, tačiau džiugus. - Kaip einasi, vaikine, nieko?

- Nei štai nei antai, - atsako Pitas, kaip visuomet. - O tau?

- DDDT, - linksi Henris, trindamas akinius. Jei vaikinai įkurtų klubą, DDDT galėtų tapti jų devizu. Ilgainiui jie net Daditsą išmokys taip sakyti, tiesa, tam išeis: "Iena non a pa tūda", vienas iš tų daditsizmų, kurių gimdytojai taip ir neperprato, kas, be abejo, kelia begalinį džiaugsmą Pitui ir jo bičiuliams.

Bet dabar, kai iki Daditso pasirodymo jų gyvenime dar visas pusvalandis, Pitas paprasčiausiai kartoja įkandin Henrio:

- Taip, seni, DDDT.

Tokia jau dalia, diena dienon tas pats šūdas. Tiesa, širdies gilumoje berniukai tiki tik antrąja posakio dalimi, nes įsivaizduoja, kad visos dienos vienodos. Čia Deris, 1978 metai, ir kiti metai neateis niekada. Lai aplink tvirtina, neva ateitis yra, neva jie sulauks dvidešimt pirmojo amžiaus, Henris taps advokatu, Džounsis - rašytoju, Byveris - tolimųjų reisų vairuotoju, na, o Pitas... Pitas bus astronautas, su antsiuvu NASA ant peties, bet visa tai nesąmoningi plepalai, lygiai taip jie sekmadieniais bažnyčioje gieda Apaštališką Tikėjimo Simbolį, nesigilindami į žodžių prasmę. Jiems kur kas įdomiau sužinoti, kas ten po Morinos Česmen sijonu, ir šiaip jau neišpasakytai trumpučiu, tačiau užsiverčiančiu kone iki juosmens, tereikia jai pasilenkti. Jie tvirtai tiki, kad vieną gražią dieną sužinos Morinos kelnaičių spalvą, kad Deris egzistuos amžinai, beje, kaip ir jie patys. Visuomet mokysis Derio vidurinėje, o be ketvirčio trečią, kai baigiasi pamokos, žingsniuos Kanzaso gatve, pažais krepšinį įvažiavimo kelelyje prie Džounsio namų (kelelyje prie Pito namų irgi yra lankas, bet pas Džounsį jiems patinka labiau, nes Džounsio tėvas lanką prikalė pakankamai žemai, kad galėtum be vargo įmesti kamuolį). Štai jie eina visu šaligatvio pločiu, plepėdami apie aktualius ir kasdieniškus dalykus: pamokas, mokytojus, kas kam davė į marmūzę ir kas kam dar ketina užvožti per makaulę, ir kas-gali-išeiti, jei ir jie sumanys pasikumščiuoti su tais ar anais (tiktai jie vargiai ketina pasikumščiuoti su tais ar anais, įvertinus ganėtinai nemalonias pasekmes), apie kažkieno eilinį žygdarbį (kol kas favoritu išlieka septintokas Normas Parmelu, nuo šiol žinomas kaip Makaronas Parmelu, pravardė, kuri, jų manymu, vaikinui prilipo iki šio amžiaus galo, o gal persikels ir į kitą. Tasai Normas Parmelu

lažybose laimėjo penkiasdešimt centų, mat liudininkų akivaizdoje įsiurbė į abi šnerves makaronus su sūriu ir, iščiaudėjęs atgal, sėkmingai prarijo, ak, tas Makaronas Parmelu, kuris, kaip ir didžiuma mokinių, liūdną pagarsėjimą palaikė šlove), apie tai, kas su kuo vaikšto (jei merginą ir vaikiną pastebi einančius greta po pamokų, manoma, kad jiedu vaikšto, o jei juos užklumpa besilaikančius už rankų ar besilaižančius, manymas virsta įsitikinimu), kas laimės "Supertaurę" (sumauti "Patriotai", "Bostono Patriotai", tačiau jie niekada nelaimės, vien ožiai serga už "Patriotus").

Vis tos pačios, tačiau nepaliaujamai kerinčios temos, kurių jie nespėja išnarplioti, kiekvieną dieną grįždami iš tos pačios mokyklos (*tikiu į Dievą Tėvą Visagalį*), ta pačia gatve (*Dangaus ir žemės sutvėrėją*), po tuo pačiu amžinai balkšvu spalio dangumi (*ir amžinąjį gyvenimą*), su tais pačiais draugais (*amen*).

Tokia jau dalia, diena dienon tas pats šūdas, šią tiesą jie įsisąmonino tvirtai, ir štai visi keturi eina, su malonumu klausydamiesi šaunaus disko stiliaus motyvėlio, nors mėgsta kartoti: "RDPM: Rokas - dievas, popsas - mėšlas".

Pokyčiai juos užklumpa netikėtai ir neperspėję, kaip ir visuomet tokiame amžiuje: jei pokyčiai iš anksto kreiptųsi į vyresniųjų klasių moksleivius, prašydami leidimo pasirodyti, jie paprasčiausiai liautųsi egzistavę.

Bet šiandien bičiuliai kalbasi dar ir apie medžioklę, nes misteris Klarendonas pažadėjo kitą mėnesį pirmąsyk pasiimti juos drauge į "Skylę sienoje". Ten jie praleis tris dienas, įskaitant ir dvi mokslo (mokyklos leidimą gaus be vargo, ir absoliučiai nėra reikalo meluoti dėl kelionės tikslo: gal Pietinis Meinas ir urbanizavosi, bet čia, užkampyje, medžioklė tebėra jaunos asmenybės lavinimo sistemos dalis, ypač jei toji jauna asmenybė - berniukas). Jie taip svaigsta vien nuo minties apie tai, kaip skverbsis per brūzgynus su užtaisytais šautuvais, kol jų draugai gimtojoje mokykloje sėdės suoluose ir kals, kals, kals, jog net nepastebi, kaip praeina Debilų Akademiją. Protiškai atsilikusiems pamokos baigiasi beveik tuo pat metu, kaip ir paprastoje mokykloje, tačiau didžiuma namo grįžta su tėvais ar sėda į specialų autobusą, nudažytą ne geltona, o mėlyna spalva, su ryškia emblema

ant buferio: RŪPINKIS PSICHINE SVEIKATA, ANTRAIP NUDĖSIU.

Kai Henris, Byveris, Džounsis ir Pitas eina pro "Merę M. Snou", keli silpnapročiai (iš tų, kurie mąsto kiek aiškiau ir kuriems leista eiti namo savarankiškai) vis dar klibikščiuoja gatve su nepamainoma nuostabos išraiška apvaliose fizionomijose. Pitas ir jo bičiuliai, kaip paprastai, nudelbia debilus abejingais žvilgsniais, tiesą sakant, nė nepastebėdami. Viso labo peizažo dalis...

Henris, Džounsis ir Pitas išsižioję klausosi Byvo, kuris aiškina, kad jiems teks leistis į Tarpeklį, nes patys geriausi elniai ganosi būtent ten, kur auga jų mėgstamiausi krūmai.

- Mudu su tėvu ten matėm krūvą elnių, - springsta Byvas. - Visą milijardą!

Jie tauškia apie tai, kas nudės patį didžiausią elnią ir į kurią vietą visų geriausia šauti, kad nukautum pirmuoju šūviu ir nesuteiktum bereikalingų kančių. ("Tiesa, tėvas sako, kad gyvūnai kenčia ne taip, kaip sužeisti žmonės, - įsiterpia Džounsis. - Jis sakė, Viešpats sukūrė juos kitokius, kad mes galėtume medžioti nekliudomi".) Jie juokauja, stumdosi ir ginčijasi, kuris apsivems, išvydęs kraują, o Debilų Akademija lieka toli už nugaros. Ir štai priekyje, jų gatvės pusėje, šmėžuoja kvadratinis raudonų plytų pastatas, kur broliai Trekeriai kadaise užsiėmė savo kukliu verslu.

- Jei kas ir apsivems, tai tik ne aš! - giriasi Byveris. - Taigi aš šimtą kartų mačiau elnio žarnas, tik pamanyk, didelio čia daikto! Atmenu, kartą...

- Ei, vaikinai, - susijaudinęs pertraukia Džounsis, - ar norit pamatyt Tinos Džinos Šlosinger "katytę"?

- Kas ta Tina Džina Slopinger? - nuobodžiaujančiu tonu teiraujasi Pitas, nors jau pastatė ausis. Pamatyti "katytę", bet kokią "katytę", karščiausia Pito svajonė: jis nuolat gvelbia iš tėvo žurnalus "*Penthaus*" ir "*Pleiboi*", kuriuos tas slepia dirbtuvėje, už didelės instrumentų dėžės. "Katytė" - tas objektas, kuris jį nepaprastai domina. Tiesa, ji nejaudina taip, kaip nuogi papai, bet veikiausiai todėl, kad jis dar mažas.

Bet "katytė" - tai išties įdomu.

- *Šlosinger*, - juokdamasis pataiso Džounsis. - Šlosinger, Pitecki. Šlosingeriai gyvena per du kvartalus nuo manęs ir... - Ūmai jis nutyla, apstulbintas netikėtos minties. Klausimas, kuris ateina į galvą, nedelsiant reikalauja atsakymo, todėl Džounsis timpteli už rankovės Henrį: - Klausyk, tie Šlosingeriai - žydai ar respublikonai?

Dabar jau Henrio eilė pasijuokti iš Džounsio, ką jis ir daro, tiesa, visai nepiktai.

- Matai, mano manymu, techniškai įmanoma vienu metu būti ir tuo, ir kitu, arba... apskritai niekuo.

Žodį "niekuo" Henris ištaria beveik kaip "neikuo", padarydamas neišdildomą įspūdį Pitui. Kaip prašmatniai skamba, kad jį kur!

Jis įsako sau nuo šiolei sakyti tik "neikuo, neikuo, neikuo"... nors žino, jog būtinai pamirš, jog yra iš tų, kurie iki gyvenimo galo pasmerkti sakyti "niekuo".

- Spjauk į religiją ir politiką, - vis dar juokdamasis sako Henris. - Jei turi Tinos Džinos nuotraukytę su plika "katyte", aš irgi noriu pasižiūrėt.

Tuo tarpu Byvas akivaizdžiai audrinasi: skruostai liepsnoja, akys žvilga, naujas krapštukas keičia ankstesnįjį, neapgraužtą nė iki pusės. Jo striukės, tos pačios, kurią ištisus ketverius metus, kol žavėjosi Fonziu*, dėvėjo Byverio brolis, taigi, jo striukės užtrauktukai sužvanga garsiau.

- Ar jinai blondinė? - klausia Byvas. - Blondinė iš aukštosios mokyklos? Superbomba? Su tokiais papais! - Jis išskečia rankas priešais savo viščiukišką krūtinę, o kai Džounsis šypsodamasis linkteli, atsigręžia į Pitą ir garsiai išpoškina: - Šių metų karalienė, mulki, ar aišku? Ar atmeni abiturientų susitikimo dieną? Ten ją ir išrinko! Jos nuotrauka buvo laikraštyje! Laive, kartu su Ričiu Grenado!

- Taip, bet sumauti "Tigrai" tądien prakišo rungtynes, o Ričiui Grenado sulaužė nosį, - įsiterpia Henris. - Tik pamanyk, pirmai istorijoje Derio komandai teko garbė sužaisti su A klasės komanda iš Pietinio Meino, ir tie asilai...

- Velniop juos, tuos "Tigrus", - numoja Pitas, kuriam mokyklinis

*Fonzis - pagrindinis serialo "Laimingos dienos" personažas, paauglys su juoda odine striuke ir nuolat aukštyn atkištu nykščiu, pergalės ir pasitenkinimo ženklu.

futbolas rūpi neką labiau už neapkenčiamą iksą. Svarbiausia, dabar jisai žino, apie ką kalbama, prisimena laikraštyje išspausdintą nuotrauką - mergina stovi gėlėmis papuoštame celiuliozę pervežančios baržos denyje greta pagrindinio "Tigrų" žaidėjo: abu su karūnomis iš folijos, abu šypsosi ir moja žiūrovams. Merginos plaukai stambiomis minkštomis bangomis rėmina veidą, suknelė be petnešėlių pabrėžia krūtinę.

Pirmąkart gyvenime Pitą perveria tikras geidulys - kūniškas, kruvinas, slegiantis pojūtis, nuo kurio kietėja galas, džiūva burna ir galvoje viskas susimaišo. Žinia, "katytė" iš žurnalų geras dalykas, bet štai pamatyti čionykštę, savą "katytę", slapčiausią pažįstamos mergiotės, baliaus karalienės, vietelę... kur kas labiau jaudinama! Čia, kaip miesto "Naujienų" kino kritikas sako apie itin patikusius filmus, kurių, jo manymu, nieku gyvu nevalia pražiopsoti, - REIKIA! REIKIA! - ir baigta.

- Kur? - klausia jis Džounsio, jau įsivaizduodamas, kaip toji pati Tina Džina Šlosinger laukia ant kampo mokyklos autobuso, paprasčiausiai stovi, krizendama su draugėmis, nė nenutuokdama, kad pro šalį einantis berniukas matė, kas jai po sijonu ar po džinsais, ir žino, kad jos "katytės" plaukai tokios pat spalvos, kaip ir veidą rėminančios garbanos. - Kur?

- Čia. - Džounsis rodo į raudonų plytų dėžutę, kadaise buvusią brolių Trekerių sandėliu. Sienos apėjo gebenėm, bet ruduo pasitaikė šaltas, tad beveik visi lapai pajuodo bei nudžiūvo. Dalis stiklų išdaužyti, o likusieji aptekę purvu. Kaskart, vos išvydus šią vietą, Pito oda eina pagaugais, gal todėl, kad suaugę vaikinai, vyrukai iš aukštosios mokyklos, mėgsta žaisti krepšinį aikštelėje už pastato, ir kai kuriems net valgyt neduok - tik leisk pasityčioti iš jaunesnių, kas supaisys, kodėl, veikiausiai dėl kasdienos beviltiškumo. Bet šiandien ne tas atvejis, kadangi su krepšiniu šiais metais baigta, ir didieji vaikinai veikiausiai jau seniai persikėlė į Strofordo parką, kur iki pat pirmojo sniego žais amerikietiškąjį futbolą (kai tik pasnigs, jie pradės daužyti vienas kitam smegenines senomis ledo ritulio lazdomis, apvyniotomis izoliacine juosta). Ne, bėda ta, kad Deryje retsykiais dingsta vaikai, Deris šiuo atžvilgiu keistas miesteliūkštis, ir kai jie iš tiesų pradingsta, pa-

aiškėja, kad paskutinį kartą juos matė apleistuose užkampiuose, tokiuose, kaip tušti brolių Trekerių sandėliai. Niekas apie šį nemalonų faktą nešneka balsu, bet visi žino. Žino ir tyli.

Visgi "katytė", ne kažkokia abstrakti "katytė" iš "*Penthauso*", o pats tikriausias mergaitės iš gretimos gatvės "miškelis"... taip, čia yra į ką pažiūrėti. Čia tai kaifas!

- Broliai Trekeriai? - nepatikliai perklausia Henris. Bičiuliai nė patys nepastebėjo sustoję ir dabar mindžikuoja ant šaligatvio netoli nuo pastato. Kita gatvės puse šiaip ne taip klibikščiuoja silpnapročiai.
- Nesuprask manęs neteisingai, Džounsi, tu man autoritetas, prisiekiu, aš tave gerbiu, bet kurių galų ten nei iš šio, nei iš to voliojasi Tinos Džinos nuotrauka?

- Iš kur man žinot? - gūžteli pečiais Džounsis. - Deivis Traskas matė ir prisiekinėja, kad tai ji.

- Man kažko nesinori ten vilktis, - prataria Byveris. - Aišku, aš ne prieš pamatyti Tinos Džinos Šlosinger "katytę"...

- *Šlosinger...*

- ... bet ta vieta apleista, ji tuščia nuo tų laikų, kai mes mokėmės penktoje klasėje.

- Byvai...

- ... ir, galiu lažintis, ten pilna žiurkių.

- Byvai...

Tačiau Byvas tvirtai apsisprendė iškloti viską iki galo.

- Žiurkės platina pasiutligę, - sako jis, - jos užkrečia žmones.

- Mums nėra reikalo ten eiti, - aiškina Džounsis, ir visa trijulė susidomėjusi stebeilija į jį. - Tai, kaip pasakė kažkas, pamatęs negrą blondiną, visiškai nauja Afrika.

Įsitikinęs, jog prikaustė bičiulių dėmesį, Džounsis tęsia:

- Deivis sakė, kad tereikia aplenkti laiptinę. Ir dirstelti pro trečią ar ketvirtą langą. Regis, ten kadaise buvo Filo ir Tonio Trekerių kontora. Ant sienos dar kabo skelbimų lenta. Deivis prisiekė, kad toje lentoje pakabinti viso labo du dalykai: Naujosios Anglijos žemėlapis su sunkvežimių maršrutais ir Tinos Džinos Šlosinger fotografija su plika "katyte".

Jie išsižioję spokso į Džounsį, bet tik Pitas drįsta užduoti klausimą, jaudinantį visus:

- Ji visiškai be nieko?

- Ne, - pripažįsta Džounsis. - Deivis sako, net papai pridengti, tačiau ji stovi su pakeltu sijonu ir be kelnaičių, ir kiekvienas gali viską pamatyti taip aiškiai, kaip aš matau jus.

Pitas nusivylęs, jog dabartinė abiturientų baliaus karalienė nestovi plikutėlė, su pliku pasturgaliu, bet pranešimas, kad ji užsivertusi sijoną, įaudrina visus, žadindamas pirmykštes, pusiau draudžiamas mintis apie tai, kas yra tikras seksas. Šiaip ar taip, kiekviena mergina *gali* pasikelti sijoną, bet kuri mergina.

Dabar net Henriui neberūpi klausinėti. Tik Byvas toliau kamantinėja Džounsį, ar jiems tikrai nereiks užeiti vidun. Tačiau kompanija, genama vienintelio troškimo, šluodama viską, nelyginant potvynio banga, jau žingsniuoja link įvažiavimo kelio, kuris bėga nuo tolimosios pastato sienos ir suka į tuščią aikštelę.

5.

Pitas pribaigė antrą porciją ir atsivėdėjęs švystelėjo butelį į brūzgynus. Fu-u, pagaliau palengvėjo.

Įsitikinęs, kad įstengs paeiti, atsargiai atsistojo ir nusibraukė nuo subinės sniegą. Rodos, kelio skausmas atlėgo. Rodos, taip. Atrodo siaubingai, tarsi po džinsais būtų pasikišęs arbūzą, bet diegia nebe taip aštriai. Ir visgi Pitas stengėsi eiti lėčiau, nežymiai mosuodamas paketu. Tylus, tačiau atkaklus balsas, kuris tvirtino, jog Pitas turi, tiesiog privalo gurkštelti alaus, galiausiai nutyko, ir jis net pajuto šiokią tokią užuojautą paliktai moteriškei. Vylėsi, jog toji nė nepastebėjo, kad palydovas pasišalino. Jis vilksis vos ne vos, masažuos kelį kas penkias minutes (o gal pasišnekės su sužeistu keliu, nuramins - beprotiška mintis, bet, galų gale, čia gi nieko nėra, tiktai jis, ir pasišnekėti nepakenks) ir pamažėle nusigaus į vietą. O tenai ir alučio gurkštelės.

Pitas nė sykio neatsigręžė į paliktą "Skautą", taip ir nepamatė, jog ant sniego didžiulėmis raidėmis kelis kartus išvedžiota DADIT-

SAS, nesuvokė, jog pats rašė tą vardą, galvodamas apie aną atmintiną 1978 metų dieną.

Anuomet tiktai Henris paklausė, kurių galų mergiotės Šlosinger fotografija turėtų kabėti tuščioje kontoroje ar tuščiame krovinių sandėlyje, ir dabar Pitui dingtelėjo mintis, jog Henris taip pasielgė todėl, kad buvo pratęs jų kompanijoje vaidinti Skeptiko rolę. Jis ir tepaklausė vienintelį kartą, likusieji paprasčiausiai *patikėjo*, o kodėl gi ne? Iš savo trylikos metelių Pitas pusę gyvenimo tikėjo Santa Klausu. Be to...

Jis stabtelėjo kalvos viršūnėje, ne dėl kojos ir ne todėl, kad būtų uždusęs. Tiesiog smegenyse ūmai pasigirdo tylus dūzgesys, tarsi būtų įsijungęs transformatorius. Tiesa, dūzgesys nebuvo nepaliaujamas, veikiau ritmiškas, kažkas panašaus į "bum-bum-bum"... ne, ne ūmai, nevalia sakyt "prasidėjo netikėtai", tas garsas egzistavo jau seniai, bet Pitas tik dabar jį išgirdo. Išgirdo, ir į galvą tučtuojau ėmė lįsti kvailos mintys. Vėl Henrio odekolonas ir... Marsė. Kažkas, vardu Marsė. Jisai nepažinojo jokios Marsės, bet vardas kažkodėl įstrigo makaulėje, lyg ir "Marse, tu man reikalinga, eikš greičiau" ar "Velniai rautų, Marse, nešk gi benziną!"

Pitas stovėjo, laižydamas perdžiūvusias lūpas. Pamirštas paketas vangiai nukaro nuo rankos. Jis paskubomis užvertė galvą į dangų, buvo tikras, jog pamatys žiburius, ir jie išties ten buvo, bet tik du ir labai silpni.

- Pasakyk Marsei, lai priverčia juos suleisti man nuskausminamųjų, - išsunkė Pitas, uoliai tardamas į tuštumą kiekvieną žodį, kažin kodėl įsitikinęs, kad elgiasi teisingai. Kodėl ir dėl kokios priežasties, paaiškinti negalėjo, bet tie žodžiai skambėjo jo smegenyse. Sunku pasakyti, kas prikėlė juos gyvenimui: spragtelėjimas ar žiburiai. Kas sukėlė tą, kas jam darosi?

- Galbūt "neikas", - pratarė Pitas. Ir tuomet sumojo, kad liovėsi snigti. Aplinkiniame pasaulyje beliko trys spalvos: tamsiai pilka dangaus, tamsiai žalia spyglių ir idealus iškritusio sniego baltumas. Ir viskas prityko.

Pitas pakreipė galvą iš pradžių į kairę, paskui į dešinę, įsiklausė. Būtent prityko. Tyla. Nei šnaresio visutėliame pasaulyje, ir dūzgesio

taip pat nebesigirdi. Pakėlė akis ir išvydo, jog užgeso ir blyškus, nelyginant drugelio sparnas, švytėjimas.

- Marse? - pakartojo, tarsi kažką šaukdamas. Jam dingtelėjo mintis, jog Marsė - vardas moters, tapusios avarijos priežastimi, tačiau Pitas tučtuojau nuvijo šią mintį. Moterį vadino Beke, tą žinojo taip tiksliai, kaip ir gražutės nekilnojamojo turto agentės vardą. Marsė - viso labo žodis, nežadinantis jokių prisiminimų. Galbūt jam važiuoja stogas. Ne pirmą sykį.

Perkopė viršūnę ir ėmė leistis, vėl prisimindamas tą 1978 metų rudens dieną, kai jie sutiko Daditsą.

Beveik nusigavo iki lygaus kelio, kai kelį pervėrė skausmas - ne šiaip nudiegė, o nusvilino baltu akinančiu žaibu.

Pitas griuvo į sniegą. Negirdėjo, kaip pakete dūžta "Budveizerio" buteliai - visi, išskyrus du. Jis pernelyg garsiai rėkė.

ŠEŠTAS SKYRIUS

DADITSAS, ANTRA DALIS

1.

Henris sparčiai žingsniavo namelio link, bet kai sniegas virto retais stambiais dribsniais, o vėjas ėmė rimti, pasileido neskubria ristele. Jis bėgiojo daugelį metų, ir tempas atrodė gana priimtinas. Ko gero, anksčiau ar vėliau teks sustoti, sulėtinti žingsnį ar pailsėti, bet šitai abejotina. Henris bėgo kur kas ilgesnes distancijas, nei devynmylė, tiesa, ne per šitokį sniegą ir ne pastaruoju metu. Bet ko gi nerimauti? Kad pargrius ir susilaužys koją? Kad jį ištiks širdies smūgis? Kai esi trisdešimt septynerių, širdies smūgis neatrodo labai realus, bet net jei Henris būtų pagrindiniu kandidatu į infarktą, kvaila nerimauti dabar, juolab įvertinus jo ateities planus. Tad dėl ko gi jaudintis?

Dėl Džounsio ir Byverio, štai dėl ko. Lai visa tai atrodo taip pat kvaila, kaip ir drebėt nuo minties apie širdies smūgį sniego dykumoje - nelaimė jam už nugaros, drauge su Pitu ir keistąja sustingusia moterimi, o ne priešaky, ne "Skylėj sienoje"... bet tikroji nelaimė - "Skylėj sienoje", kur kas baisesnė nelaimė.

Nenutuokė, iš kur žino, bet žinojo ir nėmaž neabejojo. Įtarė gerokai anksčiau, nei pasirodė gyvūnai, gyva upe srūvantys į rytus ir nesibijantys žmogaus.

Kartą ar du pažvelgė į dangų, ieškodamas keistųjų žiburių, tačiau nieko nepamatė ir veikiai nustojo jais rūpintis. Teko atidžiai žiūrėti priekin, kad neatsitrenktų į gyvūnus. Nevalia sakyt, kad jie lėkė netvarkinga minia, tačiau visų akyse stingo keista, baiminga išraiška, kokios Henriui dar niekada neteko matyti. Kartą net teko atšokti į šalį, kad nesutryptų porelės pūkuotuodegių lapių.

Liko aštuonios mylios, pagalvojo jis. Tie žodžiai tapo savotiška

bėgiko ristele mantra, kitokia, nei paprastai dunksinčios galvoje (dažniausiai tai būna vaikiškos eilės), bet ir ganėtinai panašia: principas juk tas pats. *Aštuonios mylios, viso labo aštuonios iki Benberio kryžkelės. Bim-bos, raitas ant lazdos.* Jokios Benberio kryžkelės, tik sena misterio Klarendono medžioklės lūšnelė, dabar jau ne misterio Klarendono, o Byverio, ir jokios lazdos, galinčios nunešti jį tenai. Kaip galima joti ant lazdos? Kas supaisys! Ir, vardan Viešpaties, kas čia dedasi? Žiburiai, lėtas, bet nenumaldomas gyvūnų kraustymasis (Dievulėliau, o jei miške klaidžioja tikras lokys?), moteris ant kelio, sėdėjusi sniege, paprasčiausiai sėdėjusi, pametusi ne tik dantis, bet dar ir smegenis?! O tos akys, Dieve gailestingas! Vienintelis dalykas, su kuriuo galima palyginti tą smarvę... taip, prisiminė! Mažumą panaši smarvė sklido iš šizofreniko, kuriam diagnozavo paskutiniąją žarnyno vėžio stadiją, burnos. "To kvapo niekaip neatsikratysi, - aiškino jo draugas, gastroenterologas. - Jie gali valytis dantis dvidešimt kartų per dieną, naudotis burnos eliksyru, niekas nepadės. Tai save ryjančio kūno dvokas, nes, jei minutėlei pamirštume visus diagnostinius reveransus, vėžys ir yra savikanibalizmas".

Dar septynios mylios, viso labo septynios, o gyvūnai vis bėga, žvėriukai veržiasi į Disneilendą. O kai nusigaus, išsirikiuos į gretą ir ims šokti kongą bei dainuoti: "Pasaulis ankštas".

Tolygus ir duslus batais apautų kojų bilsmas. Akinių, liuoksinčių ant tarpunosio, šokis. Alsavimas veržiasi šalto garo srovelėmis. Bet dabar Henris įgavo formą, sušilo, pajuto endorfinų* antplūdį. Kad ir kas jam darėsi, energijos nestigo. Galbūt Henrį apsėdo savižudybės manija, tačiau distimija** jis tikrai nesiskundžia.

Čia slypi jo problemos dalis - fizinė bei emocinė tuštuma, primenanti visišką ištirpimą siaučiančioje pūgoje, - viskas dėl hormoninio nepakankamumo, tuo neabejojo. Kaip ir tuo, jog ligą galima jei ne išgydyti galutinai, tai bent jau kontroliuoti tabletėmis, kurias pats Henris išrašinėjo krūvomis. Bet, nelyginant Pitas, puikiai suvokiantis, kad

*Smegenų gaminamos medžiagos, užtikrinančios visą teigiamų emocijų spektrą.
**Vadinamasis nuotaikų sutrikimas: staigūs perėjimai nuo euforijos prie depresijos.

artimiausioje ateityje jo laukia gydymo kursai bei Anoniminių Alkoholikų susirinkimai, Henris netroško būti išgydytas ir kažin kodėl buvo įsitikinęs, jog išgijimas bus tik apgaulė, kažkaip atimsianti jo sielos dalį.

Įdomu, ar Pitas grįžo pasiimti alaus. Tikriausiai. Henris ir pats būtų pasiūlęs įsimesti kelis butelaičius, išvadavęs Pitą nuo rizikingos kelionės (rizikingos ne tik jam, bet ir moteriai), tačiau tada ne alus buvo galvoj.

Tada Henris jautėsi visiškai pasimetęs, kur ten prisiminsi alų!

Užtat, galima prisiekti, Pitas prisiminė. Tačiau ar jis įstengs su savo pažeistu keliu nusigauti iki “Skauto”? Galimas daiktas, tačiau Henris nesiimtų laiduoti.

“Jie sugrįžo! - klykė moteris, stebeilydama į dangų. - Jie sugrįžo! Sugrįžo!”

Henris palenkė galvą ir nuturseno sparčiau.

2.

Dar šešios mylios, viso labo šešios mylios iki Benberio kryžkelės! Ar tikrai šešios mylios, ar jis pernelyg optimistiškai nusiteikęs? Pernelyg pasitiki savo senučiukais endorfinais? Na, o jei ir taip? Šiuo atveju optimizmas nepakenks. Snigti beveik nustojo, ir gyvūnų srautas praretėjo - irgi neblogai.

O kas blogai? Mintys, kurių didžiuma, regis, anaiptol ne jo. Pavyzdžiui, Bekė, kas tokia Bekė? Vardas ilgai rezonavo smegenyse, kol virto mantros dalimi. Henris manė, kad tai moteris, kurios jis tik per plauką nesuvažinėjo. *Kieno ta mergaitė? Bekė, aš Bekė, apveidžioji Bekė Šu.*

Bet apveidžia jos nepavadintum. Toli gražu. Stambi smirdanti boba, štai kas ji iš tiesų, palikta ne itin patikimai Pito globai.

Šešios. Šešios. Viso labo šešios mylios iki Benberio kryžkelės.

O kol kas - tolygus bėgimas, tolygus, kiek tik įmanoma, įvertinus kelią ir svetimus balsus, būgnijančius galvoje. Bet, teisybę pasa-

kius, svetimas buvo tik vienas, ir tai ne balsas, o kažkas panašaus į ritmišką priedainį

(kieno mažylė, kieno mažylė, gražuolė Bekė Šu)

Likusieji balsai pažįstami. Balsai draugų ar tų, kuriuos pažįsta draugai. Vienas - tas, kurį minėjo Džounsis, balsas, girdėtas po nelaimingo atsitikimo, tampriai susijęs su visu jo skausmu: *Prašau, liaukitės, aš nebeištversiu, suleiskite man nuskausminamųjų, kur Marsė...*

Ir įkandin jo Byverio balsas: *Eik ir dirstelk į naktipuodį.*

Ir Džounsio atsakymas: *Kodėl gi mums paprasčiausiai nepabeldus į vonios duris ir nepaklausus, kaip jisai jaučiasi...*

Nepažįstamojo aimana - jis tikina, kad, jei tik pavyks nusilengvinti, viskas bus gerai...

... betgi ir jis nėra nepažįstamas. Tai Rikas, apveidžiosios Bekės Šu draugas. Rikas, kaip ten jį? Makartis? Makinlis? Makinas? Henris nežinojo tiksliai, bet buvo linkęs manyti, kad Makartis, nelyginant pagrindinis herojus iš seno siaubiako apie kosminius ateivius, įgavusius žmonių pavidalą. Vienas iš mėgstamiausių Džounsio filmų. Tereikia supilti jam į gerklę kelias viskio porcijas bei užsiminti apie tą juostą, ir Džounsis tučtuojau ims šaukti: "Jie čia! Jie jau čia!"

Moteris stebeilija į dangų ir klykia: *Jie sugrįžo! Sugrįžo*!

Viešpatie Dieve, šitaip nepasitaikė nuo tų laikų, kai jie buvo vaikai, o čia juk *blogiau*, kur kas blogiau, tolygu laikyti rankose pliką laidą, sklidiną ne elektros, o balsų.

Visi tie nesuskaičiuojami pacientai, besiskundžiantys balsais galvose. O Henris, didysis psichiatras, jaunas dievas, kaip kadaise jį pavadino vienas besigydantis apylinkės ligoninėje, nuovokiai linkčiojo, tarsi suprasdamas, apie ką jie šneka. Kur ten, tikėjo, kad supranta. Bet, galimas daiktas, iš tiesų suprato tik dabar.

Balsai. Jie taip išvargino Henrį, kad tas neišgirdo malūnsparnio menčių "šlep-šlep-šlep", nepastebėjo tamsaus ryklio, nežymiai prisidengusio debesų pilvais. Bet tuomet balsai ėmė silpti, kaip, artėjant dienai ir tirštėjant atmosferai, silpsta iš tolo sklindantys radijo signalai. Galiausiai beliko vienintelis balsas, jo paties, atkakliai tvirtinantis, kad "Skylėje sienoj" nutiko ar veikiai nutiks kažkas siaubinga; ir kažkas

lygiai taip siaubinga nutiko ar netrukus nutiks už nugaros, šalia "Skauto", arba miškakirčių stoginėje.

Penkios mylios. Viso labo penkios mylios.

Henris pamėgino išmesti iš galvos visas šias mintis ir prisivertė grįžti tenai, kur, kaip jau žinojo, iškeliavo Pitas: į 1978-uosius, pas brolius Trekerius ir Daditsą. Henris nesuprato, kas su visa šia velniava sieja Daditsą Kevelą, bet kažin kodėl visi keturi galvojo apie jį, ir Henriui net nereikėjo pasitelkti įprasto minčių ryšio, kad tą pajustų. Pitas paminėjo Daditsą, kai jie tempė moterį į lūšną, Byveris tik vakar kalbėjo apie Daditsą, kai jie medžiojo drauge: beje, Henriui pavyko pašauti elnią. Byvas leidosi į lyriškus prisiminimus apie tai, kaip jie nusivežė Daditsą į Bangorą kalėdinių pirkinių. Kaip tik po to, kai Džounsis gavo vairuotojo pažymėjimą: tą žiemą Džounsis buvo pasirengęs vežti bet ką ir bet kur. Byvas dar juokėsi iš Daditso nerimo, jog Santa Klausas netikras, o jų ketveriukė, augaloti pramuštgalviai iš vyresniųjų klasių, įsivaizduojantys, neva nutvėrė dievą už barzdos, stengėsi jį įtikinti, jog Santa kuo gyviausias, gyvesnių nė nebūna. Ir, žinoma, jiems pavyko. O Džounsis, prisisiurbęs iki nosies skylučių, praeitą mėnesį paskambino Henriui iš Bruklino (Džounsis, skirtingai nei Pitas, nebuvo pratęs prisiliuobti, ir Henris pirmąsyk girdėjo kliūvančią jo šneką) bei pareiškė, kad niekad gyvenime nėra padaręs nieko kilnesnio, būtent kilnesnio, po perkūnėliais, nei ta istorija su senuoju Daditsu Kevelu tolimais septyniasdešimt aštuntaisiais. "Tai buvo mūsų žvaigždžių valanda", - į ragelį kalbėjo Džounsis, ir Henris, krūptelėjęs iš nemalonios nuostabos, sumojo, kad Pitui pasakė tą patį, žodis žodin. Daditsas. Nelemtas Daditsas.

Dar penkios mylios... o gal keturios. Dar penkios mylios... o gal keturios.

Jie geidė pamatyti mergaitės iš kaimyninio namo "katytę", ir Džounsis tikino, kad nuotrauka prismeigta prie skelbimų lentos apleistoje kontoroje. Henris jau neprisiminė mergaitės vardo, kurgi, juk praėjo tiek metų, tačiau ji buvo to šikniaus Grenado bičiulė ir septyniasdešimt aštuntųjų metų laidos abiturientų baliaus karalienė. Visi tie duomenys tik skatino jų susidomėjimą. Bet, vos atsidūrę kieme, bičiu-

liai išvydo ant įvažiavimo kelio numestus Derio “Tigrų” marškinėlius. O kiek atokiau voliojosi dar kai kas...

“Nekenčiu to sušikto filmuko, jie niekada nekeičia drabužių”, - pasakė Pitas, ir Henris jau žiojosi atsiliepti, kai...

- Kažkas rėkia, - sukuždėjo Henris. Jis paslydo sniege, vos neparpuolė ir nubėgo tolyn, prisimindamas tą spalio dieną po balkšvu dangumi. Bėgo, prisimindamas Daditsą. Daditso riksmas pakeitė visą jų gyvenimą. Vaikinai manė, kad pakeitė į gera, bet dabar Henris tuo abejojo.

Pirmąsyk *šitaip* abejojo.

3.

Jie bėga iki įvažiavimo kelio, apėjusio piktžolėmis, kurios želia net skalda užbertose duobėse: aišku, Byveris priešaky, nors nuo įtampos jam iš burnos kone drimba putos. Henriui atrodo, kad Pitas irgi nusivaręs, bet laikosi geriau, nors yra metais jaunesnis. Tiesiog Byveris... kaip čia geriau išsireiškus... neriasi iš kelnių.

Henris tylomis pasidžiaugia taikliu apibūdinimu, nors stengiasi nesijuokti. Bet tuomet Byveris apmiršta - taip staiga, jog Pitas vos neatsitrenkia į jį.

- Ei! - sako jis. - Kas per velniava? Kažkieno marškinėliai.

Ir išties, marškinėliai. Raudoni-balti, anaiptol ne seni ir purvini, vadinas, čia išgulėjo ne šimtą metų. Atvirkščiai, atrodo beveik nauji.

- Marškinėliai, barškinėliai, kam visa tai rūpi? - numoja Džounsis. - Verčiau...

- Prilaikyk arklius, - atsiliepia Byvas. - Matai, visai geri.

Pakelia marškinėlius, ir tuomet paaiškėja, kad gero nedaug. Naujutėlė, taip, naujutėlaitė “Tigrų” uniforma, su numeriu 19 ant nugaros. Pitas apie futbolą neišmano ničnieko, bet likusieji atpažįsta Ričio Grenado numerį. Apykaklė nugaros pusėje perplėšta, tarsi marškinėlių savininkas būtų mėginęs pabėgti, tačiau buvo nutvertas už pakarpos ir be ceremonijų grąžintas į pradinę padėtį.

- Rodos, suklydau, - liūdnai kužda Byvas, sviesdamas marškinėlius šalin. - Eime.

Tačiau, nespėję žengti nė kelių žingsnių, jie aptinka dar kai ką, šįsyk ne raudoną, o geltoną, ryškiai geltoną plastiką, kuris taip patinka mažyliams. Pusryčių dėželę. Ant dangtelio - Skubis Dū su draugais, bėgantys iš namo su vaiduokliais. Dėžutė, kaip ir marškinėliai, atrodo visai švarutėlė, nepanašu, kad ilgai voliojosi drauge su šiukšlėmis, ir tuomet Henrį persmelkia nerimas. Ko gero, jiems apskritai nederėjo lįsti į šią apleistą vietą... šiaip ar taip, būtų galėję pasirinkti kurią kitą dieną. Tiesa, nors yra tik keturiolikos, nutuokia nusišnekėjęs. Jei reikalas susijęs su "katyte", veikti reikia arba išsyk, arba visko atsisakyti, o apie tai, jog tokį įvykį įmanoma atidėti, negali būti nė kalbos.

- Nekenčiu to sušikto filmuko, - kartoja Pitas, apžiūrinėdamas dėželę per Henrio petį. - Ar pastebėjai, kad jie niekada nekeičia drabužių, kiekvienoj serijoj apsivilkę taip pat?

Džounsis ima iš Henrio dėželę su Skubiu Dū ir apverčia, norėdamas pažvelgti į raides, uoliai išvedžiotas kitoje pusėje. Beprotiškas jaudulys Džounsio akyse palaipsniui tirpsta, virsdamas neramia nuostaba, ir Henris aiškiai pajunta, kad ir Džounsis apgailestauja dėl pradėtos ekspedicijos. Jau verčiau jie būtų ėję pamėtyti kamuolio...

Lipdukas ant dėželės dugno skelbia:

**AŠ PRIKLAUSAU DUGLUI KEVELUI,
MEIPL LEINAS,
NAMAS NR.19, DERIS, MEINO VALSTIJA.
JEI BERNIUKAS, KURIAM PRIKLAUSAU,
PASIMESTŲ,
SKAMBINKITE 949-18-64. AČIŪ.**

Henris išsižioja, ketindamas pasakyti, jog dėžutė ir marškinėliai veikiausiai priklauso berniukui, lankančiam Debilų Akademiją, tai jau tikrai, tereikia perskaityti užrašą, visai kaip ženklelis šuns antkaklyje, bet tą akimirką priešingoje pastato pusėje, ten, kur suaugę vaikinai žaidžia beisbolą, pasigirsta klyksmas, toksai sielvartingas ir gailus, jog Henris pasileidžia bėgte, net nepagalvojęs apie klyksme aidinčią nuo-

stabą. Apie siaubo sklidiną nuostabą žmogaus, kurį pirmąkart gyvenime nuskriaudė ar išgąsdino (ar ir taip, ir kitaip).

Likusieji kuria pavymui, skverbdamiesi per privažiavimo keliuko piktžoles, skuba įkandin vienas kito: Henris, paskui jį Džounsis, Byvas ir Pitas.

Nugriaudėja vyriškas juokas.

- Nagi, ėsk, - komanduoja kažkas. - Kai suėsi, galėsi pėdinti iš čia. Jei paprašysi, Dunkanas atiduos tau kelnes.

- Taip, jeigu... - prabyla kažkoks berniūkštis, veikiausiai Dunkanas, bet tuojau pat nutyla, įsistebeilydamas į Henrį ir jo draugus.

- Ei, vaikinai, liaukitės! - šaukia Byveris. - Liaukitės, tegul jus skradžiai!

Du Dunkano bičiuliai su Derio mokyklos striukėmis sumoja, kad jų privatumas griežtai pažeistas, ir atsigręžia. Priešais juos klūpi berniukas - plikas, tik su apatinėmis kelnaitėmis ir vienu sportbačiu, veidas išterliotas purvu, krauju, ašaromis ir snargliais. Ne, visai ne berniukas, sprendžiant iš pūkeliais apėjusios krūtinės, bet vis vien atrodo it mažametis. Ryškiai žalios įkypos akys sklidinos ašarų.

Už visos tos kompanijos nugaros ant raudonų plytų sienos baltuoja išblukusios raidės:

NĖR KAULIUKŲ, NĖR LOŠIMO

Be abejo, tai patarimas susirinkti kauliukus ir žaisti atokiau nuo pastato bei tuščios aikštelės, kur vis dar matosi gilios bazių žymės ir pusiau sugurusi paduodančiojo kalvelė, bet kas gali pasakyti tiksliai? Nėr kauliukų, nėr lošimo.

Vėlesniais metais jie dažnai kartos šią frazę; ji taps viena iš kodinių jų jaunystės replikų, neturinčių konkrečios reikšmės. Ko gero, artimiausia būtų “kas žino?” ar “ką čia bepadarysi?” Visų geriausia ją tarti su šypsena, skėstelint rankas ar gūžtelint pečiais.

- O čia kas per šūdžiai? - klausia Byvo vienas iš vaikinų. Ant kairės jo rankos kažkas panašaus į beisbolo ar golfo pirštinę... kažkas sportiška. Ta pirštine vaikinas laiko gniutulą sausų šuns išmatų, kurias ir stengiasi sušerti pusiau plikam berniukui.

- Ką gi jūs darot? - pašiurpęs šaukia Džounsis. - Norite, kad jis *tai* suvalgytų?! Tikriausiai *pakvaišot*!

Išmatas laikančio vaikino tarpunosis užklijuotas baltu pleistru, ir Henris kone prapliumpa juokais, pažinęs didvyrį. Tai bent susitikimas! Na, stačiai pagal užsakymą! Jie norėjo pamatyti baliaus karalienės "katytę", o sutiko karalių, kurio futbolo sezonas baigėsi be didesnių tragedijų, neskaitant sulaužytos nosies, ir kuris dabar linksminasi pagal savo skonį, kol likusi komanda treniruojasi, ruošdamasi artimiausioms rungtynėms.

Matyt, Ričis Grenado nesuprato esąs atpažintas. Jį užklupo netikėtai, be to, Džounsio balsas sklidinas tokio nemeluoto pasišlykštėjimo, jog Ričis iš pradžių pasimeta ir žengteli atbulas. Bet tuojau pat suvokia, kad vaikinas, drįsęs kalbėt su juo tokiu priekaištaujančiu tonu, bent trim metais jaunesnis ir šimtu svarų lengvesnis, tad vėl kilsteli jau besileidžiančią ranką.

- Aš priversiu jį suėsti šitą mėšlo gabalą, - sako jis. - O tada paleisiu. Ir tu škac iš čia, snargly, jei nenori pusės.

- Taip, dink, - įsiterpia trečias. Ričis Grenado - augalotas jautukas, bet ir jam toli iki šito žaliūko, bemaž šešių pėdų ir penkių colių ūgio, su furunkulų išėsta fizionomija. - Kol dar...

- Aš žinau, kas jūs, - nutraukia Henris.

Ričio žvilgsnis nukrypsta į Henrį. Sunerimęs ir podraug susierzinęs.

- Dink, sūneli, ir mikliau. Perspėju paskutinį kartą.

- Tu Ričis Grenado. Mačiau tavo fotografiją laikraščiuose. Kaip manai, ką pasakys žmonės, jei mes išskalambysim visai apygardai, kur tave užtikome?

- Jūs niekam nieko neskalambysit. Nes *mirusieji* tyli, - šnypščia tasai, kurį pavadino Dunkanu. Šviesiai rudi riebaluoti plaukai netvarkingomis sruogomis vejasi apie veidą ir krinta ant pečių. - Marš iš čia! Kam pasakyta!

Henris nekreipia į jį dėmesio ir atkakliai stebeilija į Ričį Grenado. Ir nėmaž nesibijo, nors suvokia, kad ta trijulė išties įstengtų sumalti juos į miltus: jis liepsnoja pašėlusiu įtūžiu, šitaip jam dar niekad nebuvo nutikę. Klūpintis vaikinukas - silpnaprotis, bet ne toks, kad

nesuprastų, jog šitie trys tyčiomis jį kankina, iš pradžių suplėšė marškinėlius, o paskui...

Juos pirmąkart gyvenime galėjo sudaužyt kaip obuolius, bet Henriui tas nėmaž nerūpi. Jis sugniaužia kumščius ir žengia link vaikinų. Klūpintis mažylis garsiai kūkčioja, nukoręs galvą, ir garsas aidu atliepia Henrio smegenyse, kaitindamas įniršį.

- Aš visiems papasakosiu, - kartoja jis, ir nors grasinimas skamba vaikiškai, jam pačiam taip neatrodo. Ir Ričiui taip pat. Ričis atsitraukia, ir pirštinėta ranka su išmatų gniužulu nukąra vėl. Jis pirmąkart neramiai apsidairo. - Trys prieš vieną, prieš silpnaprotį mažylį, tegul tave skradžiai, vaikine! Pasakysiu visiems, pasakysiu, *aš žinau, kas tu.*

Dunkanas ir žaliūkas, kuris nedėvi mokyklinės striukės, sustoja abipus Ričio. Berniukas su glaudėmis lieka jiems už nugarų, bet Henris vis vien girdi pulsuojantį jo raudos ritmą, jisai aidi galvoj, daužosi į smilkinius ir varo iš proto.

- Na, gerai, patys prisiprašėt. - Žaliūkas išsišiepia, išmuštų dantų vietose juoduoja skylės. - Dabar mes jus pribaigsim.

- Pitai, jeigu jie eis artyn, bėk, - sako Henris, nenuleisdamas akių nuo Ričio Grenado. - Bėk namo, šauk motiną, lai skambina į policiją. O jūs trys niekada jo nepagausit. Nė velnio nepagausit.

- Tai jau tikrai, Henri, - suskamba laibas, bet nė kiek neišsigandęs Pito balsas.

- Ir kuo smarkiau mus sumušite, tuo blogiau jums bus, - kalba Džounsis. Henris jau užkietėjęs kovotojas, bet Džounsiui panašus įvykis - tikras atradimas, tad jis iššaukiamai nusijuokia. - Net jei išties mus *užmušite*, kas jums iš to? Pitas tikrai mikliai bėgioja, jis visiems papasakos.

- Aš irgi mikliai bėgioju, - šaltai atremia Ričis, - ir nutversiu jį.

Galiausiai Henris atsigręžia, iš pradžių į Džounsį, paskui į Byvą. Abu nusiteikę ryžtingai. Byvas netgi kažko imasi: pasilenkia ir kelia nuo žemės kelis kiaušinio dydžio akmenis su dantytais kraštais ir pradeda reikšmingai jais stuksenti, žvilgsniu vedžiodamas su Ričio į žaliūką. Burnoje agresyviai krūpčioja dantų krapštukas.

- Kai tik jie prieis arčiau, pulkite Grenado, - komanduoja Henris. - Tiedu Pito nė už ką nepavys.

Jis žvelgia į Pitą, išblyškusį, bet neišsigandusį: akys spindi, kojos nekantriai mindžikuoja, pasirengusios pasileisti bėgte.

- Pitai, pasakysi motinai, kur mes. Lai atsiunčia čionai farus. Ir nepamiršk to šūdžiaus vardo. - Ir kaltinamu apygardos prokuroro gestu rodo į Grenado, kurio žvilgsnis vėlei tampa neryžtingas. Ne, ne tik. Išsigandęs.

- Nagi, asilkrušy, - paragina Byveris. Dera atiduoti jam pagarbą, Byvas visuomet išsirenka geriausią epitetą. - Aš dar sykį pakoreguosiu tau nosį. Tik paskutinis bailys palieka savo komandą dėl nusukto šnipo!

Grenado nebeatsako: veikiausiai nežino, kuriam atsakyti, ir tuomet nutinka eilinis stebuklas: Dunkanas, antrasis vaikinas su juoda striuke, pradeda nejaukiai mindžikuoti nuo kojos ant kojos. Skruostus ir kaktą lėtai užlieja raudonis. Jis nervingai aplaižo lūpas ir neramiai žiūri į Ričį. Tik žaliūkas pasirengęs stoti į kovą, ir Henris beveik viliasi, kad jie išties susikibs. Henris, Džounsis ir Byvas taip lengvai nepasiduos. Jei teks grumtis, parodys jiems, garbės žodis, parodys, nes tas *verksmas*, tas siaubingas neištveriamas *verksmas*, skelia galvą...

- Ei, Riči, gal reikėtų... - pradeda Dunkanas.

- Nudėti juos, - urzgia žaliūkas. - Nudobti priekvaišius, ir baigtas kriukis. - Ir žengia į priekį. Menkai akimirkai viskas pakimba ant plauko. Henris supranta - jei ta baidyklė žengs dar bent vieną žingsnį, jis liausis kontroliavęs Ričį Grenado, o drimba, toji didžiulė mėsos bei kaulų strėlė, nutrūks nuo pavadžio ir puls grobį, nelyginant senas piktas pitbulis.

Bet Ričis neleidžia bičiuliui įsismaginti. Laiku stveria žaliūką už galingo, rusvai raudonais plaukeliais apžėlusio riešo, dvigubai storesnio už Henrio bicepsą.

- Ne, Skoti, - taria jis, - palūkėk minutėlę.

- Taip, palūkėk, - kone paniškai antrina Dunkanas, mesdamas į Henrį žvilgsnį, kurį tasai, net būdamas tik keturiolikos, palaiko ganėtinai keistu. Tas žvilgsnis priekaištingas, ne kitaip! Tarsi būtent Henris ir jo draugai darytų kažką neleistina.

- Ko jums reikia? - klausia Ričis. - Norite, kad mes išeitume?

Henris linkteli.

- Jeigu išeisime, ką darysite jūs? Viską išplepėsite?

Ir tada Henris pajunta kažką įtartina: jisai, nelyginant žaliūkas Skotis, beveik pasirengęs nutrūkti nuo pavadžio. Kažkuria sielos dalimi Henris trokšta išprovokuoti muštynes, surikti Ričiui į veidą: "VISIEMS! VISIEMS, KAD TAVE SKRADŽIAI!" Žinodamas, kad draugai jį pridengs ir niekada nepapriekaištaus nė žodeliu, net jei juos sudaužys taip, jog teks vežti į ligoninę.

Betgi mažylis. Nelaimingas, raudantis, protiškai atsilikęs mažylis. Kai tik vaikinai sudoros Henrį, Byverį ir Džounsį (gal ir Pitą - jei įstengs jį nutverti), vėl imsis silpnapročio ir veikiausiai nebeapsiribos pastangomis sušerti tam šūdo gabalą.

- Niekam, - taria jisai. - Mes niekam nepasakysim.

- Sušiktas melagis, - šnypščia Skotis. - Jisai sušiktas melagis, Riči, pasižiūrėk į jį!

Skotis vėl veržiasi į priekį, bet Ričis dar tvirčiau sugniaužia drimbos riešą.

- Jeigu viskas taip ir baigsis, - ramiai ir svariai priduria Džounsis, - tai ir pasakoti nebus ko.

Ričis prabėgom dirsteli į jį ir vėl atsigręžia į Henrį:

- Prisiek Dievu.

- Prisiekiu Dievu, - sutinka Henris.

- Jūs irgi prisiekiate Dievu? - klausia Grenado.

Džounsis, Byvas ir Pitas paklusniai prisiekia Dievu.

Grenado pamąsto - ilgą, begaliniai ilgą akimirką - ir gūžteli pečiais.

- Tebūnie, velniai jų nematė, mes išeinam.

- Vos tik jie prieis, bėk už namo, - paskubomis kužda Pitui Henris, nes suaugę vaikinai jau pajudėjo iš kiemo. Tačiau Grenado tvirtai laiko Skotį už rankos, ir, Henrio manymu, tai geras ženklas.

- Pamanyk, neverta gaišti laiko, - atsainiai tarsteli Ričis, ir Henrį traukte traukia nusijuokti, tačiau jisai susitvardo. To dar betrūko - nusikvatoti tokią akimirką, kai viskas sėkmingai sutvarkyta. Viena jo

sielos dalis kunkuliuoja nuo neapykantos, bet visa likusioji - virpa iš palengvėjimo.

- Ir kas jums užėjo? - ūmai klausia Ričis. - Pamanyk, didelio čia daikto.

Gi Henriui, savo ruožtu, norisi pasidomėti, kaip patsai Ričis gali šitaip elgtis, ir tai ne retorinis klausimas. Tas *verksmas*! Viešpatie! Tačiau jis tyli žinodamas, jog visa, ką pasakys, tik įsiutins žaliūką, ir viskas prasidės iš pradžių.

Ir tuomet prasideda kažkas panašaus į šokį, kurį lemta išmokti kiekvienam, besimokančiam pirmoje ir antroje klasėje. Vos tik Ričis, Dunkanas ir Skotas žengia ant keliuko (atsainiai, koja už kojos, stengdamiesi parodyti, kad jiems patiems nusibodo čia stovėti, kad jie išeina savo valia, o ne bėga nuo mažamečių įžūlėlių gaujos), Henris ir jo draugai iš pradžių atsigręžia veidu į vaikinus, paskui išsirikiuoja eilute ir atsitraukia link raudančio, ant kelių tebeklūpinčio berniūkščio, atkirsdami jį nuo trijulės.

Ties pastato kampu Ričis stabteli ir atsisuka į bičiulius.

- Nieko, dar susitiksim, - sako jis. - Vienas prieš vieną ar su visais kartu.

- Tiksliai, - pritaria Dunkanas.

- Likusį gyvenimą praleisit deguonies kameroj, - priduria Skotis, ir Henriui vėl užeina linksmumo priepuolis. Jis tylomis meldžiasi, kad draugai ko nelepteltų, bet visi tyli. Beveik stebuklas.

Paskutinis pagiežingas Ričio žvilgsnis - ir Henris, Byvas, Pitas bei Džounsis lieka vieni su mažyliu, kuris sūpuojasi ant žemėtų keliukų pirmyn ir atgal: purvinas, kruvinas, ašarotas, nieko nesuvokiantis veidas pakeltas į balkšvą dangų, nelyginant sulūžusio laikrodžio ciferblatas. Jie susižvalgo spėliodami, ką gi daryti toliau. Pasikalbėti su juo? Paaiškinti, kad viskas gerai, kad blogi berniukai išsinešdino ir pavojaus nebėra? Vis vien nesupras. Ir, ak, tasai verksmas atrodo toks nenormalus. Kaip tie kretinai, tegul pikti ir kvaili, galėjo tyčiotis iš mažylio, aidint tokiam verksmui?

Vėliau Henris supras... tiksliau pasakius, išsiaiškins... bet dabar šitai lieka visiška paslaptimi.

- Aš kai ką pamėginsiu, - aštriai tarsteli Byveris.

- Taip, aišku, mėgink, ką nori, - atsiliepia Džounsis. Jo balsas dreba.

Byvas žengia į priekį, bet tučtuojau stabteli ir atsigręžia į draugus. Žvilgsnyje lyg gėda, lyg iššūkis, ir... Henris galėtų prisiekti: viltis!

- Jei kam nors išpliurpsite, ką padariau, nenorėsiu jūsų nė pažint, - perspėja jis.

- Pakaks plakti liežuviu, - sako Pitas, jo balsas irgi virpa. - Jei sugebėsi jį užčiaupti, pirmyn!

Kelias sekundes Byveris pastovi ten, kur stovėjo Ričis, mėginęs sušerti mažyliui šuns išmatas, paskui irgi atsiklaupia ant kelių. Ūmai Henris sumoja, kad berniūkščio glaudės, kaip ir pusryčių dėželė, išmargintos filmukų personažais, jas irgi puošia Skubis Dū su savo draugais.

Tuomet Byveris apglėbia inkščiantį, beveik nuogą silpnaprotį ir uždainuoja.

4.

Keturios, viso labo keturios mylios iki Benberio kryžkelės... o gal tik trys. Viso labo keturios mylios iki Benberio kryžkelės... o gal tik...

Henris vėl paslydo ir šį kartą neįstengė išsilaikyti ant kojų: pernelyg giliai pasinėrė į prisiminimus. Nespėjęs atsitokėti, griuvo ant žemės.

Su dusliu bilsmu žnektelėjo ant nugaros ir suriko iš skausmo. Lengvu debesėliu pakilo smulki sniego pudra. Negana to, Henris taip susitrenkė pakaušį, jog iš akių pažiro kibirkštys.

Taip skaudėjo, kad jis neišsyk įstengė pakilti, suteikdamas progą pranešt apie save kiekvienam sulūžusiam kauleliui. Nesulaukęs nieko rimta, užkišo ranką už nugaros ir palytėjo juosmenį. Maudžia, bet kentėti galima. Kai buvo dešimties ar vienuolikos ir ištisą žiemą Strofordo parke važinėdavo rogutėmis, pasitaikydavo dar ne tokių avarijų, o Henris tik juokdavosi. Kadaise, lėkdami nuo kalno snieglente, kurią valdė tasai šunsnukis Piteris Muras, abu trenkėsi galvomis į

storą pušį (berniūkščiai ją praminė Mirties Medžiu), stūksančią kalvos papėdėje, ir atsipirko mėlynėmis bei keliais išklibusiais dantimis. Bėda ta, kad dešimt ar vienuolika jam buvo seniai.

- Kelkis, mažyli, viskas gerai, - pratarė Henris ir atsargiai atsisėdo. Žinia, nugarą maudžia, bet ir čia ne tragedija. Šiaip, kaulų sukrėtimas. Niekas nenukentėjo, išskyrus sumautą išdidumą, kaip jie sakydavo kadaise. Bet visgi Henris sėdėjo ir toliau. Jis atskuodė tikrai neblogu tempu ir nusipelnė poilsio. Be to, prisiminimai jį nuliūdino. Ričis Grenado, tas ožys Ričis Grenado, kuris, kaip paaiškėjo, išties pasišalino iš futbolo komandos ir anaiptol ne dėl sulaužytos nosies.

"Mes dar susitiksim", - pažadėjo atsisveikindamas, ir Henris pamanė, jog tai ne tuščias grasinimas, tačiau susitikimas taip ir neįvyko, ne, neįvyko apskritai. Užtat nutiko kas kita.

Ir visa tai buvo labai seniai. Dabar jo laukia Benberio kryžkelė - "Skylė sienoje", - ir nėr lazdelės, kuri nuneštų jį tenai, tik neturtėlių arkliukas - nuosavos kojos. Henris atsistojo, ėmė purtyti sniegą, ir tuomet... tas veriamas klyksmas galvoje.

O-o-oi! - suriko jis. Viešpatie, tarsi kas būtų prisėlinęs ir įjungęs grotuvą visu garsumu, tarsi smegenyse būtų sprogusi granata, tarsi priešais būtų nugriuvęs pastatas. Henris atšlijo, nelyginant nuo smūgio, chaotiškai mosuodamas rankomis, ir jei nebūtų atsitrenkęs į sušalusias kairėje kelio pusėje augusios pušies šakas, veikiausiai būtų parkritęs vėl.

Bet visgi šiaip taip išsivadavo iš medžio nagų, nors ausyse tebeskambėjo... ne tik ausyse, *galvoje*... ir žengė priekin, vargiai tikėdamas, jog tebėra gyvas. Kilstelėjo ranką prie nosies, ir delnas sudrėko nuo kraujo. Burnoje kažkas voliojosi. Kyštelėjo ten pirštus, ištraukė dantį, nustebęs nužvelgė ir švystelėjo šalin, ignoruodamas norą įsimesti jį į striukės kišenę. Kiek žinojo, dar niekas nedarė chirurginės lūžusio danties implantacijos, ir Henris labai abejojo, kad Dantukų Fėja ateis jam į pagalbą iš savo stebuklingosios šalies.

Taip ir nenustatė, kieno buvo tas klyksmas, bet kažin kodėl pamanė, jog Pitas Muras turi didelių nemalonumų.

Henris įsiklausė į kitus balsus, kitas mintis, bet nieko neišgirdo.

Puiku. Nors, dera pripažinti, net be balsų akyse vis vien būtų pralėkęs mažne visas gyvenimas.

- Nagi, vaikine, pirmyn, jėgų tau nestinga, - pratarė jis ir vėl pasileido bėgti link "Skylės sienoje". Jausmas, kad ten kažkas negerai, vis labiau stiprėjo, ir Henris vargiai tramdė troškimą pasileisti šuoliais.

Eik ir dirstelk į naktipuodį.

Kodėl paprasčiausiai nepabeldus į vonią ir nepasiteiravus, kaip jis jaučiasi?

Nejau jis išties girdėjo tuos balsus? Taip, dabar jie nutilo, bet Henris juos girdėjo, girdėjo taip pat aiškiai, kaip ir siaubingą agonijos klyksmą. Pitas? Ar moteris? Apveidžioji Bekė Šu?

- Pitas, - drauge su garo kamuoliais iškvėpė jis. - Tai Pitas...

Tiesa, Henris nebuvo visiškai tikras, bet visgi...

Iš pradžių jis baiminosi, jog neįstengs vėlei surasti ritmo, tačiau nerimavo be reikalo: nė pats nepastebėjo, kaip pasileido ankstesniu tempu, pasiekdamas nuostabų alsavimo ir judėjimo vienovės paprastumą.

Trys mylios, viso labo trys mylios iki Benberio kryžkelės. Namo, namo, grįžtu namo. Visai kaip tądien, kai parvedėm Daditsą namo.

(Jei kam nors išpliurpsit, ką padariau, daugiau jūsų nepažįstu.)

Henris grįžo į tą spalio dieną, tarytum į gilų sapną. Taip greit ir giliai įkrito į atminties šulinį, jog iš pradžių nė nepajuto debesies, jo link besiveržiančio debesies, sudaryto ne iš žodžių, ne iš minčių, ne iš riksmų, o vien iš jo paties raudonos-juodos esybės, tai buvo jo "aš", kurio priešaky laukė daugybė darbų ir daugybė vietų, į kurias galima eiti.

5.

Byveris žengia į priekį, mažumą padvejoja ir suklumpa ant kelių. Debilas jo nemato: jis vis dar inkščia, tvirtai užmerkęs akis ir sunkiai šnopuodamas. Siaura krūtinė mėšlungiškai kilojasi. Užtrauktukais išvagota motociklininko striukė ir linksmutės glaudės - gana

juokingas derinys, bet nė vienas iš berniukų nesijuokia. Henris tenori vieno: kad silpnaprotis nutiltų. Tas verksmas jį žudo.

Byveris nesistodamas prislenka arčiau ir apkabina verkiantį berniūkštį.

- Miegok, vaikeli, Viešpats su tavim, naktelė neša tau ramybę...

Henris niekad anksčiau negirdėjo Byverio dainuojant: Klarendonų nieku gyvu negalėjai vadinti pamaldžiais, - ir skambaus tenoro grožis jį stačiai apstulbina. Po metų kitų, po mutacijos, Byverio balsas pasikeis, taps įprastu ir niekuo nebeišsiskiriančiu, bet čia, piktžolėmis apėjusioje aikštelėje už apleisto pastato, jis pakeri visus, veria kiaurai, iki pačios širdies. Net silpnaprotis liaujasi verkęs ir sukrėstas spokso į Byverį.

- Dangumi plaukia laivelis, ne paprastas, o auksinis, vėjy plazda jo burės, liepsnoja sidabru, štai miegelis ateina, mielas akeles sumerkia, miegok, vaikeli, Viešpats su tavim, lai saugo jis tavo ramybę...

Paskutinioji gaida suvirpa ore, ir akimirkai pasaulis palaimingai apmiršta. Henrio akis apniaukia ašaros. Debilas žvelgia į Byverį, sūpuojantį jį į dainos taktą. Murzina fizionomija trykšta susižavėjimu, jis jau pamiršo sumuštą lūpą, mėlynę ant skruosto, prapuolusius drabužius, pamestą pusryčių dėželę. Ir sako Byveriui "da ata", kone vien balsėmis, kurios gali reikšti bet ką, tačiau, kaip nekeista, Henris puikiai supranta, Byveris taip pat.

- Daugiau negaliu, - sako jis. Sumoja, kad vis dar glėbia berniūkščio pečius, ir nuleidžia ranką. Silpnapročio veidas tučtuojau apsiniaukia, bet šįsyk ne iš baimės ar kaprizingo išlepinto, tačiau kažin ko negavusio vaiko nekantrumo, o iš nuoširdaus liūdesio. Iš stulbinamai žalių akių ištrykšta didžiuliai lašai ir nurieda per pajuodusius skruostus. Jis ima Byverio ranką, deda sau ant peties ir reikalauja:

- Da ata.

Supanikavęs Byveris atsigręžia į draugus.

- Šitaip prieš miegą man dainuodavo motina, - sako jis, - ir po to aš visuomet miegodavau kaip užmuštas.

Henris su Džounsiu susižvalgo ir juokiasi. Nelabai protinga iš jų

pusės: dar išgąsdins vaikinuką, ir tasai vėlei ims ūbauti, bet nieko sau nepadarysi. O berniūkštis, užuot pravirkęs, ūmai nusišypso jiems plačia saulėta šypsena, apnuoginusia dvi eiles baltų, ankštai susigrūdusių dantų, ir vėl žvelgia į Byverį, nepaleisdamas pastarojo rankos.

- Da ata, - komanduoja jis.

- Et, po perkūnėliais, padainuok iš naujo, - reikalauja Pitas, - dainuok gi.

Byvui tenka pakartoti kupletą dar tris kartus, kol vaikinukas galiausiai jį paleidžia ir duodasi apvelkamas kelnėmis bei suplėšytais marškinėliais, tais pačiais, su Ričio Grenado numeriu ant nugaros. Henris niekada nepamiršo to įkyraus eiliškumo ir retsykiais prisimena jį pačiomis netinkamiausiomis akimirkomis: po to, kai Universiteto brolijos vakarėlyje prarado nekaltybę, skambant "Dūmų virš vandens" garsams; po to, kai atsivertė laikraščio nekrologų puslapį ir išvydo kerinčią Bario Njumeno šypseną viršum trigubo pagurklio; kai maitino tėvą, kurį neteisingai anksti, sulaukusį vos penkiasdešimt trejų, pakirto Alzhaimerio liga. Tėvas atkakliai manė, jog Henris yra ne Henris, o kažkas, vardu Semas. "Tikras vyras visuomet moka skolas, Semi", - pasakė tėvas, o kai prarijo kitą avižinės košės šaukštą, per smakrą nuvarvėjo pieno čiurkšlelė. Ir tokiomis minutėmis ausyse vėl skamba Byverio lopšinė, ir Henriui neilgam palengvėja. Nėr kauliukų, nėr lošimo.

Galop jiems pavyksta apvilkti berniūkštį beveik viskuo, neskaitant raudono sportbačio. Jis stengiasi apsiauti pats, bet kažkodėl kulnu į priekį. Vargšelis visai bejėgis, ir Henris paprasčiausiai nepajėgia suprasti, kodėl tie trys iš jo tyčiojosi. Net jei nekreiptum dėmesio į raudą, į kurią panašios jam niekada neteko girdėti, kaip galima būti tokiems niekšams?

- Leisk, padėsiu, vaikine, - taria Byvas.

- Ėsiu? - su tokia komiška nuostaba perklausia silpnaprotis, jog Henris, Džounsis ir Pitas vėl prapliumpa juoku. Henris žino, kad juoktis iš ligonio negražu, bet negali susituręti. Vaikino fizionomija pernelyg juokinga, tarsi iš animacinio filmuko.

Byveris tik šypsosi.

- Apauti sportbatį, seni?

- Obati?

- Taip, senjore, visos jūsų pastangos bevaisės. - Byvas atima iš jo batą, ir vaikinukas gyviausiai susidomėjęs stebi, kaip tasai kiša vidun jo koją, ryžtingai suveržia raištelį ir užriša galus kaspinėliu. Kai pagalbininkas išsitiesia, silpnaprotis spokso iš pradžių į kaspinėlį, paskui į Byverį, apkabina pastarojo kaklą ir garsiai pakšteli į skruostą.

- Jei išplepėsit bent vienam gyvam padarui, kad jis šitaip padarė... - pradeda Byveris, bet visgi patenkintas šypsosi.

- Taip, taip, tu niekada daugiau su mumis nebedraugausi, senas kriene, - šiepiasi Džounsis. Jis pakelia pusryčių dėželę ir tiesia berniukui: - Čia tavo, vaikine?

Tasai susižavėjęs šypsosi - nelyginant žmogus, po ilgo išsiskyrimo sutikęs seną draugą. Ir čiumpa dėželę.

- Ubi - Ubi-Ubi-Du, a ave eu endu, - dainuoja jis. - Eas tis abo.

- Teisingai, - linkteli Džounsis. - Darbo į valias. Visų pirma padarysime štai ką: parvesim tave, po perkūnėliais, namo. Juk tave vadina Duglu Kevelu, teisybė?

Berniukas purvinomis rankomis glaudžia dėželę prie krūtinės, meiliai glosto ir netgi bučiuoja, visai kaip Byverį.

- A Daditsas! - šūkteli jis.

- Puiku, - linkčioja Henris, imdamas berniuką už rankos. Džounsis paseka jo pavyzdžiu, ir jiedu abu kelia Daditsą nuo žemės. Meipl Leinas viso labo už trijų kvartalų nuo čia, ir jie ten nukaks per dešimt minučių - jei, žinia, netoliese nesišlaisto Ričis su draugeliais, sumanęs surengti jiems pasalą. - Eime namo, Daditsai. Veikiausiai mama jaudinasi.

Bet iš pradžių Henris siunčia Pitą dirstelti už pastato kampo. Kai tasai grįžta ir raportuoja, kad krantas tuščias, o kelias laisvas, Henris nusprendžia eiti iki įvažiavimo kelio. Kai tik jie pasieks gatvę ir žmones, niekas jų nebelies. Bet rizikuoti Henris neketina. Jis dar sykį siunčia Pitą į priekį, prisakydamas patikrinti kelią iki pat vartų ir švilptelti, jei ten nieko nėra.

- Jė ėjo, - tikina Daditsas.

- Gal ir nuėjo, - atsiliepia Henris, - bet vis vien geriau, jei Pitas pasižiūrės.

Daditsas stovi, meiliai apžiūrinėdamas paveikslėlius ant dėžutės,

o Pitas išeina žvalgybon. Jis tokioms užduotims visų tinkamiausias. Henris neperdėjo: jei Ričis su bičiuliais sumanys juos užpulti, Pitas įjungs savo reaktyvinius variklius ir paliks priešus springti dulkėmis.

- Tau patinka tas filmukas, seni? - tyliai klausia Byveris, imdamas iš vaikinuko dėželę. Henris susidomėjęs stebi, ar tas pravirks, ar ne. Bet silpnaprotis neverkia.

- Ubi-U, - pareiškia jis. Berniuko plaukai garbanoti, auksiniai. Henris vis negali suprasti, kiek gi jam metų.

- Žinau, kad čia Skubis Dū, - kantriai linksi Byvas, - tačiau jie niekada nekeičia drabužių. Pitas teisus. Na, paprasčiausiai "išdulkink mane, Fredi", teisingai?

- Uok! - Jis ištiesia ranką, ir Byveris atiduoda dėželę. Silpnaprotis priglaudžia ją prie krūtinės ir šypsosi jiems.

Kerinti šypsena, galvoja Henris, ir šypsosi pats. Kažin kodėl prisimeni, kaip pamažėle stingsti, kai ilgai plaukioji vandenyne, bet paskui išlipi ant smėliuko, dideliu rankšluosčiu apsisiauti kaulėtus pečius bei šiurpstančią nugarą, ir vėl darosi šilta.

Džounsis taip pat šypsosi.

- Daditsai, - klausia jis, - o kuris iš jų šuo?

Silpnaprotis susirūpinęs rauko kaktą.

- Šuo, - kartoja Henris. - Kuris iš jų šuo?

Visiškai sutrikdytas Daditsas atsigręžia į jį.

- Parodyk Skubį Dū, - prašo Byveris, ir Daditso veidas pragiedrėja. Jis baksnoja pirštu į paveikslėlį.

- Ubi! Ubi - Ubi-U! Šia uo!

Visi kvatoja. Daditsas irgi juokiasi, ir tą akimirką sušvilpia Pitas. Jie leidžiasi vartų link, bet pusiaukelėje Džounsis stabteli:

- Palaukite! Palaukite!

Jis skuodžia link apsilaupiusio kontoros lango, priglaudžia kaktą prie stiklo, delnais prisidengia nuo saulės spindulių, ir ūmai Henris prisimena, ko jie čia atėjo. "Katytė"! Džina-kaip-ten-ją. Rodos, tai buvo prieš tūkstantį metų.

Neilgai trukus Džounsis šūkteli:

- Henri! Byvai! Čionai! Palikit vaikiną!

Byveris skuodžia pas Džounsį. Henris pasigręžia į silpnaprotį ir griežtai taria:

- Pastovėk čia, Daditsai. Tiesiog čia. Niekur neik, gerai?

Daditsas spokso į jį spindinčiomis žaliomis akimis, vis dar meiliai glėbdamas savo dėželę. Paskui linkteli, ir Henris nuskuba pas draugus prie lango. Tenka pasispausti. Byveris bamba, jog kažkoks priekvaišis užlipo jam ant kojos, bet galiausiai visi šiaip ne taip įsitaiso. Veikiai pasirodo Pitas ir įspraudžia fizionomiją tarp Henrio bei Džounsio pečių. Štai jie, ketvertas berniukų, stirkso priešais dulkėtą buvusios kontoros langą, priglaudę prie smilkinių delnus, kad geriau matytų. O penktasis nuolankiai stovi užnugaryje, ant susivijusios kelio žolės, palaimingai glausdamas prie krūtinės pusryčių dėželę ir žvelgdamas į rudens dangų, kur saulė stengiasi prasiskverbti pro debesų uždangą. Už purvino stiklo (kuriame palieka jų vaikiškų kaktų pusmėnuliai) - didelis tuščias kambarys. Ant neplautų grindų mėtosi kažkokios baltos suplotos lervos. Ant sienos, ant tos, kuri stūkso tiesiai priešais langą, kybo skelbimų lenta, prie kurios prisegtas Naujosios Anglijos žemėlapis ir poliaroidinė fotografija moters, pasikėlusios sijoną. Tačiau nematyti jokios "katytės", viskas kukliai pridengta baltomis kelnaitėmis. Ir ji anaiptol ne moksleivė. Jai bent trisdešimt metų, ne mažiau.

- Šventas Dieve, - aikteli Pitas, verdamas Džounsį paniekos kupinu žvilgsniu. - Ir dėl jos mes vilkomės čionai?!

Regis, Džounsis jau ketina pradėti teisintis, bet ūmai plačiai nusišypso ir mosteli nykščiu sau per petį.

- Ne, - purto galvą jisai. - Mes atėjome dėl *jo*.

6.

Henrį iš prisiminimų išplėšė grubus, bet veiksmingas postūmis: stulbinantis ir visiškai netikėtai suvoktas faktas. Jis mirtinai persigandęs, ir gana seniai. Stačiai paklaikęs iš baimės. Kaip tik už proto slenksčio atkakliai šmėžavo kažin kas naujas ir nepažįstamas, iki šiol

tramdytas neapsakomai ryškių prisiminimų apie pirmąjį susitikimą su Daditsu, gi dabar tas kažin kas metėsi priekin - grėsmingai klykdamas ir ketindamas užimti savo teisėtą vietą.

Henris stabtelėjo vidur kelio, pašėliškai mosuodamas rankomis, kad išvengtų eilinio kritimo, ir apmirė, iš siaubo sprogindamas akis. Jis viso labo už dviejų mylių nuo "Skylės sienoje", beveik namuose. Kas gi, vardan Viešpaties, šįsyk?

Debesis, pagalvojo Henris. *Kažkas panašaus į debesį, štai kas čia. Negaliu pasakyti, kas būtent, bet jaučiu, dar niekad gyvenime nejaučiau taip aiškiai. Šiaip ar taip, suaugėliškame gyvenime. Reikia sukti iš kelio. Privalau nešdintis nuo jo kuo toliau. Bėgti nuo kino. Debesyje kažkoks kinas. Iš tų, kuriuos mėgsta Džounsis. Siaubiakas.*

- Kvaila, - sumurmėjo jisai žinodamas, jog anaiptol ne kvaila.

Ir išgirdo nuo "Skylės sienoj" artėjančio malūnsparnio "pliukpliuk-pliuk" bei tolydžio garsėjantį sniegomobilio, kone užtikrintai "Arktik keto", stovėjusio daržinėje, riaumojimą... bet visų sparčiausiai artėjo raudonas-juodas debesis su filmu viduje, kažin kokia šiurpi bloga energija, mėginanti jį pavyti.

Henris sustingo, nepajėgdamas krustelti, kamuojamas miriadų vaikiškų baimių: pabaisa po lova, skeletai karstuose, kirminai, besirangantys po apverstais akmenimis, gauruota glitena, seniai sukepusios žiurkės liekanos, aptiktos už dujinės viryklės, kai tėvas patraukė ją nuo sienos, norėdamas patikrinti rozetę. Ir jau nebe vaikiškų baimių: tėvas, pasiklydęs savo miegamajame ir staugiantis iš siaubo; Baris Njumenas, skuodžiantis iš Henrio kabineto: stora fizionomija iškreipta neišmatuojamos baimės, nes jo primygtinai paprašė pažvelgti tenai, kur pažvelgti jisai negeidavo, o gal ir negalėjo; jis pats, nepajėgiantis užmigti ir sėdintis su viskio taure ketvirtą valandą ryto: visas pasaulis - negyva dykuma, jo paties smegenys - negyva dykuma, ir, o, mažyte, iki aušros dar tūkstantis metų, ištisa amžinybė, o visos lopšinės uždraustos. Anuliuotos. Ir visa tai glūdi raudoname-juodame debesyje, kurs lekia Henrio link iš dangaus, nelyginant blyškus arklys, visa tai ir kur kas, kur kas daugiau. Visokiausios šlykštybės, kokios tik gali ateiti į galvą, dabar skuba pas jį ne ant blyškaus žirgo, o senuoju sniegomo-

biliu su apsilaupiusiais dažais. Ne mirtis, bet blogiau už mirtį. Misteris Grėjus.

Šalin iš kelio! - klykia smegenys. - *Tučtuojau! Slėpkis!*

Akimirką Henris nepajėgė pasijudinti, atrodė, jog kojos įaugo į žemę. Posūkio svertelio perrėžta šlaunis liepsnojo, tarsi deginama įkaitusia geležim. Dabar jis suprato, ką jaučia elnias, pakliuvęs į nenumaldomų žibintų šviesos spąstus, ar burundukas, bukai liuoksintis prieš artėjančios žoliapjovės nosį. Debesis atėmė iš jo savisaugos instinktą, gebėjimą ištrūkti. Henris apmirė, tarytum bejėgis triušis prieš kobrą.

Ir, kaip būtų keista, į gyvenimą jį grąžino visos tos mintys apie savižudybę. Nejau ne jis kamavosi penkis šimtus bemiegių naktų, neįstengdamas pasirinkti? Ir tik todėl, kad kažkas nežinomas, apimtas medžioklinio azarto, viską atliktų už jį? Na, jau ne, išgraužk! Kančios pačios savaime ganėtinai nemalonios, tačiau leisti savo persigandusiam kūnui paversti tas kančias parodija, nuolankiai laukiant demonų, iš anksto trinančių rankas iš pasitenkinimo? Na, ne, šito tai jau nebus!

Taigi, Henris prisivertė pasijudinti ir lėtai, tarsi nakties košmare, skverbtis per ūmai sutirštėjusį, kisieliumi virtusį orą. Kojos kyla ir leidžiasi nelyginant povandeniniame balete. Nelyginant sulėtintam kine. Nejau dar prieš kelias minutes jisai bėgo keliu? Tikrai bėgo? Vien mintis apie tai atrodė neįtikima, kad ir kokie stiprūs būtų prisiminimai.

Ir visgi jis atkakliai žengė žingsnį po žingsnio, o variklio kauksmas vis artėjo, virsdamas žvėries urzgimu. Henris pasuko į šalikelę, prasibrovė pro medžius, atsitraukė nuo kelio gal per penkiolika pėdų, atsidūrė ten, kur beveik nebuvo sniego, tik lengvas sidabrinis pūkas ant aromatingų rusvai oranžinių spyglių. Suklupo ant kelių, kūkčiodamas iš siaubo ir delnu gniauždamas burną, kad užslopintų garsus: kas bus, jeigu jį išgirs? Misteris Grėjus, debesis - tai misteris Grėjus, ir kas bus, jeigu jis išgirs?

Užlindo už samanom apžėlusio eglės kamieno, apglėbė jį ir atsargiai dirstelėjo iš slėptuvės. Kliudė prakaituoti, susivėlę, ant akių krintantys plaukai, bet Henris vis vien stengėsi ką nors įžiūrėti. Ir galiausiai niaurioje prieblandoje išvydo šviesos tvyksnį. Jis virpa, dreba, juda. Degantis žibintas.

Henris bejėgiškai sudejavo tirštėjančioje tamsoje. Šviesos ratas prasismelkė į smegenis, ėsdamas mintis, pripildydamas jas bauginančių vaizdinių: pienas ant tėvo smakro, panika Bario Njumeno akyse, išsekę kūnai ir didžiulės akys, įdėmiai žvelgiančios į niekur iš už spygliuotos vielos, moterys su nudirta oda ir pakarti vyriškiai. Menką akimirką jo pasaulėjauta išvirto išvirkščiai, nelyginant kišenė, ir Henris suvokė, kad viskas užkrėsta maru... ar veikiausiai užkrėsta. *Viskas*. Artėjančios nelaimės akivaizdoje jo argumentai savižudybės naudai stačiai niekingi.

Henris lūpomis prigludo prie medžio, stengdamasis sutramdyti riksmą, jausdamas, kaip lūpos bučiniu įsispaudžia į šaltas samanas, iki pat šaknų, kur dar liko glūdėti drėgmė bei žievės skonis. Tą akimirką "Arktik ketas" prašvilpė pro šalį, ir Henris pažino jį pasibalnojusį siluetą. Pažino padarą, pagimdžiusį juodą-raudoną debesį, užtvindžiusį jo galvą sausu karščiu.

Slopindamas riksmą, Henris dantimis įsikirto į samanas, nesąmoningai nosimi siurbdamas sausas, smulkias, į tabaką panašias dalelytes, ir riktelėjo vėl. O paskui tik klūpėjo, kabindamasis į medį ir drebėdamas visu kūnu. Sniegomobilio gausmas pamažu tolo į vakarus, virsdamas įkyriu dūzgimu, kol nutilo galutinai.

Ten Pitas. TAI nusigaus iki Pito ir moters.

Henris nelinkstančiomis kojomis nuklibikščiavo atgal į kelią - nepastebėdamas, jog verkia, nepastebėdamas, jog iš nosies vėl varva kraujas. Ir vėl leidosi link "Skylės sienoje", bet jau nebe ta ryžtinga ristele, kaip anksčiau. Dabar jis vos vilkosi, šlubuodamas ir tolydžio klupdamas. Bet gal tai jau nebesvarbu, nes namelyje viskas baigta.

Kad ir kokie košmarai ten dėjosi, Henris vis vien pavėlavo. Vienas iš draugų nebegyvas, antrasis miršta, o trečiasis, apsaugok jį, Viešpatie, virto kino žvaigžde.

SEPTINTAS SKYRIUS

DŽOUNSIS IR BYVAS

1.

Byvas nuolat kartojo tuos žodžius. Šįsyk jokių byverizmų: stačiai trumpas keiksmas, kuris pirmas šauna į galvą, kai atsišlieji į sieną ir neberandi kitų žodžių, kad išreikštum tave apėmusį siaubą.

- Ak, šūdas, seni, šūdas!

Kad ir kaip prastai jautėsi Makartis, jis visgi ištaikė progą spustelti vonios jungiklį, įjungdamas liuminescencinius plafonus abipus veidrodžio ir dar vieną, apvalų, viršuje. Nenatūraliai balta ir čaiži šviesa suteikė patalpai panašumo į nusikaltimo vietos fotografiją - ir tam tikrą siurrealizmo atspalvį, nes lempos švietė ne tolygiai, jos retsykiais mirkčiojo, ir kiekvienas suprastų, jog maitinimą tiekia generatorius, o ne elektrinė, kuri aprūpina elektros energija Derį ir Bangorą.

Grindys išklotos šviesiai žydromis plytelėmis, ir jei prie durų matėsi tik atskiros kraujo dėmės bei purslai, tai prie tualeto jau telkšojo balos, nuo kurių šakojosi purpuriniai upeliukai. Be to, plytelės klaikiai pritryptos: nei Džounsis, nei Byvas nepasirūpino nusiauti batų. Ant mėlynos vinilinės dušo užuolaidos - keturi ryškūs pirštų atspaudai, ir Džounsis paniuro dar labiau: *Ko gero, jis stvėrėsi už užuolaidos, kad nepargriūtų.*

Bet visa tai tebuvo preliudija. Džounsis mintyse regėjo tą košmarą, kuris čia dėjosi: Makartis blaškosi žydromis plytelėmis, stengdamasis kažin ką sulaikyt savo įsčiose.

- Et, šūdas, - kaip prisuktas tvirtino, kone kūkčiojo Byvas. - *Nenoriu* šito matyti, Džounsi, seni, *negaliu.*

Džounsis beveik neatpažino savo balso, duslaus, tarsi ataidinčio iš tolo:

- Teks, Byvai. Nieko nepadarysi. Jei anąsyk mes sugebėjom atsispirti Ričiui Grenado, sugebėsime ir dabar.

- Nežinau, seni, nežinau...

Džounsis irgi nežinojo, tikrai nežinojo, bet visgi palinko į priekį ir paėmė Byvą už rankos. Šalti bičiulio pirštai mėšlungiškai sugniaužė jo delną, ir jiedu drauge žengė į vonios gilumą. Džounsis stengėsi neužminti kraujo klanų, bet tai buvo neįmanoma: kraujas telkšojo visur. Ir ne vien kraujas.

- Džounsi, - sugergždė Byveris, - ar matai tą šlykštynę ant užuolaidos?

- T-taip.

Išterliotų atspaudų aureolėse ryškėjo mažutėlaitės rausvai auksinių drebučių ataugos, primenančios pelėsius. Ant grindų jų buvo kur kas daugiau. Ne pačioje didžiausioje baloje, o pusiau išdžiūvusiose dėmėse.

- Kas čia?

- Nežinau, - gūžtelėjo pečiais Džounsis. - Panašu į tą mėšlą, kurs buvo jam ant veido. O dabar sekundėlei užsičiaupk. - Ir po pauzelės: - Makarti... Rikai!

Ant unitazo sėdintis Makartis neatsakė. Nežinia kodėl jis vėl užsivožė oranžinę kepurę: snapelis užlinko ir stirksojo šauniu įkypu kampu. Neskaitant kepurės, vyriškis buvo visiškai nuogas. Smakras ilsėjosi ant krūtinės, ir visa Riko povyza priminė bjaurią gilaus susimąstymo parodiją (o gal tai anaiptol nebuvo parodija, kas žino?). Akys užmerktos. Sudėtos rankos padoriai pridengė intymiausią dalį. Viena unitazo puse sruvo plati kraujo čiurkšlė, bet ant paties Makarčio nesimatė nė lašo, šiaip ar taip, kiek įžiūrėjo Džounsis.

Tačiau viena jis matė aiškiai: oda ant Makarčio pilvo karojo dviem dideliais tuščiais maišais. Vaizdelis kažkuo pažįstamas, ir, minutėlę pamąstęs, Džounsis sumojo: taip atrodydavo Karlos pilvas po kiekvieno iš keturių jų vaikų gimimo. Kiek aukščiau šlaunies Makarčio oda viso labo paraudo, tačiau pilvą vagojo mažučiai mėlyni rumbai. Jei Makartis ir buvo nėščias, tai, ko gero, brandino parazitus, žarnyno kirmėles ar kažką panašaus. Bet ką daryt su tais pelėsiais, želiančiais palietame kraujyje, ir jo žodžiais, ištartais prieš gulant į Džounsio patalą?

Įsiklausyk, stoviu ir beldžiuos prie tavojo slenksčio...

Dabar Džounsis neapsakomai gailėjosi atsiliepęs į beldimą. Ne, tiesą sakant, jis gailėjosi, kad išsyk nenušovė Makarčio. Taip. Dabar tą regėjo su neįtikėtinu aiškumu, retsykiais aplankančiu siaubo gniaužtuose spurdantį protą, ir šioje būsenoje suvokė, jog visų geriausia būtų buvę paleisti kulką Rikui į galvą - paleisti ją anksčiau, nei pastebėjo oranžinę liemenę ir kepurę. Šiaip ar taip, nuo to nebūtų blogiau, tik geriau.

- Stovėk prie durų ir tylėk, - sumurmėjo Džounsis.

- Džounsi... tik pasakyk, ar jis dar gyvas?

- Nežinau.

Džounsis žengė dar vieną žingsnį ir pajuto, kaip Byvo pirštai atsigniaužė: matyt, bičiulis išeikvojo visas ištvermės atsargas.

- Rikai, - atsargiai šūktelėjo Džounsis - it žmogus, kuris stengiasi nepažadinti kūdikio. It žmogus, pamatęs negyvėlį. - Rikai, jūs...

Vyriškis ant unitazo veriamai ir garsiai driokstelėjo, ir kambarį akimoju užplūdo aitri ekskrementų bei aviacinių klijų smarvė.

Tikras stebuklas, jog dušo užuolaida dar neišsilydė, pagalvojo Džounsis.

Unitaze kažkas pliūkštelėjo. Tai nebuvo į fajansinę taurę šleptelėjusių išmatų "pliūkšt". Ne. Panašiau į tvenkinyje nardančią žuvį.

- Dieve visagalis, na, ir smarvė! - dusliai aiktelėjo Byveris, delnu prisidengdamas nosį ir burną. - Bet jeigu jis perdžia, vadinas, tikriausiai gyvas. A, Džounsi? Jisai dar...

- Užsičiaupk, - tyliai paliepė Džounsis, stebėdamasis savo ramybe. - Tik užsičiaupk, gerai?

Ir Byvas užsičiaupė.

Džounsis palinko arčiau. Dabar aiškiai matė nedidelį kraujo dryželį ant dešiniojo Makarčio antakio, raudoną ataugą ant skruosto, kraują ant mėlynos plastikinės užuolaidos, lentelę su linksmu užrašu LAMARO APMĄSTYMŲ KAMPELIS, kybančią dar nuo tų laikų, kai čia stovėjo biotualetas, o vandenį į dušą tekdavo pumpuoti siurbliu. Pastebėjo šaltą žvilgesį, besisunkiantį iš po primerktų vokų, suskeldėjusias lūpas, kurios balkšvoje šviesoje atrodė violetinės, šnervėmis siurbė pasišlykštėtiną dvoką ir, regis, matė, kaip lubų link kyla purvinai geltoni dujų stulpai.

- Makarti! Rikai! Ar jūs mane girdit? - Džounsis spragtelėjo pirštais sėdinčiojo akių lygyje. Nieko. Palaižė savo plaštaką, prinešė iš pradžių prie Makarčio šnervių, paskui prie burnos. Nieko.

- Jis miręs, Byvai, - atšlydamas pratarė Džounsis.

- Po velnių! - pasipiktinęs, kone įsižeidęs atsiliepė Byveris, tarsi savo mirtimi Makartis būtų sulaužęs visus svetingumo įstatymus, ir, nepaisant viso padėties siaubo, Džounsis kone šyptelėjo - tiek absurdiško apmaudo skambėjo bičiulio balse. - Jis tik ką paleido į atmosferą naują porciją, aš pats girdėjau.

- Man rodos, tai ne...

Byvas metėsi į priekį, skaudžiai prispausdamas prie praustuvo nukentėjusią Džounsio koją.

- Žinoma, vaikine! - sušnypštė jisai ir, įsikirtęs į apvalų strazdanotą Makarčio petį, ėmė niršiai purtyti. - Stokis, girdi? Nagi, lipk nuo sosto!

Makartis lėtai palinko į priekį, ir Džounsiui ūmai pasidingojo, kad Byveris visgi teisus, kad vyrukas dar gyvas, gyvas ir stengiasi atsistoti. Bet tuomet Makartis pasviro ir griuvo į vonią, galva kabindamas mėlyną perregimą užuolaidos debesį. Oranžinė kepurė nulėkė į šalį. Kaukolė bilstelėjo į fajansą, ir Džounsis su Byvu, įsikirsdami į kits kitą, suklykė iš siaubo, ūmai sutirštėjusio šiame svetingame, žydromis plytelėmis išklotame kambarėlyje. Makarčio užpakalis priminė mėnulį su kruvinu krateriu centre, neįtikėtino išsiveržimo vieta. Visa tai Džounsis išvydo probėgom, anksčiau, nei Makartis galutinai pranyko vonioje, ir užuolaida, pakilusi paskutinįsyk, nusileido, nelyginant teatro uždanga po tragiško finalo. Bet ir tą sekundės dalį Džounsiui pasirodė, kad skylė bent pėdos skersmens. Ar gali taip būti? PĖDA? Žinoma, ne!

Unitaze vėl kažkas pūkštelėjo, pakankamai smarkiai, kad mėlyną sėdynę aptaškytų kruvino vandens lašais. Byveris norėjo pasilenkti, pasižiūrėti iš arčiau, bet Džounsis, nė pats nesuprasdamas, kodėl, užtrenkė dangtį.

- Ne, - tarstelėjo jis.

- Ne?

Byveris pamėgino išsitraukti iš krūtinės kišenaitės dantų krapštuką, užgriebė bent pustuzinį išsyk ir išbarstė ant žemės. Krapštukai nusirito grindimis nelyginant žaislai. Byvas pasimetęs dirstelėjo į juos ir pakėlė akis į Džounsį. Akyse žvilgėjo ašaros.

- Kaip Daditsas, seni, - išsunkė jis.

- Apie ką šneki, vardan Viešpaties?

- Nejau neatmeni? *Jis* irgi buvo pusnuogis. Tie padarai nuplėšė nuo jo viską, išskyrus glaudes. Bet mes jį išgelbėjom.

Byveris energingai linktelėjo, patvirtindamas savo žodžius, tarsi Džounsis savo slapčiausiose ir nepatikliausiose sielos kertelėse abejotų ir šaipytųsi iš šio tvirtinimo.

Bet Džounsis nė nemanė šaipytis, nors Makartis nėmaž nepanėšėjo į Daditsą. Akyse tebestovėjo Rikas, sunkiai griūvantis į vonią: oranžinė kepurė nuskriejo į šalį, riebios krūtinės klostės ("papai nuo gero gyvenimo", kaip sakydavo Henris, pamatęs panašias po kokio nors tipo marškinėliais) virpčiojo nelyginant drebutiena. Ir jo užpakalis, puikiai regimas šviesoje, negailestingoje liuminescencinėje šviesoje, nesugebančioje saugoti paslapčių, viską išplepančioje savo įkyriu monotonišku dūzgimu. Nepriekaištingas baltas vyriškio užpakalis, beplaukis, kiek apdribęs, tik pradedantis nukabti: tūkstančius tokių matė vyrų rūbinėse, kuriose persirenginėjo ir prausėsi po dušu, taigi ir pats būtų įsitaisęs kažką panašaus (aišku, kad būtų, jei ne tas senas kvailys ir jo mašina, jei ne ta avarija, nepataisomai pakeitusi penktojo taško konfigūraciją, galimas daiktas, visiems laikams). Tačiau *tokio dalyko* jam dar neteko regėti. Tarsi kažin kas, tūnojęs Makarčio įsčiose, būtų švystelėjęs granatą ar paleidęs minosvaidžio salvę... tačiau kam, kokiu tikslu?!

Unitaze pasigirdo eilinis pliūkštelėjimas. Dangtis šoktelėjo. Ką gi, ganėtinai išsamus atsakymas. Ogi tam, kad išsiveržtų į laisvę.

- Sėsk ant jo, - paliepė Byvui Džounsis.

- A?

- *Sėsk* ant jo, - kone suriaumojo Džounsis, ir Byveris gūždamasis šleptelėjo ant dangčio. Šaltoje atviroje lempų šviesoje Byverio oda atrodė pilka, nelyginant sausa žemė, išmarginta mažutėlaičiais juodų šerių taškeliais. Lūpos pamėlo ir susiaurėjo. Virš galvos tabalavo se-

nas juokingas užrašas: LAMARO APMĄSTYMŲ KAMPELIS, žydrose plačiai atmerktose akyse sustingo baimė.

- Aš sėdžiu, Džounsi, - matai?

- Taip. Atleisk, kad nesusivaldžiau, Byvai. Bet tu tiesiog sėdėk čia ir baigta, gerai? Kad ir kas ten pleškentųsi, jis spąstuose. Ir niekur nedings, nebent į nuotekų rezervuarą. Aš tuoj grįšiu...

- Kur eini? Nenoriu, kad paliktum mane išvietėj, vienui vieną su negyvėliu. Jei mudu abu pabėgsim...

- Niekur mudu nepabėgsim, - pertraukė jį Džounsis. - Čia mūsų namai, ir mes niekur nebėgsim.

Žinia, jo žodžiai skambėjo kilniai, bet nepaaiškino paties svarbiausio tokio narsaus pareiškimo motyvo. Tiesą sakant, Džounsis nuogąstavo, jog padaras, pasislėpęs unitaze, gali judėti sparčiau, negu jie. Arba šliaužti. Arba skristi.

Jo smegenyse šviesos greičiu pralėkė kadrai iš šimtų siaubo filmų: “Parazitas”, “Ateiviai”, “Jie atėjo iš vidaus”.

Karla nė už ką nenorėjo žiūrėti panašių, pasak jos pačios, šlykštybių, ir vertė Džounsį leistis žemyn, į kabinetą, kuriame irgi stovėjo televizorius. Tačiau dabar vienas iš tų filmų, tiksliau, tas, ką jisai matė viename iš jų, gali išgelbėti jiems gyvybę.

Džounsis dirstelėjo į rausvai auksinį pelėsį, besiskverbiantį iš Makarčio pirštų atspaudų. Išgelbėti juos nuo tos grėsmės iš unitazo. Pelėsiai... vardan Viešpaties, ar kam nors aišku, kas jie tokie?

Šlykštynė unitaze liuoktelėjo darsyk, bilstelėjo į dangtį, tačiau Byveris be vargo išlaikė pozicijas. Štai ir puiku. Gal TAI paprasčiausiai paskęs, nors Džounsis nepuoselėjo tokių vilčių, juk tasai padaras gyveno Makartyje! Jis gana ilgai gyveno senajame misteryje “įsiklausyk-stoviu-ir-beldžiuos-prie-tavojo-slenksčio”, gal visas keturias paras, kol Rikas klaidžiojo po mišką. Regis, tai jis sustabdė šerių augimą ant smakro, per jį vyrukui iškrito dantys ir nelaimėlis nuolat leido dujas, kas, žinia, negalėjo likti nepastebėta netgi mandagiausioje iš mandagiausių bendrijų, dujas, veikiau primenančias nuodingąsias, tačiau patsai padaras, atrodo, vešėjo... smaginosi... augo.

Ūmai Džounsis ryškiai įsivaizdavo baltą žarnyno kirminą, besiskverbiantį iš šviežios kiaulienos krūvos. Gerkle pakilo tulžis. Jis išleido keistą kleksintį garsą.

- Džounsi! - Byveris pakilo nuo dangčio. Jis atrodė dar labiau sunerimęs, nei pirma.

- Byveri, tučtuojau sėsk!

Byvas taip ir padarė - pačiu laiku. Šlykštynė tualete pašoko ir vėl smogė į dangtį iš apačios, stipriai, dusliai...

Įsiklausyk, stoviu ir beldžiuos prie tavojo slenksčio.

- Prisimeni tą filmą, "Mirtinas ginklas", kur Melo Gibsono partneris nedrįsta nulipti nuo šikano? - paklausė Byveris - šypsodamasis, nors akys liko rimtos, sklidinos baimės. - Panašu, tiesa?

- Ne, - paprieštaravo Džounsis, - nes čia nėr kam sprogti. Be to, aš ne Melas Gibsonas, o tu, po paraliais, pernelyg baltas, kad būtum Denis Gloveris. Paklausyk, Byvai, aš einu į daržinę...

- Ne-a, už jokius pinigus... tu manęs čia nepaliksi...

- Užsičiaupk ir klausyk. Ten kažkur voliojasi izoliacinės juostos ritinys? Teisingai?

- Taip, tik ne voliojasi, o kybo ant vinies, šiaip ar taip, man...

- Taip, prisiminiau, ant vinies. Greta skardinių su dažais. Didžiulis ritinys, sulig ratu. Tuoj jį surasiu, grįšiu ir apvyniosiu unitazą. Paskui...

Vėl pliūkštelėjimas, tarsi TAI sugebėtų išgirsti ir suprasti. *Bet iš kur mes žinom, gal taip ir yra*? - pagalvojo Džounsis. Kai TAI stipriai smogė į dangtį, Byvas apsiniaukė.

- Paskui mes iš čia išsinešdinsim, - užbaigė Džounsis.

- "Ketu"?

Džounsis linktelėjo, nors išties visiškai pamiršo apie sniegomobilį.

- Taip, "Ketu". Reikia perspėti Henrį ir Pitą.

Byvas nervingai papurtė galvą.

- Karantinas, taip sakė tasai tipas iš malūnsparnio. Ko gero, jie būtent todėl ir negrįžo, nejau nesupranti? Veikiausiai juos sulaikė tie...

Šlept!

Byveris susigūžė. Džounsis krūptelėjo.

- ... karantino tarnyba.

- Ko gero, - sutiko Džounsis. - Bet paklausyk, Byvai. Aš mie-

liau sėdėčiau karantine su Pitu ir Henriu, negu čia su... negu čia, o tu?

- Imkim ir paprasčiausiai nuleiskim vandenį, - pasiūlė Byveris. - Ką pasakysi apie mano sumanymą - imti ir paprasčiausiai nuleisti vandenį?

Džounsis papurtė galvą.

- Kodėl?

- Nes aš, kaip ir tu, mačiau skylę, kurią JIS pramušė, skverbdamasis laukan, - atsakė Džounsis. - Nenutuokiu, kas ten, bet mes JO neatsikratysim, paprasčiausiai nuleisdami vandenį. JIS pernelyg didelis.

- Et... kad tave... - sušnypštė Byveris, delnu plekšnodamas sau per kaktą. Džounsis linktelėjo. - Gerai, Džounsi, eik atsinešti juostos.

Džounsis jau pasuko į duris, bet ant slenksčio stabtelėjo ir atsigręžė:

- Ir dar, Byveri...

Bičiulis kilstelėjo antakį.

- Sėdėk kaip prisiūtas, bičiuli.

Byveris nervingai sukikeno. Džounsis paantrino. Nepaliaudami krizenti, jiedu susižvalgė: vienas, stovėdamas tarpduryje, kitas - sėdėdamas ant unitazo.

Nenustodamas juoktis, Džounsis perėjo didįjį kambarį (*sėdėk kaip prisiūtas*, - kuo ilgiau apie tai mąstė, tuo juokingiau atrodė) ir nužingsniavo link atsarginio išėjimo. Jį krėtė karštinė, nutvilkydama tai karščiu, tai šalčiu, vertė drebėt iš baimės ir nervingo linksmumo. Sėdėk kaip prisiūtas. Jėzaus pimpale!

2.

Byvas girdėjo tolstantį Džounsio krizenimą, girdėjo net tada, kai jam įkandin užsitrenkė durys. Ir, nieko nepaisant, džiaugėsi, girdėdamas tą juoką. Šitie metai Džounsiui buvo itin nesėkmingi, iš pradžių jie net manė, kad bičiulis užvers kanopas. Vargšas senis Džounsis, vos trisdešimt aštuonerių! Prasti metai ir Pitui, kuris pernelyg daug gėrė, nekokie

Henriui, kurio veide retsykiais atsiranda nemaloni abuoja išraiška, Byvas jos nesuprato ir nemėgo... ko gero, dabar galima pasakyti, kad ir Byveriui Klarendonui metai pasitaikė kuo šlykščiausi. Aišku, tai viso labo viena diena iš trijų šimtų šešiasdešimt penkių, bet kas gi pabunda rytą, tvirtai žinodamas, jog vidudienį vonioje voliosis plikas lavonas, o tau pačiam teks sėdėti ant unitazo dangčio, kad sulaikytum kažką, ko net nesi matęs...

- Na, jau ne, - ryžtingai pratarė Byvas. - Aš net nežiūrėsiu. Nė už ką nežiūrėsiu.

O ir neteks. Po dviejų ar trijų minučių grįš Džounsis, nešinas izoliacine juosta. Belieka klausimas, kur jis norėtų pabuvoti, kol sugrįš Džounsis? Kur galėtų jaustis lengvai ir laisvai?

Pas Daditsą, štai kur. Nuo minties apie Daditsą jam visuomet pasidarydavo gera. Ir Roberta, galvoti apie ją taip pat visada malonu. Be jokios abejonės.

Byvas šyptelėjo, įsivaizdavęs mažutę moterį su geltona suknele, tądien stovėjusią prie namo tvoros Meipl Leine. Nusišypsojo dar plačiau, kai prisiminė, ką ji pasakė, juos pamačiusi. Ir kaip pašaukė sūnų. Kaip jį pašaukė...

3.

- Daditsai! - šaukia ji, mažas žilstantis žvirblelis su gėlėta kartūnine suknele, ir bėga šaligatviu jiems priešais.

Daditsas taikiai žingsniuoja naujųjų draugų kompanijoje, tarškėdamas šešių kliūvančių žodžių per minutę greičiu, kairėje rankoje gniauždamas dėželę su Skubiu Dū. Dešine jisai spaudžia Džounsio delną ir džiugiai jį sūpuoja. Vaikio murmėjimas sudarytas kone perdėm iš balsių, tačiau Byverį visų labiausiai stulbina tai, kad tame nerišliame garsų sraute jis beveik viską supranta.

Išvydęs žilstančią moterį-paukštuką, Daditsas paleidžia Džounsio ranką ir bėga pas ją, ir tas vaizdas Byveriui primena kažkokį miuziklą apie dainininkų kompaniją, su fon Kripsu ar fon Krapsu, kažkas panašaus.

- As tia! Tia! - džiaugsmingai šaukia Daditsas. - Amye! Amye!

- Kur tu buvai? Kur buvai, negeras berniuk, negeras senasis Daditsai?

Jiedu susitinka, ir paaiškėja, kad Daditsas aukštesnis už ją (aukštesnis dviem trim coliais, ne mažiau), ir Byveris apsiniaukia nuogąstaudamas, jog moterį-paukštuką tuojau sutraiškys, nelyginant katiną Tomą senuose Disnėjaus filmukuose, tačiau nutinka visai kas kita - moteris su netikėta jėga pakelia sūnų ir suka ratu. Sportbačiais apautos kojos tabaluoja, veide šviečia kuo plačiausia laimingos ekstazės šypsena.

- Jau norėjau skambinti į policiją, senas bjaurus nenaudėli, senas bjaurus nenaudėli Da...

Bet tuomet ji regi Byverį su draugais ir nuleidžia sūnų ant žemės. Palengvėjimo šypsena ištirpo, ji niaukiasi ir žengteli priekin, stačiai per “klasių” tinklą, kreida nubrėžtą ant asfalto, ir, kad ir kaip būtų žiauru, Byveris galvoja, jog netgi šis paprastas žaidimas Daditsui pernelyg sudėtingas. Ant moters skruostų spindi ašaros - jas nutvieskė saulė, galiausiai prasiveržusi pro debesis.

- Ojoj, - sako Pitas. - Tuoj gausim į skudurus.

- Nezyzk, - tyliai pataria Henris. - Lai išsirėkia, o paskui aš viską paaiškinsiu.

Tačiau jie neįvertino Robertos Kevel, tiksliau pasakius, sprendė apie ją, kaip apie didžiumą suaugusiųjų, regis, iš anksto manančių, jog visi jų amžiaus berniukai yra kalti, kol neįrodyta atvirkščiai. Tačiau Roberta Kevel visiškai kitokia, kaip ir jos vyras, Elfis. Tokiais juos pavertė Daditsas.

- Berniukai, - klausia jinai, - Daditsas klaidžiojo po miestą? Pasiklydo? Aš taip bijojau leisti jam į mokyklą eiti vienam, tačiau jis baisiai nori būti toks, kaip visi berniukai...

Viena ranka ji tvirtai paspaudžia Byverio pirštus, o antrąja - Pito delniuką. Paskui ateina Džounsio ir Henrio eilė.

- Mem, - lemena Henris.

Mis Kevel atidžiai žvelgia į jį, tarsi stengdamasi perskaityti mintis.

- Jis ne šiaip pasiklydo, - linksi moteris. - Ir ne šiaip klaidžiojo.

- Mem... - vėl pradeda Henris, bet tučtuojau supranta, jog nepavyks nieko nuslėpti. Iš moters veido į jį klausiamai žiūri žalios Daditso akys, tik šiuo atveju protingos, budrios ir skvarbios. - Ne, mem. - Henris atsidūsta. - Ne šiaip klaidžiojo.

- Nes paprastai jis išsyk traukia namo. Tvirtina negalįs pasiklysti, nes regįs liniją. Kiek jų buvo?

- Et, nedaug, - tikina Džounsis, kreivai dėbčiodamas į Henrį. Tuo tarpu Daditsas surado peržydėjusių pienių pulkelį, išsitiesė ant pilvo ir įsijautęs pučia jų galveles, keldamas į orą mažutėlaičių parašiutų fontanus. - Trys vaikinai jį erzino, mem.

- Suaugę vaikinai, - patikslina Pitas.

Moters akys vėlei juos tiria, paeiliui slysta nuo Džounsio prie Pito, nuo Pito prie Byverio, nuo Byverio vėl prie Henrio.

- Užeikite pas mus, - kviečia jinai. - Noriu išgirsti, kaip viskas buvo. Dieną Daditsas geria savo ZaReksą, labai jį mėgsta, bet, galiu lažintis, jums labiau patiktų arbata su ledu, tiesa?

Trijulė pasigręžia į Henrį, kuris, neilgai mąstęs, linkteli.

- Taip, mem, arbata su ledu - tai šaunu.

Ir ji vedasi visus keturis į namą, kur vėliau jie praleis šitiek laiko, devinioliktuoju numeriu pažymėtą namą Meipl Leine, bet iš tiesų juos vedasi Daditsas, liuoksėdamas, mėtydamas kojas į šalis, retsykiais iškeldamas virš galvos geltoną pusryčių dėželę, bet neišvengiamai, kaip pastebi Byveris, laikydamasis tokiu pat atstumu nuo kelkraščio, maždaug per pėdą nuo bordiūro. Po daugelio metų, po atsitikimo su mergaite Rinkenhauer, Byveris prisimins, ką sakė misis Kevel. Ir ne vien Byveris. Visi. *Jis regi liniją.*

4.

- Džounsi! - pašaukė Byvas.

Jokio atsako. Viešpatie Jėzau, rodos, Džounsio nėra jau visą amžinybę. Gal ir ne visai taip, bet pasakyti sunku: ryte Byveris pamiršo užsisegti laikrodį. Kvaila. Tačiau jis visada buvo kvailas, derėjo

seniai priprasti. Šalia Džounsio ir Henrio jiedu su Pitu visuomet atrodė tikri mulkiai. Tiesa, nei Džounsis, nei Henris nesididžiavo savo nuovokumu, nevaidino pranašesnių, ir Byveris visuomet žavėjosi savo išmintingųjų bičiulių tolerancija.

- Džounsi?!

Tyla. Gal bičiulis niekaip negali surasti juostos? Veikiausiai būtent taip ir yra.

Kažin koks pagiežingas balsiukas smegenyse tvirtina, kad juosta čia niekuo dėta, kad Džounsis paprasčiausiai pabėgo, palikęs jį sėdėti ant unitazo dangčio, kaip Denį Gloverį iš ano filmo, bet jis šito balsiuko neklausys, nes Džounsis nieku gyvu taip nepasielgtų. Jiedu draugai iki grabo lentos, ir visuomet buvo draugais.

Būtent, sutinka pagiežingasis balsiukas, *iki grabo lentos. Iki galo. O čia ir yra galas.*

- Džounsi! Seni, tu čia?

Nei garso. Ko gero, ritinys nukrito nuo vinies ir kažkur nusimetė.

Taigi po juo nieko nėra. Ir, velniai rautų, jis ne siaubiako herojus! Kurių galų Makartis būtų turėjęs iškakoti į puodą kažkokią pabaisą? Paleisti pasaulin Žvėrį Unitaze? Išties, skamba it siaubo filmų parodija! Bet net jeigu taip ir yra, Žvėris Unitaze veikiausiai jau seniai paskendo, paskendo ir prasmego skradžiai.

Ir Byveris prisiminė frazę iš istorijos, kurią jie paeiliui skaitė Daditsui. Gerai, kad buvo keturiese, nes Daditsas niekada nepavargdavo nuo tų dalykų, kurie jam patikdavo.

“Tyk nys, - reikalaudavo Dadsas, bėgdamas prie jų su aukštai virš galvos iškelta knyga; lygiai taip aną pirmąją dieną jisai laikė pusryčių dėželę. - Tyk nys, tyk nys!”

Šiuo atveju tai reiškė, skaityk “Tvenkinį”. Daktaro Sjuso knyga vadinosi “Makeligoto Tvenkinys”, ir pirmą ketureilį Byvas iki šiol mokėjo mintinai:

O fermeris kvatoja,
Kvailys tu, brol, suvis,
Šiam tvenkiny nuo amžių
Nesiveisia žuvis.

Tačiau žuvies buvo, šiaip ar taip, mažojo anos istorijos herojaus vaizduotėje. Daug žuvies. *Daug didelių žuvų.*

Betgi po juo nebesigirdi jokių pliuškenimų. Jau kelias minutes niekas nebesidaužo į dangtį. Gal surizikuoti? Tik dirstelti, mikliai kilstelti dangtį ir užtrenkti vėl, jeigu...

Bet...

"Sėdėk kaip prisiūtas, bičiuli", - paskutinieji Džounsio žodžiai, ir, ko gero, verčiau jo paklausyti.

Veikiausiai Džounsis jau už mylios nuo čia, konstatuoja pagiežingasis balsiukas. *Už mylios nuo čia ir skuodžia kaip įgeltas.*

- Tai jau ne, - garsiai ištarė Byveris. - Tiktai ne Džounsis.

Ir mažumėlę pasimuistė ant dangčio laukdamas, kol tasai padaras liuoktels, bet nieko nenutiko. Ko gero, jis jau seniai už šešiasdešimties jardų nuo čia, plaukioja su išmatom nuotekų rezervuare. Džounsis pasakė, jis toks didelis, jog netilps į vamzdį, bet kadangi nė vienas iš jų to padaro nematė, tvirtinti sunku. Šiaip ar taip, vienu ar kitu atveju, mesjė Klarendonas pasmerktas sėdėti ant unitazo. Nes pažadėjo. Nes laikas visuomet slenka lėčiau, kai esi sunerimęs ar išsigandęs. Ir dar todėl, kad jis pasikliauja Džounsiu. Džounsis ir Henris niekada jo neskaudino, nesityčiojo nei iš jo, nei iš Pito. Ir nė vienas iš jų niekada neskaudino ir nesijuokė iš Daditso.

Byvas juokingai prunkštelėjo. Daditsas ir jo pusryčių dėželė su Skubiu Dū. Daditsas, gulintis ant pilvo, pučia pienių galveles. Daditsas siaučia kieme, laimingas, nelyginant paukštukas medyje, o žmonės, jo tipo vaikučius vadinantys ne tokiais, kaip visi, paprasčiausiai nė velnio neišmano. Daditsas išties ypatingas, ne toks, kaip visi, dovana, kurią jų ketveriukei pateikė niekšingas sumautas pasaulis, iš kurio paprastai nesulauksi pernykščio sniego. Daditsas - kažkas nepaprasta, jis sutaurino bičiulių sielas, ir berniukai jį mylėjo.

5.

Jie sėdi šviesios, saule nutviekstos virtuvėlės kampe - debesys išsisklaidė, tarsi mostelėjus burtų lazdele, - geria arbatą su ledu ir stebi

Daditsą, maukiantį savo ZaReksą (iš pažiūros bjaurų oranžinį marmalą). Vaikis trim ar keturiais didžiuliais gurkšniais užbaigia gėralą ir bėga žaisti.

Henris imasi pasakotojo pareigų, aiškina misis Kevel, jog vaikinai viso labo "tarsi stumdė Daditsą iš rankų į rankas, mažumą pasikarščiavo ir perplėšė jam marškinėlius, na, ir, mem, pergąsdino jį bei pravirkdė". Nė žodžio apie tai, kaip Ričis Grenado su bičiuliais išrengė Daditsą kone plikai ir kokią šlykštynę vertė suvalgyti, o kai misis teiraujasi, ar Henris pažįsta tuos vaikinus, tasai mažumą padvejoja ir sako "ne", stačiai kažkokie vyresniųjų klasių moksleiviai, vardų jis nežino.

Ji žvelgia į Džounsį, Byverį ir Pitą, bet visi uoliai purto galvas. Gal tai ir klaida, kuri ateityje gali būti pavojinga Daditsui, tačiau berniukai nesugeba taip susyk peržengti taisyklių bei įstatymų, kuriems pavaldus jų gyvenimas. Byveris ir šiaip nesupranta, kaip jie apskritai drįso kištis, o likusieji vėliau pasakys tą patį. Jie stebisi, stačiai negali patikėti ne vien savo narsa, bet ir tuo, jog įsigudrino neatsidurti ligoninėje.

Roberta liūdnai atsidūsta, ir Byveris ūmai sumoja - ji nemažai nutuokia, nors jie daug ko nepasako, ko gero, nutuokia tiek, kad naktį negalės užmigti. Bet tuomet moteris nusišypso. Nusišypso Byveriui, ir pastarąjį tarsi adatėlėmis perveria iki pat kulnų.

- Ak, kiek užtrauktukų tavo striukėj! - šūkteli jinai.

- Taip, mem, - šiepiasi Byveris. - Čia mano "Fonzio striukė". Iš pradžių ją dėvėjo vyresnysis brolis, mano bičiuliai iš jos šaiposi, bet man ji vis vien patinka.

- "Laimingos dienos", - linksi Roberta. - Mums jos irgi patinka. Ir Daditsui. Gal kurį vakarą užsuktumėt, pasižiūrėtumėt drauge su mumis. Su juo.

Šypsena darosi kiek gaili, tarsi Roberta suprastų, jog šitaip niekada nebus.

- Taip, būtų neblogai, - sutinka Byvas.

- Tikra teisybė, - pritaria Pitas.

Kelias minutes jie tyli ir žiūri, kaip lauke šokinėja Daditsas. Kažkas, greičiausiai tėvas, kieme pastatė sūpuokles su dviem sėdynėm. Daditsas bėga pro šalį, stumteli jas, versdamas sūpuotis. Retsykiais

sustoja, sukryžiuoja ant krūtinės rankas, atgręžia į dangų apvalų veido ciferblatą su nutrintais skaičiais ir juokiasi.

- Regis, jis jaučiasi puikiai, - gurkšnodamas arbatą, prataria Džounsis. - Spėjo viską pamiršti.

Misis Kevel, jau susiruošusi kilti, atsisėda vėl ir sutrikusi žvelgia į jį.

- Oi, ne, visai ne, - purto galvą moteris. - Jis atmena. Ne taip, kaip jūs ar aš, bet daug ką. Šiąnakt veikiausiai sapnuos košmarus, o kai mudu su tėvu pas jį užsuksime, nesugebės paaiškinti. Tai jam blogiau už viską: negali pasakyti, ką mato, galvoja ir jaučia. Stinga žodžių.

Ji atsidūsta.

- Kad ir kaip ten būtų, tie vaikinai Daditso nepamirš. O jei įsigeis jam atkeršyti? Arba jums?

- Mes savimi pasirūpinsim, - taria Džounsis, ir nors jo balsas nedreba, akys žvelgia į šalį.

- Gali būti, - linkčioja Roberta. - O Daditsas? Galiu lydėti jį į mokyklą, kaip kadaise, ir veikiausiai teks tą daryti, bent jau kurį laiką. Tačiau Dadsui taip patinka savarankiškai grįžti namo!

- Gal, savarankiškai kulniuodamas namo, Daditsas jaučiasi suaugęs, - įsiterpia Pitas.

Misis Kevel ištiesia ranką, palyti Pito pirštus, ir tas tirštai nurausta.

- Teisingai, tuomet jis jaučiasi suaugęs.

- Žinote, - siūlo Henris, - mes galėtume jį palydėti. Visi mes lankome vidurinę mokyklą, o iš ten iki Kanzaso gatvės jau visai netoli.

Roberta Kevel nieko į tai neatsako: mažutė moteris-paukštukas su gėlėta suknele įdėmiai žvelgia į Henrį, tarytum žmogus, laukiantis anekdoto “vinies”.

- Ar jūs sutinkate, misis Kevel? - klausia Byveris. - Nes mums tai nieko nėr. O gal nenorite?

Misis Kevel veidui darosi kažkas keista: po oda nuvilnija mažutėlaitės mėšlungio bangelės, vienas vokas nusileidžia, tarsi ji ketintų mirktelti, o antroji akis mirksi iš tiesų. Moteris išsitraukia iš kišenės nosinę ir uoliai išsišnypščia nosį. “Veikiausiai stengiasi nesijuokti iš mūsų”, - galvoja Byveris. Kai, einant namo, apie tai užsimena Henriui

(Džounsis ir Pitas jau pasuko į skirtingas puses), tasai nustebęs išpučia akis. “Ji stengėsi nepravirkti, štai kas, - aiškina Henris ir, mažumą patylėjęs, pašaipiai bei švelniai priduria: - Bukagalvi”.

- Ir jūs taip pasielgtumėt? - sako jinai, o kai Henris linkteli už save ir visus likusius, šiek tiek pakeičia klausimą: - Kodėl jūs taip pasielgtumėt?

Henris apžvelgia savo draugus, tarsi bylodamas: “Gal nors šįsyk pasisakys kas nors kitas?”

- Jis mums patinka, mem, - murma Pitas.

- Ypač kai neša savo pusryčių dėželę viršum galvos... - prideda Džounsis.

- Taip, jėga, gali susileist, - antrina Pitas. Henris po stalu spiria jam į koją. Pitas suvokia, ką leptelėjo (iš šalies aiškiai matyti, kaip jo smegeninėje sukasi krumpliaračiai), ir susigėdęs išrausta. Bet misis Kevel apsimeta nepastebėjusi. Ji užsiėmusi kuo kitu: stačiai ryja Henrį akimis.

- Jis privalo išeiti be ketvirčio aštuntą, - galiausiai taria moteris.

- Paprastai tuo metu mes jau būnam šalia jūsų namo, - praneša Henris. - Teisingai, vaikinai?

Ir nors septynios keturiasdešimt penkios - šiek tiek ankstoka, visi vieningai jam pritaria.

- Jūs išties ketinate?.. - vėl klausia misis Kevel, ir dabar Byveris be vargo skaito Robertos mintis: jos lūpomis byloja skepti-kad-jį-kurcizmas, arba, išvertus į žmonių kalbą, moteris jais tiesiog netiki.

- Žinoma, - patikina Henris, - nebent Daditsas... na... jūs žinote...

- Nebent jis nepanorės, kad mes jį lydėtume, - užbaigia Džounsis.

- Jūs ką, pakvaišote? - aikteli Roberta. Byveriui rodosi, kad ji šnekasi pati su savim, stengiasi save įtikinti, jog virtuvėje išties sėdi šita gauja ir siūlo neįsivaizduojamą dalyką. Kad viskas vyksta iš tiesų. - Draugauti su jumis? Su berniukais, kurie, anot Daditso, lanko tikrą mokyklą? Taigi jis manys, jog pateko į rojų!

- Okei, - linkteli Henris. - Mes ateisime be ketvirčio aštuntą, palydėsime jį į mokyklą ir atgal.

- Pamokos baigiasi...

- Mes žinome, kada Debilų Akademijoj paleidžia mokinius, -

džiugiai praneša Byveris, bet akimirka anksčiau, nei išvysta sukrėstus bičiulių veidus, pašiurpęs suvokia, jog išpoškino kai ką prasčiau, negu "susileist", ir paskubomis prisidengia burną delnu. Persigandusios akys virš purvino delniuko panašios į dvi lėkštes. Džounsis taip stipriai spiria jam į kelį, jog Byvas vos neapvirsta.

- Nekreipkite į jį dėmesio, mem, - pernelyg skubiai įsiterpia Henris: akivaizdus ženklas, kad jisai sutrikęs. - Byvas paprasčiausiai...

- Nieko baisaus, - numoja misis Kevel. - Aš žinau, kaip žmonės vadina Merę M. Snou. Retsykiais ir Elfis lepteli tą patį.

Kaip nekeista, ši tema jos beveik nedomina.

- Kodėl? - kartoja moteris, ir nors kalbėdama žiūri į Henrį, Byveris, nepaisydamas savo iš gėdos liepsnojančių skruostų, narsiai atsako:

- Nes jisai klasiškas.

Likusieji tik linksi.

Jie lydės Daditsą į mokyklą ir iš mokyklos beveik penketą metų, neskaitant dienų, kai tasai sirgs ar kai jie važiuos į "Skylę sienoje". Paskui Daditsas iš Merės M. Snou, kitaip tariant, iš Debilų Akademijos, pereis į Derio profesinę technikos mokyklą, kur mokysis kepti pyragėlius (anot Daditso, "epi ėliu"), keisti automobilių akumuliatorius ir užsirišti kaklaraištį (mazgas visuomet idealus, nors retsykiais nukara kone iki pilvo).

Istorija su Džoze Rinkenhauer jau seniai tapo praeitimi: mažą devynių dienų stebuklą pamiršo visi, išskyrus Džozės tėvus, kurie, be abejo, jį atmins iki savo dienų galo.

Jie jau spėjo išmokyti Daditsą lošti parčizį ir supaprastintą monopolio variantą, be to, išrado Daditso Žaidimą ir žaidžia jį be atvangos, retsykiais kvatodami taip kurtinamai, jog Elfis Kevelas (aukštas, skirtingai nei žmona, bet irgi kažkuo panašus į paukštį) išeina į laiptų - tų, kurie veda į žaidimų kambarį, - aikštelę ir garsiai reikalauja paaiškinti, kas pas juos dedasi, kas ten taip juokinga, ir berniukai sąžiningai mėgina apsakyti, kad Daditsas įsmeigė Henrio smaigelį į penkioliktą duobelę vietoj antros, ar kad Daditsas atėmė iš Pito penkiolika dorai uždirbtų taškų, bet, regis, Elfis tokių dalykų nesupranta: štai jis stovi aikštelėje su laikraščiu rankose ir mandagiai šypsosi, visuomet kartodamas tą patį: "Ne taip garsiai, berniukai..." ir priveria duris, vėl palikdamas juos vienus. Iš visų pramogų Daditso Žaidimas - pats įdomiausias, "virsk iš koto", - kaip

pasakytų Pitas. Retsykiais Byveris įsikvatoja taip, jog, regis, tuojau susprogs, o Daditsas, lotoso poza sėdintis ant kilimo greta senos kribidžo lentos, šiepiasi visa burna, tarytum koks Buda. Nors imk ir susileisk!

Bet visa tai dar bus, o dabar - tiktai ši virtuvė, stulbinamai šilta saulė ir kieme sūpuokles stumdantis Daditsas. Daditsas, kuris - visi keturi suprato nuo pat pradžių - nepanašus į nė į vieną iš tų, kuriuos jie pažinojo.

- Nenutuokiu, kaip jie galėjo, - ūmai prabyla Pitas, - kaip jie galėjo ištverti jo verksmą. Nesuprantu, kaip jie galėjo ir toliau iš jo tyčiotis.

Roberta Kevel liūdnai žiūri į jį:

- Suaugę berniukai paprasčiausiai negirdi to, ką išgirdote jūs. Tikiuosi, jums niekada ir neteks šito suprasti.

6.

- Džounsi!!! - klykia Byveris. - Ei, Džounsi!

Šįkart jis išgirdo atsakymą - silpną, tačiau aiškų. Sniegomobilio daržinė užversta visokiausiu šlamštu, ir tarp kitų niekniekių ten mėtosi senamadiškas klaksonas-kriaušė, vienas iš tų, kuriuos trečiajame ir ketvirtajame dešimtmetyje išvežiotojai tvirtindavo prie dviračio vairo. Ir dabar Byveris išgirdo tęsiamą jo gausmą: py-y-y... py-y-y...

Gausmas, nuo kurio Daditsas kvatotų iki ašarų, - senis Dadsas, štai kas neapsakomai mėgo kurtinamus, sodrius garsus!

Sušnarėjo perregima mėlyna užuolaidėlė, ir Byverio oda nuėjo pagaugais. Jis kone pašoko įsivaizdavęs, jog tai Makartis, bet tuojau pat sumojo pats užkliudęs užuolaidą alkūne: nieko nepadarysi, labai jau čia ankšta. Ir vėl įsitaisė patogiau.

Po dangčiu niekas nejudėjo: tas padaras, kad ir kas jis buvo, arba nebegyvas, arba pliuškenasi nuotekų rezervuare. Tikriausiai.

Na... *beveik* tikriausiai.

Byvas užkišo ranką už nugaros, užčiuopė vandens nuleidimo mygtuką, bet tučtuojau persigalvojo.

"Sėdėk kaip prisiūtas", - paliepė Džounsis, ir Byveris sėdi, bet kurių velnių Džounsis vis negrįžta? Jei nesugebėjo rasti juostos, kodėl nepareina tuščiomis rankomis? Prabėgo ne mažiau kaip dešimt minučių,

juk taip? O jam, velniai rautų, atrodo, kad mažiausiai valanda. O tuo tarpu Byvas sėdi ant unitazo dangčio drauge su negyvėliu, kurio subinė atrodo taip, tarsi į ją būtų prigrūdę dinamito ir padegę, štai tau ir nusišikt...

- Na, pyptelk dar kartelį, - murma Byvas. - Spustelk tą sumautą klizmą, duok žinot, kad tu dar čia.

Bet Džounsis tyli.

7.

Džounsis negalėjo surasti izoliacinės juostos.

Apieškojo viską, bet surasti neįstengė. Kurgi ji prapuolė?

Buvo įsitikinęs, kad izoliacija čia, bet ritinio nesimatė ant jokios vinies. Jo nebuvo nei ant šlamštu užversto varstoto, nei už skardinių su dažais, nei ant kablio po respiratoriais su pageltusiomis juostelėmis.

Pasižiūrėjo po stalu, dirstelėjo į dėžes, sukrautas prie tolimosios sienos, į dėtuvę po sniegomobilio keleivio sėdyne. Ten gulėjo dar neišpakuotas atsarginis žibintas ir pusė pakelio "*Laki Straik*", bet prakeikta izoliacija tarsi prasmego skradžiai.

Jis fiziškai juto, kaip lekia minutės. Kažkurią iš jų aiškiai išgirdo jį šaukiančio Byverio balsą, bet Džounsis nenorėjo grįžti be juostos, todėl paprasčiausiai kilstelėjo nuo grindų seną klaksoną ir kelis kartus spustelėjo sueižėjusią guminę kriaušę. Pasigirdo liūdnas tęsiamas gausmas, kuris veikiausiai baisiai patiktų Daditsui.

Kuo niršiau vertė šlamštą, ieškodamas izoliacinės juostos, tuo įkyriau piršosi mintis, kad surasti ją tiesiog būtina. Tiesa, aptiko špagato ritinį, bet kaipgi, sakykit susimildami, užklijuoti tualeto dangtį špagatu?! Regis, vienoje iš virtuvės spintelių yra klijų, Džounsis buvo beveik įsitikinęs, bet, sprendžiant iš pliuškenimo, padaras tualete gana stiprus, kažkas panašaus į padoraus dydžio žuvį. Klijai paprasčiausiai nelaikys.

Džounsis neryžtingai mindžikavo, žvalgydamasis po daržinę, taršydamas plaukus (jis neužsimovė pirštinių ir ne pernelyg ilgai čia užtruko, kad spėtų sušalti), su kiekvienu iškvėpimu išleisdamas laisvėn balto garo debesėlius.

- Kurgi, kad tave skradžiai? - balsu paklausė jis ir piktai tvojo

kumščiu per varstotą. Nuo smūgio apsivertė neaukšta dėželių su vinimis, veržlėmis bei varžtais krūvelė, turinys išsibarstė, ir grindimis nusirito didelis izoliacinės juostos rulonas. Tik pamanyk, veikiausiai bent dešimt kartų į jį žiūrėjo ir nepamatė!

Džounsis pastvėrė ruloną, sugrūdo striukės kišenėn (gerai, kad apsivilko šilčiau, nors užsisagstyti pamiršo) ir pasisuko į duris. Ir tuomet pasigirdo veriantis Byverio klyksmas. Kraują stingdantys garsai vargiai atskriejo iki daržinės, bet Džounsis vis vien juos išgirdo. Spigūs, skausmingi, sklidini kančios.

Džounsis puolė prie durų.

8.

Ne veltui Byverio mama nuolat kartojo, kad dantų krapštukai anksčiau ar vėliau jį pražudys, bet nejau ji galėjo numanyti, jog nutiks kažkas panašaus?!

Paklusniai sėdėdamas ant užvožto unitazo dangčio, Byvas kyštelėjo ranką į kombinezono krūtinės kišenaitę, ketindamas išsitraukti eilinį dantų krapštuką. Bet ten nebeliko nė vieno - visi išsibarstę ant grindų. Tiesa, du ar trys neišterlioti krauju, bet, norint juos pasiekti, tektų pasikelti ir mažumą pasilenkti į priekį.

Byvas įnirtingai ginčijosi su savim. "Sėdėk kaip prisiūtas", - paliepė Džounsis, bet tasai padaras iš tualeto veikiausiai nugarmėjo žemyn, "nyrame, nyrame, nyrame" - kaip sakoma senuose kariniuose filmuose apie povandeninius laivus. Bet net jei ir nenugarmėjo, Byvas viso labo tik sekundėlei atplėš subinę nuo sėdynės - tik sekundėlei, ir viskas. Jei padaras pašoks, Byveris visu svoriu šleptels atgal ir, galimas daiktas, sulaužys jo žvynuotą kaklą (žinia, jei toksai yra).

Byvas ilgesingai stebeilijo į krapštukus. Keli ganėtinai arti, tereikia ranką ištiest, tačiau kišti į burną kruvinus, ypač prisiminus, iš kur ėmėsi kraujas... br-r-r... Be to, tie keisti gauruoti pelėsiai, želiantys kraujyje, cemento dryželiuose tarp plytelių, ir... taip, dabar jis aiškiai regi... ir ant dantų krapštukų, tiesa, ne ant tų, kurie guli ant žydrų, krauju neišterliotų grindų. Tie absoliučiai švarūs ir balti, ir Byvui dar niekad gyvenime šitaip

beviltiškai nereikėjo įprastų pojūčių, medžio gabalėlio, raminamai treškančio tarp dantų, kaip dabar.

- Velniai negriebs, - sumurmėjo Byveris, palinko į priekį ir ištiesė ranką. Pirštai tik per plauką nepalytėjo artimiausio švaraus krapštuko. Jis įtempė šlaunies raumenis, ir užpakalis nuslydo nuo dangčio. Kaip tik užkabino krapštuką - aha, nutvertas, - ir tą akimirką kažin kas tvojosi į užvožtą unitazo dangtį, tvojosi siaubingai stipriai, kone sutrėkšdamas dangčiu jo neapsaugotus kiaušius, ir stumtelėjo Byverį priekin. Tas stvėrėsi už dušo užuolaidos, beviltiškai stengdamasis išsilaikyti nepargriuvęs, tačiau užuolaida sužvangėjusi atitrūko nuo karnizo, padai nuslydo krauju, ir Byvas išsitiesė ant grindų - svaiginamai greit, nelyginant žmogus, katapultavęsis iš piloto krėslo. Už nugaros akimoju pakilo dangtis, griausmingai trenkėsi į unitazą, ir Byveriui ant nugaros šleptelėjo kažin kas šlapias bei sunkus. Kažin kas, panašus į raumeningą uodegą, kirminą ar nuo kažkokio šlykštaus kūno nuplėštą čiuptuvą, kuris susisuko žmogui tarp kojų ir galingam pitoniškam glėby sugniaužė ir šiaip jau maudžiantį kapšelį. Byveris sustūgo ir kilstelėjo galvą nuo kruvinų grindų (ant smakro didžiulė mėlynė, akys lipa iš orbitų). Šlapias bei šaltas padaras išsitiesė nuo pakaušio iki liemens, tarytum gyvas susuktas kilimas, ir veriamai sučirškėjo, sutarškėjo it paklaikusi beždžionė.

Byveris suriko vėl ir ėmė šliaužt durų link, paskui kažin kaip pakilo keturpėsčias, stengdamasis nusipurtyti padarą. Tarp kojų vėl įsiveržė plieninė virvė, ir skystoje skausmo ūkanoje, kažkada buvusioje jo papilve, nuaidėjo tykus pokštelėjimas.

Jėzau, spėjo pagalvoti Byvas. *Visagalio Jėzaus pimpale, regis, tai mano kiaušas...*

Spiegdamas, prakaituodamas, šuniškai iškoręs liežuvį, Byveris padarė vienintelį dalyką, kuris atėjo į galvą: apsivertė ant nugaros, bergždžiai mėgindamas sutraiškyt padarą į plyteles. Tas sučirškė vėl, kone apkurtindamas žmogų, ir ėmė karštligiškai rangytis. Byveris sugraibė uodegą, susivijusią tarp šlaunų, glotnią, beplaukę... dygliuotą, apačioje tarsi nusėtą kietų šerių kabliukais. Ir drėgną. Vanduo? Kraujas? Ir tas, ir kitas drauge?

- A-a-a-a! O, Dieve, paleisk! Suknista maita, paleisk! Jėzau! Mano sumauti kiaušai! Jė-ė-ėzau!

Bet anksčiau, nei spėjo pakišti ranką po uodega, į pakaušį susmigo visa sauja adatų. Byveris staugdamas šastelėjo į šoną, ir padaras atsikabino. Byvas pamėgino pakilti. Teko atsisturnti rankomis, nes jėgų nebeliko, o delnai vis slydo, ir jau ne vien kraujyje. Iš perskelto unitazo sunkėsi vanduo, ir grindys virto čiuožykla.

Galop jisai vargais negalais atsistojo ir išvydo kažin ką, prigludusį prie durų staktos ir primenantį išsigimusį šešką: be kojų, bet su stora rausvai auksine uodega. Vietoj galvos - kažkas panašaus į gleivėtą beformį gniutulą, kuriame spindėjo pagiežos sklidinos juodos akutės. Apatinė ataugos pusė eižėjo, apnuogindama dantų gretą. Ūmai padaras puolė Byverį it gyvatė: gniutulas metėsi priekin, beplaukė uodega apsivijo durų rankeną. Byvas klykdamas atšoko ir kilstelėjo prie akių plaštaką, netekusią trijų pirštų. Beliko tik nykštys ir mažylis. Keista, tačiau skausmo jis nejuto, o gal viską užgožė sutraiškyto kapšelio skausmas. Byveris pabandė atsitraukti, tačiau tuojau pat atsirėmė į sudaužytą unitazą. Toliau kelio nebuvo.

Ir šitas padaras tūnojo jame? - spėjo pagalvoti Byvas. - *Jis tūnojo Makartyje*?

Pabaisa atgniaužė uodegą ar čiuptuvą - kas supaisys? - ir vėl puolė auką: viršutinėje rudimentinės galvos dalyje žvilga idiotiškai beprotiškos akys, apatinė nusėta kaulinėmis adatomis. Iš kažin kur, iš neįsivaizduojamų tolių, iš kažkokios kitos visatos, kurioje dar išliko protas, sklido Džounsio balsas, bet Džounsis pavėlavo, pavėlavo amžiams.

Padaras, tūnojęs Makartyje, šleptelėjo Byvui ant krūtinės. Nuo jo trenkė Makarčio dujomis, aitria tepalo, eterio ir metano smarve. Raumeningas lynas apsivijo Byverio liemenį, galva šastelėjo priekin, dantys sugniaužė aukos nosį.

Staugdamas ir kumščiais daužydamas užpuoliką, Byveris susmuko ant unitazo. Kai padaras išsiveržė laisvėn, sėdynė bei dangtis pašoko ir atsivožė. Dangtis taip ir liko pakeltas, bet sėdynė nukrito atgal į vietą. Nuo smūgio ji pertrūko, ir Byveris įsmuko į unitazą - drauge su padaru, toliau graužiančiu jo nosį.

- Byveri! Byvai, *kas*...

Byveris pajuto, kaip padaras ūmai sustingo, išties sukietėjo, visai kaip įaudrintas pimpalas. Liemenį glėbiantis čiuptuvas įsitempė, paskui

apsilpo vėl. Debiliškas snukis su juodomis akutėmis pasigręžė į Džounsio balsą. Temstančiomis, raudona ūkana užtrauktomis akimis Byveris pažvelgė į tarpduryje stovintį draugą: žandikaulis atkaręs, bejėgiškai pakibusioje rankoje - izoliacinės juostos rulonas (*jo daugiau nebepri-reiks*, pagalvojo Byvas, *nebe...*). Toksai bejėgis, sustingęs iš siaubo. Eiliniai padaro pietūs.

- Džounsi, bėk iš čia! - suriko Byveris, springdamas krauju. Pajuto, jog padaras ruošiasi šuoliui, apglėbė jį ir prispaudė prie savęs nelyginant meilužę. - Dink! Užtrenk duris! Su...

Sudegink namą, norėjo pasakyti jis. *Užrakink jį, užrakink mus abu, sudegink, sudegink gyvą, aš pasiliksiu sėdėti ant sušikto unitazo, laikysiu šį padarą, ir jei įstengsiu numirti, kvėpdamas keptos maitos smarsą, vadinas, mirsiu laimingas.*

Bet padaras pasimuistė ir ištrūko, o sumautas Džounsis stirksojo tarpduryje su idiotišku juostos rulonu rankoje ir atkarusiu žandikauliu, ir tebūnie jis prakeiktas, jei neatrodė lygiai kaip Daditsas, bukas nelyginant siena, kuriai nieko neįteigsi.

Padaras vėl atgręžė į Byvą beausę galvos ataugą, mažumą atkragintą atgal. Akimirka anksčiau, nei tas gniutulas metėsi į priekį, ir pasaulis susprogo paskutinįsyk, Byverio galvoje šmėstelėjo vaikiškai naivi atsisveikinimo mintis: *Dantų krapštukai, tai velnias, mama visada sakydavo...*

Užmerktose akyse tvykstelėjo raudonų žiburių fontanas, kuriame pražydo juodos gėlės, ir iš tolimų tolių ataidėjo jo klyksmai. Priešmirtiniai.

9.

Džounsis išvydo ant unitazo sėdintį Byverį ir kažin ką, panašų į didžiulį raudonai auksinį kirminą, tūnantį tam ant krūtinės. Šūktelėjo draugą, ir padaras atgręžė į jį išsigimėlišką galvos parodiją su pagieža spindinčiomis rykliškomis akutėmis ir dantimis, galinčiais perkąsti vielą. Tarp dantų kažkas įstrigo. Sunku patikėt, jog tai sumaitoti Byverio Klarendono nosies likučiai, bet veikiausiai taip ir yra.

- *Nešdinkis!* - klykė smegenyse, bet tučtuojau suskambo antrasis balsas: - *Gelbėk! Gelbėk Byverį!*

Abu buvo vienodai stiprūs, ir todėl Džounsis sustingo ant slenksčio jausdamas, jog kojos sveria bent po tūkstantį svarų. Padaras Byverio glėby skleidė garsus: pašėlusiai tarškėjo, tasai čerškesys gręžė smegenis ir vertė galvoti apie kažką labai sena, tačiau apie ką gi?

Unitaze įstrigęs Byveris veriamai spiegė, liepė jam bėgti, uždaryti duris, ir padaras pagręžė galvą į aukos balsą, tarsi prisiminęs nebaigtą darbą, ir šįsyk kibo Byveriui į akis - tai mėšlas, stačiai į akis!

Byveris rangėsi, žviegė ne savo balsu ir stengėsi sulaikyti padarą, o tas terškėjo, čirškėjo ir graužėsi vis gilyn, o uodega, ar kas ten dar, rangėsi ir gniaužė Byvo liemenį, plėšdama iš kombinezono marškinius, siurbdamasi į pliką odą. Byverio kojos mėšlungiškai virpčiojo: kulnai taškė kruviną vandenį, ant sienos it groteskiška lėlė šoko šešėlis, o tos pasišlykštėtinos samanos išplito per visą vonią, jos augo taip velnioniškai spėriai...

Džounsis matė, kaip Byverio kūnu nuvilnijo paskutinės konvulsijos, kaip padaras jį paleido ir atšoko būtent tą akimirką, kai Byvas nusirito nuo unitazo ir griuvo į vonią, tiesiai ant Makarčio, senio "Įsiklausykstoviu-ir-beldžiuos-prie-tavojo-slenksčio". Padaras žnektelėjo ant grindų ir pasileido šliaužte - Jėzau, kaip mikliai! - pasileido jo link. Džounsis atšoko ir užtrenkė duris, užtrenkė akimirka anksčiau, nei padaras trenkėsi į jas, bilsteldamas kone taip pat dusliai, kaip ir unitazo dangtį. Ir taip stipriai, jog durys sudrebėjo. Palei žemę mirgančiame šviesos dryžyje blaškėsi jo šešėlis. Dar vienas smūgis. Džounsis jau nusprendė čiupti kėdę ir užkišti ją už rankenos, tačiau koksai idiotizmas, kokia kvailystė: durys varstėsi į vidų, o ne laukan. Beliko klausimas, ar padaras perpras durų rankenos paskirtį ir ar sugebės ją pasiekti.

Pabaisa tarsi perskaitė jo mintis - o kas sakė, kad šitai neįmanoma? - kitoje durų pusėje pasigirdo šnaresys, ir rankena ėmė suktis. Kad ir kas ten buvo, jėgų jam pakako. Vieną beviltišką akimirką, kai spaudimas anoje pusėje dar labiau sustiprėjo, kai Džounsis jau beveik patikėjo, kad padaras įstengs pasukti rankeną, nors jisai ją laikė abiem rankom, panikos apimtas žmogus vos nepasileido bėgte. Jį sulaikė vien prisiminimas apie tai, koksai tas kirminas miklus.

Nežengsiu nė trijų žingsnių, ir jis mane užpuls, pagalvojo apgailestaudamas, jog kambarys toks velnioniškai didelis. *Smogs, įsikirs į koją, o paskui...*

Džounsis iš paskutiniųjų įsikirto į duris, taip įtempdamas raumenis, jog ant rankų kone trūko gyslos, o lūpos ištįso per pusę veido, apnuogindamos dantis. Šlaunį nusmelkė skausmas. Prakeiktas klubas, jis neleis bėgti, dėkui persenusiam profesoriui, sukriošusiam pirdylai, kas jam leido sėstis už vairo, širdingai jums dėkui, sumautam suskiui, bet jeigu jis nesugebės išlaikyti durų ir nesugebės pabėgti, kas tada?

Tada, savaime suprantama, jo laukia Byverio dalia. Nes Byverio nosis stirksojo iš padaro dantų nelyginant nukąstas kebabas.

Džounsis dejuodamas užgulė duris. Spaudimas iš vidaus sustiprėjo ir ūmai apsilpo. Iš po plonų lentų aidėjo pagiežingas lojimas. Džounsis šlykštėdamasis įkvėpė eterinio-metaninio dvoko.

Kokiu būdu padaras plėšia duris? Džounsis nematė jokių kojų, nieko, išskyrus raudonai auksinę uodegą, tad...

Jis pašiurpęs išgirdo treškant medį, sprendžiant iš garso, treškant tiesiai viršum jo galvos, ir suprato, jog padaras nusprendė pasitelkti dantis. Jį persmelkė nenusakoma panika. Toji bjaurybė kažin kokiu būdu pateko į Makarčio pilvą, tūnojo jame, augo nelyginant milžiniška kirmėlė iš siaubo filmų. Tarsi vėžys, tik dantingas. Ir kai galiausiai užaugo, pasirengusi naujam gyvenimui, paprasčiausiai išsigraužė sau kelią.

- Ne, o, ne, - laibai sudejavo Džounsis.

Durų rankena šastelėjo į priešingą pusę. Džounsis beveik regėjo, kaip padaras it dėlė siurbiasi į pušinį rėmtarpį, tvirtai apsivijęs rankeną uodega ar čiuptuvu, ir traukia, traukia...

- Ne, ne, *ne*... - tvirtino Džounsis, netekdamas jėgų. Netrukus jos visiškai išseks, ir rankena išslys iš šlapių nuo prakaito delnų. Veidu ritosi stambūs perregimi lašai; iš įtampos išsprogusios akys su siaubu spoksojo į nepatikimą užtvarą. Už poros colių viršum jo galvos nenuilstamai darbavosi dantys. Veikiai iš viršaus pažirs skiedros (jei prieš tai jisai neatgniauš rankų), ir angoje plėšriai išsivieps nasrai, kuriuose pradingo Byverio nosis.

Ir tik dabar Džounsis įsisąmonino: Byveris nebegyvas. Jo senas bičiulis.

- Tu jį nužudei! - suriko Džounsis padarui anapus durų. Jo balsas virpėjo nuo įniršio ir sielvarto. - Nužudei Byvą!

Dabar karštais skruostais ritosi nebe prakaitas, o ašaros. Byveris, užsitempęs juodą odinę striukę ("Kiek užtrauktukų! - žavėdamasi sušuko Daditso mama tą dieną, kai jie susipažino), Byveris, išleistuvių baliuje nusigėręs iki žemės graibymo ir šokantis kazoką: rankos sudėtos ant krūtinės, kojos išdarinėja pačius neįmanomiausius pa, Byveris Džounsio ir Karlos vestuvėse, apglėbiantis Džounsį ir niršiai kuždantis tam į ausį: "Tu privalai būti laimingas, seni. Laimingas už mus visus". Ir jis pirmąkart sukrėstas suvokė, kad Byveris nebuvo laimingas. Dėl Henrio ir Pito klausimai nekilo, jis ir šiaip viską suprato, tačiau Byvas? O dabar Byvas miręs, Byveris guli, persisvėręs per vonios kraštą, ant misterio Ričardo, Prakeikto Įsiklausyk-stoviu-ir-beldžiuos-prie-tavojo--slenksčio, ant Makarčio lavono.

- *Tu jį nužudei, bestija!* - suriaumojo jis duryse besipučiantiems burbulams... jų vis daugėja... šeši... devyni, po velnių, tuzinas!

Ir, tarsi pakirstas žmogaus įniršio, padaras vėl šiek tiek sumažino spaudimą. Džounsas apsidairė it pamišėlis, stengdamasis surasti kokį nors ginklą, atsitiktinai nuleido akis ir pastebėjo izoliacinės juostos ruloną. Galėjo pasilenkti ir pakelti jį, bet kas paskui? Norint atplėšti juostą, reikia abiejų rankų, ir net jei padaras susimylės suteikti jam tiek laiko, nejau juosta pajėgs išlaikyti duris, kurių nepajėgia išlaikyti jisai?

Rankena vėl pasisuko. Džounsio jėgos silpo, adrenalinas seko, nuo delnų kone sruvo vanduo, ir dvokas, eterinis dvokas, vis tirštėjo, atrodė kažin koks grynesnis, matyt, todėl, kad jo nebeatmiešė Makarčio dujų bei ekskrementų smarvė, bet kaipgi jis gali būti toks stiprus, jei tarp jų yra durys. Nebent...

Puse sekundėlės anksčiau, nei lūžo durų rankenas jungiantis strypas, Džounsis ūmai pastebėjo, jog kambaryje tamsiau. Visai nežymiai, vos truputėlį. Tarsi kažkas būtų atsėlinęs įkandin ir sustojęs tarp jo ir šviesos, tarp jo ir lauko durų...

Strypas triokštelėjo. Rankena, kurią laikė Džounsis, ištrūko, ir durys tučtuojau prasivėrė, paklusdamos jas traukiančiai gyvatiškai bjaurybei. Džounsis klyktelėjo ir paleido rankeną. Ši atsitrenkė į izoliacinės juostos ruloną ir atšoko. Bėgti!

Džounsis apsigręžė. Priešais jį stovėjo pilkas žmogus.

Jis... tai... ta būtybė buvo tarsi ir nepažįstama, bet kažin kokiu būdu visgi ne svetima. Džounsis regėjo ją šimtuose televizijos pokalbių šou apie antgamtiškus reiškinius, tūkstančiuose pirmųjų komiksų puslapių (tos rūšies, kuriuos vartai prekybos centruose, įstrigęs eilėse prie kasų), filmuose, panašiuose į "Ateivį", "Dangiškąją ugnį", "Artimus trečiojo laipsnio kontaktus". Misteris Grėjus*, pagrindas ir esmė, svarbiausia "X failų" tema.

Visi režisieriai teisingai perteikė jo akių išraišką, šiaip ar taip, tos didžiulės juodos akys buvo lygiai tokios, kaip ir padaro, išsigraužusio iš Makarčio subinės, veizolai, ir burna beveik tokia pat, siauras rudimentinis plyšys, ne daugiau, bet pilka oda karojo tuščiomis klostėmis ir maišais, visai kaip dramblio, dvesiančio nuo senatvės. Iš raukšlių sunkėsi gelsvai baltos pūlingos substancijos čiurkšlelės; toks pat skystis tekėjo iš beaistrių akių kampučių. Ant kilimo, po Sapnų Gaudykle, jau telkėsi nedidelės balutės ir krešuliai, lašų takeliai driekėsi nuo virtuvės durų, pro kurias jisai įėjo. Ar misteris Grėjus jau seniai čia? Nejau jis buvo prie daržinės, stebėjo, kaip Džounsis skuba į virtuvę, nešinas nebereikalingos izoliacinės juostos rulonu?..

Džounsis nežinojo. Tik matė, jog misteris Grėjus miršta, tačiau, kad ir kaip ten būtų, jam teks bėgti pro šalį, nes padaras vonioje dusliai bilstelėjęs žnektelėjo ant grindų. Netrukus jis bus čia.

Marse, ištarė misteris Grėjus, ištarė aiškiai ir suprantamai, nors lūpų parodija nė nekrustelėjo. Džounsis išgirdo tą žodį pačiu smegenų centru, būtent ta vieta, kur visuomet girdėdavo Daditso verksmą.

- Ko tu nori?

Padaras nušliaužė per kojas, bet Džounsis jo beveik nepastebėjo. Tik įžiūrėjo, kaip šlykštynė susirangė tarp basų pilkojo žmogaus kojų, ant kurių nebuvo nė vieno piršto.

Prašau, sustok, kažin kur Džounsio galvoje ištarė misteris Grėjus. Spragtelėjimas! Dar daugiau, linija! Retsykiais tu išvysdavai liniją, retsykiais girdėdavai, kaip tąsyk išgirdai atgailaujančio Defanjako mintis. *Daugiau nebeištversiu, suleiskite nuskausminamųjų, kur Marsė?*

---

*Pilkas (*angl.*).

Tądien mirtis ieškojo manęs, pagalvojo Džounsis. *Nenutvėrė gatvėje, nenutvėrė ligoninėje, veikiausiai supainiojo palatas - ir nuo tų laikų be atvangos mane medžioja. Ir štai galiausiai surado.*

Bet tuomet būtybės galva susprogo, ištiško, išleisdama raudonai oranžinį eteriu dvelkiančių dalelių debesį.

Džounsis įkvėpė jas.

AŠTUNTAS SKYRIUS

ROBERTA

Dabar jau visiškai žila penkiasdešimtmetė našlė (bet vis dar moteris-paukštukas, su nepamainoma gėlėta suknele, tokie dalykai nesikeičia), Daditso motina, sėdėjo prie televizoriaus pirmojo aukšto bute vakariniame Deryje, kur dabar gyveno drauge su sūnumi. Po Elfio mirties Roberta pardavė namą Meipl Leine. Būtų pajėgusi jį išlaikyti: Elfis paliko daug pinigų, kompanija, kurioje jisai apsidraudė gyvybę, sąžiningai išmokėjo visą sumą, be to, 1975 metais Elfio įkurtos atsarginių automobilių dalių importo firmos akcijos leido gyventi be rūpesčių, tačiau namas buvo pernelyg didelis, sklidinas prisiminimų, glūdinčių kiekviename kampelyje, ir ne vien svetainėje, kur ji su Daditsu praleido nesuskaičiuojamą daugybę valandų. Virš svetainės buvo miegamasis, kuriame jiedu su Elfiu miegojo, šnekėjosi, mylėjosi ir kūrė planus. Žemiau liko žaidimų kambarys, kuriame Daditsas su draugais sėdėdavo ištisas dienas bei vakarus. Robertos manymu, tie draugai buvo dangaus siųsti angelai su auksinėmis širdimis ir neįveikiamu polinkiu piktžodžiauti. Jie netgi drįso tvirtinti, jog Daditsas, jiems įkandin kartojantis "elne", omeny turi naująjį Pito šuniuką, Elmerį Elnią, trumpumo dėlei vadinamą tiesiog Elniu. Ir, žinia, ji apsimesdavo tikinti jų pramanais.

Pernelyg daug prisiminimų, pernelyg daug laimingųjų dienų vaiduoklių. Na, o paskui Daditsas susirgo. Ir sirgo štai jau dvejus metus, bet nė vienas iš ankstesniųjų draugų šito nežinojo, nes jie daugiau nebepasirodė, na, o Robertai nepakako narsos pakelti ragelį ir paskambinti Byveriui, kuris būtų surinkęs visus likusius.

O dabar ji sėdėjo prie televizoriaus, transliuojančio eilinę vietos naujienų laidą. Roberta klausėsi pakerėta ir pašiurpusi, sukrėsta to, kas, pasak laidos vedėjų, dėjosi valstijos šiaurėje. Visų baisiausia, kad ničniekas tiksliai nežinojo, kas būtent vyksta, jokių smulkmenų, ir ar visa

tai apskritai tiesa. Tepranešė apie medžiotojus, paslaptingai dingusius Meino miškuose už šimto penkiasdešimties mylių nuo Derio. Iki šiol dingusiais laikomi dvylika žmonių. Rodos, šia dalimi galima tikėti. Roberta buvo beveik įsitikinusi, jog kalbama apie Džefersono traktą, kur paprastai medžiodavo berniukai. Į Derį jie pargrįždavo su kruvinomis istorijomis, kurios taip žavėjo ir drauge baugino Daditsą.

Gal medžiotojus miške užklupo uraganas Alberta Kliper, Meiną užgriuvusi neregėta pūga? Galimas daiktas. Niekas nieko negalėjo pasakyti tiksliai, tačiau viena ketveriukė, atvykusi į Kineo, išties pradingo be pėdsakų. Jų nuotraukas rodė per televiziją, be atvangos kartodami pavardes: Otis, Rouperis, Makartis, Šu. Pastaroji buvo moteris.

Pradingę medžiotojai nebūtų tapę tokia svarbia tema, kad dėl jos vertėtų pertraukti nepaliaujamą "muilo operų" srautą, jei tuo pat metu tose pačiose vietose nebūtų įvykę daugiau nepaaiškinamų dalykų. Žmonės prisiekinėjo, kad danguje pasirodė keisti, spalvas mainantys žiburiai. Prieš dvi dienas per Kineo važiavę du medžiotojai iš Milinoketo tvirtino pastebėję cigaro formos objektą, pakibusį virš aukštos įtampos elektros tiekimo linijos. Ir pridūrė, jog ant objekto nesimatė nei variklių, nei sparnų. Jis paprasčiausiai kybojo per dvidešimtį pėdų nuo laidų, skleisdamas tykų dūzgesį, verčiantį vibruoti kaulus. Ir, kaip paaiškėjo, dantis. Abu medžiotojai skundėsi netekę dantų, o kai plačiai išsižiojo ir parodė skyles, Robertai pasidingojo, kad ir likę jų dantys netrukus iškris. Medžiotojai sėdėjo sename "Ševrole", o kai pabandė privažiuoti arčiau, užgeso variklis. Vienas jų turėjo kvarcinį laikrodį su baterijomis, kurio rodyklės tris valandas po minimo nutikimo sukosi priešinga kryptimi, o paskui sustingo amžiams. (Senamadiškam mechaniniam antrojo laikrodžiui nieko nenutiko.) Jei tikėt reporteriu, NSO per dvi pastarąsias savaites matė ne tik tie du medžiotojai, bet ir daugelis atvykusiųjų bei vietos gyventojų: kas pasakojo apie cigarą, kas apie tradiciškesnę lėkštę. Tokie masiniai neatpažintų skraidančių objektų pasirodymai kariškių žargonu vadinami "susibėgimu".

Pradingę medžiotojai, NSO. Sultingos, rėksmingos, nervus kutenančios naujienos, be jokios abejonės, vertos pasirodyti tiesioginiame šeštos valandos eteryje ("Vietos naujienos! Pačios šviežiausios! Jūsų miestas ir jūsų valstija!"), bet šiandien prie įprastų istorijų prisidėjo dar

kai kas. Jau visai baisus dalykas. Kol kas, žinia, tik gandai, ir Roberta meldėsi, kad jie nepasitvirtintų, bet visgi, stingdama nuo blogų nuojautų, štai jau ištisas dvi valandas nesitraukė nuo televizoriaus, gėrė pernelyg daug kavos ir vis labiau nervinosi.

Labiausiai ją įbaugino pranešimas, jog kažin koks objektas žnektelėjo į mišką ir sudužo netoli tos vietos, kurioje medžiotojai matė cigaro pavidalo laivą, kybantį virš aukštos įtampos linijų. Beveik tokia pat bauginanti buvo ir žinia, kad didžiojoje Erustuko apygardos dalyje, užimančioje bent du šimtus kvadratinių mylių ir priklausančioje popieriaus gamybos kompanijoms ar vyriausybei, paskelbtas karantinas.

Prie lentelės su užrašu MANIAKŲ PRIEGLAUDA stovėjo aukštas išblyškęs vyriškis su giliai įdubusiomis akimis. Jis trumpai šnektelėjo su reporteriais, atvykusiais į Bangoro Nacionalinės gvardijos aviabazę, ir pareiškė, jog visa eilė "prieštaringų pareiškimų" šiuo metu tebėra tikrinami. Sprendžiant iš ekrane pasirodžiusio paaiškinimo, jį vadino Abraomu Kurcu. Roberta nesuprato, koks to vyriškio laipsnis ir ar jisai apskritai kariškis. Apsivilkęs paprastą žalią kombinezoną su užtrauktuku. Jei ir sušalo, juk vien su kombinezonėliu tokiame šaltyje, tai niekuo neparodė. Didžiulėse akyse, įrėmintose baltomis blakstienomis, tyvuliavo kažkas nemalonaus. Robertai pasirodė, jog tai melagio akys.

- Ar galite patvirtinti, jog sudužęs laivas nebuvo svetimos ar... tarkime, nežemiškos kilmės? - pasiteiravo jaunas reporteris.

- "Ateivių skambutis"*, - atsakė Kurcas ir nusijuokė.

Žurnalistų minioje taip pat pasigirdo juokas, tačiau niekas, išskyrus Robertą, sėdinčią prie televizoriaus savo butuke vakariniame Deryje, neatkreipė dėmesio, jog Kurcas apskritai neatsakė į klausimą.

- Ar galite patvirtinti, kad Džefersono trakte nėra jokio karantino? - paklausė kitas reporteris.

- Šiuo metu šios žinios negaliu nei patvirtinti, nei paneigti, - papurtė galvą Kurcas. - Mes kuo rimčiausiai vertiname visa, kas nutiko. Mūsų valstybės doleriai, ponai ir ponios, dirba visu miklumu. - Ir pasuko link malūnsparnio su besisukančiomis mentėmis ir baltomis raidėmis NGA ant šono.

Pasak laidos vedėjo, siužetas įrašytas devintą keturiasdešimt

---

*Pankroko grupės "Kleš" dainos pavadinimas ir refrenas.

penkios. Kitas reportažas - šokinėjantis vaizdas, filmuotas nešiojama videokamera - buvo perduotas iš "Cesnos", kurią išsinuomojo devintasis naujienų kanalas, ketinęs savarankiškai apžiūrėti Džefersono traktą. Oras ne iš geriausių, pūtė vėjas, bet net pro sniego uždangą ryškėjo dviejų malūnsparnių, akimoju prisišvartavusių abipus "Cesnos", siluetai. Tarp jų vyko radijo pokalbis, bet trukdžių buvo tiek, jog teko skaityti ekrano apačioje bėgančią eilutę.

"Šis rajonas izoliuotas. Įsakau sukti atgal, į savo oro uostą. Kartoju, rajonas izoliuotas. Grįžkite".

"Rajonas izoliuotas", - juk čia tas pat, kas ir "rajone paskelbtas karantinas"? Robertai Kevel pasidingojo, kad taip ir yra, nors tipai, panašūs į Kurcą, sugeba išsisukti nuo tiesių atsakymų. Ant malūnsparnių aiškiai matėsi raidės NGA. Vienas iš jų galėjo būti tas, į kurį įlipo Abraomas Kurcas.

"Cesnos" pilotas: "Kieno įsakymu vykdoma operacija?" Radijas: "Sukitės, "Cesna", arba būsite priversti apsisukti".

Lėktuvas paklusniai pasuko atgal. Šiaip ar taip, vis vien baigėsi kuras, pareiškė žinių laidos vedėjas, tarsi šitai viską paaiškintų. Nuo tos minutės jis tik kartojo senus pranešimus, atkakliai vadindamas juos paskutiniaisiais. Ko gero, didžiosios telekompanijos išsiuntė į įvykių vietą savo korespondentus.

Moteris jau norėjo išjungti televizorių - laukimas dirgino nervus, - bet ūmai sukliko Daditsas. Robertos širdis apmirė ir kažin kur nusirito. Ji apsigręžė, per skubėjimą atsitrenkė į stalą, kažkada priklausiusį Elfiui, ir apvertė puodelį su kavos likučiais. Ruda pliurzė išsiliejo ant "*Telegido*".

Po klyksmo sekė veriamas isteriškas kūkčiojimas, nuskausto kūdikio rauda. Būtent šitaip ir buvo - nors Daditsui jau per trisdešimt, jis mirs, būdamas kūdikiu, mirs gerokai anksčiau, nei jam sukaks keturiasdešimt.

Akimirkai jai pakirto kojas. Galop Roberta prisivertė pasukti į sūnaus miegamąjį. Na, kodėl gi Elfio nėra greta... o dar geriau - kurio nors iš berniukų? Tiesa, jie jau seniai nebe berniukai, visi, išskyrus

Daditsą. Dauno sindromas pavertė jį Piteriu Penu, ir veikiai jis išeis amžiams... į saląNiekados šalyje*.

- Einu, Dadi! - šūktelėjo Roberta, ir ji išties ėjo, tačiau pati sau atrodė tokia sukriošusi: artritas ėda kaulus, širdis spurda it išgąsdintas triušis. Jai šalis Kažkur-tenai nepasiekiama.

- Mama ateina, ateina, Dadi!

Ir vėl toji rauda, tokia beviltiška, tarsi jam būtų plyšusi širdis. Pirmąkart Daditsas suriko išvydęs, kad, išsivalius dantis, ėmė kraujuoti dantenos. Tačiau niekada neklykė, o nuo paskutiniosios karčios, gailios sūnaus raudos jau prabėgo daugybė metų. Pašėlęs nepaliaujamas kūkčiojimas draskė sielą ir smegenis. Aukštos veriamos gaidos ir aimana, aukštos gaidos ir aimana, aukštos veriamos gaidos ir aimana...

- Dadi, kas nutiko?

Ji įsiveržė į kambarį ir įsmeigė į sūnų plačiai atmerktas akis, tokia tikra, jog prasidėjo kraujoplūdis, kad pirmąją akimirką ant paklodės aiškiai regėjo kraujo klaną. Bet tučtuojau sumojo, jog tatai tik vaizduotės žaismas. Jokio kraujo. Tik Daditsas - su šlapiu nuo ašarų veidu, siūbuojantis pirmyn ir atgal ant išklibusios ligoninės lovos. Akys liko tokios pat ryškiai žalios, bet iš skruostų dingo raudonis. Ir plaukų jau nebėra, nuostabių šviesių plaukų, Robertai primenančių jauną Artą Garfunkelį**. Pro langą besiliejantys neryškios žiemiškos saulės spinduliai nutvieskė jo pliką kaukolę, atsispindėjo nuo vaistinės buteliukų (antibiotikai, nuskausminantys, tačiau nė vieno vaisto, galinčio sustabdyti ar bent jau sulėtinti jį graužiančią negalią), krito ant lašelinės, stovinčios priešais stalą.

Bet Roberta neišvydo nieko neįprasta, nieko tokio, kas galėtų tapti kone groteskiškos neištveriamo skausmo išraiškos priežastimi.

Ji prisėdo greta, apglėbė bejėgiškai tabaluojančią sūnaus galvą ir priglaudė prie krūtinės. Netgi dabar, nervinio susijaudinimo būsenoje, jo oda atrodė vėsi: merdintis kraujas nebeįstengė sušildyti kūno. Roberta prisiminė, kaip kadaise skaitė "Drakulą", krūpčiodama nuo malonaus siaubo, kuris nakčia, visiškoje tamsoje, kambaryje kupiname šešėlių, jau

*Omeny turimas stebuklinės Dž. Bario pjesės herojus Piteris Penas, gyvenantis Niekados šalies saloje, amžinos vaikystės šalyje.

**Dainininkas ir aktorius, populiarių dainų atlikėjas.

nebeatrodė toksai malonus. Kaip ji džiaugėsi sužinojusi, jog tikrų vampyrų nebūna, bet vėliau - gerokai vėliau - suprato, jog nusiramino per anksti. Jos gyvenime atsirado negailestingas kraujasiurbys, toli pranokstantis Transilvanijos grafą. Jo vardas buvo leukemija, bet kurgi rasi tokį mietą, kurį galėtum suvaryt jam į širdį?..

- Daditsai, Dadi, saulele, kas tau?

Sūnus prigludo prie motinos ir išliejo visas savo baimes. Ir tas, ką ji išgirdo, privertė akimoju pamiršti visa, kas dedasi Džefersono trakte, lediniu šiurpuliu nusruveno per nugarą, plieninėmis replėmis sugniaužė širdį, kone sustabdė alsavimą.

- *Yve ayva! Yve ayva! A, amye, Yve ayva!*

Nebuvo prasmės prašyti jo pakartoti ar išsireikšti aiškiau: Roberta visą gyvenimą praleido šalia sūnaus ir suprato kiekvieną žodį.

“Byveris negyvas! Byveris negyvas! Ak, mamyte, Byveris negyvas!”

DEVINTAS SKYRIUS

PITAS IR BEKĖ

1.

Pitas tysojo sniegu užneštoje vėžėje ir vis rėkė, šaukėsi dangaus, kol galiausiai užkimo, o paskui paprasčiausiai suglebo, stengdamasis prisitaikyti prie skausmo, surasti kokį nors būdą jį apmalšinti. Tačiau neįstengė. Skausmas buvo bekompromisinis, tikra blickrygo agonija. Pitas nė nežinojo, kad pasaulyje būna toks skausmas, - jei būtų žinojęs, veikiausiai būtų pasilikęs su moterimi. Su Marse, nors ji visai ne Marsė. Beveik prisiminė jos vardą, tačiau koks gi skirtumas? Tai jam visai riesta: nuo kelio sruvo ugniniai spazmai, silpstantį kūną traukė mėšlungis.

Pitas kretėjo nuo šalčio. Greta voliojosi pamirštas paketas su padėka už pirkinius. Pitas ištiesė ranką jo link, norėdamas patikrinti, ar liko sveikas bent vienas butelaitis, kelis krustelėjo, ir koją pervėrė tokios galios elektros srovė, jog, palyginti su ja, visa kita atrodė vien žiedeliai. Pitas vėl sustūgo ir išsijungė.

2.

Nežinojo, kiek laiko tysojo be sąmonės - sprendžiant iš šviesos, ne itin ilgai, bet, nepaisant šiltų batų ir pirštinių, pėdos ir rankos jau apstingo.

Pitas spėjo pasiversti ant šono. Greta gintarinio alaus baloje voliojosi paketas. Kelio skausmas mažumą aptyko: ko gero, padėjo šaltis, ir Pitas suvokė vėl galįs mąstyti. Ką gi, dėkui ir už tai, juk padėtis, kurioje atsidūrė, išties nepavydėtina, stačiai idiotiška. Reikia kažkaip nusigauti iki lūšnos ir ugnies, juk pagalbos tikėtis neverta. Jei stirksos čia, laukdamas Henrio ir sniegomobilio, iki jiems pasirodant pavirs alaus

skonio ledais su butelių šukių priedais, dėkojam, kad perkate mūsų parduotuvėje, sumautas alkoholike, širdingai dėkui!

O moteris? Ji taip pat gali numirti, ir viskas tik dėl to, jog Pitas Muras neįveikiamai įsigeidė priglusti prie buteliuko.

Jis bjaurėdamasis dirstelėjo į paketą. Nėra jokių šansų švystelti jį kur toliau: tik be reikalo suerzintų kelį. Todėl Pitas pasistengė užrausti paketą sniegu, kuo giliau, nelyginant katė, užkasinėjanti savo išmatas, ir nušliaužė laužo link.

Pasirodė, jog kelis ne toks ir sustingęs. Sukandęs dantis, Pitas darbavosi alkūnėmis, spyrėsi sveikąja koja. Gyvūnų niekur nebesimatė: lavina pralėkė pro šalį ir paliko jį vieną. Aplink tvyrojo neįtikėtina tyla. Tik kimus ir sunkus jo paties alsavimas bei aimanos, išsprūstančios kaskart, kai kelis stukteli į žemę. Per nugarą ir rankas upeliais sruvo prakaitas, bet rankos ir kojos vis vien ničnieko nejuto.

Ko gero, Pitas būtų pasidavęs, bet, pasikamavęs dar truputį, tiesios kelio atkarpos gale išvydo ryškią laužo dėmę. Tiesa, liepsna jau nebekilo taip aukštai, kaip pirma, bet visgi neužgeso. Pitas vėl leidosi į priekį, bet kassyk, kai koją perverdavo nežmoniško skausmo iškrovos, tik tvirčiau sukąsdavo dantis, stengdamasis sutelkti dėmesį į oranžinę kibirkštėlę sniego dykumoje. Norėjosi bet kokia kaina nusigauti tenai, ir nors menkiausias judesys atsiliepdavo nauju durklo smūgiu, ak, kaip jam norėjosi tenai nusigauti! Kad tik nesušaltų čia, kelio vidury!

- Aš įstengsiu, Beke, - murmėjo Pitas. - Įstengsiu, Beke.

Pakartojo tą vardą kelis kartus, kol galiausiai sumojo, ką šneka.

Jau artėdamas link laužo, ūmai dirstelėjo į laikrodį ir apsiniaukė. Vienuolika keturiasdešimt? Negali būti! Prieš grįždamas prie "Skauto", iš papratimo užfiksavo laiką, ir tuomet buvo dvidešimt minučių pirmos.

Atidesnis patikrinimas išdavė to keisto reiškinio priežastį: laikrodžio rodyklės sukosi atgal. Minutinė liuoksėjo staigiais spazmiškais šuoliais. Pitas pernelyg nenustebo. Regis, jo gebėjimas aukštai vertinti viską, kas peržengia kasdienybės ribas, kažkur išgaravo. Numirė. Net koja dabar nebeatrodė pagrindinė problema. Jisai sušalo, taip sušalo, jog kūnas beveik nebeklausė. Padvigubino spartą, spirdamasis pastebimai išvargusia sveikąja koja, ir nebeatminė, kaip įveikė paskutinius penkiasdešimt jardų iki blėstančios ugnies.

Paaiškėjo, kad moteris nušliaužė nuo brezento ir dabar gulėjo kitapus ugnies, tarsi būtų norėjusi pasiekti likusias malkas, tačiau nugriuvusi pakely.

- Ei, mieloji, aš namie, - sušvokštė Pitas. - Menkas nemalonumas su kojele, tačiau dabar aš grįžau. Šiaip ar taip, sumautas kelis - tavo kaltė, Beke, tad nesiskųsk, gerai? Beke... juk toks tavo vardas?

Galimas daiktas, tačiau jinai neatsakė. Tiesiog gulėjo ir spoksojo. Jis po senovei regėjo tiktai vieną akį, bet nepajėgė prisiminti, tą pačią ar kitą. Tačiau dabar nuo moters žvilgsnio kūnas nebėjo pagaugais, nes Pitui ir šiaip buvo ko nerimauti. Kad ir dėl ugnies. Jis suspėjo pačiu laiku, rusenančių anglių dar nemažai. Visų pirma dera pamaitinti šitą besotę, pamaitinti taip, kad ilgai negestų, o paskui prigulti greta savo mergytės Bekės (tačiau priešvėjinėje pusėje, kad, neduok Dieve, neuždustų). Ir laukti Henrio. Henriui ne pirmiena traukt Pitą iš bėdos.

Jis prišliaužė prie moters ir nedidelės malkų krūvelės, suverstos jos galvūgalyje, prišliaužė pakankamai arti, kad vėl užuostų aštrią cheminę smarvę, ir suvokė, kodėl Bekės žvilgsnis jo daugiau nebetrikdo. Vienintelė akis spitrijo į niekur. Moteris daugiau nebepakils. Ji mirė. Sniego sluoksnis ant liemens ir klubų nusidažė tamsiai raudonai.

Pitas sustojo, pasirėmė maudžiančiomis rankomis ir įsistebeilijo į ją, tačiau susidomėjimas moterimi, gyva ar mirusia, buvo tik akimirksninis, kaip ir atgal skubančiu laikrodžiu. Jis svajojo apie vienintelį dalyką: kaip pakurstyti ugnį malkomis ir sušilti. Apie moterį pagalvos paskui. Gal po mėnesio, sėdėdamas svetainėje su sugipsuotu keliu ir kavos puodeliu rankoje.

Galop Pitui pavyko nutverti pliauską. Beliko vos keturios, užtat pačios didžiausios. Ko gero, Henris grįš anksčiau, nei jos sudegs, ir, prieš važiuodamas kviesti pagalbos, pririnks dar daugiau malkų. Senasis gerasis Henris! Tebedėvi tuos juokingus akinius raginiais rėmeliais, netgi minkštų kontaktinių lęšių ir lazerinės chirurgijos amžiuje, tačiau pasikliaut juo gali kiekvieną minutę.

Pito mintys savavališkai grįžo prie "Skauto", prie Henrio odekolono, kuriuo tasai nesikvėpino, tačiau Pitas neleido sau nukrypti į šalį. "Verčiau nereikia", - kaip jie sakydavo vaikystėje. Prisiminimai tarsi virto jo priešais. Jokio pamėkliško odekolono, jokių apgailestavimų dėl

Daditso. Daugiau jokių kauliukų, jokio lošimo. Jam ir šiaip rūpesčių į valias. Iki kaklo.

Pitas nerangiai sumetė į ugnį pliauskas, vieną po kitos, raukydamasis iš skausmo, bet grožėdamasis kibirkštimis, kurios miriadais paklaikusių šviesuliukų kilo iki pat skardinių stoginės lubų ir geso.

Henris tuoj bus čia. Štai ko nedera pamiršti. Reikia žiūrėti į ugnį ir galvoti apie Henrį. Netrukus jis sugrįš...

Ne, nesugrįš. Nes "Skylėje sienoj" prasti popieriai. Nelaimė. Kažkas, susijęs su...

- Rikas, - ištarė jisai stebėdamas, kaip ugnis godžiai ryja naują maistą. Veikiai oranžiniai liežuviai pakils dar aukščiau.

Pitas dantimis nusitraukė pirštines ir ištiesė rankas į šilumą. Dešinys delnas, kur įsmigo stiklo šukė, perrėžtas giliai ir bjauriai. Veikiausiai liks randas, bet kas iš to? Pamanyk, kas tas randas draugų rate? O juk jie buvo draugai, teisingai? Taip. Senosios Kanzaso gatvės gauja, Raudonieji Piratai su plastikiniais kardais, su baterijiniais blasteriais iš "Žvaigždžių karų". Jie netgi pasielgė didvyriškai: du kartus, jei skaičiuot ir mergiūkštę Rinkenhauer. Tuomet jų nuotraukas išspausdino laikraščiai, tad pamanyk, randai! O tas, kad jie sykį tikriausiai... viso labo tikriausiai, pribaigė tą tipą... taip jam ir reikia. Jei kas ir nusipelnė būti pribaigtas...

Bet tenai Pitas irgi nelįs. Verčiau nereikia. Nieko nebus, mažyte!

Tačiau jis jau matė liniją. Norėjo ar ne, bet matė kur kas aiškiau, nei per visus tuos metus. Bet pirmiausiai išvydo Byverį. Ir išgirdo taip pat. Žodžiai kirto stačiai į smegenų centrą.

Džounsi? Seni, tu čia?

- Nesikelk, Byvai, - perspėjo Pitas, nenuleisdamas akių nuo liepsnojančių pliauskų. Šiluma mušė jam į veidą, lenkė į miegą. - Lik ten, kur esi. Tik... pats žinai, sėdėk kaip prisiūtas.

Ką galų galiausiai šitai reiškia? "Kas per figli-migli?" - kaip vaikystėje sakydavo Byveris, ir šita, tiesą sakant, beprasmiška frazė juos visada neišpasakytai žavėdavo. Piteris juto, kad panorėjęs viską sužinos, tokia ryški buvo linija. Akyse nušvito žydros plytelės, perregima mėlyna dušo užuolaida, ryškiai oranžinė kepurė, Riko kepurė, Makarčio, senojo Įsiklausyk-stoviu-ir-beldžiuos-prie-tavojo-slenksčio kepurė, ir Pitas pajuto, kad panorėjęs gaus ir visa kita. Nežinojo, ar tai ateitis, ar praeitis,

ar tas, kas vyksta šią minutę, tačiau jis viską supras, jei tik panorės, jei pa...

- Nenoriu, - nukirto Pitas ir nustūmė viską šalin.

Ant žemės liko keli pagaliukai ir žabarėliai. Pitas švystelėjo juos į ugnį ir pažvelgė į moteriškę. Atmerktoje akyje daugiau nebeliko pagiežos. Ją užtraukė ūkana, nelyginant nukauto elnio akį. Ir tos purpurinės balos aplink... ko gero, moteris plūdo krauju. Joje kažkas susprogo. Susprogo su baisinga jėga. Galbūt ji žinojo, kuo viskas baigsis, ir todėl atsisėdo ant kelio. Vylėsi, jog kas nors ją aptiks. Ją ir aptiko, bet tik pasižiūrėkit, kuo viskas išvirto! Vargšė kalė! Vargšė nevykus kalė!

Pitas lėtai šliaužė į kairę, kol nutvėrė brezento kraštą, o tada nutempė jį moters link. Toji grubaus audinio atraiža neseniai atstojo rogutes, o dabar taps įkapėmis.

- Apgailestauju, - sukuždėjo jis. - Beke, ar kaip ten tave, aš išties apgailestauju. Bet net jei būčiau pasilikęs su tavimi, naudos iš manęs būtų nedaug. Aš ne gydytojas. Aš viso labo tik mašinų pardavėjas. Tu...

"...nuo pat pradžių buvai pasmerkta", - norėjo pasakyti jisai, bet ūmai dirstelėjo į moters nugarą ir užsičiaupė. Anksčiau nieko negalėjo pastebėti, nes Bekė gulėjo ant šono, veidu į laužą. Ant džinsų užpakalio žiojėjo didžiulė skylė, tarsi į pabaigą iš jos vietoj dujų būtų išsiveržusios minos. Džinsų audinio skutai plazdėjo vėjyje drauge su apatinių baltinių draiskanomis: balto trikotažo ir rausvo šilko skiautėmis. Ant kojų ir nugaros kažkas želė. Panašu į pelėsius ar grybelį... Raudonai auksinis... ar čia tik šviesos žaismas?

Kažkas iš jos išlindo. Kažkas...

Taip. Kažkas. Ir šią minutę stebi mane.

Pitas įsižiūrėjo į tamsuojantį mišką. Ničnieko. Gyvūnų srautas išseko. Jis visiškai vienas.

Neskaitant to, kad nesu vienas.

Taip ir yra, be jokios abejonės. Kažkas slepiasi netoliese, kažkas, nepakenčiantis šalčio. Kažkas, geriausiai besijaučiantis šilumoje ir drėgmėje. Nebent...

Nebent jis išaugo tiek, jog nebeįstengė sutilpti ten, kur užgimė. Ir liko be maisto.

- Tu čia?

Pitas pamanė, kad tie šūksniai privers jį pasijusti kvailiu, bet nieko panašaus nenutiko. Jis nejuto nieko, išskyrus slegiančią baimę.

Ūmai suvokė, jog pelėsiai dryksta plonyčiu trūkinėjančiu takeliu nuo Bekės - taip, būtent nuo Bekės, Bekė, toksai jos vardas, Bekė, - ir suka už skardinės sienelės kampo. Po akimirkos išgirdo laibą krebždesį, tarsi kažin kas žvynuotas šliaužtų stogu. Pitas ištempė kaklą, stengdamasis įžiūrėti garso šaltinį.

- Nešdinkis, - sukuždėjo jis. - Nešdinkis ir palik mane ramybėje. Aš... aš... pavargau.

Vietoj atsakymo pasigirdo šnaresys, tarsi padaras būtų dar truputėlį pašliaužęs aukštyn. Taip, Pitas jautėsi visiškai sugniuždytas. Ir, nelaimei, tapęs gardžiu kąsneliu. Padaras sukruto vėl. Vargu ar jis lauks ilgai, be to, tikriausiai nė negali laukti: čia jam per šalta, gerokai per šalta. Be abejo, veikiai puls. Ir tik dabar Pitas suvokė, kas yra visų baisiausia: jis taip įsisvajojo apie alų, jog visiškai pamiršo sumautus šautuvus.

Visų pirma dingtelėjo mintis, jog reikėtų nulįsti gilyn į lūšną, bet, ko gero, tai būtų klaida, tolygu bėgti į aklavietę. Todėl pastvėrė iš ugnies kyšančios šakos galą. Antrasis galas kaitriai liepsnojo. Kol kas dar netraukė šakos, tik netvirtai sugniaužė.

- Nagi, pamėgink prieiti! - riktelėjo jis skardiniam stogui. - Mėgsti karštimą? Turiu tau kai ką paruošęs. Nagi, paragauk! Niam-niam.

Nieko. Ant stogo tyla. Tik švelniai šleptelėjo sniego pusnelė, nuslydusi nuo artimiausios pušies: apatinės šakelės stengėsi nusikratyti naštos. Pitas sugniaužė improvizuotą fakelą, kilstelėjo jį iš ugnies ir suriko vėl:

- Nagi, maita, pirmyn! Aš skanus, aš karštas ir laukiu tavęs!

Nieko. Bet padaras nedels, Pitas neabejojo. Netrukus jis ateis.

3.

Laikas slinko. Ar ilgai jis čia sėdėjo? Pitas nežinojo: laikrodis sustojo visiškai. Retsykiais jo mintys tarsi paaštrėdavo, kaip tais metais, kai jie draugavo su Daditsu, nors, atvirai pasakius, jie augo ir brendo, o Daditsas liko vis toks pat, ir susitikimai vis retėjo, tarsi jų besikeičiantys

kūnai ir smegenys palaipsniui prarastų gebėjimą suvokti keistus Daditso signalus. Štai ir dabar, regis, viskas taip, kaip ir anksčiau, bet ne visai. Galbūt atsirado kažkas nauja. Veikiausiai tas kažkas susiję s su žiburiais danguje. Pitas suvokė, jog Byveris nebegyvas, ir, regis, kažkas siaubinga nutiko Džounsiui, bet nenutuokė, kas.

Tačiau kad ir kas jiems nutiko, Pitas manė, jog Henris taip pat viską žino, nors ir ne iki galo. Henris tūnojo giliai Pito smegenyse, ir skaityti jo mintis buvo visai lengva: *Benberio kryžkelė, Benberio kryžkelė, bimbos, raitas ant lazdos...*

Šaka nudegė kone iki pat Pito delno. Ką jis darys, jei fakelas pasirodys besąs per trumpas? Juk padaras gali pakentėti ir sulaukti savo valandos.

Bet tuomet į smegenis smogė nauja mintis, aiški nelyginant dieną, ir sklidina panikos. Užpildė visą kaukolės ertmę, ir Pitas ėmė rėkalioti sau pačiam nesuprantamas frazes.

- Prašau, pasigailėkite mūsų! *Ne nous blessez pas!**

Tačiau jie neklauso, neklauso, nes... ką?!

Nes jie anaiptol ne maži bejėgiai ateiviai, slapčia besiviliantys, jog kas nors padovanos telefoninę kompanijos "Nju-Inglendtel" kortelę, kad jie galėtų paskambinti namo, jie - mirtinai pavojinga liga. Šliaužiantis, aklas ir pagiežingas vėžys, šlovė Jėzui, ir, berniukai, visi mes esam viena didžiulė radioaktyvi chemoterapijos injekcija. Girdite, berniukai?

Pitas nė nenutuokė, ar jie, tie berniukai, į kuriuos kreipėsi balsas, ką nors girdėjo, tačiau jis išgirdo. Jie eina, berniukai eina, Raudonieji Piratai artėja ir jokie maldavimai jų nesulaikys. Ir visgi jie maldavo, ir Pitas maldavo kartu su jais.

- Prašau, pasigailėkite mūsų! Prašau! *S'il vous plait! Ne nous blessez pas! Ne nous faites pas mal, nous sommes sans defense!*** - Gailus kūkčiojimas. - Prašau! Vardan Viešpaties, mes beginkliai...

Pitas mintyse regėjo ištiestą ranką, kad tave skradžiai, verkiantį, beveik nuogą berniuką. Ir visą tą laiką stogu rangydamasis šliaužė padaras - merdintis, tačiau ne bejėgis, besmegenis, bet ne kvailas,

*Nežudykite mūsų! (*pranc.*)

**Prašau! Nežudykite mūsų! Nedarykite mums nieko bloga, mes beginkliai (*pranc.*)

sėlinantis prie Pito iš užnugario, o tasai gulėjo ant šono, šalia negyvos moters, ir klausėsi apokaliptinių skerdynių garsų.

Vėžys, ištarė žmogus su baltomis blakstienomis.

- Meldžiu! - suspigo Pitas. - Mes beginkliai!

Gal tai melas, o gal tiesa, tačiau buvo jau pernelyg vėlu.

4.

Nemažindamas greičio, sniegomobilis prašvilpė pro Henrio slėptuvę. Variklio gausmas tyko tolumoje. Dabar galima nesibaiminant išlįsti, tačiau Henris liko, kur buvęs. Neįstengė pasijudinti. Džounsio kūne apsigyvenęs intelektas jo nepastebėjo, nes visą savo dėmesį sutelkė kažkur kitur, o gal Džounsis kažkokiu būdu... vis dar pajėgė...

Ne. Mintis, jog tame siaubingame debesyje išliko kažkuri Džounsio dalelė, atrodė mažų mažiausiai neįtikima.

Ir dabar, kai TATAI išsinešdino... na, tarkim, pasišalino, Henrį užgriuvo balsai, jie be ceremonijų lindo į galvą, varydami iš proto savo tarškesiu, kaip kadaise Daditso verksmas, šiaip ar taip, kol laikas ir metai išdildė beveik visus tuos niekus. Vienas balsas priklausė žmogui, paminėjusiam kažkokį grybelį

(žūstam akimoju, nebent pakliūnam į gyvą organizmą),

paskui kažkokią telefoninę "Nju-Inglend-tel" kortelę ir... chemoterapiją? Taip, didžiulė radioaktyvi chemoterapijos injekcija... Henris pamanė, jog tai pamišėlio balsas. Viešpats žino, tokių jis gydė pakankamai, kad įstengtų atpažinti.

Likusieji balsai privertė suabejoti savo paties nuovoka. Kai kuriuos jisai pažino. Volteris Kronkaitas*, Triušis Banis**, Džonas Veinas***, Džimis Karteris****. Retsykiais įsiterpdavo moteris, atrodo, Margaret Tečer. Balsai bylojo tai angliškai, tai prancūziškai.

---

*Televizijos ir radijo komentatorius, itin gerbiamas amerikietis.

**Gudrus triušis, animacinių filmukų herojus.

***Garsus amerikiečių kino aktorius.

****Trisdešimt devintasis JAV prezidentas.

*- Il n'ypas d'infection ici**, - sumurmėjo Henris ir pravirko, nors, didelei savo nuostabai ir pasibaisėjimui, ūmai suvokė, jog šįsyk ašaros kyla ne iš širdies, kur, jo manymu, turi užgimti visos ašaros ir juokas. Siaubo ašaros, gailesčio ašaros, ašaros, laužančios akmeninę savimeiliško užsispyrimo dirvą ir sprogdinančios uolą iš vidaus. - Čia nėra jokios infekcijos, prašau, o, Dieve, liaukitės, nereikia, nereikia, *nous sommes sans defense, NOUS SOOMES SANS...***

Bet tuomet iš vakarų atūžė griausmingas balsų viesulas, ir Henris rankomis sugniaužė galvą - nuogąstaudamas, jog skausmu trykštantys klyksmai susprogdins ją iš vidaus. Šunsnukiai tiesiog...

5.

Šunsnukiai tiesiog pleškina juos it taikinius.

Pitas sėdėjo prie laužo, nekreipdamas dėmesio į siaubingai ištinusio kelio skausmą, nesuvokdamas, jog liepsnojančią šaką laiko prie pat smilkinio. Klyksmai galvoje ne iki galo užgožė sausą ir sprangų kulkosvaidžio serijų kalenimą... regis, pliekia iš paties stambiausio kalibro...

Ankstesnius šauksmus - "Prašau, pasigailėkite mūsų, mes beginkliai, čia nėra jokios infekcijos" - išstūmė panika; tai nepadeda, niekas nebepadės, viskas jau nulemta.

Akies krašteliu pastebėjęs kažkokį judesį, Pitas įsigudrino atsigręžti kaip tik tą akimirką, kai ant stogo tūnojęs padaras liuoktelėjo artyn. Spėjo pamatyti išskydusį bekojo, siauro, lankstaus it šeškas kūno siluetą, užsibaigiantį stipria raumeninga uodega. Aštrūs dantys susmigo į kulkšnį. Pitas suspiegė ir taip mikliai patraukė koją, jog kone stuktelėjo sau keliu į smakrą, tačiau nupurtyti padaro nepavyko. Nejau būtent šita šlykštynė meldė pasigailėti? Jei taip, velniop ją. Velniop juos visus. Lai dvesia!

Siektelėjo padaro dešiniąja ranka, ta pačia, kurią susipjaustė alaus butelio šukėmis: kairėje, sveikojoje, tebegniaužė liepsnojančią šaką. Ir delnu pajuto kažin kokią šaltą, vilna apaugusią drebutieną. Padaras

---

*Čia nėra jokios infekcijos (*pranc.*)
**Mes beginkliai, mes be... (*pranc.*)

tučtuojau paleido kulkšnį, ir beaistrės juodos akys, ryklio akys, erelio akys, akimirkai įsistebeilijo Pitui į veidą, o po to žmogui į ranką susmigo visa adatų sauja, be gailesčio draskanti ir šiaip jau pakankamai gilią žaizdą.

Atrodė, jog pasaulis liovėsi egzistavęs, susiaurėjo iki vienintelio neperteikiamos kančios taško. Padaro galva - jei tokia buvo - prilipo prie delno, draskydama, smelkdamasi, graužđamasi, skverbdamasi vis giliau. Į visas puses klaikiomis vėduoklėmis tiško kraujo purslai, groteskišku purpuriniu raštu margindami sniegą, šerkšnotą brezentą ir negyvos moters striukę. Į ugnį patekę lašai šnypštė, nelyginant taukai įkaitintoje keptuvėje. Įniršęs padaras pagiežingai terškėjo. Stora it jūros ungurys uodega apsivijo trūkčiojančią Pito ranką, tarsi mėgindama ją sulaikyti.

Sprendimas pasinaudoti fakelu anaiptol nebuvo sąmoningas: Pitas visiškai jį pamiršo, įsitraukęs į grumtynes su siaubingu kraugerišku padaru, ir tik iš nevilties kirto jam degančia šaka. Iš pradžių, kai siaubūnas akimoju suliepsnojo, nelyginant susuktas laikraštis, Pitas net nesuvokė, kas nutiko. Bet tuojau pat, nepaisydamas skausmo, visiškai pamiršęs sužeistą koją, pergalingai sukliko, pašoko ir, stengdamasis neprarasti pusiausvyros, sužalota dešiniąja ranka įsitvėrė į vieną lūšnos atramą. Kažin kas trekštelėjo, ir niršus čerškesys virto slopiu inkštimu. Dar vieną be galo ilgą akimirką Pito delne įstrigę dantys graužėsi toliau, bet veikiai žandikauliai atsigniaužė, ir liepsnojantis padaras žnektelėjo ant žemės. Pitas primynė jį koja, pajuto, kaip tasai rangosi po padu, ir vos neuždusо nuo sielą užpildžiusio gryno, netemdomo, tūžmingo džiaugsmo. Bet tuomet, pasipiktinęs tokiu nepagarbiu elgesiu, jo kelis sulinko, triokštelėjo plyštančios sausgyslės, ir koja išsivertė į kitą pusę, nelyginant žiogo.

Pitas sunkiai susmuko ant šono, akis į akį su kraugerišku Bekės žudiku, nė neįtardamas, jog kliudyta atrama pamažėle svyra. Klaikus padaro snukis atsidūrė per tris colius nuo Pito akių, degantis kūnas daužėsi į jo striukę. Atrodė, kad juodos akutės stačiai verda orbitose. Snukyje nesimatė nieko sudėtingesnio už burną, bet kai tas vos įžiūrimas plyšys prasivėrė, apnuogindamas dvi eiles aštriausių dantų, Pitas suklykė: “Ne! Ne! Ne!” - ir sviedė bjaurybę į ugnį. Toji sučirškė it beždžionė ir ėmė bejėgiškai rangytis liepsnose.

Užsimojęs kairiąja koja, paspyrė padarą giliau į laužą, bet tuomet vėl užkliudė svyrančią atramą, kuri iki tol sąžiningai laikė skardinį stogą. Šitai tapo paskutiniuoju lašu, ir stulpelis triokštelėjo pusiau. Antrasis taip pat neišlaikė dvigubo svorio, ir stogas įgriuvo, pridengdamas ugnį. Į visas puses pažiro kibirkštys.

Kelias akimirkas buvo visiškai ramu. Paskui surūdijusios skardos lakštas sukruto, tarsi sunkiai dūsuodamas, ir netrukus iš po jo išsiropštė Pitas - išblyškęs nelyginant pati mirtis, visas suprakaitavęs, nuo skausmo aptemusiomis akimis. Kairiosios rankovės atvartas ruseno. Pitas bukai įsistebeilijo į jį, visai pamiršęs, kad abi kojas tebeslegia įgriuvęs stogas, paskui pakėlė ranką prie veido, įkvėpė į plaučius oro ir ėmė pūsti į liepsnos liežuvėlius, linksmai šokančius ant jo striukės, tarsi pūstų milžinišką gimtadienio žvakę.

Iš rytų ataidėjo sniegomobilio kauksmas. Džounsis... ar kas ten iš jo beliko. Debesis. Vargu ar jis pasigailės Pito. Šiandien Džefersono trakte gailesčiui ne vieta. Ko gero, vertėtų pasislėpti. Tačiau balsas, patariantis slėptis, skambėjo dusliai, beveik negirdimai. Visoje šioje istorijoje tėra vienintelis geras dalykas: regis, jis galiausiai visgi liovėsi gėręs.

Pitas vėl kilstelėjo sumaitotą ranką. Plaštakai stigo piršto - ko gero, vargšelis dingo padaro nasruose. Dar du tabalavo ant sukramtytų sausgyslių. Pačiose giliausiose žaizdose - ir pabaisos dantų pėdsakuose, ir butelio šukių rėžiuose - jau šmėžavo gauruoti pelėsiai. Pitas pajuto lengvą niežulį ir ūmai suprato, kad ta šlykštynė ėda jo kūną bei kraują.

Ir iš visos širdies paragino mirtį. Greičiau!

Vakaruose palaipsniui tyko kulkosvaidžio kalenimas, bet apie tikrą pabaigą negalėjo būti nė kalbos. Nieku gyvu!

Ir, tarsi paklusdamas Pito minčių eigai, orą sudrebino galingas sprogimas, užgožęs ir sniegomobilio variklio gausmą, ir visa kita. Visa, išskyrus dalykišką rankos niežulį. Plėšrus grybelis rijo auką nelyginant vėžys, apsigyvenęs tėvo skrandyje bei plaučiuose ir nenusiraminęs tol, kol viską sunaikino iki pamatų.

Pitas perbraukė liežuviu dantis - iškritusių vietoje žiojėjo skylės.

Tada užsimerkė ir pasirengė laukti.

ANTRA DALIS

PILKIEJI ŽMOGELIUKAI

Iš pasąmonės, iš pat gelmių iškyla šmėkla,
Kabinasi už lango rėmų, meldžia atgimimo.
Cigaro dūmas, nebylus jos draugas,
pakimba ore.
Aš pajuntu, kaip petį paliečia ranka,
žvelgiu...
Betgi tai ragas!

Teodoras Rotkė

DEŠIMTAS SKYRIUS

KURCAS IR ANDERHILAS

1.

Vienintelis kiek erdvesnis pastatas karinių veiksmų rajone buvo nedidelė parduotuvėlė, pasivadinusi “Goslino prekių šalimi”. Kurco žmonės ėmė plūsti į ją prieš pat pūgą. Pusę vienuoliktos, kai atvyko pats Kurcas, pasirodė ir pagalbinės jėgos. Regis, padėtis pamažėle tampa kontroliuojama.

Parduotuvėlei suteikė sąlyginį Mėlynosios bazės pavadinimą. Galvijų aptvarą, prie jo prigludusią daržinę (nušiurusią, bet visgi dar tinkamą) bei karvidę pavertė Mėlynuoju izoliatoriumi, kuriame jau patalpino pirmuosius sulaikytuosius.

Arčis Perlmuteris, naujasis Kurco adjutantas (ankstesnysis, Kalvertas, prieš dvi savaites mirė nuo širdies smūgio, velniškai ne laiku), visur kur nešiojosi planšetę su tuzinu pavardžių pirmajame lape. Aišku, Perlmuteris atsivežė ir nešiojamą, ir kišeninį kompiuterį, bet paaiškėjo, kad Džefersono trakte akimoju iškvaišta bet kokia elektronika.

Pačiame sąrašo viršuje buvo įrašyti Goslinai, senasis parduotuvės savininkas ir jo žmona.

- Čia dar toli gražu ne viskas, - pratarė Perlmuteris.

Kurcas prabėgom dirstelėjo į sąrašą ir atidavė planšetę Perliui. Jiems už nugarų burzgė dideli sunkvežimiai, darbuotojai rikiavo puspriekabes, tvirtino žibintų stulpus. Nakčia ši vieta bus apšviesta taip pat ryškiai, kaip ir Niujorko “Jankių” stadionas per beisbolo čempionatą.

- Du tipus pražiopsojome tik per plauką, - pranešė Perlmuteris, aiškumo dėlei per ketvirtį colio praskėsdamas smilių ir nykštį. - Atvažiavo pasipildyti maisto atsargų, daugiausiai alaus ir dešrelių.

Perlmuterio veidas buvo baltas it drobė, tik abiejuose skruostuose žydėjo po raudoną rožę. Be to, jam teko perrėkti vis garsėjantį triukšmą, ir ši aplinkybė anaiptol nepadėjo puoselėt dvasios ramybės. Malūnsparniai atskrisdavo poromis ir leisdavosi ant asfaltuoto kelio, vedančio į valstijas jungiančią 95-ąją autostradą. Važiuojant į vakarus šia autostrada galima nukakti į vieną užkampio miesteliūkštį (Preskl Ailą), o važiuojant į pietus - į visą aibę užkampio miesteliūkščių (tokių, kaip Bangoras ar Deris). Malūnsparniai - jie, žinia, neblogai, tačiau su sąlyga, jog pilotai nebus priklausomi nuo navigacinių prietaisų, kurie šioje sumautoje vietovėje šėliojo, kaip ir visa kita elektronika.

- Kur tie vaikinai nuvažiavo? Į mišką ar link plento? - pasiteiravo Kurcas.

- Atgal į mišką, - atsakė Perlmuteris, iki šiol neradęs savyje jėgų pažvelgti šefui į akis. - Goslinas sako, jog ten veda dar vienas kelias, Dypkatas. Standartiniuose žemėlapiuose jo nėra, bet aš gavau turistinį "*Daimond internešnl peiper*" žemėlapį, kur parodyta...

- Puiku. Jie arba sugrįš, arba pasiliks tenai. Ir viena, ir kita mums tik į naudą.

Atvyko eilinis malūnsparnių būrys. Įgulos nuošaliau iškrovė sunkius kulkosvaidžius. Operacija palaipsniui įgavo "Audros dykumoje" mastus.

- Tikiuosi, jūs suprantate savo čionykštę misiją, Perli?

Perlmuteris suprato. Jis buvo naujokas, stengėsi padaryti įspūdį ir kone šokinėjo iš nekantrumo.

Tarsi spanielis, užuodęs skanėstą, pagalvojo Kurcas. Ir drauge įsigudrino iki šiol nė sykio nepažvelgti šefui į akis.

- Sere, mano darbo pobūdis gana banalus.

Banalus, pamanė Kurcas. *Banalus, kaip jums šitai patinka*?

- Aš privalau: a) sulaikyti, b) nugabenti sulaikytuosius pas medikus, c) iki tolimesnių nurodymų nieko neišleisti iš karantino zonos.

- Visiškai teisingai. Čia...

- Betgi, sere, atleiskite, sere, čia dar nėra nė vieno gydytojo, tik keli kariuomenės sanitarai ir...

- Užsičiaupkite, - trumpai tarstelėjo Kurcas, ir nors nėmaž nepakėlė balso, bent pustuzinis vyrų su neįsidėmėtinais žaliais kombinezonais (visi, įskaitant Kurcą, vilkėjo tokius kombinezonus be skiriamųjų ženklų) apmirė, o paskui dvigubai sparčiau ėmėsi savo darbų... ne, veikiau trigubai. Bet prieš tai visi kaip vienas atsigręžė į Kurcą ir Perlmuterį.

Rožės adjutanto skruostuose akimoju nuvyto. Jis pasitraukė atatupstas, per gerą pėdą padidindamas atstumą tarp savęs ir šefo.

- Jei dar bent sykį pertrauksi mane, Perli, taip įkrėsiu, jog maža nepasirodys. Pamėginsi dar sykį, ir atsidursi ligoninėje. Aišku?

Perlmuteris neįtikėtinomis pastangomis prisivertė pažvelgti Kurcui į veidą ir taip mikliai atidavė pagarbą, jog atrodė, kad tarp rankos ir kepurės tvykstelėjo žaibas.

- Sere, taip, sere!

- Ir mesk šalin tą oficialumą, aš nieko panašaus nereikalauju, - susierzinęs iškošė Kurcas. Pastebėjęs, kad Perlis vėl nudelbė akis, pridūrė: - Ir žiūrėk į mane, kai su tavim kalbuos, vaikine.

Perlmuteris itin nenoriai pakluso įsakymui. Veidą tarsi nuklojo pelenai. Ir nors aplink kurtinamai riaumojo malūnsparniai, atrodė, jog šiame kampelyje įsiviešpatavo nenatūrali tyla, tarsi Kurcas egzistuotų vakuume. Perlmuteris buvo tikras, jog visi juos stebi ir mato, koks jis persigandęs. Kai kurių akys lygiai tokios, kaip ir naujojo šefo. Tose akyse stingo visatos tuštuma, tarsi už jų nebūtų net menkiausios smegenų užuomazgos. Perlmuteris girdėjo apie žvilgsnius, kuriuose atsispindi tūkstantmečiai, bet, matyt, Kurco atveju galima būtų kalbėt apie *milijonus* metų, o gal net šviesmečių.

Ir visgi Perlmuteris kažin kaip įsigudrino ištverti tą žvilgsnį. Žvelgė į tuštumą. Regis, pradžia ne itin sėkminga. Dabar visų svarbiausia, *primygtinai būtina*, sulaikyti griūtį, kol toji nevirto lavina.

- Štai taip, gerai. Šiaip ar taip, geriau. - Kurcas kalbėjo labai tyliai, bet adjutantas be vargo jį girdėjo, netgi nepaisant malūnsparnių keliamo triukšmo. - Pasakysiu tik kartą, ir tik todėl, kad tu naujokas, ir akivaizdu, jog neskiri piršto nuo pimpalo. Man įsakyta atlikti čia operaciją "pauka". Ar žinai, kas tai?

- Ne, - atsiliepė Perlmuteris, kone fiziškai kentėdamas dėl to, jog negali pridurti “sere”.

- Pasak airių, kurių rasė taip ir neatsikratė idiotiškų prietarų, katruos kiekvienas iš mūsų įsiurbia su motinos krauju, pauka - tai arklys-vaiduoklis, grobiantis užsižiopsojusius keliautojus ir nešantis juos nežinia kur. Paradoksas, tikras paradoksas, Perlmuteri! Dar laimė, kad mes kuriame perspektyvinius strateginius planus, kaip sykis panašių nesusipratimų atvejui, tą darome dar nuo keturiasdešimt septintųjų, kada karinių oro pajėgų vadovams pirmąsyk pateikė nežemiškos kilmės objekto pavyzdį, šiuo metu žinomą kodiniu pavadinimu “signalinis žibintas”. Bėda ta, kad toji, kaip manėme, tolima ateitis mus jau pasivijo, ir dabar tenka srėbti košę, pasitelkus tokius vaikinus, kaip tu. Ar supranti, kareivi?!

- Taip, se... t-taip...

- Tikiuosi. Mums pavesta organizuoti kažką panašaus į blickrygą. Viską privalu atlikti greit ir tiksliai, žodžiu, tikra pauka. Teks nudirbti visą purviną darbą ir išlipti iš pelkės kiek įmanoma švaresniems... švariems, taip, Viešpatie, ir *besišypsantiems*...

Kurcas trumpai šyptelėjo, tą akimirką tapęs toks panašus į piktdžiugišką satyrą, jog Perlmuteris kone suklykė iš siaubo. Aukštą, susikūprinusį Kurcą galėjai palaikyti biurokratu, tačiau jame slypėjo kažkas klaikaus. Net pats nejautriausias žmogus tą kažką pastebėdavo jo akyse, pajusdavo manieringame įprotyje laikyti rankas priešais save... bet Perlmuterį baugino ne tai, ir ne todėl šefas pelnė Senojo Baisūno Kurco pravardę. Perlmuteris negalėjo pasakyti tiksliai, koks gi čia reikalas, be to, nė nenorėjo žinoti. Tą akimirką geidė tik vieno: kuo greičiau baigti pokalbį ir išsiskirstyti gražiuoju. Kyla natūralus klausimas: kurių velnių trenktis trisdešimt mylių į vakarus dėl kontakto su ateiviais? Štai jis, ateivis, stovi priešais Perlmuterį!

Kurco lūpos susičiaupė.

- Juk mudu vienam kinkiny?

- Taip.

- Atiduodam pagarbą vienai vėliavai? Myžam į vieną pisuarą?

- Taip.

- Ir kokie gi mes ketiname iš viso šito išbristi, Perli?

- Švarūs?

- Į dešimtuką! Ir kokie dar?

Menkai ir siaubingai sekundėlei adjutantas sutriko. Bet veikiai susigaudė.

- *Besišypsantys*, sere.

- Dar sykį pavadink mane seru ir gausi į snukį.

- Atleiskite, - sukuždėjo Perlmuteris.

Keliu, tiksliau, beveik šalikele, lėtai šliaužė mokyklinis autobusas, baugiai besišalinantis malūnsparnių. Didelės juodos raidės geltoname fone skelbė: MILINOKETO MOKYKLŲ DEP.

Vadovų autobusas. Viduje Ovenas Anderhilas ir jo žmonės. A klasės komanda. Išvydęs autobusą, Perlmuteris lengviau atsiduso.

- Medikai atvyks vakarop, - pranešė Kurcas. - Visi gydytojai, kokių tik gali prireikti. Įsidėmėjai?

- Įsidėmėjau.

Sukdamas link autobuso, sustojusio prie vienintelės benzino kolonėlės, Kurcas dirstelėjo į laikrodį. Beveik vienuolikta. Dieve, kaip lekia laikas, kai linksmybės pačiame įkarštyje! Perlmuteris kulniavo greta, bet spanieliškas eisenos tamprumas kažkur pradingo.

- O kol kas, Arči, apžiūrinėk juos, apuostinėk, klausykis visų būtų ir nebūtų istorijų bei registruok visus Ripli atvejus. Tikiuosi, žinai, kas yra Ripli?

- Taip.

- Puiku. Tik nesumanyk liesti.

- Viešpatie, ne! - šūktelėjo adjutantas ir tuojau pat nuraudo it mergaitė.

Kurco lūpas ištempė šypsena, ne ką natūralesnė už pirmąją, rykliškąją.

- Nuostabu, Perlmuteri. Respiratorių yra?

- Tik ką atvežė. Dvylika dėžių, juos nugabens...

- Gerai. Mums reikia poliaroidinių Ripli nuotraukų. Dokumentacija turi būt kuo uoliausia. Pavyzdys A, pavyzdys B, ir taip toliau, ir panašiai. Supratai?

- Taip.

- Ir, tikiuosi, nė vienas iš mūsų svečių... neprasprūs?

- Nieku gyvu! - išpoškino Perlis - it žmogus, baisiai pasipiktinęs tokia mintim.

Kurco lūpos vėl plačiai išsitempė, kaip niekad primindamos ryklio nasrus. Tuščios akys žvelgė kiaurai Perlmuterį, tvirtu adjutanto įsitikinimu, vėrė žemę iki pat jos centro. Jis nejučia susimąstė, ar, viskam pasibaigus, iš Mėlynosios bazės kas nors ištrūks? Aišku, neskaitant Kurco.

- Tęskite, pilieti Perlmuteri. Įsakau jums tęsti vardan mūsų vyriausybės.

Arčis Perlmuteris pažvelgė įkandin Kurco, žingsniuojančio autobuso link. Iš mašinos išsirito Anderhilas, visų labiausiai primenantis kvadratinį banko seifą. Perliui dar niekad gyvenime nebuvo taip smagu spoksoti į kieno nors nugarą, kaip dabar.

2.

- Sveikas, bose, - tarstelėjo Anderhilas. Kaip ir visi likusieji, jis vilkėjo žalią kombinezoną. Beje, Anderhilas, kaip ir Kurcas, turėjo ginklą. Autobuse sėdėjo gal dvidešimt žmonių, didžiuma jų baigė kramtyti pusryčius.

- Ir ką gi čia kramsnojame, seni? - pasiteiravo viršum Anderhilo palinkęs Kurcas. Tiesa, Ovenas, tegul gerokai mažesnis, buvo bent septyniasdešimčia svarų sunkesnis už vyriausiąjį šefą. - Buvote užsukę į pakelės restoranėlį?

- Aha, į "Karališkąjį mėsainį". Įsivaizduojate, užsukome su visu autobusu. Nemaniau, jog mašina tilps, bet Jorderis prisiekinėjo, kad viskas bus gerai, ir neklydo. Norit mėsainio? Tiesa, jis mažumą atšalęs, bet netgi šitoje skylėje veikiausiai galima rasti mikrobangę. - Anderhilas smakru mostelėjo į parduotuvę.

- Susilaikysiu. Cholesterinas kenkia kepenims.

- O kaip laikosi jūsų slėpsnos?

Prieš šešetą metų, žaisdamas raketbolą, Kurcas gavo rimtą traumą, ir tas nutikimas, tegul netiesiogiai, tapo jų vienintelio kivirčo priežastimi. Anderhilo manymu, kivirčas niekinis, bet iš tokio tipo, kaip Kurcas, visko galima laukti. Už beaistrės kaukės slypėjo šėtoniš-

kas protas, gebantis tiekti idėjas šviesos greičiu, regzti nesuskaičiuojamus planus, kurti neįtikėtinas programas, valdyti žaibišką emocijų kaitą. Daugelis žmonių Kurcą laikė pamišusiu. Ovenas Anderhilas nežinojo, ar tai tiesa, ar ne, tačiau suprato, jog su tokiu žmogum dera būti atsargiam. Itin atsargiam.

- Kaip sako airiai, mano slėpsnos - lyg agurkėlis.

Jis teatrališkai timptelėjo save už tarpkojo ir apdovanojo Oveną savo firmine krokodiliška šypsena.

- Džiugu girdėti.

- O kaip laikotės jūs? Viskas gerai?

- Kaip agurkėlis, - linktelėjo Ovenas, ir Kurcas nusijuokė.

Tuo pačiu keliu, kuriuo tik ką atriedėjo autobusas, lėtai bei atsargiai atšliuožė naujutėlaitis "Linkolnas navigatorius". Automobilyje sėdėjo trys oranžiniais drabužiais apsitaisę medžiotojai, augaloti žaliūkai. Atvykėliai suglumę stebeilijo į malūnsparnius bei uoliai triūsiančius kareivius su žaliais kombinezonais. Tačiau labiausiai juos domino kulkosvaidžiai. Šlovė Viešpačiui, Vietnamas atėjo į Šiaurinį Meiną. Veikiai jie prisidės prie likusiųjų, kiurksančių karantino bloke.

Vos tik "Navigatorius" sustojo prie autobuso, šalia išsyk išdygo pustuzinis kareivių. Sprendžiant iš išvaizdos, tie trys buvo advokatai ar bankininkai, su savo cholesterininėmis problemomis ir storais akcijų paketais, advokatai ar bankininkai, kuriems šovė į galvą apsimesti senais gerais vaikinais, pažaisti medžiotojus šalyje, kurią nuoširdžiai laiko senąja gerąja taikiąja Amerika (pastarąjį teiginį jie greit pamirš). Po poros minučių vaikinai atsidurs karvidėje (ar aptvare, jei jau taip trokšta gryno oro), kur niekas nesimeldžia "Visa" kortelei. Jiems leis pasilikti mobiliuosius telefonus. Tiesa, tokiame užkampyje telefonai neveikia, bet lai sau smaginasi, baksnodami pakartotino rinkimo mygtukus!

- Rajonas apsuptas patikimai? - paklausė Kurcas.

- Manyčiau, taip.

- Vis dar taip pat mikliai viską nutveriate?

Ovenas gūžtelėjo pečiais.

- Kiek žmonių Mėlynojoje zonoje, Ovenai?

- Anot mūsų paskaičiavimų, maždaug aštuoni šimtai. Zonose A-prim ir B-prim - ne daugiau kaip šimtas.

Neblogai, tačiau su sąlyga, jog niekas neprasmuks pro kordo-

nus. Tiesa, galimo užterštumo atžvilgiu keli bėgliai neturi reikšmės, naujienos (kad ir kaip ten būtų, šiuo požiūriu) teikė gana daug vilties. O štai informacijos nuotėkio atžvilgiu bėgliai būtų katastrofa. Mūsų dienomis šuoliuot žirgu-vaiduokliu darosi vis sunkiau. Pernelyg daug žmonių su videokameromis. Pernelyg daug malūnsparnių su teleįranga. Pernelyg daug smalsių akių.

- Užsukite į parduotuvę, - pratarė Kurcas. - Mane pažadėjo apgyvendinti atskiroje priekaboje, tačiau jos dar neatvilko.

- *Un momento**. - Anderhilas stulbinančiai lengvai šastelėjo į autobusą ir grįžo su riebalų dėmėmis nusėtu paketu iš "Karališkojo mėsainio" bei magnetofonu ant peties.

- Tas daiktas jus nužudys, - perspėjo Kurcas, linktelėjęs į paketą.

- Mes pradedame "Pasaulių Karą", o jūs nerimaujate dėl cholesterino?!

Jiems už nugarų vienas naujai atvykęs žaliūkas medžiotojas garsiai piktinosi, šaukė norįs paskambinti advokatui. Gali būti, jog šis pareiškimas patvirtino jo priklausomybę bankininkų luomui. Kurcas nusivedė Anderhilą į parduotuvę. Danguje viršum jų vėl sužibo signaliniai žiburiai, jie veržėsi pro pilką debesų uždangą, lenktyniaudami ir šuoliuodami nelyginant Disnėjaus personažai.

3.

Senojo Goslino kontoroje trenkė rūkyta dešra, cigarais, alumi ir siera: lyg dujomis, lyg supuvusiais kiaušiniais. O gal ir tuo, ir kitu. Jautėsi ir dar vienas kvapas, silpnas, tačiau aiškus. Etilo spirito kvapas. *Jų* kvapas. Dabar jis išplito visur. Kitas žmogus pasiduotų pagundai nurašyti šiuos pojūčius pašlijusių nervų ar pernelyg lakios vaizduotės sąskaiton, tačiau Kurcas niekada nesiskundė nei vienu, nei antru. Šiaip ar taip, jisai nemanė, jog Goslino parduotuvę supantys miškai, užimantys bemaž šimto kvadratinių mylių plotą, ir ateityje išliks gyvybingos ekosistemos dalimi. Retsykiais tenka sudeginti kurį nors baldą, kad išsaugotum visą butą.

---

*Minutėlę (*it.*).

Šefas įsitaisė prie rašomojo stalo ir ištraukė vieną stalčių. Viduje rado kartoninę dėžę su užrašu CHEM (JAV) 10 VIENETŲ. Štai kur džiaugsmas Perlmuteriui!

Kurcas iškėlė dėžę ir atvožė ją. Ten gulėjo nedidelės perregimo plastiko kaukės, uždengiančios tik nosį ir burną. Vieną švystelėjo Anderhilui, antrą užsidėjo pats, vikriai surišdamas elastines juosteles.

- Tai būtina? - pasidomėjo Ovenas.

- Mes nežinome. Ir nemanykite, kad čia privilegija: po valandos kitos juos užsidės visi. Aišku, išskyrus karantininio bloko gyventojus.

Anderhilas be tolimesnių diskusijų užsitempė kaukę ir užsirišo juosteles. Kurcas atsišliejo į Profesinio Saugumo ir Sveikatos Apsaugos Administracijos plakatą, kybantį ant sienos.

- Jie veikia? - Nemenkai Anderhilo nuostabai, kaukė neslopino balso ir net nedrėko iš vidaus, ir nors joje nesimatė nei porų, nei filtrų, alsuoti buvo lengva.

- Jie įveikia Ebolos karštinę, juodligę, naująją supercholerą. O Riplį? Galbūt. Jeigu ne, mes pasigausim... pats žinai, ką. Beje, galimas daiktas, jau pasigavome. Bet valandos bėga, ir žaidimo pradžia jau paskelbta. Ar galiu perklausyti įrašą, kuris, be jokios abejonės, yra toje dėžėje, kuri kybo jums ant peties?

- Viską iš eilės? Ko gero, neverta. Nebent norėtumėt paragaut, kas čia per patiekalas?

Kurcas linktelėjo, pasukiojo ore smilių (nelyginant teisėjas, duodantis signalą bėgikams) ir patogiau įsitaisė Goslino krėsle.

Anderhilas nusimetė nuo peties magnetofoną, padėjo ant stalo ir spustelėjo mygtuką. Pasigirdo mechaninis balsas:

- Nacionalinio Saugumo Valdybos radijo perėmimas. Dažnio diapazonas 62914A44. Medžiagos klasifikacija - "visiškai slaptai". Perėmimo laikas 06:27, lapkritis, keturiolikta diena, du-nulis-nulis-vienas. Perėmimo įrašas prasideda po toninio signalo. Jeigu jums nesuteiktas pirmasis leidimo laipsnis, prašau paspausti mygtuką "stop".

- Prašau, - pritariamai linktelėjęs, pakartojo Kurcas. - Neblogai. Tai atbaidys didžiąją personalo dalį, nenusipelniusią ypatingo pasitikėjimo, kaip manote?

Pauzė, dvisekundinis signalas, o paskui malonus moters balsas:

- Vienas. Du. Trys. Prašau, pasigailėkite mūsų! *Ne nous blessez pas*.

Dviejų sekundžių pauzė. Skamba jauno vyriškio balsas.

- Penki. Septyni. Vienuolika. Mes beginkliai. *Nous sommes sans de'fense*. Prašau, pasigailėkite mūsų, mes beginkliai. *Ne nous faites...*

- Prisiekiu, panašu į Berlico kalbos kursą iš Tolimųjų Tolių, - šyptelėjo Kurcas.

- Pažinote balsą? - paklausė Anderhilas.

Kurcas papurtė galvą ir priglaudė prie lūpų pirštą.

Kitas balsas priklausė Biliui Klintonui.

- Trylika. Septyniolika. Devyniolika. - O, ta nepakartojama Arkanzaso tartis! - Čia nėra infekcijos. *Il n'y a pas d'infection ici.*

Dar viena dviejų sekundžių pauzė, ir iš mikrofono ataidėjo Tomo Brokau balsas:

- Dvidešimt trys. Dvidešimt septyni. Dvidešimt devyni. Mes mirštame. *On se meurt, on creve**. Mes mirštame.

Anderhilas sustabdė įrašą.

- Jeigu jums įdomu, paminėsiu, jog pirmasis balsas - Džesikos Parker, aktorės. Antrasis - Brado Pito.

- O jis kas?

- Aktorius.

- Uhu.

- Po kiekvienos pauzės pasigirsta vis kitas balsas. Visi jie lengvai atpažįstami. Alfredas Hičkokas, Polas Harvis**, Džeimsas Braunas***, Timas Semplas - vietos komikas, labai populiarus, ir šimtai kitų, nors kai kurių identifikuoti neįstengėme.

- *Šimtai* kitų?! Ir kiek gi laiko truko šis perėmimas?!

- Atvirai šnekant, ne tiek perėmimas, kiek tiesioginė transliacija, kurią slopiname nuo aštuntos nulis nulis. O šitai reiškia, jog nežinia, kiek šito mėšlo pakliuvo į eterį, nors ir abejojame, kad išgirdusieji ką nors supras. O jei ir supras... - Anderhilas filosofiškai gūžtelėjo pečiais. - Transliacija tęsiasi. Regis, balsai tikri. Atlikome "balsų atspaudų"

---

*Mes mirštame, mes dvesiame (*pranc.*)

**Žinomas radijo komentatorius.

***"Soul" stiliaus dainų atlikėjas.

palyginimą, padarėme spektrogramas. Kad ir kas būtų tie vaikinai, jie gali palikti be darbo patį Ričą Litlą*.

Iš lauko ataidėjo ryškus malūnsparnio menčių šlepsenimas. Kurcas jį ne tik girdėjo, bet ir jautė visa savo esybe. Per lentas, per plakatą į pilkąsias smegenų ląsteles skverbėsi signalas, įsakantis pradėti, pradėti, pradėti, skubėti, skubėti, skubėti. Kraujas netvėrė geismu kuo greičiau paklusti įsakymui, tačiau Kurcas sėdėjo nejudėdamas, ramiai stebeilydamas į Oveną Anderhilą. Skubėk lėtai. Naudingas patarimas. Ypač kai turi reikalų su žmonėmis, panašiais į Oveną. Kaip laikosi tavo slėpsnos, tik pamanyk!

Kartą tu iškrėtei man kiaulystę, mąstė Kurcas. *Gal ir neperžengei mano ribos, bet, prisiekiu Dievu, visgi žengei keletą žingsnių, ar ne? Taip, manding, šitaip ir buvo. Ir manau, kad tau derėtų būti budresniam.*

- Viso keturios frazės, kartojasi vėl ir vėl, - pridūrė Anderhilas, lenkdamas pirštus: - "Nesužeiskite mūsų", "Mes beginkliai", "Čia nėra infekcijos" ir paskutinioji...

- Nėra infekcijos, - nutęsė Kurcas, - Cha! Na, ir akiplėšos!

Jis matė nuotraukas su rausvai auksinėmis samanomis, želiančiomis ant medžių aplink Mėlynąjį Vaikį. Ir ant žmonių. Dažniausiai ant lavonų. Biologai jį pavadino Ripli grybeliu, tos kietos bobos, kurią kosminiame seriale vaidino Sigurni Vyver, garbei. Didžiuma jų buvo pernelyg jauni, kad prisimintų kitą Riplį, kuris vadovavo laikraštinei rubrikai "Norit tikėkit, norit ne". "Norit tikėkit, norit ne" jau seniai ištirpo nebūtyje, nes buvo pernelyg protinga politkorektiškam dvidešimt pirmajam amžiui. Tačiau kokia aktuali ši rubrika būtų dabar, kaip tiksliai atspindėtų padėtį! O, taip, nelyginant varžtas į sriegį! Palyginti su šiandienos įvykiais, Siamo dvyniai ir dvigalvės senojo Riplio karvės atrodytų kuo normaliausiai!

- Ir paskutinioji, - pridūrė Anderhilas. - "Mes mirštame". Ji įdomi dėl dviejų prancūziškojo vertimo variantų. Pirmasis atitinka literatūrinę kalbą. Antrasis, *on creve*, - slengas. Mūsiškai skambėtų bemaž taip: "mes dvesiame". - Jis dirstelėjo į Kurcą, nuoširdžiai apgailestaujantį, jog Perlmuteris šito nemato ir negirdi, beje, viską dar galima ištaisyti. - Jie išties dvesia? Net jei tartume, kad šiuo atžvilgiu jiems nepadėjome?

*Garsus parodistas.

- Bet kodėl gi prancūziškai, Ovenai?

- Matyt, antroji kalba. - Anderhilas gūžtelėjo pečiais. - Kas supaisys?

- A-a-a... O skaičiai? Nori parodyti, kad mes turime reikalų su protingomis būtybėmis? Ir kad kiekviena kita rūšis gali atskristi čionai iš kitos žvaigždžių sistemos, ar iš kito matmens, ar dar iš kažkur?

- Tikriausiai. O kaipgi signaliniai žiburiai, bose?

- Didžioji dauguma šiuo metu miške, bet sparčiai blėsta, vos tik baigiasi užtaisas. Tie, kuriuos įstengėme nutverti, panašūs į skardines su konservuota sriuba ir nuplėštomis etiketėmis. Įvertinus jų dydį, išeina velnioniškai efektingas šou, ar jums taip neatrodo? Vietos gyventojai iš baimės pridėjo į kelnes.

Sklaidydamiesi žiburiai palikdavo grybelio, ar sporų, ar kas ten dar, kolonijas. Tą patį galima pasakyti ir apie pačius ateivius. Tie, kuris išliko, susibūrė apie laivą, nelyginant keleiviai apie sugedusį autobusą, ir inkštė, kad nėra užkrėsti, *il n'y a pas d'infection ici*, šlovė tau, Viešpatie, galima ramiau atsikvėpti. Bet vos tik tas daiktas atsiduria ant tavęs, tu, kaip išsireiškė Ovenas, kone užtikrintai "gatavas". Žinia, tiksliai dar nežinoma, kol kas dar anksti kalbėti apie ką nors konkretaus, tačiau jie turi teisę daryti prielaidas.

- Kiek ateivių liko viršuje? - pasiteiravo Ovenas.

- Apie šimtą.

- Ko dar mes nežinome? Ar kas nors nutuokia?

Kurcas numojo ranka. Iš kur jam žinot? Teisė žinoti - ne jo sfera. Ir ne vaikinų, pakviestų į šį linksmą vakarėlį prieš Padėkos dieną.

- Kaip manote, išgyvenusieji - įgula? - kamantinėjo Anderhilas.

- Nežinia. Gal ir ne. Įgulai jų pernelyg daug, kolonistams - nepakankamai, o smogiamosioms dalims - per mažai.

- O kas dedasi ten, viršuje? Juk yra kažkas dar, tiesa?

- Tu įsitikinęs?

- Taip.

- Kodėl?

- Intuicija, - gūžtelėjo pečiais Anderhilas.

- Klysti, - švelniai pataisė Kurcas. - Ne intuicija. Telepatija.

- Apie ką šneki?!

- Žinia, neaukšto lygio, tačiau abejonių nekyla. Žmogus jaučia kažką, kam iš pradžių negali rasti nei pavadinimo, nei paaiškinimo. Bet po kelių valandų gebėjimas pasireiškia visu gražumu. Regis, mūsų pilkieji bičiuliai platina šią ligą nelyginant prakeiktą grybelį.

- Kad tave, - sukuždėjo Ovenas.

Kurcas nieko neatsakė, tik ramiai stebėjo Anderhilą. Jam patiko stebėti giliai susimąsčiusius žmonės, su sąlyga, jog pastarieji išties sugeba mąstyti, bet čia buvo kažkas kita: jis *girdėjo* Oveno mintis - silpną, tačiau aiškų garsą, primenantį vandenyno šniokštimą jūros kriauklėje.

- Grybelis mūsų aplinkoje greitai žūva, - galiausiai pratarė Ovenas. - Aplinka neigiamai veikia ir juos. Ką pasakysit apie ekstrasensorinį imlumą?

- Apie tai kalbėti dar per anksti. Bet jei tas gebėjimas pasiliks amžiams, maža to, išplis už to mėšlyno, kuriame esam dabar, ribų, padėtis pasikeis iš esmės. Jūs, be abejo, tą suprantat?

Anderhilas suprato.

- Neįtikėtina, - išspaudė jis.

- Aš galvoju apie mašiną, - ūmai prabilo Kurcas. - Apie kokią mašiną aš galvoju?

Ovenas dėbtelėjo į jį, matyt, stengdamasis nuspręsti, ar pašnekovas juokauja, ar ne. Išvydęs, jog Kurcas kalba rimtai, papurtė galvą.

- Iš kur man... - ir nutilo. - Apie "Fiatą".

- Iš tiesų apie "Ferarį", bet tai nesvarbu. Galvoju apie ledus... kokios rūšies?

- Riešutinius, - atsiliepė Ovenas.

- Bingo.

Mažumą patylėjęs, Ovenas neryžtingai paklausė Kurco, ar tasai galėtų pasakyti jo brolio vardą.

- Kelogas, - nemąstydamas atsakė Kurcas. - Viešpatie, Ovenai, kas per vardas berniukui?!

- Mano motinos mergautinė pavardė. O, Dieve! *Telepatija*!

- Įsivaizduojat, kokioj šiknos skylėj atsidurs "Rizikos" ir "Kas nori tapti milijonierium" rengėjai, jei tas dalykas išplis per visą šalį?

Už sienos pasigirdo šūvis, paskui - klyksmas.

- Jūs neišdrįsite taip elgtis! - šaukė kažin kas iš baimės ir pasipiktinimo virpančiu balsu. - Neišdrįsite!

Jie lukterėjo, tačiau nieko daugiau nebeišgirdo.

- Patvirtintas pilkųjų žmogeliukų skaičius - aštuoniasdešimt vienas, - tarė Kurcas. - Galimas daiktas, jų yra daugiau. Krisdami žemyn, pilkieji tučtuojau pradeda irti. Nebelieka nieko, išskyrus gleives... ir grybelį.

- Visoje Zonoje?

Kurcas palingavo galvą.

- Įsivaizduokite pleištą, nukreiptą į rytus. Bukasis galas - Mėlynasis Vaikis. Mes esame maždaug pleišto viduryje. Į rytus nuo čia šlaistosi dar keli nelegalūs "pilkųjų" frakcijos emigrantai. Signaliniai žiburiai dažniausiai pasirodo pleišto zonoje. Ateivių Kelio Patrulis.

- Ir visa tai reikia pačirškinti? - paklausė Ovenas. - Ne tik pilkuosius žmogeliukus, laivą bei signalinius žiburius, bet ir visą sumautą vietovę?!

- Dabar nesu pasirengęs apie tai kalbėti, - atsiliepė Kurcas.

Kurgi ne, pagalvojo Ovenas, *žinoma, nesi pasirengęs*. Ir tuojau pat susigriebė: o jei Kurcas skaito jo mintis? Sunku pasakyti, kas slypi už tų blausių akių.

- Tegaliu pranešti, jog mes ketiname sunaikinti likusius pilkuosius žmogeliukus. Karinių malūnsparnių įgulas sudarys jūsų - ir tik jūsų - žmonės. Jūsų šaukiniai: Mėlynasis-Lyderis. Aišku?

- Taip, sere.

Kurcas jo nepataisė. Šiuo atveju, įvertinus akivaizdų Anderhilo pasibjaurėjimą būsima misija, kreipinys "sere" ne toks jau ir nederamas.

- Aš - Mėlynasis-vienas.

Ovenas linktelėjo.

Kurcas atsistojo ir išsitraukė kišeninį laikrodį. Rodyklės sustingo ties skaičiumi "dvylika".

- Visko nuslėpti nepavyks, - prabilo Anderhilas. - Zonoje pernelyg daug Amerikos piliečių. O kiekgi tų... tų implantatų?

Kurcas kone šyptelėjo. Ak, taip, šeškai. Jų gana daug, ir metams bėgant kaimenė vis gausėja. Anderhilas šito nežinojo, bet Kurcas žinojo. Šlykštūs padarai! Tačiau boso padėtis turi vieną pranašumą: jei nenori, gali neatsakinėti į klausimus.

- Viskas, kas nutiks paskui, - psichiatrų problema, - tarstelėjo jis.

- Mūsų darbas - reaguoti į tą, ką konkretūs žmonės - galimas daiktas, vieno jų balsas įrašytas jūsų juostelėje, - įvardino kaip akivaizdžią ir realią grėsmę Jungtinių Valstijų gyventojams. Aišku, kareivi?

Anderhilas pažvelgė į tas blausias akis ir nudelbė žvilgsnį.

- Ir dar štai kas, - pridėjo Kurcas. - Prisimenate pauką?

- Airiškąjį arklį-vaiduoklį?

- Kažką panašaus. Jei jau prabilom apie kumeles, nepamirškite, šita - mano. Ir visuomet buvo mano. Kai kas Bosnijoje regėjo, kaip jūs šuoliuojate ant mano paukos. Teisybė?

Ovenas nesurizikavo atsakyti. Regis, Kurcas nėmaž neįsižeidė. Tik žvilgsnis tapo dar įdėmesnis.

- Baisiai nemėgstu kartoti, Ovenai. Tylėjimas - auksas. Kai šuoliuojam ant paukos, patys privalom virsti nematomais. Jums aišku?

- Taip.

- Visiškai aišku?

- Taip, - pakartojo Ovenas, vėl spėliodamas, kiek giliai Kurcas geba kapstyti jo mintis. Jis pats perskaitė pavadinimą, tarsi parašytą šefui ant kaktos. Matyt, Kurcas šito norėjo. Bosnijos Novis.

4.

Jos buvo pasirengusios išvykti: keturios karinių malūnsparnių įgulos, sukomplektuotos iš Oveno Anderhilo žmonių, pakeitusių vaikinus iš NGA, kurie savuosius SN-47 nutupdė ant kelio. Malūnsparniai jau kilo į orą, kurtindami apylinkes variklių griausmu, ir tuomet atėjo Kurco įsakymas leistis. Ovenas perdavė įsakymą ir suktelėjo svertelį į kairę, atsidurdamas asmeninio Kurco ryšio kanalo diapazone.

- Prašau atleisti, bet kurių velnių? - paklausė Ovenas.

Jeigu jie ketina tai padaryti, reikėtų bent jau pasiskubinti ir kuo greičiau viską užbaigti. Čia net blogiau, nei Bosnijos Novy, kur kas blogiau! Numoti ir pamiršti, ir tik todėl, kad, pasak Kurco, pilkieji žmogeliukai - ne žmonės? Kad ir kaip ten būtų, tokia motyvacija ne jam. Būtybės, gebančios pastatyti Mėlynąjį Vaikį ar skraidyti juo, - daugiau nei žmonės.

- Aš čia niekuo dėtas, seni, - pratarė Kurcas. - Bangoro sinoptikai

tvirtina, jog tas mėšlas juda pernelyg sparčiai. Kažkoks uraganas, vadinasi Alberta Kliper. Pusvalandis, daugių daugiausiai - keturiasdešimt penkios minutės, ir jis mus užklups. Kadangi navigaciniai prietaisai neveikia, verčiau palaukime, jei galim - o mes galim. Dar padėkosi man už perspėjimą.

Labai abejoju.

- Atsiliepkite, atsiliepkite. - Ovenas stumtelėjo svertelį į dešinę. - Konklinai.

Jokių laipsnių: vykdant šią užduotį, privalu kreiptis tik vardu ar pavarde, ypač radijo pokalbiuose.

- Aš čia... aš čia...

- Perduok visiems, jog mes užtruksime dar trisdešimt ar keturiasdešimt penkias minutes. Kartoju: trisdešimt ar keturiasdešimt penkias.

- Supratau. Trisdešimt - keturiasdešimt penkias.

- Įjungtum kokios muzikos.

- Okei. Pageidavimų bus?

- Pasikliauju tavo skoniu. Tik ne “Skvod Entym”*.

- Supratau, “Skvod Entym” netinka.

Konko balse nė užuominos į šypseną. Vienintelis, kuriam šiandienos užduotis tokia pat nemaloni, kaip ir Ovenui. Na, žinoma. Konklinas irgi dalyvavo operacijoje Bosnijos Novy devyniasdešimt penktaisiais. Taip, tuomet jiems buvo riesta! Ausinėse žviegė tie nenaudėliai - grupė “Perl Džem”, tad teko nusitraukti jas ir pasikabinti ant kaklo, nelyginant pavalkus. Tačiau palyginti su mėsmale, į kurią jie papuolė, visa tai buvo tik niekis.

Arčis Perlmuteris ir jo žmonės neramiai blaškėsi pirmyn ir atgal, tarsi vištos su nukirstom galvom, nuolatos atiduodami pagarbą, bet tuojau pat skubiai nuleisdami rankas, per plauką nepasiekusias smilkinio, ir vogčiomis baimingai dirsčiodami į mažą žalią žvalgybos malūnsparnį, kuriame sėdėjo Kurcas: ausinės ant ausų, veidas pridengtas paskutiniuoju “*Derio naujienų*” numeriu. Jis atrodė giliai susidomėjęs skaitymu, tačiau Ovenas kažin kodėl juto, kad tasai žmogus regi kiekvieną gestą, kiekvieną kareivį, pamiršusį ypatingąją padėtį ir besilaikantį karinio statuto. Kurco kairėje sėdėjo Fredis Džonsonas. Džonsonas nuolatos

*Piratinis “Rolling Stones” albumas, įrašytas viename iš koncertų. Kaip ir daina, pavadintas “Komandos himnu”. Šiame albume yra ir daina “Užuojauta šėtonui”.

lydėdavo Kurcą - dar nuo tų laikų, kai Nojaus laivas prisišvartavo prie Ararato kalno. Jis irgi buvo Bosnijoje ir, be jokios abejonės, išsamiai raportavo šefui, kas vyksta. Pats Kurcas buvo priverstas likti užnugaryje: per savo slėpsnas taip ir neįstengė pasibalnoti numylėtosios paukos.

Devyniasdešimt penktųjų birželį karinė aviacija prarado žvalgybinį NATO lėktuvą draudžiamoje zonoje prie Kroatijos sienos. Serbai pakėlė neįtikėtiną triukšmą dėl kapitono Tomio Kalaheno lėktuvo ir būtų surengę parodomąjį spektaklį, jeigu jiems būtų pavykę nutverti patį lakūną. Košmarų kamuojami vyriausybės atstovai (tų košmarų pradininkai - šiaurės vietnamiečiai, papratę reguliariai bei su neslepiama piktdžiuga pristatinėti nelaimingus pilotus su išplautomis smegenimis tarptautinės spaudos atstovams) dieną ir naktį trimitavo apie kariškių pareigą grąžinti Tomį Kalaheną į šlovingųjų aviatorių gretas.

Nepaisant visų pastangų, paieškos liko bevaisės, ir vadovybė jau ketino atšaukti piloto ieškančias grupes, bet tuomet žemų dažnių diapazone su saviškiais susisiekė pats Kalahenas. Jo mokyklos draugužė pranešė kariškiams seną vyruko pravardę, ir Tomis ją patvirtino bei pridūrė, kad bičiuliai praminė jį Vimsiumi po vieno atmintino vakarėlio abitūros klasėje, kuomet jis mažumėlę pervertino savo gebėjimus maukti alkoholį.

Kurco berniukai išvyko ieškoti Kalaheno dviem mažais malūnsparniais, kur kas menkesniais už tuos, kuriuos buvo nuspręsta pasitelkti šiandien. Operacijai vadovavo Ovenas Anderhilas - daugelis (ir netgi pats Ovenas) jį laikė Kurco įpėdiniu. Kalahenui įsakė užkurti ugnį ir laukti. Anderhilas privalėjo kuo slapčiausiai įsisodinti Kalaheną į malūnsparnį ir dingti. Išgabenti airių arkliu pauka. Tokio nepaprasto slaptumo nesąlygojo jokios ypatingos priežastys, bet taip sumanė Kurcas. Jo žmonės - nematomi, jo žmonės - raiteliai-vaiduokliai, šuoliuojantys vaiduokliais-žirgais.

Iš pradžių operacija vyko sėkmingai. Tiesa, į malūnsparnius paleido kelias raketas “žemė-oras”, bet, aišku, nė viena nepataikė į tikslą: ko gi norėti iš Miloševičiaus kareivų! Ir tik tada, kai Kalahenas jau lipo į malūnsparnį, Ovenas pastebėjo vienintelius bosnius, atsidūrusius netoliese, - penkis ar šešis vaikučius, vyriausiam ne daugiau dešimties, baugiai spoksančius į amerikiečius. Kurcas įsakė nepalikti liudininkų,

tačiau Anderhilui ir į galvą nešovė liudininkais laikyti murzinų berniūkščių būrelį. Ir Kurcas apie tai neužsiminė nė žodeliu.

Iki šiandienos.

Ovenas neabejojo, kad Kurcas - pavojingas žmogus. Tačiau pavojingų žmonių armijoje nemažai: veikiau šėtonai, nei šventieji, ir daugelis tiesiog pamišę dėl slaptumo. Ovenas negalėjo pasakyti tiksliai, kuo gi nuo jų skiriasi Kurcas, aukštas ir melancholiškas Kurcas su balkšvomis blakstienomis ir nejudriomis akimis. Tačiau pažvelgti į tas akis buvo sunku, nes jose niekas neatsispindėjo: nei meilė, nei linksmumas, nei smalsumas. Tas faktas, kad tose akyse nebuvo absoliučiai jokio smalsumo, Ovenui kažkodėl atrodė visų siaubingiausias.

Prie parduotuvės sustojo aptriušęs "Subaru", iš kurio atsargiai išsiropštė du seniai. Vienas vėjo nugairintoje rankoje gniaužė juodą lazdą. Abu vilkėjo medžioklines raudonai-juodai languotas striukes, dėvėjo išblukusias kepures. Vienam virš snapelio baltavo raidės CASE, antrajam - DEERE. Senukai apstulbę įsistebeilijo į jų link bėgančius kareivius. Kareiviai Goslino parduotuvėje? Kas per velnias?! Berods, abiem buvo per septyniasdešimt, ir visgi abu netvėrė smalsumu, kurio taip stigo Kurcui: tą lengva pastebėti iš galvos pakreipimo, pozos, plačiai atmerktų akių.

Visi tie klausimai, kurių Kurcas taip ir neišsakė. *Ko jie nori? Ar išties linki mums blogo? O jeigu tai, ką darome, pakenks mums patiems? Nejau išties, pasėję vėją, pjausime audrą? Ir ar tiesa, jog visi ankstesni kontaktai - pilkieji žmogeliukai, signaliniai žiburiai, "angelo plaukai" ir raudonos dulkės, žemiečių grobimai, prasidėję septintojo dešimtmečio pabaigoje, - patvirtina, jog mes privalome baimintis ateivių galios? Ir ar buvo kaip nors mėginama susisiekti su tomis būtybėmis?*

Ir paskutinysis, pats svarbiausias klausimas: *ar tie pilkieji žmogeliukai - tokie pat, kaip ir mes? Kas, jei jie išties žmonės? Ar tai žmogžudystė, paprasta žmogžudystė?*

Tačiau Kurco akyse nebuvo jokių klausimų.

5.

Liovėsi snigti, diena pragiedrėjo, ir lygiai už trisdešimt trijų minučių

po kovinės parengties atšaukimo Kurcas įsakė išvykti. Ovenas susisiekė su Konklinu, vėl sukaukė malūnsparniai, keldami plonyčius sniego šydus ir virsdami žėrinčiais vaiduokliais. Pakilę aukštėliau medžių, visi išsirikiavo paskui Anderhilo malūnsparnį ir pasuko į vakarus, Kineo link. Kiek žemiau ir kairiau skrido Kurco "Kajova-58", ūmai priminusi Ovenui seną Džono Veino filmą: mėlynieji mundurai šuoliuoja per mišką paskui indėnų žvalgą, kuris šonu, be balno, sėdi ant gauruoto ponio. Ir nors Anderhilas negalėjo matyti Kurco, visgi spėjo, kad tasai tebeskaito laikraštį. Gal netgi savo horoskopą. "Žuvys, šiandien jūsų negarbės diena. Verčiau nesikelkite iš lovos".

Po jais pasirodydavo ir išnykdavo pušų bei eglių gretos, skęstančios baltuose garuose. Į priekinį malūnsparnio stiklą plakėsi šokančios snaigės. Skrydis pasitaikė sunkus, kaip reta: žmonės tarsi pakliuvo į skalbimo mašinos centrifugą, bet dabar Ovenas nieko kito ir netroško. Jis užsimaukšlino ant ausų telefono ausines. Kažkokia kita grupė, regis, "Mačboks tventi", bet vis geriau, nei "Perl Džem". Jei ko ir bijosi, tai tik "Skvod Entym". Tačiau vis vien klausysis. Taip, kad ir kas būtų, jisai klausysis.

Vėl ir vėl neriant į debesis, iššokant iš klampios vatos, slystant viršum begalinio miško, į vakarus į vakarus į vakarus...

- Mėlynasis-Lyderi, čia Mėlynasis-du.

- Klausau jūsų, dvejuke.

- Vizualinis kontaktas su Mėlynuoju Vaikiu. Patvirtinate?

Jau po akimirkos Ovenas galėjo patvirtinti. Iš nuostabos gniaužė kvapą. Vienas dalykas - fotografija, atvaizdas, daiktas, kurį gali palaikyti rankose. Ir visiškai kitas...

- Patvirtinu, antrasis. Mėlynoji grupe, čia Mėlynasis-Lyderis. Įsakau pakibti vietoje, kartoju, įsakau pakibti vietoje.

Įgulos viena po kitos pranešė įvykdžiusios įsakymą. Visos, išskyrus Kurcą, tačiau pastarasis nė netroško skristi arčiau. "Činukiai"* ir "Kajova" pakibo ore maždaug trijų ketvirčių mylios aukštyje viršum nukritusio kosminio laivo, kurio link vedė platutėlė proskyna, tarsi čia būtų kirviu pasidarbavęs gigantiškas medkirtys. Proskynos gale tyvuliavo pelkė. Išdžiūvę kamienai kabinosi į išblukusį dangų, tarsi stengdamiesi nuplėšti debesis. Visur bolavo tirpstančio sniego zigzagai, gelsvesni

*Karinio malūnsparnio markė.

pakraščiuose, tose vietose, kur sniegas jau gėrėsi į drėgną dirvą. Tarp jų rangėsi juodo vandens kapiliarai ir venos.

Laivas, milžiniška pilka bent mylios skersmens lėkštė, žnektelėjo į pelkės vidurį, stačiai ant mirusių medžių, sutrupindama juos ir išsvaidydama į šalis nuolaužų krūvas. Vienas šonas jau pasinėrė į judrią vandeningą dirvą. Glotnų šarvą nusėjo purvo gniutulai ir sausos šakos.

Aplink susibūrė išlikę pilkieji žmogeliukai. Didžiuma grūdosi ant snieguotų kupstų po aukštyn iškilusiu laivo bortu: matyt, jie nepakentė tiesioginių saulės spindulių.

Kągi, veikiausiai kažkam pasirodė, kad šitie pilkuoliai yra kur kas pavojingesnis Trojos arklys, nei avariją patyręs laivas, bet, Oveno manymu, tos plikos beginklės būtybės nebuvo itin grėsmingos. Kurcas minėjo, kad jų yra bemaž šimtas, tačiau išties buvo kur kas mažiau: anot Anderhilo, apie šešiasdešimt. Jis išvydo per tuziną pūvančių lavonų, tysančių ant snieguotų kalvelių. Kai kurie veidu į žemę voliojosi sekliame vandenyje. Šen ir ten ant sniego bauginančiai ryškiomis dėmėmis išsiskyrė vadinamojo Ripli grybelio kolonijos. Tiesa, kai kurios jau pradėjo pilkėti: dėl šalčio ar atmosferos, o gal dėl abiejų drauge. Ne, jiems šiose vietose nelemta klestėti: nei pilkiesiems žmogeliukams, nei grybeliui, kurį anie nešioja savyje.

Nejau tas daiktas išties sugeba plisti? Sunku patikėti!

- Mėlynasis-Lyderi! - šūktelėjo Konkas. - Ar tu čia, vaikine?

- Taip, patylėk minutėlę.

Ovenas pasilenkė į priekį, palytėjo piloto (Tonio Edvardso, šaunaus vaikino) alkūnę ir perjungė radiją į bendrąjį kanalą. Tą akimirką nė neprisiminė Kurco žodžių apie Bosnijos Novį, nė nepagalvojo darąs lemtingą klaidą, nė nepamanė, jog rimtai neįvertina Kurco pamišimo laipsnio. Kažin, ar tą akimirką jis apskritai apie ką nors galvojo. Stačiai elgėsi taip, kaip manė esant būtina.

Kad ir kaip ten būtų, šitaip Ovenui pasirodė vėliau, kai jis mintimis sugrįžo atgal, vėl ir vėl perkratinėdamas atmintyje visa, kas įvyko. Viso labo perjungiklio spragtelėjimas. Šito pakako, kad pakistų viso gyvenimo tėkmė.

Ir štai jis, aiškus ir išraiškingas balsas, kurį vargiai atpažintų kuris nors iš Kurco pavaldinių. Jie paprasčiausiai neklausė Volterio Kronkaito:

- ... ne... *Il n'y a pas d'infection ici.*

Dviejų sekundžių pauzė, o paskui balsas, galintis priklausyti Barbarai Streizand:

- Šimtas trylika. Šimtas septyniolika. Šimtas devyniolika.

Matyt, jie pradėjo skaičiuoti nuo vieneto ir palaipsniui pasiekė šimtą.

- Mes mirštame, - pratarė Barbaros Streizand balsas. - *On se meurt, on creve.*

Pauzė, paskui nepažįstamas balsas:

- Šimtas dvidešimt septyni. Šimtas...

- Baigt! - nugriaudėjo Kurco balsas. Pirmąkart per jų pažinties laiką tame balse suskambo kažkokios emocijos. Dabar jis aiškiai išvestas iš kantrybės. Beveik sukrėstas. - Ovenai, kurių galų pili tą purvą į mano vaikinų ausis? Tučtuojau atsakyk! Girdi, tučtuojau!

- Norėjau pasižiūrėt, ar kas pasikeitė, bose, - atsiliepė Ovenas. Įžūlus melas, ir Kurcas, be abejo, tą suprato bei anksčiau ar vėliau privers sumokėti. Jis vėl stojo prieš Kurcą, kaip ir tąsyk, kai nesušaudė bosnių vaikučių, tik dabar viskas buvo prasčiau, kur kas prasčiau. Tačiau Ovenui nusispjaut. Velniop jį, tą arklį-vaiduoklį. Jeigu jie ketina tai padaryti, lai Kurco berniukai (Padangių Vanagas Bosnijoj, Mėlynoji grupė šįsyk, koks nors kitas pavadinimas kitąkart, tačiau jauni žiaurūs veidai vis tokie pat) paskutinįsyk išgirsta pilkuosius žmogeliukus. Ateiviai iš kitos sistemos, o gal ir iš kitos visatos ar laiko srovės, žinantys paslaptis, apie kurias jų šeimininkai nė nenutuokia (beje, Kurcui veikiausiai vis vien). Lai išgirsta paskutiniuosius pilkųjų žmogeliukų šauksmus, o ne "Perl Džem" ar "Džar of Flaiz" žvygavimą, pilkųjų žmogeliukų kreipimąsi į, jų manymu, geriausią žmogiškosios prigimties savybę.

- Ir ką gi, pasikeitė? - sutreškėjo Kurco balsas, nuolat pertraukiamas statinės elektros iškrovų. Žalioji "Kajova" po senovei kybojo po didžiųjų malūnsparnių pilvais: sraigtai kapojo skilusią aukštos senos pušies viršūnę, versdami medį sūpuotis į šalis. - Tai kaipgi, Ovenai?

- Ne, - atsiliepė Anderhilas. - Ničniekas, bose.

- Tokiu atveju užčiaupk tuos klyksmus. Ir nepamiršk, kad netrukus sutems.

Mažumą padelsęs, Ovenas pabrėžtinai pagarbiai atsakė:

- Klausau, sere.

6.

Kurcas sėdėjo dešiniajame “Kajovos” krėsle, nenatūraliai išsitempęs, “tiesus it styga”, kaip paprastai sakoma knygose bei filmuose. Nors diena pasitaikė apniukusi, jis užsikabino tamsius akinius, tačiau Fredis, pilotas, vis vien išdrįsdavo dirstelt į jį tik akies krašteliu ir tik prabėgom. Akiniai - plati lenkta juosta, šeštojo dešimtmečio džiazmenų ir filminių mafijozių pamėgtas fasonas, - uždengė pusę veido, ir dabar jau nebeįmanoma pasakyti, kur žiūri bosas. Jo galvos pokrypis taip pat nieko neišdavė.

Ant Kurco kelių gulėjo “*Derio naujienos*” (PASLAPTINGI ŽIBURIAI, PRADINGĘ MEDŽIOTOJAI, PANIKA DŽEFERSONO TRAKTE, rėkė antraštės). Jis kilstelėjo laikraštį ir ėmė tvarkingai lankstyti. Taip, kad išeitų trikampė. Juokdario kepurė, o juk būtent šiomis pareigomis ir baigsis Oveno Anderhilo karjera. Ko gero, tas įsivaizduoja, neva jam gresia kažkas panašaus į disciplininę nuobaudą, o Kurcas, žinia, neatsisakys suteikti Ovenui dar vieną šansą. Deja, jis nesupranta (ir šitai galbūt tik į gera: ko neperspėjai, tas neapsiginklavo), kad jau išnaudojo tą antrąjį šansą, kad buvo lygiai vienu šansu daugiau, nei Kurcas apskritai kam nors suteikia ir dėl ko dabar apgailestauja. Karčiai apgailestauja. Tik pamanyk, Ovenas drįso iškrėsti tokį dalyką po jų pašnekesio Goslino kabinete... po primygtinio Kurco perspėjimo...

- Kas duoda įsakymą? - pro triukšmą prasiveržė Oveno balsas.

Kurcą apstulbino ir šiek tiek suneramino asmeninio įniršio jėga, tiesa, tą įniršį sukėlė nuostaba - paprasčiausia emocija, viena iš pirmųjų, pasireiškiančių mažuose vaikuose. Įjungdamas garso ryšį, Ovenas smogė jam į nugarą, matot, norėjo pasižiūrėti, ar kas pasikeitė! Lai susikiša tokį paaiškinimą sau į subinę!

Galimas daiktas, Ovenas buvo pati geriausia dešinioji ranka per visą ilgą bei sunkią Kurco karjerą, prasidėjusią Kambodžoje, pirmoje aštunto dešimtmečio pusėje, ir vis dėlto Kurcas ketino jį sunaikinti. Už pokštą su radiju. Nes Ovenas taip nieko ir neišmoko. Esmė ne berniukai iš Bosnijos Novio ir ne murmantys balsai. Kalbama ne apie įsakymų nepaisymą ir netgi ne apie principus. Apie Ribą. Jo Ribą. Kurco Ribą.

Ir dar - tasai "sere".

Tasai velniškai įžūlus ir pasipūtėliškas "sere".

- Bose? - Anderhilo balsas skambėjo kiek įtemptai, jis nervinasi, ir teisingai, Viešpats jį myli. - Kas duoda...

- Bendrą kanalą, Fredi, - įsakė Kurcas. - Perjunk mane į bendrą kanalą.

"Kajovą", lengvesnę už karinius malūnsparnius, pagavo vėjas, ir ji susiūbavo it girta. Kurcas su Fredžiu neatkreipė į tai dėmesio. Fredis perjungė Kurcą į bendrą kanalą.

- Klausykite, berniukai, - pradėjo Kurcas, žvelgdamas į malūnsparnius, kurie rikiavosi po debesimis, nelyginant didžiuliai stikliniai laumžirgiai. Priešaky dryksojo pelkė su perliškai pilka pakrypusia lėkšte ir išlikusia įgula, ar kas ten bebūtų, besigūžiančia po iškilusiu bortu. - Klausykite, berniukai. Tėtukas ketina šį tą pasakyti. Jūs mane girdit? Atsakykite.

Patvirtinimai, lydimi atsitiktinai išsprūdusio "sere", pylėsi iš visų pusių, bet Kurcas nekreipė dėmesio į pažeidimus: visgi yra skirtumas tarp užmaršumo ir įžūlumo.

- Aš ne oratorius, berniukai, plepalai - ne mano darbas, bet noriu pabrėžti, jog šiuo atveju neverta, kartoju, neverta tikėti savo akimis bei ausimis. Jūs matote apie šešias dešimtis pilkų, veikiausiai belyčių humanoidų, kurie plikutėlaičiai stovi pelkėje, ir galite, tai yra ne jūs, bet kai kurie gali pasakyti: kaipgi, juk šitie vargšeliai beginkliai ir nuogi, nei daikčiuko, nei skylės, jie maldauja pasigailėti, mindžikuodami šalia sudužusio tarpgalaktinio laivo, ir koks gi *šuva*, kokia *pabaisa* galėtų klausytis šitų meldžiančių balsų ir visgi vykdyti įsakymus? Ir privalau jums pasakyti, berniukai, jog aš esu tasai šuva, aš toji pabaisa, aš ta postindustrinė, postmodernistinė, kone fašistinė, politiškai nekorektiška, šlykšti kiaulė, karo kurstytojas ir niekšingas tipas, šlovė Viešpačiui, bet visiems, kurie manęs klausosi, esu Abraomas Piteris Kurcas, Jungtinių Valstijų KOP karininkas, asmeninis numeris 241771699, ir aš vadovauju šiai operacijai, aš čia vyriausias.

Jis atsikvėpė, nenuleisdamas akių nuo sustingusių malūnsparnių.

- Bet, vaikinai, aš čia tam, kad pasakyčiau jums: tie pilki žmogeliūkščiai lindo pas mus nuo penktojo dešimtmečio pabaigos, asmeniškai aš juos stebėti pradėjau aštuntojo dešimtmečio pabaigoje ir privalau

paaiškinti: jei kas nors eina mums priešais, iškėlęs rankas, ir šaukia pasiduodąs, tai dar nereiškia, kad jo subinėj neslypi pinta nitroglicerino. Tai štai, senosios išmintingosios auksinės žuvelės, kurios plaukioja specialiuose mąstymo akvariumuose, tvirtina, jog pilkieji žmogeliukai pasirodė tuomet, kai mes pradėjome sprogdinti atomines bei vandenilines bombas, žodžiu, suskrido it plaštakės į šviesą. Aš ne mąstytojas, šito neišmanau ir galvoti palieku kitiems, lai arklys galvoja, jo galva didesnė, tačiau akimis nesiskundžiu, vaikinai, ir sakau jums: tie pilki žmogeliukai - tikri kalės vaikai. Ir tokie nepavojingi, kaip vilkas vištidėje. Per tuos metus sugebėjome kelis tokius nutverti, bet nė vienas neišgyveno. Po mirties jų kūnai greit suyra ir virsta ta šlykštyne, kurią jūs matote, ta bjaurastimi, kuri vadinama Ripli grybeliu. Retsykiais jie susprogsta. Supratot? Jie susprogsta! O grybelis, kurį jie perneša... galbūt tie žmogeliukai tėra grybelio pakuotė: kad ir kaip ten būtų, šitaip mano kai kurios auksinės žuvelės iš mąstymo akvariumo, tai štai, grybelis greit žūsta, nebent pakliūtų į gyvą organizmą, kartoju, į *gyvą* organizmą, o geriausiu tokio organizmo pavyzdžiu, geriausiu, šlovė Viešpačiui, yra senasis gerasis *homo sapiens*. Net jei ant odos užtikš vos trupinėlis - viskas, amen, galima užsisakinėt karstą.

Tai buvo ne visai tiesa - tiksliau, su tiesa neturėjo nieko bendra, - bet nieks nesikauna atkakliau už įbaugintą kareivį. Tą Kurcas žinojo iš patirties.

- Berniukai, mūsų mažieji pilkieji bičiuliai - telepatai, ir, regis, gali perduoti šią savybę oru. Net jei mes neužsikrėsime grybeliu, telepatiją visgi susigriebsime, ir nors svetimų minčių skaitymas jums gali pasirodyti įdomus dalykas, vienas iš tų, kurie padėtų sužibėt vakarėliuose, aš jums pasakysiu, kur veda šitas kelias: *šizofrenija*, *paranoja*, atotrūkis nuo realybės ir visiška, kartoju, VISIŠKA, KAD JĄ SKRADŽIAI, BEPROTYSTĖ. Žuvelės iš mąstymo akvariumų, telaimina jas Viešpats, įsitikinusios, jog konkrečiai ši telepatija yra trumpalaikė, bet neverta nė kalbėti, kas gali nutikti, jei pilkiesiems žmogeliukams leistume įsikurti Žemėje su visais patogumais. Vaikinai, noriu, kad atidžiai išklausytumėt viską, ką dabar pasakysiu. Klausykite taip, tarsi nuo šito priklausytų jūsų gyvybė. Kai jie mus užgrobs, kartoju, kai mus užgrobs, pasigailėjimo nebus. Juk visi žinote apie pagrobimus, tiesa, didžiuma tų, kurie tvirtina buvę pagrobti, begėdiškai meluoja, bet kai kas visgi sako tiesą. Tai štai,

tiems, kurie išties tapo pagrobimo aukomis, dažnokai kažką implantuoja į smegenis ir po oda. Kartais tai viso labo prietaisai: įvairiausi siųstuvai ar monitoriai. Tačiau pasitaiko, kad žmogaus viduje pradeda augti gyvos būtybės, kurios ėda šeimininką iš vidaus, riebėja, o paskui išsigraužia sau kelią laukan. Ir visa tai daro tos plikos nekaltos būtybės, kurios mindžikuoja tenai, apačioje. Jos tvirtina, neva tarp jų nėra infekcijos, nors mes žinome, kad ateiviai stačiai sklidini, jie užsikrėtę grybeliu, kaip sakoma, nuo nosies iki uodegos. Mačiau tuos dalykėlius veikiant, stebėjau juos dvidešimt penkerius metus ar dar ilgiau, ir sakau: taip ir yra, čia invazija, čia Supertaurių Supertaurė, ir jums, vaikinai, teks gintis. Jie anaiptol ne menki bejėgiai ateiviai, ne mažyliai, kantriai laukiantys, kol kas nors padovanos jiems telefoninę "Nju-Inglend-tel" kortelę, kad vargšiukai galėtų paskambinti namo. Jie - mirtinai pavojinga liga. Užkratas. Šliaužiantis, nuo pagiežos apakęs vėžys, šlovė Jėzui, o mes, berniukai, - viena didžiulė radioaktyvi chemoterapijos injekcija. Jūs mane girdite?

Šįkart patvirtinimų nebuvo. Nė vieno "tikrai taip, sere", ir panašiai. Tik nervingi, susijaudinę, neapykanta alsuojantys pritarimo šūksniai, tik iš nekantrumo drebantys balsai. Atrodė, jog eteris tuoj susprogs nuo įtampos.

- Vėžys, berniukai. Jie - vėžys. Geriau paaiškinti negaliu, jūs žinote, nesu oratorius. Ovenai, jūs priėmėte pranešimą?

- Priėmiau, bose.

Ramiai. Ramiai ir beaistriai, teprasmenga jis skradžiai. Ką gi, lai maivosi. Lai vaidina abejingą, kol dar gali. Ovenas Anderhilas - praeitis.

Kurcas kilstelėjo popierinę kepurę ir susižavėjęs pažvelgė į ją. Ovenas Anderhilas - mažiau, negu niekas.

- Kas ten apačioje, Ovenai? Kas sukiojasi apie laivą? Kas, prieš išeidamas rytą iš namų, pamiršo užsimauti kelnes ir apsiauti batus?

- Vėžys, bose.

- Teisingai. Duokite įsakymą ir pradedam. Užtraukite savo dainą, Ovenai.

Ir pabrėžtinai lėtai, puikiai žinodamas, kad žmonės malūnsparniuose jį stebi (niekada, nebent svajose, jis nerėžė šitokio pamokslo, niekada, be to, ekspromtu, nė vieno iš anksto apgalvoto žodžio), Kurcas pasuko kepurę snapeliu atgal.

7.

Ovenas matė, kaip Tonis Edvardsas suka kepurę snapeliu atgal, girdėjo, kaip Braisonas ir Bertinelis atsega kulkosvaidžių dėklus, ir suprato, kas dabar nutiks. Jis galėjo šokti į mašiną ir išvažiuoti arba likti stovėti ant kelio ir laukti, kol jį pašaus. Trečio kelio nėra. Trečio kelio Kurcas nepaliko.

Tačiau ramybės nedavė dar kažkas, kažkas negera, iš praeities, iš vaikystės, kai jam tebuvo... kiek? Aštuoneri? Septyneri? O gal dar mažiau? Ovenas stovėjo pievelėje prie namo, tėvas dar darbe, motina kažkur išėjo, gal į baptistų maldos namus, ruošiasi nesuskaičiuojamiems labdaringiems pyragų išpardavimams (skirtingai nei Kurcas, Rendė Anderhil Dievą šlovino nuoširdžiai), kai prie kaimynų Reiplou priebučio pririedėjo "greitoji pagalba". Jokios sirenos, tik nerimastingas mėlynų žiburėlių mirguliavimas. Du vyrai su kombinezonais, labai panašiais į tą, kurį dabar vilki Ovenas, bėgte nukūrė į namą, pakeliui išlankstydami spindinčius neštuvus. Net nesulėtino žingsnio. Tikras fokusas!

Po dešimties minučių jie pasirodė vėl, su misis Reiplou ant neštuvų. Jos akys užmerktos. Įkandin išsekė misteris Reiplou, net nepasirūpinęs uždaryti durų. Misteris Reiplou, Oveno tėvo bendraamžis, ūmai paseno visu šimtu metų. Dar vienas stebuklingas fokusas. Kol žmonės su kombinezonais guldė jo žmoną į mašiną, misteris Reiplou grįžtelėjo galvą ir pastebėjo trumpakelnį Oveną, pievelėje žaidžiantį sviediniu. "Jie sakė, tai smūgis, - riktelėjo jis. - Šventos Marijos ligoninė! Perduok mamai, Ovenai!" Tada įsiropštė į mašiną, ir "greitoji" nušvilpė. Ovenas dar penkias minutes pažaidė su kamuoliu, mėtė ir gaudė, bet protarpiais vis žvilgčiojo į duris, kurias misteris Reiplou paliko atlapas. Gal reikėtų jas uždaryti? Ko gero, motina tokį poelgį pavadintų Krikščioniško Gailestingumo Aktu.

Galiausiai jis nupėdino per kaimynų veją. Reiplou jam buvo geri. Nieko ypatinga (nieko tokio, dėl ko vertėtų šokinėti nakčia ir bėgti dėkoti, kaip sakydavo motina), tačiau misis Reiplou dažnai kepdavo visokiausius skanumynus ir niekad nepamiršdavo jo pavaišinti, jau nekalbant apie tai, jog leisdavo švariai išlaižyti dubenis su glazūra bei kremu. O misteris

Reiplou jam parodė, kaip daryti popierinius lėktuvėlius, kurie iš tiesų skrenda. Ir ne vienos, o trijų rūšių. Todėl Reiplou nusipelnė gailestingumo, krikščioniškojo gailestingumo, tačiau Ovenas puikiai žinojo, kad čionai atėjo anaiptol ne iš krikščioniškojo gailestingumo. Vien nuo krikščioniškojo gailestingumo tavo "varpelis" taip nesustandėja.

Jis penkias minutes - o gal penkiolika ar pusvalandį, laikas bėgo it sapne, - vaikščiojo po Reiplou namus, ničnieko neveikdamas, nieko neliesdamas, bet visą tą laiką jo "varpelis" liko kietas it akmuo, toksai kietas, jog pulsavo nelyginant širdis, ir jeigu jūs pamanėte, kad jam skaudėjo, vadinas, suklydote, - Ovenui buvo *gera*, ir tik po daugelio metų jisai suprato, ką reiškė tos nebylios klajonės po svetimus namus: preliudija, meilės žaidimas. Ir tas faktas, kad jisai nebuvo nusiteikęs prieš Reiplou, maža to, mylėjo Reiplou, tik sustiprino pojūčių aštrumą. Jeigu jį būtų nutvėrę (o šitaip nenutiko) ir paklausę, kodėl jis taip pasielgė, Ovenas būtų kuo nuoširdžiai atsakęs, jog nė nenumano, ir tai buvo gryniausia tiesa.

Taigi jis ir neiškrėtė nieko ypatinga. Pirmojo aukšto vonioje surado dantų šepetėlį su įspaustu vardu "Dikas". Diku vadino misterį Reiplou. Ovenas ketino ant jo pasysioti, kažin kodėl baisiai įsigeidė, bet "varpelis" liko toks kietas, jog nepavyko išspausti nė lašo. Todėl teko apspjauti šerelius, uoliai įtrinti seiles ir įdėti šepetėlį atgal į stiklinę. Įėjęs į virtuvę, ant elektrinės viryklės degiklių išliejo stiklinę vandens. Tada ištraukė iš bufeto didelį porcelianinį dubenį.

- Jie pasakė, tai... kūdikis? - prisiminė Ovenas, keldamas dubenį virš galvos. - Tikriausiai gims vaikutis, todėl taip ir pasakė.

Ir tėškė dubenį į kampą, kur tas pažiro į tūkstančius šukelių. O paskui nedelsdamas išsinešdino. Tas, kas žadino jo nerimą, nuo ko "varpelis" visiškai nelinko, o akys lipo iš orbitų, išsisklaidė it sapnas nuo dūžtančio porceliano skambesio, trūko kaip pūlinys, ir jei tėvai nebūtų taip nerimavę dėl misis Reiplou, jie, be jokios abejonės, būtų supratę, kad sūneliui kažkas darosi. O gal būtų pamanę, kad ir jis jaudinasi dėl misis R.

Visą kitą savaitę Ovenas beveik nemiegojo, o reti nerimastingi sapnai virto košmarais. Viename jų misis Reiplou sugrįžo namo su gandro dovanotu kūdikiu, tačiau mažylis buvo pajuodęs ir negyvas. Ovenas liepsnojo iš gėdos ir sąžinės graužaties (tiesa, jam ir į galvą

nešovė, ką, vardan Viešpaties, reiktų atsakyti, jeigu motina, pamaldi baptistė, pasiteirautų, kas gi jam užėjo), ir visgi visam gyvenimui įsiminė tą beatodairiško pasitenkinimo jausmą nuo klūpėjimo ant kelių su nuleistomis kelnytėmis, bergždžiai mėginant pasysioti ant misterio Reiplou šepetėlio, ar pašėlusį jaudulį, persmelkusį jį tą akimirką, kai sudužo dubuo. Jei Ovenas būtų buvęs vyresnis, veikiausiai būtų nuleidęs stačiai į šortukus. Tyrumas slypėjo poelgio beprasmiškume, džiaugsmas - duženų skambesy, žavumas - galimybėje gėrėtis atgaila ir baime, jog tiesa visgi paaiškės. Misteris Reiplou pasakė, jog tai kūdikis, bet iš darbo grįžęs Oveno tėvas paaiškino, kad sūnus ne taip suprato, kad kalbėta apie smūgį. Kad misis Reiplou smegenyse trūko kraujagyslė, todėl ją ir ištiko smūgis.

Ir štai dabar, regis, viskas kartojosi.

Gal šįsyk aš visgi baigsiu, galvojo jis. *Ko gero, čia kur kas aukštesnis lygis, nei paprasčiausiai nusišlapinti ant misterio Reiplou šepetėlio. Pramoga kaip reikiant.* Ir, pasukęs savo kepurę snapeliu atgal, mintyse pridūrė: *Nors principas iš esmės toks pat.*

- Ovenai! - tai Kurcas. - Tu čia, sūneli? Jei tučtuojau neatsiliepsi, pamanysiu, kad arba negali, arba...

- Bose, aš čia. - Balsas ramus. Bet akyse stovėjo suprakaitavęs berniukas su dideliu porceliano dubeniu virš galvos. - Berniukai, jūs pasirengę nuoširdžiai atspardyt mažą ateivišką subinę?

Pritarimo staugsmas, kuriame vargiai galima išskirti "kurgi ne" ir "mes jiems parodysim".

- Ko norite pradžiai, berniukai?

"Skvod Entym" ir suknisti "Stounai", ir nedelsiant!

- Jei kas nori nedalyvauti vakarėlyje, pasakykit.

Radijas tylėjo. O tuo metu kitame dažnyje, kur Ovenas daugiau nebesumanys užklysti, pilkieji žmogeliukai maldauja dešimtimis pažįstamų balsų. Žemiau ir kiek dešiniau kybo mažutė "Kajova-OH-58". Ovenui nereikėjo binoklio, norint įžiūrėti Kurcą, kurio kepurė irgi pasukta snapeliu atgal. Kurcas jį stebi. Ant kelių laikraštis, kažkodėl sulankstytas trikampiu. Ovenui Anderhilui šešetą metų iš eilės nereikėjo dar vieno šanso, ir tai gerai, nes Kurcas jų nedalino. Ko gero, širdies gilumoje Ovenas visuomet tą suprato. Vėliau apie tai pagalvos. Žinoma, jei turės progą. Galvoje šmėsteli paskutinė rišli mintis: *Vėžys - tai tu, Kurcai,*

tu... - ir miršta iš siaubo. Minties vietoje - visiška ir absoliuti tamsa.

- Mėlynoji grupe, čia Mėlynasis-Lyderis. Klausykit manęs. Atidengiam ugnį iš dviejų šimtų jardų atstumo. Pasistenkite nepataikyti į Mėlynąjį Vaikį, bet tuos inkščiančius kvailius dera nušluoti nuo žemės paviršiaus. Konkai, junk "Entymą".

Džinis Konklinas spragtelėjo perjungiklį ir įkišo kompaktinį diską į grotuvą, stovintį ant Mėlynojo-du grindų. Ovenas išsikapstė iš prisiminimų verpeto, palinko į priekį ir pagarsino muziką.

Į ausines įsiveržė Miko Džagerio balsas. Ovenas kilstelėjo ranką, išvydo, kaip Kurcas jam saliutuoja - gal pašaipiai, o gal rimtai, Anderhilas nežinojo ir nenorėjo žinoti, - ir staigiai nuleido ranką žemyn. Ir kol Džageris dainavo-deklamavo "Entymą", himną, kuriam skambant jie visuomet eidavo į pragarą, malūnsparniai nusileido kiek žemiau, akimirkai sustingo ir metėsi link tikslo.

8.

Ateivių laivas dunksojo proskynos gale, o abipus proskynos voliojosi avarijos išvartyti medžiai. Pilkieji žmogeliukai - tie, kurie liko gyvi, - susigūžė laivo šešėlyje. Jie nemėgino nei bėgti, nei slėptis, atvirkščiai, daugelis žengė į priekį, juokingai krypuodami ant basų bepirščių pėdų, veikiausiai šąlančių tirpstančio sniego pliurzėje, šen ir ten pamargintoje rausvai auksinėmis samanomis. Pilki veidai atgręžti į artėjančius malūnsparnius, ilgapirštės rankos iškeltos į dangų: ko gero, rodo, kad jų rankos tuščios. Pilkutėlėje šviesoje žiba didžiulės juodos akys.

Malūnsparniai nemažino greičio, nors įgulų ausyse dar skambėjo paskutinioji transliacija: "Prašau, pasigailėkite mūsų, mes beginkliai, mes mirštame..." Tačiau beprasmes maldas tarsi durklu perrėžė Miko Džagerio balsas: "Leiskite prisistatyti: aš turtingas žmogus, su skoniu ir daug regėjęs, pavogęs daugybę sielų ir idealų..."

Malūnsparniai artėjo kovine greta, nelyginant orkestras, marširuojantis futbolo lauke prieš "Rausvosios Taurės"* varžybas. Pasigirdo

*Dviejų geriausių universitetinių komandų rungtynės "Rausvosios taurės" stadione Pasadenoje. Jas pradeda rožėmis puoštų mašinų paradas.

pirmos kulkosvaidžio serijos. Kulkos skendo sniege, kirto negyvas negyvų medžių šakeles, trėškė baltas kibirkštis iš ateivių laivo šonų. Siurbėsi į susigūžusius pilkuosius žmogeliukus, vis tebestovinčius iškeltomis rankomis, ir plėšė juos į skutus. Rankos skyrėsi nuo kūnų, iš žaizdų sunkėsi rausvos gleivės. Galvos sproginėjo it moliūgai, rausvais fontanais užliedamos laivą ir gyvus likusius ateivius, ne kraujas, o prakeikto grybelio sporos. Tos galvos kimšte prikimštos nelemtųjų sporų, tarsi plastikiniai krepšiai - šiukšlių. Kai kurie, perplėšti pusiau, taip ir griuvo iškeltomis rankomis. Pilki kūnai akimoju blyško ir, regis, virė.

"Buvau greta, kai Jėzus Kristus, draskomas kančios ir abejonių..." - prisipažino Mikas Džageris.

Paskutiniai pilkieji, stovėję laivo šešėlyje, apsigręžė, tarsi mėgindami bėgti, tačiau bėgti nebuvo kur. Kone visus nukovė išsyk, likusieji keturi įsispraudė giliau į šešėlį ir, regis, kažin ką knebinėjo. Oveną persmelkė siaubinga nuojauta.

- Aš juos nutversiu, - sutraškėjo radijas. Deforestas, iš Mėlynojo-keturi, kone duso iš uolumo. Nelaukdamas įsakymo, pilotas nuleido "Činukį" kone iki žemės. Sraigtai plakė šlapią sniegą, purvinais gniutulais krintantį į drumstą vandenį.

- Ne, neleidžiu, atgal, atgal, į ankstesnę poziciją plius penkiasdešimt jardų! - sukliko Ovenas ir trinktelėjo Toniui per petį. Tonis, kurio veidas net po kauke liko ganėtinai atpažįstamas, patraukė valdymo svertą, ir Mėlynasis-Lyderis pakilo link debesų. Netgi pro muziką - pro beprotišką bongo ritmą ir priedainio klyksmus ("Užuojauta šėtonui" dar nė kartelio neprasisuko iki galo) - Ovenas girdėjo nepatenkintą įgulos murmesį. O štai "Kajova", kaip matyti, jau spėjo pasekti Lyderio pavyzdžiu. Nepaisant visų mąstymo keistenybių ir akivaizdaus proto sutrikimo, kvailiu Kurco nepavadinsi. Jo intuicija neklysta.

- Nagi, bose, - susierzinęs pradėjo Deforestas, aiškiai netverdamas pykčiu.

- Kartoju, kartoju, grįžkite į ankstesniąją poziciją, Mėlynoji grupe, grįžkite...

Sprogimas įspaudė jį į krėslą ir švystelėjo "Činukį" aukštyn, nelyginant vaikišką žaislelį. Riaumojimas užgožė su valdymo svertu besikaunančio Tonio Edvardso keiksmus. Už nugaros pasigirdo klyksmai, ir nors kone visi buvo sužeisti, žuvo tik Pinkis Braisonas. Jis išlindo

laukan pasižiūrėti, kas dedasi apačioje, ir pateko į sprogimo bangą.

- Supratau, supratau, supratau, - tvirtino Tonis, bet, Oveno manymu, praėjo bent trisdešimt sekundžių, kol Tonis išties susivokė, ir kiekviena sekundė slinko it valanda. Ausinėse nebesigirdėjo Miko Džagerio žviegimo, vadinas, Konką ir berniukus iš Mėlynojo-du ištiko bėda.

Tonis apsigręžė, ir Anderhilas pastebėjo įskilusį priekinį stiklą. Už nugaros tebeaidėjo klyksmas: pasirodo, Makavano neteko dviejų pirštų.

- Po paraliais! - sumurmėjo Tonis. - Jūs išgelbėjot mūsų subines, bose. Ačiū.

Bet Ovenas nesiklausė. Jis žiūrėjo į laivą, perskilusį į tris didžiulius gabalus. O gal daugiau? Sunku pasakyti, nes iš ten lėkė visoks mėšlas, ir oras virto rausvai oranžiniu. O štai Deforesto laivo likučius įžiūrėt kur kas lengviau. Jis gulėjo ant šono, purve ir mauruose, o aplink kilo ir sproginėjo burbulai. Nulūžusi mentė plaukiojo vandeny it gigantiškas irklas. Už penkiasdešimties jardų voliojosi juodi sumaitoti sraigtai ir blaškėsi niršus gelsvai baltos liepsnos krešulys. Ten baigė degti Konklinas ir Mėlynasis-du.

Radijas nerimastingai sutreškėjo. Bleikis iš Mėlynojo-trys.

- Bose, ei, bose, aš matau...

- Trečiasis, čia Lyderis. Įsakau...

- Lyderi, čia trečiasis. Matau išlikusius, kartoju, matau išlikusius iš Mėlynojo-keturi... jie trys, ne, keturi, leidžiuosi...

- Draudžiu, Mėlynasis-trys, nieku gyvu, kilkite į ankstesnį aukštį plius penkiasdešimt, ne, plius šimtas penkiasdešimt... vienas, penki, nulis, nedelsiant!

- Betgi, sere... tai yra, bose... matau Fridmaną, jis sudegs gyvas...

- Džo Bleiki, paklausyk manęs, - pasigirdo charakteringas Kurco gergždesys. Kurco, spėjusio laiku pasitraukti iš raudonojo mėšlo. *Tarsi,* pagalvojo Ovenas, *jis būtų iš anksto žinojęs, kas nutiks.*

- Tučtuojau nešk iš čia savo subinę, antraip garantuoju, kad kitą savaitę mėši kupranugarių mėšlą karštame klimate, kur gerti draudžia įstatymas. Lauk!

Atsakymo nebuvo. Abu išlikę malūnsparniai pakilo į ankstesnį aukštį plius šimtas penkiasdešimt jardų. Ovenas tylėdamas stebėjo niršiai į dangų kylančias Ripli grybelio spirales ir spėliojo, ar Kurcas

žinojo, ar tik įtarė. Įdomu, ar jis su Bleikiu išvengs užkrato? Nes pilkieji žmogeliukai iš tiesų užkrečiami: kad ir ką jie sakytų, tas grybelis tikrai baisesnis už vėžį. Ovenas nenutuokė, ar ši aplinkybė pateisina masines žudynes, bet visai tikėtina, jog išlikusieji po sprogimo - vaikščiojantys lavonai. Ar, kas dar blogiau, mutantai, virstantys velniaižin kuo.

- Ovenai! - Tai radijas.

Tonis kilstelėjo antakius ir pažvelgė į Anderhilą.

- Ovenai.

Šis atsiduso ir smakru perjungė svertelį į asmeninį Kurco kanalą.

- Aš čia, bose.

9.

Kurcas sėdėjo "Kajovoje" su laikraščiu ant kelių. Jis ir Fredis dėvėjo kaukes, beje, kaip ir visi likusieji komandos vaikinai. Ko gero, jų nenusiplėšė netgi tie vargšeliai, kurie dabar dvėsė ant drėgnos žemės. Galimas daiktas, kaukės buvo nereikalingos, bet Kurcas nėmaž netroško susigriebti Ripli. O ir kam rizikuoti? Be to, bosas privalo rodyti pavyzdį. Gi kalbant apie Fredį Džonsoną... dėl Fredžio jisai turi savų planų.

- Aš čia, bose, - atsiliepė Anderhilas.

- Geras šaudymas, puikus kilimas ir neprilygstama išmintis. Jūs išgelbėjote nemažai gyvybių. Ką gi, grįžkime ten, iš kur pradėjome. Į Kvadratą Vienas. Supratote?

- Tikrai taip, bose. Supratau ir vertinu.

O jei tuo tiki, vadinas, esi dar kvailesnis, nei atrodai, pagalvojo Kurcas.

10.

Už Oveno nugaros vis dar inkštė Kavano, bet jau tyliau. Džo Bleikis tylėjo - matyt, suprato pavojų, kylantį iš rausvai auksinio verpeto, kurio jiems pavyko išvengti. Arba nepavyko.

- Viskas okei, kareivi? - paklausė Kurcas.

- Keli sužeisti, - atsakė Ovenas, - bet šiaip jau viskas normaliai. Darbelis šiukšlininkams: kitaip to sąšlavyno apačioje nesutvarkysime.

Anderhilo ausinėse griausmu nuaidėjo karksintis Kurco juokas.

11.

- Fredi!

- Taip, bose.

- Nenuleisk akių nuo Anderhilo.

- Klausau, bose.

- Jei teks skubiai pasišalinti - mums ir "Imperiel Veli", - Anderhilas lieka čia.

Fredis Džonsonas nieko neatsakė, tik linktelėjo ir pakėlė malūnsparnį aukščiau. Geras vaikinukas. Žino savo vietą, ne taip, kaip kiti.

Kurcas vėl grįžtelėjo į jį:

- Fredi, grįžtam į tą Dievo pamirštą krautuvėlę, ir negailėk arklių. Noriu spėti penkiolika minučių anksčiau už Oveną ir Džo Bleikį. Jei įmanoma, dvidešimt minučių anksčiau.

- Taip, bose.

- Be to, man reikalingas palydovinis ryšys su Šajenu.

- Bus. Seansas penktą.

- Geriau trečią, kareivi. Geriau trečią.

Kurcas atsilošė krėsle ir įsistebeilijo į apačioje plaukiančias pušis. Tiek daug medžių, tiek daug gyvūnų ir keli žmonės - didžiuma jų medžiotojai oranžiniais kombinezonais! Ir mažiau nei po savaitės - o gal vos už septyniasdešimt dviejų valandų - visi bus negyvi, nelyginant Mėnulio kalnai. Gaila, bet jei Meine ko ir nestinga, tai miškų.

Kurcas pasuko ant piršto laikraštinę kepurę. Jei pasiseks, pamatys su ja Oveną Anderhilą - po to, kai pastarasis liausis alsavęs.

- Jis tik norėjo pasižiūrėti, ar kas nepasikeitė, - švelniai pratarė Kurcas.

Fredis Džonsonas nieko neatsakė - kas jau kas, o jis žinojo, iš kur pučia vėjas.

12.

Pusiaukelėje link Goslino parduotuvės (akies krašteliu pastebėjęs, kad mitri "Kajova" jau virto mažutėlaičiu taškeliu) Ovenas atsitiktinai dirstelėjo į dešiniąją Tonio Edvardso ranką, gniaužiančią valdymo svertą. Nykščio šerpetas rėmino plonytė raudonai auksinė linija. Anderhilas pažvelgė į savo rankas, tirdamas jas taip įdėmiai, kaip, būdavo, pati misis Jankovski per asmeninės higienos pamokas, dar anomis tolimomis dienomis, kai Reiplou buvo jo kaimynai. Kol kas dar nieko nesimatė, bet Tonis jau paženklintas, ir, visai tikėtina, Ovenas taip pat atsiims savo.

Anderhilai buvo baptistai, tad Ovenas žinojo istoriją apie Kainą ir Abelį. *Tavojo brolio kraujas šaukiasi Manęs iš žemės*, tarė Viešpats ir išsiuntė Kainą į Nodo žemę, į rytus nuo Edeno. Bet, prieš išleisdamas klajoti, Viešpats jį paženklino, kad net patys niekingiausi Nodo gyventojai žinotų, kas anas toks. Ir dabar, regėdamas rausvai auksinę gijelę ant Tonio piršto bei stengdamasis surasti tokią pat savo delnuose, Ovenas pamanė žinąs, kokios spalvos buvo Kaino ženklas.

VIENUOLIKTAS SKYRIUS

EGMENO* KELIONĖ

1.

Savižudybė, sumojo Henris, turi balsą, ir tasai balsas stengėsi pasiaiškinti. Problema ta, kad jis kalbėjo ne angliškai, o kažin kokiu nerišliu žargonu. Bet tai neturėjo reikšmės: pakako ir bandymo susikalbėti. Kai tik Henris pasiryžo savižudybei, jo gyvenimas neišmatuojamai pagerėjo. Netgi pasitaikydavo naktų, kai jisai įstengdavo užmigti (tiesa, nelabai dažnai, bet visgi), o ir dienos nebuvo tokios jau prastos.

Iki šiandienos.

"Arktik ketą" valdė Džounsio kūnas, bet dabar senojo bičiulio kūne gyveno svetimi vaizdiniai ir svetimi troškimai. Gal viduje dar liko kažkas iš Džounsio - šiaip ar taip, Henris vylėsi, - bet jei ir taip, tas likutis per giliai, jis pernelyg mažas ir bejėgis, kad būtų naudingas. Veikiai Džounsis dings galutinai, ir, regis, gerai, jei taip.

Henris baiminosi, jog Džounsį užvaldęs padaras jį pajus, tačiau sniegomobilis prašvilpė pro šalį, nemažindamas greičio. Pito link. O kas paskui? O paskui - kur? Henris nenorėjo galvoti, nenorėjo nerimauti.

Galiausiai jis vėl pasileido link "Skylės sienoje", bet ne todėl, kad ten kažkas liko. Stačiai daugiau nebuvo kur dėtis. Pasiekęs vartus su užrašu KLARENDONAS, išspjovė į saują dar vieną dantį, dirstelėjo į jį ir švystelėjo šalin. Pūga baigėsi, tačiau dangus liko apniukęs, ir, rodos, vėl sustiprėjo vėjas. Berods, per radiją kažką sakė apie uraganą? Henris nepajėgė prisiminti, bet koks gi skirtumas?

*Egmenas (žmogus-kiaušinis) - klasikinis grupės "The Beatles" albumo-filmo "Magical Mistery Tour" (daina "I Am The Walrus") personažas.

Kažkur vakaruose nugriaudėjo baisingas sprogimas. Henris bukai dėbtelėjo į tą pusę, tačiau nieko nepamatė. Kažkas arba nugriuvo, arba išlėkė į orą, bet, kad ir kaip ten būtų, kone visi jį kamuojantys balsai nutyko. Henris nė nenutuokė, ar tie įvykiai susiję tarpusavyje ir ar verta dėl to jaudintis. Žengė pro atlapus vartus, nužingsniavo sumintu sniegu, išmargintu sniegomobilio padangų dryžiais, ir prisiartino prie namo.

Taikiai dūzgė generatorius, durys plačiai atlapotos. Henris stabtelėjo prie granito plokštės, atstojančios priebutį, ir įsižiūrėjo. Iš pradžių jam pasidingojo, kad ant plokštės matyti kraujo pėdsakai, bet kraujas, išdžiūvęs ar šviežias, negalėjo būti tokio raudonai auksinio atspalvio. Šie pėdsakai panašesni į kažkokią organinę augmeniją. Samanas ar grybelį. Ir dar kažkas...

Jis atlošė galvą, išpūtė šnerves ir atsargiai įtraukė orą. Ir atminty akimoju iškilo aiškus, nors absurdiškas prisiminimas apie kelionę į Maurikijaus salą su buvusia žmona. Tai nutiko viso labo prieš mėnesį. Jiedu su Ronda sėdėjo prie stalelio, gėrė vyną, įpiltą *sommelier**, ir jis tuomet pagalvojo: *mes uostome vyną, šunys uosto vienas kito analines angas, ir viskas baigiasi taip pat.* Anuomet jis ūmai išvydo tėvo veidą ir pieno čiurkšlelę, varvančią per smakrą. Tiesa, regėjimas akimoju išnyko. Henris nusišypsojo Rondai ir pamanė: kaip gera žinoti, jog galas visgi ateis, ir būtų puiku, jei jis ateitų kaip įmanydamas greičiau.

Bet dabar dvelkė ne vynu, o kažin kuo pelkėtu, sieringu. Mažumėlę pamąstęs, Henris sumojo: taip trenkė nuo moters, sukėlusios avariją. Jos negaluojančių vidurių dvokas...

Henris žengė ant granito plokštės, puikiai suvokdamas, jog į šį namą žengia paskutinį kartą, jausdamas nugyventų metų svorį: juokas, pokalbiai, nesuskaičiuojami vyno buteliai, ėdrūnų turnyras devyniasdešimt šeštaisiais (o gal devyniasdešimt septintaisiais), aitrus parako ir kraujo kvapas, reiškiantis medžioklės sezono pradžią, mirties, draugystės ir vaikiško susižavėjimo kvapas.

Jis vėl pauostė orą. Dvokas sustiprėjo. Kažkoks cheminis dvokas - gal taip atrodė dėl to, jog alsuoti nebuvo kuo. Visas grindis nusėjo gauruotų pelėsių pėdsakai, nors šen bei ten dar bolavo lentos. O

*Restorano patarnautojas, atnešantis alkoholinius gėrimus.

kilimas apžėlė taip tirštai, jog nebesimatė rašto. Matyt, pelėsiai mėgo šilumą, ir visgi jų augimo sparta kėlė nerimą. Henris norėjo įeiti vidun, bet persigalvojo, atsitraukė atatupstas ir vėl atsidūrė sniege, liežuviu nesąmoningai lytėdamas skyles, kurių vietoje šį rytą dar tūnojo visiškai sveiki dantys. Iš nosies vėl ištryško kraujas. Žinia, vonioje yra vaistinėlė, bet ar verta rizikuoti? Jei tos samanos išskiria kažką panašaus į lašelinę infekciją, savotišką Ebolos ar Hanto virusą, jis, galimas daiktas, jau užsikrėtė, ir jokios atsargos priemonės nebepadės. Per vėlu uždarinėt arklidę, kai arklys jau pavogtas. Bet nėra prasmės ir be reikalo gundyti lemtį.

Henris apėjo namą, stengdamasis žengti "Arktik keto" paliktomis vėžėmis.

2.

Daržinės durys taip pat atviros. Ir staiga Henris išvydo Džounsį, taip, aiškiai kaip dieną, Džounsį, kuris sustingo ant slenksčio, prieš traukdamas lauk sniegomobilį, Džounsį, atsargiai besilaikantį už staktos, Džounsį, besiklausantį... ko?

Nieko. Nei varnų kranksėjimo, nei šarkų tarškesio, nei genių tuksenimo, nei voveraičių kivirčų. Tik vėjo gausmas ir atsitiktinis nuo pušies ar eglės šakos nuslydusio sniego gniutulio šleptelėjimas. Gyvūnai pasitraukė, apleido šiuos kraštus, tarsi gelbėdamiesi nuo nelaimės.

Minutėlę jisai stovėjo nejudėdamas, prisimindamas viską, kas buvo daržinėje. Pitui sektųsi geriau - jis užsimerktų, pamosuotų smiliumi ir pasakytų, kur kas guli, net menkiausia dėželė su varžtais, - bet dabar Henris turės apsieiti be Pito. Jis čia buvo vos vakar, ieškojo, kuo atidaryti įstrigusias virtuvinės spintelės dureles. Vadinas, matė tą, ko jam dabar reikia.

Kelis kartus skubiai įkvėpė ir iškvėpė, pravėdindamas plaučius, pirštinėta ranka užspaudė nosį bei burną ir įėjo. Mažumą lukterėjo, kol akys įpras prie tamsos. Reikia vengti nemalonių siurprizų.

Kai regėjimas atsistatė, Henris perėjo tuščią erdvę, kur anksčiau stovėjo sniegomobilis. Ant grindų nieko nesimatė, išskyrus keistą tepalo dėmių piešinį, tačiau žalią brezentą, dengusį "Arktik ketą", o

paskui numestą kampe, jau margino rausvai auksiniai takeliai. Varstotas virtęs šiukšlynu - dėžutės su uoliai išrūšiuotomis veržlėmis bei vinimis išvartytos, senas kandiklis, priklausęs Lamarui Klarendonui, sudaužytas ir numestas ant žemės, visi stalčiai ištraukti ir palikti. Kažkuris, Byveris ar Džounsis, kažin ko ieškodamas praskriejo per daržinę nelyginant uraganas.

Tai buvo Džounsis.

Taip. Galbūt Henris niekada nesužinos, kaip viskas vyko, bet čia buvo Džounsis, jis *žinojo*, ir, matyt, bičiuliui buvo itin svarbu kažką surasti. Įdomu, ar surado? Ko gero, Henris nesužinos ir šito. O jam pačiam prireiks vieno daikto, kuris kabo ant vinies tolimajame patalpos gale, virš dažų skardinių ir pulverizatorių.

Vis dar prisidengdamas burną bei nosį, sulaikęs alsavimą, Henris pritykino prie išsvajotos vinies, ant kurios tabalavo trys ar keturi respiratoriai, paprastai naudojami dažymo metu. Elastinės juostelės išsitempė, patys respiratoriai pagelto. Pastvėrė visus išsyk ir atsisuko pačiu laiku, kad už durų pastebėtų kažin kokį judesį. Henris sutramdė riksmą, bet širdis nusirito į kulnus, ir jis ūmai pasijuto dūstąs. Ničnieko nematyti, ko gero, čia tik vaizduotės žaismas. Tačiau ne... kažkas visgi buvo. Šviesa skverbėsi pro atviras duris, pro purviną langelį, regis, viskas matyti, bet dabar Henris tikrąja to žodžio prasme bijojo savo paties šešėlio.

Jis keturiais šuoliais išlėkė iš daržinės, kumštyje gniauždamas respiratorius, sulaikydamas alsavimą, galiausiai žengė kelis žingsnius apsnigtu taku ir tik tada leido sau įkvėpti oro. Ir tuojau pat sulinko, delnais įsiremdamas į šlaunis. Akyse šoko mažučiai juodi taškeliai.

Kažkur toli rytuose sutratėjo šūviai. Ne šautuvo: pernelyg aiškiai ir spėriai, nelyginant rašomosios mašinėlės bilsmas. Automatai arba kulkosvaidžiai. Henrio smegenyse iškilo paveikslas, ryškus it prisiminimas apie pieno čiurkšlelę, šliaužiančią per tėvo smakrą, ar apie Barį Njumeną, taip mikliai skuodžiantį iš jo kontoros, tarsi prie storulio padų kas būtų pritvirtinęs raketas. Jis išvydo elnius ir meškėnus, kurapkas ir usurinius šunis, voveres ir triušius. Gyvūnus, bergždžiai mėginančius apleisti užkrėstą zoną, šienavo šimtais ir tūkstančiais. Regėjimas sukėlė neįtikėtinai aštrų skausmą, kuris skverbėsi gilyn, link vietos, kuri dar nespėjo numirti, ir, kaip paaiškėjo, tik snau-

dė. Link vietos, taip tragiškai sureagavusios į veriamą Daditso verksmą, nuo kurio, rodės, tuojau susprogs galva.

Henris išsitiesė, ant pirštinės pastebėjo šviežią kraują ir niršiai nusikeikė. Prisidengė burną ir nosį, kilstelėjo respiratorius. Prieš paskutinįsyk žengdamas į "Skylę sienoj", ketino užsidėti ne mažiau kaip du, bet visiškai pamiršo žaizdą šlauny, pelnytą per "Skauto" avariją. Jei grybelis iš tiesų platina infekciją, vadinas, jo dainelė sudainuota. Beje, ir visos atsargos priemonės veikiausiai beprasmės.

Henris įsivaizdavo lentelę su didelėmis raudonomis raidėmis:

BIOLOGINIS UŽTERŠTUMAS!
PRAŠOME SULAIKYTI ALSAVIMĄ IR RANKA
PRISIDENGTI ŽAIZDAS, JEI TOKIŲ ESAMA.

Henris nelinksmai šyptelėjo ir pasuko link namo. Ką gi, šiaip ar taip, jis vis vien neketino gyventi amžinai.

Iš rytų vis aidėjo ir aidėjo šūviai.

3.

Vėl užkopęs į priebutį, Henris kyštelėjo ranką į kišenę, paslapčia vildamasis aptikti nosinę... tačiau neaptiko. Štai jums ir gyvenimo miške privalumai: šlapintis kur pakliuvo ir šnirpšti nosį stačiai į sniegą, be jokių nosinių. Kažin kodėl būtent galimybė elgtis it laukiniams vyrams suteikia milžinišką pasitenkinimą. Geriau pagalvojus, atrodo stačiai neįtikima, jog moterys apskritai geba mylėti pačius geriausius iš jų, jau nekalbant apie visus likusius.

Jis nusivilko paltą, marškinius, pašiltintus apatinius ir liko tik su išblukusiais futbolininko marškinėliais, papuoštais Bostono "Red soks" emblema ir užrašu "GARSIAPARA 5" ant nugaros. Henris nusitraukė ir juos, susuko į juostą ir aprišo sukepusiu krauju išterliotą skylę džinsuose. Vėl pagalvojo, kad uždarinėja arklidę, nors arklį kažkas jau išsivedė. Visgi privalu kamšyti plyšius, teisingai? Ir nerizikuoti tuščiai. Dar egzistuoja pagrindai, ant kurių laikosi gyvenimas. Net jei to gyvenimo tėkmė veikiai sustos.

Jis vėl užsitempė drabužius ant šiurpstančių pečių ir užsimaukšlino du respiratorius išsyk. Dar dviem ketino prisidengti ausis, bet įsivaizdavo, kaip juostelės susikryžiuoja ant pakaušio, tarsi perpetės diržai, ir nusikvatojo. Ką dar? Likusia kauke užsidengti akis?

- Jeigu mane pričiups, vadinas, pričiups, - balsu ištarė Henris, bet tuojau pat priminė sau, kad atsargumas nepakenks, atsargumas dar nieko nepražudė, kaip sakydavo senasis Lamaras.

Netgi per tą trumpą laiko tarpą, kurį Henris praleido daržinėje, grybelis užvaldė visą namą. Po juo nebesimatė kilimo. Ant sofos, ant baro, skiriančio virtuvę ir valgomąjį, ant taburečių prie baro tyvuliavo raudonai auksinės salelės. Vingrūs pūkų kapiliarai sruveno per stalo koją, tarsi atkartodami kažkokio išlieto gėrimo pėdsaką, ir Henris prisiminė, kaip ant paberto cukraus kruopelyčių renkasi skruzdės. Tačiau visų nemaloniausiai atrodė raudonai auksinėmis samanomis apėjęs voratinklis, karantis nuo lubų viršum navachų kilimo. Dar kelias sekundes Henris susikaupęs stebeilijo į jį, kol galiausiai sumojo, kad tai - Lamaro Klarendono Sapnų Gaudyklė. Henris nemanė, jog kada nors sužinos, kas gi čia įvyko, bet dėl vieno dalyko neabejojo: šįkart į Gaudyklės tinklą pakliuvo tikras košmaras.

Tikiuosi, tu neketini čionai užeiti? Ypač dabar, kai pamatei, kaip sparčiai jis auga? Regis, Džounsis, važiuojantis pro šalį, atrodė visai normaliai, betgi iš tiesų yra ne taip, ir tu šitai supranti. Spėjai pajusti. Taigi... juk tu neketini užeiti čionai, teisingai?

- Ketinu, - pratarė Henris. Sulig kiekvienu žodžiu dviguba respiratorių kupra pūtėsi ir dubo. - Jei mane pričiups... ką gi, teks nusižudyti... anksčiau, nei planavau.

Ir žengė per slenkstį - kvatodamas nelyginant Stabas iš "Mobio Diko".

4.

Grybelio kolonija - su viena išimtimi - priminė plonus lygius kilimėlius ir pelėsiais apėjusius kupstus. Išimtį Henris išvydo prie vonios durų, kur kūpsojo tikra kalva, besiropščianti ant durų, kopianti stakta ir siekianti bemaž keturių pėdų aukštį. Regis, tas kauburys išaugo ant

kažkokios pilkšvos, akytos, kempiniškos medžiagos. Keistoji kempinė driekėsi link svetainės ir šakojosi, formuodama kažką panašaus į raidę V bei nemaloniai primindama išskėstas kojas. Tarsi kažkas būtų miręs stačiai vonios tarpduryje, ir grybelis būtų suvešėjęs ant lavono.

Henris prisiminė koledže išklausytą teismo medicinos kursą bei storą vadovėlį su niūriomis, šleikštulį keliančiomis fotografijomis iš nusikaltimo vietų. Slogiausią įspūdį paliko viena iš jų: žmogžudystės auka palikta miške, tačiau nuogas kūnas aptiktas tik po keturių dienų. Ant pakaušio, po keliais ir tarp sėdmenų spėjo išdygti šungrybiai.

Keturios dienos. Visgi keturios dienos. Betgi dar šį rytą namelyje nebuvo jokio šitos šlykštynės pėdsako, o praėjo viso labo...

Henris dirstelėjo į laikrodį ir išvydo, jog tas sustojo be dvidešimties dvyliktą. O drauge su laikrodžiu sustojo ir laikas.

Atsigręžė ir dirstelėjo už durų - kažin kodėl įsitikinęs, kad tenai kažkas slepiasi.

Ne. Nieko, išskyrus į sieną atšlietą Džounsio “garandą”.

Henris jau sukosi atgal, bet ūmai sumojo: ant šautuvo grybelio nėra. Tada stvėrė “garandą”. Užtaisytas, saugiklis atlaužtas, vamzdyje vienas šovinys. Užsikabino šautuvą ant peties ir vėl atsisuko į šlykštų raudoną kupstą, dunksantį prie vonios durų. Čia dar stipriau jautėsi eterio ir sieros smarvė, sumišusi su kažin kokiu neatpažįstamu pasibjaurėtinu kvapu. Henris lėtai perėjo kambarį, sukdamas vonios link, prisiversdamas žengti žingsnį po žingsnio, baimindamasis (ir vis labiau įtikėdamas), jog raudonoji kupra su pilkais išskėstų kojų kontūrais - tai viskas, kas liko iš jo draugo Byverio. Dar minutėlė - ir pamatys susivijusias ilgų juodų plaukų sruogas ar batus “Daktaras Martensas”, kuriuos Byveris vadino savo “solidarumo su lesbietėmis deklaracija”. Jis kažin kodėl įsikalė sau į galvą, jog “Daktaras Martensas” - tam tikras slaptas ženklas, pagal kurį lesbietės atpažįsta viena kitą, ir niekam nepavyko jo perkalbėti. Be to, Byveris tvirtai tikėjo, kad pasaulį valdo asmenybės, vadinamos Rotšildais ir Goldfarbais, dalijančios įsakymus iš giliai užkonspiruoto bunkerio, iškirsto Kolorado uolose. Byveris, kuriam iš visų nuostabą išreiškiančių šūksnių mieliausias buvo “išdulkink mane, Fredi”...

Bet kaipgi galima būti tikram, jog bjaurybė vonios tarpduryje

kažkada buvo Byvu Klarendonu ar apskritai kuo nors? Visa tai tik spėlionės. Siluetas? Betgi tai dar nieko nereiškia.

Akytoje masėje kažkas suspindo, ir Henris palinko arčiau, podraug klausdamas savęs, ar mikroskopinės grybelio sporos nesuleido šaknų į drėgnus neapsaugotus akių obuolius.

Veikiai paaiškėjo, kad spindintis daiktas - tik durų rankena. Greta voliojosi raudonai auksiniu pūkeliu apžėlęs izoliacinės juostos rulonas. Henris prisiminė iškuistą daržinę, apverstas dėžes, ištraukytus stalčius. Gal būtent šito ir ieškojo Džounsis? Prakeiktos izoliacinės juostos? Kažin kas galvoje - galbūt spragtelėjimas, o gal ir ne - kuždėjo, kad taip ir buvo. Bet kam gi? Vardan Viešpaties, kuriems galams?!

Per penketą pastarųjų mėnesių mintis apie savižudybę jį aplankydavo vis dažniau ir užsibūdavo vis ilgiau, tarškėdama galvoje savo šarkiška šnekta. Henrio smalsumas ir žingeidumas kone išblėso. Užtat dabar smalsumas įsisiautėjo visu smagumu, tarsi būtų prabudęs klaikiai alkanas ir reikalautų vis naujo maisto. Tačiau maitinti jo nebuvo kuo. Gal Džounsis norėjo aklinai užlipinti vonios duris? Taip, bet nuo ko gi jis stengėsi atsiriboti? Jiedu su Byvu turėjo žinoti, kad tokiu būdu neišsigelbės nuo grybelio, kuris paprasčiausiai prakiš savo šliaužiančius pirštus po durimis.

Henris dirstelėjo į vonią, kimiai aiktelėjo ir atšlijo. Kad ir kas čia dėjosi, abejonių nėra: viskas prasidėjo ir baigėsi vonioje. Kambarys virtęs raudonu urvu, žydros plytelės kone išnyko po samanomis. Smurto neišvengė ir praustuvas bei unitazas. Dangtis atremtas į bakelį, ir nors Henris negalėjo tvirtinti (viskas pernelyg tirštai apžėlė grybeliu), tačiau jam pasirodė, kad sėdynė pertrūko ir stirkso nuolaužomis į vidų. Dušo užuolaida tapo panaši į aksominę teatro uždangą, nors buvo nuplėšta beveik nuo visų kilpų (nuo kurių, savo ruožtu, karojo gauruotos barzdos) ir gulėjo vonioje.

Per vonios kraštą, irgi apėjusį gaurais, persisvėrė sunkiu batu apauta koja. “Daktaras Martensas”. Henriui net nereikėjo įsižiūrėti įdėmiau. Rodos, jisai visgi surado Byverį.

Iš kažin kur plūstelėjo prisiminimai apie tą dieną, kai jie išgelbėjo Daditsą, tokie ryškūs ir gyvi prisiminimai, tarsi visa būtų nutikę tik vakar. Byveris su savo nutrinta odine striuke, Byveris su Daditso

dėžele rankoje, Byveris su šypsena, klausiantis: “Ar tau patinka tas filmukas? Tačiau jie niekada nekeičia drabužių...” Ir tuojau pat priduria...

- Išdulkink mane, Fredi! - riktelėjo Henris išniekintam namui. - Tai jis pasakė, jis *visada* taip sakydavo.

Iš akių ištryško ašaros, nuriedėjo skruostais. Būtent toji drėgmė, kurios taip reikėjo grybeliui; sprendžiant iš unitaze suvešėjusių džiunglių, tai mėgstamiausia jo aplinka. Regis, raudonasis parazitas pakliuvo į derlingą dirvą.

Tačiau Henriui buvo vis vien. Dabar jisai turi Džounsio šautuvą. Ir jei grybelis sumanys pasmaguriauti jo kūnu, Henris pasistengs išsinešdinti gerokai anksčiau, nei išmuš deserto valanda.

Jeigu ji apskritai išmuš.

Gal ir išmuš.

5.

Buvo įsitikinęs, jog daržinės kampe matė seno kilimo likučius. Gal vertėtų grįžti jų parsinešti? Numesti ant vonios grindų, prieiti arčiau ir žvilgtelti į vonią. Tačiau kam? Henris žinojo, kad tai Byveris, ir nėmaž netroško išvysti seną bičiulį, tokių rafinuotų nešvankybių, kaip “pabučiuok man į subinę”, autorių, apaugusį raudonu grybeliu, tarsi anas nukraujavęs lavonas medicinos vadovėlyje, pasipuošęs šungrybių kolonijomis. Jeigu šitai galėtų bent kiek paaiškinti, kas nutiko, tuomet Henris veikiausiai ryžtųsi. Tačiau jis labai abejojo, kad kas išeis. Kol kas visų labiausiai norėjosi dingti iš čia. Vien nuo grybelio vaizdo oda ėjo pagaugais, tačiau Henrio baimes žadino ne vien grybelis. Dar nemalonesnis buvo pojūtis, kad jisai ne vienas.

Henris atsitraukė nuo vonios durų. Ant stalo gulėjo knyga minkštu viršeliu, kuriame šoko velniūkščiai su šakėmis. Ko gero, eilinė Džounsio pramoga. Bet ir velniūkščiai neatbaidė visur esančio grybelio.

Ūmai Henris sumojo, kad iš vakarų artėja tolygus gausmas, sparčiai virstantis kurtinančiu griausmu. Malūnsparniai, ir šįsyk ne vienas. Daug. Dideli. Ir, regis, skrenda visai žemai, stogų lygyje.

Henris nejučia įtraukė galvą. Akyse sušmėžavo begaliniai kadrai iš filmų apie Vietnamo karą, ir tą minutę jis buvo kone tikras, kad vaikinai iš malūnsparnių atgręš kulkosvaidžius ir palaistys namą švinu. Arba napalmu.

Debesis praskriejo, neprapliupęs lietumi, tačiau taip arti, jog virtuvės lentynose sužvangėjo puodeliai ir lėkštės. Kai triukšmas ėmė tykti, virsdamas tolimu dūzgesiu, Henris išsitiesė. Galbūt jie skrenda į masines gyvūnų žudynes rytiniame Džefersono trakto gale? Reikia nedelsiant nešdintis iš čia, ir...

Ir kas? Kas paskui?

Jam bemąstant, miegamajame kažkas sušnarėjo. Ir tuojau pat nutilo. Tyla truko taip ilgai, jog Henris jau papriekaištavo sau už pernelyg lakią vaizduotę. O po sekundėlės tylą perskrodė tykus spragsėjimas, svirpimas, tarsi kažkas būtų prisukęs mechaninį žaislą: skardinę beždžionėlę ar papūgą. Henris susigūžė. Burna akimoju perdžiūvo. Plaukai ant pakaušio pasistojo piestu.

Dink iš čia, bėk!

Bet anksčiau, nei spėjo įsiklausyti į tą balsą ar suprasti, ką jis byloja, Henris jau šoko prie miegamojo durų, pakeliui nusimesdamas nuo peties “garandą”. Kraujyje siautė adrenalinas, ir pasaulis nušvito ryškiomis spalvomis. Ramybė ir abejingumas kažkur pradingo, ir jis išvydo kiekvieną smulkmeną, kiekvieną detalę: kruviną takelį, vedantį iš miegamojo į vonią, numestą šlepetę, rausvomis apnašomis apėjusį delno atspaudą ant sienos. Ir trūktelėjo duris į save.

Jis tūnojo lovoje. Neregėtas padaras. Panašus į žebenkštį ar šešką su nukirstomis kojomis bei ilga kruvina uodega, dryksančia įkandin it pogimdyminė placenta. Henris niekada nebuvo matęs nieko panašaus, gal tik murenos iš Bostono okeanariumo žvelgė tokiomis nenatūraliai didžiulėmis juodomis akimis. Ir dar vienas panašumas: kai padaras pražiojo siaurutį burnos plyšį, pasirodė baisių, laibų, į ilgas plienines adatas panašių ilčių lizdas. Padarui už nugaros, ant krauju permirkusios paklodės, gulėjo šimtas ar daugiau rudai oranžinių kiaušinių, didumo sulig biliardo rutuliais, apžėlusių drumstomis žalsvomis gleivėmis - snargliais. Kiekvieno viduje lyg rangėsi, lyg plaukiojo kažkas panašaus į plauką.

Šeškiškasis padaras pasikėlė ant uodegos, nelyginant gyvatė iš kerėtojo pintinės, ir sučirpė. Ir krūptelėjo lovoje, Džounsio lovoje, bet,

regis, nepajėgė šliaužti toliau. Spindinčios juodos akutės suliepsnojo neapykanta. Uodega (tiesa, Henris pamanė, jog tai veikiau griebiamasis čiuptuvas) nervingai plakė paklodę, o paskui atgulė ant visų kiaušinių, kuriuos tik galėjo pasiekti, tarsi stengdamasi apginti palikuonius.

Ūmai Henris suvokė monotoniškai kartojąs vieną vienintelį žodį "ne", tarsi koks bejėgis psichopatas, iki ausų prifarširuotas torazino. Priglaudė prie peties šautuvo buožę, prisimerkė ir pažvelgė pro taikiklį į šlykštų krūpčiojančios reptilijos galvos pleištą. *Ji žino, kas čia. Tiek ji tikrai žino*, šaltai pagalvojo ir spustelėjo gaiduką.

Šovė iš arti, ir padaras negalėjo išvengti šūvio - galbūt išeikvojo visas jėgas, dėdamas kiaušinius, o gal jį prastai veikė šaltis: pro atviras laukujes duris skverbėsi vėjas. Šūvis nuaidėjo nenatūraliai garsiai, ir pakelta padaro galva ištiško rausvo skysčio purslais, išmarginusiais sienas rudomis dėmėmis. Kraujas buvo tokio pat atspalvio, kaip ir grybelis. Begalvis kūnas nušliaužė nuo lovos ir žnektelėjo ant drabužių, kurių Henris neatpažino: ruda striukė, oranžinė liemenė, palenkti džinsai (dėvėti tokius mokykloje buvo didžiulė gėda, o tuos nelaimėlius, kurie visgi drįsdavo mesti iššūkį likusiems, pravardžiuodavo "kaimu"). Keli kiaušiniai nusirito nuo lovos įkandin kūno. Kai kurie, nukritę ant drabužių ir Džounsio knygų, liko sveiki, tačiau pora trenkėsi į grindis ir sudužo. Iš properšų lėtai sunkėsi drumstas, supuvusį baltymą primenantis skystis. Visiškai nedaug, maždaug po arbatinį šaukštelį iš kiekvieno kiaušinio. Viduje rangėsi ir plakėsi plaukeliai, pagiežingai ryjantys Henrį juodomis smeigtuko galvutės dydžio akutėmis. Vien pažvelgus į juos norėjosi rėkti.

Henris apsigręžė ir svyruodamas iškiūtino iš kambario. Atrodė, jog kojos sumedėjo ir atsisakė lankstytis. Jautėsi it marionetė, kurios siūlelius tampo kažin koks lėlininkas - žinia, kupinas geriausių norų, bet tik ką pradėjęs mokytis amato.

Henris nenutuokė, kur eina, kol pasiekė virtuvę ir atvėrė spintelę po plautuve.

- Aš egmenas, egmenas, aš vėplys! Jo-cho-cho*!

Jis ne dainavo, o deklamavo pakiliu, teatrališkai iškilmingu tonu, kurio iki šiol nebuvo įtraukęs į savo repertuarą. Netalentingo devynioliktojo amžiaus aktoriūkščio balsu. Kažin kodėl staiga įsivaizdavo

*Čia ir toliau Henris kalba Bitlų dainos "I Am The Walrus" ("Esu vėplys") žodžiais.

Edviną Butą, apsitaisiusį d'Artanjanu, su skrybėle, apsiaustu ir panašiai, deklamuojantį Džono Lenono lyriką, ir dusyk trumpai, garsiai, nelinksmai šūktelėjo:

- Cha-cha!

Ką gi, tiks ir taip.

Regis, man važiuoja stogas, pagalvojo Henris... bet tai neblogai. Geriau jau D'Artanjanas, deklamuojantis "Egmeną", nei siena, aptaškyta to padaro krauju, grybeliu apžėlęs "Daktaras Martensas" ar, kas visų šlykščiausia, skylantys kiaušiniai, iš kurių veržiasi virpčiojantys plaukeliai su akimis. O, Viešpatie, šitos akys, taip pagiežingai spoksančios į jį!

Henris pastūmė indų ploviklį, šiukšlių kibirą ir galiausiai surado, ko ieškojęs: geltoną butelį su degiuoju skysčiu "Sparks". Nemiklus lėlininkas, į kurio rankas jis pakliuvo, privertė Henrio ranką konvulsiškai virptelti ir tik tada leido sugniaužti butelį. Henris nusinešė jį į svetainę ir, žingsniuodamas pro židinį, pastvėrė nuo lentynos degtukų dėžutę.

- Aš - jis kaip jūs - jis kaip jūs - mes ir jūs - visi krūvoj, - pareiškė Henris ir skubiai grįžo į Džounsio miegamąjį, kol mirtinai persigandusi būtybė jo galvoje nespėjo nutverti valdymo sverto, trūktelti jo atgal ir priversti nešdintis laukan. Ta asmenybė, kuri stengėsi priversti Henrį bėgti šalin, kol jisai neteks sąmonės. Arba kol numirs.

Lovoje vienas po kito trūkinėjo kiaušiniai. Bent du tuzinai plaukelių šliaužiojo ant krauju permirkusios paklodės ar rangėsi ant Džounsio pagalvės. Vienas kilstelėjo šlykštų galvos gumbą ir piktai sučirpė ant Henrio. Čirpimas buvo aukštas, veriantis, bet vos girdimas.

Vis dar neleisdamas sau delsti (jei sustos, neberas savyje jėgų pradėti iš naujo, ir tuomet beliks tik išeiti pro duris), Henris žengė dar du žingsnius lovos link. Vienas plaukelis šlystelėjo grindimis artyn, pakildamas ant uodegos it spermatozoidas po mikroskopu. Henris jį užmynė, podraug atsukdamas raudoną plastmasinį butelio kamštelį. Paskui dosniai palaistė degiuoju skysčiu lovą, sienas ir grindis. Kai skystis užtikšdavo ant siūliškųjų padarėlių, tie skleisdavo gailius, miaukiančius garsus, nelyginant naujagimiai kačiukai.

- Egmenas, egmenas... vėplys!

Jis užmynė eilinį plaukelį ir pastebėjo, kad trečiasis limpa prie dešiniosios klešnės, kabindamasis uodega ir stengdamasis perkąsti storą džinsinį audinį savo kol kas dar minkštais dantukais.

- Egmenas, - pakartojo Henris ir nubraukė padarą kairiuoju batu. Kai tas pabandė išsisukti, sutraiškė jį ir netikėtai suvokė, jog plūsta prakaitu, jog peršlapo it nuo lietaus. Jeigu šitoks išeis į šaltį (o išeiti teks, čia pasilikti nevalia), neabejotinai susigriebs plaučių uždegimą.

- Negaliu pasilikt namuose, negaliu veltėdžiaut! - pareiškė Henris savo naująja pompastiška maniera ir pamėgino atidaryti degtukų dėžutę, tačiau rankos virpėjo taip, jog pusė pažiro ant grindų. Jo link šliaužė vis daugiau plaukelių-kirminėlių. Jautė, kad Henris - priešas. Ne, *žinojo*.

Galiausiai jis išsitraukė degtuką, pakėlė aukštyn, prispaudė galvutę smiliumi. Triukas, kurio jį senų seniausiai išmokė Pitas. O kam reikalingi draugai, jei ne mokyti tave visokiausių įdomių dalykėlių, teisingai? Dabar Henrio eilė suruošti savo senam bičiuliui Byveriui vikingiškas laidotuves ir drauge atsikratyti šitų įkyrių šlykščių gyvačiukių.

- Egmenas!

Spragtelėjo galvutę nagu, ir degtukas suliepsnojo. Degančios sieros kvapas panėšėjo į tą, kuris smogė į šnerves, kai Henris įžengė į namą. Stambios sunkiasvorės moters dujų dvokas.

- Vėplys!

Jis švystelėjo degtuką į lovos kojūgalį, kur voliojosi sujaukta antklodė, permirkusi degiuoju skysčiu. Kelias akimirkas mažutėlė mėlyna liepsnelė baugiai pleveno apie mažutėlį pagaliuką, ir Henriui pasidingojo, kad degtukas tuojau užges, bet tuomet nuaidėjo tykus pokštelėjimas, ir virš antklodės pakilo nedidelė geltonos liepsnos karūna.

- Jo-cho-cho!

Godūs liežuviai lyžtelėjo paklodę, nudažydami kraują juodai, pasiekė gleivėtus kiaušinius, paragavo, nusprendė, kad tie pakenčiamo skonio. “Biliardo rutuliai” sproginėjo vienas po kito, aidint žūstančių kirminų miaukimui. Drumstas skystis tekėjo į patalus ir, pakliuvęs į ugnį, grėsmingai šnypštė.

Henris atatupstas traukėsi durų link, be atvangos laistydamas skystį, kol pasiekė navachų kilimą. Butelis ištuštėjo. Nusviedė jį šalin,

uždegė antrą degtuką ir numetė ant grindų. Šįsyk iškart pasigirdo pokštelėjimas, ir oranžinė liepsna dryktelėjo į palubę. Karštis smogė į prakaitu žvilgantį Henrio veidą, ir pastarąjį ūmai persmelkė stiprus bei džiaugsmingas troškimas - nusiplėšti respiratorius ir žengti ugnį. Sveika, šiluma, sveika, vasara, sveika, tamsa, senoji bičiule!

Tas, kas jį sulaikė, buvo paprasta ir sykiu veiksminga. Jei dabar atleis stabdžius, vadinas, kuo nemaloniausiai pažadins visas iki šiolei snaudusias emocijas. Lai niekada nesužinos, kas čia nutiko, tačiau bent jau pamėgins gauti kai kuriuos atsakymus - kreipsis į tuos, kurie valdė malūnsparnius ir šaudė gyvūnus. Žinia, jeigu jo taip pat nepribaigs.

Prie pat durų Henrį stačiai sustingdė prisiminimas, toksai ryškus, jog širdis atsiliepė kankinančiu riksmu: Byveris klūpo prieš Daditsą, kuris stengiasi užsitraukti atbulą sportbatį. "Apauti sportbatį, seni?" - klausia Byveris, ir Daditsas, graudžiai nenuovokiai žvelgdamas į jį, perklausia: "Obati?"

Henris vėl pravirko.

- Sudie, Byvai, - sukuždėjo jis. - Myliu tave, vaikine, myliu visa širdimi.

O paskui išėjo į šaltį.

6.

Jis apėjo namą ir stabtelėjo prie malkų rietuvės. Greta voliojosi dar vienas brezento gabalas, senas, išblukęs, beveik baltas. Atraiža prišalo prie žemės, ir Henriui teko ilgokai abiem rankom tampyti už krašto, kol ji galiausiai atplyšo. Po brezentu gulėjo sniegžengių, pačiūžų, slidžių krūva ir netgi prieštvaninis ledo grąžtas.

Žvelgdamas į tą nepatrauklią seniai pamiršto žieminio šlamšto krūvą, Henris ūmai suprato, kaip siaubingai pavargo... taigi ne, pavargo - per švelniai pasakyta. Jis nubėgo dešimt mylių, be to, dideliu tempu. Negana to, pateko į avariją ir surado mokyklos draugo lavoną. Rodos, du likusieji taip pat prarasti amžiams.

Jei nebūčiau šitaip pakvaišęs dėl savižudybės, dabar veikiausiai tapčiau siautėjančiu pamišėliu, pagalvojo Henris ir nusi-

juokė. Juoktis - tai gerai, tačiau nuovargis vis vien nepraeina. Jis privalo nešdintis iš čia. Surasti kokį nors valdžios atstovą ir papasakoti, kas nutiko. Tiesa, jie gali viską žinoti. Tikriausiai ir žino, ypač prisiminus šaudymą, nors jų problemos sprendimo metodai Henriui nepatiko. Bet gal dar niekas nespėjo pranešti apie šeškus? Ir kiaušinius. Jis, Henris Devlinas, papasakos jiems, nes kas galėtų papasakoti geriau? Šiaip ar taip, juk būtent jis - egmenas.

Žaliaminę sniegžengių raištelių odą taip apgraužė pelės, kad raišteliai trūkinėjo nuo menkiausio prisilietimo. Pasirausęs krūvoje, jis aptiko porą trumpų slidžių, skirtų šliuožimui kalvota vietove. Slidės atrodė taip, tarsi paskutinįsyk būtų naudotos bemaž penkiasdešimt ketvirtaisiais. Apkaustai surūdijo, bet atsisegė be vargo. Jam netgi pavyko įgrūsti į juos batus.

Iš namelio sklido tykus treškesys. Henris priglaudė delną prie sienos ir pajuto šilumą.

Gretimai sniege styrojo kelios slidžių lazdos, aptrauktos purvinais voratinkliais. Henriui buvo nemalonu jas paliesti - pernelyg gyvi prisiminimai apie besiranganèius padarų kūnelius, - tačiau rankos gi ne plikos, jis tebėra su pirštinėmis. Nubraukė voratinklius ir paskubomis peržvelgė lazdas. Lange prie pat jo galvos šoko kibirkštys.

Galop visgi išsirinko porą lazdų, mažumą trumpokų jo ūgiui, ir, nerangiai ramsčiuodamasis, nušliuožė link namo kampo. Su šitomis senomis slidėmis ir medžiokliniu šautuvu ant peties pats sau priminė nacių desantininką iš Alisterio Maklino filmo. Atsigręžė kaip tik tą akimirką, kai langas, prie kurio stovėjo, kurtinamai sužvangėjo ir pažiro tūkstančiais šukelių, tarsi iš antrojo aukšto kas būtų numetęs didelį fajansinį dubenį. Henris susigūžė ir pajuto, kaip šukės barbena per striukę. Kelios įstrigo plaukuose. Tik dabar suvokė, kad tereikėjo vos mažumėlę ilgiau užtrukti prie slidžių bei lazdų, ir įkaitęs stiklas būtų subjaurojęs visą veidą, o gal net sužeidęs akis.

Henris pakėlė akis į dangų, pridėjo delnus prie skruostų, nelygiant Elas Džonsonas, ir suriko:

- Kažkas ten, viršuje, myli mane! Aleliuja!*

Liepsna veržėsi pro langą, laižė stogą, ir Henris girdėjo, kaip viduje kažin kas sproginėja bei žvanga. Lamaro Klarendono medžiok-

*Citata iš klasikinio Elo Džonsono "baltojo bliuzo".

lės namelis, kurį dar pastarojo tėvas surentė po Antrojo pasaulinio karo, maudėsi džiugioje liepsnoje. Aišku, tai buvo sapnas.

Laikydamasis atokiai nuo namo, Henris pamažėle apšliuožė aplink. Iš dūmtraukio link žemai kybančių debesų veržėsi kibirkščių spiečiai. Kažkur rytuose vėl kaleno kulkosvaidis. Paskui vakaruose nugriaudėjo sprogimas... kas gi tai, vardan Viešpaties? Perdėm mįslės. Jeigu jis gyvas ir sveikas nusigaus iki žmonių, galbūt jie papasakos.

- Nebent ir mane nuspręstų įsimest į medžioklinį krepšį, - pratarė jis. Balsas nuskambėjo it sausas karkimas, ir Henris suprato stačiai mirštąs nuo troškulio. Pasilenkė (be galo atsargiai, kadangi daugelį metų nestovėjo ant slidžių), pakabino dvi saujas sniego, įsimetė į burną ir lukterėjo, kol sniegas ištirps bei nutekės į gerklę. Dieviška! Henris Devlinas, psichiatras ir straipsnio apie Hemingvėjaus Išeitį autorius, vyriškis, kuris kadaise buvo nekaltas berniukas, o vėliau tapo aukštu liesu vaikinu su akiniais, be atvangos slystančiais ant nosies galo, ir žilstančiais plaukais, kurio draugai arba mirė, arba pabėgo, arba neatpažįstamai pasikeitė, tai štai, tasai vyriškis stovėjo tarpuvartėje prie namo, į kurį niekada daugiau nebesugrįš, stovėjo ant slidžių ir valgė sniegą, nelyginant berniūkštis, šlamščiantis cukraus vatą "Šrainerių" cirko vaidinime, stovėjo ir žiūrėjo, kaip liepsnoja paskutinė vieta žemėje, kur jam buvo gera ir jauku... bent retsykiais.

Ugnis veržėsi pro kedrines malksnas. Sniegas ant stogo tirpo, verdančio vandens srautas šnypšdamas sruvo į latakus. Plėšrios ugnies letenos mojo pro atviras duris, tarsi svetingi šeimininkai, raginantys naujai atvykusius pasiskubinti, pasiskubinti, velniai rautų, neškite čionai savo subines, kol viskas nepavirto pelenais! Ant granito plokštės nudrykusi raudonai auksinė paklodė apanglėjo, apsiblausė, papilkėjo.

- Štai ir puiku, - sau po nosimi sumurmėjo Henris. Pats nesuvokdamas, jis ritmiškai gniaužė slidžių lazdų galus. - Štai ir puiku. Puiku.

Pastovėjo dar bent penkiolika minučių, o kai nebepajėgė ištverti, atgręžė liepsnai nugarą ir iškeliavo tuo pačiu keliu, kuriuo atėjo.

7.

Buvusio įkarščio nebeliko. Vien plikas apskaičiavimas. Priešaky dvidešimt mylių (*jei tiksliai, 22,2*, pataisė save jis), ir jei nepasirinks optimalaus tempo, niekada nepasieks tikslo. Stengėsi laikytis sniegomobilio paliktos vėžės, bet ilsėtis stabteldavo kur kas dažniau, nei pakeliui į "Skylę".

Ak, betgi tuomet buvau jaunesnis, su lengva ironija pagalvojo Henris.

Dukart žiūrėjo į laikrodį, visai pamiršęs, kad laikas Džefersono trakte nebeegzistuoja. Debesys vis tirštėjo, ir nebuvo įmanoma nustatyti laiko iš akies. Viena aišku: diena dar tęsiasi, bet ar toli vakaras? Jis nežinojo. Paprastai geriausiu sufleriu būdavo apetitas, bet tik ne šiandien. O ir kas, juo dėtas, nesiskųstų apetito stoka? Po visko, ką jam teko išvysti? Po to padaro Džounsio lovoje, kiaušinių ir kirminų su juodomis išvirtusiomis akimis? Po bato, nukarusio per vonios kraštą? Jautė, kad niekada nebeįstengs praryti nė kąsnio, o jei ir įstengs, tai per amžius nesibjaurėdamas nepažvelgs į jokį raudonos atspalvį. O grybai? Ne, dėkui!

Veikiai pastebėjo, kad šliuožimas slidėmis, šiaip ar taip, tokiomis trumputėmis, tolygu važiavimas dviračiu: kartą įgyti įgūdžiai niekada nepasimiršta. Ropšdamasis į pirmąją kalvą, Henris parkrito ir nosimi išarė sniegą. Užtat narsiai nučiuožė kitu šlaitu, svyruodamas ir liuoksėdamas per duobes, tačiau visgi negriūdamas. Ir laiku prisiminė, jog slidės veikiausiai neteptos nuo tų laikų, kai prezidentu buvo arachio karalius*, bet jei laikysis sumintos ir lygios sniegomobilio vėžės, įstengs nusigauti ten, kur reikia. O kiek čia žvėrių pėdsakų! Šitiek jam neteko matyti per visus prabėgusius metus, sudėtus draugėn. Regis, kai kurie nelaimingi gyvūnai kiūtino keliu, bet likusieji kirto jį iš vakarų į rytus. Kelias tingiai driekėsi į šiaurės vakarus, o vakarai, kaip matyti, buvo toji pasaulio dalis, nuo kurios čionykštės gyvūnų populiacijos stengėsi laikytis atokiau.

*Džimis Karteris.

Aš leidausi klajoti, tarė sau Henris. *Galbūt kada nors kas nors parašys apie tai epinę poemą "Henrio Klajonės".*

- Taip, - balsu pratarė jis. - Laikas sustojo, iškrypo erdvė, o egmenas traukė pirmyn, vis pirmyn.

Nusijuokė, bet juoką nutraukė dusinantis kosulys. Henris pasuko į šalikelę, vėl pasisėmė sniego ir mėgaudamasis prarijo.

- Skanu... ir naudinga, - paskelbė jisai. - Sniegas - geriausias pusryčių ir pietų pakaitalas.

Kilstelėjo galvą į dangų - ir be reikalo. Akyse aptemo, o galva susvaigo taip, kad slidininkas vos neparpuolė. Tačiau priepuolis praėjo taip pat staiga, kaip ir prasidėjo. Atrodė, jog debesys dar labiau pajuodo. Artėja pūga? Naktis? Ar ir tas, ir kitas drauge?

Kelius ir kulkšnis maudė nuo įtampos, lazdomis besidarbuojančias rankas skaudėjo dar labiau. Bet visų prasčiausiai sekėsi krūtinės raumenims. Henris jau susitaikė su mintimi, jog nenušliuoš į Goslino parduotuvę iki tamsos, bet dabar, vartaliodamas burnoje sniego gniutulą, ūmai suprato, kad gali ir apskritai nenušliuožti.

Atrišo šlaunį veržiančius marškinėlius ir sustingo iš siaubo. Ant mėlynų džinsų liepsnojo ryškiai raudonas siūlelis. Širdis ėmė plakti taip pašėlusiai, jog akyse vėl sumirgo juodi taškeliai. Henris virpančia ranka siektelėjo siūlo.

Ką, velniai rautų, dirbi? - pašiurpo pats. - *Ketini nubraukti jį, nelyginant atsitiktinį siūlelį?*

Būtent šitaip padarė, nes TAI iš tiesų buvo siūlelis, siūlelis, išsipešęs iš marškinėlių su "Red soks" emblema". Numetė jį ir ilgai žiūrėjo, kad tas sklendžia ant sniego. Paskui vėl apsirišo šlaunį. Kodėl gi jis šitaip išsigando, tiesa, tik sekundėlei kitai? Juk vos prieš ketvertą valandų mintyse vardijo visas paskutinio pasirinkimo rūšis: virvė ir kilpa, vonia ir skustuvas, aukštesnis tiltas ir nepaprastai populiari Hemingvėjaus Išeitis, kai kuriuose sluoksniuose vadinama "Sudie, policininke".

Nes nepageidauju išeiti štai šitaip, tarė sau Henris. *Kad mane gyvą surytų...*

- Šungrybiai iš planetos X, - patikslino jis.

Ir egmenas vėl leidosi į kelią.

8.

Pasaulis susiaurėjo - kaip ir visuomet, kai baigiasi jėgos, o iki pabaigos dar toli, oi, kaip toli. Henrio gyvenimas apsiribojo keliais paprastais monotoniškais judesiais: dabar keliautojas tik kilojo lazdas ir brūkšėjo slidėmis. Skausmas dingo, šiaip ar taip, laikinai, tarsi jis būtų įžengęs į kažkokią kitą zoną.

Kažkas panašaus jau vyko ir anksčiau, aukštojoje mokykloje, kai Devlinas buvo "Derio Tigrų" krepšinio komandos pagrindinio penketo centru. Per lemiamas pusfinalio rungtynes, likus lygiai trims minutėms iki trečiojo ketvirčio pabaigos, aikštę buvo priversti apleisti trys iš keturių geriausių žaidėjų. Likusią žaidimo dalį Henris kovojo vienas - tiesa, neįmetė nė vieno kamuolio, - tik mažumėlę atsipūsdamas trumpų pertraukėlių metu. Jis ištvėrė, bet kai nuskardėjo finalinis švilpukas, skelbiantis rungtynių (kurias "Tigrai" gėdingai prakišo) pabaigą, jautėsi taip, tarsi plaukiotų palaimingam rūke. Pusiaukelėje į vyrų rūbinę pakirto kojas, ir Henris, vis dar kvailai šypsodamasis, susmuko ant žemės, griaudėjant prakaito permerktų komandos draugų juokui, pritarimo klyksmams, švilpimui bei aplodismentams.

Bet čia nėra kam ploti ar švilpti, tik iš rytų aidi kulkosvaidžio serijų kalenimas, gal kiek lėtesnis, bet vis vien galingas.

Tačiau kur kas grėsmingesnis atrodo kažkur priekyje skardinčių pavienių šūvių aidas. Prie Goslino parduotuvės? Sunku pasakyti.

Ūmai sumojo, kad traukia pačią nemėgstamiausią "Roling Stounų" dainą - "Užuojautą šėtonui" (Įsitikink, velniai rautų, jog Pilotas, nusiplovęs rankas, sutvirtino Jo likimą, labai dėkui, jūs buvote nuostabūs klausytojai, labos nakties). Prisivertė liautis, kai suprato, kad dainos žodžiai persipina su prisiminimais apie Džounsį ligoninėje, apie tą Džounsį, koks jis buvo praėjusį kovą: ne sublogęs, o kažkoks sudžiūvęs, tarsi gyvybinės jėgos būtų išgaravusios, o esybė, pati kvintesencija išnirusi paviršiun, kad suformuotų apsauginį apvalkalą apie sužalotą ir smurtu besipiktinantį draugo kūną. Henriui atrodė, kad Džounsis mirs, ir nors tasai nenumirė, dabar Henris suvokė, jog būtent tuomet pradėjo rimtai galvoti apie savižudybę. Policinį jo vaizdi-

nių archyvą - baltai žydrą pieną, varvantį per tėvo smakrą, gigantiškus ir drebančius durų link skuodžiančio Bario Njumeno sėdmenis, Ričį Grenado, kišantį šuns išmatas raudančiam, kone nuogam Daditsui - papildė išsekęs Džounsio veidas ir įdubusios jo akys, Džounsis, išsipleikęs krantinėje, parmuštas mašina be jokios priežasties ir kaltės. Džounsis, jau susiruošęs į tolimą kelią. Gydytojai tvirtino, kad jo būklė stabili, tačiau Henris draugo akyse skaitė neišvengiamą pabaigą. Užuojauta šėtonui? Prašom. Nėra nei Dievo, nei šėtono, nei užuojautos. Bet jei tą supratai, vadinas, prasti tavo popieriai. Tavo, gyvybingo ir energingo lankytojo, užsukusio į didįjį cirką, vadinamą "Amerikietiškąja Kultūra", dienelės jau suskaitytos.

Jis vėl išgirdo savo paties dainavimą: "Matyt, tave trikdo šio žaidimo pobūdis..." - ir vėl prisivertė nutilti. Kas dabar? Kažkokia nesąmonė. Kliedesys, idiotiškas, tačiau skanus, stačiai trykštantis "Amerikietiškąja Kultūra". O kaipgi hitas iš "Pointerz sisterz" repertuariuko? Nebloga mintis.

Henris uždainavo, nudelbęs akis į brūkšinčias slides bei lygias horizontalias sniegomobilio šliūžes, tačiau melodija veikiai virto drebančiu monotonišku inkštimu. Marškiniai kiaurai permirko prakaitu, ant viršutinės lūpos šalo iš nosies besisunkiančios permatomos gleivės, bet Henris atkakliai kartojo:

- Aš žinau, mes įstengsime, aš žinau, mes įstengsime, aš žinau, mes įstengsime pasiekti savo. Taip, mes galime, galime, taip, taip, mes galime, galime...

Geriau. Kur kas geriau. Ir visi tie "galime, galime" priklausė "Amerikietiškajai Kultūrai", kaip "Fordas" pikapas kėgelbano stovėjimo aikštelėje, kaip moteriškų baltinių išpardavimas "Penny"* tinkle, kaip negyva roko žvaigždė vonioje.

9.

Ir štai galiausiai jis sugrįžo prie stoginės, kurioje paliko Pitą ir moterį. Pitas dingo. Jokių pėdsakų.

---

*Parduotuvių tinklas su skyriais "Prekės paštu", garsėjantis aukšta prekių kokybe ir sąlyginai žemomis kainomis.

Surūdijęs skardinis stogas įgriuvo. Henris jį kilstelėjo ir pažvelgė vidun - norėjo įsitikinti, kad Pito ten nėra. Jo išties nebuvo, tačiau moteris liko. Arba įstengė čionai atšliaužti pati, arba buvo pertempta iš tos vietos, kurioje ją paliko Henris, prieš iškeliaudamas į "Skylę sienoje", ir kažkur tame tarpe vargšelę pakirto sunkiausia iš visų galimų komplikacijų - mirtis. Drabužius ir veidą dengė toks pat pelėsis, koks uždusino medžioklės namelį, tačiau Henris pastebėjo vieną įdomų ypatumą: nors augmenija ant moters kūno (ypač šnervėse ir atmerktoje akyje, iš kurios vertėsi tikros džiunglės) klestėjo, kolonijos, nelygia linija supančios kūną iš užnugario, geibo akyse. Blausėsi, pilkėjo ir toliau nebeplito. O tos, kurios sužėlė priešaky, atsidūrė kiek palankesnėje padėtyje: matyt, laužas dar skleidė šilumą, dirva, į kurią nukrito sporos, buvo besniegė, tačiau patys gijų galiukai jau įgavo vulkaninių pelenų atspalvį. Henris buvo visiškai tikras, jog grybelis žūsta. Diena taip pat linko vakarop: dabar tas nekėlė abejonių. Henris nuleido surūdijusį skardos lakštą ant Bekės Šu lavono bei rusenančių anglių ir vėl pažvelgė į sniegomobilio vėžes - nuoširdžiai apgailestaudamas (kaip ir tuomet, prie "Skylės"), kad greta nėra kokio nors Načio Bampo*, gebančio skaityti pėdsakus it knygą. Ar bent jau gero Džounsio draugo Erkiulio Puaro su jo mažomis pilkomis ląstelėmis.

Vėžės suko link sugriuvusios stoginės, o paskui vėl driekėsi į šiaurės vakarus, Goslino parduotuvės link. Čia pat ant sniego liko aiškus žmogaus kūno įspaudas. Abipus tamsavo apvalios įdubos.

- Na, ką pasakysi, Erkiuli? - paklausė Henris. - Ką visa tai reiškia, *mon ami?***

Bet Erkiulis neatsakė.

Henris vėl sumurkė sau po nosim ir pasilenkė arčiau įdubos - nė nepastebėjęs, kad atsižadėjo "Pointerz sisterz" ir traukia "Roling Stounus". Šviesos dar pakako, kad įžiūrėtų tris duobeles kūno įspaudo kairėje. Henris prisiminė lopą ant kairiosios Pito striukės rankovės. Kartą Pitas išdidžiai pasigyrė, neva jo draugužė prisiuvo lopą pareiškusi, kad neleis Pitui vykti į medžioklę apskurusiam. Tuomet Henris

*Fenimoro Kuperio romanų veikėjas, medžiotojas ir pėdsekys.

**Mano drauge (*pranc.*).

pagalvojo, kaip juokinga ir liūdna, kad Pitas stato šviesias viltis apie laimingą ateitį ant lakaus smėlio, paprastą gerumo aktą laikydamas kažkuo daugiau... juk tasai aktas kur kas labiau susijęs su aplinka, kurioje buvo auklėjama minėtoji dama, nei su jos jausmais alumi persisunkusiam bičiuliui.

Tiesa, kas dabar iš to? Svarbiausia, jog Henris galiausiai įstengė padaryti šiokias tokias teisingas išvadas. Pitas išsikrapštė iš po nuvirtusio stogo... Džounsis, ar tas, kas tūnojo Džounsyje, tas pats debesis, - važiavo pro šalį, pasuko link stoginės liekanų ir išsivežė Pitą.

Kodėl?

Henris nežinojo.

Ne visos dėmės jo nusikamavusio draugo siluete buvo grybelio kolonijos. Kai kurios - stačiai sukepęs kraujas. Pitas sužeistas. Žinia, jis šliaužė iš griuvėsių, remdamasis alkūnėmis ir sveikąja koja. Veikiausiai susipjaustė, įgriuvus stogui? Susipjaustė, ir tiek?

Ir tuomet Henris pastebėjo vingrų pėdsaką, vedantį šalin nuo įdubos, kurioje gulėjo Pito kūnas. Pačiame gale tamsavo tas, ką iš pradžių palaikė apdegusia šaka. Įsižiūrėjęs atidžiau, pakeitė nuomonę. Tai buvo dar vienas padaras, negyvas ir apanglėjęs, papilkėjęs tose vietose, kurių nepasiekė ugnis. Henris paspyrė jį bato nosimi. Po kirminu glūdėjo nedidelė sušalusi krūvelė. Kiaušiniai. Ko gero, net dvėsdamas jis nesiliovė dėjęs kiaušinių.

Henris krūpčiodamas užpylė sniegu ir kiaušinius, ir mažosios pabaisos kūną. Paskui vėl atrišo improvizuotą tvarstį, nužvelgė žaizdą ir sumojo, kokia būtent daina veržiasi iš gerklės. Ir tvirtai sučiaupė lūpas. Aplink vėl sūkuriavo sniegas, lengvutis ir nepavojingas.

Kodėl aš tai dainuoju? - paklausė savęs. - *Kodėl niekaip negaliu atsikratyti šitos sumautos dainos?*

Atsakymo nelaukė: paprasčiausiai nuo savojo balso skambesio darėsi lengviau (tai mirties buveinė, o gal čia lankosi ir vaiduokliai), bet visiškai netikėtai atsakymas griausmu nuaidėjo smegenyse:

Nes tai mūsų daina. Tai “Skvod Entym”, su kuria mes einame atakon. Mes Kruzo vaikinai.

Kruzo? Jis teisingai išgirdo? Kaip Tomas Kruzas? O gal ne visai taip.

Šūviai rytuose tilo. Skerdynės artėjo į pabaigą. O tie vyrai, kurie be gailesčio spaudė kulkosvaidžių svertus, medžiotojai žaliais ar juodais, tik jau ne oranžiniais apdarais, klausėsi tos dainos visąlaik, kol dirbo savo darbą, papildydami skaičiais siaubingą mėsininko sąskaitą:

"Lėkiau aš tanku, generolo rango, blickrygui šėlstant, lavonams dvokiant... Malonu susipažinti, ponai, tikiuosi, mano vardą žinote..."

Kas vis dėlto dedasi? Ne laukiniame, šėlstančiame, kerinčiame ir pamišusiame Išoriniame Pasaulyje, o jo paties galvoje? Retsykiais pasitaikydavo tvyksnių, padedančių suvokti savo gyvenimą, gyvenimą nuo Daditso laikų, bet dar neteko patirti nieko panašaus.

Kas tai?

Nejau atėjo metas artimiau susipažinti su nauju ir galingu linijos matymo būdu?

Ne. Ne, ne, ne.

Ir galvoje nusirito pasityčiojantis aidas: *... generolo rango... lavonams dvokiant...*

- Daditsai! - suriko Henris į pilkėjančią drėgną tuštumą. Tingios snaigės sukosi it plunksnos iš perplėštos pagalvės. Kažkokia mintis skverbėsi laukan, bet ji pernelyg jau didžiulė. Neaprėpiama.

- Daditsai!!! - sušuko jis teatrališku egmeno balsu. Ir vieną dalyką jam buvo leista suprasti: savižudybės prabanga nuo šiolei nepasiekiama. Ir tai buvo visų siaubingiausia, nes beprotiškos mintys - *žinau vardus tų, kurie pašalino Kenedį* - plėšė smegenis. Jis vėl sukūkčiojo: sutrikęs, persigandęs, pasimetęs miške. Visi draugai, išskyrus Džounsį, nebegyvi. O Džounsis ligoninėje. Kino žvaigždė ligoninėje su misteriu Grėjumi.

- Ką tai reiškia? - sudejavo Henris, delnais spausdamas smilkinius (atrodė, jog galva tinsta, pučiasi nelyginant milžiniškas arbūzas), o senos surūdijusios slidžių lazdos bejėgiškai tabalavo kilpose, tarsi sulūžusios propelerio mentės. - O, Viešpatie, ką visa tai REIŠKIA?

Vietoj atsakymo pasigirdo tik daina: *Malonu susipažinti, ponai, tikiuosi, mano vardą žinote...*

Tik sniegas, raudonas nuo visur besivoliojančių gyvūnų kraujo, - elnių ir meškėnų, šeškų ir triušių, lokių ir švilpikų, ir...

Henris sustūgo ir taip beviltiškai bei stipriai sugniaužė galvą, jog, rodos, akimirkai neteko sąmonės. Tačiau blogumas praėjo, ir protas kiek prašviesėjo. Beliko tik neįtikėtinai ryškus Daditso paveikslas - Daditso, kokiu tas buvo, kai jie susitiko pirmąkart, Daditso ne lediniame blickrygo spindesy, kaip "Stounų" dainoj, o neryškioje šiltoje debesuotos spalio dienos šviesoje. Daditso, žvelgiančio į juos įkypomis kiniškomis akimis, kuriose, kaip bebūtų keista, švietė tam tikra išmintis.

"Daditsas buvo mūsų žvaigždžių valanda", - pasakė jis Pitui.

- Obati? - balsu paklausė Henris. - Kokį obati?

Taip, obati, apsuk jį, užsimauk teisingai, apsiauk obati.

Henris nežymiai šyptelėjo (nors skruostai dar liko drėgni nuo pamažėle stingstančių ašarų) ir vėl pasuko link sniegomobilio įspaustų vėžių.

10.

Po dešimties minučių pasiekė apvirtusį "Skautą" ir ūmai suvokė, kad yra baisingai išalkęs ir kad mašinoje turėjo likti maisto. Pamatė pėdsakus, vedančius link mašinos ir atgal. Nereikėjo jokio Način Bampo, kad suvoktų: Pitas paliko moterį ir grįžo prie "Skauto". Ir nereikėjo jokio Erkiulio Puaro, kad suprastų: parduotuvėje pirktas maistas, šiaip ar taip, didžioji jo dalis, vis dar čia. Henris žinojo, ko buvo atėjęs Pitas.

Jis apšliuožė mašiną Pito pėdomis ir, jau segdamas apkaustus, ūmai nustėro. Ši pusė buvo apsaugota nuo vėjo, ir viskas, ką parašė Pitas, sėdėdamas sniege su alaus buteliu, kuo puikiausiai išsilaikė.

DADITSAS, DADITSAS, DADITSAS... vėl ir vėl.

Žvelgdamas į sniege išrašytą vardą, Henris susigūžė. Tolygu ateiti prie kapo žmogaus, kurį mylėjai, ir išgirsti balsą, sklindantį iš po žemių.

11.

Viduje voliojosi stiklo šukės. Visur kraujo pėdsakai, o kadangi didžiuma tamsavo ant užpakalinės sėdynės, Henris nusprendė, jog Pitas susipjaustė ne avarijos metu, o vėliau, kai sugrįžo čionai. Visų įdomiausia, kad automobilyje visiškai nesimatė rausvai auksinių pelėsių. Jie žėlė pakankamai sparčiai, vadinas, Pitas, eidamas alaus, dar nebuvo užsikrėtęs. Galbūt užsikrėtė vėliau, bet ne tada.

Henris pasiėmė duonos, bandelių, riešutinio sviesto, pieno ir pakelį apelsinų sulčių. Tada išsiropštė laukan, atsisėdo, atsišliejo į kėbulą ir, stebėdamas krintančias snaiges, mikliai sukramtė duoną, sviestą tepdamas smiliumi, o paskui švariai jį nulaižydamas. Sviestas buvo šviežias, sultys - gardžios, bet šito akivaizdžiai nepakako.

- Tas, apie ką galvoji, - pamokomai pareiškė Henris, - siaubinga. Jau nekalbant apie tai, kad raudona. Raudonas maistas.

Raudonas ar ne, jis vis vien apie tai galvojo, ir palaipsniui ėmė dingotis, jog čia nėra nieko siaubinga, šiaip ar taip, juk ne veltui jis ištisas naktis mąstė apie šautuvus, virves ir skustuvus. Dabar visa tai atrodė kiek vaikiška ir berniūkštiška, bet toksai jau jis yra, ir nieko čia nepadarysi. Taigi...

- Taigi, ponios ir ponai, gerbiami Amerikos psichiatrų asociacijos nariai, leiskite užbaigti kalbą velionio Džozefo "Byverio" Klarendono citata: "Pakelk ranką, nuleisk, sakyk "tegul jį skradžiai" ir mesk dešimt centų į Gelbėjimo Armijos taupyklę. O jeigu tau nepatinka, gali man pačiulpti". Dėkui už dėmesį.

Tokiu būdu atsiteisęs su Amerikos psichiatrų asociacija, Henris vėl įlindo į "Skautą", šįsyk sėkmingai aplenkdamas šukes, ir išsitraukė paketą, suvyniotą į storą popierių (ant ryšulio drebančia senojo Goslino ranka išvedžiota: $2,79). Įsikišo paketą į kišenę, išlindo laukan ir perplėšė virvelę. Viduje gulėjo devynios storutėlės dešrelės. Raudonos spalvos.

Sekundėlei protas sukilo, primindamas apie bekoję reptiliją, susirangiusią Džounsio lovoje ir spoksojusią į Henrį tuščiais juodais karoliu-

kais, tačiau jis nuvijo maištingas mintis - skubiai ir lengvai, nelyginant tas, kurio dar niekada neapvylė išgyvenimo instinktai.

Dešrelės buvo jau išvirtos, bet Henris vis vien pasišildė kelias žiebtuvėlio liepsnoje, o paskui sukišo į perpjautas bandeles ir akimoju prarijo. Ir nusišypsojo įsivaizdavęs, kaip kvailai turėtų atrodyti iš šalies. Ką gi, nejau žmonės nėra tvirtai įsitikinę, kad psichiatrai anksčiau ar vėliau užsikrečia savo pacientų pamišimu ir kuokteli?

Bet dabar svarbiausia - prikimštas skrandis. Galiausiai jisai prisivalgė iki soties! Svarbu ir tai, jog visos nesąmoningos mintys ir padriki vaizdiniai pagaliau išsinešdino. Drauge su daina. Kad bent tas mėšlas nebesugrįžtų! Meldžiu, Viešpatie!

Henris gurkštelėjo pieno, atrėmė galvą į benzino baką ir užsimerkė. Ne, miegoti neketino: žinia, čionykščiai miškai nuostabūs, tamsūs ir tankūs, o priešaky dar dvylika su puse mylios, ir tik pasiekęs tikslą jisai galės ramia sąžine užsnūsti.

Bet tuomet prisiminė, kaip Pitas dalijosi pas Gosliną nugirstais gandais apie prapuolusius medžiotojus ir žiburius danguje, ir kaip Didysis Amerikos Psichiatras atsainiai numojo į viską ranka, postringaudamas apie satanizmo isteriją Vašingtono valstijoje bei vadinamąją pasityčiojimo iš vaikų bangą Delavere. Vaizdavo genijų, vaidino misterį Psichologą-Gudriąją-Subinę, malė liežuviu, sąmonės gelmėse repetuodamas nuosavos savižudybės sceną, kaip kūdikis vonelėje žaidžia su kojyčių pirštukais. Postringavo itin įtikinamai, galėtų kad ir dabar keliauti į pokalbių šou, kurio žiūrovai geidauja šešiasdešimt minučių balansuoti ties pasąmoningo ir nepažinto riba. Dabar vienu iš pradingusių medžiotojų tapo jis pats. Tuo, kurio nerasite internete, net jei pasitelksite pačią galingiausią paieškos sistemą.

Sėdėjo, užvertęs galvą, užsimerkęs, prikimštu skrandžiu. Džounsio "garandas" atremtas į padangą. Sniegas lengvomis katiniškomis letenėlėmis lytėjo skruostus ir kaktą.

- Čia tas, ko laukė visi tie šunsnukiai ir šikniai: artimi trečiojo laipsnio kontaktai. Atleisk, kad pasijuokiau iš tavęs, Pitai. Tu buvai teisus. O aš klydau. Taigi ne, viskas kur kas blogiau. Senis Goslinas buvo teisus, o aš - ne, - pratarė jis. - Štai tau ir Harvardo išsilavinimas!

Ir vos tik ištarė šiuos žodžius balsu, viskas stojo į savo vietas.

Kažkas arba nusileido, arba sudužo. Ir dabar JAV vyriausybė atsako į įsiveržimą. Kulkosvaidžių ugnimi. Ar jie paskelbė pasauliui tiesą? Paaiškino, kas nutiko? Veikiausiai ne. Ne jų stilius, bet Henriui kažkodėl atrodė, jog pasakyti teks, ir gana greit. Juk viso Džefersono trakto nesukiši į 57-ąjį Angarą.

Ar jisai žino ką nors dar? Galbūt - ir, galimas daiktas, žino kiek daugiau, nei malūnsparnių pilotai ir šaulių komanda. Akivaizdu, jie tariasi turį reikalų su infekcija, bet Henris nemanė, kad viskas taip pavojinga, kaip atrodo. Grybelis prigyja, suklesti... ir žūsta. Nudvėsė net parazitas, tūnojęs moteriškėje. Ateiviai pasirinko itin neparankų laiką ir vietą, kad įstengtų kultivuoti tarpžvaigždinę augmeniją bei įsitvirtinti naujoje planetoje... jei viskas vyko būtent šitaip. Ir šitai verčia galvoti apie katastrofą... taip, o žiburiai danguje? O implantatai? Daugelį metų iš eilės žmonės, kurie tvirtino buvę pagrobti ateivių, vienu balsu tikino, kad juos išrenginėjo... tyrinėjo... prievarta kažin ką implantavo į kūnus... idėjos tokios froidiškos, kad net juokinga...

Henris sumojo, kad jau knapsi nosimi, ir taip staigiai kilstelėjo galvą, jog išvyniotas paketas su dešrelėmis nuslydo nuo kelių į sniegą. Ne, jis ne knapsi nosimi, o paprasčiausiai snaudžia. Dienos šviesa beveik užgeso, ir pasaulis įgavo niaurų asfalto atspalvį. Džinsai aplipę sniegu. Dar truputis, ir jis būtų užknarkęs.

Henris pasipurtė, atsistojo, raukydamasis nuo protestuojančių raumenų skausmo, ir lyg bjaurėdamasis įsistebeilijo į pabirusias dešreles. Po sekundėlės visgi pasilenkė, surinko, suvyniojo tvirčiau ir įsikišo į striukės kišenę. Galbūt vėliau pakeis savo požiūrį į jas. Nuoširdžiai tikėjosi, kad šitaip nenutiks, bet kas žino?

- Džounsis ligoninėje, - tvirtai ištarė Henris. Ką gi norėjo tuo pasakyti? Neaišku. - Džounsis ligoninėje su misteriu Grėjumi. Ir pasiliks tenai. Intensyvios terapijos blokas.

Beprotystė. Tikra beprotystė. Jis vėl stojo į slides - iš visos širdies melsdamasis, kad, eilinį kartą pasilenkus, netriokšteltų stuburas, - ir atsispyrė lazdomis. Tamsa tirštėjo stulbinančiai greit, aplink sūkuriavo sniegas.

Kai Henris sumojo, kad, prisiminęs mėsainius, pamiršo Džounsio šautuvą, grįžti buvo jau per vėlu: jis pernelyg toli spėjo nušliuožti.

12.

Prabėgus bemaž trims ketvirčiams valandos, o gal kiek vėliau, slidininkas ūmai apmirė, bukai stebeilydamas į "Arktik keto" pėdsaką, vos regimą tamsoje. Bet netgi šioje apgailėtinoje, atkakliai nesitraukiančioje šviesoje įstengė įžiūrėti, jog vėžės, tiksliau, viskas, kas iš jų beliko, staigiai suka į dešinę ir neria į mišką. Kurių velnių Džounsis (ir Pitas, jei su juo buvo Pitas) nei iš šio, nei iš to patraukė į mišką? Kokia prasmė, jei Dypkatas - tiesi, aiškiai įžiūrima balta proskyna tarp tamsuojančių medžių?

- Dypkatas veda į šiaurės vakarus, - prabilo jis, mosuodamas lazda. - Asfaltuotas kelias pas Gosliną prasideda vos už trijų mylių nuo čia, ir Džounsis tą žino. Pitas irgi. Ir visgi... sniegomobilis... suka... - Jis pakėlė rankas, mintyse nustatydamas kryptį. - Suka... beveik tiesiai į šiaurę. Kodėl?

Bet gal tai nėra beprasmiška? Dangus šiaurės vakaruose šviesesnis, tarsi ten pliekstų galingi prožektoriai. O virš galvos be atvangos riaumoja malūnsparniai. Triukšmas auga ir nyksta, bet visuomet ta pačia kryptimi. Prišliuožęs arčiau, jis veikiausiai išgirs grumant kitas mašinas: sunkvežimius, galbūt generatorius. Rytuose dar aidėjo pavieniai šūviai, bet svarbiausi dalykai tikriausiai vyko ten, kur jisai traukia.

- Jie įsirengė bazę pas Gosliną! - iškvėpė Henris. - O Džounsis stengiasi aplenkti ją šonu.

Regis, jisai vėl pataikė į dešimtuką! Tik... juk Džounsio daugiau nebėra! Vien debesis su juodai raudonu pamušalu.

- Netiesa! - rėžė Henris. - Džounsis vis dar ten. Ligoninėje su misteriu Grėjumi. Tas debesis... jis ir yra misteris Grėjus. - Ir pats nenutuokdamas, kodėl, pridūrė: - Obati? Auti obati?

Tebesnigo: ne taip, kaip dieną, bet visgi neketino apsiraminti. Henris pažvelgė į dangų, tarsi tikėtų, kad tenai, viršuje, yra Dievas, kuris nuoširdžiai susidomėjęs ir mažumą abejingai stebeilija į jį iš savo buveinės, tarsi koks mokslininkas, apžiūrinėjantis po mikroskopu pakištą bakteriją.

- Kurių velnių visa tai pliurpiu? Ar kas gali man pasakyti?

Žinia, atsakymo nesulaukė, užtat vienas keistas prisiminimas privertė jį krūptelėti. Nuo praėjusių metų kovo jisai ir Džounsio žmona Karla šventai saugojo vieną paslaptį. Karla manė, jog Džounsiui geriau nežinoti, kad jo širdis buvo dusyk sustojusi: vieną kartą, kai jį įkėlė į "greitosios pagalbos" mašiną, antrą - išsyk po to, kai atvežė į ligoninę. Džounsis žinojo buvęs arti mirties, bet nė nenutuokė (šiaip ar taip, Henrio manymu), kaip arti. O jei Džounsis ir regėjo šviesą tunelio gale, tai arba nenorėjo pasakoti, arba viską pamiršo, slopinamas milžiniškų anestetikų ir nuskausminamųjų dozių.

Iš rytų artėjo kurtinantis griausmas, ir Henris pasilenkė, rankomis užsispausdamas ausis, tarsi stengdamasis išsigelbėti nuo, jo supratimu, visos reaktyvinių lėktuvų eskadrilės. Tiesa, jis ničnieko nepamatė, o kai variklių griausmas nutyko, išsitiesė ir priglaudė ranką prie pašėlusiai besidaužančios širdies. Čia tai bent! Jėzau! Ko gero, toks griausmas skardėjo aviabazėse, supusiose Iraką prieš operaciją "Audra dykumoje".

Tai bent triukšmelis! Tai bent ažiotažas! Ar tai reiškia, kad Jungtinės Valstijos tik ką stojo į karą su ateiviais iš kitos planetos? Gal jisai atsidūrė Herberto Velso romane? Henris juto, kaip kairėje krūtinės pusėje bejėgiškai spurda širdis. Jei tai tiesa, matyt, priešas Dėdei Semui paruošė šį tą geriau, nei keli šimtai surūdijusių tarybinių skardinių, tituluojamų raketomis.

Ir tegul sau. Ką gi čia padarysi? Galvok apie save. Ką dabar daryti, štai koks klausimas. Ką daryti?

Variklių kauksmas virto tolimu murmesiu. Bet jie tikriausiai dar sugrįš. Gal netgi su draugais.

"Miške sniegai ir du takeliai"*, rodos, taip dainuojama?

Betgi apie tolimesnį šliuožimą sniegomobilio pėdsakais negali būti nė kalbos. Tamsoje Henris juos pames lygiai po pusvalandžio, jei iki to meto jų dar neužpustys. Ir liks klaidžioti po mišką... kaip, matyt, dabar klaidžioja Džounsis.

Henris atsiduso, nusigręžė nuo siaurų, į sniegą įsispaudusių dryžių, ir nučiuožė keliu.

---

*Bobo Dilano daina, kurią atlieka Džoan Baez.

13.

Kai beveik pasiekė išsišakojimą, kur prasidėjo dviejų juostų plentas, vadinamas Sonipondu, kojos beveik nebelaikė. Henriui atrodė, jog daugiau nebeįstengs žengti nė žingsnio. Šlaunų raumenys ištino it išbrinkę arbatos paketėliai. Neguodė net žiburiai šiaurės vakaruose ir variklių bei malūnsparnių griausmas. Priešaky stūksojo paskutinė, stati, aukšta kalva. Kitame šlaite baigėsi Dypkatas ir prasidėjo Sonipondas. Paprastai ten kur kas didesnis judėjimas, ir jis veikiausiai sutiks žmonių, ypač jei į Džefersono trakto rajoną įvedama kariuomenė.

- Nagi, - išspaudė Henris, - nagi, nagi.

Bet nepajėgė pakrutėti. Nenorėjo ropštis į šitą kalvą.

- Geriau po kalnu, negu į kalną, - iškvėpė jis. Galbūt tai kažką reiškė. O gal tik eilinė idiotiška nesąmonė. Be to, eiti vis vien nėra kur.

Henris pasilenkė, delnu pasisėmė sniego (pilnos rieškučios tamsoje priminė pūkuotą pagalvėlę) ir prisigrūdo pilną burną - ne todėl, kad norėjo gerti, stačiai tempė laiką. Žiburiai, spindintys Goslino parduotuvės pusėje, atrodė kur kas artimesni bei suprantamesni, nei anie, šokę danguje. ("Jie sugrįš! - klykė Bekė, tarytum maža mergaitė, kuri sėdi prie televizoriaus, eilinį kartą rodančio seną Styveno Spilbergo filmą.) Bet kažin kodėl šitie žiburiai Henriui patiko kur kas menkiau už dangiškuosius. Visi tie varikliai ir generatoriai... jie urzgė nelyginant alkani žvėrys.

- Tai jau tikrai, triušiuk, - ištarė jis.

O paskui, kadangi rinktis išties nebuvo iš ko, ėmė ropštis į paskutiniąją kliūtį, skiriančiąją nuo tikrojo kelio.

14.

Henris sustojo viršūnėje atgauti kvapo. Čia vėjas įsisiautėjo visu smarkumu ir be ceremonijų skverbėsi po drabužiais. Sužeista kairioji koja skausmingai pulsavo, ir jis vėl susimąstė, ar po improvizuotu raiščiu nespėjo suvešėti nedidelė jauki raudonai auksinių pelėsių kolonija.

Pernelyg tamsu, kad pavyktų pamatyti, bet gal taip ir geriau. Jokių naujienų - gera naujiena.

- *Laikas sustojo, iškrypo erdvė, o egmenas traukė pirmyn, vis pirmyn.*

Patikrinti vis vien nepavyks, tad Henris ėmė leistis link išsišakojimo, kur baigėsi Dypkato kelias.

Šis šlaitas buvo statesnis, ir veikiai jis kone ritosi kūliais. Tolydžio didino greitį, nė nežinodamas, ką jaučia: baimę, dvasios pakilimą ar kažkokį nesveiką tokių nepanašių emocijų mišinį. Tiesa, lėkė pernelyg greit, juolab kad beveik ničnieko nematė, o buvę slalomininko įgūdžiai surūdijo taip, kaip ir slidžių apkaustai. Abipus slinko neryškūs medžių dryžiai, ir Henris ūmai sumojo, kad visas savo problemas galėtų išspręsti vienu mostu. Ir, pasirodo, tai būtų visai ne Hemingvėjaus Išeitis. Veikiau jau Bono* Išeitis.

Vėjas nupūtė nuo galvos kepurę. Jis automatiškai siektelėjo prapuolėlės, ištraukė iš sniego lazdą ir tučtuojau paslydo. Po velnių, betrūko tik žnektelti ant žemės. Bet gal taip ir geriau, žinia, jei nesusilaužys kojos. Kritimas jį sustabdytų. Henris pakils ir...

Į akis smogė akinanti šviesa, milžiniško sunkvežimio žibintų šviesa, ir Henris kelioms minutėms apako. Bet prieš tai spėjo pamatyti kažkokią krovininę celiuliozės pervežimo platformą, stovinčią pačiame Dypkato kelio gale. Ko gero, mašinoje įrengti galingi davikliai, fiksuojantys kiekvieną pašalinį judesį. Priekyje išsirikiavo ginkluotų žmonių greta.

- STOK! - sugriaudėjo siaubingas mechaninis balsas, veikiausiai priklausantis pačiam Viešpačiui Dievui. - STOK ARBA ŠAUSIM!

Henris nevikriai pasisuko ir įsibėgėjęs dribo į sniegą. Slidės nusprūdo nuo kojų ir nušvilpė sau. Kulkšnį pervėrė toks skausmas, kad jis nebeištvėręs suriko. Nuo smūgio iš plaučių švokšdamas išlėkė visas oras. Henris išarė sniegą nuosava subine ir sustingo nepatogia poza. Bejėgės kojos sulinko it svastika.

Regėjimas palaipsniui sugrįžo. Išgirdęs gurgždant sniegą, Henris šiaip ne taip įsigudrino atsisėsti. Dar bus laiko suvokti, ar išsisuko lengvai, ar visgi įsigudrino ką nors susilaužyti.

Kalvos papėdėje stovėjo šešetas vyrų. Deimantais žėrinčiame sniege nudryko neproporcingai ilgi šešėliai. Visi su striukėmis, burnas ir

---

*Sonis Bono, kitados žymios grupės "Sonny & Cher" narys, vėliau senatorius, užsimušė leisdamasis slidėmis nuo kalno.

nosis dengia perregimos plastikinės kaukės, kur kas patikimesnės už senuosius Henrio respiratorius, bet paskirtis veikiausiai tokia pat. Visi ginkluoti automatais. Visi automatai nukreipti į jį. Kokia laimė, kad Džounsio "garandą" ir savo vinčesterį paliko prie "Skauto"! Išvydę ginkluotą žmogų, šitie šaunuoliai nemąstydami suvarpytų jį it rėtį.

- Nesupratau, - sušvokštė Henris. - Be reikalo jaudinatės, aš nemanau...

- STOK!

Vėlei Viešpaties balsas. Sklinda iš sunkvežimio. Priešais stovintys žmonės užstojo šviesą, ir prie pat išsišakojimo Henris įžiūrėjo dar kelis vyrus. Visi ginkluoti, išskyrus vieną, su megafonu.

- Nežinau, ar pajėgsiu...

- TUČTUOJAU STOK!

Henris svyruodamas pakilo. Kojos drebėjo, kulkšnis degė it ugny, bet visa kita, regis, liko sveika.

Štai ir galas egmeno klajonėms, pagalvojo jis ir sukikeno. Vyriškiai sutrikę susižvalgė. Jie nenuleido automatų, bet Henriui vis vien palengvėjo - netgi nuo šio daugiau nei kuklaus žmogiškųjų emocijų proveržio.

Ant krovininės platformos įtvirtinti žibintai skleidė akinamą spindinčią šviesą, ir Henris ūmai pastebėjo kažin kokį tamsų daiktą, gulintį sniege. Daiktą, iškritusį iš jo kišenės. Labai lėtai, puikiai žinodamas, jog kiekvieną minutę gali pelnyti kulką, Henris pasilenkė jo paimti.

- NEDRĮSK LIESTI! - per garsiakalbį sukliko Dievas, ir kareiviai akimoju kilstelėjo šautuvus: sveika, tamsa, senoji bičiule, spoksanti iš kiekvieno vamzdžio.

- Ėsk šūdą ir dvėsk, - atkirto Henris - vienas iš geriausių Byverio posakių - ir, pakėlęs paketą, šypsodamasis ištiesė ginkluotiems kaukėtiems žmonėms: - Taika jūsų namams. Kas nori dešrelės?

DVYLIKTAS SKYRIUS

DŽOUNSIS LIGONINĖJE

1.

Tai buvo sapnas.

Ir nors toksai neatrodė, visgi turėjo būti sapnas. Kad ir dėl to, jog kartą jisai jau išgyveno kovo penkioliktąją, ir atrodė siaubingai neteisinga patirti visa tai darsyk. Be to, Džounsis pakankamai gerai atminė pastarųjų aštuonių mėnesių įvykius tarp kovo vidurio ir lapkričio vidurio: vaikai ir jų pamokos, begaliniai Karlos pašnekesiai su draugais (dažniausiai iš tos pačios Anoniminių Narkomanų programos), paskaitos Harvarde ir, žinoma, nuobodūs fizioterapijos seansai. Visi tie nelemti pritūpimai-pasilenkimai, protestuojantys raiščiai, skausmo šūksniai, ak, kaip visa tai nusibodo. Jis tvirtina fizioterapeutei Džoanai Morin daugiau nebegalįs. Jinai jo nė klausytis nenori. Ašaros ant jo skruostų, plati šypsena jos veide (ak, toji neapkenčiama nenutrinama baliaus karalienės šypsena), bet galiausiai Džoana nugali ir pasirodo besanti teisi. Jis išties įstengė, tas mažas motoriukas, užtaisytas valia, bet, Viešpatie, kokią gi kainą teko sumokėti!

Prisiminė visa tai ir dar daugiau: kaip pirmąkart pakilo iš lovos, pirmąkart savarankiškai nusišluostė subinę, prisiminė tą naktį gegužės pradžioje, kai išsitiesė miegoti, pirmąkart pagalvojęs: regis, aš išsikapstysiu, naktį gegužės pabaigoje, kai pirmąsyk po nelaimingo atsitikimo pasimylėjo su Karla, ir po to jis papasakojo žmonai seną anekdotą: “Kaip dulkinasi dygliakiaulės?” - “Labai atsargiai”.

Prisiminė, kaip stebėjo fejerverką Atminimo dieną, ir koją skaudėjo it prakeiktą; kaip valgė arbūzą Liepos Ketvirtąją, spjaudydamas sėkleles į žolę ir stebėdamas Karlą su seserimis, žaidžiančias badmintoną: klubą ir koją dar maudė, bet nebe taip beviltiškai; kaip rugsėjį

paskambino Henris ("Ryšio patikrinimas", - pasakė jis), ir jiedu plepėjo apie bet ką, įskaitant ir kasmetinę medžioklę lapkričio mėnesį. "Žinoma, aš važiuosiu", - patikino Džounsis, tuomet dar neįtardamas, koks nemalonus jam bus "garando" svoris rankose. Bičiuliai pasikalbėjo apie darbą (tris paskutiniąsias antrojo semestro savaites Džounsis skaitė paskaitas, gana vikriai klibikščiuodamas su ramentais), apie šeimas, apie perskaitytas knygas ir matytus filmus; Devlinas, kaip ir sausio mėnesį, pasiskundė, jog Pitas pernelyg daug geria, o Džounsis, dėl tos pačios priežasties be atvangos kariaujantis su žmona, nepanoro kalbėtis šia tema, bet kai Henris paminėjo Byverio pasiūlymą grįžtant iš medžioklės stabtelti Deryje ir aplankyti Daditsą Kevelą, nedelsdamas sutiko. Jie taip seniai bebuvo susitikę, o geresnio vaisto nuo nevilties, kaip Daditso injekcija, nė neišgalvosi. Be to... "Henri, - paklausė jis tuomet, - juk mudu ruošėmės pas Daditsą, tiesa? Švento Patriko dieną. Aš pats neprisimenu, bet kalendoriuje įrašyta". "Teisingai, - atsakė Henris, - ruošėmės". "Štai ir kalbėk apie airišką sėkmę, a?"

Perkratęs visa tai atminty, Džounsis galutinai įsitikino, kad jo gyvenime kovo penkioliktoji jau buvo. Įrodymų pakanka: kad ir kalendorius kabinete. Tačiau jos prasidėjo iš naujo, tos tragiškosios dienos, ir dabar, dabar... kaip apmaudu... rodos, ši penkioliktoji kur kas baisesnė už aną, buvusiąją.

Prisiminimai apie aną dieną blėsdavo maždaug dešimtą ryto. Jis sėdėjo kabinete, gėrė kavą ir dėliojo knygas, ketindamas nusileisti į istorijos fakulteto biblioteką, kur ant specialaus stalo būdavo paliekama studentų paaukota literatūra. Buvo nusiminęs, nors net vardan savosios gyvybės išgelbėjimo nebūtų įstengęs paaiškinti, kodėl. Pasak to paties kalendoriaus, kuriame nerūpestingai įrašė kelionės pas Daditsą datą, tądien jis buvo numatęs susitikti su studentu, vardu Deividas Defanjakas. Sunku pasakyti, apie ką jiedu šnekėjosi, bet vienas aspirantas minėjo Defanjako priduotą esė apie normanų užkariavimus: matyt, kalbėtasi būtent apie tai. Ir vis dėlto lieka neaišku: kas gi įprastame dėstytojo susitikime su studentu šitaip nuliūdino profesoriaus padėjėją Gerį Džounsą?

Bet netgi prasta nuotaika nesutrukdė jam murkti sau po nosimi, murkti kažkokią nesąmonę: "Mes galim, galim, taip, taip, mes galim, galim, Viešpatie dangiškasai, galim..." O paskui... paskui kažkokios nuotrupos: štai stabteli prie Kolinos, fakulteto sekretorės, ir palinki laimingos Šventojo Patriko dienos, laikraščių kioske prie universiteto pastato nusiperka "*Boston feniks*", ant tilto Kembridžo pusėje švysteli ketvirtuką į saksofonisto futliarą, apgaili skustagalvį vaikiną, stingstantį vėjyje su lengvučiu megztuku, bet rišlius prisiminimus užgožia knygų, kurias ketino padovanoti, krūva. Sąmonė grįžo ligoninėje drauge su monotonišku balsu iš gretimos palatos: *Prašau liautis, aš nebeištversiu, suleiskite man nuskausminamųjų, kur Marsė, noriu Marsės.*

O gal: *kur Džounsis, noriu Džounsio*? Tykinanti senė-mirtis... Mirtis, apsimetusi pacientu. Mirtis pametė jo pėdsakus, taip, visai įmanoma, nes kiekvienoje milžiniškos ligoninės lovoje kas nors dejuoja iš skausmo, spinduliuodamas kančią iš visų porų, ir dabar senė-mirtis šliaužia nepastebimai, stengdamasi vėlei jį surasti. Stengdamasi pergudrauti. Stengdamasi priversti jį išsiduoti.

Bet nors laikas pasuko atgal, palaimingoji tamsa išsisklaidė. Šį kartą, nors laikas pasuko atgal, jis ne tik linki Kolinai džiugios Šventojo Patriko šventės, bet ir pasakoja jai anekdotą apie Jamaikos proktologą. Džounsis išeina... jo būsimasis "aš", lapkritinis "aš", prigludo kovo mėnesio galvoj, nelyginant "zuikis" garlaivio triume. Jo būsimasis "aš" girdi, kaip kovo mėnesio "aš" galvoja: *Kokia nuostabi pasitaikė diena...* O tuo tarpu kojos neša į Kembridžą pasitikti lemties. Mėgina paaiškinti kovo mėnesio "aš", jog tai siaubinga mintis, klaikiai siaubinga mintis, ir kad galima išvengti savaičių bei mėnesių neištveriamos kančios, tereikia sėsti į autobusą ar taksi, tačiau neįstengia nunešti šios minties iki kovo mėnesio "aš" sąmonės. Regis, visi vaikystėje skaityti fantastiški pasakojimai apie keliones laike vieningai tvirtino: praeities pakeisti neįmanoma, kad ir kaip stengtumeisi.

Jis pereina tiltą per Čarlzo upę, ir nors vėjas ganėtinai šaltas, visgi mėgaujasi pavasarine saulute ir akinamais vandens blyksniais vandeny. Paskui traukia kupletą iš "Štai ir saulė" ir vėl grįžta prie "Pointerz sisterz" dainelės: "Taip, taip, mes galim, galim, Viešpatie dangiškasai..." Ir į taktą

mosuoja portfeliu. Portfelyje sumuštinis. Kiaušinių salotos. M-m-m, nutęsė Henris. DDDT, atsiliepė Henris.

O štai ir saksofonistas, ir koksai siurprizas: vaikinas stovi ne Masačūsetso aveniu gale, o tolėliau, prie vieno iš tų apšniaukštų indiškų restoranėlių. Skustagalvis dreba nuo šalčio, rėžiais nusėtas skalpas verčia manyti, kad jis visai niekam tikęs kirpėjas. O grojimo maniera akivaizdžiai byloja, kad ir saksofonistas iš jo nekoks. Jau verčiau būtų tapęs staliumi, aktoriumi, teroristu, bet kuo, tik ne muzikantu. Džounsis taip pasigaili nelaimėlio, kad į futliarą, išmuštą apspurusiu violetiniu aksomu, meta ne ketvirtuką, kaip anksčiau, o visą saują smulkių: ak, jau išties "tos kvailystės". Dėl asmeninio sentimentalumo kaltina pirmą šiltą dienelę po ilgos žiemos ir taip sėkmingai pasibaigusį pokalbį su Defanjaku.

Saksofonistas dėkingumo ženklan užverčia akis ir nesiliauja pūtęs veriamų garsų. Džounsis prisimena eilinį pokštą: "Kaip pavadintumėt saksofonistą su kredito kortele kišenėje?" - "Optimistu".

Jis toliau žvaliai sau žingsniuoja, mosuodamas portfeliu, nesiklausydamas Džounsio, to, kuris atplaukė iš lapkričio upe aukštyn, nelyginant lašiša, keliaujanti laiku. *Ei, Džounsi, stok. Užsirišk raištelį, ar ką...* (Nieko nebus: jis avi mokasinus. O netrukus įsitaisys ir gipsą.) *Tai nutiks kitoje sankryžoje, ten, kur sustoja "Red Lain" autobusas. Kur kertasi Masačūsetso aveniu ir Prospektas. Iš ten atriedės tamsiai mėlynas "Linkolnas", už vairo sėdės senas kvailys, buvęs istorikas, ir ištrėkš tave ant krantinės.*

Neišeina. Kad ir kaip garsiai jis klyktų, nieko neišeina. Telefonas išjungtas. Tu negali sugrįžti atgal, pribaigti savo senelio, nušauti Li Harvio Osvaldo, kaip tik tą akimirką, kai jisai įsitaisė Dalaso mokyklinių vadovėlių sandėlio šeštojo aukšto lange: greta popierinė lėkštė su atšalusiu keptu viščiuku, paštu užsakytas šautuvas nukreiptas į tikslą, tu negali uždrausti sau eiti į Masačūsetso aveniu ir Prospekto sankryžą, su portfeliu rankoje ir laikraščiu - laikraščiu, kurio niekada nebeperskaitysi, - po pažastim. *Apgailestauju, sere, visame Džefersono trakte nėra nė vieno veikiančio telefono, kažkokia visuotinė sumauta nesąmonė, bet jūs negalėsite prisiskambinti...*

Ir tuomet, o Viešpatie, čia kažkas nauja - perspėjimas visgi pasiekia adresatą! Būtent tą akimirką, kai jisai stovi šalikelėje, jau ruošdamasis žengti į sankryžą, perspėjimas visgi suskumba!

- Ką? - klausia jis, ir praeivis, stabtelėjęs šalia - pirmasis, kuris palinks prie Džounsio praeityje, kurią dabar, dėkui Dievui, galima išbraukti, - įtariai dėbteli į jį ir atsako:

- Aš nieko nesakiau, - tarsi greta galėtų būti kažkas trečias. Bet Džounsis beveik negirdi praeivio, nes trečiasis visgi yra, tai balsas jo galvoje, kaip bebūtų keista, stebėtinai panašus į jo paties, ir tasai balsas klykia, reikalauja sustoti, nieku gyvu nežengti į gatvę...

Bet tuomet Džounsis išgirsta kažkieno verksmą. Žvelgia į kitą Prospekto pusę ir, o Viešpatie, tenai *Daditsas!* Daditsas Kevelas, plikutėlis, neskaitant glaudžių, ir lūpos aplipusios kažkuo rudu, panašiu į šokoladą, bet Džounsis žino, kas tai. Šuns šūdas, menkysta Ričis visgi privertė jį suvalgyti tą šlykštynę, o žmonės eina pro šalį, nekreipdami dėmesio. Tarsi Daditsas nė neegzistuotų.

- Daditsai! - šaukia Džounsis. - Laikykis, seni, aš ateinu!

Ir nesidairydamas mauna per kelią. Jo keleivis nepajėgia spirtis, tik bejėgiškai burblena, galiausiai suvokęs, kaip visa nutiko. Senis, taip, senis su savo pradine Alzhaimerio stadija, jisai neturėjo teisės sėsti už vairo, viskas taip, bet svarbu ne vien senis. Kita, pati svarbiausia priežastis, kurią iki šiolei slėpė avariją gaubianti tamsa, buvo būtent tokia: jis išvydo Daditsą ir, pamiršęs apsidairyti, puolė pirmyn.

Tačiau prabėgom pastebi dar kai ką: milžinišką raštą, kažką panašaus į Sapnų Gaudyklę, kuri susieja visus metus, prabėgusius nuo pirmojo susitikimo su Daditsu 1978-aisiais, indėnų amuletą, kuris tokiu pat būdu įpins draugėn ir ateitį.

Priekiniame stikle blyksteli saulė: pastebi tą blyksnį kairiosios akies krašteliu. Jo link artėja mašina... artėja pernelyg greit. Gretimai stovėjęs vyriškis, misteris Aš-Nieko-Nesakiau, šaukia:

- Saugokis, vaikine, saugokis!

Ir Džounsis vėl beveik negirdi. Nes ant šaligatvio, šalia Daditso, stovi elnias, didelis ir gražus, kone sulig žmogum. Akimirka anksčiau, nei jį partrenkia “Linkolnas”, Džounsis supranta, jog elnias ir yra žmogus, žmogus su oranžine kepure bei tokia pat liemene. Ant peties it šlykštus

talismanas prigludo bekojis, į šešką panašus padaras su didžiuliais juodais veizolais. Uodega... o gal čiuptuvas gniaužia vyriškio kaklą.

Kaip, vardan Viešpaties, galėjau palaikyti jį elniu? - galvoja Džounsis, bet tuomet atlekia "Linkolnas" ir bloškia jį ant krantinės. Džounsis girdi tykų ir grėsmingą lūžtančių kaulų treškesį.

2.

Šįkart jokios tamsos: į bloga ar į gera, bet Atminties gatvėje stovi lankiniai žibintai. Tačiau filmas visgi chaotiškas, tarsi montuotojas būtų išlenkęs kelias taureles ir pamiršęs scenų seką. Iš dalies taip atrodo dėl to, jog laikas kažin kokiu keistu būdu susivijo ir perkrypo: tarsi jis tuo pat metu gyventų praeity, dabarty ir ateity.

Būtent taip mes ir keliaujame, aiškina balsas, ir Džounsis suvokia, jog čia tasai, kuris virkavo dėl Marsės ir meldė nuskausminamųjų. *Kai tik pagreitis pasiekia tam tikrą ribą, visos kelionės virsta kelionėmis laike. Kiekvienos kelionės pagrindas - atmintis.*

Vyriškis iš šalikelės, senis Aš-Nieko-Nesakiau, palinksta prie jo, klausia, kaip jaučiasi, mato, jog popieriai prasti, pakelia akis ir taria:

- Ar kas turi mobilų? Reikia kviesti "greitąją". - Ir tuomet po jo smakru Džounsis pastebi nedidelį įbrėžimą, matyt, senasis Aš-Nieko-Nesakiau ryte įsipjovė skusdamasis ir net nepastebėjo.

Kaip miela, galvoja Džounsis, bet tuomet juostelė liuokteli, vaizdas keičiasi, ir štai jis, senas kvailys, su dulkėtu juodu paltu ir minkšta fetrine skrybėle, pavadinkim sukriošėlį besmegenį misteriu Ką-Aš-Padariau. Jis šlaistosi aplink, kartodamas šią frazę. Murma, jog tik sekundėlei išsiblaškė ir pajuto smūgį... ką aš padariau? Tvirtina neatmenąs draudimo kompanijos pavadinimo, bet agentas tikino, kad jų klientai patikimose rankose. Ką aš padariau? Tarpkojy plinta šlapia dėmė. Gatvėje išsipleikusį Džounsį persmelkia absurdiškas gailestis senam kretinui, gailestis ir troškimas paaiškinti: "Nori žinot, ką padarei? Dirstelk į savo kelnes. Tu apsimyžai, Q-E-D*".

**Quod erat demonstrandum* (*lot.*) - ką ir reikėjo įrodyti.

Vaizdas krūpteli vėl. Dabar aplink apstu žmonių. Visi atrodo nenatūraliai dideli, ir Džounsis mano, jog tai panašiau į laidotuves karste gulinčiojo požiūriu. Ir prisimena Rėjaus Bredberio apsakymą, regis, "Minia", kur žmonės, besirenkantys į avarijų vietas - visuomet tie patys žmonės, - savo pasisakymais nulemia nukentėjusiųjų likimus. Jeigu jie padrąsinamai murma, kad viskas ne taip jau prastai, pasisekė, jog mašina paskutinę minutę spėjo pasukti, vadinas, išgyvensite. O jei minioje girdėti "atrodo klaikiai" ar "nemanau, kad jis išsikapstys", - manykit esąs lavonas. Visuomet tos pačios asmenybės. Visuomet tie patys tušti, godūs veidai. Nuobodžiaujantys žiopliai, neišpasakytai mėgstantys žiūrėti į kraują ir klausytis sužeistųjų aimanų.

Ir kaip tik už misterio Aš-Nieko-Nesakiau nugaros Džounsis regi Daditsą Kevelą, apsivilkusį ir atrodantį visiškai padoriai: tai yra, jokių šuns šūdo ūsų. Makartis irgi čia. *Pavadinkime jį misteriu Stoviu-Ir-Beldžiuos-Prie-Tavojo-Slenksčio*, galvoja Džounsis. Ir dar kažkas. Pilkasis žmogus. Tik jis anaiptol ne žmogus, ne visiškai, jis ateivis, stovėjęs už nugaros, kol Džounsis kovėsi su vonios rankena. Ištrintame, kone bebruožiame veide dominuoja didžiulės juodos akys. Nuvytusiais maišais nukarusi dramblio oda pamažėle traukiasi: senasis misteris Ateivis-Paskambink-Namo dar nepasidavė aplinkos poveikiui. Tačiau pasiduos. Galiausiai ši atmosfera sudoros jį nelyginant rūgštis.

Tavo galva susprogo, mėgina pilkajam žmogui paaiškinti Džounsis, bet žodžiai nesprūsta nuo liežuvio, net burna neprasižioja. Ir visgi, regis, misteris Ateivis-Paskambink-Namo jį išgirsta, nes nežymiai palenkia pilką galvą.

Jis netenka sąmonės! - šaukia kažkas, ir anksčiau, nei vaizdas liuokteli vėl, Džounsis girdi, kaip misteris Ką-Aš-Padariau, tasai tipas, kuris jį parbloškė ir sutrupino šlaunį nelyginant porcelianinę lėkštelę tire, kažin kam sako: *Visi man sako, kad esu panašus į Lorensą Velką**.

3.

"Greitosios pagalbos" automobilyje jis taip ir neatgauna sąmonės,

*Estradinio orkestro, koncertavusio televizijoje 1950-80-aisiais metais, dirigentas.

nors be atvangos stebi save, tarsi išties atsiribojęs nuo kūno, bet nutinka ir dar vienas dalykas, kurio vėliau niekas nepaminės: kol medikai pjauna klešnę, apnuogindami šlaunį, katra atrodo taip, tarsi po oda būtų įsiūtos dvi didelės grubios durų rankenos, tai štai, kol jie rėžia kelnes, sustoja Džounsio širdis. Sustoja širdis, jis nėmaž neabejoja, nes jiedu su Karla nepraleido nė vienos "Ligoninės priimamojo" serijos, netgi kartojimų. Ir tuomet prasideda sumaištis, vienam iš felčerių po kaklu tabaluoja auksinis kryželis, jis nuolat kliudo Džounsiui nosį, ypač kai senasis misteris Felčeris pasilenkia prie tariamo lavono, ir - *kad tave, taigi jis mirė*! Kodėl niekas nepasirūpino pranešti, kad jis *numirė "greitojoje"?* Nejau pamanė, kad Džounsiui bus neįdomu, kad jis, sužinojęs tokį dalyką, paprasčiausiai nusižiovaus ir numos ranka, tik pamanyk, baisaus čia daikto!

- Traukitės! - šaukia kitas felčeris. Sekundėle anksčiau, nei prie krūtinės priglunda defibriliatorius, vairuotojas grįžteli per petį, ir Džounsis atpažįsta Daditso motiną. Bet tuomet jie įjungia srovę, kūnas krūpteli, ir visa toji balta mėselė sudreba, kone atšokdama nuo kaulų, kaip pasakytų Pitas. Ir nors Džounsis-stebėtojas neturi kūno, vis vien pajunta elektros srovės smūgį, didžiulį galingą "bum", kuris uždegė jo nervų medį nelyginant signalinė raketa. Padėkok Viešpačiui ir nerk žemyn, aleliuja!

Ant neštuvų tysantis kūnas daužosi it žuvis, ištraukta iš vandens, o paskui sustingsta vėl. Felčeris, susigūžęs už Robertos Kevel nugaros, pažvelgia į skydelį ir apmaudžiai tarsteli: "Et, velnias, ne, tiesi linija, pamėginkite dar kartelį".

Po antrojo bandymo juostelė peršoka, ir Džounsis atsiduria operacinėje.

Ne, palūkėkite, ne visai taip. Dalis jo operacinėje, o visa kita glūdi už stiklo ir dirsčioja į patalpą. Greta du gydytojai, tačiau jie nėmaž nesidomi chirurgų brigada, besistengiančia surinkti Džounsio-Išdykėlio skeveldras. Jie lošia kortomis. Viršum gydytojų galvų ventiliatoriaus pučiamo oro srautuose sūpuojasi Sapnų Gaudyklė iš "Skylės sienoje".

Džounsiui kažkodėl nesinori stebėti, kas dedasi už stiklo: itin nemalonu regėti kruviną duobę klubo vietoje ar sutrupėjusias buvusio kaulo nuolaužas. Ir nors jisai neturi skrandžio, nors bekūniam būvy nebūtų įstengęs vemti, jam vis vien darosi bloga.

Už nugaros vienas kortomis lošiantis daktaras taria: “Mes matavome save pagal Daditsą. Daditsas buvo mūsų žvaigždžių valanda”. Į ką antrasis atsako: “Taip manai?” Ir Džounsis suvokia, jog gydytojai - tai Henris ir Pitas.

Atsigręžia į juos ir, rodos, tampa ne visiškai bekūnis, nes operacinės lange mato šmėklos atspindį. Jis daugiau nebe Džounsis. Veikiau, daugiau nebe žmogus. Oda pilka, akys - juodos, sprogstančios iš benosio veido. Jis virto vienu iš jų, vienu iš...

Vienų iš pilkųjų žmogeliukų, galvoja Džounsis. *Jie mus vadina šitaip, pilkaisiais žmogeliukais. O kai kurie pravardžiuoja kosmoso negrais.*

Išsižioja, ketindamas visa tai pasakyti ar gal paprašyti senų draugų pagalbos: jie visuomet padėdavo vienas kitam, jei tik galėdavo, bet juostelė vėl peršoka (tebūnie prakeiktas tas girtuoklis montuotojas), ir Džounsis jau patale, ligoninės lovoje, ir kažkas šaukia: “Kur Džounsis, man reikia Džounsio...”

Na, štai, su karčiu pasitenkinimu galvoja jis, *aš visada žinojau, kad reikia ne Marsės, o Džounsio! Mane šaukia mirtis, o gal net pats mirties angelas, ir privalau gulėti labai tyliai, kad jisai manęs nesurastų: pražiopsojo mane minioje, bandė pričiupti “greitojoje” ir vėl nesuskubo, o dabar šmirinėja po ligoninę, apsimetęs pacientu.*

Prašau, liaukitės, monotonišku, hiptonizuojančiu tenoriuku gailiai aimanuoja senasis misteris Mirtis, *aš nebeištversiu, suleiskite nuskausminamųjų, kur Džounsis, man reikia Džounsio.*

Aš paprasčiausiai gulėsiu ir tylėsiu, kol jisai paskambins, galvoja Džounsis, *juk vis vien negaliu atsikelti: man į šlaunį tik ką sugrūdo du svarus metalo, ir velniai žino, kiek laiko praeis, kol įstengsiu pakilti, šiaip ar taip, mažiausiai savaitė.*

Bet tuomet didžiai pašiurpęs suvokia, jog iš tiesų sėdasi, nubloškia antklodę ir keliasi iš lovos, ir nors jaučia, kaip ant šlaunies ir pilvo įsitempia bei trūkinėja siūlės, kaip per koją srūva donorų kraujas, vis vien eina, nėmaž nešlubuodamas, eina per saulės spindulį, kuris ant grindų meta akimoju pradingusį, bet visgi labai žmogišką šešėlį (dėkui Dievui, dabar jau ne pilkasis žmogeliukas, širdingai dėkui, nes pilkieji žmogeliukai

“gatavi”), ir suka durų link. Niekieno nepastebėtas kiūtina koridoriumi, pro vežimėlį, pro kelias besijuokiančias, plepančias medicinos seseris, kurios žiūrinėja nuotraukas, perduodamos jas viena kitai, eina, traukiamas monotoniško balso. Negali sustoti ir supranta esąs debesyje. Ne raudoname, kokiu jį jautė Pitas ir Henris: debesis pilkas, ir Džounsis sklendžia jame, vienintelė dalelytė, kurios debesis neįstengė pakeisti, ir mąsto: *Aš - tas, kurio jie ieško. Nežinau, kaip šitaip gali būti, bet esu būtent tas, kurio jie ieško. Nes... Debesis manęs nepakeitė?*

Taip, kažkas panašaus.

Jis praeina trejas atviras duris. Ketvirtos uždarytos. Ant jų lentelė: ĮEIKITE, INFEKCIJOS NĖRA. IL N’Y PAS D’INFECTION ICI.

Meluoji, galvoja Džounsis. *Kruzas, ar Kurtis, ar kaip ten jį, taigi, gal jis ir psichas, bet šiuo atveju neklysta: čia yra infekcija.*

Kraujas srūva per kojas, ligoninės marškinių padurkai nusidažė ryškiai raudonai (pasiliejo klaretas, kaip sakydavo senasis bokso varžybų komentatorius), bet skausmo Džounsis nejaučia. Ir infekcijos nesibijo. Jisai ypatingas, jis unikalus, ir debesis tegali jį nešti, tačiau ne pakeisti. Džounsis atveria duris ir įeina.

4.

Ar nustebo, išvydęs pilkąjį žmogeliuką su didžiulėmis juodomis akimis, gulintį ligoninės lovoje? Nėmaž. Kai tik Džounsis atsigręžė ir pastebėjo pilkąjį, stovintį jam už nugaros, to šūdžiaus galva susprogo. Nieko sau, migrenos priepuolis! Bet ką išverstų iš koto! Bet dabar vaikino galva vėl tebėra kur buvusi: šiuolaikinė medicina daro stebuklus.

Kambarys apžėlęs raudonu grybeliu, visur, kur bežvelgsi, raudonai auksinės samanos: ant lovos, ant palangės, ant žaliuzių. Siauri upeliukai pasiekė plafonus ir butelį su gliukoze (kad ir kaip ten būtų, Džounsiui atrodo, jog ten gliukozė), trumpos raudonai auksinės gijos karo nuo vonios kambario rankenos ir nuo lovos kojūgalio.

Artindamasis link pilkosios būtybės, iki pat beplaukės krūtinės užklotos balta paklode, ant spintelės regi vienintelį atviruką su linkėjimais pasveikti. SVEIKITE GREIČIAU, - išspausdinta viršum liūdno driežo

su pleistru užklijuotais žvynais. O apačioje prirašyta: NUO STIVENO SPILBERGO IR VISŲ TAVO BIČIULIŲ IŠ HOLIVUDO. *Tai sapnas, paprasčiausias sapnas, su paprasčiausia painiava, su visomis savo keistenybėmis ir makalynėmis*, galvoja Džounsis, puikiai suvokdamas, jog čia ne sapnas. Smegeninėje sukasi krumpliaračiai, permalantys visa, ką jisai regi, trupindami informaciją, kad lengviau būtų ją suvirškinti, kaip dažnai pasitaiko sapnuose: praeitis, dabartis ir ateitis - viskas susimaišė, tai irgi sapnų savybė, bet Džounsis žino, jog pavojinga šito nepaisyti, nelyginant nebūtos pasakos, išnirusios iš pasąmonės. Kad ir kaip ten būtų, dalis šio sapno ganėtinai reali. Jį stebi juodos išsprogusios akys. Paklodė šalia būtybės sujuda, pakyla kauburiais. Džounsis mato, kaip pro plyšį išlenda rausvas padaras, tas, kuris nužudė Byverį. Išlenda, stebeilija į jį stiklinėmis akimis ir, pagelbėdamas sau uodega, ropščiasi ant pagalvės, o ten susirango šalia siauros pilkos galvos. Nenuostabu, jog Makartis taip prastai jautėsi!

Kraujas toliau srūva Džounsio kojomis, lipnus tarytum medus. Ir karštas it karštinė. Jis liejasi ant grindų, formuodamas keisčiausius raštus, ir veikiausiai netrukus įsitaisys savo nuosavą raudonojo pelėsio ar samanų koloniją, kur ten koloniją, džiungles. Bet Džounsiui visai nebaisu. Jisai ypatingas. Jis unikalus. Debesis gali jį nešti, bet neįstengia pakeisti.

Nėr kauliukų, nėr lošimo, galvoja jis, o paskui išsyk: *Ša, ša, ša, pasilaikyk visa tai sau!*

Pilkoji būtybė vangiai kilsteli ranką - sveikinasi. Ant rankos viso labo trys pirštai su ryškiai rožiniais nagais, iš po kurių sunkiasi tiršti geltoni pūliai. Lygiai tokie žvilga odos klostėse ir akių kampučiuose.

Kągi, tau išties reikia suleisti vaistų, galvoja Džounsis. *Truputį karbolio ar lizolio, kažko panašaus. Kad išplėštų tave iš...*

Ūmai jam dingteli siaubinga mintis, tokia galinga mintis, kad Džounsis nebepajėgia priešintis jėgai, stumiančiai jį link patalo. Kojos brūkši grindimis, palikdamos išskydusį raudoną pėdsaką.

Ar tik neketini gerti mano kraujo? Kaip vampyras?

Būtybė lovoje šypsosi, nepračiaupdama lūpų.

Mes, pasak jūsų, vegetarai.

Aha, o kaipgi šitas Bauseris? - teiraujasi Džounsis, rodydamas

į bekojį šešką, ir tasai nedelsdamas iššiepia dantų adatas. - *Jis irgi vegetaras*?

Pats žinai, kad ne, - atsako pilkoji būtybė, burnos plyšys net nesujuda, na, tikrų tikriausias pilvakalbys, dera atiduoti jam pagarbą, turėtų didžiulį pasisekimą Katskilo kalnuose. *Betgi tu žinai, kad tau nėra ko jo bijoti.*

Kodėl? Kuo aš skiriuosi nuo kitų?

Merdinti pilkoji būtybė (aišku, ji miršta, kūnas pūva iš vidaus) neatsako, ir Džounsis vėl galvoja: *nėr kauliukų, nėr lošimo.* Jo neapleidžia jausmas, jog pilkoji būtybė daug atiduotų, kad tik įstengtų perskaityti būtent šią mintį, betgi, po perkūnėliais, gebėjimas apsaugoti savo mintis - tai dar viena jo nepažeidžiamumo, unikalumo priežastis, ir *vive la differencce**, tiek tegali pasakyti Džounsis (nieku gyvu nevalia tvirtint, kad jam norėjosi paleisti liežuvį).

Tai kuo gi aš skiriuosi nuo kitų?

Kas toks Daditsas? - klausia pilkoji būtybė, o kai Džounsis neatsako, vėl šypsosi, nepračiaupdama lūpų. *Štai matai? Mudu abu turime klausimų, į kuriuos antrasis nepageidauja atsakinėti. Tad kol kas pamirškime juos, gerai? Kaip jūs tą vadinate? Tą, kas žaidime?*

Kribas, taria Džounsis. Dabar į šnerves muša puvimo dvokas, toks pat, kokį į medžioklės namelį atnešė Makartis, eterinė sieros smarvė. Jis jau kelintą kartą apgaili, kad, o Dieve, o Viešpatie, nenušovė to kalės vaiko, nepaleido į jį kulkos, neužkirto kelio į šilumą. Reikėjo palikti tą šlykštynę jo viduje dvėsti nuo šalčio, greta aikštelės senajame kleve.

Taip, kribas, atsiliepia pilkoji būtybė. Sapnų Gaudyklė jau čia, pakabinta palubėje ir lėtai sukasi virš pilkojo padaro galvos.

Viską, ko mes nenorime atverti vienas kitam, kol kas galima atidėti ir suskaičiuoti vėliau. Padėti į kribą.

Ko tu iš manęs nori?

Pilkoji būtybė nemirksėdama spokso į Džounsį. Taip yra, Džounsio supratimu, jinai neturi kuo mirksėti: nei vokų, nei blakstienų.

---

*Tegyvuoja skirtumai (*pranc.*).

Nei vokų, nei blakstienų, kartoja būtybė, tačiau Džounsis girdi Pito balsą. *Kas toks Daditsas?*

Ir Džounsis taip sutrinka, jog vos neatsako... žinia, pilkasis šito ir siekia - užklupti jį iš netyčių. Gudrumo jam nestinga net ties mirties slenksčiu. Vadinas, Džounsis privalo būti budrus.

Jisai siunčia pilkajam tipui atviruką su didžiule ruda karve, ant pastarosios kaklo kybo lentelė: DADITSAS - KARVĖ.

Ir pilkasis vėl šypsosi, nepračiaupdamas lūpų, šypsosi Džounsio smegenyse.

Daditsas - karvė? Nemanau.

Iš kur tu? - klausia Džounsis.

Iš planetos X. Mes atvykome iš merdinčios planetos, norėjome apsilankyti "Domino" ir sukirsti po picą, apsipirkti kreditan ir Berlico metodu išmokti itališkai. - Dabar tai Henrio balsas. Tačiau misteris Ateivis-Paskambink-Namo tučtuojau prabyla savu balsu, ir Džounsis nėmaž nesistebėdamas vangiai suvokia, kad čia jo balsas, Džounsio balsas. Aišku, Henris pasakytų, jog tai haliucinacijos, kurias sukėlė Byverio žūtis.

Na, jau ne, po velnių, galvoja Džounsis. *Dabar tai nebeįmanoma. Nuo šiol jisai egmenas, o egmenas žino geriau.*

Henris? Jam galas. Netrukus... - abejingai tarsteli pilkasis tipas. Jo ranka slysta antklode, ilgi pilki pirštai nutveria Džounsio delną. Pačiupinėjus oda atrodo šilta ir sausa.

Apie ką šneki? - klausia Džounsis, išsigandęs dėl Henrio, bet gęstanti būtybė neatsako. Dar viena korta į kribą. Tad Džounsis meta eilinę saviškę: *Kodėl pakvietei mane čionai?*

Akivaizdu, jog pilkoji būtybė nustebusi, nors nesujuda nė menkiausia veido klostelė.

Niekam nesinori mirti vienam. Reikia, kad kažkas būtų greta. Taip mano visi. Žinai, juk mes irgi turime televizorius.

Nenoriu...

Seniai svajojau pamatyti vieną filmą. Tau jis irgi patiks. Vadinasi "Užuojauta pilkiesiems žmogeliukams". Bauseri! Pultą!

Bauseris perlieja Džounsį itin niršiu žvilgsniu ir slysteli nuo pagalvės. Lanksti uodega sausai nušnara per audinį - tarsi gyvatė, šliaužianti

per akmenis. Grybeliu pasidabinęs televizoriaus pultelis voliojasi ant stalo. Bauseris stveria jį dantimis, apsigręžia ir nusiskubina link pilkosios būtybės. Ši paleidžia Džounsio ranką (prisilytėjimas anaiptol ne bjaurus, bet kaip smagu vėl pajusti laisvę!), ima pultą ir spusteli mygtuką. Pasirodo vaizdas, mažumą išskydęs, bet dar ne visiškai pranykęs po ekraną išmarginusiu pūkeliu. Taigi čia... čia daržinė, daržinė "Skylės" kieme! Pačiame centre, po purvinu brezentu, kažin kas kūpso.

Ir anksčiau, nei atsivers durys ir įeis jis pats, Džounsis jau žino, ką visa tai reiškia. "Užuojautos pilkiesiems žmogeliukams" žvaigždė - jis pats, Geris Džounsas.

Kągi, byloja mirštanti būtybė iš savo jaukios vietelės Džounsio smegenų centre. - *Akivaizdu, kad pasitikėjimo mumis stinga, betgi filmas tik prasideda.*

Šito Džounsis ir bijosi.

5.

Daržinės durys atsilapoja, ir įeina Džounsis. Tikras pajacas, apsitaisęs kuo pakliuvo: su savo striuke, Byverio pirštinėmis ir sena oranžine Lamaro kepure. Tam Džounsiui, kuris žiūri televizorių ligoninėje, sėdėdamas lankytojo krėsle šalia misterio Grėjaus lovos, tai štai, jam pasidingoja, kad antrasis Džounsis, šiuo metu stovintis daržinėje, pasigavo infekciją ir nuo galvos iki kojų apžėlė grybeliu, bet paskui prisimena, jog misteris Grėjus sprogo jam po nosimi, tai yra, ne jis visas, o galva, ir Džounsis įkvėpė jos turinį.

Tiesą sakant, tu juk nesprogai, sako jisai. *O ką... ką darei? Sėjai sėklas?*

Š-š-š, numoja misteris Grėjus, ir Bauseris perspėjamai šiepia grėsmingus dantis, tarsi įsakydamas Džounsiui elgtis mandagiau. *Man patinka šita daina, o tau?*

Ir garso takelis parinktas ne atsitiktinai. "Roling Stounai", "Užuojauta šėtonui". Beveik sutampa su filmo pavadinimu (*mano ekraninis debiutas, palūkėkit, štai pamatys Karla ir vaikai!* - mąsto Džounsis), jam išties patinka ta daina, jos klausantis darosi mažumėlę liūdnoka.

Kaip gali jos klausytis? - klausia Džounsis, ignoruodamas iššieptus Bauserio dantis: Bauseris jam nepavojingas, ir jiedu abu tą žino. *Kaip tu gali? Juk, skambant šiai muzikai, jie mus žudo!*

Jie visuomet mus žudo, atsiliepia misteris Grėjus. *O dabar patylėk, pasižiūrėk filmą. Ši dalis pernelyg ištęsta, bet vėliau veiksmas bus dinamiškesnis*.

Džounsis susideda rankas ant raudonų kelių - rodos, kraujavimas galiausiai liovėsi, - ir žiūri "Užuojautą pilkiesiems žmogeliukams", filmą, kuriame pagrindinį vaidmenį atlieka vienintelis ir nepakartojamas Geris Džounsas.

6.

Vienintelis ir nepakartojamas Geris Džounsas nutraukia brezentą nuo sniegomobilio, apsidairo, ant varstoto pastebi kartoninę dėžę su akumuliatoriumi ir įdeda jį, prie atitinkamų lizdų kruopščiai prijungdamas laidus. Ko gero, šie skurdūs įgūdžiai - vieninteliai mechanikos srityje: šiaip ar taip, Džounsis istorijos dėstytojas, o jo supratimas apie auklėjimą apsiriboja vienintele priemone - kartą per savaitę priversti vaikus žiūrėti istorijos kanalą, o ne "Kseną, karingąją princesę". Raktas degimo spynelėje, tereikia jį pasukti, ir prietaisų skyde įsižiebia indikatoriai: vadinas, akumuliatorius prijungtas teisingai, tačiau variklis neužsiveda. Net neurgzteli. Starteris negarsiai klakteli, ir tiek.

- O, Dieve, o, Viešpatie, kad tave skradžiai, - kartoja jis viena nata, nebūdamas tikras, ar verta reikšti audringesnes emocijas, ar norisi jas reikšti. Jis, siaubiakų gerbėjas ir mėgėjas, bent dvidešimt kartų matė "Kūnų grobikų antpuolį" (net tą nelaimingą versiją su Donaldu Sazerlendu) ir žino, kas nutiko. Jo kūną pavogė, šaltakraujiškai ir begėdiškai. Pagrobė visiškai ir negrįžtamai. Tiesa, šiuo atveju zombių armijos nebus. Nepakaks net mažam miesteliui. Jisai toks vienas. Unikalus. Jaučia, jog Pitas, Henris ir Byvas taip pat unikalūs (tai yra, Byvas buvo unikalus), tačiau jisai šioje ketveriukėje visų ypatingiausias. Aišku, nepadoru šitaip kalbėti apie save, bet čia tas retas atvejis, kai įprastos taisyklės netinka. Pitas ir Byveris buvo išskirtiniai, Henris - dar išskirtinesnis, o jisai,

Džounsis, - pats išskirtiniausias iš visų. Žiūrėkite, jis netgi tapo filmo žvaigžde! "Čia tai bent! Jėga!" - kaip pasakytų vyriausias jo sūnus.

Pilkasis žmogus, gulintis ligoninės lovoje, atplėšia žvilgsnį nuo televizoriaus, kur Džounsis Pirmasis sėdasi ant "Arktik keto", ir įsmeigia jį į kruvinais marškiniais vilkintį Džounsį Antrąjį, įsitaisiusį krėsle.

Ką slepi? - klausia misteris Grėjus.

Nieko.

Kodėl tu nuolat regi plytų sieną? Kas yra 19, juk ne tik skaičius? Kas pasakė "tegul juos skradžiai, tuos "Tigrus"? Ką tai reiškia? Kas yra "plytų siena"? Kada ji buvo, toji siena? Ką reiškia? Kodėl tu visąlaik ją matai?

Džounsis pajunta, kaip misteris Grėjus bando išpešti iš jo tiesą, bet kol kas, tegul laikinai, tas teisybės grūdelis saugus. Jį galima nešti, bet neįmanoma pakeisti. Ir iki galo atverti, regis, taip pat. Kad ir kaip ten būtų, tik jau ne dabar.

Džounsis prideda pirštą prie lūpų ir grąžina pilkajam tipui jo paties žodžius:

Tyliau, verčiau žiūrėk filmą.

Būtybė tiria jį juodais akių kamuoliais (*visai kaip vabzdžio*, galvoja Džounsis, *maldininko akys*), bet nemalonus pojūtis pamažėle nyksta. O ir kur jai skubėti, šitai pilkai būtybei, anksčiau ar vėliau vis vien pavyks ištirpdyti paskutinį švarumo lopinėlį, dar nepasidavusį svetimai valiai, ir tuomet ji sužinos viską, ko nori.

Na, o kol kas jie žiūri filmą. Ir kai Bauseris susirango Džounsiui ant kelių - Bauseris su savo adatiniais dantimis ir eteriniu antifrizo kvapu, - Džounsis jo beveik nepastebi.

Džounsis Pirmasis, daržinės Karalius (nors iš tiesų ten misteris Grėjus), ištiesia čiuptuvus. Jis privalo pasiekti tolimas smegenis, svetimos mintys painiojasi, klojasi viena ant kitos nelyginant naktinės radijo bangos, tačiau jis beveik išsyk aptinka tą, ko ieško. Tolygu atidaryti personalinio kompiuterio failą ir vietoje žodžių surasti puikiai nufilmuotą išsamią juostą, kurioje išryškinta kiekviena detalė.

Misterio Grėjaus "šaltinis" - Emilis "Šuva" Brodskis iš Menlo parko, Niū Džersio valstija. Brodskis - techninės armijos seržantas, menkas suvienyto autoparko sraigtelis. Bet čia, Kurco vadovaujamoje

Operatyvinio Reagavimo Grupėje, niekas neturi laipsnių. Neturi ir jis. Į viršesnius pagal rangą Emilis kreipiasi “bose”, į likusius (čia, šitoj mėsmalėj, tokių nedaug) - “ei, tu”. Jeigu nežino, kas yra kas, tinka sakyti “bičiuli” arba “seni”.

Rajoną stebi reaktyviai lėktuvai, bet pastarųjų ne tiek jau daug (jei debesys kada nors išsisklaidys, kariškiai galės viską nufotografuoti iš aplinkžeminės orbitos), be to, Brodskio jie nedomina. Lėktuvai kyla iš Nacionalinės Gvardijos aviabazės Bangore, o jisai čia, Džefersono trakte. Brodskio rūpestis - malūnsparniai ir sunkvežimiai iš sparčiai gausėjančio suvienytojo autoparko (nuo vidurdienio visi šios valstijos dalies keliai uždaryti, ir vienintelė transporto rūšis - alyvų žalumo sunkvežimiai su uoliai uždažytais numeriais bei užrašais). Jam pavesta pastatyti bent keturis generatorius, užtikrinti elektros tiekimą į stovyklą, įsikūrusią aplink Goslino parduotuvę, be to, prireiks galingų judesio daviklių, prožektorių, žibintų, išrikiuotų visu stovyklos perimetru, bei lempų kilnojamai ligoninei, skubiai įrengtai firmos “Vindstar” name ant ratų.

Kurcas aiškiai leido suprasti, jog nuo apšvietimo priklauso kone viskas, ir todėl jisai pageidauja, kad čia būtų šviesu kaip dieną. Daugiausiai prožektorių išrikiavo aplink daržinę, tą pastatą, kuriame kadaise laikė arklius, ir aptvarą kitapus daržinės. Lauke, kuriame kažkada taikiai ganėsi keturiasdešimt senojo Redžio Goslino karvių, pastatė dvi palapines. Ant didesniosios stogo didelėmis raidėmis užrašė: VALGYKLA. Ant kitos, baltos, palapinės - jokių užrašų. Joje nėra žibalinių šildytuvų, baltojoje palapinėje jie nereikalingi. Džounsis kažin kodėl supranta, jog tai laikinas morgas. Dabar ten viso labo trys kūnai (vienas - pabėgti mėginęs bankininkas, kvailys), bet veikiai bus kur kas daugiau. Žinia, nebent įvyktų nelaimingas atsitikimas, apsunkinantis lavonų paieškas bei rinkimą. Bosui, misteriui Kurcui, toksai incidentas būtų parankus - jis išspręstų visą aibę problemų.

Bet čia tik šiaip, tarp kitko. O kol kas Džounsiui Pirmajam privalu pasirūpinti Emiliu Brodskiu iš Menlo parko.

Brodskis sparčiai žingsniuoja apsnigta, slidžia, išdeginta žeme tarp malūnsparnių nusileidimo aikštelės ir aptvaro, kuriame laikomi Ripli grybeliu užsikrėtę individai. (Jų išties nemažai, ir visi sutrikę slankioja po

aikštelę, nelyginant pabėgėliai, surinkti iš viso pasaulio.) Retsykiais jie šaukia apsaugą, prašo cigarečių bei informacijos, rėkalioja tuščius grasinimus. Emilis Brodskis, kresnas, trumpai kirptas, su buldogišku snukiu, tarsi specialiai sukurtu pigiems cigarams (Džounsis tiksliai žino, jog Brodskis - geras katalikas, niekad gyvenime nerūkė), nekreipia dėmesio į klyksmus. Jam ne tas galvoj: pernelyg daug prisikaupė darbo. Tad blaškosi, tarsi koks vienarankis baldų apmušėjas, stengdamasis suspėti į šimtą vietų susyk. Ant galvos - ausinės, ant krūtinės - mikrofonas. Jis kalbasi su degalų tiekėjų kolona, kuri tuoj tuoj atvyks: labai laiku, nes į bazę netrukus sugrįš užduotį atlikę malūnsparniai, ir podraug stengiasi išsiaiškinti su greta kulniuojančiu Kembriu dėl valdymo bei kontrolės centro, kurį Kurcas įsakė suorganizuoti iki devintos valandos vakaro, vėliausiai - iki pusiaunakčio. Pasak gandų, operacija turi baigtis per keturiasdešimt aštuonias valandas, bet velniai žino, ar taip ir bus. Pasak tų pačių gandų, pagrindinis taikinys, Mėlynasis Vaikis, jau sunaikintas, tačiau Brodskis nenutuokia, ar taip ir yra, nes didieji koviniai malūnsparniai dar nesugrįžo. Bet, šiaip ar taip, jų darbas veršiškas: stumdyk valdymo svertą ir apie nieką negalvok.

Ir, Viešpatie tu Dieve, iš kažkur imasi trečias Džounsis. Vienas trijuose asmenyse: pirmasis žiūri televizorių grybeliu apžėlusioje palatoje, antrasis krapštosi daržinėje, o trečiasis... trečiasis kažkokiu būdu įsikraustė į trumpai kirptą katalikišką Emilio Brodskio galvą. Brodskis sustoja ir bukai stebeilijasi į dangų.

Kembris žengia dar tris keturis žingsnius, kol galiausiai suvokia, jog Šuva apmirė purvinos karvių ganyklos vidury. Visos tos karštligiškos sumaišties vidury: tarp bėgančių žmonių, besileidžiančių malūnsparnių ir riaumojančių variklių. Taigi, Šuva sustingo it robotas su išsekusia baterija.

- Bose, - susirūpinęs klausia Kembris, - ar viskas gerai?

Brodskis neatsako... tai yra, neatsako Kembriui. Užtat Džounsį, Džounsį Pirmąjį mokina: *Atidaryk variklio kapotą ir parodyk man žvakes*.

Džounsis ilgai krapštosi neišmanydamas, kaip atidaryti kapotą, tačiau Brodskis instruktuoja jį toliau. Galop Džounsis palinksta prie

nedidelio variklio, nė nemėgindamas susigaudyti, kas ir kaip. Paprasčiau pasižiūrėti į raudoną kameros akutę ir perduoti vaizdą Brodskiui.

- Bose, - sunerimęs kamantinėja Kembris. - Bose, kas atsitiko? Ar kas negerai?

- Nieko baisaus, - lėtai ir labai aiškiai ištaria Brodskis, nusitraukdamas ausines: nepaliaujamas treškesys blaško jo dėmesį. - Leisk man minutėlę pagalvoti.

Ir kreipiasi į Džounsį: *Kažkas išėmė žvakes. Pasižiūrėk... o, štai jos. Ant varstoto krašto.*

Ant varstoto krašto stovi majonezo indelis su benzinu. Dangtelis užsuktas nesandariai, kad nesikauptų dujos. Indelyje, tarsi laboratoriniai eksponatai formaldehide, plūduriuoja dvi žvakės "Čempion". Brodskis balsu taria:

- Gerai nušluostyk. - O kai Kembris perklausia, ką būtent nušluostyti, išsiblaškęs pataria šiam užsičiaupti.

Džounsis išžvejoja žvakes, uoliai nušluosto ir, laikydamasis Brodskio nurodymų, sukiša į vietas.

Pamėgink dar sykį, sako tas, šįkart nejudindamas lūpų, ir tuojau pat pasigirsta variklio kauksmas. *Ir nepamiršk patikrinti benzino.*

Džounsis taip ir daro, nepamiršęs padėkoti Brodskiui.

- Jokių problemų, bose, - atsako tas ir vėl leidžiasi į kelią. Kembris uoliai tipena greta, stengdamasis pasivyti pašnekovą. Ir pastebi kiek suglumusį Šuns veidą, kai tasai suvokia, jog ausinės kažkodėl tabaluoja ant kaklo.

- Kokį velnią visa tai reiškia? - neištveria Kembris.

- Pamiršk, - numoja Brodskis, bet kažkas visgi buvo, duotų galvą nukirst, buvo... kas? Pokalbis. Pašnekesys... Konsultacija?! Štai būtent. Tik niekaip nebeprisimena, apie ką buvo kalbama. Atmena, jog ryte, prieš prasidedant operacijai, dalyvavo brifinge. Viena iš Kurco direktyvų reikalavo nedelsiant pranešti apie viską, kas nutiktų ar pasirodytų neįprasta. Bet ar šį įvykį galima laikyti neįprastu? Ir kas apskritai čia buvo?

- Veikiausiai laikinas sąmonės aptemimas, - aiškina Brodskis. - Pernelyg daug darbų, pernelyg mažai laiko. Nagi, sūneli, tęsk.

Kembris tęsia. Brodskis atnaujina derybas dviem frontais: ten

degalų tiekėjai, čia Kembris, bet kažin kas įstrigo galvoj nelyginant rakštis... buvo dar kažkas... trečias pokalbis, jau pasibaigęs. Neįprasta ar ne? Veikiausiai ne, nusprendžia Brodskis. Aišku, nieko tokio, ką vertėtų papasakoti tam bukagalviui Perlmuteriui, tvirtai įsitikinusiam, jog tas, ko nėra jo planšetėje, neegzistuoja apskritai. Kurcui? Nieku gyvu. Brodskis gerbia senąjį maitvanagį, bet dar labiau jo bijosi. Kaip ir visi. Kurcas protingas, Kurcas narsus, tačiau kartu Kurcas - labiausiai pamišęs laukinis visose džiunglėse. Brodskiui nesinorėtų netgi žengti ant Kurco šešėlio, nudrykusio žeme.

Anderhilas? Gal pasišnekėti su Anderhilu?

Galbūt... o gal ir ne. Panašiuose dalykuose gali taip įklimpti, jog maža nepasirodys, pražūsi nė už ką. Jisai girdėjo balsus vos minutėlę kitą... tiksliau, vieną balsą, bet dabar viskas lyg ir praėjo. Lyg ir..

"Skylė sienoje". Džounsis su kauksmu išlekia iš daržinės ir nušvilpia link Dypkato kelio. Skriedamas pro šalį, užuodžia Henrį, Henrį, pasislėpusį už medžio, dantimis įsigraužusį į samanas, bandantį sutramdyti riksmą, bet nuslepia šią naujieną nuo jį užvaldžiusio debesies, debesies, apglėbusio paskutinįjį jo esybės branduolėlį. Džounsis beveik įsitikinęs, jog paskutinįsyk buvo taip arti seno draugo, kuris niekada gyvas nebeištrūks iš šių miškų.

Tik gaila, kad jiedu neturėjo progos atsisveikinti.

7.

Nežinau, kas filmavo šią juostą, sako Džounsis, *bet nemanau, kad kūrėjams teks lyginti smokingus "Oskarų" įteikimo ceremonijai. Tiesą sakant...*

Jis apsidairo ir mato vien apsnigtus medžius. Vėl dirsteli į priekį, ir vėl nieko, išskyrus Dypkatą, nudrykusį begaliniu audeklu. Ir sniegomobilis, vibruojantis tarp šlaunų. Jokios ligoninės, jokio misterio Grėjaus. Visa tai buvo tik sapnas.

Bet ne sapnas. Ir kambarys, štai jis. Tik ne ligoninės palata. Nei lovos, nei televizoriaus, nei lašelinės. Ir apskritai beveik tuščia: tik skelbimų lenta, kurioje pakabintas Naujosios Anglijos žemėlapis su

brolių Trekerių sunkvežimių maršrutais ir poliaroidinė nuotrauka, įamžinusi mergaitę paauglę su pakeltu sijonėliu, atveriančiu auksinį garbanėlių krūmelį. Jis žvelgia į Dypkatą pro langą. Tačiau ligoninės palatoje slypi pavojus. Čia kažkas ne taip. Reikia nedelsiant nešdintis lauk, nes...

Nes ligoninės palatoje nesaugu, galvoja Džounsis... kaip, beje, ir bet kurioje kitoje vietoje. Bet gal būtent čia mažumėlę saugiau. Paskutinė jo slėptuvė, papuošta fotografija, kurią jie visi paslapčia vylėsi pamatyti, eidami anuo įvažiavimo keliu anais tolimais septyniasdešimt aštuntaisiais. Tina Džina Slopinger, ar kaip ten ją.

Kai kas iš visko, ką teko regėti, nutiko iš tiesų... sugrįžę visaverčiai prisiminimai, kaip pasakytų Henris. Ir, manding, aš tądien tikrai pamačiau Daditsą. Nes žengiau į gatvę nesidairydamas. O kalbant apie misterį Grėjų... dabar aš ir esu misteris Grėjus. Negi ne? Neskaitant to fakto, jog dalis manęs pasiliko toje dulkėtoje, niaurioje kamarėlėje su panaudotais prezervatyvais ant grindų ir merginos nuotrauka skelbimų lentoje, visais likusiais atžvilgiais esu misteris Grėjus. Negi ne?

Jokio atsako. O tai jau savaime atsakymas, kurio jam reikia.

Bet kaipgi taip nutiko? Kaip pakliuvau čionai? Ir kodėl? Kam viso to reikia?

Atsakymų vis nėra, o jis pats jau nieko nebeįstengia suvokti. Tik džiaugiasi, kad dar yra vieta, kurioje gali pabūti savimi, ir liūdi, jog buvo taip lengva pavogti visą likusį jo gyvenimą. Ir vėlei gailisi, karčiai bei nuoširdžiai, kad nenušovė Makarčio.

8.

Dangų perplėšė kurtinantis sprogimas, ir nors epicentras buvo ganėtinai toli, jo galios pakako, kad nuo medžių pažirtų sniegas. Tačiau sniegomobilio vairuotojas net nepakėlė galvos. Tai laivas. Kareiviai jį susprogdino. Bairumui galas.

Po kelių minučių pasirodė pašiūrė su įgriuvusiu stogu. Ant sniego sėdėjo Pitas, taip ir nespėjęs ištraukti kojos iš po skardos lakšto. Jis atrodė negyvas, bet iš tiesų toks nebuvo. Apsimesti mirusiu neleido

žaidimo taisyklės, jis galėjo girdėti Pito mintis. Kai pasuko link pašiūrės ir užgesino variklį, Pitas kilstelėjo galvą ir nelinksmai iššiepė likusius dantis. Kairioji striukės rankovė pajuodo ir ženkliai sutrumpėjo. Ant dešiniosios rankos beliko vienas veiksnus pirštas. Visa drabužiais nepridengta oda išmarginta raudonai auksinių samanų dėmėmis.

- Tu ne Džounsis, - ištarė Pitas. - Ką padarei Džounsiui?

- Sėskis, Pitai, - paliepė misteris Grėjus.

- Niekur su tavim nevažiuosiu. - Pitas kilstelėjo dešinę ranką - ant sausgyslių gijelių tabaluojančius pirštus, raudonai auksinius grybelio kuokštus - ir nusibraukė kaktą. - Dink iš čia. Šok ant savo ponio ir dink.

Misteris Grėjus nukorė galvą, kažkada priklausiusią Džounsiui (Džounsis viską mato pro savo stebėjimo punkto langą brolių Trekerių kontoroje, nepajėgdamas nei padėti, nei įsikišti), ir įdėmiai įsistebeilijo į Pitą. Tas veriamai sukliko: matyt, po visą kūną išplitęs grybelis vis drąsiau šaknijosi, skverbdamasis į raumenis bei nervus. Po stogu įstrigusi koja virptelėjo, galų gale ištrūko laukan, ir Pitas klykdamas susirietė į kamuolėlį. Iš nosies ir burnos kliūstelėjo kraujas. Kai jis prasižiojo vėl, iškrito dar du dantys.

- Sėskis, Pitai.

Kūkčiodamas, glausdamas prie krūtinės sumaitotą ranką, Pitas pamėgino pakilti. Iš pirmo karto nepavyko: jis vėl žnektelėjo į sniegą. Misteris Grėjus nieko nekalbėjo: tik sėdėjo raitas ant sustingusio "Arktik keto" ir žiūrėjo.

Džounsis pajuto Pito skausmą, neviltį ir kankinančią baimę. Baimė buvo visų blogiausia, ir jis nusprendė surizikuoti.

Pitai!

Vos girdimas kuždesys, tačiau Pitas išgirdo. Jis kilstelėjo galvą - veidas sukritęs, su raudonomis grybelio, kurį misteris Grėjus vadina bairumu, dėmėmis. Kai Pitas aplaižė lūpas, Džounsis pastebėjo, kad ir liežuvis apėjęs pelėsiais. Kosminių erdvių pragaištis. Kadaise Pitas Muras norėjo tapti astronautu. Kadaise jis narsiai stojo prieš suaugusius vaikinus, gindamas mažesnį ir silpnesnį. Jis nusipelnė geresnės dalios.

Nėr kauliukų, nėr lošimo.

Pitas kone šyptelėjo, tai buvo ir jaudinama, ir nuostabu. Šįkart jis atsistojo ir lėtai nukiūtino link sniegomobilio.

Apleistoje kontoroje, kur įkalino Džounsį, sukruto durų rankena.

Ką tai reiškia? - paklausė misteris Grėjus. *Kas tai: nėr kauliukų, nėr lošimo? Ką ten veiki? Ir apskritai, kaip ten pakliuvai?*

Atėjo Džounsio eilė neatsakyti, ir jis nutylėjo su didžiausiu malonumu.

Aš įeisiu, pareiškė misteris Grėjus. *Kai būsiu pasirengęs, įeisiu. Gali guostis viltimi, neva uždaros durys mane sulaikys, bet tu klysti.*

Džounsis tylėjo: kam erzinti būtybę, užvaldžiusią jo kūną, - tačiau vargu ar jisai klysta. Kita vertus, nedrįso išeiti iš baimės, kad bus prarytas galutinai. Jis buvo tik maža debesies dalelytė, tik nesuvirškinto maisto kąsnelis ateivio skrandyje.

Verčiau nesirodyti.

9.

Pitas atsisėdo misteriui Grėjui už nugaros ir apglėbė Džounsį per liemenį. Po dešimties minučių jie prašvilpė pro apvirtusį "Skautą", ir Džounsis suprato, kodėl Henris su Pitu taip ilgai nesugrįžo iš parduotuvės. Dar laimė, kad jiedu nežuvo. Norėjo įsižiūrėti atidžiau, tačiau misteris Grėjus nemažino greičio, tik nukreipė "Keto" slides tarp dviejų gilių užpustytų vėžių.

Už trijų mylių nuo "Skauto" jie užsiropštė į kalvelę, ir Džounsis išvydo akinantį geltonai baltos spalvos kamuolį, kybantį vos per dešimt pėdų nuo kelio. Laukiantį jų. Kamuolys panėšėjo į suvirinimo agregato liepsną, bet, žinia, toksai nebuvo: po juo net netirpo sniegas. Matyt, vienas iš tų žiburių, kurie šoko debesyse viršum gyvūnų lavinos, plūstančios iš Tarpeklio nustėrusių Byverio ir Džounsio akyse.

Teisingai, tarė misteris Grėjus. *Tavo žmonės juos vadina signaliniais žiburiais. Čia vienas iš paskutiniųjų. Gal net pats paskutinis.*

Džounsis nieko neatsakė, tik prigludo kakta prie kameros lango. Jisai jautė Pito rankas, perdėm mechaniškai, instinktyviai glėbiančias jo liemenį, taip beveik nugalėtas boksininkas įsikerta į varžovą, kad negriūtų nokautuotas. Ant peties gulinti galva atrodė sunkesnė už akmenį.

Pitas galutinai virto maitinamąja bairumo aplinka ir, matyt, baisiai anam patiko: juk aplinkinis pasaulis buvo šaltas, o Pitas - šiltas. Misteris Grėjus kažko iš jo nori, tačiau ko?

Signalinis žiburys lydėjo juos dar bent pusę mylios, o paskui šastelėjo į mišką, slystelėjo tarp dviejų storų pušų ir sustojo, sukdamasis virš sniego. Džounsis girdėjo, kaip misteris Grėjus paliepė Pitui laikytis tvirčiau.

"Arktik ketas" liuoksėjo ir urzgė, risdamasis ne itin stačiu šlaitu. Slidės graužėsi į sniegą, gniuždydamos ir trėkšdamos žemės gniutulus. Po tankiu miško stogu sniego danga buvo kur kas plonesnė, o retsykiais pranykdavo visai. Tokiose properšose sniegomobilio slidės piktai kretėdavo žvirgždu nusėta sušalusia žeme, mažumą pridengta pūvančių spygliukų kilimu. Dabar jie traukė į šiaurę.

Neilgai trukus sniegomobilis kliudė granito atbrailą, ir Pitas riktelėjęs nuvirto žemėn. Misteris Grėjus spustelėjo stabdį. Signalinis žiburys irgi apmirė. Džounsiui pasidingojo, kad jis tapo kiek blausesnis.

- Stokis, - įsakė misteris Grėjus, pasigręždamas balne ir žvelgdamas į Pitą.

- Negaliu, - išspaudė tas. - Man viskas jau baigta, vaikine. Aš...

O paskui jis sukliko ir ėmė raičiotis žeme, kulnais daužydamas sniegą. Rankos - viena sudeginta, antra sužalota - spazmiškai virpčiojo.

Liaukis! - suklykė Džounsis. - *Tu jį žudai*!

Tačiau misteris Grėjus ignoravo jo šūksnį, tik šaltai ir abejingai stebėjo, kaip bairumas niokoja Pito kūną. Galop Džounsis pajuto, jog pilkasis paliko bičiulį ramybėje. Tasai šiaip ne taip pakilo - svyruodamas it girtas. Ant skruosto raudonavo šviežias pjūvis, kuriame jau knibždėjo bairumo sporos. Nuvargusios, apsiblaususios akys šlapios nuo ašarų. Pitas priklibikščiavo prie sniegomobilio ir vėl apglėbė Džounsio liemenį.

Laikykis už striukės, sukuždėjo Džounsis. Misteris Grėjus nusigręžė ir vėl užvedė sniegomobilį. Pitas įsikibo į jo striukės diržą. *Nėr kauliukų, nėr lošimo, teisingai?*

Nėr lošimo, vos girdimai pritarė Pitas.

Šį kartą misteris Grėjus neatkreipė į juos dėmesio. Signalinis žiburys, ne itin ryškus, bet vis toks pat miklus, vėl nuskriejo į šiaurę... šiaip ar taip, Džounsiui pasirodė, jog ten šiaurė. Kol sniegomobilis laviravo

tarp medžių, tankių krūmokšnių ir riedulių, jis visiškai susipainiojo ir prarado krypties pojūtį. Už nugaros be atvangos kaleno kulkosvaidžiai, tarsi kažkas būtų surengęs šaudymo varžybas.

10.

Dar po valandos Džounsis suprato, kodėl misteris Grėjus nusprendė drauge vežtis ir Pitą. Būtent tuomet, kai signalinis žiburys virto blausia žvakele, kuri veikiai užgeso visai. Švelniai pokštelėjo ir dingo, tarsi kažkas būtų susprogdinęs pripūstą popierinį maišelį. Likusios kruopelytės lengvai nusklendė ant žemės.

Jie atsidūrė ant medžiais apaugusios keteros, vidury dievai težino ko. Priekyje dryksojo apsnigta miško aikštelė, už jos matėsi laiko nugairintos kalvos ir nežinomų krūmokšnių brūzgynai. Niekur nė menkiausio žiburėlio. Negana to, diena aiškiai linko vakarop.

Eilinė mėsmalė, į kurią tu mus įtraukei, pagalvojo Džounsis, bet misteris Grėjus, regis, nėmaž nesusierzino. Jis sustabdė sniegomobilį, tačiau nenulipo žemėn.

Šiaurė, ištarė pilkasis. Bet kreipėsi ne į Džounsį.

Atsakė Pitas - garsiai, tačiau labai lėtai, nuvargusiu balsu.

- Iš kur man žinot? Viešpatie Dieve, aš net nematau, kur leidžiasi saulė. Viena akis išvirto velniop.

Misteris Grėjus pasuko Pito galvą, ir Džounsis pamatė, jog kairiosios akies daugiau nebėra. Vokas aukštai iškilo, suteikdamas veidui idiotiškai nustebusią išraišką, o iš akiduobės vertėsi bairumo kekės. Ilgos gijos nukaro žemyn, kutendamos neskustą Pito skruostą. Kelios sruogos raudonai auksiniais kaspinais įsipynė į retėjančius plaukus.

Tu žinai.

- Gal ir žinau, - atsiliepė Pitas. - O gal paprasčiausiai nenoriu rodyti.

Kodėl?

- Nes abejoju tavo gerais ketinimais mūsų, paprastų mirtingųjų, atžvilgiu, sumautas tu nuokruša, - išpoškino Pitas, ir Džounsį ūmai persmelkė absurdiškas pasididžiavimas draugu. Tačiau augmenija kairio-

joje akiduobėje netikėtai krustelėjo, Pitas suspigo ir stvėrėsi už veido. Vieną akimirką - trumpą, tačiau neįtikėtinai ilgą akimirką - Džounsiui buvo lemta pajusti, kaip raudonai auksinės gijos smelkiasi stačiai į Pito smegenis, o ten šakojasi nelyginant nenumaldomi pirštai, gniaužiantys pilkąją medžiagą.

Nagi, Pitai, pasakyk jam! - suriko Džounsis. - *Vardan Kristaus, pasakyk jam!*

Bairumas sustingo vėl. Pito rankos nukaro. Ten, kur dar nesimatė raudonai auksinių dėmių, veidas atrodė mirtinai išblyškęs.

- Kur tu, Džounsi? - paklausė jis. - Ar ten rasis vietelės dar vienam?

Atsakymas buvo trumputis. Žinoma, ne. Džounsis nenutuokė, kas jam nutiko. Bet tvirtai žinojo, kad jo išgyvenimas - paskutinis mažutėlaitis jo tikrojo "aš" grūdelis - kažkokiu būdu priklauso nuo buvimo šiame kambaryje. Jei bent per plauką pravers duris, viskas bus baigta.

Pitas linktelėjo.

- Taip ir maniau, - atsiduso jis ir atsigręžė į tą, antrąjį: - Tik nekankink manęs, vaikine.

Misteris Grėjus tylėdamas stebeilijo į jį Džounsio akimis, neduodamas jokių pažadų. Pitas įkvėpė, kilstelėjo apanglėjusią kairiąją ranką, ištiesė pirštą, užsimerkė ir ėmė vedžioti juo pirmyn ir atgal, pirmyn ir atgal. Ir tuomet Džounsiui tarsi nušvito protas. Regis, dabar jis viską suprato. Kaip vadino tą mažylę? Rinkenhauer, ar ne? Taip. Jos vardo neprisiminė, tačiau tokį keistą garsų derinį, kaip "rinkenhauer", pamiršti sunku. Ji taip pat lankė Merės M. Snou mokyklą, kitaip tariant, Debilų Akademiją, nors Daditsas tuo metu jau mokėsi proftechninėje. O Pitas? Pitas visuomet pasižymėjo keista savybe viską įsiminti, tačiau po Daditso...

Žodžiai užgriuvo Džounsį, susigūžusį prie savo mažos purvinos kamarėlės lango, pro kurį žvelgė į pasaulį, pavogtą pasaulį... tik čia buvo ne visai žodžiai, kone vien balsės, keistai nuostabios ir iki šiurpo suprantamos.

U aai iiją, Ita? Tu matai liniją, Pitai?

Pito veidą nutvieskė svajingai palaiminga nuostaba, ir jisai atsakė

matąs. Ir nuo tų laikų atlikdavo šį triuką su siūbuojančiu pirštu. Lygiai kaip dabar.

Pirštas apmirė, nors galiukas dar virpčiojo, nelyginant stebuklinga vandens ieškotojo vytelė. Paskui Pitas parodė į keterą, stūksančią kiek į dešinę nuo sniegomobilio.

- Ten, - sukuždėjo jis, nuleisdamas ranką. - Ten šiaurė. Varyk stačiai link tos uolos. Tos, su pušimi viduryje. Matai?

Matau. Misteris Grėjus vėl įjungė degimą. Džounsis dar pagalvojo, ar jam užteks benzino.

- Ar galiu pasilikti? - paklausė Pitas. Tai yra, ar jam galiausiai leis numirti.

Ne.

Jie vėl leidosi į kelią. Pitas bejėgiškai prigludo prie Džounsio striukės.

11.

Jie aplenkė uolą, užsiropštė ant pačios aukščiausios kalvos, ir misteris Grėjus sustojo vėl, reikalaudamas iš savo gyvo surogatinio signalinio žiburio naujų nurodymų. Pitas vėl apskaičiavo kryptį, ir tokiu būdu jie tęsė savo kelionę, traukdamiesi vis giliau ir giliau, kiek į vakarus nuo šiaurės. Dienos šviesa blėso. Kartą jie išgirdo riaumojant malūnsparnius, mažiausiai du, o gal ir keturis, atskrendančius priešais. Misteris Grėjus pasuko sniegomobilį į tankius krūmus, nekreipdamas dėmesio į šakeles, kruvinai nučaižiusias Džounsio skruostus bei kaktą. Pitas vėl nuvirto į sniegą. Pilkasis išjungė variklį ir nutempė palydovą (aimanuojantį, beveik apalpusį) po labiausiai kerotu krūmu. Ten jiedu ir palaukė, kol tolumoje nutyks malūnsparnių griausmas. Džounsis pajuto, kaip misteris Grėjus paskubomis prasismelkė į vieno komandos nario smegenis ir nuskenavo jas - matyt, sulygindamas duomenis su tais, kuriuos pranešė Pitas. Kai malūnsparniai nužlegėjo į pietvakarius, veikiausiai grįždami į savo bazę, misteris Grėjus užvedė sniegomobilį ir nušvilpė ta pačia kryptimi. Vėl pradėjo snigti.

Po valandos jie stabtelėjo ant eilinės keteros, ir Pitas vėl nusirito

ant žemės, šįsyk pargriūdamas ant šono. Jis kilstelėjo galvą, tačiau veido jau nebuvo. Jis pranyko po storu augmenijos sluoksniu. Vargšelis pamėgino kalbėti, tačiau žodžiai sunkėsi su didžiausiu vargu: burną užkimšo visur esantis bairumas.

Negaliu, vaikine, nebegaliu. Susimildamas. Atsiknisk nuo manęs.

Taip, - atsakė misteris Grėjus. *Ko gero, tu savo atlikai.*

Pitai! - suriko Džounsis ir, šįsyk kreipdamasis į misterį Grėjų, maldaujamai sukuždėjo: *Ne! Nedrįsk!*

Žinia, misteris Grėjus nesureagavo. Bet vienintelėje Pito akyje Džounsis spėjo pamatyti nebylų supratimą. Ir palengvėjimą. Tą akimirką Džounsis dar pajėgė palytėti Pito, savo mokyklos draugo, protą, pajėgė susiliet su tuo, kuris visuomet laukdavo jų prie mokyklos vartų, vienoj rankoj slėpdamas menamą cigaretę, tuo, kuris svajojo tapti astronautu ir pamatyti pasaulį iš savo kosminio laivo, vienu iš ketveriukės, išgelbėjusios Daditsą nuo suaugusių vaikinų.

Vieną menką akimirką. Paskui pajuto, kaip kažin kas šastelėjo iš misterio Grėjaus smegenų, ir Pitą aplipinusi šlykštynė ne šiaip krūptelėjo, o suspaudė gniaužtus. Ir Pito kaukolė triokštelėjo bent dešimtyje vietų išsyk. Veidas... tas, kas liko iš veido, sukrito vidun, tarsi išleistas oro balionas, akimoju paversdamas draugą sukriošusiu senoliu. Pitas žnektelėjo galva į priekį, ir sniegas smulkia druska pažiro ant pūkinės jo striukės.

Tu, šunsnuki.

Misteris Grėjus, abejingas Džounsio prakeiksmams bei įniršiui, neatsakė. Jis vėl nukreipė žvilgsnį į priekį. Šėlstantis vėjas akimoju nutyko, ir sniego uždangoje atsivėrė anga. Maždaug už penkių mylių į šiaurės vakarus nuo sniegomobilio Džounsis išvydo sklendžiančius žiburius, tik šįsyk ne signalinius. Žibintų šviesas. Sunkvežimiai, ne kitaip. Dabar ši Meino dalis - karinių veiksmų arena.

Ir visi ieško tavęs, kvaily, sušnypštė jis, kai sniegomobilis vėl pajudėjo į priekį. Sniego uždanga sutirštėjo, atkirsdama sunkvežimius ir jų šviesas, bet Džounsis žinojo, kad misteris Grėjus be vargo nusigaus iki plento. Pitas atvedė jį iki šios vietos, iki tos karantininės zonos dalies, kur niekas nelaukė ypatingų nemalonumų. Dabar misteris Grėjus tikėjosi,

kad Džounsis padės jam įveikti likusią kelio dalį, nes Džounsis - kitoks. Svarbiausia, kad jo nesigviešia bairumas. Dėl kažkokios priežasties Džounsis netiko jo skoniui.

Tu niekada iš čia neištrūksi, tarė Džounsis.

Ištrūksiu, patikino misteris Grėjus. *Mes visada mirštame ir visada gyvename. Visada pralaimime ir visada nugalime. Patinka tau ar ne, tačiau ateitis, Džounsi, priklauso mums.*

Jeigu tai tiesa, vadinas, geresnės priežasties gyventi praeity paprasčiausiai nėra, atrėmė Džounsis, bet misteris Grėjus neatsiliepė. Misteris Grėjus kaip asmenybė, kaip būtybė kažkur prapuolė, susiliejo su debesimi. Tas, kas iš jo beliko, teįstengė palaikyti Džounsio gebėjimą valdyti sniegomobilį bei veržtis link plento. Ir Džounsis, bejėgiškai nešamas link pilkosios būtybės paruoštos lemties, įstengė rasti paguodą dviejuose neginčytinuose faktuose. Pirmasis: misteris Grėjus vis dar nepajėgia prasismelkti iki paskutinio jo "aš" kampelio, link tos mažutėlaitės Džounsio būties dalelės, kuri dar egzistavo jo prisiminimuose apie brolių Trekerių kontorą. Ir antras: misteris Grėjus nežinojo apie Daditsą... apie "nėr kauliukų, nėr lošimo".

Ir Džounsis ketino pasistengti kaip įmanydamas, kad misteris Grėjus neprisikastų iki jo švenčiausios šventovės.

Šiaip ar taip, kol kas.

TRYLIKTAS SKYRIUS

GOSLINO PARDUOTUVĖJE

1.

Arčio Perlmuterio, pirmūno, pelniusio garbę sakyti atsisveikinimo kalbą (tema: "Demokratijos pranašumai ir pareigos") išleistuvių vakare, buvusio "erelio"*, uolaus presbiteriono, Vest Pointo auklėtinio, manymu, "Goslino prekių šalis" neturėjo nieko bendra su realybe. Gausybės žibintų ir prožektorių (tokio kiekio pakaktų apšviesti nedideliam miesteliui) nutvieksta parduotuvė panėšėjo į netikrą kino filmo dekoraciją. Tarsi kokiam kuoktelėjusiam režisieriui, panašiam į Džeimsą Kameroną, būtų šovusi mintis pastatyti tokį filmą, jog už pinigus, išleistus vienam vienin-teliam režisūriniam banketui ar vestuvėms, būtų galima dvejus metus maitinti visus Haičio gyventojus. Netgi vis tirščiau drimbantis sniegas nepajėgė užtemdyti negailestingai ryškios, kažkokios cheminės pašvaistės, suardyti iliuzijos, kad visa aplinka, pradedant pakrypusiais skardiniais dūmtraukiais ir baigiant vienintele surūdijusia benzino kolonėle priešais namą, - tik filmavimo paviljono atributai.

Prasideda pirmasis veiksmas, galvojo Perlis, energingai žingsniuodamas taku su nepamainoma planšete po pažastimi (Arčis Perlmuteris visuomet tarėsi esąs artistiška ir truputį, tik truputį, dalykiška asmenybė). *Mes tūnome apleistoje kaimo parduotuvėlėje. Senbuviai sėdi prie krosnies, ne tos, mažosios, Goslino kontoroje, o didžiulės, pačioje parduotuvėje, gi už lango auga sniego kalnai. Jie šnekasi apie žiburius danguje... prapuolusius medžiotojus... pilkuosius žmogeliukus, apsigyvenusius miške. Parduotuvės savininkas, pavadinkime jį, tarkim, senuoju Rositeriu, su panieka prunkščioja. "O, Dieve, kokie niekai, jūs visi stačiai kuoktelėjusių*

*Aukščiausias skautų įvertinimas.

kretinų gauja", tvirtina jisai, ir tuomet patalpą užlieja akinantis švytėjimas (visai kaip "Artimuose trečiojo laipsnio kontaktuose"), *tai leidžiasi NSO. Iš erdvėlaivio pabyra kraugeriški ateiviai ir savo blasteriais sėja mirtį. Nelyginant "Nepriklausomybės Dienoj", skirtumas tas, jog šįsyk veiksmas rutuliojasi miške.*

Greta, iš visų jėgų stengdamasis neatsilikti, tipeno Melrouzas, trečiasis virėjo padėjėjas (viena iš nedaugelio oficialių pareigybių šioje mažoje avantiūroje). Vaikinas nuolatos slysčiojo, mat buvo apsiavęs ne batais, o šlepetėmis: Perlmuteris ištraukė Melrouzą iš "Spago" (taip kareiviai vadina virtuvės palapinę). Aplink bruzdėjo vyrai (bei kelios moterys), kurie kažkodėl laikėsi po du. Daugelis kažin ką šnekėjo į miniatiūrinius mikrofonus ar magnetofonus. Pojūtį, kad veiksmas vyksta paviljone, sustiprino nepaliaujamas variklių ir generatorių gausmas, aibė sunkvežimių, priekabų bei kiek atokiau stovintys malūnsparniai (dėl pablogėjusio oro priversti sugrįžti atgalios).

- Kam jam manęs prireikė? - vėl paklausė Melrouzas - dusdamas ir dar gailiau, nei paprastai. Jiedu jau pasiekė aptvarą greta Goslino karvidės. Sena iškrypusi tvora (nuo tų laikų, kai čia stovėjo ar mankštinosi arkliai, prabėgo ne mažiau kaip dešimt metų) buvo sutvirtinta ir apipinta spygliuota viela bei elektros laidais - įtampa ne mirtina, bet pakankamai aukšta, kad bet kurį neatsargų bėglį blokštų ant žemės... o jei čiabuviai taps pernelyg neramūs, dozę visuomet galima padidinti iki mirtinos. Iš už tvoros į juos spoksojo gal dvidešimt ar trisdešimt žmonių. Tarp jų ir senasis Goslinas (Džeimso Kamerono versijoje Gosliną vaidintų koks nors užkietėjęs veteranas, pavyzdžiui, Briusas Dernas). Dar visai neseniai žmonės už spygliuotos vielos būtų sunerimę, ėmę rėkalioti grasinimus bei reikalavimus, svaidyti keiksmus, bet nuo tos akimirkos, kai išvydo, kas nutiko bėgti bandžiusiam bankininkui iš Masačūsetso, jų įkarštis gerokai atlėgo. Vargšeliai! Matyti, kaip kam nors pykšteli į galvą, - nelengvas išmėginimas, jų vietoj palūžtų bet kas. O čia dar ir ta aplinkybė, jog visi operacijos dalyviai dėvi perregimas kaukes, pridengiančias nosį ir burną. Kas tą ištvertų!

- Bose? - Inkštimas virto gailiu sriūbavimu. Išvydęs Amerikos piliečius, besistumdančius už spygliuotos vielos, Melrouzas anaiptol neįgavo narsos. - Bose, na, sakykit, kam vyresnybė nori mane matyti?

Kietiems vyrukams net nepridera žinoti, jog egzistuoja toksai niekingas vabalėlis, kaip trečiasis virėjo padėjėjas.

- Nė nenutuokiu, - pakartojo Perlmuteris, ir tai buvo gryna tiesa.

Priešaky stovėjo Ovenas Anderhilas ir kažkoks vaikinas iš suvienyto autoparko. Tipas iš autoparko kažką šaukė Anderhilui į ausį, stengdamasis perrėkti besileidžiančių malūnsparnių griausmą.

Nieko, pamanė Perlmuteris, veikiai malūnsparniai nutils; kas norės skraidyti tokiam mėšle. Šiais metais žiema atėjo pernelyg anksti, nors... nors Kurcas pūgą pavadino Dievo dovana. Kai jisai suskelia panašų pokštą, niekaip nesuprasi, ar juokauja, ar kalba rimtai. Tiesa, tonas būna toks, kad... išsigąsi. Regis, Kurcas apskritai nesugeba juokauti, nors retsykiais netgi juokiasi. Nuo to juoko Arčiui Perlmuteriui šiurpsta oda. Filme Kurcą vaidintų Džeimsas Budzas. O gal Kristoferis Volkenas. Tiesa, nei vienas nepanašus į Kurcą, bet nejau Džordžas S.Skotas bent kiek priminė Patoną*? Štai taip.

Perlmuteris staigiai pasuko link Anderhilo. Melrouzas bandė sekti įkandin, paslydo ir keikdamasis šleptelėjo ant subinės. Arčis palytėjo Anderhilo petį ir pajuto karštai trokštąs, kad kaukė bent kiek nuslėptų jo nuostabą: atrodė, jog nuo akimirkos, kai šįryt išlipo iš mokyklinio autobuso, Anderhilas paseno bent dešimčia metų.

Perlis palinko į priekį ir sušuko, perrėkdamas vėjo kauksmą:

- Kurcas penkioliktoje! Nepamirškite!

Anderhilas nekantriai numojo ranka, leisdamas suprasti, jog nepamirš, ir vėl pasigręžė į tipą iš autoparko. Dabar Perlmuteris pastarąjį atpažino. Brodskis, štai kas jis toks. Ir pravardė jo kaip sykis - Šuva.

Komandinis Kurco punktas, įkurtas milžiniškame "Vinebage", įspūdingo dydžio name ant ratų (filme jį paskirtų kokiai žvaigždei ar vyriausiam režisieriui), buvo vos už poros žingsnių nuo čia. Perlis paspartino žingsnį, narsiai sutikdamas vėjo gūsius ir veidą čaižančias snaiges. Melrouzas turseno greta, pakeliui braukdamas nuo kombinezono sniegą.

- Nagi, vade, - meldė jisai, - nejau taip nieko ir nežinote?

- Nežinau, - nukirto Perlmuteris. Jis išties nė nenutuokė, kuriems

---

*Džordžas Patonas, amerikiečių generolas. Antrojo pasaulinio karo metais pagarsėjo, sumaniai panaudojęs tankus. Už būdo kietumą ir reiklumą pramintas Senuoju kareiva.

galams Kurcui prireikė apgailėtino virėjūkščio, ir dar tokioje sumaištyje. Bet ir jis, ir Melrouzas jautė, kad šitai ne į gera.

2.

Ovenas pasuko Emilio Brodskio galvą, prisilenkė prie vaikino ausies ir pareikalavo:

- Papasakok dar sykį. Ne viską, tik tą dalį, kurią pavadinai smegenų dulkinimu.

Brodskis neprieštaravo, nors kol susikaupė, prabėgo bent dešimt sekundžių. Ovenas jo neskubino. Paties Anderhilo laukė susitikimas su Kurcu, o paskui teks išklausyti komandos ataskaitas, perversti kalną popierių, ir Viešpats težino, kiek dar visko reikės nuveikti, tačiau jisai jautė, kad reikalas svarbus.

O ar papasakos naujieną Kurcui, ar ne, dar nežinia. Pažiūrėsim...

Galiausiai Brodskis pasuko Oveno galvą, priglaudė jam prie ausies savo kaukę ir pradėjo pasakoti, šįsyk nuodugniau, bet iš esmės tą patį. Jis ėjo per lauką pro parduotuvę, šnekėdamasis su Kembriu ir su priešakine degalų tiekėjų mašina, ir staiga kažkas tarsi prasismelkė į jo galvą. Brodskis atsidūrė senoje apšniaukštoje daržinėje, su kažkuo, ko taip ir neįstengė įžiūrėti. Vyriškis niekaip nepajėgė užvesti sniegomobilio ir prašė Šuns jam padėti. Pasakyti, kas negerai su varikliu.

- Paprašiau jo atidaryti kapotą, - Ovenui į ausį riaumojo Brodskis. - Jis atidarė, palinko prie variklio, ir man pasirodė, neva žvelgiu per jo akis, tačiau su *savo* smegenimis... suprantate?

Ovenas linktelėjo.

- Išsyk supratau, kas nutiko - kažkas išėmė žvakes. Todėl liepiau vaikinui paieškoti, jis taip ir padarė. Mudu abu taip ir padarėme. Ir tikrai, žvakės mirko indelyje su benzinu. Indelis stovėjo ant varstoto. Mano tėvas irgi taip elgdavosi su savo “Lonbojaus” žvakėmis, kai užeidavo šalčiai.

Brodskis nutilo, aiškiai sutrikęs arba dėl to, ką šneka, arba dėl to, kaip, jo manymu, atrodo iš šalies. Ovenas mostu įsakė jam tęsti.

- Na, štai ir viskas... beveik. Liepiau jam ištraukti žvakes, nušluos-

tyti ir įdėti. Viskas kaip paprastai. Kaip visuomet, kai padedu vaikinams taisyti mašinas, tik šįkart... buvau ne ten. Buvau čia. Visąlaik čia. Juk iš tiesų negalėjo būti nieko panašaus.

- Ir kas toliau? - sustūgo Ovenas.

Abu rėkė visu balsu, bet tuo pat metu liko tokiame vakuume, kaip dvasininkas ir išpažintį atliekantis nusidėjėlis.

- Variklis užsivedė po paties pirmo bandymo. Patariau jam patikrinti kuro baką. Paaiškėjo, kad bakas pilnas. Vaikinas pasakė "ačiū". - Brodskis suglumęs papurtė galvą. - O aš jam atsakiau "jokių problemų, bose". Ir tuomet tarsi žnektelėjau į savo paties galvą, ir paaiškėjo, kad viskas aplink kaip buvę. Mudu su Kembriu einame per lauką. Ar manote, kad aš psichas?

- Ne. Bet noriu, kad kol kas viską pasilaikytumei sau.

Po kauke sučiauptas lūpas ištempė šypsena.

- O, ir čia jokių problemų. Aš... aš tik... mums įsakyta pranešti, jei nutiktų kas neįprasta, todėl pamaniau...

Skubiai, neduodamas Brodskiui laiko pamąstyti, Ovenas paklausė:

- Kuo jis vardu?

- Džounsis Trys, - išpoškino Šuva ir tuojau pat išvertė akis: - Kad tave kur! Nė nenutuokiau, kad galėsiu atsakyti.

- Kaip manote, ar čia koks indėniškas vardas? Nelyginant Sonis Šešeto Žudikas, ar Ronis Devyni Mėnuliai?

- Gali būti, nors... - Brodskis nutilo, suraukė kaktą ir išpoškino: - Tai siaubinga! Ne tada, kai viskas vyko, bet vėliau... vien nuo minties, kad kas nors galėtų... čia tarsi... tarsi... - Jis nuleido balsą. - Tarsi tave išprievartautų, sere.

- Liaukis, - atsiliepė Ovenas. - Pasistenk pamiršti. Ar turi daug darbų?

- Nelabai, - šyptelėjo Brodskis. - Viso labo kelis tūkstančius.

- Tuomet pirmyn.

- Okei.

Brodskis atsitraukė, bet tuojau pat atsigręžė vėl. Ovenas žvelgė į aptvarą, kuriame anksčiau mankštinosi arkliai, o dabar kamavosi žmonės. Didžiumą sulaikytųjų uždarė karvidėje, bet tuzinas kitas būriavosi lauke, tarsi susirinkę į kokį groteskišką vakarėlį. Guodėsi vienas kitam?

Kažkoks ilgšis vaikinas stovėjo atokiau. Liesas, pakumpęs, su didžiuliais akiniais, tikras apuokas. Brodskis atplėšė akis nuo pasmerkto apuoko ir pažvelgė į Anderhilą:

- Jūs neketinate išsiųsti manęs į psichinę? Ar pas psichų daktarą?

Aišku, nei vienas, nei kitas net neįtarė, jog kaulėtas vaikinas su senamadiškais raginiais akiniais ir yra tikrų tikriausias psichų daktaras.

- Nė už... - pradėjo Ovenas, tačiau nespėjo užbaigti sakinio - Kurco "Vinebage" nuskardėjo šūvis, lydimas beviltiško klyksmo.

- Bose? - sukuždėjo Brodskis. Ovenas tą žodį išgirdo net per variklių kauksmą. Tiksliau, perskaitė iš lūpų. Ir dar tris: - Kad tave kur...

- Eik, Šunie, - paragino Ovenas. - Čia ne tavo reikalas.

Brodskis ir toliau stebeilijo į jį, nervingai laižydamas lūpas. Ovenas linktelėjo, stengdamasis atrodyti tvirtas, ryžtingas, valdingas, tikras vadas, kuris-viską-laiko-savo rankose, viską-kontroliuoja. Galimas daiktas, tai padėjo, nes Brodskis nusigręžė ir pasišalino.

Iš "Vinebago" su ranka rašyta lentele ant durų (NEKVIESTIEMS NEITI) vis dar sklido riksmai. Ovenas jau suko tenai, bet atokiau nuo kitų kalinių stovėjęs vaikinas šūktelėjo:

- Ei! Ei, jūs! Palūkėkite, man reikia su jumis pasikalbėti!

Kurgi ne, nelėtindamas žingsnio, pagalvojo Anderhilas. *Galiu lažintis, jau turi parengęs jaudinančią pasakaitę bei tūkstantį priežasčių, kodėl turėtume nedelsdami tave iš čia išleisti.*

- Overhilai? Ne, Anderhilai. Juk tokia jūsų pavardė? Aišku, tokia. Man reikia su jumis pasikalbėti: tai svarbu mums abiem.

Ūmai Ovenas liovėsi klausytis iš "Vinebago" sklindančių klyksmų, palaipsniui virstančių verkšlenimu, ir sustojo. Aišku, Kurco būstinėje anaiptol ne viskas normalu, bet, kad ir kaip ten būtų, kol kas dar nieko nenužudė, ir tai gerai. Šįkart jis įdėmiau pažvelgė į vaikiną su akiniais. Liesas kaip šakalys ir dreba nuo šalčio, nors vilki pūkinę striukę.

- Tai svarbu Ritai. - Ilgšis kalbėjo garsiai, perrėkdamas triukšmą. - Ir Katrinai.

Išspaudęs šiuos vardus, vaikinas bejėgiškai suglebo, tarsi būtų traukęs juos, nelyginant sunkius akmenis iš šulinio, tačiau Ovenas, išgirdęs žmonos bei dukters vardus, vargiai ką pastebėjo. Iš kur visiškai svetimas žmogus gali žinoti tokius dalykus?

Pirmiausiai panoro pulti prie nepažįstamojo ir paklausti, iš kur anas viską ištraukė, betgi jis ir šiaip vėlavo... į susitikimą su Kurcu. Ir jei šefas iki šiol nieko nenužudė, galimas daiktas, viskas dar ateity.

Ovenas paskutinį kartą pažvelgė į žmogų už spygliuotos vielos, įsiminė jo veidą ir nusiskubino į "Vinebagą" su lentele ant durų.

3.

Perlmuteris skaitė "Tamsos širdį", matė "Naująją Apokalipsę" ir daug sykių galvojo apie tai, jog pavardė "Kurcas" tarsi tyčia parinkta šitokioms aplinkybėms. Būtų galėjęs lažintis iš šimto dolerių (nemenka suma tokiai skurdžiai artistiškai natūrai, kaip jis), jog čia ne tikroji boso pavardė: iš tikrųjų jis gali būti Arturas Holzeplas, ar Dagvudas Elgartas, o gal Pedis Melonis. Kurcas? Abejotina. Tikriausiai pseudonimas, toks pat teatrinis rekvizitas, kaip perlamutru aptaisytas Džordžo Patono keturiasdešimt penktojo kalibro revolveris. Kai kurie kariškiai, pažįstami su Kurcu dar nuo "Audros dykumoje" laikų (pačiam Arčiui Perlmuteriui nė gretimai stovėt neteko), laikė jį kuoktelėjusiu kalės išpera. Arčis buvo tos pačios nuomonės. Kitaip tariant, Kurcui jau seniai pavažiavo stogas. Visai kaip seniui Patonui. Gali būt, jog rytais, gremždamas smakrą ir žvelgdamas į save veidrodyje, jisai dramatišku Marlono Brando balsu kuždėdavo: "Ot siaubas, siaubas, siaubas".

Tad, lydint Trečiąjį Virėjo Padėjėją Melrouzą į tvankų vadavietės karštį, Arčį krėtė ganėtinai įprastas nervinis drebulys. Kurcas atrodė visai neblogai. Sėdėjo pintam supamam krėsle be kombinezono, šiuo metu kybančio ant durų, pro kurias įėjo Perlmuteris su Melrouzu, ir priėmė juos vienomis apatinėmis. Ant krėslo atkaltės kybojo dėklas su pistoletu, ne perlamutru aptaisytu keturiasdešimt penktojo kalibro, o devynių milimetrų automatiniu.

Visa elektronika jau sunešta ir sujungta. Ant Kurco stalo grumėjo faksas, spjaudantis nesibaigiančią popieriaus juostą. Kompiuteris kas penkiolika sekundžių džiugiu mechaniniu balsu klykteldavo: "Paštas!"

Trys radijo imtuvai - vieno garsas prislopintas - treškėjo, liuoksėdami iš vieno dažnio į kitą. Ant dirbtinės pušies kitapus stalo kabojo dvi nuotraukos. Jos, kaip ir lentelė ant durų, visuomet keliaudavo drauge su Kurcu. Ant kairiosios, su užrašu INVESTICIJOS, buvo pavaizduotas angeliškas berniukas. Dešinė ranka pakelta skautiškam pasveikinimui. Dešiniojoje, su užrašu DIVIDENDAI, - Berlyno vaizdas iš oro, fotografuotas keturiasdešimt penktaisiais. Du pastatai išliko, bet aplink vien griuvėsiai.

Kurcas pamojo jiems ranka.

- Neimkit į galvą, berniukai, čia tik triukšmas. Pavedžiau Fredžiui Džonsonui viskuo pasirūpinti, bet šiuo metu išsiunčiau jį į valgyklą ko nors užkąsti. Liepiau nesiskubinti... lai ramiai sau kemša visus keturis patiekalus, kadangi... situacija... situacija, berniukai... čionykštė situacija... beveik... STABILIZAVOSI! - Jis išspaudė tūžmingą FDR* šypseną ir ėmė sūpuotis krėsle. Drauge su Kurcu, tarsi koks siaubingas pakabukas, sūpavosi ir dėklas.

Melrouzas neryžtingai šyptelėjo. Perlmuteris irgi nusišypsojo, bet ne taip santūriai. Regis, jis galiausiai sumojo, koks yra Kurcas: bosas stačiai egzistencialus asmenybės tipas, apsėstas garbėtroškos, troškimo mėgdžioti stiprias asmenybes... ir belieka viltis, jog pastarasis jo pareiškimas - geras ženklas. Puikus ženklas. Humanitarinis išsilavinimas - ne toks jau didelis pranašumas kariškio karjeroje, bet visgi šiek tiek padeda. Pavyzdžiui, kai nori laiku įterpti tinkamą frazę.

- Vienintelis mano įsakymas leitenantui Džonsonui... pardon, jokių laipsnių, norėjau pasakyt, mano senam draugužiui Fredžiui Džonsonui - pasimelsti prieš čiumpant šaukštą. Ar judu meldžiatės, vaikinai?

Melrouzas linktelėjo - vis toks pat suglumęs ir neramus. Perlmuteris irgi linktelėjo - atlaidžiai, būdamas visiškai tikras, jog pabrėžtinas Kurco dievobaimingumas yra netikras. Toks pat blefas, kaip ir jo pavardė.

Kurcas sūpavosi toliau, džiugiai stebeilydamas į vyriškius, stovinčius tirpstančio sniego klanuose.

- Geriausios maldos - vaikų maldos, - pareiškė Kurcas. - Patys

*Franklinas Delanas Ruzveltas.

suprantate, paprastumas. “Dievas - didis, Dievas - geras, tai pasakykime jam ačiū už mūsų maistą”. Na, nejau nenuoširdu? Nejau nenuostabu?

- Taip, bet... - pradėjo Perlis.

- Užsičiaupk, šunyti, - linksmai tarstelėjo Kurcas, nepaliaudamas sūpuotis. Ant atkaltės pakabintas pistoletas irgi vis taip pat blaškėsi pirmyn ir atgal. Kurcas nukreipė žvilgsnį į Melrouzą: - O kaip manai tu, mažyli-eilini? Tai nuostabi maža maldelė ar nuostabi maža maldelė?

- Taip, s...

- Arba “Alach akbar”, kaip sako mūsų bičiuliai arabai, “Nėra Dievo, išskyrus Dievą”. Kas gali būt paprasčiau? Pjauna picą stačiai iki viduriuko, jei suprantate, apie ką kalbu.

Jie neatsakė. Kurcas sūpavosi vis smarkiau, ir pistoletas blaškėsi vis labiau, ir Perlmuteriui viskas susiliejo akyse, visai kaip ryte, kol atvyko Anderhilas ir mažumą atvėsino Kurcą. Gal čia tik eilinis spektaklis, tačiau...

- Arba Mozė priešais liepsnojantį krūmą! - sušuko Kurcas. Ilgą arklišką veidą nutvieskė idiotiška šypsena. - “Su kuo aš kalbu?” - klausia Mozė, o Dievas jam atsako: “Aš - tas, kas Aš, ir viskas, kas Aš, ku-kū”. Kas per linksmuolis tasai Viešpats, a, misteri Melrouzai? Beje, ar pasiuntinius iš Didžios Nežemiškos Erdvės jūs išties pavadinote “kosminiais nigeriais”?

Melrouzui atkaro žandikaulis.

- Atsakyk, eilini.

- Sere, aš...

- Dar sykį pavadink mane “seru”, kai grupė vykdo užduotį, Melrouzai, ir kitus du gimtadienius švęsi katorgoje, aišku? Nutuoki, apie ką kalbu?

- Taip, bose! - Melrouzas išsitempė “ramiai”. Jo veidas mirtinai išblyško, neskaitant raudonų šalčio dėmių ant skruostų, dėmių, kurias pusiau kirto kaukės juostelės.

- Tai kaipgi? Ar pavadinai mūsų svečius kosminiais nigeriais, ar ne?

- Sere, gal ką ir leptelėjau...

Perlmuteris nė už ką nebūtų patikėjęs, jog Kurcas sugeba veikti taip mikliai (jei nebūtų matęs, veikiausiai būtų nusprendęs, jog tai specialus efektas, nelyginant Džeimso Kamerono filme). Bosas grįžtelėjo, išsitraukė iš dėklo savo devintąjį kalibrą ir, tarsi nė nesitaikydamas, žaibiškai spustelėjo gaiduką. Viršutinė kairiosios Melrouzo šlepetės dalis susprogo. Į visas puses tykštelėjo audinio skutai. Kraujas ir odos dalelės aptaškė Perlmuterio klešnę.

Aš nieko nemačiau, pagalvojo Perlis. *Šito paprasčiausiai nebuvo.*

Bet Merlouzas sustūgo it laukinis, įsistebeilijo į savo sužalotą koją, neįstengdamas patikėti tuo, kas nutiko, ir, rodos, galutinai prarado nuovoką. Perlmuteris išvydo pliką kaulą, ir jo viduriai apsivertė.

Kurcas pašoko, nors ir ne taip mikliai, kaip išsitraukė pistoletą, bet visgi mikliai, bauginančiai mikliai, ir, stvėręs Melrouzą už peties, žvilgsniu įsisiurbė į perkreiptą vargšelio fizionomiją.

- Užkimšk fontaną, mažyli-eilini.

Tačiau Melrouzas nieko nebegirdėjo. Jis plūdo krauju, ir Perliui dingojosi, kad viršutinės pėdos dalies nebėra visiškai. Pasaulis Perlio akyse katastrofiškai pilkėjo ir skydo. Teko sutelkti visą valią, kad įstengtų susikaupti. Jei adjutantas dabar apalptų, vienas Dievas težino, kaip su juo pasielgtų Kurcas. Perlmuteris girdėjo nemažai panašių istorijų, tačiau ryžtingai išbraukė bent devyniasdešimt procentų, laikydamas jas arba melu, arba paties Kurco paskleistais gandais, kurių tikslas - pamokyti ir įbauginti karius.

Vadinas, viskas tiesa? - mąstė Perlmuteris. *Čia ne mitų kūrimas, čia pats mitas.*

Kurcas ramiai ir kone chirurgiškai tiksliai priglaudė pistoleto vamzdį prie paties išbalusios Melrouzo kaktos centro.

- Liaukis inkštęs kaip boba, eilini, arba aš pats tave užkimšiu. Yra dalykų, kuriuos, manyčiau, privalu žinoti netgi tam, kurio palėpė menkai apšviesta. Tokiam, kaip tu.

Melrouzui kažin kaip pavyko sugrūsti raudą atgalios į gerklę, pavertus ją tykiu gailiu kūkčiojimu. Regis, Kurcas liko patenkintas.

- O dabar paklausyk manęs, eilini. Tu privalai išklausyti, kad ir tam, jog perduotum kitiems. Manding, tavo koja, tiksliau, tas, kas iš

jos liko, bus pakankamai įtikinamas argumentas, bet tavo palaimintoms lūpoms teks paporinti smulkmenas. Tai ar klausais, vaikine? Ar klausais tų smulkmenų?

Melrouzas linktelėjo - vis dar inkšdamas ir sprogindamas akis, du žydrus stiklo kamuolius.

Kurco galva mikliai, tarsi kirsti susiruošusios gyvatės, šastelėjo į šalį, ir Perlmuteris įžiūrėjo boso veidą. Kiekviename bruoželyje, nelyginant kovinės indėnų spalvos, ryškių ryškiausiai įsispaudė beprotystė. Tą akimirką viskas, ką iki šiol apie savo vadą galvojo Perlmuteris, išsisklaidė it dūmas.

- O tu, mažyli? Klausais? Nes tu irgi esi žinių skleidėjas. Judu abu žinių skleidėjai.

Perlis linktelėjo. Durys atsivėrė, ir jis lengviau atsiduso, išvydęs Oveną Anderhilą. Kurco akys įsisiurbė į atėjusįjį.

- Ovenai! Drauguži! Dar vienas liudininkas! Dar vienas, dėkui Dievui, dar vienas pasiuntinys! Tu girdi? Klausais? Ar neši šį žodį toliau iš šios laimingos vietelės?

Anderhilas linktelėjo - beaistris, tarsi aukšto lygio pokerio lošėjas.

- Nuostabu! Nuostabu!

Kurcas vėl atkreipė dėmesį į Melrouzą.

- Cituoju Karinį statutą, trečiasis virėjo padėjėjau. Šešiolikta dalis, ketvirtas skyrius, trečias paragrafas. "Nederamų epitetų, įžeidžiančių asmenį dėl kokių nors skirtybių, kaip antai: rasinių, etninių, o taip pat lytinių, naudojimas prieštarauja kariškio moralei bei elgsenos taisyklėms. Jei toksai prasižengimas įrodytas, kaltąjį baudžia karinis tribunolas arba karo lauko teismas, tai yra vadovybė", citatos pabaiga. Vadovybė - tai aš, statuto pažeidėjas, vartojantis nederamus epitetus - tai tu. Viskas akivaizdu. Ar aišku, Melrouzai? Pagavai kampą?

Melrouzas kažką sumurmėjo, bet Kurcas jį pertraukė. Ovenas Anderhilas stovėjo tarpduryje nejudėdamas, nė nepastebėdamas, kaip plaukuose tirpsta sniegas ir varva perregima kauke it prakaitas. Stovėjo ir gręžė Kurcą žvilgsniu.

- O dabar, trečiasis virėjo padėjėjau Melrouzai, turiu pridurti:

viskas, ką pacitavau čia, garbė Viešpačiui, liudininkų akivaizdoje, vadinama "elgesio taisyklėmis", o tai reiškia: jokių plepalų apie varliaėdžius, fricus, makaronininkus ir raudonšiknius. Turint omeny dabartinę situaciją, šiai kategorijai galime priskirti ir kosminius nigerius. Jokių įžeidinėjimų, tikiuosi, tą supratai?

Melrouzas pamėgino linktelti, bet susvyravo, netekdamas sąmonės. Perlis stvėrė jį už pečių ir parėmė, melsdamas Dievą, kad Melrouzas dar neišsitiestų paslikas, juk vienam Dievui težinoma, ką sumanys iškrėsti Kurcas, jei virėjūkščiui pakaks įžūlumo išsijungti anksčiau, nei bosas baigs savo pamokslą.

- Mes ketiname nušluoti nuo žemės paviršiaus tuos nekviestus galvų kvaršintojus, ir jeigu jie dar kada nors pamėgins grįžti į Teros Firmą, atplėšime jų pilką kolektyvinę galvą ir nukirsime pilką kolektyvinį kaklą, o jeigu jie spirsis, pasitelksime jų pačių metodiką, kurią jau beveik įsisavinome, užgriūsime pilkųjų atmatų gimtinę jų pačių laivais ar panašiais, pagamintais "Dženeral elektrik" arba "Diupon", ir, šlovė Viešpačiui "Maikrosoftui", atsidūrę tenai, sudeginsime jų miestus ar avilius, ar sumautus skruzdėlynus, kur jie ten begyventų, palaistysime napalmu jų gintarines javų bangas, sulyginsime su žeme jų purpurinių kalnų didybę, garbė Viešpačiui, Alach akbar, pripilsime ugninio Amerikos šlapimo į jų ežerus bei vandenynus... Bet mes visa tai padarysime pačiu deramiausiu ir padoriausiu būdu, neįžeidinėdami dėl religinių, rasinių, etninių ar lyties skirtybių. Padarysime tai, nes jiems pakako įžūlumo užsukti ne pas tuos kaimynus ir įsibrauti ne pro tas duris. Čia ne trisdešimt aštuntųjų Vokietija ir ne šešiasdešimt trečiųjų Oksfordas, Misisipės valstija. Na, kaip, misteri Melrouzai, ar pajėgsite perduoti mano žodžius likusiems?

Melrouzui sulinko keliai, o akys išvirto taip, jog iš akiduobių šiurpinančiai aklai spoksojo baltymai. Perlmuteris vėl įsikibo jam į petį, vildamasis išlaikyti, bet šįsyk fokusas nenusisekė. Melrouzas griuvo it pakirstas kolosas.

- Perli, - sukuždėjo Kurcas, ir kai tos kiaurai svilinančios akys atsigręžė į jį, Perlmuteris pačiu gėdingiausiu būdu išsigando. Kaip niekada gyvenime. Šlapimo pūslė virto įkaitusiu perpildytu maišu, kuris tuojau pratrūks ir ištaškys turinį stačiai į kombinezoną. Jis

skausmingai suvokė - jei Kurcas pamatys tamsią dėmę, plintančią adjutanto papilvėje, nušaus be jokio pasigailėjimo, ypač dabar, kai yra šitaip nusiteikęs... bet visos tos mintys menkai tepadėjo. Atvirkščiai, darėsi tik blogiau. Dar truputis, ir...

- Taip, s... bose?

- Kaip manote, jis nuneš žinią? Ar įstengs perduoti mano žodžius? Ar vaikinas pakankamai įsisavino jam atvertą išmintį, o gal yra pernelyg susirūpinęs savo sumauta sena koja?!

- Aš... aš... - Bet tuomet Anderhilas linktelėjo, vos pastebimai, ir Perlmuteris akimoju padrąsėjo. - Taip, bose, manau, jis klausėsi įdėmiai.

Kurcas, iš pradžių kiek nustebintas adjutanto įkarščio, visgi mažumą atlėgo ir kreipėsi į Anderhilą:

- O kaipgi jūs, Anderhilai? Manote, jis perduos žinią?

- Ehe, - burbtelėjo Ovenas. - Jei nutempsime jį į lazaretą, kol dar nespėjo nukraujuoti ant jūsų kilimo.

Kurco lūpų kampučiai mažumą pakilo:

- Pasirūpink juo, Perli, gerai?

- Tučtuojau, - atsiliepė Perlmuteris, šokdamas prie durų ir apdovanodamas Anderhilą begalinio dėkingumo sklidinu žvilgsniu, kurio tasai, savo ruožtu, lyg nepaisė, lyg paprasčiausiai nepastebėjo.

- Bėgte, misteri Perlmuteri. Ovenai, noriu pasikalbėti su jumis galva prie galvos, kaip sako airiai. - Kurcas nežiūrėdamas peržengė Melrouzo kūną ir žvaliai nužingsniavo į virtuvėlę. - Kavos? Fredis spėjo užplikyti, nors negaliu laiduoti, jog kava geriama, ne, laiduoti nieku gyvu negaliu, bet...

- Kavos išgerčiau, - atsiliepė Ovenas. - Įpilkite, o aš pabandysiu sustabdyti kraujavimą.

Kurcas, jau spėjęs kilstelti kavinuką, vėl grįžtelėjo į Anderhilą, nutvilkydamas pastarąjį stačiai pasigėrėtinos abejonės karštimu:

- Išties manote, jog tai būtina?

Šioje pokalbio vietoje Perlmuteris kaip tik pasiekė duris. Dar niekada pūga jam neatrodė tokia draugiška ir maloni. Tegul bus pūga, kas tik nori, kad tik greičiau išsinešdinus!

4.

Henris stovėjo prie užtvaros (stengdamasis neliesti vielos - jis jau matė, kas nutinka neatsargiesiems) ir laukė, kol Anderhilas - taip, būtent šitokia jo pavardė, - sugrįš iš vadavietės, bet pro atviras duris iššoko vienas iš tų, kurie ten įėjo anksčiau. Vaikinas nusirito laiptais ir kažin kur nukūrė. Aukštas, nerangus, rimto veido, Henrio manymu, tipiškas vidutinio lygmens menedžeris. Dabar jis atrodė mirtinai persigandęs. Kelis kartus suklupo ir vos neparpuolė. Henris nulydėjo jį žvilgsniu.

Vidutinio lygmens menedžeris įstengė neparpulti, bet pusiaukelėje link dviejų sustumtų puspriekabių visgi paslydo ir nusirito kūliais. Planšetė išsprūdo iš rankų ir žvaliai nučiuožė keliu, tarsi mažos nykštukų rogutės.

Henris ėmė garsiai ploti delnais, paskui sumojo, kad per kurtinantį griausmą aplodismentų veikiausiai nesigirdi, tad pridėjo delnus prie burnos ir sušuko:

- Incidentas! Favoritas iškrypo iš rato! Fotofinišą! Reikalaujame fotofinišo!

Menedžeris pakilo, nesidairydamas pastvėrė planšetę ir tokiu pat tempu nurisnojo link puspriekabių.

Už dvidešimties jardų nuo Henrio stovėjo aštuonių ar devynių žmonių kompanija. Vienas jų, įmitęs vyrukas su pūkine oranžine striuke, panašus į tešlinį "Pilzberio"* žmogeliuką, pasuko jo link.

- Man regis, jums nederėtų taip elgtis, bičiuli. - Jis užsičiaupė, o paskui jau tyliau pridūrė: - Jie nušovė mano žentą.

Taip. Henris perskaitė jo mintis. Storulio žentas, irgi ne lieknuolis, spigiai postringavęs apie advokatą, apie savo teises, apie darbą Bostono investicijų kompanijoje. Kareiviai linkčiojo, aiškino jam, kad visa tai laikina, situacija stabilizuosis, vakarop viskas paaiškės, ir sykiu ryžtingai stūmė du rubuilius medžiotojus link daržinės, kur jau ka-

*Kompanija, gaminanti pusfabrikačius iš tešlos. Jos emblema - tešlinis žmogeliukas.

lėjo nutvertas grobis, tik ūmai žentas ištrūko ir metėsi link autoparko. Pykšt-pykšt, ir šviesa užgeso.

Įmitęs vyriškis su blyškiu iškreiptu veidu perpasakojo istoriją Henriui, bet šis jį pertraukė:

- Kaip manote, ką jie ketina daryti su likusiais?

Šokiruotas pašnekovas išsprogino akis, tarsi baimindamasis užsikrėsti. Tik pamanyk, nejau neįdomu? Taigi visi jie, visi pasigavo kažkokią infekciją, šiaip ar taip, vyriausybės samdyti valytojai tuo įsitikinę, ir visų jų laukia toks pat galas.

- Jūs gi ne rimtai? - paklausė storulis. Ir kone maldaujamai pridūrė: - Dėkui Dievui, mes Amerikoje.

- Nejaugi? Ir su jumis, be abejo, elgiamasi pagal įstatymą?

- Jie paprasčiausiai... Esu tikras, jie paprasčiausiai... - Henris susidomėjęs laukė tęsinio, bet tęsinio nebuvo. Tai yra, ši mintis liko nepratęsta. - Juk mes girdėjome šūvį, tiesa? - paklausė storulis. - Ir kažkokius riksmus.

Iš draugėn sustumtų priekabų išniro du sanitarai su neštuvais. Jiems įkandin akivaizdžiai nenoriai sekė vidutinio lygmens menedžeris, po pažastimi tvirtai spaudžiantis savo nepamainomą planšetę.

- Regis, jūs viską supratote teisingai. - Henris drauge su storuliu stebėjo, kaip žmonės su neštuvais kopia "Vinebago" laipteliais. Kai tik misteris Vidutinio Lygmens Menedžeris prisiartino prie užtvaros, Henris garsiai šūktelėjo: - Na, kaip sekasi, mulki? Šauniai pasilinksminai?

Storulis susigūžė. Vaikinas su planšete apdovanojo Henrį žvilgsniu, nuo kurio būtų sugižęs net virintas pienas, ir nukiūtino link "Vinebago".

- Čia... Čia kažkas panašaus į ypatingąją padėtį, - išspaudė storulis. - Rytoj rytą viskas paaiškės, duodu galvą nukirst.

- O štai jūsų žentas galvos jau nebeturi, - priminė Henris.

Storuliui suvirpo lūpos. Nieko neatsakęs, jis grįžo prie ankstesnės kompanijos, kurios nuomonė veikiausiai labiau atitiko jo asmeninę. Henris vėl įsistebeilijo į "Vinebagą", laukdamas pasirodant Anderhilo. Kažkodėl atrodė, jog Anderhilas - jo paskutinioji viltis... bet kad ir kokios būtų Anderhilo abejonės šios operacijos atžvilgiu, viltis

visgi labai menka. O Henris turėjo vienintelę kortą. Toji korta vadinosi Džounsis. Jie nežinojo apie Džounsį.

Klausimas tas, ar dera apie Džounsį pasakoti Anderhilui. Henris mirtinai bijojo, kad iš to nieko gero neišeis.

5.

Po penkių minučių misteris Vidutinio Lygmens Menedžeris bei abu sanitarai vėl išniro iš "Bago", šįkart neštuvuose gabendami ketvirtąjį. Žėrinčioje šviesoje iki mėlynumo išblyškęs sužeistojo veidas atrodė violetinis. Henris lengviau atsiduso išvydęs, jog tai ne Anderhilas. Visgi Anderhilas ne toks, kaip visi šie maniakai.

Praėjo dar dešimt minučių. Anderhilas nesirodė. Henris kantriai laukė, skęsdamas sniego pusnyse. Užtvaros perimetru rikiavosi kareiviai, saugantys kalinius. Taip, taip, būtent šitaip, jie kaliniai ir nereikia saldinti piliulės. Vienas jų, matyt, neturėdamas ką veikti, priėjo arčiau. Tie, kurie gaudė pabėgėlius Dypkato ir Sonipondo kryžkelėje, apakino Henrį žibintų šviesomis, tad nenuostabu, kad jis neatpažino šio žmogaus veido. Bet kaip nudžiugo ir podraug nustebo supratęs, jog protas taip pat apdovanotas išskirtiniais bruožais, tokiais charakteringais, kaip graži burna, sulaužyta nosis ar žvaira akis. Čia buvo vienas iš tų vaikinų, kurie budėjo kryžkelėje. Tas pats, kuris buože kirto Henriui per subinę, nes nusprendė, kad tas nepakankamai sparčiai dėlioja kojas. Henrio smegenims kažkas darėsi: jis niekaip negalėjo perskaityti vaikino vardo, nors žinojo, kad pastarojo brolis vardu Frenkis ir kad mokykloje Frenkį suėmė bei nuteisė už išprievartavimą. Tiesa, pavyko sužvejoti dar kažkokius duomenis, nerišlius ir padrikus, nelyginant šiukšlių kibiro turinys. Henris suprato, jog bando prisikasti iki sąmonės srauto, iki upės nešamų nuolaužų ir skiedrų. Ir labiausiai žeminama buvo tai, jog visa, ką pavyko sužvejoti, atrodė taip buka ir proziška!

- Ei, tu! - gana draugiškai šūktelėjo kareivis. - Taigi čia mūsų gudriašiknis draugas! Nori dešrelės, gudriašikni?

- Jau suvalgiau, - šyptelėjo Henris. Ir tuomet jį už liežuvio timp-

telėjo Byveris - netikėtai, kaip ir visada: - Eik ir užsikrušk, Fredi.

Kareivis nustojo juoktis.

- Pažiūrėsim, kur tavo gudri subinė bus po dvylikos valandų, - sušnypštė jis. Vaizdas, plaukiantis jo sąmonės upe, buvo ganėtinai ryškus: sunkvežimis, pilnutėlis lavonų su baltomis susipynusiomis galūnėmis. - Ar jau apžėlei Ripli, gudriašikni?

Bairumu, pagalvojo Henris. *Bairumas, štai kaip jis vadinasi. Džounsis žino.*

Henris nieko neatsakė, ir kareivis patenkintas pasišalino. Matyt, jautėsi laimėjęs ginčą. Smalsumu netveriantis Henris susikaupė ir išvydo šautuvą. Ir ne šiaip šautuvą, o būtent Džounsio "garandą". Išvydo ir pagalvojo: *Aš turiu šautuvą. Ir nušausiu tave, kai tik atgręši man nugarą, kvaily.*

Kareivis pašoko, staigiai apsigręžė ir grįžo prie užtvaros. Linksmą įžūlumą išstūmė niauri abejonė:

- Ką pasakei, gudriašikni? Ar kažką pasakei?

- Tik norėjau paklausti, ar tau nuskilo pasismagint su ta mergiote, kurią užlaužė Frenkis? Ar jis pasidalijo su tavim?

Kareivis idiotiškai išsprogino akis. Akimirkai viskas aplink tarsi sustingo. Paskui stingulį išstūmė pašėlęs įsiūtis. Karys kilstelėjo automatą. Bedugnė juoda kiaurymė vamzdžio gale Henriui atrodė it šypsena. Jis atlapojo striukę ir atstatė krūtinę.

- Nagi! - nusikvatojo Henris. - Pirmyn, Rembo, atlik savo numerį.

Frenkio brolis dar minutėlę stebeilijo į jį pro taikiklį, o paskui Henris pajuto, kaip vaikino įniršis sklaidosi. Jis balansavo ties riba: kareivis jau mėgino sugalvoti kokią nors įtikinamą istoriją apie bandymą bėgti, bet pernelyg uždelsė, ir protas įveikė raudonąją pabaisą. Viskas kartojasi... Ričis Grenado gyvena kiekviename iš jų. Visi jie - šio pasaulio drakono dantys.

- Rytoj, - iškošė kareivis. - Iki rytojaus liko ne tiek jau daug, gudriašikni.

Bet šįkart Henris nutylėjo: neverta erzinti raudonosios pabaisos, nors, Dievas regi, tai visai nesunku. Jis kai ką sužinojo... tiksliau, surado savųjų įtarimų patvirtinimą. Kareivis išgirdo jo mintis, bet nepa-

kankamai aiškiai, priešingu atveju būtų atsigręžęs kur kas mikliau. Be to, jis nepaklausė Henrio, iš kur tas žino apie brolį Frenkį. Nes kažkuriame lygyje vaikinas žinojo tą, ką ir Henris: visi jie užsikrėtę telepatija, visa ši brolija, jie pasigavo ją, nelyginant įkyrų vangų virusą.

- Tik mano ligos forma sunkesnė, - sumurmėjo jis, segiodamasis striukę. Kaip ir Pito, Byverio bei Džounsio. Tačiau Pitas ir Byvas nebegyvi, o Džounsis... Džounsis... - Džounsiui teko sunkiausia dalia, - balsu ištarė Henris.

Ir kur dabar Džounsis?

Pietūs... Džounsis pasuko atgal, į pietus. Karantinas, dėl kurio taip drebėjo visi šie tipai, pralaužtas, bet, regis, šis faktas jų beveik nejaudino. Jie veikiausiai numatė, kad taip ir bus. Ir nusprendė, jog vienas ar du bėgliai nieko nepakeis.

Henris abejojo jų teisumu.

6.

Ovenas sukiojo rankose puodelį su kava ir laukė, kol sanitarai išvilks savo naštą. Laimei, sušvirkštus morfijaus, Melrouzo kūkčiojimas ir raudos galiausiai virto murmesiu ir tykiomis aimanomis. Perlis išėjo kartu su sanitarais, ir Ovenas liko vienas su Kurcu.

Kurcas sėdėjo supamajame krėsle ir pašaipiai bei smalsiai stebėjo Anderhilą. Siautėjantis beprotis kažkur pradingo, buvo laikinai padėtas į šalį, nelyginant karnavalinė kaukė.

- Galvoju apie skaičių, - prabilo Kurcas. - Kiek?

- Septyniolika, - atsakė Ovenas. - Matote jį raudonam fone. Kaip ant gaisrininkų mašinos šono.

Kurcas pritariamai linktelėjo:

- Dabar jūs pamėginkite perduoti man pranešimą.

Ovenas įsivaizdavo lentelę su greičio apribojimu: 60 mylių per valandą.

- Šeši, - kiek pagalvojęs, tarė Kurcas. - Juodas skaičius baltame fone.

- Beveik teisingai, bose.

Kurcas gurkštelėjo kavos iš puodelio su užrašu MYLIU DĖDULĘ. Ovenas su malonumu pasekė jo pavyzdžiu. Purvina naktis... purvinas darbas... o Fredžio kava visai nebloga.

Kurcas kyštelėjo ranką į kombinezono kišenę ir ištraukė didelę trikampę skarelę. Apžiūrėjo ją iš visų pusių, skausmingai susiraukė, suklupo ant kelių (niekam ne paslaptis, jog senį kamuoja artritas) ir ėmėsi šluostyti Melrouzo kraujo purslus. Ovenas, kuris manė, kad jau niekas pasaulyje nebeįstengtų jo sukrėsti, pasijuto sukrėstas.

- Sere... - Tai velnias! - Bose...

- Užsičiaupkite, - tarstelėjo Kurcas, nepakeldamas galvos ir šluostydamas dėmę po dėmės - kruopščiai ir tvarkingai, nelyginant įgudusi valytoja. - Tėvas visuomet sakydavo, jog kiekvienas privalo susirinkti savo šiukšles, tuomet kitąsyk, prieš ką nors darydamas, nejučia stabtelsi ir pamąstysi. Beje, kuo vardu buvo mano tėvas, vaikine?

Ovenas susikaupė ir nutvėrė tik nuotrupą, tarsi atsitiktinai dirstelėjo po vėjo pakeltu moters sijonu.

- Polas?

- Iš tiesų - Patrikas... bet neblogai, gana neblogai. Andersonas mano, jog tai banga, ir ji dabar atiduoda savo energiją. Telepatinė banga. Ar jums neatrodo, jog ši koncepcija pakankamai logiška, Ovenai?

- Taip, iš tiesų.

Kurcas linktelėjo, toliau uoliai šluostydamas grindis.

- Kur kas logiškesnė teoriškai, nei praktiškai, sutinkate?

Ovenas nusijuokė. Senis dar neprarado gebėjimo stebinti. "Niekada neatverčia kortų" - retsykiais sakoma apie panašius žmones. Bet čia dar ne viskas. Kurcas rankovėje visuomet slepia kelis atsarginius tūzus. Ir dviakes, o juk visi žino, kad dviakė - klastinga korta.

- Sėskitės, Ovenai. Gerkite kavą sėdėdamas, kaip visi normalūs žmonės, ir nekreipkite į mane dėmesio. Aš privalau užbaigti.

Ovenas įsitaisė ant kėdės ir baigė gerti kavą. Po penkių minučių Kurcas sunkiai atsistojo, bjaurėdamasis nutvėrė skarelę už paties

kampučio, nunešė į virtuvę ir, švystelėjęs į šiukšlių kibirą, vėl grįžo prie supamo krėslo. Gurkštelėjo kavos, susiraukė ir pastūmė puodelį.

- Atšalo.

Ovenas pakilo:

- Tuojau atnešiu karštos...

- Ne. Sėskitės. Mums reikia pasikalbėti.

Anderhilas atsisėdo.

- Mudu mažumą susikivirčijome, tenai, prie laivo, ar ne...

- Nepasakyčiau...

- Žinau, kad nepasakytumėt, bet mudu abu suprantame, kas nutiko. Ar maža kas gali įvykti pasikarščiavus. Kiekvienas gali sukąsti žąslus. Bet dabar reikia viską pamiršti. Teks. Nes aš esu vadas, o jūs mano pavaduotojas, ir priešaky dar laukia daug darbo. Ar mes įstengsime suvienyti savo jėgas?

- Taip, sere. - Tai velnias, ir vėl! - Tai yra, bose.

Kurcas apdovanojo jį ledine šypsena.

- Gaila, bet aš praradau savikontrolę. - Žavingas, atviras, nuoširdus ir atlapaširdis. Tiek metų kvailino Oveną. Bet daugiau jam nebepavyks. - Ketinau išrėžti įprastą kalbą - žinote, dvi dalys Patono, viena Rasputino, atmiešti vandeniu, suplakti ir pateikti - ir staiga... fiū! Pats neišmanau, kas man užėjo. Pamanėte, jog kuoktelėjau, a?

Atsargiau, atsargiau. Nevalia pamiršti telepatijos, tikros, ne televizinės telepatijos, o Anderhilas nė nenutuokė, kiek giliai Kurcas sugeba prasismelkti į jo mintis.

- Taip, sere. Šiek tiek.

Kurcas dalykiškai linktelėjo.

- Taip. Šiek tiek. Gana tikslus apibūdinimas. Aš jau seniai toksai: tokie žmonės, kaip aš, būtini, bet itin reti, juos surasti nelengva, ir reikia būti mažumą pakvaišusiam, kad panašią užduotį atliktum garbingai, o ne kaip Dievas duos. Tai subtili riba, įžymioji subtili riba, apie kurią taip mėgsta šnekėti kabinetiniai psichologai, o juk pasaulyje dar nebuvo tokio grandiozinio valymo... jei, žinia, tartume, jog istorija apie Heraklį ir arklides - viso labo tik mitas. Prašau ne užuojautos, o supratimo. Jei mudu suprasime vienas kitą, vadinas, sugebėsime užbaigti sunkiausią darbą mūsų karjeroje. O jei ne... - Kurcas gūžtelėjo

pečiais. - Jei ne, man teks viską nudirbti be jūsų. Taigi, ar jūs su manimi?

Ovenas anaiptol nebuvo tuo tikras, bet žinojo, ko dabar laukia šefas, todėl tik linktelėjo. Kažkur buvo skaitęs apie paukštelį, gyvenantį krokodilo nasruose, nebyliai pastarajam pritarus. Dabar pats sau atrodė panašus į tą paukštelį. Kurcas tikina, jog atleido už Oveno išmonę su radiju. Neva Ovenas taip pasielgė pasikarščiavęs. Visai kaip pats Kurcas neseniai sužalojo Melrouzą. Įsikarščiavęs. Netekęs savitvardos. Neva. O kas prieš šešetą metų nutiko Bosnijoje? Bet tai jau seniai nebesvarbu. Galbūt Kurcas nemeluoja. O gal krokodilas pavargo nuo įkyraus paukštuko kapstymosi jo dantyse ir ketina sučiaupti nasrus? Kad ir kaip Ovenas rausėsi Kurco smegenyse, tiesos nepasiekė. Juo labiau dera būti itin atsargiam. Atsargiam ir pasirengusiam kiekvieną minutę skristi šalin.

Kurcas vėl kyštelėjo ranką į kombinezoną ir išsitraukė kišeninį laikrodį aplamdytu korpusu.

- Senelio, - paaiškino jis. - Eina iki šiol, tarytum naujutėlaitis. Nes mechaninis. Jokios elektronikos. Rankinis laikrodis nusibaigė.

- Maniškis irgi.

Kurco lūpas ištempė šypsena.

- Užsukite pas Perlmuterį - jei pasitaikys laisva minutėlė ir su sąlyga, jog įstengsite ištverti jo kompaniją. Apkrautas aibe pareigų bei užduočių, tas vaikinas visgi rado laiko atboginti tris šimtus mechaninių laikrodžių. Kaip tik prieš prasidedant pūgai ir atšaukiant skrydžius. Perlis velniškai pareigingas. Tik gaila, jog niekaip neatsikrato minties, neva gyvena filmavimo aikštelėje.

- Galbūt šiandien jis žengė pirmuosius žingsnius reikiama kryptimi, bose.

- Gali būti, gali būti.

Kurcas susimąstė. Anderhilas laukė.

- Ak, drauguži, mums derėtų išgerti viskio. Šiandien mums, galima sakyt, išpuolė kažkas panašaus į airišką budėjimą prie karsto.

- Nejaugi?

- Tikrai. Mano numylėtoji pauka tuoj tuoj užvers kanopas.

Ovenas kilstelėjo antakius.

- Taip. Netrukus stebuklingasis nematomas apsiaustas bus nuplėštas. Ir tamsuolių paguodai liks tik eilinė sukriošusi kumelė. Ypač politikams, kurie taip mėgsta postringauti apie panašius dalykus.

- Nesuprantu.

Kurcas vėl pažvelgė į nuo laiko patamsėjusį laikrodį. Gal pavogtą lombarde arba... nusegtą nuo lavono. Anderhilas nėmaž neabejojo, kad Kurcas gali viską.

- Dabar septinta. Maždaug po keturiasdešimt aštuonių valandų prezidentas ketina sakyti kalbą Generalinei JTO Asamblėjai. Galime tik įsivaizduoti, kiek žmonių susirinks prie radijo imtuvų bei televizorių. Tai bus didžiausių įvykių žmonijos istorijoje dalis ir pati didžiausia šūdo krūva nuo tų laikų, kai Dievas Tėvas Visagalis sutvėrė kosmosą bei paleido planetas, idant tos vis suktųsi ir suktųsi apie jo piršto galiuką.

- Šūdo krūva?

- Nuostabi pasaka, Ovenai, kurioje, kaip ir kiekviename genialiame mele, apstu didelių tiesos intarpų. Nelyginant razinų sužiedėjusiame pyrage. Prezidentas pasakys pakerėtam pasauliui, pasauliui, kuris užgniaužęs kvapą gaudys kiekvieną jo žodį, Šlovė Jėzui Kristui, kad šeštą ar septintą šių metų lapkričio mėnesio dieną šiaurinėje Meino valstijos dalyje sudužo ateivių iš kitos galaktikos laivas. Tai tiesa. Jis pasakys, jog įvykis mūsų pernelyg nenustebino, nes mes, kaip ir kitų JTO Saugumo Tarybai priklausančių šalių vadovai, jau bent dešimtį metų žinome, kad Žemėje lankosi ateiviai. Irgi tiesa, bet tik nedaugelis mūsų čia, Amerikoje, buvo informuoti apie bičiulių iš tuštumos vizitus dar trisdešimtųjų pradžioje. Taip pat žinome, kad rusų naikintuvai numušė pilkųjų žmogeliukų laivą virš Sibiro septyniasdešimt ketvirtaisiais... nors Rusija po šiai dienai nenutuokia, kad mes žinome. Matyt, tas laivas buvo nepilotuojamas, kažkas panašaus į bandomąjį akmenį. Nuo anų laikų šitokių pasirodė nemažai. Pirmieji pilkųjų kontaktai buvo labai atsargūs, ir tas atsargumas leidžia manyti, kad mes sugebėjome juos išgąsdinti.

Ovenas klausėsi su kone skausminga įtampa, kuri, jis vylėsi, niekaip neatsispindėjo nei veide, nei viršutiniame minčių sluoksnyje, kurį Kurcas vis dar galėjo pasiekti.

Šįkart bosas išsitraukė iš kišenės apglamžytą cigarečių "Marlboro" pakelį ir ištiesė Ovenui. Tas jau ketino papurtyti galvą, bet visgi paėmė vieną iš likusių keturių. Kurcas taip pat užsirūkė.

- Aš kalbėjau apie tiesos ir melo samplaiką, - tęsė šefas, giliai įtraukęs ir išpūtęs dūmą. - Galbūt tai ne visų geriausias būdas apsakyti situaciją. Bet mes pritarsime šitai šūdo krūvai, sutarta?

Ovenas neatsakė. Pastaruoju metu jis retai rūkydavo, ir nuo pirmojo dūmo susvaigo galva. Užtat skonis pasirodė nuostabus.

- Prezidentas praneš, kad avarijos vietoje bei gretimuose rajonuose JAV vyriausybė paskelbė karantiną. Šitaip pasielgta dėl trijų priežasčių. Pirmoji perdėm praktinė: dėl Džefersono trakto nuošalumo bei nedidelio gyventojų skaičiaus buvo įmanoma be vargo išrikiuoti postus. Jei laivas būtų nukritęs Brukline ar Long Ailende, mums būtų buvę riesta. Antroji priežastis: mums neaiškūs ateivių ketinimai. Trečioji ir pati įtikinamiausia: ateiviai atgabeno užkratą, kurį operacijos dalyviai vadina Ripli grybeliu. Pilkieji žmogeliukai aistringai tikina, kad jokios infekcijos nėra, bet iš tiesų jie - mirtinos grėsmės šaltinis. Prezidentas papasakos šiurpstančiam pasauliui, kad grybelis gali pasirodyti besąs dominuojantis protas, o pilkieji žmogeliukai - viso labo jį maitinanti aplinka. Mūsų šalies vadovas parodys videoįrašą, kuriame pilkieji sprogsta sporų fontanais. Juosta mažumėlę pakoreguota, norint padidinti ryškumą, bet nesuklastota... didžiąja dalimi.

Meluoji, pagalvojo Ovenas. *Įrašas - gryniausia klastotė nuo pradžios iki pat galo, tokia pat, kaip ir tas šūdas, kurį mala apie ateivių autopsiją. Bet kodėl gi tu meluoji? Nes meluoti sugebi. Viskas labai paprasta: tau kur kas lengviau meluoti, nei sakyti tiesą.*

- Na, taip, meluoju, - linktelėjo Kurcas, spėjęs perskaityti pašnekovo mintis, ir, trumpai žybtelėjęs akimis, susikaupęs įsistebeilijo į cigaretę. - Tačiau faktai tikslūs bei patikrinti. Kai kurie jų išties sprogsta ir tučtuojau virsta milijonais raudonų pienių pūkelių. Ir tas daiktas vadinamas Ripli. Įkvėpk jo, ir po kurio laiko - sunku pasakyk, po kiek būtent, gal po valandos, o gal po dviejų dienų, - tavo smegenys ir plaučiai virs Ripli salotomis. Atrodysi it vaikščiojantis nuodingas krūmas. O paskui numirsi. Taigi, mūsų mažo šiandienos nuotykio niekas neminės.

Pasak prezidento versijos, avarijos metu apgadintas laivas arba susprogo pats, arba buvo susprogdintas įgulos. Visi pilkieji žmogeliukai žuvo. Ripli, iš pradžių paplitęs nedideliame ruože, dabar palaipsniui žūsta, matyt, veikiamas šalčio. Beje, tą patvirtina rusai. Be to, teko sunaikinti gyvūnus - infekcijos platintojus.

- O kaipgi Džefersono trakte gyvenantys žmonės?

- Jungtinių Valstijų prezidentas ketina paskelbti, jog maždaug trys šimtai žmonių, iš kurių septyniasdešimt - vietos gyventojai, o likusieji - medžiotojai, šiuo metu tikrinami, ar nėra užsikrėtę Ripli. Jis praneš, jog, nors kai kurie, regis, užsikrėtė, infekciją lengvai nugali tokie antibiotikai, kaip ceftinas ir ogmentinas.

- O dabar žodis rėmėjams, - pridūrė Ovenas.

Kurcas nusijuokė.

- Vėliau teks pridurti, kad Ripli pasirodė besąs gerokai atsparesnis antibiotikams, nei manyta iš pradžių, ir keli pacientai visgi mirė. Spaudoje bus paskelbtos pavardės tų, kurie iš tiesų numirė - arba nuo Ripli, arba dėl tų suknistų implantatų. Ar žinote, kaip juos vadina žmonės?

- Taip, šūdšeškiais. Ar prezidentas juos paminės?

- Nieku gyvu. Tie, kurie sėdi aukštybėse, mano, jog šūdšeškiai gali nuliūdinti paprastąjį Džoną Žiūrovą. Kaip ir informacija apie mūsiškį problemos sprendimo būdą čia, Goslino parduotuvėje, šitame senoviniame grožio salone.

- *Galutinio* sprendimo būdą, kaip pasakytumėt jūs, - patikslino Ovenas. Jis surūkė cigaretę iki pat filtro ir sumaigė nuorūką į tuščio puodelio kraštą. Kurcas nemirksėdamas atrėmė Anderhilo žvilgsnį.

- Taip, jį galima pavadinti ir galutiniu. Mes ketiname likviduoti apie tris šimtus penkiasdešimt žmonių, daugiausiai vyrų, bet negaliu nepažymėti, jog valymo neišvengs ir keletas moterų bei vaikų. Labai apmaudu, tačiau tai vienintelis būdas apsaugoti žmoniją ne tik nuo pandemijos, bet ir nuo galimo užkariavimo. Sutikite, jog tai liūdna būtinybė.

Ko gero, Hitleriui šita šūdo krūva būtų patikusi... Ovenas nespėjo nuslopinti mirtinai pavojingos minties. O ir kas, juo dėtas, būtų įstengęs?! Tačiau Anderhilas kaip įmanydamas ją užmaskavo,

paslėpė po nerišlių nesąmonių srautu. Ar Kurcas ją nutvėrė? Neįmanoma pasakyti: pernelyg jau jisai gudrus.

- Kiek turime sulaikytųjų? - pasiteiravo šefas.

- Apie septyniasdešimt. Ir dvigubai daugiau veža iš Kineo: jie turėtų atvykti iki devintos, jei oras nesuprastės.

Oro suprastėjimą prognozavo po vidurnakčio.

- Uhu, - linktelėjo Kurcas. - Dar bent penkiasdešimt žmonių prisistatys iš šiaurės, septyniasdešimt ar daugiau iš Sent Kepo bei pietinių gyvenviečių, be to... mūsų vaikinai. Nepamirškite ir jų. Rodos, kaukės pagelbėjo, bet medicininėse ataskaitose jau minimi keturi Ripli atvejai. Aišku, žmonės nežino.

- Nejaugi?

- Leiskite išsireikšti aiškiau. Sprendžiant iš jų elgesio, neturiu priežasčių manyti, kad jie žino.

Ovenas gūžtelėjo pečiais.

- Taigi, - tęsė Kurcas, - oficiali ataskaita skelbs, jog sulaikytieji išsiųsti į slaptą medicinos įstaigą, pavyzdžiui, Zoną 51, kur bus toliau tiriami, o prireikus - gydomi. Daugiau pareiškimų nebus, jei, žinia, viskas vyks pagal planą, bet spaudoje retsykiais pasirodys žinutės apie sunkią ligą, infekciją... nepaisant visų medikų pastangų... pamišimas... klaikūs išsigimimai, kurių neįmanoma apsakyti... ir galiausiai... mirtis - kaip didžiausia malonė... Ir publika, užuot pasipiktinusi, lengviau atsidus.

- Kai tuo tarpu iš tikrųjų?..

Ovenas norėjo, kad Kurcas tai pasakytų, tačiau jam derėjo geriau pažinoti pašnekovą. "Blakių" čia veikiausiai nebuvo (neskaitant tų, kurios, matyt, tūnojo Kurco smegenyse), tačiau bosas nepamiršo įprasto atsargumo. Jis kilstelėjo ranką, nukreipė smilių į Anderhilą ir, neatplėšdamas nuo pastarojo akių, triskart nuleido nykštį.

Ryklio akys, pagalvojo Ovenas.

- Visus? - balsu paklausė jis. - Ir tuos, kurie nepasigavo Ripli, ir tuos, kurie juo užsikrėtė? O kas ištiks mus? Visiškai sveikus karius?

- Vaikinai, nespėję pasigauti Ripli, grįš į bazę, - atsakė Kurcas. - O tie, kurie buvo nedovanotinai neatsargūs... kažkaip panašiai... be-

je, čia yra viena mažylė, gal ketverių metukų, ne daugiau, įdomus velniūkštis. Tik ir lauki, kad pasileistų šokti ir uždainuotų: “Mano laivelis “Lolipop”.

Matyt, Kurcas mėgavosi asmeniniu sąmojumi, bet Ovenas sustingo nuo siaubo. *Ketveri metukai*, mąstė jis. *Viso labo ketveri...*

- Žavi mažylė - ir labai pavojinga, - pridėjo Kurcas. - Ripli ant vieno riešo, ant kaktos prie pat plaukučių ir akies kamputyje. Klasikinis atvejis. Bet kai kareivis padavė jai saldainį, tarsi badaujančiai gatvės nudriskėlei, mergaitė jį pabučiavo. Jaudinama iki ašarų, kad ir tuoj pat į laikraštį, tačiau dabar jam ant skruosto - nenutrinamas atspaudas, ir tai visai ne lūpų dažai. - Kurcas suraukė kaktą. - Skusdamasis ryte, kareivis mažumą įsipjovė, bet šito pakako. Likusieji taip pat pasigavo Ripli per savo kvailumą ar nerūpestingumą. Taisyklės nesikeičia, Ovenai, apsileidimas - užtikrintas kelias į pražūtį. Bet džiaugiuos, galėdamas pranešti, jog didžiuma mūsų vaikinų nė nesiartina prie užsikrėtusiųjų. Medikai mus stebės iki gyvenimo galo, neišvengsime ir aibės netikėtų patikrinimų, bet privalau prisipažinti: *šitie kareiviai* velniškai ne laiku nusigaluos nuo jūsų šiknaskylės vėžio.

- O civiliai asmenys, kurie tarsi išvengė užkrato? Kaipgi jie?

Kurcas palinko į priekį, nutaisęs visų žavingiausią, neįtikėtinai įtikinamą veido išraišką. Kiekvienas turėjo pasijusti pamalonintas, išskirtinis, vienas iš nedaugelio, kuriam teko garbė pamatyti Kurcą be jo pamėgtos kaukės (“dvi dalys Patono, viena - Rasputino, atmiešti vandeniu, suplakti ir pateikti”). Anksčiau šitai visuomet paveikdavo Oveną. Bet ne dabar. Rasputinas - ne kaukė. Kaukė - štai ji.

Bet netgi dabar - ir čia visų didžiausias košmaras - Anderhilas nebuvo visiškai tikras.

- Ovenai, Ovenai, Ovenai! Pasukite smegenis, Viešpats jums davė neblogas smegenis! Mes galime viską sutvarkyti, prisidengdami triukšmeliu, nekeldami įtarimų ir pasaulinės panikos, patikėkite, smarvės ir šiaip pakaks, ypač po to, kai mūsiškis minimalia balsų persvara išrinktas prezidentas pribaigs mūsų pauką. Oficialiai mes negalime taip pasielgti su trimis šimtais civilių. O jei iš tiesų išsiųstume juos į Naująją Meksiką ir apgyvendintume pavyzdiniame-parodomajame

kaimelyje kokiems penkiasdešimčiai ar septyniasdešimčiai metų - ir vis už mokesčių mokėtojų pinigus? O jei du ar trys paspruks? O jei - manding, šito ir bijosi gudruoliai aukštybėse - Ripli ilgainiui mutuos? Tuomet infekcija, užuot taikiai nusigalavusi, įgaus naujas formas, kur kas atsparesnes aplinkai. O jeigu tas Ripli išties protingas, žmonijai grės dar didesnis pavojus. Bet net jeigu ne, kas bus, jei Ripli pasitarnaus pilkiesiems žmogeliukams nelyginant švyturys, kelio ženklas, rodantis kelią į mūsų pasaulį, niam-niam, ateik ir ryk, tie vaikinai - gardus kąsnelis, ir jų čia apstu?

- Norit pasakyti, geriau apsidrausti darsyk, nei vėliau gailėtis?

Kurcas atsilošė krėsle ir nušvito:

- Būtent. Būtent. Visgi jūs nutvėrėte pačią esmę.

Ką gi, pagalvojo Ovenas. *Gal čia ir esmė, bet svarbiausia tikrai ne ji. Mes negalime būti abejingi saviškiams. Lai prireikus būname negailestingi, bet netgi Kurcas prižiūri pavaldinius. O štai civiliai... viso labo civiliai. Jei prireiks juos supleškinti, vadinas, metas kurti laužus.*

- Jei dar abejojate, kad Dievas yra ir kad Jisai bent dalelę savojo laiko skiria senojo gerojo *homo sapiens* reikalams bei rūpesčiams, prisiminkite, kaip neišpasakytai mums pasisekė, - prabilo Kurcas. - Signaliniai žiburiai pasirodė anksti ir buvo išsyk pastebėti. Vieną pranešimą atsiuntė parduotuvės savininkas Redžinaldas Goslinas. Vėliau prisistatė patys pilkieji žmogeliukai - vieninteliu metų laiku, kai šiame užkampyje pasirodo žmonės, ir bent du iš jų išsyk pamatė, kaip laivas krenta ant žemės.

- Tai tikra sėkmė.

- Dievo malonė, štai kas tai. Jų laivas sudužo, apie ateivių buvimą sužinojome, šaltis nužudė ir juos, ir tas sumautas jų pleiskanas. - Kurcas vardijo, lenkdamas ilgus pirštus. Balkšvos blakstienos tankiai mirkčiojo. - Bet čia dar ne viskas. Prakeikti ateivių implantatai nesuveikė: užuot prigiję šeimininkų organizmuose, jie virto kanibalais ir pastaruosius surijo. Gyvūnų šaudynės praėjo sėkmingai: mes sugebėjome nukenksminti apie šimtą tūkstančių padarų, ir šiuo metu prie Kaslo apygardos sienos vyksta grandiozinis barbekiu. Pavasarį ar

vasarą tektų vaikytis vabzdžius, kurie galėtų pernešti Ripli už zonos ribų. Taigi, pavasarį ar vasarą, bet ne dabar. Ne lapkričio mėnesį.

- Bet kai kurie gyvūnai galėjo prasiveržti.

- Gali būti, kaip ir žmonės. Tačiau Ripli plinta lėtai. Čia jokia problema, nes mes spėjome sulaikyti didžiąją infekuotųjų nešėjų dalį. Be to, laivas sunaikintas, o tas, ką jie čionai atsigabeno, ne liepsnoja, o veikiau rusena. Mes ganėtinai aiškiai leidome suprasti: ateikite su taika ar su pakeltais ginklais, bet daugiau nebemėginkite atsėlinti paslapčiomis su savo šlykštyne, nes mes šito nebepakęsime. Nemanau, kad jie atvyks dar sykį, bent jau artimiausioje ateityje. Jie dauginosi kone pusę amžiaus, kol ryžosi žengti taip toli. Tik gaila, jog neįstengėme išsaugoti laivo mokslininkams ekspertams... tačiau ir laivas galėjo būti užkrėstas Ripli, todėl... Žinote, ko baiminomės labiausiai? Kad pilkieji žmogeliukai arba patsai Ripli susiras ką nors panašaus į "Šiltinės Merę"*, kitaip tariant, nešėją, kuris, neužsikrėtęs pats, gebės išplatinti grybelį visoje šalyje.

- Jūs įsitikinęs, kad toksai žmogus neatsirado?

- Beveik. Nebent... nesvarbu, tam ir reikalingi kordonai, - šyptelėjo Kurcas. - Tad, galima sakyt, mes laimės kūdikiai, kareivi. Likimo išrinktieji. Statau šimtą prieš vieną, jog "Šiltinės Merė" neegzistuoja, pilkieji žmogeliukai negyvi ir visas Ripli susitelkęs Džefersono trakte. Sėkmė arba Dievas, rinkitės pats.

Kurcas nuleido galvą ir pasitrynė tarpunosį - nelyginant žmogus, kurį kamuoja sloga. Kai vėlei kilstelėjo galvą, akys drėgnai žvilgėjo. *Krokodilo ašaros*, pagalvojo Ovenas, bet, tiesą sakant, anaiptol nebuvo tuo tikras. O iki Kurco minčių neprisikasi. Jų nepasiekė net telepatinė banga, o gal Kurcas rado būdą nuo jos atsiriboti. Tačiau kai bosas prabilo vėl, Ovenas beveik įtikėjo girdįs tikrąjį Kurcą, žmogišką būtybę, o ne Piktąjį Toką-Kroką.

- Tai paskutinis darbas, Ovenai. Kai tik jį baigsime, ketinu pasišalinti. Mano manymu, darbelio mums pakaks keturioms dienoms, daugiausiai - savaitei, jei iš tiesų prasidės tokia pūga, kokią pranašauja, o čionykščiuose kraštuose oras pokštauti nemėgsta, tačiau pats tikriausias košmaras mūsų laukia ryt rytą. Manding, išsilaikysiu iki

*Merė Melon, virėja, gyvenusi JAV XIX amžiuje ir tapusi šiltinės platintoja.

galo ir savąją dalį atliksiu, bet paskui... ką gi, esu pasirengęs atsistatydinti, pasitraukti į ramybę, į šešėlį, ir pasiganyti žolytėje. Bet prieš tai leisiu jiems pasirinkti: sumokėti man arba pribaigti. Man regis, jie nuspręs sumokėti, nes aš kiekvieną akimirką galiu iškasti visą krūvą užraustų skeletų: pamoka, kurią įsisavinau iš Dž. Edgaro Huverio. Tiesa, esu jau beveik abejingas asmeniniam likimui. Kažkodėl ūmai man pasidarė vis vien. Be to, pabuvojau ir ne tokiose mėsmalėse: aštuoniasdešimt devintaisiais, Haityje, mes viso labo per valandą paklojome aštuonis šimtus. Sapnuoju juos iki šiol. Bet čia... čia visai kas kita. Blogiau. Daug blogiau. Nes tie nelaimingi šunsnukiai, tenai, daržinėje, aptvare ir karvidėje, - jie amerikiečiai. Vaikinai, kurie vairuoja "Ševius", bėgioja apsipirkti į "Kei Martą"* ir nepraleidžia nė vienos "Ligoninės priimamojo" serijos. Vien nuo minties, jog teks sušaudyti amerikiečius, šaltakraujiškai sušaudyti amerikiečius, man verčiasi viduriai. Darau tai tik žiaurios būtinybės verčiamas, kad kartą ir visiems laikams pašalinčiau mūsų šaliai gresiantį pavojų, ir dar todėl, kad didžiuma jų vis vien numirs, be to, kur kas baisesne mirtim. Suprantate?

Ovenas Anderhilas tylėjo. Regis, kol kas jam pavyko išsaugoti akmeninę veido išraišką, bet tereikia prabilti, ir Kurcas supras, koks jis pasibaisėjęs. Beprotiškai pasibaisėjęs. Ovenas *žinojo*, kuo viskas baigsis. Bet vienas dalykas - žinoti, ir visiškai kitas - girdėti. Savo ausimis.

Mintyse jau regėjo kareivius, per sniegą sėlinančius daržinės link. Ausyse skardėjo garsiakalbiais sustiprintas balsas, įsakantis sulaikytiesiems susirinkti vienoje vietoje. Jis niekada nedalyvavo tokiose operacijose ir nebuvo Haityje, tačiau daugmaž įsivaizdavo, kaip viskas vyks. Kaip turėtų vykti.

Kurcas nenuleido nuo jo akių.

- Nepasakyčiau, kad galutinai atleidau jums už kvailą šiandienos išmonę, kad viską nugulė užmaršties dulkės, tačiau jūs man skolingas, drauguži. Nereikia būti telepatu, kad suuostum, kaip jūs sureagavote į mano žodžius, tačiau neeikvosiu veltui jėgų bei laiko ir nepatarinėsiu

*Parduotuvių tinklas, garsėjantis sąlyginai žemomis kainomis.

jums greičiau suaugti bei nusileisti iš dangaus ant žemės. Tegaliu pasakyti: jūs man reikalingas. Ir būtent šį kartą turėsite man padėti.

Akys sklidinos ašarų. Vos pastebimas virpulys lūpų kampučiuose. Kaip lengva pamiršti, jog vos prieš dešimtį minučių Kurcas šaltakraujiškai peršovė žmogui koją.

Jeigu jam padėsiu, galvojo Ovenas, *nesvarbu, ar pats spausiu gaiduką, ar ne, vis vien tapsiu žudiku ir būsiu taip pat prakeiktas, kaip ir žmogus, stūmęs žydus į dujų kameras.*

- Pradėsim vienuoliktą ir iki vienuoliktos trisdešimt viskas bus baigta, - tarė Kurcas. - Vėliausiai vidurnaktį. Ir viskas liks praeity.

- Neskaitant sapnų.

- Taip. Neskaitant sapnų. Ar padėsite man, Ovenai?

Šis linktelėjo. Juk ir šiaip nuėjo pakankamai toli, ir tegul bus prakeiktas, jei pasuks atgalios. Viskas, ką gali padaryti, - garantuoti jiems staigią mirtį be kančių... jei masines skerdynes galima pavadinti gailestingumu. Vėliau žudikiškas šios minties absurdas jį sukrės, tačiau kol Kurcas yra šalia, visai arti, ir tos velniškos akys siurbiasi į jus, perspektyva nebeegzistuoja. Galimas daiktas, Kurco beprotystė kur kas labiau užkrečiama nei Ripli.

- Nuostabu, - Kurcas lengviau atsiduso ir suglebo savo krėsle. Atsipūtęs vėl išsitraukė cigaretes, dirstelėjo į pakelį ir ištiesė jį Ovenui: - Palaikysite kompaniją?

- Ne dabar, bose, - papurtė galvą Anderhilas.

- Tuomet nešdinkitės. Jei jau taip būtina, drožkit į lazaretą ir paprašykit migdomųjų.

- Vargu. - Ovenas atsistojo. Būtų su malonumu paklausęs patarimo: užsimiršti tikrai ne pro šalį. Bet jis taip nepasielgs. Jau geriau nemiga.

- Kaip norit. - Kurcas palydėjo jį iki durų ir ūmai šūktelėjo: - Beje, Ovenai!

Anderhilas atsigręžė, jau segdamas striukės užtrauktuką. Lauke siautėjo tolydžio stiprėjantis vėjas. Visai ne toks, kaip palyginti nekenksminga "Alberta Kliper", praūžusi šį rytą.

- Dėkui, - ištarė Kurcas. Didžiulė, paveiksliškai perregima aša-

ra ištryško iš kairiosios akies ir nušliaužė skruostu. Regis, Kurcas jos nė nepastebėjo. Tą akimirką Ovenas jį mylėjo ir gailėjosi. Nepaisant nieko. Nepaisant to, jog matė kiaurai. - Dėkui, drauguži.

7.

Henris stovėjo po tirštais sniego dribsniais, atgręžęs vėjui nugarą, ir retsykiais dirsčiojo į “Vinebagą”, laukdamas pasirodant Anderhilo. Dabar jisai liko vienas: likusius dargana suginė į daržinę, kur stovėjo šildytuvas. Šilumoje gandai plinta kur kas sparčiau. Geriau gandai ir hipotezės, negu tiesa.

Jis pasikasė koją, suvokė, ką daro, ir atsigręžė. Nieko: nei kalinių, nei sargybinių. Nepaisant tirštai drimbančio sniego, stovykloje buvo šviesu kaip dieną, ir matomumas vienodai geras visomis kryptimis. Bet, šiaip ar taip, kol kas jis vienas.

Henris pasilenkė, atrišo marškinėlius, saugančius žaizdą šlaunyje, ir plačiau praskėtė skylę džinsuose. Jį sulaikę kareiviai tą patį darė sunkvežimio priekaboje, kur, be Henrio, buvo dar penketas kalinių (pakeliui pas Gosliną jie sutiko dar tris). Tuomet jis buvo švarus. O dabar...

Plėštinėje žaizdoje virpėjo plonytė raudonų nėrinių juostelė. Jeigu nežinotų, kas čia, veikiausiai pamanytų, jog vėl prasisunkęs kraujas.

Bairumas, pagalvojo Henris. *Et, šventas šūde! Štai ir viskas. Sudie, mielosios bičiulės, kad ir kur jūs būtumėt.*

Į akis smogė trumpas šviesos tvyksnis. Henris išsitiesė ir išvydo, kaip Anderhilas užveria “Vinebago” duris. Paskubomis apmuturiavo koją ir žengė link užtvaros. Balsas galvoje klausė, ką jis darys, jeigu šūktels Anderhilą, o tas praeis pro šalį. Balsas taip pat geidavo žinoti, ar Henris išties ketina išduoti Džounsį.

Susikaupęs stebėjo, kaip Anderhilas akinančiame prožektorių švytėjime žingsniuoja jo link - nukoręs galvą ir bergždžiai stengdamasis apsisaugoti nuo sniego bei vėjo.

8.

Durys užsitrenkė. Kurcas ilgai žiūrėjo į jas, sūpuodamasis krėsle ir dūmydamas cigaretę. Ar jam pavyko apmulkinti Oveną? Kuo iš visų šių tauškalų Anderhilas patikėjo? Dera atiduoti pagarbą, Ovenas protingas, apdovanotas įgimtu gebėjimu išgyventi, nors mažumą idealistiškos natūros... ir visgi Kurcas buvo kone tikras, jog nupirko Oveną, nupirko su visa manta. Nes galiausiai kiekvienas patiki tuo, kuo patikėti nori. Džonas Dilindžeris, tasai visų niekšingiausias bei klastingiausias ketvirtojo dešimtmečio galvažudys, ir tas nužingsniavo į "Biografijos teatrą" su Ana Seidž po ranka. Spektaklis vadinosi "Manheteno melodrama", o jam pasibaigus federalai nušovė Dilindžerį skersgatvyje prie teatro, nušovė it pasiutusį šunį, koks jis, beje, ir buvo. Ana Seidž irgi tikėjo tuo, kuo tikėti norėjo, tačiau ją akimoju deportavo atgal į Lenkiją. Panelytė nė mirktelti nespėjo.

Rytoj niekas nebeišeis iš Goslino parduotuvės, išskyrus keletą išrinktųjų: dvylika vyrų ir dvi moteris, elitinę "Imperiel Veli" grupę. Oveno Anderhilo tarp jų nebus, nors viskas galėjo susiklostyti kitaip. Kol Ovenas nesumanė transliuoti pilkųjų žmogeliukų balsų bendruoju kanalu, Kurcas buvo tikras, jog pasiims jį drauge. Tačiau viskas keičiasi. Taip sakė Buda, ir šį sykį senas geltonsnukis stabmeldys bylojo gryniausią tiesą.

- Tu mane apvylei, dranguži, - pratarė Kurcas. Užsirūkęs jisai nusismaukė kaukę, ir dabar toji sulig kiekvienu žodžiu bilsnojo į raukšlėtą kaklą. - Tu mane apvylei.

Kurcas dovanojo Ovenui Anderhilui pirmą sykį. Tačiau atleisti du kartus?!

- Niekada, - pratarė Kurcas. - Niekada gyvenime.

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS

**Prieš daugybę metų Derio miestelyje
keturi berniukai išgelbėja
nuo šlykštaus pažeminimo Dauno
sindromu sergantį savo bendraamžį.
Šis juos sukrėtęs įvykis
tarsi likimo pirštas paženklina
paauglius visiems laikams.
Jie tapo YPATINGI.
Praėjus ketvirčiui amžiaus,
Byvas, Pitas, Henris ir Džounsis -
- subrendę vyrai, turintys daugybę
problemų (nelaimingos meilės,
alkoholis, polinkis į savižudybę,
keisti aiškiaregystės protrūkiai) -
vėl susitinka gūdžioje Meino
valstijos girioje,
mat nutaria pamedžioti.**

9 789986 971085